Bundel - Raadsvergaderingen 2022-2026 van 1 februari 2023

Agenda bijlagen

Agenda_raadsvergadering_1_februari_2023

23-785 230127 Beantwoording openstaande vragen commissies januari 2023

1 Opening

2 Vaststellen agenda

2.a Ordevoorstel fractie WijZZ toevoegen aan agenda debatstuk integriteit (agendapunt 19)

3 Z/23/440306 Benoeming leden commissie geloofsbrieven 2023

De raad wordt voorgesteld de volgende personen te benoemen als lid van de Commissie van Geloofsbrieven 2023:
• Mevr. B.L.Y. van Die
• Dhr. M.H.A.G. Witjes
• Dhr. W.J.M. van Dinther.

1141024 Raadsvoorstel en -besluit benoeming leden commissie geloofsbrieven 2023

4 Afscheid Marcel Lap (PvdA) als raadslid van de gemeente Zevenaar

In deze raadsvergadering is afscheid genomen van Marcel Lap als raadslid voor de PvdA van de gemeente Zevenaar.

5 Z/23/440420 Benoeming en beëdiging raadslid B.A. Metz

De raad wordt voorgesteld met ingang van 1 februari 2023 toe te laten als lid van de gemeenteraad van Zevenaar: de heer B.A. Metz

1141277 Raadsvoorstel en -besluit benoeming B.A. Metz

6 Z/23/440217 Benoeming commissieleden

Op advies van de commissie geloofsbrieven worden, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 2 februari 2023 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft:
• mevr. A.L.M. van der Vlies namens Lijst 11;
• dhr. A.F.J. de Vries namens Lijst 11;
• dhr. A. Ok namens Lijst11;
• dhr. M.R.A. Lap namens de fractie van de PvdA.

1140883 Raadsvoorstel en -besluit benoeming commissieleden

7 Z/23/440437 Benoeming lid werkgeverscommissie

De raad wordt voorgesteld de heer J.W.H. Winters te benoemen als lid van de werkgeverscommissie.

1141321 Raadsvoorstel en -besluit benoeming lid werkgeverscommissie

8 Z/23/440695 Aanwijzingsbesluit interim-griffier

De raad wordt voorgesteld mevrouw M. van Bergen voor de periode 22 februari tot en met 15 juli 2023 aan te wijzen als interim-griffier
voor 32 uur per week.

1141802 Raadsvoorstel en -besluit aanwijzingsbesluit interim-griffier

9 Vragenuur

9.a Beantwoorden schriftelijke vragen door het college

22-775 221222 SVMBR WijZZ Woo-verzoeken en meldingen vermoeden integriteitsschendingen dec 2022

23-780 220123 SVMBR VVD Oekraïense vluchtelingen

9.b Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen

Op verzoek van de raadsleden Ariessen en Meijer treft u bijgaand ter informatie het verslag van de laatste Euregio bijeenkomst van 2022 aan. En tevens de de link over het eerste Interreg project dat begin januari is goedgekeurd en ook betrekking heeft op onze regio:
https://www.euregio.org/action/news/item/434/eerste-interreg-vi-project-euregio-rijn-waal-goedgekeurd/

Verslag_Euregioraad_24 november 2022

9.c Mededelingen college

9.d Wijze van afdoening van de ingekomen stukken

230201 Lijst ingekomen stukken raad 1 februari 2023

1. 221221 Brief Kunsten'92 oproep gemeenten ondersteuning culturele instellingen gelden vanuit het Rijk

2. 221224 Opzeggen raadslidmaatschap M. Lap

3. 221227 VNG ledenbrief 22-068 Stand van zaken Hervormingsagenda Jeugd

4. 221227 Brief Banning Advocaten ingebrekestelling mbt besluit Wegensteunpunt Zevenaar

4a. 221228 Reactie op brief Banning Advocaten ingebrekestelling Wegensteunpunt Zevenaar

5. 221228 Brief inzake ontheffingsaanvraag obv gelijkwaardigheidsbepaling stadsverwarming - verzoek om een reactie

6. 221230 Kaderbrief SdL Meerjarenbegroting 2024-2027

7. 221230 Burgerbrief 29 dec. 2022 inzake verzoek om de onrechtmatige partijnaam niet meer te gebruiken

8. 230108 Burgerbrief Zandwinning 't Broek

9. 230116 Zienswijze Prorail ontwerp-bestemmingsplan Middag Oost fase 3 Babberich

10. 230116 Brief Veerpontencoalitie en het Pieterpad inzake veer Millingen Pannerden

11. 230116 Brief Retailplan 230112 verbeurde dwangsommen besluit Tatelaar

11a. 230131 Antwoordbrief Retailplan inzake verbeurde dwangsommen besluit Tatelaar

12. 230116 Brief dhr. Verweij n.a.v. inspraak 11 januari

13. 230116 Zienswijze omwonenden op ontwerp-bestemmingsplan Middag Oost fase 3 te Babberich

14. 230116 Brief aan college start onderzoek Nationale ombudsman naar participatie en invloed in de Participatiewet

15. 230118 Brief Gebiedsontwikkeling t Broek betr. reactie ontvangen 12 jan. 2023 van bewoners Uurlingstraat, Groenestraat en Weteringweg

16. 230118 VNG ledenbrief 23 002 CPB-onderzoek houdbaarheid Wmo en Jeugdwet

17. 230118 VNG Ledenbrief 23 001 Informatiepunten digitale overheid

18. 230118 Brief Paul Freriks 230117 afscheid als commissielid

19. 230119 Raadsbrief ODRA 230111Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

20. 230123 Brief Gemeente Zwijndrecht aan Eerste Kamer inzake extern voorzitterschap (verzoek tot agenderen)

21. 230123 Burgerbrief-klacht over ambtelijke afhandeling verlichting gemeentehuis

22. 230126 Informatiebrief raad Kompas ActiZ investeren in jeugd en gezin - uitnodiging webinar 20 en 27 maart

23. 230127 Brief RAC GMR aan Raden advies en verslag vergadering 23 januari 2023

24. RIB 2022-078 Spreidingswet en huisvesting integratie statushouders

25. RIB 2022-080 Stand van zaken doortrekken Edisonstraat

26. RIB 2022-081 Stand van zaken Gebiedsoplossing Babberich

27. RIB 2022-082 Brief aan Gedeputeerde Staten inzake archeologische vondsten Romeins tempelcomplex Herwen Hemeling

28. RIB 2023-002 Individueel Management Plan Neder-Germaanse Limes Herwen - De Bijland

29. RIB 2023-003 Stand van zaken Wet open overheid jan 2023

30. RIB 2023-001 BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) Zevenaar 2022

31. RIB 2023-005 Informatie over de actualisatie van de huisvestingsverordening

32. RIB 2023-007 Vervolgstappen n.a.v. uitspraak rechtbank Gelderland

33. RIB 2023-010 Gevoerde bestuurlijke integriteitsbeleid 2022

34. RIB 2023-009 Aanpak Energiearmoede - voortgang

35. RIB 2023-006 Grondprijsbrief 2023

36. RIB 2023-004 Regionale Woondeal 2.0 Arnhem Nijmegen

10 Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering

De raad wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 21 december 2022 vast te stellen.

Concept-besluitenlijst_raadsvergadering_21_december_2022

11 Z/22/425352 Vaststellen van Verordening Jeugdhulp, Beleidsregels en Nadere Regels gemeente Zevenaar 2023

De raad wordt voorgesteld:
De Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020 in te trekken.
De Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen.
Portefeuillehouder: Stef Bijl

1106260 Raadsvoorstel- en besluit vaststellen verordening jeugdhulp 2023

1128318 Bijlage 1. Verordening jeugdhulp Zevenaar 2023

1127466 Bijlage 2. Brief aan Participatieraad

12 HAMERSTUK Z/22/437723 Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar

Onderwerp is ter vergadering een hamerstuk geworden.
De raad wordt voorgesteld:
1. De subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar ter kennisname aan te nemen;
2. Voor deze subsidieregeling een subsidieplafond van € 654.600,- vast te stellen.
Portefeuillehouder: Arthur Boone

1136865 Raadsvoorstel en raadsbesluit Subsidieplafond Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers

1136862 Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar

23-776 230116 Beantwoording TV LB 230115 subsidieregeling tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers

13 Z/23/43069 Wijziging Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar

Door de fracties VVD, Lokaal Belang en D66 is een amendement bij dit raadsvoorstel ingediend.
De raad besluit:
1. Art. 3b van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen:
Artikel 3b Het seniorenconvent
1. De raad heeft een seniorenconvent, bestaande uit de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. De voorzitter is voorzitter van het seniorenconvent. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het seniorenconvent aanwezig.
3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor het seniorenconvent.
4. Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het seniorenconvent vervangt.
5. Elke fractievoorzitter heeft één stem in het seniorenconvent.
6. De voorzitter roept het seniorenconvent in vergadering bijeen indien hij, of twee of meer leden dit nodig oordelen.
7. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het seniorenconvent uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.
8. Het seniorenconvent vergadert in beslotenheid met elkaar.
9. Er wordt geen verslag van het seniorenconvent gemaakt tenzij hier specifiek om gevraagd wordt door de deelnemers van het seniorenconvent. Het verslag ligt in aanloop naar de volgende vergadering van het seniorenconvent vertrouwelijk ter inzage bij de griffie. In de daaropvolgende vergadering wordt het verslag in beslotenheid vastgesteld. Op een eventueel verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.
2. Art. 3c van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen:
Artikel 3c Het presidium
1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie.
3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter.
4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.
5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter.
6. Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt.
7. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het presidium uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.
8. Het presidium vergadert in beslotenheid met elkaar.
9. Van de presidiumvergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt in de eerstvolgende presidiumvergadering vastgesteld. Na vaststelling wordt het verslag openbaar gemaakt. Op een verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.

1126436 Raadsvoorstel en -besluit wijziging Reglement van orde gemeenteraad Zevenaar jan 2023

1142036 Bijlage 1 Reglement van Orde voor de gemeenteraad (laatste versie d.d. februari 2019)

INGETROKKEN Amendement VVD LB D66 Raadsvoorstel wijziging Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar 2023

14 HAMERSTUK Z/22/426487 Gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

De raad wordt voorgesteld om:
1. de zienswijzennota 'Pastoor Slingerstraat, Giesbeek' vast te stellen;
2. het bestemmingsplan "Pastoor Slingerstraat, Giesbeek" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken;
3. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.
Portefeuillehouder: Aad van Orden

1132750 Raadsvoorstel en - besluit gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

1133204 Bijlage 1. Regels

1133205 Bijlage 2. Toelichting

1133211 Bijlage 3. Verbeelding

1133221 Bijlage 4. Staat van bedrijfsactiviteiten

1133222 Bijlage 5. Inrichtingstekening + doorsnedes

1133223 Bijlage 6. Verkennend bodemonderzoek

1133225 Bijlage 7. Advies VGGM

1133226 Bijlage 8. Waterhuishoudkundig plan

1133227 Bijlage 9. Archeologisch onderzoek

1133228 Bijlage 10. Proefsleuvenonderzoek

1133229 Bijlage 11. Beoordelingsbrief archeologisch proefsleuvenonderzoek

1133230 Bijlage 12. Quickscan natuurtoets

1133232 Bijlage 13. Nader onderzoek ecologie

Bijlage 14 AERIUS berekening realisatiefase + gebruiksfase (30-01-2023).pdf

1133235 Bijlage 15. Parkeeronderzoek

1133237 Bijlage 16. Zienswijzennota

Brief dhr. Verweij n.a.v. inspraak 11 januari jl.

15 HAMERSTUK Z/22/432919 Plan van aanpak en voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II

De raad wordt voorgesteld in te stemmen met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet voor het jaar 2023 ter hoogte van € 600.000,--, welke in de meerjarenbegroting 2023-2026 is opgenomen.
Portefeuillehouder: Arthur Boone

1123615 Raadsvoorstel- en besluit voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II

230111 Presentatie infobijeenkomst 11 jan. Businesspark 7Poort II

16 HAMERSTUK Z/22/434550 Vaststellen Antennebeleid Gemeente Zevenaar

De raad wordt voorgesteld het 'Antennebeleid gemeente Zevenaar' vast te stellen.
Portefeuillehouder: Aad van Orden

1127512 Raadsvoorstel en -besluit Antennebeleid gemeente Zevenaar

1127509 Bijlage 1. Antennebeleid gemeente Zevenaar

17 HAMERSTUK Z/22/435738 Aanvraag nieuwe financiële middelen Starterslening

De raad wordt voorgesteld een nieuw budget van € 1.000.000, - beschikbaar te stellen voor het verlenen van Startersleningen binnen de gemeente Zevenaar.
Portefeuillehouders: Arthur Boone en Aad van Orden

1130398 Raadsvoorstel- en - besluit Aanvraag nieuwe financiële middelen Starterslening

18 Moties vreemd aan de orde van de dag

Door de fracties CDA en Lijst 11 is een motie vreemd aan de orde van de dag in gediend - Motie behoud historische schoorsteen baksteenindustrie gemeente Zevenaar 2023

AANGEHOUDEN Motie CDA Lijst11 Motie behoud historische schoorsteen baksteenindustrie gemeente Zevenaar 2023 .docx

19 Debatstuk Integriteit WijZZ, CDA, Lijst 11, Sociaal Zevenaar, SP en Ons Zevenaar

20 Sluiting

Agenda raadsvergadering 1 februari 2023

Tijd	19:30 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk

1	**Opening**
2	**Vaststellen agenda**
3	**Z/23/440306 Benoeming leden commissie geloofsbrieven 2023** De raad wordt voorgesteld de volgende personen te benoemen als lid van de Commissie van Geloofsbrieven 2023: • Mevr. B.L.Y. van Die • Dhr. M.H.A.G. Witjes • Dhr. W.J.M. van Dinther.
4	**Afscheid Marcel Lap (PvdA) als raadslid van de gemeente Zevenaar** In deze raadsvergadering zal afscheid genomen worden van Marcel Lap als raadslid voor de PvdA van de gemeente Zevenaar.
5	**Z/23/440420 Benoeming en beëdiging raadslid B.A. Metz** De raad wordt voorgesteld met ingang van 1 februari 2023 toe te laten als lid van de gemeenteraad van Zevenaar: de heer B.A. Metz
6	**Z/23/440217 Benoeming commissieleden** Op advies van de commissie geloofsbrieven worden, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 2 februari 2023 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft: • mevr. A.L.M. van der Vlies namens Lijst 11; • dhr. A.F.J. de Vries namens Lijst 11; • dhr. A. Ok namens Lijst11; • dhr. M.R.A. Lap namens de fractie van de PvdA.

7	**Z/23/440437 Benoeming lid werkgeverscommissie** De raad wordt voorgesteld de heer J.W.H. Winters te benoemen als lid van de werkgeverscommissie.
8	**Z/23/440695 Aanwijzingsbesluit interim-griffier** De raad wordt voorgesteld mevrouw M. van Bergen voor de periode 22 februari tot en met 15 juli 2023 aan te wijzen als interim-griffier voor 32 uur per week.
9	**Vragenuur** a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college b. Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen c. Mededelingen college d. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken
10	**Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering** De raad wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 21 december 2022 vast te stellen.
11	**Z/22/425352 Vaststellen van Verordening Jeugdhulp, Beleidsregels en Nadere Regels gemeente Zevenaar 2023** De raad wordt voorgesteld: 1. De Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020 in te trekken. 2. De Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen. Portefeuillehouder: Stef Bijl
12	**Z/22/437723 Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar** De raad wordt voorgesteld: 1. De subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar ter kennisname aan te nemen; 2. Voor deze subsidieregeling een subsidieplafond van € 654.600,- vast te stellen. Portefeuillehouder: Arthur Boone

13	**Z/23/43069 Wijziging Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar** Door de fracties VVD, Lokaal Belang en D66 is een amendement bij dit raadsvoorstel ingediend. De raad besluit: 1. Art. 3b van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen: *Artikel 3b Het seniorenconvent* 1. De raad heeft een seniorenconvent, bestaande uit de voorzitter en de fractievoorzitters. 2. De voorzitter is voorzitter van het seniorenconvent. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het seniorenconvent aanwezig. 3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor het seniorenconvent. 4. Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het seniorenconvent vervangt. 5. Elke fractievoorzitter heeft één stem in het seniorenconvent. 6. De voorzitter roept het seniorenconvent in vergadering bijeen indien hij, of twee of meer leden dit nodig oordelen. 7. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het seniorenconvent uit zijn midden een vervangend voorzitter aan. 8. Het seniorenconvent vergadert in beslotenheid met elkaar. 9. Er wordt geen verslag van het seniorenconvent gemaakt tenzij hier specifiek om gevraagd wordt door de deelnemers van het seniorenconvent. Het verslag ligt in aanloop naar de volgende vergadering van het seniorenconvent vertrouwelijk ter inzage bij de griffie. In de daaropvolgende vergadering wordt het verslag in beslotenheid vastgesteld. Op een eventueel verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing. 2. Art. 3c van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen: *Artikel 3c Het presidium* 1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters. 2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie. 3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter. 4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.

	5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter. 6. Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt. 7. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het presidium uit zijn midden een vervangend voorzitter aan. 8. Het presidium vergadert in beslotenheid met elkaar. 9. Van de presidiumvergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt in de eerstvolgende presidiumvergadering vastgesteld. Na vaststelling wordt het verslag openbaar gemaakt. Op een verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.
14	**HAMERSTUK Z/22/426487 Gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat te Giesbeek** De raad wordt voorgesteld om: 1. de zienswijzennota 'Pastoor Slingerstraat, Giesbeek' vast te stellen; 2. het bestemmingsplan "Pastoor Slingerstraat, Giesbeek" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken; 3. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen. Portefeuillehouder: Aad van Orden
15	**HAMERSTUK Z/22/432919 Plan van aanpak en voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II** De raad wordt voorgesteld in te stemmen met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet voor het jaar 2023 ter hoogte van € 600.000,--, welke in de meerjarenbegroting 2023-2026 is opgenomen. Portefeuillehouder: Arthur Boone
16	**HAMERSTUK Z/22/434550 Vaststellen Antennebeleid Gemeente Zevenaar** De raad wordt voorgesteld het 'Antennebeleid gemeente Zevenaar' vast te stellen. Portefeuillehouder: Aad van Orden

17	**HAMERSTUK Z/22/435738 Aanvraag nieuwe financiële middelen Starterslening** De raad wordt voorgesteld een nieuw budget van € 1.000.000, - beschikbaar te stellen voor het verlenen van Startersleningen binnen de gemeente Zevenaar. Portefeuillehouders: Arthur Boone en Aad van Orden
18	**Moties vreemd aan de orde van de dag (1)** Door de fracties CDA en Lijst 11 is een motie vreemd aan de orde van de dag in gediend - Motie behoud historische schoorsteen baksteenindustrie gemeente Zevenaar 2023.
19	**Sluiting**

Zevenaar, 25 januari 2022.
De burgemeester van Zevenaar,
L.J.E.M. van Riswijk

commissie	Portefeuille houder	afdeling	Onderwerp	Vraag, opmerking, toezegging	antwoord
Ruimte	Van Orden	RO	Bestemmingsplan Pastoor Slingerstaat Giesbeek	De suggestie vanuit de commissie om de parkeerplaatsen uit te breiden aan de Barenbroeklaan zal door het college worden meegenomen, indien dit noodzakelijk is.	Na realisatie van de 8 woningen zal pas blijken of het uitbreiden van de parkeerplaatsen noodzakelijk is. Mocht dit het geval zijn, dan zal worden gekeken naar de mogelijkheid aan de Barenbroeklaan.
Ruimte	Boone	RO	Plan van aanpak en voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II	Er komt voor de raadsvergadering een lijstje naar de raad met een nadere specificatie van de kosten (5 ton) van de projectorganisatie	Zie bijlage
Ruimte	Van Orden	RO	Brief Lindus Ondernemersvereniging d.d. 8 november 2022 inzake huisvesting arbeidsmigranten Voltastraat	N.a.v. het debat in de commissie heeft het college toegezegd dat de raad in het vervolg beter geïnformeerd wordt indien er sprake is van de huisvesting van arbeidsmigranten op een bepaalde locatie.	Bij toekomstige initiatieven die voorbij gaan komen houden wij de radar scherp om ook de raad te informeren (RIB of anders).Dit betreft aanvragen die via de voorkant binnenkomen (concept-aanvraag – vergunning aanvraag).

Middelen	Boone	RO	Subsidieplafond tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers	- Uit welk budget worden de uitvoeringskosten (100k) betaald? - Moet er een apart besluit genomen worden omdat de uitvoeringkosten uit een ander potje dan overblijfselen coronafonds worden betaald.	- Dit budget komt uit het door de raad op 20 april 2022 beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000,- voor uitvoeringskosten van het noodherstelfonds voor ondernemers. Hiervan is nog maximaal € 75.000 beschikbaar. Dit bedrag zetten wij in voor de uitvoering van de regeling energiekosten kleine ondernemers. - Nee er hoeft door de raad geen apart besluit genomen te

					worden over de dekking van de uitvoeringskosten van deze subsidieregeling. Dit omdat in het raadsvoorstel is opgenomen dat er binnen het voor de uitvoering van het noodherstelfonds beschikbare budget (€ 100.000,00) voldoende ruimte is om de uitvoeringskosten van de voorliggende subsidieregeling te dekken. Mocht de raad een andere mening zijn toegedaan, dan kan amendering plaatsvinden

Overzicht kosten projectorganisatie BusinessPark 7Poort II

Projectmanagement/kernteam	Uur per week	Bedrag
Projectmanager	16	€ 86.400,00
Projectassistent / secr.	16	€ 86.400,00
Manager projectbeheersing / planec.	16	€ 86.400,00
Omgevingsmanager	16	€ 86.400,00
Projectleider civiele projecten	16	€ 86.400,00
Communicatie	4	€ 21.600,00
		€ 453.600,00
Overige vakdisciplines	8	€ 40.000,00
Totaal projectmanagement/kernteam		**€ 493.600,00**

Z070B726319

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Benoeming leden commissie geloofsbrieven 2023
zaaknummer	Z/23/440306
documentnummer	INT/23/1141024
Portefeuillehouder	L.J.E.M. van Riswijk
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/Griffie
telefoon	0316-595111
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Op grond van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad benoemt de raad uit zijn midden drie leden voor de Commissie voor Geloofsbrieven (hoofdstuk 2 art. 4 lid). Middels dit voorstel wordt een drietal leden van de raad ter benoeming tot lid van de commissie geloofsbrieven voor 2023 voorgedragen.

2. Raadsvoorstel

De volgende personen te benoemen als lid van de Commissie van Geloofsbrieven 2023:

- Mevr. B.L.Y. van Die
- Dhr. M.H.A.G. Witjes
- Dhr. W.J.M. van Dinther.

3. Waarom naar de raad

Op basis van het Reglement van Orde, hoofdstuk 2 art. 4 lid, wordt bepaald dat bij de toelating van een raads- of commissielid, de raad uit haar midden een Commissie van Geloofsbrieven van drie raadsleden samenstelt. De commissie onderzoekt de geloofsbrieven van het te benoemen raads- of commissielid, doet verslag van haar bevindingen aan de raad en adviseert de raad over toelating van het raadslid tot de gemeenteraad of de benoeming van het commissielid.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Samenstellen van een Commissie van Geloofsbrieven ten behoeve van toelating tot de gemeenteraad of benoeming van een commissielid.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

n.v.t.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
n.v.t.

9. Kosten, baten en dekking
n.v.t.

10. Bijlagen
Geen

De griffier,
I.M. van Dijk

De burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Benoeming leden commissie geloofsbrieven 2023
zaaknummer	Z/23/440306
documentnummer	INT/23/1141024

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat er voor de benoeming van leden van de gemeenteraad en van commissieleden een Commissie van Geloofsbrieven moet worden samengesteld;

gelezen het voorstel van de voorzitter en de griffier van de gemeenteraad;

gelet op artikel 4 lid 1 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar ;

besluit:

1. De volgende personen te benoemen als lid van de commissie van geloofsbrieven 2023:
   Mevr. B.L.Y. van Die
   Dhr. M.H.A.G. Witjes
   Dhr. W.J.M. van Dinther.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

Z070CA753D8

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Benoeming B.A. Metz
zaaknummer	Z/23/440420
documentnummer	INT/23/1141277
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/Griffie
telefoon	0316-595282
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De heer M.R.A. Lap heeft laten weten dat hij m.i.v. 31 januari 2023 het raadslidmaatschap zal beëindigen. De voorzitter van het centraal stembureau heeft vervolgens op de grond van de Kieswet de heer G.A.J. Wiegers benoemd ter vervanging van dhr. Lap. De heer Wiegers heeft de benoeming tot lid van de raad van de gemeente Zevenaar niet geaccepteerd.
De voorzitter van het centraal stembureau heeft vervolgens op de grond van de Kieswet de heer B. A. Metz benoemd ter vervanging van dhr. Lap. De heer Metz heeft de benoeming tot lid van de raad van de gemeente Zevenaar aangenomen en de geloofsbrieven overlegd.

De commissie geloofsbrieven heeft de geloofsbrieven en de verdere bij de Kieswet gevorderde stukken van de heer Metz zorgvuldig onderzocht en doet van haar bevindingen verslag alvorens door de raad tot toelating tot de raad wordt overgegaan.

2. Raadsvoorstel

De raad wordt voorgesteld met ingang van 1 februari 2023 toe te laten als lid van de gemeenteraad van Zevenaar:
- de heer B.A. Metz

3. Waarom naar de raad

Bij het ontstaan van een vacature benoemt de voorzitter van het centraal stembureau de daarvoor in aanmerking komende kandidaat. Na het onderzoek van de geloofsbrieven doet de voorzitter van de commissie geloofsbrieven verslag van de bevindingen waarna de raad besluit over de toelating tot de raad van de kandidaat.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De heer Metz toelaten als raadslid namens de PvdA waarmee de opengevallen zetel weer opgevuld is.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De Kieswet bepaalt wie in een opengevallen plaats wordt benoemd. De Kieswet regelt de benoeming van nieuwe leden in de raad bij vervulling van vacatures. Voor plaatsvervanging komt in aanmerking degene die op de betreffende kandidatenlijst het hoogst is geplaatst. De benoeming geschiedt door de

voorzitter van het centraal stembureau. De benoemde dient bij het aannemen van zijn benoeming geloofsbrieven te overleggen, bestaande uit een Verklaring Openbare Betrekkingen en een gewaarmerkt afschrift uit de Basisregistratie personen (BRP). Uit de geloofsbrieven moet blijken, dat de benoemde voldoet aan de vereisten voor het raadslidmaatschap en geen met het raadslidmaatschap onverenigbare betrekkingen vervult of nevenfuncties bekleedt waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het raadslidmaatschap.

1.2 De geloofsbrieven worden getoetst aan de wettelijke bepalingen door de Commissie onderzoek geloofsbrieven. Het onderzoek van de geloofsbrieven is in het reglement van orde voor vergaderingen van de gemeenteraad opgedragen aan de Commissie onderzoek geloofsbrieven. De Commissie onderzoek geloofsbrieven heeft de geloofsbrieven aan de relevante artikelen uit de Kieswet en de Gemeentewet getoetst in haar vergadering van woensdag 1 februari 2023. In de raadsvergadering van 1 februari 2023 brengt de commissie aan de raad verslag uit van haar bevindingen en adviseert op grond daarvan over de al dan niet toelating van het benoemde raadslid.

Alternatieven
n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
De samenstelling van de gemeenteraad zal op de website Zevenaar.nl worden aangepast.

9. Kosten, baten en dekking
n.v.t.

10. Bijlagen
Geen

De griffier,
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Benoeming B.A. Metz
zaaknummer	Z/23/440420
documentnummer	INT/23/1141277

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van de voorzitter en de griffier van Zevenaar

Gelet op de Gemeentewet en de Kieswet,

besluit:

1. Met ingang van 1 februari 2023 de heer B.A. Metz toe te laten als lid van de gemeenteraad van Zevenaar.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Z070AAFDF11

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Benoeming commissieleden
zaaknummer	Z/23/440217
documentnummer	INT/23/1140883
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/Griffie
telefoon	0316-595282
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Conform artikel 4 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar draagt een fractie, als bedoeld in artikel 5 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar, raadsleden en commissieleden voor als vertegenwoordiger van de fractie in de commissies. Het door de fractie voorgedragen commissielid dient te voldoen aan de in artikel 4, lid 3 van de Verordening op de raadscommissies gestelde voorwaarden. Daarnaast tekent hij/zij de integriteits- en geheimhoudingsverklaring.

Een commissielid wordt, op voordracht van zijn/haar fractie, door de raad benoemd.

De commissie voor geloofsbrieven heeft op 1 februari 2023 de geloofsbrieven van de voorgedragen commissieleden onderzocht en zal tijdens de gemeenteraadsvergadering op 1 februari 2023 verslag uitbrengen van haar bevindingen. Met dit voorstel wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, besloten om de commissieleden per 2 februari 2023 te benoemen voor de raadsperiode 2022 – 2026, tenzij de fractie anders aangeeft.

2. Raadsvoorstel

Op advies van de commissie geloofsbrieven worden, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 2 februari 2023 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft:

- mevr. A.L.M. van der Vlies namens Lijst 11;
- dhr. A.F.J. de Vries namens Lijst 11;
- dhr. A. Ok namens Lijst11;
- dhr. M.R.A. Lap namens de fractie van de PvdA.

3. Waarom naar de raad

Conform de artikelen 4 en 5 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar besluit de raad over het benoemen van commissieleden.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Argumenten en alternatieven

Argumenten

Met de benoeming van het commissielid wordt het mogelijk voor het commissielid om onderdeel uit te maken van één van de commissies.

Alternatieven
n.v.t.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
n.v.t.

6. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

7. Communicatie
De commissieleden worden op de website van de gemeente Zevenaar vermeld.

8. Kosten, baten en dekking
n.v.t.

9. Bijlagen
n.v.t.

De griffier, De burgemeester,

I.M. van Dijk L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Benoeming commissieleden
zaaknummer	Z/23/440217
documentnummer	INT/23/1140883

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van de griffier en de burgemeester;

gelet op artikelen 4 en 5 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar

besluit:

1. Met ingang van 2 februari 2023 te benoemen als commissielid namens
   - Lijst 11 mevr. A.L.M. van der Vlies en de heren A.F.J. de Vries en A. Ok
   - de PvdA dhr. M.R.A. Lap

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 1 februari 2023

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

onderwerp	Benoeming lid werkgeverscommissie
zaaknummer	Z/23/440437
documentnummer	INT/23/1141321
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/griffie
telefoon	0316-595282
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Een commissie vanuit de gemeenteraad treedt op als werkgever van de griffier. De vier leden van de werkgeverscommissie worden door de raad uit zijn midden benoemd voor de duur van de zittingsperiode van de raad. Eén van de leden heeft aangeven niet meer voor deze commissie beschikbaar te zijn. Dit raadsvoorstel voorziet in de benoeming van een nieuw lid van de werkgeverscommissie voor de raadsperiode 2022-2026.
Raadslid de heer J.W.H. Winters heeft zich kandidaat gesteld als lid van de werkgeverscommissie.

2. Raadsvoorstel

De raad wordt voorgesteld de heer J.W.H. Winters te benoemen als lid van de werkgeverscommissie.

3. Waarom naar de raad

De griffier ondersteunt de gemeenteraad in al zijn werkzaamheden. De gemeenteraad treedt daarbij ook op als werkgever van de griffier. Een commissie vanuit de gemeenteraad treedt op als werkgeverscommissie en is daarbij aanspreekpunt voor de griffier. Op grond van artikel 3 van de Verordening werkgeverscommissie gemeente Zevenaar 2018 bestaat de werkgeverscommissie uit vier leden uit de raad, bij voorkeur afkomstig uit de coalitie en de oppositie.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het aannemen van dit voorstel bestaat de werkgeverscommissie weer uit het vastgestelde aantal leden.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

n.v.t.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie
n.v.t.

9. Kosten, baten en dekking
n.v.t.

10. Bijlagen
geen

De griffier,
I.M. van Dijk

de burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Benoeming lid werkgeverscommissie
zaaknummer	Z/23/440437
documentnummer	INT/23/1141321

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van de griffier en burgemeester;

Gelet op artikel 3 van de Verordening werkgeverscommissie gemeente Zevenaar 2018

besluit:
1. De heer J.W.H. Winters te benoemen als lid van de werkgeverscommissie voor de raadsperiode 2022-2026.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

Z070FOA60CC

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Aanwijzingsbesluit interim-griffier
zaaknummer	Z/23/440695
documentnummer	INT/23/1141802
portefeuillehouder	L.J.E.M. van Riswijk
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/Griffie
telefoon	0316-595111
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Op 1 maart 2023 gaat de griffier, mevr. I.M. van Dijk, met zwangerschapsverlof en aansluitend bevallingsverlof. Voor deze periode is door de werkgeverscommissie een interim griffier gezocht. De werkgeverscommissie stelt aan u voor mevr. M. van Bergen (Mirjam) voor de periode 22 februari 2023 tot en met 15 juli 2023 aan te wijzen als interim griffier voor 32 uur per week.

2. Raadsvoorstel

Mevr. M. van Bergen voor de periode 22 februari tot en met 15 juli 2023 aan te wijzen als interim griffier voor 32 uur per week.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 107 Gemeentewet is de raad bevoegd de griffier aan te wijzen en te ontslaan. De werkgeverscommissie is door de raad benoemd en voert namens de raad het werkgeverschap uit over de griffie(r). De werkgeverscommissie is daarom de opsteller van het raadsbesluit.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met de aanwijzing van een interim griffier met een aanstelling van 32 uur per week wordt voorzien in de volledige bezetting van de griffie.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1. De gemeentewet stelt in artikel 100 van de Gemeentewet dat er in iedere gemeente een griffier is.
2. Zonder aanwijzingsbesluit kan de griffier zijn/haar wettelijke taken niet rechtsgeldig uitvoeren.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De werkgeverscommissie zal in de deze periode nauw contact houden met de interim griffier.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
De aanwijzing van de interim griffier zal op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd worden. Het raadsbesluit wordt op de website gepubliceerd.

9. Kosten, baten en dekking
Een deel van de kosten wordt vergoed door het UWV. Het resterende deel van de kosten komt ten laste van het inhuur budget.

10. Bijlagen
geen

De Werkgeverscommissie van de gemeente Zevenaar,

N. Niebuur-Sluiter, voorzitter

Raadsbesluit

onderwerp	Aanwijzingsbesluit interim-griffier
zaaknummer	Z/23/440695
documentnummer	INT/23/1141802

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van de Werkgeverscommissie van de Gemeente Zevenaar;

Gelet op artikel 107 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Mevrouw M. van Bergen voor de periode 22 februari tot en met 15 juli 2023 aan te wijzen als interim griffier voor de gemeente Zevenaar.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: A / B / C / D

***Ter mondelinge beantwoording in de raadsvergadering van 1 febr. 2023**

Onderwerp: Woo-verzoeken en meldingen vermoeden van integriteitsschendigen

Naam en fractie: Nanne van Dellen (WijZZ)

Datum indienen: 22 december 2022

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Inleiding/Aanleiding:
Vanaf 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Tijdens de raadsvergadering van 8 juni 2022 heeft de raad zich uitgesproken over het delegatiebesluit i.v.m. de Woo en daarbij heeft de raad ook een amendement unaniem aanvaard. Aanleiding voor dit amendement was een ingediend Woo-verzoek waarin een collega raadslid werd benoemd en waarin informatie naar het handelen van dit raadslid werd opgevraagd. Het raadsvoorstel is met het amendement aangepast waarin verzocht wordt dat Woo-“verzoeken die zien op individuele raadsleden en/of commissieleden onverwijld worden doorgestuurd aan de raad”.

Op 20 en 27 juli 2022 ontving de raad via de lijst ingekomen stukken twee Woo-verzoeken waarin de namen van raadsleden werden genoemd. Tevens werd in het Woo-verzoek d.d. 27 juli 2022 de partijnaam WijZZ benoemd en in verband gebracht met een privéaangelegenheid.

Beide raadsleden hebben naar aanleiding van deze Woo-verzoeken een melding van een vermoeden van integriteitsschending ingediend bij de burgemeester. In de Gedragscode integriteit raadsleden en commissieleden is vastgelegd dat meldingen door de burgemeester bespreekbaar worden gemaakt op de (door hem ingeschatte) meest geschikte manier. De

burgemeester heeft vervolgens een algemeen gesprek met de fractievoorzitters in het Presidium hierover gevoerd.

Over deze gang van zaken in deze casussen en het proces rondom de afhandeling en verwerking van Woo-verzoeken waarin raadsleden specifiek worden benoemd stelt de fractie van WijZZ de volgende vragen aan het college:

Vraag/Vragen:

Volgend op het amendement “Delegatiebesluit gemeente Zevenaar i.v.m. Wet open overheid” (d.d. 8 juni 2022) is de raad op de hoogte gesteld van een tweetal Woo-verzoeken waarin raadsleden werden benoemd. Het amendement ziet er echter niet op toe dat de raad wordt geïnformeerd over het verdere proces en de afhandeling van deze Woo-verzoeken.

a. Wat is de stand van zaken in het proces en de afhandeling van beide Woo-verzoeken (d.d. 20 juli 2022 en d.d. 27 juli 2022)?
b. Welke afwegingen liggen ten grondslag aan de afhandeling van beide Woo-verzoeken (d.d. 20 juli 2022 en d.d. 27 juli 2022) door het college?
c. Bent u met WijZZ van mening dat niet alleen het Woo-verzoek waarin een raadslid benoemd wordt actief zou moeten worden gedeeld met de raad maar ook de definitieve afwikkeling van het Woo-verzoek? Zo nee, waarom niet?

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: ~~A~~ / B / ~~C / D~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp:

Naam en fractie: Joke Koenen, VVD

Datum indienen: 23-01-2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Inleiding/Aanleiding:
Oekraïense vluchtelingen

Ruim een half jaar vangt de gemeente Zevenaar deze mensen op in Spijk, Pannerden en Angerlo.
De opvang in Zevenaar is heel goed geregeld, kinderen krijgen onderwijs, veel mensen hebben werk en er is goede begeleiding.

Was het idee dat de opvang van korte duur zou zijn en wilde iedere vluchteling terugkeren naar hun thuisland, deze situatie is inmiddels veranderd. Helaas is er in Oekraïne nog steeds oorlog.

In de Commissie Middelen van 19 januari j.l. heeft de burgemeester aangegeven dat Zevenaar per 1 juli een taakstelling is opgelegd voor een verhoging van het aantal te plaatsen Oekraïners met 30 á 35 personen.

Een aantal mensen heeft inmiddels aangegeven dat zij in Nederland wil blijven.

Het kan zijn dat wij de mensen die wij als gasten ontvangen, over enige tijd ook een thuis gaan bieden.

Vraag/Vragen:

Kunt u aangeven hoeveel vluchtelingen er momenteel in de reguliere opvang verblijven?

Hoeveel mensen zijn bij particulieren ondergebracht?

Bent u bekend dat er mensen zijn die willen blijven?

Zijn er afspraken gemaakt met de Rijksoverheid over hun verblijf?

Ligt er een plan voor de langere termijn?

Verslag
Vergadering Euregioraad op 24 november 2022
om 14:00 uur in het RömerMuseum Xanten
Trajanstr. 10, 46509 Xanten

Aanwezig: zie deelnemerslijst

Punt 1 Opening en verwelkoming

De voorzitter, de heer Thomas Ahls, opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. Een speciale begroeting gaat uit naar gastheer dr. Müller, directeur van het Archeologisch Park Xanten, en burgemeester Thomas Görtz als vertegenwoordiger van Stadt Xanten.

De voorzitter legt vervolgens uit hoe het stemmen in zijn werk gaat. Allereerst wordt gevraagd naar de onthoudingen, vervolgens naar de stemmen tegen en ten slotte naar de stemmen voor een besluitvoorstel.

Vervolgens verzoekt hij alle aanwezigen te gaan staan en een ogenblik stilte in acht te nemen voor de heer Manfred Palmen, jarenlang Euregio-ambassadeur, die afgelopen vrijdag 18 november 2022 na een lang ziekbed is overleden.

De voorzitter dankt de leden van de raad voor hun medeleven. Vervolgens geeft hij het woord aan de heer Thomas Görtz, Stadt Xanten. De heer Görtz heet alle aanwezigen van harte welkom en geeft de leden van de Euregioraad een korte introductie over zijn stad.

De voorzitter dankt de heer Görtz voor zijn bijdrage. Vervolgens geeft hij het woord aan dr. Müller, die een korte presentatie houdt over het Archeologisch Park.

De voorzitter dankt dr. Müller voor zijn informatieve bijdrage. Vervolgens vraagt hij of de agenda in de voorliggende vorm kan worden aangenomen. Er zijn geen bezwaren of kanttekeningen. De agenda wordt derhalve ongewijzigd vastgesteld.

Punt 2 Goedkeuring van het verslag van 9 juni 2022

De voorzitter vraagt of er over het verslag nog vragen of opmerkingen zijn.

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot het verslag.

Besluit:
Het verslag wordt zonder wijzigingen unaniem vastgesteld.

Punt 3 Verkiezing dagelijks bestuur/voorzitter Euregio Rijn-Waal

De huidige samenstelling van het dagelijks bestuur is in de vergadering van de Euregioraad van 22 november 2018 voor een periode van vier jaar vastgesteld tot eind 2022.
De functies van de voorzitter, de vicevoorzitter en de commissievoorzitters en hun vervangers zijn in de vergadering van de Euregioraad van 26 november 2020 opnieuw ingevuld.

Vanwege de aflopende zittingsperiode dienen de volgende functies opnieuw te worden ingevuld:

In te vullen functies

1.	Voorzitter Euregio Rijn-Waal	tegelijkertijd voorzitter van het dagelijks bestuur

2.	Vicevoorzitter Euregio Rijn-Waal	tegelijkertijd vicevoorzitter van het dagelijks bestuur
3.	Voorzitter van de Commissie financiën en projecten	tegelijkertijd lid van het dagelijks bestuur
4.	Voorzitter van de Commissie economische aangelegenheden	tegelijkertijd lid van het dagelijks bestuur
5.	Voorzitter van de Commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding	tegelijkertijd lid van het dagelijks bestuur
6.	Nog drie leden	als lid van het dagelijks bestuur

Deze acht functionarissen vormen het dagelijks bestuur conform § 9 van de statuten van de Euregio Rijn-Waal. Verder dient er voor elk van de commissievoorzitters (nr. 3, 4 en 5) een plaatsvervanger te worden gekozen.

Met de volgende statutaire richtlijnen moet rekening worden gehouden:

a) Alle functies moeten vanuit het midden van de Euregioraad worden ingevuld.

b) Het Euregiovoorzitterschap moet in deze zittingsperiode door een Nederlandse persoon worden ingevuld.

c) Het voorzitterschap en vicevoorzitterschap van de commissies moeten afwisselend NL/D of D/NL zijn (§12 lid 2).

d) De verschillende grootten van de steden en gemeenten moeten in het dagelijks bestuur worden weerspiegeld.

Op basis van de hierboven genoemde richtlijnen en de door de leden voorgelegde voorstellen heeft het dagelijks bestuur het volgende voorstel tot benoeming uitgewerkt:

Dagelijks bestuur:

1. Hubert Bruls	Voorzitter (burgemeester Gemeente Nijmegen)
2. Thomas Ahls	vicevoorzitter (burgemeester Gemeinde Alpen)
3. Agnes Schaap	Bestuurslid en voorzitter van de Commissie financiën en projecten (burgemeester Gemeente Renkum)
4. Dr. Stefan Dietzfelbinger	Bestuurslid en voorzitter van de Commissie economische aangelegenheden (directeur van de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer Duisburg-Wesel-Kleve)
5. Wim Hillenaar	Bestuurslid en voorzitter van de Commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding (burgemeester Land van Cuijk)

6. Sören Link	Bestuurslid (burgemeester van Duisburg)
7. Peter Hinze	Bestuurslid (Burgemeester Emmerich)
8. René Verhulst	Bestuurslid (Burgemeester van Ede)

Plaatsvervanger van de commissievoorzitter:

9. Vicevoorzitterschap ad 3.	Matthias Broeckmann, raadslid Gemeinde Sonsbeck
10. Vicevoorzitterschap ad 4.	Nick Derks, Wethouder Gemeente Wijchen
11. Vicevoorzitterschap ad 5.	Ferdinand Böhmer, burgemeester Gemeinde Kranenburg

Voor de stemprocedure betreffende de voorzitter / vicevoorzitter draagt de de heer Ahls het voorzitterschap kort over aan zijn collega in het dagelijks bestuur, dr. Stefan Dietzfelbinger.

Dr. Stefan Dietzfelbinger stelt de Euregioraad voor de heer Hubert Bruls (burgemeester van Nijmegen) tot voorzitter en de heer Thomas Ahls (burgemeester van Alpen) tot vicevoorzitter van het dagelijks bestuur van de Euregio Rijn-Waal te verkiezen.

Besluit:
De Euregioraad verkiest unaniem de heer Hubert Bruls (burgemeester van Nijmegen) tot voorzitter en de heer Thomas Ahls (burgemeester van Alpen) tot vicevoorzitter van het dagelijks bestuur van de Euregio Rijn-Waal.

Dr. Stefan Dietzfelbinger draagt het voorzitterschap over aan de nieuwe voorzitter van de Euregioraad van de Euregio Rijn-Waal, de heer Hubert Bruls. De heer Bruls dankt de leden van de Euregioraad voor het door hen jegens hem uitgesproken vertrouwen en wenst allen een blijvend vertrouwensvolle en succesvolle samenwerking.
De vicevoorzitter, de heer Thomas Ahls, dankt de leden van de Euregioraad eveneens voor de vertrouwensvolle samenwerking in de afgelopen twee jaar.

Verkiezing van de overige functies:

De voorzitter neemt de verkiezing van de functies 3 tot en met 11 door.

Besluit:
De Euregioraad besluit unaniem de functies 3 tot en met 11 in overeenstemming met het hiervoor genoemde benoemingsvoorstel in te vullen.

De voorzitter feliciteert de nieuw gekozen bestuursleden, de commissievoorzitters en hun vervangers met hun verkiezing.
De voorzitter verklaart dat hij zich zal inspannen om het percentage vrouwen in de komende zittingsperiode te verhogen.

Punt 4 Initiatief "Geef vorm aan Europa in de lokale politiek!"

De voorzitter geeft aan dat het initiatief van de Europese Unie "Geef vorm aan Europa in de lokale politiek!" tot doel heeft een Europees netwerk van lokale politici te creëren die

communiceren over EU-thema's in een uniek bondgenootschap tussen lokale en EU-bestuursorganen.

Vervolgens geeft hij het woord aan Ulrike Westkamp, burgemeester van Stadt Wesel, die nader ingaat op de ervaringen van Stadt Wesel met het lidmaatschap van dit netwerk.

Mevrouw Westkamp presenteert het project.

Andreas Meyer, Kreis Kleve, vraagt of het initiatief kan worden beschouwd als een soort Bürgerbüro/burgerbureau van de Europese Unie?

Mevrouw Westkamp geeft aan dat de EU dichter bij de steden en gemeenten wil komen en op zoek is naar raadsleden die willen deelnemen.

De heer Bodo Wißen, Stadt Rees, vraagt hoe de regeling er in geval van een grote vraag binnen een stad/gemeente uitziet? Zijn er op grond van de grootte van een gemeente verschillende aantallen raadsleden die kunnen deelnemen? Voorts wordt gevraagd in welke vorm Europa naar de mensen wordt gebracht. Digitaal of fysiek.

Mevrouw Westkamp legt uit dat slechts één persoon per gemeente kan deelnemen, ongeacht de grootte of het aantal inwoners van een gemeente. Als meerdere raadsleden bereid zijn deel te nemen, kan dit in de gemeenteraad worden besproken en in stemming worden gebracht. Zo is hier bijvoorbeeld in Stadt Wesel mee omgegaan. Met betrekking tot de tweede vraag geeft mevrouw Westkamp aan dat de deelnemende personen zelf kunnen bepalen hoe zij het thema Europa lokaal willen vormgeven.

De voorzitter bedankt mevrouw Westkamp voor het delen van haar ervaringen.

Meer informatie is te vinden op:
https://building-europe-with-local-councillors.europa.eu/index_nl

Besluit:
Kennisneming

Punt 5 Uitvoeringsfase Euregionaal Mobiliteitsplan

De voorzitter deelt mede dat het Euregionaal Mobiliteitsplan momenteel de concrete uitvoeringsfase ingaat. 5 van de in totaal 15 aanbevelingen voor mobiliteitsinitiatieven zijn verder uitgewerkt. Het is de bedoeling deze aanbevelingen buiten het Interreg-project om uit te voeren.

Er zijn geen vragen, noch kanttekeningen over dit onderwerp.

Besluit:
Kennisneming

Punt 6 Stand van zaken Interreg V/VI

De voorzitter kondigt aan dat over dit punt een korte informatieve film zal worden vertoond.

De film wordt aan de leden van de Raad getoond.

De voorzitter deelt vervolgens mede dat de link naar film bij het verslag van de vergadering zal worden gevoegd.

De film is beschikbaar op https://youtu.be/1EdTmy5j9jA.

De Gemeente Wageningen vraagt waarom de projecten Farms for Future en DiverSoilCity negatief zijn beoordeeld en nu meteen zijn afgewezen.

De heer Kamps legt uit dat de goedkeuringsprocedure aanzienlijk is veranderd ten opzichte van Interreg V. Er is nu een groot aantal criteria aan de hand waarvan projecten kunnen worden beoordeeld. Zo is er nu een beoordeling door externe deskundigen. In het Interreg V-programma was het zo dat een project na een beoordeling met kanttekeningen werd stopgezet en vervolgens, na aanpassing en verbetering, alsnog kon worden goedgekeurd. Dit proces ziet er nu anders uit. Wanneer het project eenmaal is ingediend, zijn nog slechts zeer beperkt wijzigingen mogelijk. De secretaris en het dagelijks bestuur zullen de verdere ontwikkeling kritisch volgen.

Er zijn geen nadere vragen of kanttekeningen.

Besluit:
Kennisneming

Punt 7 Financiën/Begroting 2023

De voorzitter geeft aan dat bij vragen over de begroting voor 2023 mevrouw Knoor deze met alle plezier beantwoordt.

Er worden geen vragen gesteld.

Besluit:
De begroting 2023 inclusief bijlagen wordt unaniem goedgekeurd.

Punt 8 Aftredende Euregio-ambassadeurs

De voorzitter vertelt dat het netwerk van Euregio-ambassadeurs in 2010 is opgericht. Sindsdien zetten de ambassadeurs zich op basis van vrijwilligheid in voor de Euregio Rijn-Waal. Vandaag wordt afscheid genomen van vier Euregio-ambassadeurs.

Vervolgens wendt hij zich tot de aanwezige ambassadeurs, de heren Erwin Schmitz en Jos Verbeeten, en deelt mede dat de heer Berrie Schattenberg helaas is verhinderd. Ook geeft hij nog eens aan dat de heer Manfred Palmen, die vele jaren Euregio-ambassadeur is geweest, afgelopen vrijdag is overleden en daarom helaas niet meer voor zijn inzet bedankt kan worden.

De voorzitter bedankt de Euregio-ambassadeurs voor al hun vrijwillige werkzaamheden voor de Euregio Rijn-Waal in de afgelopen 12 jaar en overhandigt aan een ieder een afscheidscadeau.

Momenteel bestaat het netwerk van Euregio-ambassadeurs uit mevrouw Regina Schneider, de heer Paul Sars, de heer Jan van Zomeren, de heer Robert Tonks en de heer Ulrich Francken.
De Euregio Rijn-Waal zou graag nog meer actieve ambassadeurs werven om haar te ondersteunen. Gelieve dan ook contact op te nemen met de secretaris als u mensen kent die in de functie zouden kunnen passen.

Besluit:
Kennisneming

Punt 9 Mededelingen

a. GROS Governance
b. Eindejaarsbijeenkomst 12 december 2022
c. Contactpersonendag
De voorzitter behandelt één voor één de mededelingen a) tot en met c) en geeft aan dat eventuele vragen daarover naar voren kunnen worden gebracht.
Er zijn geen vragen.

Besluit:
Kennisneming

d. Vergaderschema

De voorzitter deelt de aanwezige leden van de raad mede dat de raadsvergaderingen in 2023 zijn gepland op donderdag 15 juni 2023 en donderdag 23 november 2023.

Het voorlichtingsevenement van de leden van de Euregioraad vindt plaats op donderdag 16 maart 2023.

Besluit:
Kennisneming

e. Euregio-directie

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan de heer Kamps. De heer Kamps deelt de leden van de raad mede dat hij voornemens is op 1 oktober 2023 zijn functie als secretaris van de Euregio Rijn-Waal neer te leggen. Het dagelijks bestuur gaat op zoek naar een geschikte opvolger.

Punt 10 Rondvraag/sluiting

De voorzitter vraagt of er tot besluit nog vragen of kanttekeningen zijn. Dat is niet het geval.
De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging aan de deelnemers om 15:25 uur.

Daarna volgen nog een rondleiding door het RömerMuseum en een afsluitende borrel.

Verslag
Waltraud Knoor
16 december 2022

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 1 februari 2023

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
1.	21-12-2022	Brief Kunsten'92 oproep gemeenten ondersteuning culturele instellingen gelden vanuit het Rijk	Ter afdoening in handen stellen van het college
2.	24-12-2022	Opzeggen raadslidmaatschap M. Lap	Voor kennisgeving aannemen
3.	27-12-2022	VNG ledenbrief 22-068 Stand van zaken Hervormingsagenda Jeugd	Voor kennisgeving aannemen
4.	27-12-2022	Brief Banning Advocaten ingebrekestelling mbt besluit Wegensteunpunt Zevenaar	Ter afdoening in handen stellen van het college; brief is inmiddels beantwoord en de reactie op de brief treft u bijgaand aan
5.	28-12-2022	Brief inzake ontheffingsaanvraag obv gelijkwaardigheidsbepaling stadsverwarming - verzoek om een reactie	Ter afdoening in handen stellen van het college; brief is inmiddels beantwoord en de reactie op de brief treft u bijgaand aan
6.	30-12-2022	Kaderbrief SdL Meerjarenbegroting 2024-2027	Voor kennisgeving aannemen
7.	30-12-2022	Burgerbrief 29 dec. 2022 inzake verzoek om de onrechtmatige partijnaam niet meer te gebruiken	Ter afdoening in handen stellen van de griffie(r)
8.	08-01-2023	Burgerbrief Zandwinning 't Broek	Ter afdoening in handen stellen van het college
9.	16-01-2023	Zienswijze Prorail ontwerp-bestemmingsplan Middag Oost fase 3 Babberich	Ter afdoening in handen stellen van het college

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 1 februari 2023

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
10.	16-01-2023	Brief Veerpontencoalitie en het Pieterpad inzake veer Millingen Pannerden	Ter afdoening in handen stellen van het college
11.	16-01-2023	Brief Retailplan 230112 verbeurde dwangsommen besluit Tatelaar	Ter afdoening in handen stellen van het college; brief is inmiddels beantwoord en de reactie op de brief treft u bijgaand aan
12.	16-01-2023	Brief dhr. Verweij n.a.v. inspraak 11 januari	Brief betrekken bij de discussie in de commissie en raad over dit onderwerp
13.	16-01-2023	Zienswijze omwonenden op ontwerp-bestemmingsplan Middag Oost fase 3 te Babberich	Ter afdoening in handen stellen van het college
14.	16-01-2023	Brief aan college start onderzoek Nationale ombudsman naar participatie en invloed in de Participatiewet	Voor kennisgeving aannemen
15.	18-01-2023	Brief Gebiedsontwikkeling 't Broek betr. reactie ontvangen 12 jan. 2023 van bewoners Uurlingstraat, Groenestraat en Weteringweg	Voor kennisgeving aannemen
16.	18-01-2023	VNG ledenbrief 23 002 CPB-onderzoek houdbaarheid Wmo en Jeugdwet	Voor kennisgeving aannemen
17.	18-01-2023	VNG Ledenbrief 23 001 Informatiepunten digitale overheid	Voor kennisgeving aannemen
18.	18-01-2023	Brief Paul Freriks 230117 afscheid als commissielid	Voor kennisgeving aannemen
19.	19-01-2023	Raadsbrief ODRA 230111Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 1 februari 2023

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
20.	24-01-2023	Brief Gemeente Zwijndrecht aan Eerste Kamer inzake extern voorzitterschap (verzoek tot agenderen)	Voor kennisgeving aannemen
21.	24-01-2023	Burgerbrief-klacht over ambtelijke afhandeling verlichting gemeentehuis	Ter afdoening in handen stellen van het college
22.	26-01-2023	Informatiebrief raad Kompas ActiZ investeren in jeugd en gezin - uitnodiging webinar 20 en 27 maart	Voor kennisgeving aannemen
23.	27-01-2023	Brief RAC GMR aan Raden advies en verslag vergadering 23 januari 2023	Voor kennisgeving aannemen
Raadsinformatiebrieven			
24.	20-12-2022	2022-078 Spreidingswet en huisvesting integratie statushouders	Voor kennisgeving aannemen
25.	20-12-2022	2022-080 Stand van zaken doortrekken Edisonstraat	Voor kennisgeving aannemen
26.	20-12-2022	2022-081 Stand van zaken Gebiedsoplossing Babberich	Voor kennisgeving aannemen
27.	20-12-2022	2022-082 Brief aan Gedeputeerde Staten inzake archeologische vondsten Romeins tempelcomplex Herwen Hemeling	Voor kennisgeving aannemen
28.	11-01-2023	2023-002 Individueel Management Plan Neder-Germaanse Limes Herwen - De Bijland	Voor kennisgeving aannemen
29.	11-01-2023	2023-003 Stand van zaken Wet open overheid januari 2023	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 1 februari 2023

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
30.	11-01-2023	2023-001 BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) Zevenaar 2022	Voor kennisgeving aannemen
31.	12-01-2023	2023-005 Informatie over de actualisatie van de huisvestingsverordening	Voor kennisgeving aannemen
32.	17-01-2023	2023-007 Vervolgstappen n.a.v. uitspraak rechtbank Gelderland	Voor kennisgeving aannemen
33.	24-01-2023	2023-010 Gevoerde bestuurlijke integriteitsbeleid 2022	Voor kennisgeving aannemen
34.	25-01-2023	2023-009 Aanpak Energiearmoede – voortgang	Voor kennisgeving aannemen
35.	26-01-2023	2023-006 Grondprijsbrief 2023	Voor kennisgeving aannemen
36.	26-01-2023	2023-004 Regionale Woondeal 2.0 Arnhem Nijmegen	Voor kennisgeving aannemen

Van: Kunsten '92 | Marianne Versteegh <marianneversteegh@kunsten92.nl>
Verzonden: woensdag 21 december 2022 10:12
Aan: Kunsten '92 | Info <info@kunsten92.nl>
Onderwerp: Gemeenten, met extra gelden Rijk kunt u de cultuursector overeind houden!

AAN DE RAADSGRIFFIE | Graag doorsturen aan: college van B&W en gemeenteraad

Gemeenten, met extra gelden Rijk kunt u de cultuursector overeind houden!

Geacht college van B&W, geachte raadsleden,

De onlangs gepresenteerde Najaarsnota van het kabinet biedt de culturele sector perspectief in financieel donkere tijden. Er is door het Rijk EUR 300 miljoen structureel vrijgemaakt voor gemeenten en provincies om maatschappelijke sectoren waaronder de cultuur tegemoet te komen in de stijgende prijzen. Maar zolang deze middelen niet concreet worden ingezet door gemeenten en provincies dreigen culturele organisaties te bezwijken onder de toegenomen (energie)lasten.

Dieprode cijfers

De jaarafsluiting 2022 en begrotingen 2023 van vele culturele organisaties laten dieprode cijfers zien en de weerstandsvermogens zijn door de coronacrisis flinterdun. Bureau Berenschot heeft in opdracht van de Taskforce culturele en creatieve sector de gemiddelde lastenstijging geïnventariseerd, die het gevolg is van de energiecrisis, inflatie en een ontwrichte arbeidsmarkt. Culturele organisaties kunnen deze prijsstijgingen nauwelijks opvangen, omdat ticketprijzen dikwijls al lang van tevoren zijn vastgelegd en omdat doorberekening aan het publiek de toegankelijkheid tot cultuur ernstig in het geding brengt.

Wat kunt u doen?

Kunsten '92 roept u op om de door het Rijk beschikbaar gestelde gelden nu ook daadwerkelijk in te zetten. We doen daarvoor de volgende suggesties:

> Laat culturele organisaties zo spoedig mogelijk weten op welke compensatie zij kunnen rekenen, zodat zij doorkunnen met programmavoorbereidingen voor 2023 en de gehele keten van makers en zzp'ers kunnen inhuren en betalen

> Laat de compensatie terecht komen waar de nood het hoogste is. Neem daarbij ook de gestegen energieprijzen over 2022 al in ogenschouw.

> Kom met een loon- en prijscompensatie die recht doet aan de nieuwe werkelijkheid en tenminste op het niveau ligt van de kerninflatie. In 2022 is sprake van een gemiddelde inflatie van 10%.

> Stel een noodfonds in voor niet-gesubsidieerde culturele organisaties die belangrijke schakels zijn in het lokale cultuurbestel, maar die vanwege een combinatie van sterk stijgende kosten en uitgeputte weerstand failliet dreigen te gaan.

Brief met driedubbele oproep

In een brief in aanloop naar het Kamerdebat over de Najaarsnota heeft de taskforce een driedubbele oproep gedaan aan gemeentelijke en provinciale besturen, aan de staatssecretaris voor cultuur en media en aan de Tweede Kamer, om de unieke en fijnmazige culturele infrastructuur van dit land overeind te houden. Lees **de gehele brief** van 12 december jl.

Wij rekenen op uw steun!

Met vriendelijke groet,
Mede namens onze voorzitters Anne Breure en Jeroen Bartelse,

Marianne Versteegh
Algemeen secretaris

Kunsten'92 vereniging voor kunst, cultuur, erfgoed en creatieve sector

Herengracht 62
1015 BP Amsterdam
t 020 4220322
m 06 20539299

marianneversteegh@kunsten92.nl
www.kunsten92.nl

Zevenaar, 24 december 2022

Geachte burgemeester, beste Lucien,

Op dinsdag 20 december jl. heb ik u en mevrouw Van Dijk (Griffier) geïnformeerd dat ik mijn taken als raadslid ga neerleggen. In het gesprek hebben wij afgesproken dat dit met ingang van 1 februari 2023 zal zijn.

Begrijpelijk dat voor u de mededeling als een verrassing kwam. Binnen de fractie van de PvdA hebben wij in maart 2022 al afgesproken dat ik tijdelijk mijn raadszetel op basis van de voorkeurstemmen zou invullen. Hierbij was de kijkrichting aan te blijven tot eind 2022. Dit enerzijds om een aantal punten van mij uit de vorige raadsperiode nog tot een besluit te laten komen en anderzijds om de nieuwe fractieleden de tijd te geven zich in te werken in het commissie-/raadswerk.

Niet alles is verlopen zoals vooraf bedacht, maar het is nu wel het moment om samenstelling in de raadsfractie van de PvdA voor de toekomst te wijzigen.

Ik dank u, de kinderburgemeester, het college, de raads-/commissieleden, de griffie en alle medewerkers van de gemeente Zevenaar voor de prettige samenwerking. Tevens dank ik u allen en alle kiezers/inwoners voor het vertrouwen dat ik lid van de gemeenteraad mocht zijn.

Met vriendelijke groet,

Marcel Lap

Aan de leden

Datum
23 december 2022
Kenmerk
COS/U20220883
Lbr. 22/068
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Stand van zaken Hervormingsagenda Jeugd

Geachte leden van college en gemeenteraad,

In de ALV van de VNG van 2 december jl. hebben we u voor het laatst geïnformeerd over het overleg met het rijk over de Hervormingsagenda Jeugd en het bijbehorend financieel kader. Daar waar op ‘inhoud’ de afgelopen tijd goede stappen zijn gezet, bleek tot dusverre een grote afstand tussen partijen voor wat betreft het financieel kader. Ook in het bestuurlijk overleg van 5 december is daarover geen consensus bereikt. Daarna heeft het kabinet zich beraden op een bod aan de gemeenten.

Het rijk heeft ons op 19 december een bod gedaan. We hebben dit bod getoetst aan onder meer de uitspraak van de Commissie van Wijzen en aan de motie van de gemeente Krimpenerwaard, zoals die in de ALV van 2 december is aangenomen. Meer in het bijzonder gaat het dan om de volgende criteria:

- De agenda vergt een valide onderbouwing van de maatregelen en een reëel tijdpad.
- Compensatie van gemeenten bij het optreden van tekorten als zij zich afdoende hebben ingespannen bij het treffen van maatregelen.
- Een onafhankelijke commissie die daarover oordeelt.

De uitkomst van deze weging is dat het bod van het rijk de gemeenten onvoldoende garanties biedt voor de onverhoopte situatie dat ondanks hun inspanningen sprake zou zijn van tekorten op de jeugdhulp. Daarmee voldoet het bod naar onze opvatting niet aan de uitgangspunten die gelden in de interbestuurlijke verhoudingen, de aangehaalde uitspraak en de motie, en geldt bovenal dat gemeenten zo niet in staat zijn de noodzakelijke hervormingen te realiseren die de agenda veronderstelt.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

De bestuurlijke delegatie van de VNG heeft daarom in het bestuurlijk overleg dat op 22 december plaatshad een eigen voorstel gedaan in lijn met de uitspraak van de Commissie van Wijzen en de motie.

Over beide voorstellen heeft langdurig en intensief overleg plaats gehad met de delegatie van het rijk. Uitkomst daarvan is dat een breed samengestelde werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de ministeries van BZK, VWS en Financiën en de VNG/gemeenten op korte termijn een aantal scenario's ontwikkelt die inzicht bieden in de vraag hoe om te gaan met de risico's die samenhangen met de uitvoering van de Jeugdwet. De uitkomsten van deze verkenning vormen het vertrekpunt voor het bestuurlijk overleg tussen rijk en VNG dat in januari 2023 plaats zal vinden.

Het leek ons passend, mede vanwege (verwachte) berichtgeving in de media, u zo spoedig mogelijk te informeren. Uiteraard houden we u op de hoogte van de verdere ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Banning
Advocaten

GEMEENTE ZEVENAAR
27 DEC. 2022
INGEKOMEN

AANGETEKEND
Aan de Raad van de gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

's-Hertogenbosch, 22 december 2022
Uw ref.
Onze ref. 72420

mr. drs. H.A. Pasveer
Advocaat / Attorney-at-Law
T: +31 73 692 77 64
M: +31 62 127 34 42
F: +31 73 692 77 89
E: h.pasveer@banning.nl

Betreft: [redacted] / Advies

INGEBREKESTELLING

Aan de Raad,

[redacted], die woont aan de [redacted] te [redacted], kiest in deze zaak woonplaats te 's-Hertogenbosch aan de Spinhuiswal 2 op het kantoor van Banning Advocaten van wie de advocaat mr. drs. H.A. Pasveer tot gemachtigde wordt gesteld.

Op 16 december 2020 heeft uw raad het bestemmingsplan Wegensteunpunt Zevenaar vastgesteld. Daartegen is door [redacted] beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Dat beroep is gegrond verklaard bij uitspraak van 15 juni 2022.

Na deze uitspraak dient u opnieuw over het bestemmingsplan te beslissen. Dat is tot dusver niet gebeurd en de beslistermijn is overschreden.

Met dit schrijven wordt u gesommeerd om binnen 2 weken na heden alsnog een nieuw besluit op het bestemmingsplan te nemen. Indien dat besluit uitblijft, zal aanspraak worden gemaakt op de dwangsommen wegens niet tijdig beslissen. Tevens zal in dat geval de Afdeling weer benaderd worden.

Hoogachtend,
Banning Advocaten

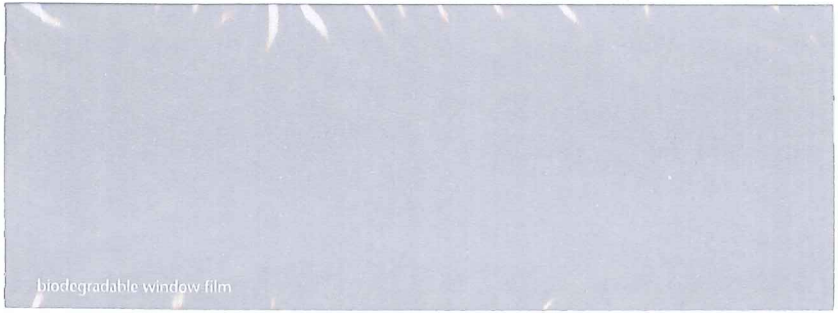
[redacted]

mr. drs. H.A. Pasveer [redacted]

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht met BANNING N.V., waarop algemene voorwaarden van toepassing zijn die een beperking van aansprakelijkheid bevatten en te raadplegen zijn via www.banning.nl/algemene-voorwaarden. Uitsluitend Nederlands recht is van toepassing. Geschillen worden exclusief beslecht door de bevoegde rechter te 's Hertogenbosch. Statutair gevestigd te 's-Hertogenbosch, KvK 17190777.

Banning
Advocaten

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas
postnl

R **AANGETEKENDE BRIEF** D
Frankering betaald PostNL
afz.: 5211JG, 2 22-12-2022 11:26
NL

3SGXTD8627980 6900AA 10

Spinhuiswal 2 ▪ 5211 JG 's-Hertogenbosch
James Wattstraat 100 ▪ 1097 DM Amsterdam

GEMEENTE
ZEVENAAR

Banning N.V.
mr. drs. H.A. Pasveer
Postbus 1714
5200BT 'S-HERTOGENBOSCH

datum	28 december 2022
uw kenmerk	72420
zaaknummer	Z/22/438872/UIT/22/1137909
onderwerp	Reactie op ingebrekestelling
contactpersoon	[redacted]

Geachte heer Pasveer,

Op 22 december 2022 heeft u ons in gebreke gesteld wegens het, naar uw mening, niet tijdig nemen van een nieuw besluit op het bestemmingsplan Wegensteunpunt Zevenaar. Wij zijn van mening dat er geen sprake is van een ingebrekestelling. In deze brief leggen wij dit uit.

Op 16 december 2020 heeft de gemeenteraad van Zevenaar het Bestemmingsplan Wegensteunpunt Zevenaar vastgesteld. Tegen dit besluit is door uw client, [redacted], beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dat beroep is gegrond verklaard bij uitspraak van 15 juni 2022. De afdeling heeft het besluit van de raad van de gemeente Zevenaar van 16 december 2020 tot vaststelling van het bestemmingsplan "Wegensteunpunt Zevenaar" vernietigt.

In haar beslissing heeft de Afdeling bestuursrechtspraak de gemeente niet opgedragen om binnen een bepaalde termijn een nieuw besluit te nemen.
Het staat de gemeente dan ook in beginsel vrij om terug te vallen op de procedure die aan het besluit ten grondslag lag, dan wel de gehele procedure opnieuw te doorlopen (zie ECLI:NL:RVS:2016:471, Tubbergen). We staan zogezegd weer aan het begin van een bestemmingsplan traject (verzoekfase) waarvoor geen beslistermijnen gelden, waarop uw client zich kan beroepen.

We zien uw brief dan ook als een verzoek om informatie over de stand van zaken met betrekking tot het bestemmingsplan. Er wordt een nieuw bestemmingsplan voorbereid dat recht doet aan de beslissing van de Afdeling bestuursrechtspraak. Als er meer duidelijkheid is over het proces van het nieuw vast te stellen bestemmingsplan zullen wij uw client hierover berichten.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

[redacted]

Afdelingshoofd Ruimtelijke ontwikkeling

Gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

per e-mail: griffie@zevenaar.nl

Retouradres: [redacted]

Ter attentie van: de gemeenteraad en het college van B&W.
Betreft: ontheffingsaanvraag op basis van gelijkwaardigheidsbepaling

Datum: 28 december 2022

Geachte leden van de Gemeenteraad en college B&W,

Op 10 november 2022 heeft u van mij schrijven ontvangen met vragen over de stadsverwarming, het kettingbeding en de gelijkwaardigheidsbepaling met ontheffingsaanvragen.

De Raadsadviseur/plv. griffier heeft mij op 10 november 2022 bericht dat mijn schrijven goed is ontvangen en gelet op het karakter en de inhoud van de brief het behandeladvies is afgegeven: ter afdoening stelling van het college.

Uit het schrijven van de Raadsadviseur/plv. griffier maak ik op dat vanuit de gemeenteraad als orgaan geen antwoord zal worden gegeven. Wel mocht ik een antwoord verwachten van of namens het college.

Mijn schrijven is tevens op de lijst met ingekomen stukken geplaatst van de raadsvergadering van 23 november 2022. Op 23 november 2022 heeft de gemeenteraad als het goed is een formeel besluit genomen over de afhandeling van de brief. Indien dit besluit zou afwijken van het advies afgegeven door de Raadsadviseur/plv. griffier mocht ik erop vertrouwen dat ik van deze beslissing door de griffie op de hoogte zou worden gesteld. Ik heb geen kennis genomen van een gewijzigd besluit.

Volgens de ontvangstbevestiging van mijn schrijven bestond tevens de mogelijkheid dat de gemeenteraad kan besluiten om de de brief voor de eerstvolgende commissievergadering van 7 december 2022 te agenderen en de brief in algemene zin te bespreken. Ook hiervan zou ik door de griffie op de hoogte worden gesteld. Ik heb geen kennis genomen van agendering of bespreking in algemene zin.

Mag ik u bij deze vriendelijk verzoeken om een inhoudelijke reactie op mijn brief en de daarvoor normaliter gestelde behandeltermijn?

Met vriendelijke groet,

[redacted]

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Aan de gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar

Betreft: Kaderbrief Samenwerking De Liemers Meerjarenbegroting 2024-2027
Datum: 22-12-2022

Geachte leden van de raad,

Conform artikel 4, lid 1 van de Financiële verordening SDL 2021 jo. art. 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) ontvangt u hierbij de kaders voor de begroting 2024.

GR Samenwerking De Liemers (SDL) is een uitvoeringsorganisatie voor de ICT, Inkoop en Sociale dienst die handelt conform de beleidsregels zoals deze door de gemeenteraden zijn opgesteld. De SDL formuleert geen eigen beleid.

De financiële kaders voor de begroting 2023 en de MJB 2024-2027 geven wij hierbij weer:

- Normaal gesproken volgen wij voor de MJB de indexeringen die in de septembercirculaire worden aangegeven. Maar gezien de ongebruikelijke economische situatie zijn wij van mening dat de in de septembercirculaire weergegeven indexeringen te laag zijn. Dit wordt gestaafd door reeds ontvangen berichten van crediteuren die hun prijzen indexeren tot ver boven de ca. 4 à 5% van de septembercirculaire. Met name voor de RID (ICT kosten) is de stijging gemiddeld >10%. De CPI geeft een prijsstijging weer van 14,5%.

- Op dit moment zijn de onderhandelingen voor een nieuwe cao voor 2023 in volle gang. De eis van FNV is ruim 10%. De VNG biedt 5% + 2 extra verlofdagen en thuiswerkvergoeding van € 3,= per dag. Dit voorstel is door de vakbonden verworpen.
  In de begroting van 2023 is rekening gehouden met een stijging van de loonkosten van 1,9%. Daar deze minimaal +5% zal bedragen moet de begroting voor 2023 op dit punt aangepast worden na vaststelling van de cao middels de tussenrapportages.
  Om de MJB 2024 te kunnen opstellen moeten wij een uitgangspunt nemen waarop wij de begroting 2023 aanpassen, aangezien het VNG voorstel is verworpen gaan wij nu uit van totaal 7% voor loonkosten 2023.
  Na deze aanpassing zullen wij voor de indexering MJB 2024-2027 de septembercirculaire volgen en 4,2% aanhouden (tabel 4.2.2. Loonvoet sector overheid voor 2024: 4,2%)

- Dit geldt ook voor overige kosten: in de begroting 2023 is met een indexering van 1,6% gerekend. In de septembercirculaire 2022 is deze voor 2023 al aangepast naar 5,9%. Maar dit is op basis van de reeds ontvangen prijsindexeringen voor 2023 nog veel te laag. Ons voorstel is om de prijsindex in de begroting 2023 te wijzigen in 9%, dat is dan de basis voor de MJB 2024-2027.

Deze aanpassing zal in de 1e tussenrapportage 2023 aan het bestuur worden voorgelegd. Voor deze MJB 2024-2027 zullen wij de septembercirculaire weer volgen en 2,4% aanhouden (tabel 4.2.2. Nationale consumentenprijsindex 2,4%)

Overige zaken die van belang zijn voor de MJB 2024-2027:

- De rechtmatigheidsverklaring ligt vanaf 2023 bij het DB.

- Binnen de SDL wordt gewerkt aan een frauderisicoanalyse alsmede een notitie Misbruik & Oneigenlijk Gebruik. Dit is een aandachtspunt in de managementletter van de accountant, maar biedt tevens een handvat voor een goede interne beheersing en basis voor de rechtmatigheidsverklaring.

- Voor de SDL zijn er verschillende risico's die in een risicoparagraaf toegelicht dienen te worden, dit zijn o.a.:
  (i.) De huidige economische situatie (hoge inflatie);
  (ii.) De arbeidsmarkt (krapte);
  (iii.) De rente op de kapitaalmarkt (deze is omhooggeschoten waardoor de kapitaallasten sterk kunnen toenemen);
  (iv.) Situatie in Oekraïne (eventuele additionele vluchtelingenstromen).
  Deze risico's kunnen SDL breed van toepassing zijn, of slechts op de RSD of RID.

- De Bestuurlijke Opdracht van de RSD eindigt per 31-12-2023. In de MJB 2024-2027 trekken wij de begroting 2023 door, met de kanttekening dat de voortzetting van de BO medio 2023 wordt voorgelegd aan de Raad.

- De Bestuurlijke Opdracht van de RID is op moment van schrijven nog niet bekend, echter is wel bekend dat de huidige RID de komende drie jaren in staat wordt gesteld zich met incidentele middelen te professionaliseren. Hiervoor komt in 2023 een incidentele budgetvraag. Een uitgewerkt voorstel zal in het eerste kwartaal 2023 aan het bestuur worden voorgelegd.

- Zolang nog geen formeel besluit genomen is, begroten wij de inkoop mee voor 3 FTE.

- In 2024 en 2025 zullen er nog invorderingen op TOZO-bedrijfskredieten plaatsvinden wat leidt tot vrijval van de bestemmingsreserve.

- De verwachting van de bestandsontwikkeling volgt de septembercirculaire, deze voorziet een stijging gedurende 2024-2027. Deze staan op pagina 61 (tabel 1 en 2) en bevatten absolute getallen. Procentueel is de ontwikkeling als volgt:
  2023: +2,3% 2024: +3,1% 2025: +1,8% 2026: +2,4% 2027: +2,3%

Ontwikkelingen met betrekking tot de Bestuurlijke Opdracht van de RSD en de arbeidsmarktregio kunnen invloed hebben op de verwachte bestandsontwikkeling.

- De situatie omtrent de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (ROOO) na 2023 is moeilijk te voorspellen. Dit nemen wij vooralsnog niet op in de MJB 2024-2027.

- De dienstverleningsovereenkomst met MGR/WSP loopt per ultimo 2022 af waardoor de opbrengsten niet zijn begroot voor 2023. Er is nu echter wel een intentieverklaring getekend voor doorgang na 2022.

  Voor 2023 is er nu een afspraak gemaakt deze tijdelijk te verlengen voor 1 jaar. Dit zal in de 1e tussenrapportage van 2023 als baten worden vermeld.
  Voor 2024 en verder nemen wij dit ook mee in de begroting. De gesprekken hiervoor vinden begin 2023 plaats.

Wij gaan ervan uit u met deze informatie van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
het Dagelijks bestuur van Samenwerking De Liemers

W. Hekkers
Secretaris

drs. A.J. van Hout
Voorzitter

Gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

GEMEENTE ZEVENAAR
27 DEC. 2022
INGEKOMEN

[redacted]

Zevenaar, 27 december 2022

Geachte griffier, voorzitter en leden van de gemeenteraad

Met grote verbazing heb ik de raadsvergadering van 21 december j.l. gevolgd
Twee raadsleden splitsen zich af onder de naam lijst 11 strijdig de kieswet(artikel G3) f terwijl u als Raad, griffier en voorzitter van de Raad toeziet hoe dit strijdig met de wet gaat. U hebt een controlerende taak maar vergeet uw eigen raadsleden te controleren.
Er wordt tijdens de raadsvergadering een bordje met daarop de naam lijst 11 voor de betreffende heren geplaatst. Deze onrechtmatige naam word zelfs in de vergadering gebruikt. Hoe kunt u dit als raadslid strijdig met de wet toestaan?
Het had u bekend moeten zijn dat raadsleden die zich na de verkiezingen afsplitsen alleen een partijnaam kunnen voeren in de gemeente Zevenaar als zij hun vereniging en hun partijnaam inclusief statuten bij de notaris hebben vastgelegd en de vereniging hebben ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.
De meesten andere gemeenten staan zelfs dat niet toe. U hebt dit zo vastgelegd in uw regelement.
Lijst 11 is geen politieke partij staat niet ingeschreven bij de Kamer van Koophandel er zijn ook geen statuten en of een notariële akte bekend. De heren kunnen volgens de wet momenteel niet de naam lijst 11 gebruiken om zich binnen de gemeenteraad bekend te maken. Op grond van de kieswet mogen de twee raadsleden die zich hebben afgesplitst alleen hun achternaam gebruiken. In dit geval lijst Vernes of Hugen.
Ik verzoek u zo spoedig mogelijk de wet te volgen en een en ander in het openbaar te herstellen. Dit door de onrechtmatige naam lijst 11 niet meer te gebruiken en de heren in kennis te stellen van de wetten en regels omtrent naamvoering van politieke partijen.

Met vriendelijke groet

[redacted]

Gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Kooholding BV

t.a.v. [redacted]
Bingerdensedijk 27
6987 EA Giesbeek

Gedeputeerde staten provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem

College van B&W gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
6921ES Duiven

Gemeenteraad van de gemeente Duiven
Koning Willem- Alexanderplein 1
6921 ES Duiven

College van B&W gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900AA Zevenaar

Gemeenteraad gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Betreft: plannen zandwinning in 't Broek

Geachte heer [redacted], de heer Hieltjes, mevrouw Tiedink -Koning, mevrouw van Dam, de heer van Riswijk, de heer van Orden, betrokken raadsleden en leden van de gedeputeerde Staten,

Uit de krant hebben wij vernomen dat er door de heer [redacted] gewerkt is aan een gebiedsontwikkelingsplan voor 't Broek. Dat wij als bewoners en direct betrokkenen niet op de hoogte zijn gesteld van deze ingrijpende plannen alvorens de pers gezocht werd, vinden we onbegrijpelijk. Onze ontsteltenis werd onlangs nog groter nu bekend is geworden dat de betreffende wethouder in Duiven hierover al in 2021 'vertrouwelijk' door de heer [redacted] is geïnformeerd.

Wonen aan de Groenestraat en de Uurlingstraat is voor ons een bewuste keuze voor een landelijke omgeving waar wij de rust, ruimte en weidsheid van de polder ervaren. Als uw plannen, waarvan grootschalige zandwinning een essentieel onderdeel is, gerealiseerd worden heeft dit grote impact op de aard van 't Broek en zorgt het voor een definitieve en onomkeerbare verschraling van onze woon- en werkomgeving.

De zandwinning zal ongetwijfeld van invloed zijn op het grondwaterniveau in deze polder. Omdat een groot deel van de woningen op staal gebouwd zijn en er zich onder de woningen een veenlaag bevindt, zijn de woningen zeer kwetsbaar voor schommelingen in het grondwaterniveau. Deze grondwaterproblematiek wordt met de nu bekend geworden plannen alleen maar groter, aangezien de door de zandwinning ontstane wateropslag benut zou moeten gaan worden voor de drinkwatervoorziening en het oplossen van de verdrogingsproblemen in de binnenstad van Zevenaar. Wij verwachten dat dit zal leiden tot fikse schommelingen in het grondwaterniveau van de polder, met alle nadelige gevolgen voor ons als bewoners ervan.

We verwachten ook dat grootschalige zandwinning zal leiden tot een fikse toename van het zware verkeer, wat wederom gaat zorgen voor de nodige overlast en geluidshinder voor ons als bewoners aan of nabij een van de ontsluitingswegen van het plangebied.

Inmiddels is bekend dat er vergevorderde plannen zijn om de bestaande zandwinning aan de andere kant van de IJssel uit te breiden en wij zien dan ook geen enkele noodzaak om een nieuwe zandwinning te overwegen.

In het plan wordt gesproken van een coöperatieve opzet waarbij alle betrokkenen mee zouden kunnen profiteren. Behalve dat 'coöperatie' voor ons begint bij een tijdige, open en transparante

communicatie betekent het ook dat de daad bij het woord gevoegd mag worden. Deze coöperatieve opzet ervaren wij aldus anders. Bovendien zijn de negatieve effecten van de plannen voor ons dermate groot dat enig ander, zoals geldelijk, gewin hier niet tegenop weegt.

Kortom, wij zijn tegen de invoering van de plannen voor ‘t Broek en verwachten dat, gezien het ontbreken van draagvlak bij andere belanghebbenden uit de omgeving, van verdere uitwerking afgezien zal worden.

Bevestiging van het annuleren van de plannen met betrekking tot zandwinning of bebouwing van ‘t Broek, evenals andere communicatie en wetenswaardigheden omtrent deze eenzijdige ambities, zien wij graag tegemoet.

Met vriendelijke groet, namens onderstaande bewoners van de [redacted] en de [redacted],

Correspondentie adres: [redacted].
Email. [redacted]

ProRail

GEMEENTE ZEVENAAR
16 JAN. 2023
INGEKOMEN

AANGETEKEND

Gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum	13 januari 2023	Eigenaar	[redacted]
Ons kenmerk	LJV / PLA / ZW / #15220	Telefoonnummer	[redacted]
Onderwerp	Zevenaar, zienswijze ontwerp-bestemmingsplan "Middag Oost fase 3, Babberich"	E-mail	[redacted]@prorail.nl

Geachte Raad,

Financiën
Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

Bezoekadres
Tulpenburgh
Moreelsepark 2
3511 EP Utrecht
Nederland

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht
Nederland

www.prorail.nl

Het ontwerpbestemmingsplan "Middag Oost fase 3, Babberich", welke met ingang van 8 december 2022 tot en met 18 januari 2023 ter inzage ligt, geeft ProRail aanleiding om - in formele zin - tijdig de volgende zienswijze in te brengen.

4.1.6 Externe veiligheid
In paragraaf 4.1.6 staat dat er in de omgeving van het plangebied, naast enkele buisleidingen, geen transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen bevinden. Dit is niet juist.

Het plan ligt op ongeveer 280 meter afstand van de spoorweg Zevenaar-Emmerich. Volgens de Regeling basisnet worden over deze spoorweg brandbare gassen (A), giftige gassen (B2), zeer brandbare vloeistoffen (C3), toxische vloeistoffen (D3) en zeer giftige vloeistoffen (D4) vervoerd. Het invloedsgebied van brandbare gassen (stofcategorie A) bevindt zich op 460 meter. Het plan ligt daarmee binnen het invloedsgebied van de spoorweg. Op grond van artikel 7 van het Besluit externe veiligheid transportroutes moet in het bestemmingsplan daarom ingegaan worden op:

a. de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp op de spoorweg;
b. de mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen indien zich op de spoorweg een ramp voordoet.

Overeenkomstig artikel 9 van het Besluit externe veiligheid transportroutes moet het bevoegd gezag de Veiligheidsregio in de gelegenheid stellen om advies uit te brengen over de in artikel 7 genoemde onderwerpen.

ProRail verzoekt u paragraaf 4.1.6 van de toelichting overeenkomstig bovenstaande aan te passen en de Veiligheidsregio om advies te vragen.

Aspect Trillingen
ProRail heeft klachten ontvangen, vanwege trillingen van bewoners van het Kloosterpad in Babberich. Deze woningen liggen op ruim 200 meter van het spoor. Hoewel het bestemmingsplan Middag Oost fase 3 op nog grotere afstand van het spoor ligt, ligt het vanwege de klachten van de bewoners van het Kloosterpad in de rede om voor deze locatie trillingsonderzoek uit te voeren om hinder door trillingen vangwege het treinverkeer uit te sluiten.

ProRail adviseert u om alsnog trillingsonderzoek uit te voeren voor dit bestemmingsplan.

ProRail neemt aan u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en behoudt zich het recht voor in de verdere procedure aanvullende c.q. nieuwe zienswijzen kenbaar te maken.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

drs. ing. C.M.J. (Karen) te Boome
Directeur Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

ProRail

Postbus 2038, 3500 GA Utrecht

AH2-F | AH-JW-1110/1506(Za)

Postbus 10 6900AA
Naam: KBR Shop no5
Adres: Nobelstraat 5, 6902PH ZEVENAAR

3SYKMR744964

P2202

NL

Recommandé

3SYKMR744964

GEMEENTERAAD VAN ZEVENAAR
Postbus 10
6900AA ZEVENAAR

D-A-1

R Aangetekend

3511EP UTRECHT
THE NETHERLANDS

Frankering betaald

Aan de colleges en gemeenteraden van Zevenaar en Berg en Dal

Amsterdam, 13 januari 2023

Geacht college, geachte raad,

De Veerpontencoalitie van *ANWB, Fietsersbond, Fietsplatform, NTFU, TeVoet, Vrienden van de Veerponten en Wandelnet* en het Pieterpad hebben kennisgenomen van de perikelen rondom het veer Millingen aan de Rijn-Pannerden. Een conflict over de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan het veer heeft ertoe geleid dat het veer in elk geval tot 1 april uit de vaart is genomen.

Dit heeft grote gevolgen voor:

- De fietsers en wandelaars, die niet meer van het veer gebruik kunnen maken.
- De gemeenten, die een belangrijke toeristische verbinding zien wegvallen.
- De horeca- en logiesvoorzieningen, die klanten missen omdat het veer uit de vaart is.
- De bewoners, die niet meer naar werk, familie, vrienden en kennissen of een vereniging kunnen.
- De exploitanten van de veerboot, die nu geen inkomsten uit het veer hebben.

Als de situatie lang blijft voortduren, bestaat zelfs het gevaar dat de huidige alternatieve route van het Pieterpad vanwege het niet varen van het veer, definitief wordt. Ook de LF3, een van de landelijke hoofdfietsroutes moet worden omgelegd en lokale wandelingen en fietsknooppunten worden geblokkeerd.
De optie om de veerverbinding Millingen-Pannerden te vervangen door een vaste oversteek bij Nijmegen of in Duitsland is geen oplossing. Vele tienduizenden wandelaars en fietsers worden hierdoor gedupeerd en kunnen uw gemeenten niet langer via een veerverbinding bezoeken. Dit is een verre van wenselijke situatie. Bovendien is voor veel mensen een overtocht met het pontje een hoogtepunt van hun fiets- of wandeltocht. Een veer heeft ontegenzeggelijk aantrekkingskracht.

We willen u graag de helpende hand toesteken en u op twee manieren helpen.

In de eerste plaats kunnen we u financieel een steuntje in de rug geven. We begrijpen dat de gemeentelijke financiën niet onbeperkt zijn. Mocht het voor uw gemeenten een probleem zijn om op korte termijn dekking te vinden voor de verhoging van de bijdrage aan het veer, dan is de vereniging Vrienden van de Veerponten bereid om dit tekort enige tijd renteloos voor te financieren. Het geeft u dan de tijd om met de exploitant tot overeenstemming te komen, zonder dat de passagiers gedupeerd zijn.

Wij zien daarbij een taak voor de provincie Gelderland en desnoods het Rijk om deze pont ook in de winter in de vaart te houden. Het veer speelt een belangrijke rol op talloze vlakken: meer bewegen, binnenlandse recreatie, versterken lokale economie en duurzaamheid. Het is voor ons

onbestaanbaar dat het veer door bijzondere kosten, zoals extra baggeren door extreem laag water, iedere winter stil blijft liggen.

In de tweede plaats kunnen we een rol spelen bij bemiddeling in het conflict. Wij denken in staat te zijn om een bemiddelaar te leveren die voor beide partijen aanvaardbaar is.

Graag vernemen wij uw reactie op onze voorstellen. Er is ons veel aan gelegen om het conflict op te lossen en het veer Millingen-Pannerden zo spoedig mogelijk weer in de vaart te krijgen. We willen daar met alles wat in ons vermogen ligt aan bijdragen.

Namens de Veerpontencoalitie en het Pieterpad
met vriendelijke groet,

Eef Meijerman
Voorzitter Vereniging Vrienden van de Veerponten

Veembroederhof 266
1019 HC Amsterdam
info@veerponten.nl

GEMEENTE ZEVENAAR
13 JAN. 2023
INGEKOMEN

RetailPlan
LOCATIEONTWIKKELING &
RUIMTELIJKE ORDENING

Aan de gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Betreft: Verbeurde dwangsommen

Drachten, 12 januari 2023

Geachte raad,

Op 28 december 2022 is aan mij het besluit toegezonden waarin u het verzoek om herziening van het bestemmingsplan "Tatelaar" afwijst. De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft u opgedragen om dat uiterlijk 21 december 2021 te doen zulk op straffe van een dwangsom van 100 euro per dag.

Het besluit is 7 dagen te laat bekend gemaakt en daarmee bent u 700 euro aan dwangsom verschuldigd.

Ik vraag u dit binnen 7 dagen te voldoen op rekeningnummer;
IBAN [redacted] t.n.v. RetailPlan o.v.v. dwangsommen Boomwortel

Met vriendelijke groet,

[redacted]

RetailPlan b.v.

RetailPlan
LOCATIEONTWIKKELING &
RUIMTELIJKE ORDENING

Torenstraat 23a 9203 BD Drachten

10101258
NEDERLAND
12-01-23

postnl

€1,01

digi

2520 #X80X0X#00#00

Van: [redacted]@zevenaar.nl>
Verzonden: dinsdag 31 januari 2023 16:32
Aan: [redacted] <info@retail-plan.nl>; Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>
Onderwerp: RE: Uitbetalen griffierecht

Geachte [redacted],

Bij de administratie heb ik navraag gedaan of de betaling van proceskosten en griffierecht is gedaan. Daar heb ik nog geen antwoord op ontvangen. Daarnaast heb ik vandaag opdracht gegeven tot het uitbetalen van de dwangsom.

Ik verzoek u vriendelijk nog even geduld te hebben.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Juridisch adviseur/beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling

ZEVENAAR

Werkdagen: di en do
[redacted]@zevenaar.nl
Tel. nr. 0316 595 111
Kerkstraat 27, 6901 AA Zevenaar
Postbus 10, 6900 AA Zevenaar
www.zevenaar.nl

GEMEENTE ZEVENAAR

AANGETEKEND

Retailplan B.V.
Torenstraat 23
9203BD DRACHTEN

datum 27 december 2022
zaaknummer Z/22/423179/UIT/22/1135373
onderwerp Besluit gemeenteraad toezenden
contactpersoon [redacted]

Geachte heer Eilering,

Op 30 mei 2022 ontvingen wij uw brief waarin u verzoekt om herziening van het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar'.

De gemeenteraad heeft bij besluit van 21 december 2022 besloten uw verzoek af te wijzen. Voor de motivering van het besluit wordt verwezen naar het bij het besluit behorende raadsvoorstel.

Bezwaarclausule
Tegen het besluit kan binnen zes weken na bekendmaking bezwaar worden aangetekend. Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet. Hebben u of anderen er veel belang bij dat dit besluit niet in werking treedt, dan kan een voorlopige voorziening worden gevraagd. Wanneer een voorlopige voorziening wordt aangevraagd treedt de beschikking pas in werking nadat hierover een beslissing is genomen.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad,

[redacted] i. a. v.
[redacted]
Juridisch adviseur/beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling

Bijlage(n):
- Besluit gemeenteraad

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsbesluit

Onderwerp	Weigeren herziening bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar'
Zaaknummer	Z/22/423179
Documentnummer	INT/22/1128237

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat :

- Een aanvraag is ingediend voor het herzien van de planregeling uit het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar' wegens vermeende strijd met de Europese Dienstenrichtlijn.
- De aanvraag slechts het standpunt bevat dat de huidige planregeling in strijd zou zijn met de Dienstenrichtlijn.
- Die enkele stelling onvoldoende is om de aanvraag te kunnen beoordelen.
- Aanvrager in de gelegenheid is gesteld zijn aanvraag nader te onderbouwen en nadere gegevens aan te leveren.
- Aanvrager van die mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt.
- De gemeenteraad door het ontbrekend van een nadere precisering van de aanvraag niet zorgvuldig kan besluiten op de aanvraag.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

gelet op artikel 3.9 van de Wet ruimtelijke ordening

besluit:

1. De aanvraag om het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar' te herzien te weigeren

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 21 december 2022.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

GEMEENTE ZEVENAAR
- 2 NOV. 2022
INGEKOMEN

Raad van de gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum
1 november 2022

Ons nummer
202205577/1/R4

Uw kenmerk

Inlichtingen
[redacted]

Onderwerp
Stichting Boomwortel/raad Zevenaar
Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

In bovengenoemde procedure heeft de Afdeling uitspraak gedaan. De procedure is daarmee beëindigd.
Een kopie van deze uitspraak treft u hierbij aan.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Postbus 20019 - 2500 EA Den Haag - T 070 426 44 26 - F 070 365 13 80 - www.raadvanstate.nl

Raad van State

202205577/1/R4.
Datum uitspraak: 1 november 2022

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak met toepassing van artikel 8:54, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) in het geding tussen:

Stichting Boomwortel (hierna: Boomwortel), gevestigd te Montferland,
appellante,

en

de raad van de gemeente Zevenaar
verweerder.

Procesverloop

Boomwortel heeft beroep ingesteld tegen het niet tijdig nemen van een besluit door de raad op haar verzoek om herziening van het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Tatelaar".

De raad heeft een verweerschrift ingediend.

Boomwortel heeft een nader stuk ingediend

Overwegingen

1. Het op deze zaak betrekking hebbend wettelijk kader is opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak. Deze bijlage maakt deel uit van de uitspraak.

2. Boomwortel heeft de raad verzocht alle brancheringseisen, die niet voldoen aan de eisen van artikel 15 derde lid van de Dienstenrichtijn, te schrappen in de planregels en de begripsbepalingen van het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Tatelaar".

3. Boomwortel stelt dat de raad na op 6 september 2022 in gebreke gesteld te zijn niet tijdig een besluit heeft genomen omtrent het plan. Zij verzoekt de Afdeling haar beroep gegrond te verklaren en de raad op te dragen binnen 2 weken of althans zo spoedig mogelijk alsnog te besluiten omtrent de vaststelling van het plan, dit onder oplegging van een dwangsom voor elke dag dat de raad die termijn overschrijdt.

4. In zijn verweerschrift erkent de raad dat hij niet binnen 14 weken na ontvangst van het verzoek tot herziening van het bestemmingsplan een besluit heeft genomen of een ontwerp van een besluit ter inzage heeft gelegd. De raad was in gebreke en heeft ook na het verstrijken van de twee weken na het indienen van de ingebrekestelling niet beslist op het verzoek tot herziening van het bestemmingsplan. De raad concludeert dat het beroep van Boomwortel gegrond verklaard kan worden en verzoekt de Afdeling rekening houdend met het vergaderschema van de raad bij het doen van een uitspraak en 21 december 2022 te bepalen als uiterste datum waarbinnen alsnog een ontwerp ter inzage wordt gelegd dan wel tot een afwijzing van het verzoek wordt besloten.

5. In haar brief van 30 september 2022 verklaart Boomwortel zich akkoord met de datum van 21 december 2022.

6. Vast staat dat de raad op het moment waarop Boomwortel hem bij brief van 6 september 2022 in gebreke heeft gesteld, nog geen besluit had genomen maar dit op grond van artikel 3:18, eerste lid, van de Awb wel had moeten doen. Omdat de raad niet alsnog heeft beslist omtrent het bestemmingsplan binnen twee weken nadat Boomwortel de raad in gebreke heeft gesteld en Boomwortel na het verstrijken van de in artikel 6:12, tweede lid, onder b, van de Awb genoemde termijn beroep heeft ingesteld tegen het niet tijdig nemen van het besluit omtrent vaststelling van het bestemmingsplan, is het beroep van Boomwortel kennelijk gegrond en moet

het met een besluit gelijk te stellen niet tijdig nemen van een besluit worden vernietigd.

7. Gelet op het voorgaande en gezien artikel 8:55d, eerste lid, van de Awb dient de raad alsnog een besluit te nemen omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. De Afdeling zal daartoe een termijn op grond van artikel 8:55d, derde lid, stellen, waarbij rekening is gehouden met het verweerschrift.

De Afdeling bepaalt verder met toepassing van artikel 8:55d, tweede lid, van de Awb dat de raad een dwangsom aan Boomwortel verbeurt voor iedere dag dat de raad in gebreke blijft de uitspraak na te leven. De Afdeling stelt deze vast op € 100,00 per dag met een maximum van € 15.000,00.

8. De raad moet de proceskosten vergoeden.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

I. verklaart het beroep gegrond;

II. vernietigt het met een besluit gelijk te stellen niet tijdig nemen van een besluit op het verzoek van de stichting Boomwortel tot herziening van het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Tatelaar";

III. draagt de raad van de gemeente Zevenaar op om uiterlijk op 21 december 2022 een ontwerp van het bestemmingsplan ter inzage te leggen dan wel tot een afwijzing van het verzoek te besluiten;

IV. bepaalt dat de raad van de gemeente Zevenaar aan Stichting Boomwortel een dwangsom verbeurt voor elke dag waarmee de raad van de gemeente Zevenaar de hiervoor genoemde termijn voor de bekendmaking van het besluit overschrijdt, waarbij de hoogte van de dwangsom € 100,00 per dag bedraagt, met een maximum van € 15.000,00;

V. veroordeelt de raad van de gemeente Zevenaar tot vergoeding van bij Stichting Boomwortel in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 379,50, geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;

VI. gelast dat de raad van de gemeente Zevenaar aan Stichting Boomwortel het door hem voor de behandeling van het beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 365,00 vergoedt.

Aldus vastgesteld door mr. H.C.P. Venema, lid van de enkelvoudige kamer, in tegenwoordigheid van mr. R. Klingers, griffier.

w.g. Venema
lid van de enkelvoudige kamer

w.g. Klingers
griffier

Uitgesproken in het openbaar op 1 november 2022

341
Verzonden: 1 november 2022

Tegen deze uitspraak kan verzet worden gedaan bij de Afdeling (artikel 8:55 van de Awb).

- Verzet moet schriftelijk en binnen zes weken na verzending van deze uitspraak worden gedaan.
- In het verzetschrift moeten de redenen worden vermeld waarom de indiener het niet eens is met wat er in deze uitspraak staat.
- Als de indiener over het verzet door de Afdeling wil worden gehoord, moet dit in het verzetschrift worden gevraagd. De zitting gaat dan alleen over de redenen waarom u het niet eens bent met de uitspraak waartegen uw verzet is gericht.

BIJLAGE

ALGEMENE WET BESTUURSRECHT

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Titel 1.1. Definities en reikwijdte

Artikel 1:2
1. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.
[...]

Artikel 3:11
1. Het bestuursorgaan legt het ontwerp van het te nemen besluit, met de daarop betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, ter inzage.
[...]
4. De stukken liggen ter inzage gedurende de in artikel 3:16, eerste lid, bedoelde termijn.

Artikel 3:16
1. De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen en het uitbrengen van adviezen als bedoeld in afdeling 3.3, bedraagt zes weken, tenzij bij wettelijk voorschrift een langere termijn is bepaald.
2. De termijn vangt aan met ingang van de dag waarop het ontwerp ter inzage is gelegd.
[...]

Afdeling 3.6 Bekendmaking en mededeling

Artikel 3:40
Een besluit treedt niet in werking voordat het is bekendgemaakt.

Hoofdstuk 6. Algemene bepalingen over bezwaar en beroep

Afdeling 6.1. Inleidende bepalingen

Artikel 6:2
Voor de toepassing van wettelijke voorschriften over bezwaar en beroep worden met een besluit gelijkgesteld:
a. [...], en
b. het niet tijdig nemen van een besluit.

Afdeling 6.2. Overige algemene bepalingen

Artikel 6:12
1. Indien het beroep is gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit dan wel het niet tijdig bekendmaken van een van rechtswege verleende beschikking, is het niet aan een termijn gebonden.
2. Het beroepschrift kan worden ingediend zodra:

a. het bestuursorgaan in gebreke is tijdig een besluit te nemen of een van rechtswege verleende beschikking bekend te maken, en
b. twee weken zijn verstreken na de dag waarop belanghebbende het bestuursorgaan schriftelijk heeft medegedeeld dat het in gebreke is.
[...]
4. Het beroep is niet-ontvankelijk indien het beroepschrift onredelijk laat is ingediend.

Hoofdstuk 8 Bijzondere bepalingen over de wijze van procederen bij de bestuursrechter

Titel 8.2 Behandeling van het beroep in eerste aanleg

Afdeling 8.2.4 Vereenvoudigde behandeling

Artikel 8:54
1. Totdat partijen zijn uitgenodigd om op een zitting van de bestuursrechter te verschijnen, kan de bestuursrechter het onderzoek sluiten, indien voortzetting van het onderzoek niet nodig is, omdat:
a. de bestuursrechter kennelijk onbevoegd is,
b. het beroep kennelijk niet-ontvankelijk is,
c. het beroep kennelijk ongegrond is, of
d. het beroep kennelijk gegrond is.
2. In de uitspraak na toepassing van het eerste lid worden partijen gewezen op artikel 8:55, eerste lid.

Afdeling 8.2.4a Beroep bij niet tijdig handelen

Artikel 8:55b
1. Indien het beroep is gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit, doet de bestuursrechter binnen acht weken nadat het beroepschrift is ontvangen en aan de vereisten van artikel 6:5 is voldaan, uitspraak met toepassing van artikel 8:54, tenzij de bestuursrechter een onderzoek ter zitting nodig acht.
[...]

Artikel 8:55d
1. Indien het beroep gegrond is en nog geen besluit is bekendgemaakt, bepaalt de bestuursrechter dat het bestuursorgaan binnen twee weken na de dag waarop de uitspraak wordt verzonden alsnog een besluit bekendmaakt.
2. De bestuursrechter verbindt aan zijn uitspraak een nadere dwangsom voor iedere dag dat het bestuursorgaan in gebreke blijft de uitspraak na te leven. De artikelen 611c en 611g van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn van overeenkomstige toepassing.
3. In bijzondere gevallen of indien de naleving van andere wettelijke voorschriften daartoe noopt, kan de bestuursrechter een andere termijn bepalen of een andere voorziening treffen.

WET RUIMTELIJKE ORDENING

Hoofdstuk 3 Bestemmings- en inpassingsplannen

Afdeling 3.2 Bepalingen omtrent de procedure van het bestemmingsplan

Artikel 3.8
1. Op de voorbereiding van een bestemmingsplan is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, met dien verstande dat:
[...]

Artikel 3.9
1 Artikel 3.8 is niet van toepassing op de afwijzing van een aanvraag om een bestemmingsplan vast te stellen.
2 Tot een afwijzing als bedoeld in het eerste lid besluit de gemeenteraad zo spoedig mogelijk doch in elk geval binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag.

[move]

Geachte leden van de commissie Ruimte van de gemeente Zevenaar,

Vorige week woensdagavond 11 januari hebben wij gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot inspreken in uw commissie m.b.t. de Zienswijzenota Pastoor Slingerstraat in Giesbeek.

Door de realisatie van de 8 woningen achter de kerk vervalt grotendeels het zicht op het monumentale kerkgebouw vanaf de Pastoor Slingerstraat.

Uiteraard zou het beste voorstel, gezien vanuit de kerk, zijn om de 4 woningen achter de kerk niet te realiseren. Echter wij zijn ons er van bewust dat dit waarschijnlijk niet reëel zal zijn gezien de voorgeschiedenis om tot de realisatie van deze 8 woningen te komen.

In het gesprek vorige week werd door de commissieleden een aantal voorstellen gedaan, deze voorstellen hebben wij uitgewerkt en visueel in beeld gebracht. U treft de tekeningen en perspectieven als bijlagen aan.

Wij hebben de volgende voorstellen uitgewerkt;

Voorstel A; Het weglaten van de kap op het woonblok van de 4, direct achter de kerk gelegen, woningen. (De kap is bij dit type woningen vaak niet functioneel **)**

- Het voordeel is, mede gezien het verschil in terreinhoogte, dat de kerk beter zichtbaar blijft.
- Eventueel kan het platte dak van de woningen van een sedumdak worden voorzien.
- Bijkomend voordeel is dat gedeeltelijk tegemoet wordt gekomen aan één van de andere ingediende bezwaren m.b.t. de belemmering van het uitzicht.

Voorstel B; Het weglaten van de kap op het woonblok van de 4 direct achter de kerk gelegen woningen en het opsplitsen van dit woonblok in tweeën.

- Dit heeft dezelfde voordelen als genoemd in voorstel A met als bijkomend voordeel dat de kerk nog beter zichtbaar blijft.
- Nadeel is dat er een extra kopgevel bijkomt en het blokje iets dichter naar de bestaande bebouwing schuift.

Voorstel C; Het opsplitsen van een blok van 4 woningen. Twee van deze woningen vervolgens samenvoegen met het andere blokje van 4. Er ontstaat zo een blok van 2 en een blok van 6 woningen. Op het blok van 6 woningen daarbij 2 woningen zonder kap.

- De kerk blijft ook in dit voorstel beter zichtbaar door de platte daken en ‘knip’. Het aantal kopgevels blijft gelijk.
- Nadeel is dat de 2 woningen dichter bij de bestaande bebouwing komen te staan.

Molenstraat 109-B
4201 CW Gorinchem
www.movedevelopment.nl

verweij@movedevelopment.nl
kvk 81453795

[move]

Wij hebben de bovengenoemde oplossingen juridisch laten toetsen. Alle genoemde oplossingen zijn zonder verstoring en of vertraging van de lopende procedure te realiseren.

MoVe Development is bereid de eventuele meerkosten die voortvloeien uit een keuze van één van de bovengenoemde oplossingen voor haar rekening te nemen.

Met vriendelijke groet,

Ir. Frans Verweij MSc.

Gorinchem 16 januari 2023.

Molenstraat 109-B
4201 CW Gorinchem
www.movedevelopment.nl

verweij@movedevelopment.nl
kvk 81453795

[move]

Sint Martinus kerk Giesbeek

16-01-2023

Reactie op opmerkingen leden commissie Ruimte van de gemeente Zevenaar

[move]

Huidig voorstel bestemmingsplan, situatie

[move]

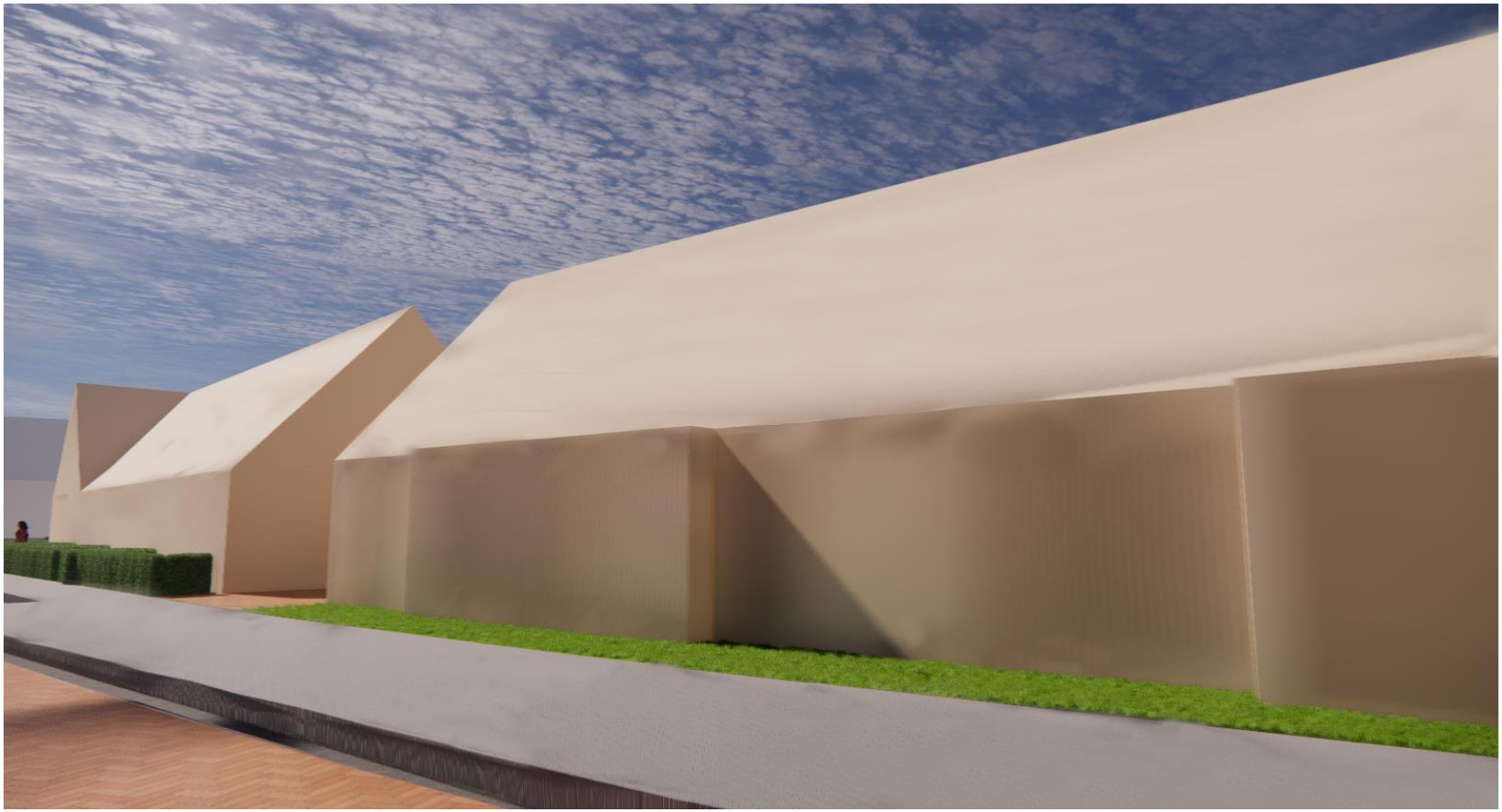
Huidig voorstel bestemmingsplan, visualisatie 1

[move]

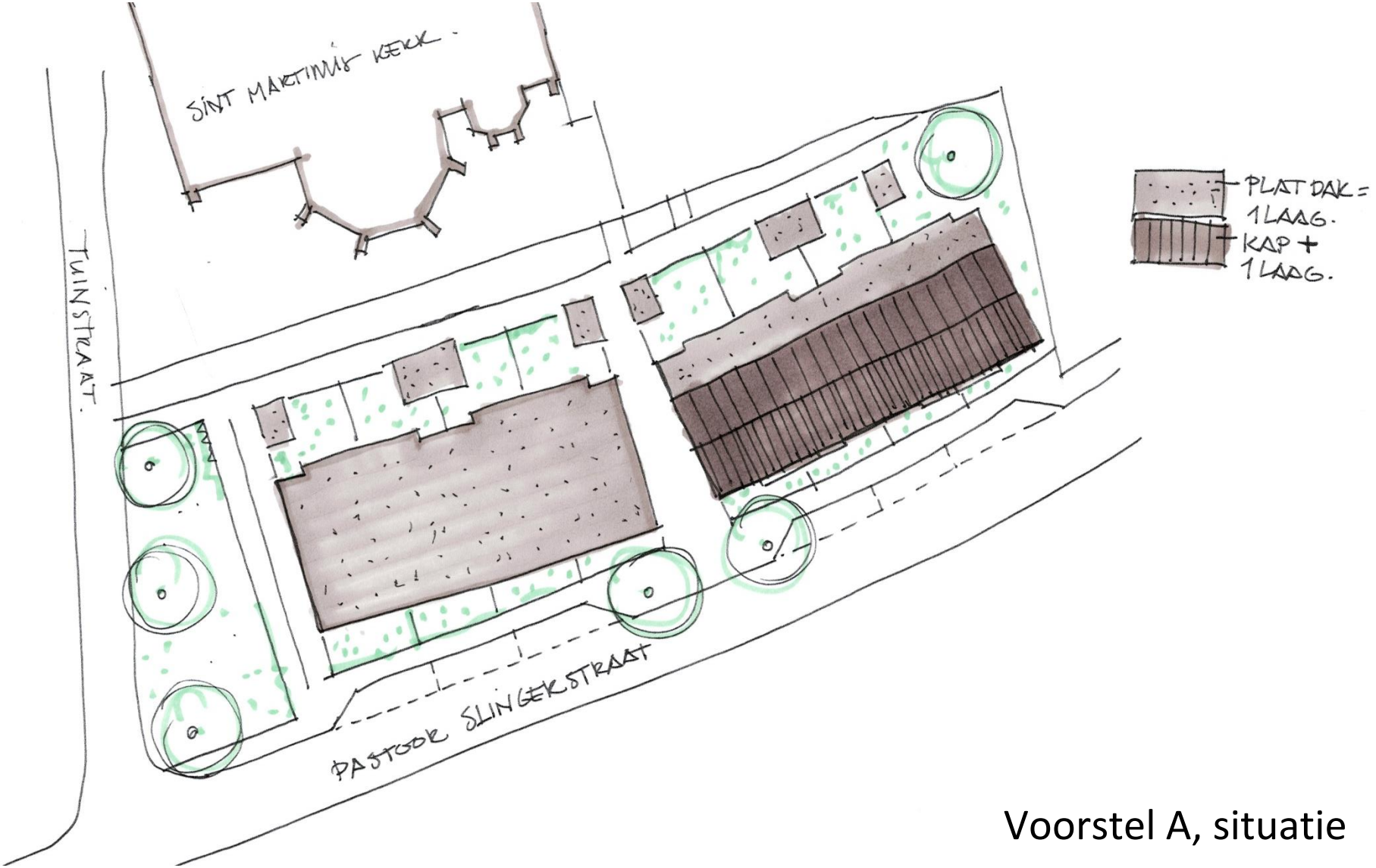
Huidig voorstel bestemmingsplan, visualisatie 2

[move]

Huidig voorstel bestemmingsplan, visualisatie 3

[move]

Voorstel A, situatie

[move]

Voorstel A, visualisatie 1

[move]

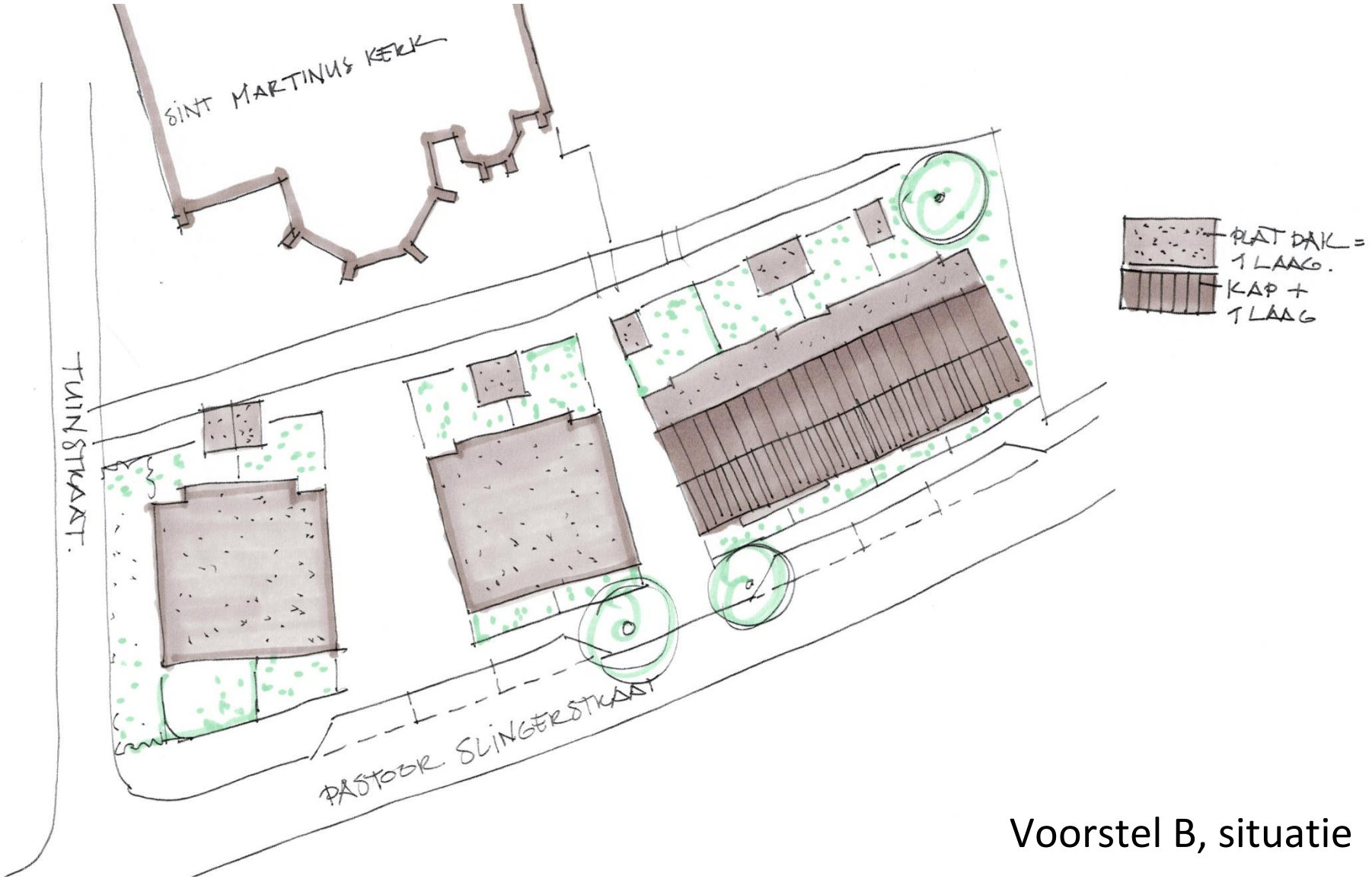
Voorstel A, visualisatie 2

[move]

Voorstel A, visualisatie 3

[move]

Voorstel B, situatie

Voorstel A, visualisatie 3

[move]

Voorstel B, visualisatie 1

[move]

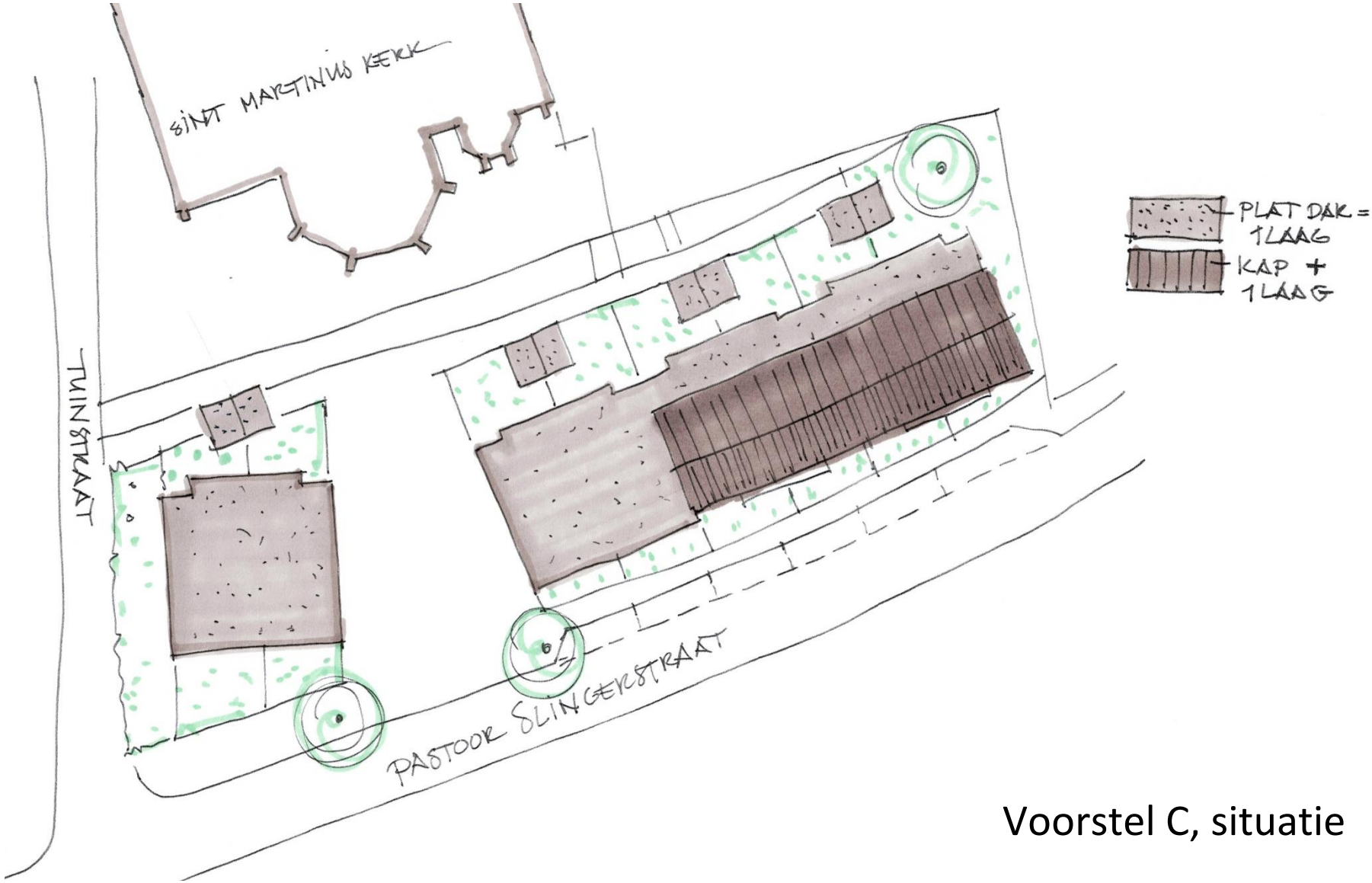
Voorstel B, visualisatie 2

[move]

Voorstel B, visualisatie 3

[move]

Voorstel C, situatie

[move]

Voorstel C, visualisatie 1

[move]

Voorstel C, visualisatie 2

[move]

Voorstel C, visualisatie 3

[move]

GEMEENTE ZEVENAAR
16 JAN. 2023
INGEKOMEN

Aan de gemeenteraad van de gemeente Zevenaar.
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Betreft: zienswijze op ontwerp bestemmingsplan Middag Oost fase 3, Babberich.

Geachte raad,

In de Zevenaar Post van 7-12-2022 is het ontwerp bestemmingsplan Middag Oost fase 3, Babberich bekendgemaakt.

Hierbij maken wij onze zienswijze kenbaar over dit ontwerp bestemmingsplan.
Wij zijn bewoners van de levensloopbestendige woningen onderdeel van het bouwplan 17 woningen, Kloosterweide fase 2.
Vooropgesteld zijn wij NIET tegen het bouwen van woningen in fase 3.

In algemene zin vinden wij dat men bij levensloopbestendige woningen zou kunnen verwachten dat er mensen komen te wonen met een lichamelijke beperking en dat de gemeente er dan voor zou moeten zorgen dat er om de woningen voorzieningen zijn zoals bijvoorbeeld parkeerplaatsen dichtbij genoemde woningen.
Bij de omgevingsvergunning voor bovengenoemd bouwplan uit fase 2 hoort een situatietekening, d.d. 24-01-2020. (zie bijlage A)
Op deze tekening staat een berekening over het aantal parkeerplaatsen welke benodigd zijn. De berekening is gemaakt door de architect van dit project en conform de eisen/norm welke destijds door de gemeente Zevenaar is gesteld.
Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in parkeerplaatsen gelegen op eigen terrein en op straat.
Op straat dienen er 19 parkeerplaatsen te worden gecreëerd. De architect heeft deze op tekening aangegeven en de gemeente Zevenaar heeft hiervoor een inrichtingsplan fase 2 gemaakt. (zie bijlage B)
Een definitief inrichtingsplan fase 2, d.d. 13-07-2021 (versie 1), is aan één van onze buurtbewoners verstrekt voor de aanvraag van een gehandicaptenparkeerplaats op kenteken. Hiervoor is op 23-11-2021 een vergunning verleend.
Dit definitieve inrichtingsplan fase 2, d.d. 08-09-2021 (versie 3), is ons onlangs nog eens verstrekt in het kader van de beplanting welke in de wijk wordt aangebracht.
De eisen die de gemeente stelt aan het aantal parkeerplaatsen (Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar), voor fase 2 zijn dat er dus 19 op straat, in de aanpassing van een volgend bestemmingsplan worden deze zo maar verminderd en daardoor wordt niet meer aan eerder genoemde paraplubestemmingsplan voldaan.

Eind 2021 en begin 2022 heeft Hoornstra Infrabouw in opdracht van de gemeente Zevenaar een aanvang gemaakt voor de werkzaamheden betreffende het aanleggen van de trottoirs, parkeerplaatsen en weg. Van de 19 parkeerplaatsen zijn er 12 conform de definitieve inrichtingsplan fase 2 uitgevoerd en zijn de overige 7 parkeerplaatsen + 1 gehandicaptenparkeerplaats tijdelijk in de langs richting van de weg gesitueerd. Ons bewoners werd door de stratenmakers verteld dat dit nodig is voor de opslag van materialen voor de bouw van fase 3. Bij het gereed komen van fase 3 zouden de parkeerplaatsen alsnog conform de definitieve inrichtingsplan fase 2 worden uitgevoerd.

Echter wat schetst nu onze verbazing. Sinds september 2022 zijn de plannen online gepresenteerd voor fase 3.
Bij het bestuderen van deze plannen met bijbehorende situatietekening (zie bijlage C) is ons opgevallen dat de 7 parkeerplaatsen behorende bij de omgevingsvergunning voor fase 2 en verwerkt op de definitieve inrichtingsplan fase 2 + gehandicaptenparkeerplaats NIET meer in de nieuwe plannen zijn opgenomen. Wij hebben in september 2022 gelijk contact opgenomen met de gemeente Zevenaar.
Na verschillende gesprekken met uw projectleider de heer [redacted] is ons meerdere malen te kennen gegeven dat deze 7 parkeerplaatsen komen te vervallen en dat voor de gehandicaptenparkeerplaats op kenteken een oplossing wordt gezocht.

Twee van onze buurtbewoners hebben op 16-11-2022 een gesprek gehad met wethouder de heer Aad van Orden, bijgestaan door de [redacted] Voor de gehandicaptenparkeerplaats is een aanvaardbaar alternatief geboden echter voor de 7 parkeerplaatsen niet.
Deze 7 parkeerplaatsen kunnen volgens ons niet zomaar verdwijnen ook gezien het type woningen waar het hierom gaat (levensloopbestendig) en dat deze bij de omgevingsvergunning behoren van fase 2.
Het is namelijk ook niet uit te sluiten dat er in de toekomst meerdere gehandicaptenparkeerplaatsen benodigd kunnen zijn.

Wij vinden het handelen omtrent fase 3 erg vreemd:
Op de website www.dorpsweidebabberich.nl worden al woningen voor de verkoop aangeboden.
Buiten het feit dat er nog geen definitief bestemmingsplan (er is nu sprake van een ontwerp bestemmingsplan) ligt heeft nog geen enkele woning in fase 3 een omgevingsvergunning. Hoe kan je deze nu dan al in de verkoop doen?

Onzes inziens is het ontwerp bestemmingsplan Middag Oost fase 3 niet compleet. Er ontbreken bouwvlakken en er is geen rekening gehouden met de reeds eerdergenoemde 7 parkeerplaatsen uit fase 2.
Dit wordt alleen tekstueel kenbaar gemaakt: ***"Een aantal woningen binnen fase 3 vallen buiten de bouwvlakken. Daarnaast is in het plan de openbare ruimte hier en daar verschoven."***
Op de bijlages bij dit ontwerp bestemmingsplan is dit niet terug te zien.
Het is een makkelijke manier om niet te hoeven voldoen aan de omgevingsvergunning behorende bij fase 2.

Wij als bewoners van fase 2 zien dan ook graag dat het plan voor realisatie van fase 3 zodanig aangepast dat de in fase 2 bij de omgevingsvergunning behorende 7 parkeerplaatsen alsnog gerealiseerd conform de definitieve inrichtingstekening fase 2. Rekening houdend met het type van de woningen. (levensloopbestendig)
Volgens ons zijn er wel degelijk mogelijkheden om deze 7 parkeerplaatsen alsnog te realiseren.
Men zou het bouwvlak kunnen verschuiven richting Dorpstraat omdat in fase 3 alles nog mogelijk is. Er is nog geen verharde weg aanwezig. Echter hebben wij vernomen dat er al contracten met derden getekend zijn of binnenkort getekend gaan worden.
Wij hebben nu sterk het vermoedden dat de gemeente Zevenaar dit plan er door wil gaan drukken ook al stuit het op bezwaren van de bewoners van de levensloopbestendige woningen, de gebruikers van de 7 parkeerplaatsen.

Op basis van de bovenstaande argumenten hebben wij bezwaar tegen het ontwerp bestemmingsplan Middag Oost fase 3, Babberich.
Naar aanleiding van het voorgaande verzoeken wij u om het ontwerp bestemmingsplan aan te passen, zodanig dat de 7 parkeerplaatsen uit fase 2 alsnog conform de definitieve inrichtingsplan fase 2 zal worden uitgevoerd.

Nogmaals, wij zijn NIET tegen het bouwen van woningen in fase 3.
Uiteraard zijn wij bereid om deze zienswijze mondeling toe te lichten.

Wij gaan ervan uit dat u ons van de verdere procedure op de hoogte houdt.

Hoogachtend,

[redacted]

Getekend namens bovenstaande bewoners:

[redacted]

[redacted]

bebouwing

- vrijstaand
- twee-onder-een-kap groot
- twee-onder-een-kap klein
- rijwoning hoek
- rijwoning tussen
- bergingen

terreinindeling

- uitgeefbaar terrein totaal: 4338 m2
- groenvoorziening openbaar
- terreinverharding bestrating; achterpad
- terreinverharding bestrating; openbare weg
- terreinverharding bestrating; openbare parkeerplaatsen
- terreinverharding bestrating; openbaar trottoir
- haag
- staalmathekwerk met Hedera
- terrein kavels
- deur prefab buitenbergingen
- groenvoorziening beplanting

overigen

- 278m² kavelgrootte
- ▶ entree woning
- 01 bouwnummer
- PP openbare parkeerplaatsen
- opstelplaats auto privé parkeerplaats

NOORD

W O

Z

PARKEREN

benodigd			
vrijstaand / tweekap	(9 x 2,0)	=	18,0 pp
rijwoning	(8 x 1,9)	=	15,2 pp +
	totaal	=	***33,2 pp***
aanwezig			
straat		=	19,0 pp
koffer		=	0,0 pp
eigen terrein	(11 x 1,3)	=	14,3 pp +
	totaal	=	***33,3 pp*** ***(voldoet)***

BIJLAGE A

weusten liedenbaum architecten
Utrechtseweg 167
6812 AC Arnhem
026 443 6972
info@weustenliedenbaum.nl
www.weustenliedenbaum.nl

Project	Middag-West - Babberich		Project nummer 19-2065
Opdrachtgever	Zegers Bouw		Status definitief
Onderdeel	situatie		Schaal 1:200
Datum	20-12-2019	Wijziging A 24-01-2020	Getekend LR
Wijziging B		Wijziging C	
Wijziging D		Wijziging E	Tekening nummer DO.001
Wijziging F		Wijziging G	

bebouwing

- vrijstaand
- twee-onder-een-kap groot
- twee-onder-een-kap klein
- rijwoning hoek
- rijwoning tussen
- bergingen

terreinindeling

- uitgeefbaar terrein totaal: 4338 m2
- groenvoorziening openbaar
- terreinverharding bestrating; achterpad
- terreinverharding bestrating; openbare weg
- terreinverharding bestrating; openbare parkeerplaatsen
- terreinverharding bestrating; openbaar trottoir
- haag
- staalmathekwerk met Hedera
- terrein kavels
- deur prefab buitenbergingen
- groenvoorziening beplanting

overigen

- 278m² kavelgrootte
- ▶ entree woning
- 01 bouwnummer
- PP openbare parkeerplaatsen
- opstelplaats auto privé parkeerplaats

NOORD
W O
Z

BEREKENING PARKEERPLAATSEN

PARKEREN

benodigd

vrijstaand / tweekap	(9 x 2,0)	=	18,0 pp
rijwoning	(8 x 1,9)	=	15,2 pp +
	totaal	=	***33,2 pp***

19 ST. OP STRAAT →

aanwezig

straat		=	19,0 pp
koffer		=	0,0 pp
eigen terrein	(11 x 1,3)	=	14,3 pp +
	totaal	=	***33,3 pp*** ***(voldoet)***

BIJLAGE A + OPMERKING

weusten liedenbaum
architecten

Utrechtseweg 167
6812 AC Arnhem

026 445 6972
info@weustenliedenbaum.nl
www.weustenliedenbaum.nl

Project	Middag-West - Babberich	Project nummer	19-2065
Opdrachtgever	Zegers Bouw	Status	definitief
Onderdeel	situatie	Schaal	1:200
Datum	20-12-2019	Getekend	LR
Hijziging A	24-01-2020	Tekening nummer	DO.001
Hijziging B			
Hijziging C			
Hijziging D			
Hijziging E			
Hijziging F			
Hijziging G			

Inrit Kortewijde 11

BLOK 01 +12.40
BLOK 02 +12.40
BLOK 03 +12.40
BLOK 04 +12.40
BLOK 05 +12.40
BLOK 06 +12.40
BLOK 07 +12.40

01 282m²
02 173m²
03 178m²
04 305m²
05 278m²
06 276m²
07 290m²
08 332m²
09 357m²
10 247m²
11 244m²
12 251m²
13 251m²
14 273m²
15 169m²
16 170m²
17 266m²

garage optioneel

Putrand d.m.v. stelringen opschuiven

Maximale waterstand Vadi +11.70

Langewelde

Grondwal verwijderen

Legenda WRM

- Grens uitgeefbaar fase 3, uit stedenbouwkundig plan.
- Kadastrale grenzen.
- Bestaande putrand.
- Bestaande putrand opschuiven.
- Trottoirkolk.
- Straatkolk.
- Bestaande bandenlijn.
- Opsluitband 10×20cm.
- Opsluitband 12×25cm.
- Geleideband 7/20×25cm.
- Rijbaan, straatbakstenen DF in keperverband.
- Rijbaan, straatbakstenen DF in blokverband.
- Rijbaan, straatbakstenen DF schijngoot.
- Rijbaan, straatbakstenen DF waterlaag.
- Parkeervakken, straatbakstenen DF in ellebogverband.
- Trottoir, dubbelklinkers 20x20x8cm in halfsteensverband, kleur antraciet.
- Trottoir, dubbelklinkers 20x20x8cm in halfsteensverband, hergebruik.
- Markering parkeervakken, betonstraatsteen kleur wit.
- Bestaande bouwweg.
- Aanvullen/ophogen bouwweg, ongebonden menggranulaat.
- Beplantingsvak.
- Haag.
- Talud.
- +11.25 Ontwerphoogte.
- Nieuwe boom.
- Flespaal met bebordingen.
- Lichtmast nieuw.
- Herstraten.
- Aanvullen bermen met grond.

BIJLAGE B

GEMEENTE ZEVENAAR

Project: Middag-Oost te Babberich

Onderdeel: Inrichtingsplan fase 2 — Nieuwe Situatie

Tekenaar : WH			
Datum:	Versie:	Tekenaar:	
Wijzigingen			
Fase	: DO		
Versie	: 1.0		
Datum	: 13-07-2021		
Status	: DEFINITIEF		
Schaal	: 1:200		
Gecontr.	: AS		
Blad	: 1 van 1		
Tek.Nr :	W1689		

Inrit Kortewijde 11

08
332m²

09
357m²

07
290m²

10
247m²

06
276m²

11
244m²

05
278m²

12
251m²

04
305m²

13
251m²

03
178m²

14
273m²

02
173m²

15
169m²

01
282m²

16
170m²

17
266m²

BLOK 01 +12.40
BLOK 02 +12.40
BLOK 03 +12.40
BLOK 04 +12.40
BLOK 05 +12.40
BLOK 06 +12.40
BLOK 07 +12.40

garage optioneel

Putrand d.m.v. stelringen opschuiven

Maximale waterstand Wadi +11.70

Langeweide

Grondwal verwijderen

Legenda WRM

- Grens uitgeefbaar fase 3, uit stedenbouwkundig plan.
- Kadastrale grenzen.
- Bestaande putrand.
- Bestaande putrand opschuiven.
- Trottoirkolk.
- Straatkolk.
- Bestaande bandenlijn.
- Opsluitband 10+20cm.
- Opsluitband 12+25cm.
- Geleideband 7/20+25cm.
- Rijbaan, straatbakstenen DF in keperverband.
- Rijbaan, straatbakstenen DF in blokverband.
- Rijbaan, straatbakstenen DF schijngoot.
- Rijbaan, straatbakstenen DF waterlaag.
- Parkeervakken, straatbakstenen DF in elleboogverband.
- Trottoir, dubbelklinkers 20x20x8cm in halfsteensverband, kleur antraciet.
- Trottoir, dubbelklinkers 20x20x8cm in halfsteensverband, hergebruik.
- Markering parkeervakken, betonstraatsteen kleur wit.
- Bestaande bouwweg.
- Aanvullen/ophogen bouwweg, ongebonden menggranulaat.
- Beplantingsvak.
- Haag.
- Talud.
- +11.25 Ontwerphoogte.
- Nieuwe boom.
- Flespaal met bebordingen.
- Lichtmast nieuw.
- Herstraten.
- Aanvullen bermen met grond.

A
BETREFT 7
PARKEER-
PLAATSEN
+
1 GEHANDICAPTEN
PARKEERPLAATS

BIJLAGE B
+
OPMERKING

GEMEENTE ZEVENAAR

Tekenaar	: WH
Datum:	Versie: Tekenaar:
Wijzigingen	
Fase	: DO
Versie	: 1.0
Datum	: 13-07-2021
Status	: DEFINITIEF
Schaal	: 1:200
Gecontr.	: AS
Blad	: 1 van 1
Tek.Nr	: W1689

Project: Middag-Oost te Babberich

Onderdeel:
Inrichtingsplan fase 2
Nieuwe Situatie

Legenda

- Groene ruimte tussen plangebied en Dorpstraat
- Wegen met voetpaden
- Groenstrook met waterberging
- Hofje bij seniorenwoningen
- Bomenrij met haaksparkeren
- Parkeerplaatsen op eigen terrein

Meter
0 10 20 30 40 50

Disclaimer. Deze tekening is enkel bedoeld om u een indruk te geven van de ligging en situatie van de bouwkavels in het project. De juiste maten van de kavels worden na opmeting door het kadaster vastgesteld. Ook is de inrichting van de openbare ruimte slechts een impressie, ontleend aan de gegevens van de gemeente Zevenaar. Aan deze situatieschets kunnen geen rechten worden ontleend.

Middag-Oost Babberich | Gemeente Zevenaar

| november 2022

BIJLAGE C

Legenda

- Groene ruimte tussen plangebied en Dorpstraat
- Wegen met voetpaden
- Groenstrook met waterberging
- Hofje bij seniorenwoningen
- Bomenrij met haaksparkeren
- Parkeerplaatsen op eigen terrein

* = PARKEER PLAATSEN ONTBREKEN

Meter
0 10 20 30 40 50

Disclaimer. Deze tekening is enkel bedoeld om u een indruk te geven van de ligging en situatie van de bouwkavels in het project. De juiste maten van de kavels worden na opmeting door het kadaster vastgesteld. Ook is de inrichting van de openbare ruimte slechts een impressie, ontleend aan de gegevens van de gemeente Zevenaar. Aan deze situatieschets kunnen geen rechten worden ontleend.

Middag-Oost Babberich | Gemeente Zevenaar

| november 2022

BIJLAGE C + OPMERKING

GEMEENTERAAD GEMEENTE ZEVENAAR

KERKSTRAAT 27

6901 AA ZEVENAAR

GEMEENTE ZEVENAAR
16 JAN. 2023
INGEKOMEN

nationale ombudsman

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Het college van burgemeester en wethouders

Geacht college,

Hierbij informeer ik u over het onderzoek dat ik start naar de invloed van de burger op de uitvoering van de Participatiewet en op de beleidsvorming in het kader van die wet. In deze brief geef ik een nadere toelichting op de aanleiding van het onderzoek, het doel en de aanpak.

Aanleiding
Ik vind het belangrijk dat (lokale) overheden burgers de kans geven invloed uit te oefenen op beslissingen en ontwikkelingen die hen rechtstreeks raken. Uit klachten die ik met regelmaat ontvang, blijkt dat een gebrek aan invloed en inspraak in de praktijk nog geregeld leidt tot problemen en onvrede bij burgers. Klachten zijn er bijvoorbeeld over de mate waarin bij arbeidstoeleiding rekening wordt gehouden met de persoonlijke situatie, zoals gezondheidsproblemen of zorgtaken. Klachten zijn er ook over de verplichtingen die soms worden opgelegd aan iemand die is aangewezen op de Participatiewet. Iemand moet bijvoorbeeld een training volgen die voor hem of haar geen meerwaarde heeft. Of iemand moet arbeid verrichten die niet als passend wordt ervaren.

Doel van ons onderzoek
Met dit onderzoek willen wij meer inzicht krijgen in de mate waarin burgers invloed ervaren op de eigen situatie wanneer zij zijn aangewezen op de Participatiewet. Daarnaast willen wij inzicht krijgen in de mate waarin burgers invloed hebben op de beleidsvorming op het gebied van de Participatiewet, al dan niet via inspraakorganen. Daarbij willen wij ook weten wat het voor burgers betekent als de uitvoering van taken in het kader van de Participatiewet is overgedragen aan private partijen.[1]

Opzet van het onderzoek
In het onderzoek richt ik mij op het inventariseren van klachten en signalen die ik van burgers heb ontvangen. Ik ga daarnaast in gesprek met burgers die zijn aangewezen op voorzieningen op basis van de Participatiewet om te achterhalen of en zo ja in hoeverre zij ervaren dat zij invloed kunnen uitoefenen op hun situatie. Ook ga ik in gesprek met inspraakorganen, belangenorganisaties, belanghebbenden en ervaringsdeskundigen om na te gaan of er voldoende invloed mogelijk is op de beleidsvorming op het gebied van de Participatiewet en of die invloed effectief is.

Daarnaast wil ik graag met een aantal - bij de Nationale ombudsman aangesloten - gemeenten in gesprek. De betreffende gemeenten ontvangen van mij apart een brief hierover. Het is goed om te vermelden dat bij deze

[1] Uitgangspunt van de Nationale ombudsman is dat gemeenten aanspreekbaar blijven voor hun inwoners, ook als zij de uitvoering van hun taken hebben uitbesteed of overgedragen. Zie hiervoor ons rapport van 12 juli 2021 Gemeente blijft aanspreekbaar bij uitbestede diensten.

Datum
16 januari 2023

Onderwerp
Start onderzoek

Ons nummer
202207424

Contactpersoon
Annelie Jonquière
T 070 356 36 29 AJE/rt

Nationale ombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

selectie niet wordt gekeken naar het aantal klachten over deze gemeenten. Wel houden we rekening met een evenwichtige verdeling van gemeenten van verschillende grootte, verspreid over Nederland. Mijn bevindingen bespreek ik in het voorjaar van 2023 in een bijeenkomst, waarvoor de betrokken gemeenten ook worden uitgenodigd. Mijn onderzoek hoop ik voor de zomer 2023 af te ronden met een rapport met aanbevelingen.

Onderzoeksvragen
De centrale onderzoeksvragen in het onderzoek luiden:

- *hoe ervaren burgers de mate van invloed op hun eigen situatie als zij zijn aangewezen op de Participatiewet?*
- *hoe ervaren burgers de mate van invloed op het beleid en de uitvoering?*
- *wat betekent het voor burgers als de uitvoering van taken in het kader van de Participatiewet is overgedragen aan private partijen?*

Deelname en aanmelden
Zoals ik al aangaf betrek ik een aantal gemeenten bij het onderzoek. Als u naar aanleiding van deze brief geïnteresseerd bent en graag deelneemt dan vraag ik u contact op te nemen met de projectleider, Annelie Jonquière, via 070-3563629 of a.jonquiere@nationaleombudsman.nl

Publicatie
Deze brief wordt op 16 januari 2023 gepubliceerd op onze website en is dan openbaar.

Afschrift
Een afschrift van deze brief wordt naar de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) gestuurd.

Heeft u nog vragen?
Als u nog vragen heeft over deze brief dan kunt contact opnemen met:

- Annelie Jonquière, projectleider,
  070-356 36 29 a.jonquiere@nationaleombudsman.nl
- Jan Prins, senior-onderzoeker en contactpersoon aangesloten gemeenten
  070-356 35 34 j.prins@nationaleombudsman.nl

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

[redacted]

Reinier van Zutphen

't Broek
Gebiedsontwikkeling

GEMEENTE ZEVENAAR
18 JAN. 2023
INGEKOMEN

Aan betrokkenen en geïnteresseerde in inspiratie document
Colleges B & W gemeente Zevenaar en Duiven
Gedeputeerden Staten provincie Gelderland

Betreft: reactie ontvangen op 12 januari jl. niet gedateerd van bewoners Uurlingstraat, Groenestraat en weteringweg.

Giesbeek, 16 januari 2023

Geachte geïnteresseerden en belangstellenden,

Wij hebben Uw schrijven (niet gedateerd) in goede orde ontvangen op 12 januari 2023. Wij zijn positief verrast dat er zoveel mensen buiten het daadwerkelijke plangebied meedenken met het opgestelde inspiratiedocument.
Wij bieden onze welgemeende excuses aan dat wij ons verhaal niet duidelijk genoeg hebben kunnen maken.
We realiseren ons terdege dat het opstarten van gebiedsprocessen en overleg daarover een moeilijke materie is.

Op 24 november hebben we ons inspiratiedocument gepresenteerd aan direct betrokkenen. Op die avond heeft [redacted] van Eelerwoude in zijn betoog aangegeven dat een inspiratiedocument het begin is van een proces om tot een plan te komen. Dat plan komt tot stand door (individuele) gesprekken te hebben aan de "keukentafel". Die gesprekken gaan in fases en niet met iedereen tegelijk.

Het inspiratiedocument is slechts een leidraad en mogelijke input voor een definitief plan.
U suggereert dat er 2 jaar geleden bestuurlijk overleg geweest is met de gemeente Duiven, dit is zeker niet het geval. Wij hebben het toenmalige College geïnformeerd over onze gedachten en maatschappelijke opgaven die wij zagen. Alle overheden hebben tot nu toe geen mening of standpunt geventileerd en zullen pas reageren als er daadwerkelijke een aanvraag of verzoek op tafel ligt (dat is ook de correctie handelswijze van het openbaar bestuur).

In uw schrijven geeft u uw zorgen weer over mogelijke gevolgen die mogelijke plannen zouden kunnen hebben, dat lijkt ons legitiem maar ook wat voorbarig. Tenslotte zijn er nog geen plannen en als er plannen komen zullen die moeten voldoen aan alle wettelijke normen en inspraakprocedures. Die normen en procedures worden opgelegd door diversen overheden. Deze zullen wij vanzelfsprekend volgen.

Tijdens onze presentatie hebben wij aangegeven, dat alle relevante informatie, van dit ogenblik, op de website staat en voor een ieder toegankelijk is.

't Broek
Gebiedsontwikkeling

In onze filosofie is er rekening gehouden met de maatschappelijke opgaven waarvoor Nederland op dit moment staat. De ideeën verwoord in het inspiratiedocument zijn mede tot stand gekomen door vele publicaties daarover en de problemen in de regio. Een toekomst bestendig gebied zou de resultante moeten zijn.

De gemeente(n), provincie en overige partijen zullen zeker ook draagvlak moet geven om tot een plan te komen, ook met die partijen gaan we aan de "keukentafel" zitten om te kijken of we tot een voldragen plan kunnen komen.

Nu er ook zeer veel geïnteresseerden buiten ons plangebied interesse hebben getoond zullen we met overheden in gesprek gaan om te kijken hoe ook die belangen meegenomen zouden kunnen worden. Ook mensen die buiten het plangebied wonen kunnen mee participeren in de coöperatie ten aanzien van de zonnepanelen/duurzame energie.

Wij hopen met dit schrijven duidelijkheid te hebben verschaft over de status van het document en de wijze waarop dit soort processen opgezet kunnen worden. Wij gaan nu een vervolg geven aan het proces. Waarna wij u verder zullen informeren.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,

[redacted]

Kooholding

't Broek
Gebiedsontwikkeling

NEDERLAND
402

Gemeente Raad Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

NS2CC #KS0X0X#00#0000#

Aan de leden

Datum
18 januari 2023
Kenmerk
TISB/U202300026
Lbr. 23/002
Telefoonnummer
070-373 83 93
Bijlage(n)
2

Onderwerp
CPB-onderzoek houdbaarheid Wmo en Jeugdwet

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Aanleiding
De VNG heeft overeenstemming bereikt met het rijk over een onderzoek naar de houdbaarheid van de Wmo en de groeiraming jeugdzorguitgaven. Met dit onderzoek willen we inzicht krijgen in hoe het beroep op de Wmo 2015 en de Jeugdwet zich op een middellange termijn ontwikkelt. Het Centraal Planbureau (CPB) gaat dit onderzoek uitvoeren. Daarvoor heeft het CPB gegevens (data) van gemeenten nodig. We lichten in deze brief toe om welke gegevens dit gaat, geven u informatie over de belangrijkste aandachtspunten hierbij en over de planning.

Doel onderzoek
Met het onderzoek krijgen we een gezamenlijk beeld van de opgave in de Wmo en de Jeugdwet. Dit helpt gemeenten, VNG en het rijk om gezamenlijk en proactief te kunnen sturen op de fundamentele vraagstukken in dit domein voor de middellange termijn.

Toestemming voor gebruik Wmo- en Jw-gegevens
Voor het onderzoek heeft het CPB Wmo- en jeugdzorg-data nodig van gemeenten.
Om ervoor te zorgen dat gemeenten zo min mogelijk administratieve lasten ondervinden, willen we deze data via Stichting Inlichtingenbureau (IB) verzamelen en beschikbaar stellen.

Het IB beschikt, als verwerker van de data namens gemeenten, waarschijnlijk al over de benodigde informatie, maar mag deze alleen - **met toestemming van uw gemeente** - **eenmalig verwerken** tot een geaggregeerde, niet tot de persoon en gemeente herleidbare set gegevens en beschikbaar stellen aan het CPB. We vragen het college daarom toestemming te verlenen en de bijgevoegde pilotovereenkomst vóór 1 maart 2023 te ondertekenen en te retourneren.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van VNG van 2 december jl. is hiervoor al een eerste verzoek gedaan aan uw gemeente (agendapunt 10).

Belangrijke aandachtspunten over aanleveren data

- Het CPB heeft voor het onderzoek landelijke Wmo- en jeugdzorg-data nodig die inzicht bieden in de gemiddelde zorguitgaven per leeftijdscategorie onderverdeeld naar geslacht. In de pilotovereenkomst en het bijgevoegde plan van aanpak staan de exacte gegevens die nodig zijn duidelijk vermeld.
- Het CPB ontvangt **geen** gegevens op individueel (persoonsgegevens) of op gemeentelijk niveau. De aanvraag van het CPB betreft enkel totalen voor heel Nederland. Verder voert het IB op de gegevens een kwaliteits- en integriteitscheck uit (zie ook plan van aanpak).
- De Informatie Beveiligingsdienst (IBD) van VNG Realisatie voert een generieke Data Protection Impact Assessment (DPIA) uit zodat niet iedere afzonderlijke gemeente dit zelf hoeft te doen.
- Voor de representativiteit van het onderzoek moeten zoveel mogelijk (en minimaal 300) gemeenten meedoen aan het onderzoek. Medewerking wordt om die reden zeer op prijs gesteld.
- Iedere gemeente moet als verwerkingsverantwoordelijke individueel toestemming geven aan het IB om de gegevens, binnen de wettelijke kaders van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), verder te kunnen verwerken en leveren.

Planning

- *Pilotovereenkomst*: om ervoor te zorgen dat het CPB de data op tijd ontvangt en het onderzoek tijdig kan worden opgeleverd, vragen we u bijgevoegde pilotovereenkomst te ondertekenen en **uiterlijk 1 maart 2023** naar het Inlichtingenbureau (IB) te sturen.
- *Ondertekening door bevoegde functionaris*: het is belangrijk dat de overeenkomst ondertekend is door een bevoegde functionaris binnen uw gemeente.
- *Gegevens naar CPB*: Tussen 1 maart en eind mei zal het IB de data verwerken, samenstellen, de nodige controles uitvoeren en testleveringen doen. Uiterlijk 31 mei 2023 levert het Inlichtingenbureau de gegevens aan bij het CPB.
- *De DPIA*: De generieke DPIA die door de IBD wordt uitgevoerd op de gegevens die binnen dit traject verwerkt worden, komt 1 februari 2023 beschikbaar. We zullen u hierover nader berichten zodra deze beschikbaar is.
- *Eerste officiële raming:* naar verwachting publiceert het CPB in het vierde kwartaal 2023 of in het eerste kwartaal 2024 de eerste officiële raming met de nieuwe middellange termijn verkenning zorg (CEP2024).

Vragen

Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met Linda Hazenkamp van de VNG via e-mailadres: Linda.Hazenkamp@vng.nl, telefoon: 06-23092661.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

Bijlagen: In de bijlagen van deze ledenbrief vindt u de pilotovereenkomst en het plan van aanpak.

Pilotovereenkomst
Dataset ten behoeve van onderzoek CPB 'Raming Wmo en jeugdzorguitgaven'

DE ONDERGETEKENDEN:

(1) **Stichting Inlichtingenbureau**, gevestigd en kantoorhoudend te (3511 BT) Utrecht op het adres St. Jacobstraat 400-420, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P. Jansz (directeur), hierna te noemen: **'Stichting Inlichtingenbureau'**,

en

(3) **Gemeente** _____, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door _____, (functie: _____), hierna te noemen: **Gemeente**;

Ondergetekenden hierna gezamenlijk te noemen **'Partijen'**;

OVERWEGENDE DAT:

A. Stichting Inlichtingenbureau sinds 2015 als onderdeel van haar taakstelling ten behoeve van de gemeenten zorgdraagt voor de exploitatie van het gemeentelijk gegevensknooppunt en overige elektronische voorzieningen (hierna 'GGK'), waarmee in verband met de uitvoering van de wettelijke taken van gemeenten op de beleidsterreinen 'Maatschappelijke ondersteuning' en 'Jeugdzorg' specifiek berichtenverkeer (iJw-berichten en iWmo-berichten) wordt uitgewisseld tussen gemeenten en jeugdzorgaanbieders en instellingen;

B. Tussen Gemeente en Stichting Inlichtingenbureau in verband met de aansluiting op het GGK en daarmee ten behoeve van de Gemeente door Stichting Inlichtingenbureau verzorgde informatiediensten de 'Aansluitings- en Bewerkersovereenkomst Gemeentelijk Gegevensknooppunt (Versie 2018) is gesloten;

C. Naar aanleiding van overleg tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), VWS een verzoek heeft gedaan aan het Centraal Planbureau (CPB) een aparte raming van de Wmo- en jeugdzorguitgaven (hierna 'Raming') te ontwikkelen en uit te voeren;

D. Ten behoeve van het ontwikkelen en uitvoeren van de Raming voor het CPB een deel van de benodigde data ontbreekt met betrekking tot 'leeftijdsprofielen' (een leeftijdsprofiel bestaat uit de gemiddelde zorguitgaven voor heel Nederland per sector per leeftijd en geslacht) (hierna 'Dataset').

E. Deze geaggregeerde niet tot de persoon en gemeente herleidbare Dataset kan (mogelijk) samengesteld worden uit de bij Stichting Inlichtingenbureau voor gemeenten ten behoeve van het iJw- en iWmo-berichtenverkeer in beheer zijnde 'Voorziening iJw' en 'Voorziening iWmo'. Stichting Inlichtingenbureau, VNG en CPB hebben de mogelijkheden voor de bruikbaarheid van gegevens uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer en het samenstellen van de door CBP benodigde Dataset voor de Raming voorafgaand gezamenlijk verkend;

F. het college van burgemeester en wethouders van Gemeente als verwerkingsverantwoordelijke van gegevens uit het iJw en iWmo-berichtenverkeer, de instructie aan Stichting Inlichtingenbureau als verwerker van Gemeente kan geven om de betrokken gegevens te verwerken voor het samenstellen van de door CBP benodigde Dataset voor de Raming, en hiertoe bereid is;

G. Partijen en de VNG onderkennen dat - in geval op basis van de resultaten uit de Raming wordt vastgesteld dat de gegevens uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer zodanig verband houden met de Wmo- en jeugdzorguitgaven – er sprake is van een doelgerichte, doelmatige en effectieve verwerking ten behoeve van het op landelijk niveau inschatten van de (toekomstige) uitgaven in genoemde domeinen. Het is dan gewenst om dergelijke (afgeleide) data uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer van gemeenten structureel vanuit Stichting Inlichtingenbureau beschikbaar te kunnen stellen aan (onder meer) het CPB. Dit bijvoorbeeld voor de middellangetermijnraming van de zorguitgaven ('mlt-zorg') van het CPB. Gezien de grootschaligheid van de gegevensverwerking en de verstrekking is er alsdan sprake van een bovenlokale centrale voorziening waarvoor Partijen en de VNG onderschrijven dat een wettelijke regeling met taakstelling ter zake voor Stichting Inlichtingenbureau nodig is;

H. Partijen met deze Pilotovereenkomst hun afspraken in verband met het voornoemde als volgt wensen vast te leggen;

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN:

1 DEFINITIES EN RANGORDE

1.1 Alle termen die hierna en hiervoor in de Pilotovereenkomst met een hoofdletter zijn geschreven, hebben de volgende betekenis:

a. Bijlage: aanhangsel bij deze Pilotovereenkomst zoals opgenomen in de lijst van Bijlagen, en eventuele wijzigingen en aanvullingen daarop die na door alle Partijen te zijn goedgekeurd, deel uitmaken van deze Overeenkomst;
b. Pilotovereenkomst: de onderhavige overeenkomst met inbegrip van alle Bijlagen;
c. Dataset: de geaggregeerde niet tot de persoon en gemeente herleidbare die is samengesteld uit gegevens uit het iJw en iWmo-gegevensverkeer van Gemeente en de andere gemeenten zoals nader gespecificeerd in Bijlage Dataset;
d. Raming: de op verzoek van VWS door het Centraal Planbureau (CPB) te ontwikkelen en uit te voeren aparte raming van de Wmo- en jeugdzorguitgaven (hierna 'Raming');
e. Aansluitings- en Bewerkersovereenkomst GGK: de Aansluitings- en Bewerkersovereenkomst Gemeentelijk Gegevensknooppunt (Versie 2018) zoals gesloten tussen Gemeente en Stichting Inlichtingenbureau.

1.2 De navolgende bescheiden maken deel uit van deze Pilotovereenkomst. Voor zover deze bescheiden met elkaar in tegenspraak zijn, geldt de navolgende rangorde, waarbij het hogergenoemde document prevaleert boven het lager genoemde, tenzij expliciet anders is bepaald in de Pilotovereenkomst:

a. de Pilotovereenkomst;
b. de Bijlage Dataset;
c. Aansluitings- en Bewerkersovereenkomst GGK.

2 VOORWERP EN DOELSTELLING

2.1 Partijen werken in het kader van deze Pilotovereenkomst samen met het doel dat Stichting Inlichtingenbureau in opdracht van Gemeente gegevens uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer van Gemeente kan verwerken ten behoeve van het samenstellen van een geanonimiseerde en niet tot de Gemeente herleidbare Dataset welke enkel ten behoeve van de Raming aan het CPB verstrekt kan worden. Een beschrijving van de Dataset - en de gegevenselementen uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer die door Stichting Inlichtingenbureau in opdracht van Gemeente worden gebruikt voor het samenstellen van de Dataset – is opgenomen in de Bijlage Dataset.

2.2 In verband met het in artikel 2.1 genoemde geeft Gemeente de instructie aan Stichting Inlichtingenbureau om de betrokken gegevens uit het iJw en iWmo-berichtenverkeer te verwerken voor het samenstellen van de door CBP voor de Raming benodigde Dataset opdat de Dataset aan het CPB verstrekt kan worden ten behoeve van de Raming.

3 WERKWIJZE

3.1 In het kader van de Raming is door VNG in overleg met betrokken partijen, en met raadpleging van het CPB, het 'Plan van Aanpak Raming' opgesteld. Dit Plan van Aanpak Raming is door de VNG aan Gemeente beschikbaar gesteld.

3.2 Stichting Inlichtingenbureau voert de werkzaamheden ten behoeve van het samenstellen van de Dataset uit conform het in het Plan van Aanpak Raming genoemde.

3.3 Tijdens de eerste fase van uitvoering van het Plan van Aanpak Raming voert de IBD (Informatiebeveiligingsdienst, onderdeel van de VNG), een 'Data Protection Impact Assessment' (een gegevensbeschermingseffectbeoordeling zoals bedoeld in artikel 35 AVG) uit op de voor de Raming relevante informatie en gegevens, en de uit te voeren kwaliteits- en integriteitscontroles. Deze 'Data Protection Impact Assessment' wordt begin 2023 door de IBD opgeleverd en door de VNG beschikbaar gesteld aan Gemeente.

3.4 VNG organiseert voor de duur van de uitvoering van de Raming het voor de Raming ingestelde operationeel overleg en bewaakt mede de in het Plan van Aanpak benoemde kwaliteits- en integriteitscontroles met betrekking tot de samenstelling van de Dataset. Stichting Inlichtingenbureau en het Ketenbureau i-Sociaal Domein nemen ook deel in voornoemd operationeel overleg. Voorts geven Stichting Inlichtingenbureau, het Ketenbureau i-Sociaal Domein en een klankbordgroep van deelnemende gemeenten advies vanuit hun kennis en ervaring op basis van de kwaliteitsresultaten en eventuele interpretatie(s) van de Wmo/Jw gegevens.

3.5 Partijen informeren elkaar binnen het kader van de Pilotovereenkomst (i) gevraagd en ongevraagd over al hetgeen voor de uitvoering van de Pilotovereenkomst relevant is, (ii) vragen zelfstandig die informatie die zij nodig hebben en waarvan zij weten of redelijkerwijs moeten weten dat die bij de andere partij reeds beschikbaar is of moet zijn,

en (iii) verlenen elkaar de ondersteuning die noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de Pilotovereenkomst.

4 DUUR EN BEËINDIGING

4.1 Deze Pilotovereenkomst treedt na ondertekening door Partijen in werking per datum ondertekening, en eindigt nadat het op de Raming betrekking hebbende onderzoek door het CPB is afgerond en de rapportage door het CPB is gepubliceerd.

4.2 Indien zich gedurende de Pilot bij een der Partijen een zwaarwegende reden voordoet die voorzetting van de Pilotovereenkomst in ongewijzigde vorm onmogelijk maakt (bijvoorbeeld vanwege een gerechtelijke uitspraak, een onderzoek of aanwijzing van een toezichthouder (waaronder de Autoriteit Persoonsgegevens), dan treden Partijen direct in overleg over een passende oplossing.

5 VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

5.1 De verwerkingen die Stichting Inlichtingenbureau uitvoert voor het samenstellen van de Dataset zijn opgenomen in de Bijlage Dataset. Verdere informatie met betrekking tot verwerkingen in het kader van de Raming staan beschreven in het Plan van Aanpak en worden tevens nader omschreven in (een bijlage bij) de 'Data Protection Impact Assessment' zoals genoemd in artikel 3.3.

5.2 Stichting Inlichtingenbureau verwerkt in opdracht van Gemeente de gegevens uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer van Gemeente en voor opname in de geanonimiseerde en niet tot de Gemeente herleidbare Dataset die aan het CPB wordt verstrekt enkel ten behoeve van de Raming. Stichting Inlichtingenbureau neemt de gegevens uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer van Gemeente van Gemeente uit de informatiediensten 'Berichtenverkeer Jeugdwet' en 'Berichtenverkeer Wmo' ten behoeve van de Raming op een gestandaardiseerde manier in bewerkte vorm op in de bij Stichting Inlichtingenbureau in beheer zijnde 'Voorziening iJw' en 'Voorziening iWmo'. De door CPB ten behoeve van de Raming gevraagde Dataset wordt samengesteld vanuit de 'Voorziening iJw' en de 'Voorziening iWmo'. De persoonsgegevens worden door Stichting Inlichtingenbureau verwerkt in overeenstemming met de 'Algemene Verordening Gegevensbescherming' (hierna 'de AVG') en de Uitvoeringswet AVG (hierna 'UAVG'). De Dataset die beschikbaar wordt gesteld aan het CPB is volledig geanonimiseerd en bevat geen persoonsgegevens of gegevens die herleidbaar zijn naar personen of individuele gemeenten.

5.3 Voor de duur dat Stichting Inlichtingenbureau in verband met de uitvoering van deze Pilotovereenkomst in de zin van de AVG geldt als 'verwerker' van Gemeente als 'verwerkingsverantwoordelijke', is het in de Aansluitings- en Bewerkersovereenkomst GGK bepaalde van overeenkomstige toepassing op de in het kader van deze Pilotovereenkomst ten behoeve van het samenstellen van de Dataset benodigde verwerkingen.

5.4 Partijen zijn voor zover relevant, ieder zelfstandig verantwoordelijk voor de naleving van de bepalingen die voortvloeien uit de AVG, UAVG, Jeugdwet, Wmo en andere op het voorwerp van de Pilotovereenkomst van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

6 GEHEIMHOUDING

6.1 Onverminderd hetgeen elders ter zake in de Pilotovereenkomst is bepaald, zullen Partijen vertrouwelijkheid in acht nemen ten aanzien van de aan elkaar verstrekte informatie die als vertrouwelijk is aangemerkt dan wel waarvan redelijkerwijs begrepen kan worden dat betreffende informatie (bedrijfs)vertrouwelijk is, behalve voor zover het in het kader van de Pilotovereenkomst is toegestaan dan wel indien de bekendmaking geschiedt op grond van een wettelijke verplichting tot informatieverstrekking dan wel indien de bekendmaking geschiedt met voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Partij.

7 AANSPRAKELIJKHEID

7.1 Partijen zijn jegens elkaar enkel aansprakelijk voor directe schade van betrokkenen (in de zin van de AVG) voortvloeiende uit het niet-nakomen van, of in strijd handelen met de bij of krachtens AVG of UAVG gegeven voorschriften voor zover deze directe schade is ontstaan door eigen werkzaamheid van betreffende Partij. Gezien het doel van de Raming en aard van de samenwerking is iedere aansprakelijkheid voor elke andere vorm van schade jegens de andere Partij(en) uitgesloten.

8 OVERIGE BEPALINGEN

8.1 Formele kennisgevingen die Partijen op grond van de Pilotovereenkomst aan elkaar zullen doen vinden schriftelijk plaats. Mondelinge mededelingen, toezeggingen of afspraken hebben geen rechtskracht tenzij deze schriftelijk zijn bevestigd.

8.2 Ieder geschil tussen Partijen ter zake van de Pilotovereenkomst zal, indien minnelijke oplossing van dit geschil niet mogelijk is gebleken, bij uitsluiting worden voorgelegd aan de daartoe bevoegde rechter in het arrondissement Utrecht. Er is sprake van een geschil indien één der Partijen zulks in een aangetekende brief aan de wederpartij kenbaar maakt.

8.3 Op deze Pilotovereenkomst is Nederlands recht van toepassing.

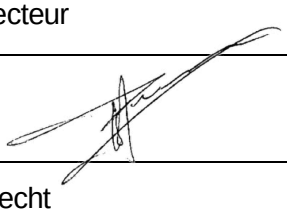
8.4 Wijzigingen en/of aanvullingen op deze Pilotovereenkomst zijn uitsluitend geldig indien zij tussen Partijen schriftelijk zijn overeengekomen door de daartoe bevoegde personen van Partijen.

(ondertekening op volgende pagina)

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN IN DRIEVOUD ONDERTEKEND,

Stichting Inlichtingenbureau

te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door:

Naam	P. Jansz
Functie	directeur
Handtekening	
Plaats	Utrecht
Datum	10 januari 2023

Gemeente [NAAM]

te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door:

Naam	
Functie	
Handtekening	
Plaats	
Datum	

BIJLAGE DATASET

Dataset ten behoeve van Raming door CPB

Het CPB heeft voor de *'Data omschrijving en indeling'* aangegeven dat ten behoeve van de Raming nodig zijn:

> *"de Wmo-uitgaven en de Jeugdzorguitgaven per jaar vanaf het jaar 2019 (pre-corona).[1] De indeling die nodig is, is voor beide zorgsectoren (Wmo- en jeugdzorg) hetzelfde, namelijk per leeftijdscategorie (0 jaar, 1 jaar, 2 jaar, ….., 98 jaar, en 99 jaar of ouder) en per geslacht. De leeftijdsprofielen zullen voor Wmo- en jeugdzorg apart moeten mogen worden gepubliceerd (op nationaal niveau)."*

*(**NB**. In de bij Stichting Inlichtingenbureau voor gemeenten ten behoeve van het iJw- en iWmo-berichtenverkeer in beheer zijnde 'Voorziening iJw' en 'Voorziening iWmo' zijn gegevens beschikbaar vanaf augustus 2019).*

> *"Voorts ten aanzien van het 'Aggregatieniveau' het volgende:*
> *Het gaat uitdrukkelijk niet om data op individueel of gemeentelijk niveau. De aanvraag betreft enkel totalen voor heel Nederland volgens de indeling zoals hierboven beschreven. De benodigde data is verkort weergegeven in tabel 1. Het gaat dus bijvoorbeeld om de totale Nederlandse uitgaven aan Wmo voor mannen van 70 jaar.*

Tabel 1: uitgaven naar leeftijd en geslacht voor heel Nederland per jaar (vanaf 2019)

	uitgaven aan Wmo (mannen)	**uitgaven aan Wmo (vrouwen)**	**uitgaven aan jeugdzorg (mannen)**	**uitgaven aan jeugdzorg (vrouwen)**
0-jaar				
1-jaar				
2-jaar				
…				
…				
98-jaar				
99-jaar en ouder				

(gaat verder op volgende pagina)

[1] Het gaat hierbij om cijfers die aansluiten bij de CBS definitie, zie https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84121NED/table?dl=6FA53.

Gegevenselementen uit het iJw en iWmo-berichtenverkeer van Gemeente die door Stichting Inlichtingenbureau worden verwerkt voor het samenstellen van de Dataset

Stichting Inlichtingenbureau zal de geaggregeerde niet tot de persoon en Gemeente herleidbare Dataset zoals in voornoemde Tabel 1 weergegeven samenstellen uit de gegevens uit het iJw en iWmo-berichtenverkeer van Gemeente en de andere gemeenten.

Voor de samenstelling zal Stichting Inlichtingenbureau de volgende van Gemeente in de 'Voorziening iJw' en 'Voorziening iWmo' beschikbare zijnde gegevenselementen uit het iJw en iWmo-berichtenverkeer intern op de ICT-systemen van Stichting Inlichtingenbureau gebruiken voor het samenstellen van de door CBP benodigde Dataset voor de Raming:

Data	**Berichtenverkeer**	**Data element**	**Toelichting**
Leeftijd	Geboortedatum	303: Client, LDT_Datum	Datum wordt gebruikt om leeftijdscategorie te bepalen.
Uitgaven	Declaraties	303: Prestatie, LDT_Bedrag Idem 304, 323 en 325	Geaccordeerde declaraties/ facturen worden per cliënt en per domein opgeteld binnen leeftijdscategorie.
Man/vrouw	Geslacht	303: Client, LDT_Geslacht Idem 323	Uitgaven worden gesplitst naar man/vrouw
Cliënt	BSN	303: Client, LDT_Burgerservicenummer, idem 323	Wordt gebruikt om aantal unieke cliënten per leeftijdscategorie te bepalen. ***NB.*** *Ook het BSN wordt enkel intern bij het IB verwerkt voor het samenstellen van de Dataset en wordt niet verstrekt aan het CBP of andere bij de Raming betrokken partijen.*

***

Plan van Aanpak

Onderwerp: Houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorguitgaven

Datum: 12 december 2022

Inleiding

De VNG en het Rijk hebben behoefte aan onderzoek naar de houdbaarheid van de maatwerkvoorzieningen Wmo en de jeugdzorguitgaven op de middellange termijn. Hiervoor heeft het CPB, dat het onderzoek zal uitvoeren, geanonimiseerde data nodig. Het CPB heeft daarvoor een beschrijving van de benodigde gegevens aangeleverd (zie bijlage II).

Gemeenten zijn tijdens de najaar-ALV van 2 december jl. hierover geïnformeerd en verzocht hun medewerking te verlenen (zie bijlage I: brief aan de leden en link naar de agenda en bijlagen). De kosten van het onderzoek worden gedragen door VWS. Wanneer de gevraagde data op tijd beschikbaar worden gesteld, publiceert het CPB het onderzoek waarschijnlijk in het vierde kwartaal van 2023.

Doel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is:

Inzicht verkrijgen in de ontwikkeling van het beroep op de Wmo 2015 en de Jeugdwet op de middellange termijn op basis van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, bij een gelijkblijvend wettelijk kader en een gelijkblijvende gemeentelijke uitvoering.

Het CPB maakt in zijn ramingen tot nu toe een uitsplitsing naar drie hoofdsectoren: Zvw, Wlz en Wmo/jeugd gecombineerd. Voor het maken van een aparte raming van de Wmo- en jeugdzorguitgaven is een nieuwe middellangetermijn-verkenning voor de zorg (mlt-zorg) nodig, waarin bijvoorbeeld de overige groei per sector opnieuw wordt bepaald. Voor meer details over de groeicomponenten (lonen, prijzen, demografie, inkomen per hoofd en overige groei) die de zorguitgaven drijven, zie box 1 in de middellangetermijn-verkenning zorg uit 2019[1].

Vanuit deze middellange termijn raming, uitgesplitst naar de Wmo- en jeugdzorguitgaven, dienen uitspraken te kunnen worden gedaan ten aanzien van de houdbaarheid van de Wmo en de groeiraming van de jeugdzorguitgaven. Onderstaande onderzoeksvragen[2] hebben daar betrekking op:

1. Hoe ontwikkelt het beroep op de Jeugdzorg en Wmo 2015 zich op de middellange termijn (vijf jaar) op basis van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen bij een gelijkblijvend wettelijk kader en een gelijkblijvende gemeentelijke uitvoering? Bij de maatschappelijke ontwikkelingen dient in ieder geval te worden gekeken naar:
   - Het effect van technologische innovatie en digitalisering;
   - Het effect van arbeidsmarktontwikkelingen, personeelstekorten;

[1] Zeilstra, A., A. den Ouden en W. Vermeulen, 2019, Middellangetermijnverkenning zorg 2022-2025, CPB Notitie.

[2] Voor wat betreft onderzoeksvragen 1 t/m 3 is ambtelijke overeenstemming en deze zijn onderdeel van de onderzoeksopzet. Vraag 4 betreft een informatiekundig vraagstuk.

- Het effect van toenemende welvaart/gezondheid van nieuwe generaties;
- Het effect van extramuralisering en het scheiden van wonen en zorg;
- Het effect van het tekort aan geschikte woningen en de bouwopgave.

2. Hoe ontwikkelen de kosten van voorzieningen zich naar verwachting op de middellange termijn als geen inhoudelijke vernieuwingen en aanpassingen in voorzieningen worden doorgevoerd?

3. Welke groei of afname is te verwachten op de middellange termijn op basis van de verwachte ontwikkelingen in gebruik en kosten?

Een afgeleide onderzoeksvraag[3] betreft:

4. Is het mogelijk om op basis van data uit het iWmo- en iJw-berichtenverkeer, eventueel verrijkt met data van gemeenten/andere bronnen rekening houdend met de beperkingen van de iWmo- en iJW-gegevens (zie bijlage III), een houdbaarheidsonderzoek Wmo- en groeiraming jeugdzorguitgaven uit te voeren?

Betrokken departementen (VWS, FIN en BZK) en VNG zijn het eens dat bovenstaande vragen niet eenvoudig en eenduidig te beantwoorden zijn. Zeker gegeven het feit dat de financieringssystematiek van het gemeentefonds constant in ontwikkeling is en tot en met 2025 voor het Sociaal Domein meebeweegt met de uitgaven van het Rijk en daardoor een voorspelling na 2025 redelijk ingewikkeld is.

Het CPB geeft aan dat het lastig is om op basis van beschikbare informatie duidelijk te maken wat het beslag van de Jeugdzorg en Wmo bij gemeenten in de afgelopen periode is geweest. De mogelijkheden die de IV-3-data bieden zijn in het verleden al wel maximaal benut. De IV-3-data is niet geschikt om er ramingen op te baseren. Voor de nieuwe raming wordt derhalve ook gebruikgemaakt van data uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer met de kanttekening dat voor de levering van data aan het CPB een kwaliteitscontrole wordt uitgevoerd op de data.

Betrokken partijen en onderlinge taakverdeling

De volgende partijen nemen deel aan het onderzoek:

- VNG
- MinVWS, MinFIN en MinBZK
- Gemeenten
- CPB
- Stichting Inlichtingenbureau
- Ketenbureau i-Sociaal Domein

De onderlinge taakverdeling tussen deze partijen ziet er op hoofdlijnen als volgt uit. VWS verzoekt CPB om het onderzoek uit te voeren. CPB voert als onafhankelijke partij het onderzoek uit en toetst de resultaten bij een door hen ingestelde klankbordgroep van deskundigen. Gemeenten dienen tijdig een ondertekende pilotovereenkomst (verwerkersovereenkomst) in te dienen bij het

[3] Deze onderzoeksvraag is niet relevant voor de kostenraming maar bepaalt wel degelijk de mogelijkheid om het onderzoek te kunnen uitvoeren

Inlichtingenbureau zodat de gegevens aan CPB kunnen worden geleverd. De voor het onderzoek benodigde databestanden worden door het Inlichtingenbureau aan CPB geleverd. Voor levering voert het Inlichtingenbureau in samenwerking met het Ketenbureau kwaliteitscontroles uit op de data. De VNG organiseert een operationeel overleg waarin de voortgang van de levering en de uitvoering van de kwaliteitscontroles wordt gemonitord. Het CPB voert vervolgens de databewerking en -analyses uit om te komen tot een houdbaarheidsonderzoek Wmo en groeiraming jeugdzorguitgaven.

Inlichtingenbureau, Ketenbureau en een klankbordgroep van deelnemende gemeenten adviseren vanuit hun kennis en ervaring op basis van de kwaliteitsresultaten en eventuele interpretatie(s) van de Wmo-/Jw-gegevens. Hiervoor worden gedurende de looptijd van het project enkele periodieke overleggen met alle betrokkenen ingepland, met name op momenten dat er (tussen-)resultaten zijn die besproken moeten worden.

Benodigde gegevensbestanden

Voor uitvoeren van een houdbaarheidsonderzoek Wmo- en groeiraming jeugdzorguitgaven zijn er verschillende databronnen noodzakelijk. Een deel van deze data is momenteel (openbaar of onderhands) in het juiste format in Nederland beschikbaar. Het gaat hierbij met name om realisatiecijfers op landelijk niveau van de Wmo- en jeugdzorg.
Een deel van de benodigde data ontbreekt geheel. Dat wil zeggen dat componenten van de data wel beschikbaar zijn in Nederland, maar dat deze nog niet toegankelijk en bruikbaar zijn voor een aparte raming van Wmo- en jeugdzorguitgaven
De data die ontbreken voor het maken van een houdbaarheidsonderzoek Wmo- en groeiraming jeugdzorguitgaven zijn leeftijdsprofielen. Een leeftijdsprofiel bestaat uit de gemiddelde zorguitgaven voor heel Nederland per sector per leeftijd en geslacht. Deze data kunnen naar verwachting worden verkregen uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer en in geaggregeerde niet tot de persoon en gemeente herleidbare vorm als gegevensset aan het CPB beschikbaar worden gesteld. Meer details over deze data staan in bijlage II.

Kwaliteits- en integriteitscontroles

Omdat de iWmo- en iJw-gegevens waarover het Inlichtingenbureau beschikt alleen raadpleegbaar zijn door de betreffende gemeente zelf, heeft zowel het Inlichtingenbureau als het Ketenbureau geen inzicht in de kwaliteit van de gegevens die verstrekt worden aan het CPB. Met het CPB is om die reden afgesproken dat het Inlichtingenbureau (als verwerker van de data) in samenwerking met het Ketenbureau een aantal kwaliteits- en integriteitscontroles uitvoert op de gegevens alvorens deze worden aangeleverd bij het CPB. Deze controles zijn gericht op de compleetheid, consistentie, juistheid en plausibiliteit.
De geanonimiseerde uitkomsten van de controles worden gedeeld met de betrokken partijen, zodat met name het CPB kan bepalen in welke mate de kwaliteit van de gegevens toereikend is voor het onderzoek. In bijlage III is een overzicht opgenomen van de beoogde kwaliteits- en integriteitscontroles. Dit zijn de controles die op het moment van opstellen van het plan van aanpak voorzien worden en zijn derhalve niet uitputtend. In januari wordt een definitief controleplan opgesteld waarin gedetailleerd omschreven staat welke controles uitgevoerd worden en op welke wijze. Het controleplan wordt begin februari aan alle gemeenten beschikbaar gesteld, samen met de door de IBD uitgevoerde Data Protection Impact Assessment. (DPIA) Als gedurende het traject additionele controles noodzakelijk blijken, dan wordt iedere controle alleen uitgevoerd als deze valt binnen de verwerkingen zoals vermeld in de DPIA. Eventuele additionele controles en de toelichting hierop worden gedeeld met de klankbordgroep van gemeenten.

Aanpak

Om ervoor te zorgen dat gemeenten zo min mogelijk administratieve lasten ondervinden bij het verzamelen en beschikbaar stellen van de benodigde gegevens, worden de data via het inlichtingenbureau (IB) verzameld en beschikbaar gesteld aan het CPB. Het IB, als verwerker van de data namens gemeenten, kan na ontvangst van de ondertekende pilotovereenkomsten overgaan tot de verwerking van de gegevens van de gemeenten die toestemming hebben gegeven, om deze vervolgens in het door het CPB aangegeven formaat te leveren.

Om ervoor te zorgen dat gemeenten weten dat de risico's die samengaan met het verwerken en leveren van de gegevens beperkt zijn, voert de Informatie Beveiligingsdienst (IBD) van de VNG een DPIA uit. Op deze manier hoeft niet iedere afzonderlijke gemeente een DPIA uit te voeren en zijn de eventuele risico's en bijbehorende maatregelen voor iedereen inzichtelijk.

De dataverwerking, -analyse en -levering door het Inlichtingenbureau bestaat op hoofdlijnen uit de volgende activiteiten:

- bepalen dataset;
- ontwikkelen en testen van format dataset op het IB-platform;
- genereren en beschikbaar stellen van testdatasets en productiedatasets;
- afstemmen interpretatie en verwerking dataset.

De kwaliteits- en integriteitscontroles die door het Inlichtingenbureau zullen worden uitgevoerd, in samenwerking met het Ketenbureau, zullen op hoofdlijnen uit de volgende activiteiten bestaan:

- opstellen controleplan;
- uitvoeren controles op basis van testdatasets;
- uitvoeren controles op basis van productiedata;
- opstellen analyse n.a.v. controles;
- bespreken analyse met betrokken partijen;
- opstellen definitieve conclusie controles en delen met betrokken partijen.

De dataverwerking en -analyse door het CPB bestaat op hoofdlijnen uit de volgende activiteiten:

- gereed maken van de eigen systemen voor het houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorguitgaven;
- verwerken van geleverde data in systemen;
- opstellen nieuwe middellange termijn verkenning zorg;
- afstemmen ramingen mlt-zorg met regiegroep;
- voorleggen ramingen aan betrokken partijen;
- publiceren ramingen.

Onderzoeksresultaat

Het CPB maakt een nieuwe middellangetermijn-verkenning zorg (de publicatiedatum staat nog niet definitief vast maar is naar verwachting Q4-2023 of Q1-2024).

Planning

Activiteiten	Gemeenten	IBD	IB	KB	VNG	VWS	CPB
Q1 2023							
- Bepalen dataset			X				

Activiteiten	Gemeenten	IBD	IB	KB	VNG	VWS	CPB
- Opstellen controleplan				X			
- Opstellen DPIA voor gemeenten		X					
- Retour zenden pilotovereenkomst aan IB	X						
- Ontwikkelen en testen van format dataset op het IB-platform			X				
- Genereren en beschikbaar stellen van testdatasets			X				
- Uitvoeren controles op basis van testdatasets			X				
Q2 2023							
- Genereren en beschikbaar stellen van productiedatasets			X				
- Uitvoeren controles op basis van productiedata			X				
- Opstellen analyse n.a.v. controles				X			
- Bespreken analyse met betrokken partijen				X			
- Opstellen definitieve conclusie controles en delen met betrokken partijen				X			
- Bepalen geschiktheid data berichtenverkeer n.a.v. conclusie					X	X	X
- Gereedmaken van de eigen systemen voor houdbaarheidsonderzoek en groeiraming							X
- Verwerken van geleverde data in systemen (1e levering)							X
- Afstemmen interpretatie en verwerking dataset			X				X
Q3 2023							
- Verwerken van geleverde data in systemen (2e levering)							X
- Afstemmen interpretatie en verwerking dataset			X				X
- Opstellen nieuwe middellangetermijn-verkenning zorg							X
Q4 2023							
- Bespreken ramingen met regiegroep							X
- Voorleggen ramingen mlt zorg aan betrokken partijen							X

Activiteiten	Gemeenten	IBD	IB	KB	VNG	VWS	CPB
- Publiceren ramingen							X

Publicatie

Het CPB publiceert het houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorguitgaven (CEP2024) in het vierde kwartaal 2023 of uiterlijk eerste kwartaal 2024. Dit zijn de eerste ramingen waarin de nieuwe middellangetermijn-verkenning zorg is verwerkt.

Contact

- Contactpersoon bij VNG is Linda Hazenkamp (06 23092661, linda.hazenkamp@vng.nl).
- Contactpersoon bij CPB is Anne-Fleur Roos (088 9846000, A.F.Roos@cpb.nl).
- Contactpersoon bij Stichting Inlichtingenbureau is Paul de Koning (06 52749742, PdeKoning@inlichtingenbureau.nl)
- Contactpersoon bij Ketenbureau i-Sociaal Domein is Robin Bertus (06 53548454, robin.bertus@i-sociaaldomein.nl)

Bijlage I – Brief aan leden

Beschikbaarstelling Wmo gegevens

Bijlage bij ledenbrief 4 november 2022: "Uitnodiging Najaars ALV 2 december 2022"

Oproep van het bestuur aan de leden

Om hun medewerking te verlenen aan de verstrekking van Wmo en jeugdzorg gegevens door het Inlichtingenbureau aan het Centraal Planbureau (CPB) ten behoeve van het door het CPB uit te voeren Houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorg.

Aanleiding

De VNG heeft overeenstemming met het Rijk over de uitvoering van een middellange termijn (5 jaar) houdbaarheidsonderzoek maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugdzorg. Met dit onderzoek willen we inzicht krijgen in de vraag hoe het beroep op de Wmo 2015 en de Jeugdwet zich op de middellange termijn (5 jaar) ontwikkelt op basis van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen bij een gelijkblijvend wettelijk kader en een gelijkblijvende gemeentelijke uitvoering. Doel van dit onderzoek is om een gezamenlijk beeld te krijgen van de opgave in de Wmo 2015 en de Jeugdwet en daarnaast te bevorderen dat VNG en Rijk gezamenlijk en proactief kunnen sturen op de fundamentele vraagstukken voor de lange termijn.

Voor meer informatie over de inhoud van het houdbaarheidsonderzoek Wmo wordt verwezen naar bijlage II bij dit voorstel. Het CPB is door VWS gevraagd dit onderzoek uit te voeren en heeft daarvoor een beschrijving van de benodigde gegevens aangeleverd (zie bijlage I bij dit voorstel). De kosten van het onderzoek zullen gedragen worden door VWS. Wanneer de gevraagde data op tijd beschikbaar kunnen worden gesteld, zal het CPB het onderzoek waarschijnlijk in het vierde kwartaal van 2023 kunnen opleveren.

Onderzoeksgegevens die het CPB nodig heeft

Voor het onderzoek heeft het CPB data nodig die inzicht bieden in de gemiddelde zorguitgaven per leeftijd aan respectievelijk Wmo- en jeugdzorg. Deze data zijn gedeeltelijk te verkrijgen via het Inlichtingenbureau (hierna IB). Het IB faciliteert de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en aanbieders en is verwerker van deze data namens gemeenten. Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is iedere gemeente verwerkingsverantwoordelijke voor haar eigen data en moet toestemming geven aan het IB om deze data te kunnen verwerken waaronder het verstrekken aan het CPB.

<u>Hoe kunnen deze data verkregen worden?</u>

Om deze data beschikbaar te krijgen is de medewerking van alle gemeenten nodig. Iedere gemeente moet als verwerkingsverantwoordelijke toestemming geven aan het IB om de door het CPB gevraagde gegevens, binnen de wettelijke kaders van de AVG, verder te verwerken en te leveren. Er worden aan het CPB geen gegevens op individueel (persoonsgegevens) of gemeentelijk niveau verstrekt. De aanvraag van het CPB betreft enkel totalen voor heel Nederland. Het IB zal - voor levering aan het CPB - op de gegevens een kwaliteits- en integriteitscheck uitvoeren.

Beperktheid gegevens IB

Het is op dit moment niet mogelijk om een compleet landelijk beeld te krijgen van alle relevante uitgaven van Wmo en jeugdzorg. In elke gemeente is er een ander samenspel tussen inwoners, maatschappelijk middenveld, zorgaanbieders en gemeenten. Daarnaast beschikt het IB niet over alle gegevens van de uitgaven aan Wmo en jeugdzorg. Dit maakt een kwaliteitscheck voorafgaand aan levering van de data aan CPB noodzakelijk.

Aanpak om de toestemming van alle gemeenten te krijgen

De VNG zal het proces om de toestemming van alle gemeenten te verkrijgen faciliteren. Wij benadrukken het belang van het houdbaarheidsonderzoek Wmo en jeugdzorg. Het is daarvoor van belang dat de leden individueel zo snel als mogelijk hun schriftelijke toestemming geven aan het IB om de gevraagde data te verwerken en aan het CPB te leveren en hun medewerking verlenen. De VNG zal een ledenbrief sturen waarin staat om welke data het gaat inclusief een toelichting over doel en noodzaak. We zullen een DPIA uitvoeren om de besluitvorming door gemeenten te ondersteunen. Ook zullen we een administratief proces inrichten om het de leden zo gemakkelijk mogelijk te maken om hun toestemming te verlenen. Niettemin moeten we de administratieve lasten van dit proces niet onderschatten. Indien we ons maximaal inspannen, schatten we in dat we de toestemming van circa 300 gemeenten kunnen krijgen. Met het CPB is afgesproken dat we dan met hen in overleg gaan over de mate van representativiteit.

Onderzoek beschikbaar stellen van gegevens voor bredere doeleinden

Ook wordt voorgesteld te onderzoeken of de op te vragen gegevens ten behoeve van het houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorg voor bredere doeleinden kunnen worden gebruikt. Dit dient uiteraard vooraf helder gedefinieerd te worden en betreft nu vooral een onderzoeksvraagstuk. Hiermee willen we voorkomen dat in de (nabije) toekomst wederom bovengenoemde aanpak moet worden gehanteerd voor vergelijkbare onderzoeken of doeleinden.

Streven naar een structurele oplossing voor het beschikbaar stellen van lokale data

Er is grote behoefte aan data over de uitgaven van Wmo en jeugdzorg voor landelijk onderzoek. Naast de VNG en het rijk, hebben ook Vektis, het Zorginstituut en de NZA behoefte aan deze data. We lopen daarbij steeds aan tegen het kostbare en tijdrovende probleem van het verkrijgen van de toestemming van elke individuele gemeente. Een structurele oplossing voor dit probleem is een aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving met betrekking tot het, binnen de kaders van de AVG, beschikbaar stellen van data. Het Ketenbureau i-Sociaal Domein en het IB voeren al langere tijd gesprekken met VWS om tot een structurele oplossing te komen. Het zal tijd kosten om hierover overeenstemming te bereiken en de eventuele aanpassing van wet- en regelgeving is een zaak van langere adem. Voor het uitvoeren van het houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorg kunnen we daar niet op wachten.

<u>Bijlagen:</u>

1. Beschrijving van de gegevens die het CPB nodig heeft voor het houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdhulp
2. Beschrijving van de onderzoeksvragen en organisatie van het houdbaarheidsonderzoek Wmo.

Zie ook volgende link voor de formele agenda en vergaderstukken (Najaar-ALV):
https://vng.nl/artikelen/agenda-en-stukken-najaars-alv-2-december-2022

Bijlage II - Lijst met benodigde gegevenselementen

In deze bijlage wordt de data beschreven die op dit moment nog niet beschikbaar zijn is. Voor het apart uitvoeren van een houdbaarheidsonderzoek Wmo en groeiraming jeugdzorguitgaven zijn er meer verschillende databronnen noodzakelijk die al (openbaar of onderhands) in het juiste format in Nederland beschikbaar zijn.

Data omschrijving en indeling
Ten behoeve van het houdbaarheidsonderzoek Wmo en de groeiraming jeugdzorguitgaven zijn nodig: de Wmo-uitgaven en de Jeugdzorguitgaven per jaar vanaf het jaar 2019 (pre-corona)[4]. De indeling die nodig is, is voor beide zorgsectoren (Wmo- en jeugdzorg) hetzelfde, namelijk per leeftijdscategorie (0 jaar, 1 jaar, 2 jaar, ..., 98 jaar, en 99 jaar of ouder) en per geslacht. De leeftijdsprofielen zullen voor Wmo- en jeugdzorg apart moeten worden gepubliceerd (op nationaal niveau).

Aggregatieniveau
Het gaat uitdrukkelijk niet om data op individueel of gemeentelijk niveau. De aanvraag betreft enkel totalen voor heel Nederland volgens de indeling zoals hierboven beschreven. De benodigde data zijn verkort weergegeven in tabel 1. Het gaat dus bijvoorbeeld om de totale Nederlandse uitgaven aan Wmo voor mannen van 70 jaar.

	uitgaven aan Wmo (mannen)	uitgaven aan Wmo (vrouwen)	uitgaven aan jeugdzorg (mannen)	uitgaven aan jeugdzorg (vrouwen)
0-jaar				
1-jaar				
2-jaar				
…				
…				
98-jaar				
99-jaar en ouder				

Tabel 1: uitgaven naar leeftijd en geslacht voor heel Nederland per jaar (vanaf 2019), zoals aan CPB zal worden aangeleverd.

Data berichtenverkeer
IB verwerkt de beschikbare gegevens uit het iJw en iWmo-berichtenberkeer (zie tabel 2 hieronder) tot een geaggregeerde niet tot de persoon en gemeente herleidbare gegevensset conform tabel 1. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van onderstaande gegevens.

Data	Berichtenverkeer	Data element	Toelichting
Leeftijd	Geboortedatum	303: Client, LDT_Datum	Datum wordt gebruikt om leeftijdscategorie te bepalen.
Uitgaven	Declaraties	303: Prestatie, LDT_Bedrag Idem 304, 323 en 325	Geaccordeerde declaraties/ facturen worden per cliënt en per domein opgeteld binnen leeftijdscategorie.
Man/vrouw	Geslacht	303: Client, LDT_Geslacht Idem 323	Uitgaven worden gesplitst naar man/vrouw

[4] Het gaat hierbij om cijfers die aansluiten bij de CBS definitie, zie https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84121NED/table?dl=6FA53.

Data	Berichtenverkeer	Data element	Toelichting
Cliënt	BSN	303: Client, LDT_Burgerservicenummer, idem 323	Wordt gebruikt om aantal unieke cliënten per leeftijdscategorie te bepalen. BSN wordt niet meegeleverd!

Tabel 2: benodigde gegevens uit Jw- en Wmo-berichtenverkeer om benodigde data voor CPB te creëren.

Dekking
Ten behoeve van de kwaliteit van de ramingen, is landelijke dekking noodzakelijk.

Kwaliteits- en integriteitscontroles
In januari 2023 zal door het Ketenbureau een controleplan worden opgeleverd waarin alle data staan beschreven die nodig zijn voor de controles. De beperkingen van het iJw- en iWmo-berichtenverkeer zoals genoemd in bijlage III worden meegenomen in het controleplan. De IBD zal het uitvoeren van de controles en de daarbij benodigde data meenemen bij het opstellen van de DPIA.

De data worden alleen intern binnen het Inlichtingenbureau verwerkt voor het uitvoeren van de controles. De data waarmee de kwaliteits- en integriteitscontroles worden uitgevoerd, zijn gepseudonimiseerd. Alleen in geval van twijfel over de kwaliteit of integriteit van de data zal contact worden opgenomen met de betreffende gemeente voor overleg. De uitkomsten van de controles worden gedeeld met het CPB en de overige betrokken partijen. Het CPB ontvangt geen gegevens op individueel of op gemeentelijk niveau. Zie bijlage 3 voor een toelichting op de voor nu voorziene controles.

Bijlage III - Kwaliteits- en integriteitscontroles

Onderstaand zijn de kwaliteits- en integriteitscontroles die op het moment van opstellen van het plan van aanpak voorzien worden. Deze zijn derhalve niet uitputtend. In januari zal een definitief controleplan worden opgesteld waarin gedetailleerd omschreven zal staan welke controles uitgevoerd zullen worden en op welke wijze.

Type Kwaliteits-/Integriteitscontrole	Minimale waarde*	Overleg met CPB	Streef-waarde	Indicator kwaliteits-norm	Referentie bron
* Is uitgangspunt; Definitieve waarde wordt bepaald in overleg VNG/VWS en CPB. Compleetheid: de mate waarin gegevens aanwezig zijn Consistentie: de mate waarin de gegevens vrij van tegenspraak zijn en samenhang vertonen met andere gegevens Juistheid: de mate waarin de gegevens de echte waarde goed weergeven					
- Uitgaven Wmo (per gemeente, landelijk, zorgvorm)	80%	Tussen 80%-90%	90%	Overheid; sociale uitkeringen	CBS[5]
- Uitgaven Jw (idem)	80%	Tussen 80%-90%	90%	Overheid; sociale uitkeringen	CBS[6]
- Omvang populatie - Wmo (per gemeente, landelijk, zorgvorm, leeftijdscategorie)	80%	Tussen 80%-90%	90%	Wmo-cliënten; type maatwerkarrangement, regio,	CBS[7]
- Omvang populatie – Jw (idem)	80%	Tussen 80%-90%	90%	Kerncijfers over jeugdzorg	CBS[8] [9]
- Omvang populatie als percentage van inwoners gemeente				Bij een afwijking van meer dan 50% van het landelijke gemiddelde geëxtrapoleerd naar inwoners-aantal van betreffende gemeente: overleg met gemeente	CBS[10]
- Normaalverdeling leeftijdsopbouw[11]	80%	Tussen 80%-90%	90%		CBS[12]
- Aanwezigheid gegevens bij taakgerichte uitvoeringsvariant	80%	Tussen 80%-90%	90%	Standaard administratie protocol Taakgericht versie 3.1.2	Ketenbureau
Plausibiliteit: de mate waarin de gegevens worden beschouwd als waar en geloofwaardig door gebruikers					
- Landelijke toets	80%	n.v.t.	90%	Klankbordgroep gemeenten	
- Gemeentelijke toets	< 80%	n.v.t.	n.v.t.	Individuele gemeente	
- Ontbreken declaraties	< 20%	altijd	< 10%	Afwezigheid declaratie bij aanwezigheid verzoek om toewijzing, toewijzing of start zorg	

[5] http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84580NED/table?dl=737CF
[6] http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83454NED/table?dl=74C89
[7] https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83262NED?q=wmo%20populatie%20totaal
[8] https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20246NED/table?ts=1670325721882
[9] https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20311NED/table?ts=1670325905196
[10] Bij Jeugdhulp nog bepalen of noemer aantal inwoners tot 18 jaar of 23 jaar is
[11] Inclusief check op leeftijden (ver) boven 23 jaar bij jeugdhulp
[12] http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85100NED/table?dl=74C94

NB1: aangezien de gegevens over 2019 beschikbaar zijn vanaf augustus worden deze geëxtrapoleerd voor het hele jaar.
NB2: toetsing op gegevens bij CBS vindt plaats voor de jaren 2019, 2020, 2021 en 2022 met als kanttekening dat de voorlopige cijfers over heel 2022 vanaf 28 april 2023 beschikbaar zijn bij CBS.
NB 3: Uitgaven zijn niet beschikbaar in de data van het berichtenverkeer indien gebruik wordt gemaakt van de taakgerichte uitvoeringsvariant. In hoeverre aantallen cliënten aanwezig zijn, wordt getoetst.

Bijlage IV - beperkingen in het iWmo en iJw berichtenverkeer

In onderstaande tabel zijn de op dit moment bekende en verwachte beperkingen van data uit het iJw- en iWmo-berichtenverkeer kort beschreven aan de hand van kwaliteitscriteria. Voor de transparantie vinden wij het belangrijk om deze zo volledig mogelijk te benoemen. Hieruit kan echter nog geen conclusie worden getrokken, aangezien de kwaliteits- en integriteitscontroles nog moeten uitwijzen in hoeverre deze beperkingen ook daadwerkelijk relevant en van toepassing zijn voor het onderzoek.

Criterium	Beperking berichtenverkeer	Toelichting
Algemeen	Centrale landelijke analyse vs uitvoering van een decentrale wet	De keuzes die lokaal gemaakt zijn bij het opstellen van het Jw/Wmo beleid en de wijze waarop de gemeenten de uitvoering vormgeven hebben invloed op de beschikbaarheid en de zeggingskracht van de informatie die wordt gedestilleerd uit de processen. Dit heeft effect op de resultaten wanneer je deze aggregeert naar landelijk niveau. De analyse is ook op dit vlak een andere dan de Zvw en de Wlz, die centralistisch en landelijk (in hoge mate) uniform zijn. Kortom, een landelijk beeld over een decentrale wet is altijd anders, vanwege de lokale veelvormigheid en de veelzijdigheid van beleid en uitvoering.
	Maatschappelijke uitdagingen vs systeemwereld van gemeenten	Gemeenten hebben een diversiteit aan collectieve maatschappelijke uitdagingen: ontgroening, vergrijzing, armoede en schulden, wonen en veiligheid zijn vraagstukken die overal spelen. Vanuit de ‘leefwereld’ van de inwoner spelen overal min of meer dezelfde maatschappelijke uitdagingen. Maar de ‘systeemwereld’ van de gemeenten sluit daar overal net iets anders op aan (zie bijvoorbeeld de diversiteit in opbouw en samenstelling van wijkteams, in bekostigingsmodellen en in de inkoop). Dit leidt ertoe dat in elke gemeente er een ander samenspel is tussen inwoners, maatschappelijk middenveld, zorgaanbieders en gemeenten. Door dit 'plat te slaan' en alleen te kijken naar uitgaven aan maatwerkarrangementen zie je dus maar een deel van de uitvoeringswerkelijkheid.

Criterium	Beperking berichtenverkeer	Toelichting
	Leeftijdsontwikkeling vs ontwikkelingen in aanpalende domeinen	De totale zorguitgaven worden sterk beïnvloed door wat er gebeurt in andere domeinen. Het is een enorme onderschatting van de complexiteit van de zorgvraag door alleen te kijken naar de leeftijdsontwikkeling. Ouderdom (/leeftijd) bepaalt maar een beperkt deel van de zorgvraag. Je moet ook kijken naar ontwikkelingen in huishoudens (minder kinderen, dus minder potentiële mantelzorgers; toenemende afstand tussen woonplaats van kinderen en ouders; meer alleenstaanden); en financiële situatie. Armoede, schulden en echtscheidingen hebben een direct verband met ondersteuning vanuit Zvw, Wmo en Jeugdhulp. Daarnaast is er ook een koppeling tussen onderwijs en zorg. Kortom, de ontwikkeling van de zorgvraag zit complex in elkaar.
Actualiteit *De mate waarin gegevens recent genoeg zijn*	Gegevens worden dagelijks opgeslagen	De nieuwe data uit het berichtenverkeer wordt dagelijks toegevoegd. Dat betekent dat de data in het datawarehouse tot maximaal 1 dag achterloopt bij de data die is uitgewisseld tussen gemeenten en aanbieders via het berichtenverkeer.
	Data 2019 beschikbaar vanaf augustus	Bij het Inlichtingenbureau is data uit het berichtenverkeer beschikbaar sinds augustus 2019. Wanneer we besluiten de data uit declaraties te halen, dan wordt juli (deels) meegenomen, gelet op achteraf declareren. Aanbieders declareerden in 2019 nog zowel op 4-wekelijkse als op maandbasis achteraf.
	Facturen/declaraties worden met vertraging ingediend	Aanbieders kunnen wettelijk gezien zorg declareren die tot 5 jaar terug is geleverd, tenzij hiervoor andere afspraken zijn gemaakt in contracten. In het berichtenverkeer is wel onderscheid gemaakt tussen de declaratie- en de productperiode (= tijdstip geleverde zorg).
Compleetheid *De mate waarin gegevens aanwezig zijn.* (Alleen data uit berichtenverkeer)	Algemene en sociale basisvoorzieningen blijven buiten beschouwing	In het onderzoek van CPB wordt alleen gekeken naar de geïndiceerde maatwerkdienstverlening. Algemene voorzieningen en de sociale basisvoorzieningen blijven hier buiten beschouwing. Vanuit het oogpunt van financiële houdbaarheid is deze keuze te billijken: de grootste effecten op de financiële houdbaarheid worden verwacht ten aanzien van de betaalbaarheid van de maatwerkvoorzieningen. Maar let op: een deel van de gemeenten kiest ervoor om ook zaken als hulp bij huishouding als 'sociale basisvoorziening' te leveren. Dit blijft dan bij sommige gemeenten ook buiten beschouwing.
	Berichtenverkeer ondersteunt geen cliënten zonder BSN	Het BSN is een verplicht veld in het berichtenverkeer. Doordoor missen we bijvoorbeeld asielzoekers en cliënten met een geheim BSN die in een Veilig Thuis situatie zitten.
	Activiteiten wijkteams lopen buiten berichtenverkeer om	Data betreft alleen facturatie via het berichtenverkeer iWmo en iJw. Hierdoor blijft de hulp geleverd door het gemeentelijke wijkteam (zowel jeugd als Wmo) buiten beeld. Interne

Criterium	Beperking berichtenverkeer	Toelichting
		gemeentelijke facturatie gaat niet via berichtenverkeer.
	Niet alle hulpmiddelen via berichtenverkeer	De toewijzing en declaratie/facturatie van hulpmiddelen, zoals woningaanpassingen, trapliften en scootmobielen, loopt niet altijd via het berichtenverkeer. Circa 80 gemeenten maken gebruik van het berichtenverkeer voor de levering van (rollende hulpmiddelen). Daarvoor stuurt de aanbieder vaak een aparte (eenmalige) factuur. Steeds meer hulpmiddelen leveranciers en gemeenten zijn de afgelopen jaren wel gebruik gaan maken van het berichtenverkeer en in de nabije toekomst wil men met nieuwe berichten speciaal voor hulpmiddelen gaan werken om zo het gebruik verder te vergemakkelijken en stimuleren. Belangrijkste probleem hierbij is dat zorg en ondersteuning in Jw en Wmo BTW vrijgesteld is. Echter bij de levering van hulpmiddelen en trapliften heb je te maken met verschillende BTW tarieven (hoog en laag tarief). Voor het toekomstige berichtenverkeer moeten er nog afspraken worden gemaakt welke bedrag(en) in het berichtenverkeer worden gedeeld (uiteindelijk is voor de gemeentelijk administratie het bedrag incl. BTW het belangrijkst omdat de gemeente de BTW toch niet kan verrekenen).
	Taakgerichte uitvoeringsvariant loopt deels via berichtenverkeer	De taakgerichte uitvoeringsvariant onderscheidt zich van de andere twee varianten (inspannings- en outputgericht) doordat bij deze variant bekostiging van zorg niet en verantwoording over de geleverde zorg (deels) niet op cliëntniveau plaatsvindt. Er wordt een taak toegekend voor een vast budget, gericht op een specifieke (deel)populatie of opdracht waarbij de gecontracteerde aanbieder(s) de ruimte krijgt/krijgen om de invulling van de taak samen met de cliënt in te vullen. Dit biedt potentiële voordelen bij de inrichting van het sociaal domein zoals een eenvoudiger administratie, betere financiële beheersing, meer ruimte voor maatwerk voor de professional en een focus op kwaliteit van dienstverlening. Bij deze systemen verschilt de manier waarop de gemeente inzicht in de uitgaven vereist. Vaak is dit niet op clientniveau. Die informatie zal wel bij de uitvoerder beschikbaar zijn, maar is lang niet altijd bij de gemeente aanwezig. In deze gevallen gaat er een totaalbedrag naar de uitvoerder en volgt de verantwoording op het niveau van de geleverde dienst of op de resultaten die zijn bereikt bij de doelgroep. Wel is data beschikbaar over gemeenten die deze variant gebruiken en voor welke zorgvormen.

Criterium	Beperking berichtenverkeer	Toelichting
	Data betreft zorg in natura en geen Pgb	In het berichtenverkeer wordt alleen data uitgewisseld in het kader van zorg in natura (ZIN). Persoonsgebonden budgetten verlopen slechts deels via het berichtenverkeer (toekenningen) en declaratie/facturatie is er helemaal buiten (via de SVB). Momenteel wordt een nieuw systeem geïntroduceerd (PGB 2.0) waar in 2022 zes gemeenten van gebruik maken en waar in de komende jaren alle gemeenten gebruik van moeten gaan maken. In deze situatie worden toewijzingen uitgewisseld via het berichtenverkeer met het Inlichtingenbureau als schakelpunt en wordt deze PgB data wel inzichtelijk (facturen aanbieders nog niet!). PgB cliënten vormen een beperkt deel van de Jw/Wmo populatie (nog inzichtelijk maken). Deze data is via de SVB of VWS verkrijgbaar. Gemeenten wisselen ook data uit met het CAK via het Inlichtingenbureau. Deze data wordt echter alleen op meta-niveau (envelop) opgeslagen.
	Vervoer wordt niet altijd via berichtenverkeer verrekend	Vervoerskosten worden niet altijd verrekend via het berichtenverkeer en soms zijn deze kosten opgenomen als onderdeel van andere geleverde zorg. Het berichtenverkeer is niet ingericht om de diversiteit van berekeningen van vervoerskosten te faciliteren.
	Niet hele proces van verwijzing in beeld	Het proces via de medische verwijsroute (o.a. huisarts, ca. 60% van de zorg) of vanuit de jeugdbeschermingsketen tot aan de jeugdhulp is niet in beeld. Pas vanaf het moment dat de aanbieder een verzoek om toewijzing stuurt met daarin de type verwijzer, is de zorg bekend in het berichtenverkeer.
Consistentie *De mate waarin gegevens vrij van tegenspraak zijn en samenhang vertonen met andere gegevens.*	Productcategorieën/-codes onvoldoende vergelijkbaar	Binnen het berichtenverkeer worden 31 productcategorieën (16 Jw, 15 Wmo) gebruikt die weer verder onderverdeeld zijn in 923 landelijke productcodes (570 Jw en 353 Wmo) en duizenden gemeente specifieke productcodes (alleen jeugd al bijna 4.000 in totaal). Zowel de productcodes als in mindere mate de productcategorieën - die wel verplicht zijn - worden niet eenduidig gebruikt en ingezet voor zorg. Zie bijvoorbeeld GMSD data (Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein) waar bij een gemeente de HH van 4.000 in 2018, naar 0 in 2019 naar 16.000 gebruikers in 2020 (invoering abonnementstarief) ging.
	Processen gemeenten verschillend ingericht	De uitvoeringsprocessen zijn niet uniform ingericht en dit heeft weer zijn weerslag in hoe om wordt gegaan met informatie die wordt uitgewisseld. Bijv. de wijkteams opereren verschillend; de ene is meer ‘outreachend’ (en brengt beschikbare hulp actief onder de aandacht en zet sterk in op preventie) de andere is meer ‘reactief’ (wacht op de aanvraag en beoordeelt eerst welke hulp vanuit de sociale omgeving kan worden gemobiliseerd).

Criterium	Beperking berichtenverkeer	Toelichting
	Gegevensdefinities niet volledig uniform	Binnen het berichtenverkeer worden de gegevensdefinities vanuit iStandaarden gebruikt. Echter de feitelijke invulling daarvan kan verschillen (zie ook processen en decentraal beleid).
	Geleverde zorg is niet altijd toe te wijzen aan een persoon	Hulpmiddelen en diensten worden geleverd aan huishoudens van meerdere personen. Bijvoorbeeld hulp bij de huishouding komt ten goede aan alle leden van het huishouden, maar wordt geregistreerd op naam van de aanvrager. Het zou kunnen zijn dat deze bij m/v-echtparen meestal wordt aangevraagd op naam van de vrouw. Dit kan leiden tot een vertekening in de cijfers. Ook voor jeugd geldt: opvoedondersteuning wordt geregistreerd op naam van de jeugdige, maar wordt geleverd aan ouders/verzorgers. Het gaat hier nl niet om zorg aan een lichaam, maar zorg aan/ondersteuning van een huishouden.
	Basisjaar 2019 geeft een vertekend beeld	In 2020 is het Abonnementstarief Wmo ingegaan, wat een enorme toeloop en aanzuigende werking in de periode 2020-2022 tot gevolg heeft gehad. 2019 leidt dus sowieso tot een onderschatting van het Wmo-gebruik (zie verder ook beschikbaarheid data 2019 bij IB). De inflatie is in 2022 ongekend, terwijl de arbeidsmarkt in de zorg overspannen is. Beide zullen leiden tot stijgingen van uitgaven aan zorg. Het is niet duidelijk hoe dat in het model wordt verdisconteerd.
	Definitie "zorg" verschillend in landelijke databronnen	Binnen het berichtenverkeer wordt de (geleverde) zorg gedefinieerd door productcategorieën met onderliggende productcodes. Andere landelijke databronnen kennen verschillende definities. Ter illustratie: de nieuwe IV-3 taakvelden voor jeugd (2023) corresponderen met de 570 landelijke productcodes, echter ze sluiten niet één-op-één aan bij de bovenliggende productcategorieën (slechts 4 van de 14 zijn uniek gerelateerd); Naast de 570 landelijke productcodes zijn er nog duizenden (naar schatting ruim drieduizend) gemeente specifieke productcodes waar nu moeilijk een vergelijking mee kan worden gemaakt.

Criterium	Beperking berichtenverkeer	Toelichting
Juistheid *De mate waarin gegevens de echte waarde goed weergeven.*	Toets door gemeenten	In 2020 heeft is een proef uitgevoerd met 12 gemeenten. Deze gemeenten hebben aangegeven dat de data die zij ontvingen via het Inlichtingenbureau overeenkwam met de data in hun systemen. Sinds 2021 is het product Ketendata beschikbaar bij het Inlichtingenbureau waar inmiddels ruim 100 gemeenten gebruik van maken. Hiermee wordt in de praktijk de plausibiliteit van de gegevens getoetst door de deelnemende gemeenten.
Plausibiliteit *De mate waarin gegevens worden beschouwd als waar en geloofwaardig door gebruikers.*	Toets door gemeenten	In 2020 heeft is een proef uitgevoerd met 12 gemeenten. Deze gemeenten hebben aangegeven dat de data die zij ontvingen via het Inlichtingenbureau overeenkwam met de data in hun systemen. Sinds 2021 is het product Ketendata beschikbaar bij het Inlichtingenbureau waar inmiddels ruim 100 gemeenten gebruik van maken. Hiermee wordt in de praktijk de plausibiliteit van de gegevens getoetst door de deelnemende gemeenten.
Toegankelijk *Digitale diensten van de overheid zijn voor iedereen bruikbaar oftewel 'digitoegankelijk'.*	Alleen voor gemeente of samenwerkingsverband	Data uit het berichtenverkeer wordt alleen beschikbaar gesteld aan de desbetreffende gemeente of samenwerkingsverband (eigen data). Voor verstrekking aan derden is een opdracht van elke individuele gemeente (als gegevensverantwoordelijke) nodig. Voor het Ketenbureau is de data niet toegankelijk anders dan de metadata van de berichten (envelop niveau). De overige data uit de payload (inhoud van de envelop) is een black-box. Door regelmatige contacten met gemeenten, aanbieders en hun softwareleveranciers en door uitgevoerde onderzoeken (o.a. CBS) hebben we wel inzicht in de datakwaliteit en het gebruik van het berichtenverkeer. We weten bijvoorbeeld dat data uit het berichtenverkeer overeenkomt met de data die gemeenten in hun eigen systemen hebben staan. Een wettelijke bevoegdheid aan IB om data - onder voorwaarwaarden - beschikbaar te mogen stellen zou de administratieve last van 344 keer uitvragen kunnen oplossen. Uiteindelijk moet altijd sprake zijn van een valide grondslag voor het verstrekken van de gegevens.

Aan de leden

Datum
18 januari 2023
Kenmerk
TPW/U202200859
Lbr. 23/001
Telefoonnummer
070 – 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Informatiepunten digitale overheid

Geachte leden van het college en de gemeenteraad,

Vanaf 1 januari 2023 heeft u een nieuwe verantwoordelijkheid en regierol ten aanzien van de informatiepunten digitale overheid (IDO's). IDO's zijn laagdrempelige, eerstelijnshulploketten in lokale bibliotheken, waar inwoners en ondernemers terecht kunnen met vragen over de digitale overheidsdienstverlening. In deze ledenbrief informeren we u over de *Regeling specifieke uitkering voor Informatiepunten Digitale Overheid*, wat u als gemeente moet doen en welke ondersteuning we u bij deze nieuwe regietaak bieden.

Waarom IDO's onder gemeentelijke regie?

De overheidsdienstverlening is grotendeels gedigitaliseerd. Voor velen biedt dit gemak, maar niet iedereen kan hiermee uit de voeten zonder hulp. Mensen met onvoldoende digitale vaardigheden ervaren belemmeringen bij toegang tot de online dienstverlening. Ze kunnen daardoor voorzieningen mislopen en worden uitgesloten van hulp. Overheidsorganisaties kost dit extra werk in de vorm van rappels, telefoontjes, balieverkeer, et cetera.

Om digitale inclusie te bevorderen zijn in 2019 de IDO's tot stand gekomen. Daar kunnen mensen terecht voor:

- hulp bij het digitale verkeer met publieke en private dienstverleners;
- begeleiding naar cursussen digitale vaardigheden en digitale overheid;
- en warme doorverwijzing naar de bevoegde publieke dienstverlener of professionele hulpverleners.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Inmiddels zijn er ruim 600 IDO's bij lokale bibliotheken in 306 gemeenten gerealiseerd. Deze IDO's zijn door de landelijke uitvoeringsorganisaties[1] en de Koninklijke Bibliotheek (KB) opgezet met financiering door BZK. In 2021 is het besluit genomen om de financiering structureel te maken. Daarbij is de afspraak gemaakt dat de gemeenten de regie gaan voeren op de IDO's.[2]

Gemeenten zijn hiervoor een logische partij: ze voeren dienstverlening op vele gebieden digitaal uit en kunnen het IDO verbinden aan het bredere lokaal beleid zoals het bibliotheekbeleid, de aanpak van laaggeletterdheid en de aansluiting op de lokale dienstverlening. Gemeenten staan ook het dichtst bij de samenleving en zijn het best gepositioneerd om de locaties te bepalen waar IDO's zijn gevestigd en de toeleiding vanuit een netwerk te organiseren. Zie voor de rolinvulling de factsheet (pdf).

Naar verwachting treedt in 2024 de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking, die een herziening inhoudt van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Volgens het gewijzigde artikel 2:1, eerste lid Awb (nieuw), hebben bestuursorganen een zorgplicht om passende ondersteuning te bieden bij dienstverlening van de overheid. IDO's zijn een middel om deze ondersteuning een concrete invulling te geven. De specifieke uitkering zal tegen deze achtergrond in de Wmebv worden verankerd.

Wat moet u doen?

In totaal wordt via de Regeling specifieke uitkering voor Informatiepunten Digitale Overheid een bedrag van € 17,13 miljoen voor IDO's aan gemeenten beschikbaar gesteld. Dit bedrag is kaderstellend en iets hoger dan de huidige inzet. Het bedrag per gemeente is gebaseerd op een eenmalige berekening volgens de stand van 1 januari 2022 en ligt voor de komende jaren vast. We hebben in het kader van de consultatie omtrent de regeling aandacht gevraagd voor indexering van de middelen en om een evaluatie.

U dient de specifieke uitkering voor de volgende activiteiten in te zetten:

1. De financiering van de lokale bibliotheek voor de realisatie of instandhouding van de IDO's.
2. De promotie van de IDO's bij de inwoners.
3. Het voeren van regie over het netwerk van organisaties rond de IDO's die voor inwoners relevant zijn. Denk aan wijkteams, woningcorporaties, welzijnsinstellingen, cursusaanbieders, schuldhulpverleners, zorgverleners en sociale raadsheren.

Als er in uw gemeente nog geen IDO aanwezig is, dient u met de lokale bibliotheek in overleg te treden om een IDO te realiseren. Indien er in de gemeente geen lokale bibliotheek (meer) aanwezig is, dan kan de gemeente contact leggen met een lokale bibliotheek in een andere gemeente. Daarmee kan worden afgesproken om een IDO binnen de gemeente te realiseren.

Wat betekent dit voor de ambtelijke organisatie?

Op grond van de regeling ontvangt uw gemeente een uitkering vanuit het ministerie van BZK. U hoeft daarvoor geen aanvraag te doen. Op de korte termijn dienen er afspraken gemaakt te worden met de bibliotheek om de financiering van het IDO over te nemen. Deze afspraken moeten in veel gevallen nog gemaakt worden. Daardoor kan verlenging van bestaande contracten met medewerkers van het IDO gevaar lopen. BZK biedt een overbruggingsregeling van € 2,7 miljoen

[1] Zoals SVB, CAK, CIZ, Belastingdienst etc. verenigd in de zogenoemde Manifestgroep, inmiddels opgegaan in het Netwerk Publieke Dienstverleners (NPD)
[2] Dit vanuit de middelen gemeentelijke dienstverlening die beschikbaar zijn gesteld door het kabinet als onderdeel van de maatregelen naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire onderzoekscommissie kinderopvangtoeslagen "Ongekend onrecht". Zie ledenbrief Lbr. 21/083

aan de bibliotheken om te voorkomen dat liquiditeitsproblemen ontstaan en de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt. Bibliotheken hoeven geen actie te ondernemen om deze subsidie te verkrijgen. Meer informatie over deze overbruggingsregeling volgt via de KB.

Voor gemeenteambtenaren is een Handreiking over de IDO's (pdf) en de rolinvulling door de gemeente ontwikkeld. Daarin treft u meer informatie over de IDO's aan en handvatten, tips en modellen voor het vervullen van de rol van financier van het IDO.

VNG ondersteuning

Wij ondersteunen u bij deze nieuwe taak via het project Lokale regie op Informatiepunten Digitale Overheid, met subsidie van BZK. Vanuit het project wordt onder meer kennisuitwisseling via het VNG forum Digitale inclusie en webinars bevorderd. Zo is een webinar gericht op bestuurders gepland op vrijdag 27 januari 2023 van 11.00 uur tot 12.00 uur.

Hiernaast zal in 2023 het project Lokale Ketenaanpak Digitale Inclusie van start gaan. Dit project is gericht op de beschrijving van een lokale aanpak om in samenwerking met private partijen de toeleiding naar het IDO te bevorderen en de digitale kloof in de samenleving te slechten. Hierbij zal samengewerkt worden met de Alliantie Digitaal Samenleven. Via vng.nl ontvangt u te zijner tijd meer informatie over deze aanpak.

Wij werken verder aan de doorontwikkeling van de IDO-dienstverlening, dat doen we samen met de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB), de KB, het Netwerk van Publieke Dienstverleners (NPD) en BZK. De KB zal het inhoudelijke ondersteuningsprogramma voor bibliotheken de komende tijd voortzetten. Onder meer is aanhaking van andere digitale dienstverleners zoals ziekenhuizen, openbaar vervoersbedrijven en banken aan de orde.

Vragen

Mocht u vragen hebben over naar aanleiding van deze ledenbrief, dan kunt u contact opnemen met Rachida Moreira Figueiredo, projectleider Lokale regie op IDO's: Rachida.MoreiraFigueiredo@vng.nl.

Tot slot

Uit de monitor die wij hebben laten opstellen blijkt dat de meeste gemeenten goed bekend zijn met het IDO. Dat schept een goede basis voor de uitvoering van de regietaak. Wij wensen u veel succes toe met de uitvoering van de IDO's.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Van: Paul Freriks
Verzonden: dinsdag 17 januari 2023 21:37
Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>; Lucien van Riswijk <L.vanRiswijk@zevenaar.nl>
Onderwerp: Afscheid

Beste mensen.

In maart heb ik de gemeente gediend als raadslid en de laatste tijd als commissielid voor 25 jaar.
Vanaf 1998 in de raad actief en vanaf 1999 ook in de provincie.
In 1992 ben ik gestart met het een Zevenaarse afdeling.
In maart zal mijn laatste commissievergadering zijn. Daarna neem ik afscheid van het politieke werk.
Met een gerust hart want met Aad , Kagei en good old Albers zitten er goede wethouders op onderwerpen die ik erg belangrijk vind.
Maar mijn keuze is definitief mede omdat ik een goede opvolger krijg. Tam tam heb ik al gehad dus ben tevreden met een handdruk als iemand daar prijs op stelt.

Met vriendelijke groeten

Paul Freriks, commissielid.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de gemeenteraad Zevenaar
T.a.v. de griffie

Datum : 11 januari 2023
Uw kenmerk : -
Ons kenmerk : 20230111.10
Contactpersoon : [redacted]
Telefoonnummer : [redacted]

Onderwerp: Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

Geachte raadsleden,

Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen
De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr) en enig andere wetten met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de invloedsmogelijkheden van uw raad. U krijgt als raadslid hiermee meer mogelijkheden om uw kaderstellende- en controlerende rol binnen ons samenwerkingsverband te versterken.

Wie is ODRA?
Wij zijn ODRA. Wij zijn Omgevingsdienst Regio Arnhem, de uitvoeringsdienst die mede zorgdraagt voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving voor de gemeenten Arnhem, Renkum, Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rheden, Lingewaard, Doesburg, Rozendaal, Overbetuwe en de provincie Gelderland. Onze elf partners hebben taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving belegd bij ODRA.

De gemeenschappelijke regeling ODRA (GR ODRA)
De gemeenschappelijke regeling ODRA is voor het laatst inhoudelijk gewijzigd in2019. Nadien heeft het bestuur ODRA in december 2021 ingestemd met een gewijzigde versie van de gemeenschappelijke regeling ODRA, echter is deze versie nog niet voor zienswijzen aangeboden aan de raden en staten, omdat de wijzigingen merendeels betrekking hebben op de invoering van de Omgevingswet. ODRA heeft dan ook besloten om, ingegeven vanuit efficiëntie-overwegingen, alle wijzigingen van de GR ODRA in één keer voor te leggen aan de colleges en raden. Op deze manier belasten we de colleges en raden niet twee keer achter elkaar met besluitvorming.

Soorten wijzigingen van de Wgr
1. Verplichte wijzigingen → voor alle GR'en. Dit zijn de wettelijke wijzigingen die zonder keuze of extra actie gelden. Deze wijzigingen worden conform de wet overgenomen in de GR ODRA.
2. Niet verplichte wijzigingen met keuzebesluit → waarover de raden en staten moeten besluiten: Bij deze wijzigingen is het verplicht om daarover iets in de tekst van de GR te melden, ook als de raad daarover niets besluit. Dit zijn dus wijzigingen waar eerst een keuze over gemaakt moet worden voordat ze in de GR ODRA kunnen worden opgenomen.
3. Niet verplichte wijziging -> nieuwe bevoegdheid; als hiervoor wordt gekozen dan wordt het opgenomen in de tekst van de GR, anders niet.

Gelderse
Omgevingsdiensten

Bovenstaande samengevat:

Soort wijziging	**Artikelen Wgr**
Verplichte wijzigingen	1, 9, 11a, 17, 34, 34b en 35
Niet verplicht met keuzebesluit	10 lid 5,6, 7,8 24a
Nieuwe bevoegdheid / mogelijkheid	155 g/h en 184 lid 3 Gemeentewet

Implementatie wijzigingen Wgr in de GR ODRA
Met betrekking tot de implementatie van de Wgr wordt door ODRA voorgesteld dat ODRA proactief het initiatief neemt om per wijziging een voorstel op te stellen en per wijziging de argumenten voor de voorgestelde wijziging aan te geven.

Met de griffie stemmen wij graag af welke mogelijkheden er zijn om de inhoudelijke reacties /standpunten op de wijzigingsvoorstellen van uw raad op te halen. Wij beseffen dat de wijziging van de Wgr voor uw raad een complex, langdurig en tijdrovend wijzigingsproces betekent van alle gemeenschappelijke regelingen waarin uw gemeente deelneemt.

Vanuit de regio Midden-Gelderland is een initiatief ontstaan om te kijken in hoeverre de gemeenschappelijke regelingen in dit wijzigingsproces gezamenlijk op kunnen trekken. Daar waar mogelijk zal ODRA in dit proces deelnemen. Uiterlijk 1 juli 2024 dient de gehele wijziging van de Wgr geïmplementeerd te zijn.

Mocht u naar aanleiding van deze informerende brief vragen hebben, kunt u [redacted] ([redacted]) of [redacted] ([redacted]) contacten.

Wij vertrouwen erop u vooreerst voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

Contactgegevens kunnen door raadsleden opgevraagd worden bij de griffie

Raadhuisplein 3
3331 BT Zwijndrecht
Postbus 15
3330 AA Zwijndrecht
T 14 078 (algemeen)
F (078) 770 80 80
griffie@zwijndrecht.nl

Voorzitter van de Eerste Kamer, dhr. J.A. Bruijn
postbus@eerstekamer.nl

Afschrift aan:
Leden Eerste Kamer

Onderwerp	**Van/behandeld door**	**Datum**
Verzoek tot agenderen Initiatiefvoorstel-Van den Bosch en Van der Molen Vervallen verplicht voorzitterschap commissies door raadsleden, statenleden en eilandsraadsleden (35397)	Irene Odinot	20 december 2022
Uw kenmerk/schrijven	**Ons nummer**	**Verzenddatum**
n.v.t.		10 januari 2023

Geachte leden,

Op 3 november 2020 nam de Tweede Kamer het initiatiefvoorstel van de Tweede Kamerleden Van den Bosch (VVD) en Van der Molen (CDA) aan. Dit initiatiefvoorstel wijzigt de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in verband met het laten vervallen van het verplicht voorzitterschap door raadsleden, statenleden en eilandsraadsleden van raads-, staten- en eilandsraadscommissies. U heeft dit voorstel in eerste termijn behandeld op 23 maart 2021. Voortzetting van uw behandeling was voorzien op 30 maart 2021, maar is op verzoek van de initiatiefnemers aangehouden[1].

Wij doen aan u, met deze brief, het verzoek om het initiatiefvoorstel met nummer 35397 zo snel mogelijk in behandeling te nemen. De gemeenteraad van Zwijndrecht vertrouwt graag op zodanige besluitvorming, dat de inzet van externe voorzitters wettelijk verankerd wordt.

Achtergrond en voorgeschiedenis
Een gemeenteraad kan raadscommissies instellen die besluitvorming van de raad kunnen voorbereiden en met het college of de burgemeester kunnen overleggen. Dit is geregeld in artikel 82, eerste lid van de Gemeentewet. Ingevolge het vierde lid van dat artikel is een lid

1 https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20210329/brief_van_de_initiatiefnemers_over/document3/f=/vlhigaoce8qc_opgemaakt.pdf

van de raad voorzitter van een raadscommissie. Het initiatiefvoorstel strekt ertoe die verplichting te schrappen, waardoor de gemeenteraad de mogelijkheid krijgt om ook niet-raadsleden te benoemen tot voorzitter van een raadscommissie.

Behandeling van het initiatiefvoorstel vormt wat ons betreft het sluitstuk van een lange voorgeschiedenis. In november 2015 kreeg de gemeenteraad van Zwijndrecht immers al toestemming om in commissievergaderingen – als experiment – gebruik te maken van externe voorzitters. Jammer genoeg heeft de Minister van Binnenlandse Zaken per brief van februari 2018 laten weten dat de toenmalige regering afzag van indiening van het wetsvoorstel Experimentenwet waarmee de beoogde wettelijke verankering van het gebruik van externe voorzitters bij raadscommissievergaderingen kwam te vervallen. Kort daarna hebben de Tweede Kamerleden Van den Bosch en Van der Molen een nieuw wetsvoorstel ingediend met de bedoeling externe voorzitters te kunnen inzetten bij raadscommissie-vergaderingen. Zoals gezegd is het wetsvoorstel op 3 november 2020 aangenomen door de Tweede Kamer en op 3 maart 2021 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Daar is het in uw Eerste Kamer tot nu toe bij gebleven. Volgens onze laatste informatie is dit voorstel aangehouden[2].

Onze steun namens de voltallige gemeenteraad van Zwijndrecht
De gemeenteraad van Zwijndrecht is ambitieus en werkt aan een Krachtig Zwijndrecht 2.0[3]. Een ‘Krachtig Zwijndrecht’ waarin inwoners, maatschappelijke partners en gemeente in vertrouwen met elkaar samenwerken aan maatschappelijke opgaven.

Bij deze ambitie past een sterke gemeenteraad, waarin raadsleden voldoende tijd en ruimte hebben voor het invullen van hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taken. "Raadswerk is leuk en inspirerend om te doen, maar een belangrijk knelpunt is en blijft de werkdruk, die door de regionalisering van taken en de uitbreiding van taken en verantwoordelijkheden alleen maar is toegenomen[4]".

Gesteund door de voltallige gemeenteraad van Zwijndrecht beschouwen wij de mogelijkheid om externe voorzitters in te zetten bij raadscommissievergaderingen als wenselijk, omdat:

- alle raadsleden hierdoor onbeperkt kunnen meedoen in beeld- en oordeelsvormende vergaderingen, teneinde beslagen ten ijs te komen in de besluitvormende raadsvergadering;

[2] https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35397_initiatiefvoorstel_van_den
[3] https://www.zwijndrecht.nl/Bestuur_en_organisatie/Alle_onderwerpen/Gemeenteraad/Raadsprogramma_2022_2026_Krachtig_Zwijndrecht_2_0
[4] https://www.raadsleden.nl/sites/www.raadsleden.nl/files/documenten/eindrapportage_handreiking_werkdruk_door_raadslid.nu_ned_vereniging_voor_raadsleden.pdf

- grote raadsfracties hierdoor niet langer 'automatisch' geacht worden een commissie-voorzitter te leveren en kleine fracties zich niet in bochten hoeven te wringen om op gezette momenten in een commissievoorzitter te 'moeten' voorzien;
- wij met externe voorzitters kunnen voorzien in de best mogelijke voorzitters, die optimaal bijdragen aan de kwaliteit van het goede gesprek/debat in commissievergaderingen.

Tenslotte
Gemeenteraden kunnen door de keuze voor een voorzitter van buiten de raad de werkdruk van alle raadsleden, specifiek bij kleinere fracties en in kleinere gemeenten, verlichten. "Het voorstel neemt weliswaar de oorzaak van de taakverzwaring niet weg, het biedt gemeenteraden wel de ruimte om de taakbelasting te verlichten. Het is vervolgens aan de gemeenteraad om te bepalen of zij een onderdeel van het raadswerk, zoals het voorzitten van een raadscommissie, aan externen wil overlaten. Gesteld kan worden dat het voorzitten van een raadscommissie niet de kern van het raadslidmaatschap vormt, modern gezegd: dat is niet de «core business» van een raadslid."[5]

Vragen
Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de griffier Irene Odinot via im.odinot@zwijndrecht.nl.

Met vriendelijke groet,

Gemeenteraad Zwijndrecht

W.H.J.M. (Hein) van der Loo, Burgemeester gemeente Zwijndrecht
I.M. (Irene) Odinot, Griffier gemeente Zwijndrecht

5 https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20201215/memorie_van_antwoord_van_de/document3/f=/vlenmd3srozs_opgemaakt.pdf

GEMEENTE ZEVENAAR
23 JAN. 2023
INGEKOMEN

Zevenaar 23 januari 2023

Aan leden van de van de gemeenteraad v.d. Zevenaar

29 mei 2022 heb ik een brief naar de "gemeente " gestuurd over verlichting van het gemeentehuis die was gedurende vele avonden en weekenden, soms dag en nacht "aan".

"Uw brief is in goede orde ontvangen" dat was de enige reactie van de kant van de "gemeente".

o.a. 4 september nogmaals dit probleem aangekaart , "in goede orde ...." , ondanks onze vraag , graag "geen goede orde" maar een reactie .....nada ...niks.

Dan een bericht in de Gelderlander....."we zijn naarstig aan het zoeken naar en werken aan een oplossing ??!!

Op de nieuwjaarsreceptie dit jaar – we geven toe - niet het passende moment , maar er toch maar weer even melding gemaakt bij onze burgemeester.

Vele avonden staat de verlichting aan , maar meestal 21.55 uur - klik - alles donker.

Helaas zaterdag – 21 -01 2023 vanaf 16.00 uur (toen wij thuis kwamen) "alles " aan , ons gezegde - de kerstboom is weer verlicht- om half elf (22.30 uur nog niet uit), gistermiddag en avond -22-01-2023 - van hetzelfde laken een pak.

Het lijkt ons vreemd dat wij de enigen zijn die dit opmerken , er zullen toch wel meer medeburgers zijn die het van de zotte vinden dat ons aller belasting geld al zo lang zomaar verdwijnt aan verloren energie.

Zijn er dan in Nederland geen **echte experts** te vinden die dit euvel op kunnen lossen ?????

Acht oktober 2022 hebben wij via Harrie Staring dit probleem aan Lokaal Belang voorgelegd , behalve "in goede orde " ook verder geen reactie.

Is hier de kreet ....ambtelijke molens malen traag ....van toepassing , wij worden of nog beter zijn kalm aan MOEDELOOS.

De overburen

[redacted]

Bijgevoegd foto's van 21 en 22 januari 2023

Brief ook gestuurd aan de Burgemeester en Wethouders , en Zevenaars nieuwsblad

Onderwerp Gezocht bondgenoten met lef & ambitie om samen écht te gaan investeren in jeugd en gezin

datum
26 januari 2023

ons kenmerk
JAD/23u.0021

in behandeling bij
mw. J..Duursma

doorkiesnummer
085-0772092

Beste gemeenteraad,

"Kansrijk opgroeien doe je samen door een stevige inhoud met krachtig vakmanschap voor het behoud en de ontwikkeling van gezonde generaties."

Toekomst doet ertoe. Het wordt dus tijd om de zorg voor jeugd en gezin zo in te richten dat iedereen gezond en veilig kan opgroeien. Waar (aanstaande) ouders, jeugdige(n) zich gehoord en gezien voelen. Waarbij we inzetten op het gewone leven, het gezond opgroeien en ontwikkelen. Het is tijd om door te pakken en de bedoeling van de transitie van het sociaal domein werkelijkheid te laten worden. Dat vraagt om richting en lef. Het moet écht afgelopen zijn met doorgeschoten medicalisering. Niet langer de conclusie accepteren dat er vele partijen bij een kind en gezin betrokken zijn maar dat ze van elkaar niet weten wat ze daar doen. Vandaag kunnen we samen de toekomst dichterbij halen.

'Samen investeren in jeugd en gezin; een kompas om te komen tot bondgenootschap voor gezonde generaties' - die u in de bijlage vindt - is een toekomstperspectief, richtinggevend kader dat is opgesteld voor de benodigde transformatie van zorg en welzijn voor jeugd en gezin. Het is tevens bruikbaar om invulling te geven aan onder andere het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief leven Akkoord (GALA), de (lokale) preventieakkoorden, de Hervomingsagenda Jeugd 2022-2028 en programma's zoals kansrijke start.

Onze ambitie is om zorg, welzijn, onderwijs en opvang voor jeugd te verbinden met elkaar zodat we passende, effectieve en efficiënte zorg voor jeugd en gezin aanbieden waarbij we eerst door een preventieve bril kijken en dan pas door de curatieve bril. Uitgangspunt is hulp en ondersteuning thuis, op school of dicht in de buurt. Zo kort durend als mogelijk en zo lang als nodig is. Laten we samen niet alleen streven naar een rookvrije generatie maar ook naar een generatie die gezond en veilig opgroeit zodat we de transgenerationele problemen structureel verminderen.

We zetten niet enkel in op de jeugd. Het is het systeem en de omgeving waarin de kinderen en hun (aankomende) ouders zitten met al hun verschillende problematieken en dat vraagt om een coöperatieve samenwerking en aanpak. Waarbij elke partij gaat voor de inhoud en niet voor organisatiebelangen. Het kompas is een richtinggevend kader om voorbij de grenzen van vandaag te kijken, voorbij de korte termijn en voorbij institutionele belangen. Curatie redt levens én preventie redt generaties. Gezamenlijk verdienen zij de gelijkwaardige aandacht in alle keuzes die worden gemaakt.

In 2023 start ActiZ Jeugd met een verkenning langs alle belangrijke partners die de belangen van jeugd en gezin behartigen, waarbij we op zoek gaan naar bondgenoten die samen met ons een nieuwe wereld willen creëren, die wij onze jeugdigen en hun omgeving gunnen. Eén aanspreekpunt voor Jeugd en Gezin.

Tot slot
We nodigen u graag uit om het kompas *Samen investeren in jeugd en gezin* in zijn geheel te lezen en geïnspireerd te raken voor een toekomst die we samen kunnen realiseren. Het kompas biedt u handvatten die u - vanuit uw rol als gemeenteraadslid of (toekomstig) wethouder -mee kunt nemen als u de koers voor de komende jaren gaat vastleggen in uw gemeente. Mocht u meer willen weten over de zeven uitgangspunten die we beschreven hebben of bent u op zoek naar concrete instrumenten om deze vorm te geven, neem dan contact met ons op via jeugdengezin@actiz.nl.

Ook nodigen wij u graag uit voor een webinar voor raadsleden, waarin wij onze missie willen toelichten en graag met u in gesprek gaan over hoe je als bondgenoot raadslid jeugdige(n) en gezinnen in uw gemeente kunt ondersteunen.

Op **maandag 20 maart** en **maandag 27 maart 2023** van **18.30 - 20.00 uur** organiseren wij een webinar waarin we het gesprek hierover graag met u zouden willen voeren. Aanmelden voor het webinar kan door een mail met uw naam, gemeente, e-mailadres en de datum van de bijeenkomst te sturen naar jeugdengezin@actiz.nl.

Veel inspiratie én leesplezier gewenst,

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur ActiZ Jeugd,

Ron Boumans
Voorzitter ActiZ Jeugd

Angela Bransen
Afdelingsdirecteur ActiZ Jeugd

Over ActiZ Jeugd

ActiZ Jeugd is belangenbehartiger voor de zorg en welzijn voor jeugd en gezin. Samen met 30 leden, op het gebied van jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg, lichte jeugdhulp, specialistische kindzorg, thuisbegeleiding en kinderthuiszorg gaan wij er voor om de zorg voor jeugd en gezin zo in te richten dat iedereen gezond en veilig kan opgroeien. De drijfveer is om de jeugd en hun gezin hierin zo goed mogelijk te begeleiden en te ondersteunen, waarbij wordt ingezet op het gewone leven, het gezond opgroeien en positieve opvoeding. Door haar diverse achterban is ActiZ Jeugd gesprekspartner voor de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG) en ambtelijk en politiek Den Haag, spreekbuis en nieuwsmakelaar voor media. ActiZ Jeugd werkt in de landelijke belangenbehartiging nauw samen met andere bondgenoten, zoals onder andere gemeenten, geboortezorgpartijen, onderwijs, GGDen, beroepsverenigingen, welzijnsorganisaties, kennisinstituten, woningcorporaties, zorgverzekeraars, vakbonden en ouderorganisaties. Voor meer informatie zie: **www.actiz.nl/jeugd**

Samen investeren in jeugd en gezin

Een kompas om te komen tot bondgenootschap voor gezonde generaties

Aansluiten bij de maatschappelijke opgave

De omgeving, behoeften en wensen van jeugd en gezin verandert samen met generaties. Veranderingen in de maatschappij en technologische ontwikkelingen leiden tot veranderingen in bijvoorbeeld leefstijl en gezondheidsvragen. Een veranderende maatschappij brengt ook uitdagingen met zich mee zoals bijvoorbeeld kansenongelijkheid, prestatiedruk, schoolverzuim, laaggeletterdheid, kindermishandeling en een ongezonde leefstijl.

Als maatschappij hebben we een verantwoordelijkheid de kloof wat betreft gezondheidsverschillen te verkleinen en extra aandacht te hebben voor kwetsbare groepen, terwijl we ook de gezonde jeugdige(n) en gezinnen stimuleren gezond te blijven. Samen moeten we er voor blijven zorgen dat jeugdige(n) zich ontwikkelen tot sociaal, geestelijk en lichamelijk gezonde volwassenen die een actieve bijdrage leveren aan de maatschappij. Uitgangspunt is dat de vraag en de context van de jeugdige(n) en het gezin bepaalt wat nodig is.

Ook systemen ontwikkelen zich aan de hand van de maatschappelijke opvattingen. Tenslotte zijn wij allen (onderdeel van) 'het systeem'. Maatschappelijk gezien zitten we in een beweging die gaat van het Pater-systeem (de verzorgingsstaat) naar het Ego-systeem (marktdenken) naar het Eco-systeem (waardencreatie). De focus in dit systeem ligt op de mens en positieve gezondheid als zijnde veerkracht en welbevinden.

Waarbij er eco-netwerken ontstaan die gericht zijn op het versterken van:

- autonomie;
- de eigen regie;
- het in verbinding staan;
- sociale relaties en activiteiten;
- het betekenisvol bezig zijn (zingeving).

Als wij kijken naar de maatschappelijke opgave voor en de hervorming van de jeugdketen, dan zien wij deze aansluiten bij deze beweging.

Aansluiten bij de maatschappelijke opgave

Nederland kent een unieke positie in haar ondersteuning en zorg aan jeugd en gezin: een voorziening voor alle kinderen en ouders zonder winstoogmerk. We hebben goud in handen! Iedere dag wordt er door onze professionals in de jeugdketen vol passie en deskundigheid samen gewerkt aan het versterken van de eigen veerkracht en de eigen omgeving. Aan de (lokale) overheden de taak om goede randvoorwaarden te creëren en het aanbod en de kwaliteit van de ondersteuning en zorg te borgen.

Maar het goud is ook kwetsbaar. Corona bevestigt hoe belangrijk het is dat de (mentale) gezondheid, zowel het beschermen van de gezondheid als het bevorderen hiervan, overeind en op het juiste niveau blijft. Om dit te bereiken en om te blijven aansluiten bij de generaties van nu en later.

Waar staan we voor?

Om verantwoordelijkheid te nemen in deze maatschappelijke opgave is ActiZ Jeugd van mening dat de jeugdketen passend, waardengedreven, cross-sectoraal en integraal georganiseerd moet zijn. Het is hierbij van belang dat de focus ligt op het gewone leven, het gezond opgroeien en het positief opvoeden van jeugdige(n).

Hieronder verstaan wij:

1. **Het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van jeugd en gezin.**
2. **Het op het juiste moment organiseren van de juiste hulp door krachtige, onderlinge samenwerking van alle publiek-private partijen.**
3. **Het normaliseren van de situatie thuis en de omgeving.**
4. **Het aanbieden van passende zorg en ondersteuning aan de jeugdige, het gezin, de eigen buurt en de school, Die tevens de pedagogische basis verstevigt.**

ActiZ Jeugd vindt dat dit het beste tot uiting komt door middel van een samenwerking die past bij een coöperatieve samenleving en die handelt vanuit gezamenlijke waarden.

Met als motto:

Kansrijk opgroeien doe je samen!

Een kompas voor de toekomst

De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin vraagt de komende jaren om een stevige hervorming en herpositionering. Door gezonde generaties te behouden en om bij te dragen aan nieuwe gezonde generaties is het essentieel vanuit de behoefte en context van de jeugdige(n) en het gezin om:

- Vanuit een lokale en effectieve aanpak versnippering van ondersteuning en zorg te voorkomen;
- Optimale samenwerking tussen diverse (zorg en welzijn) aanbieders vanuit het sociaal (preventieve) domein te verbinden en te bevorderen;
- Over de grenzen van wetten en deelsystemen samen te werken.

Om bij te dragen aan deze gezamenlijke maatschappelijke opgave neemt het ActiZ Jeugd bestuur haar maatschappelijke verantwoordelijkheid door middel van dit kompas. Hiermee wil ActiZ Jeugd het politieke en maatschappelijke gesprek over passende en integrale ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin aanjagen. Het kompas bevat zeven uitgangspunten:

1. Preventie is de sociale basis voor ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin.
2. Het hoe is aan de jeugdige(n), het gezin en de professional.
3. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin wordt over grenzen heen georganiseerd en indien nodig worden de grenzen verlegd.
4. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin hoort thuis in het sociaal preventieve domein.
5. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin is reguliere zorg, die niet is uit te stellen, ook niet in crisistijd.
6. Vorm volgt inhoud.
7. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin verdient een zelfstandige krachtige belangenbehartiging.

De uitgangspunten van het kompas duurzame borging publieke zorg jeugd en gezin

1

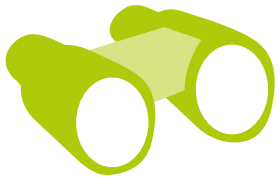
Preventie is de sociale basis voor ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin

2

Het hoe is aan de jeugdige(n), het gezin en de professional

3

De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin wordt over grenzen heen georganiseerd en indien nodig worden de grenzen verlegd

4

De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin hoort thuis in het sociaal preventieve domein

5

De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin is reguliere zorg, die niet is uit te stellen, ook niet in crisistijd

6

Vorm volgt inhoud

7

De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin verdient een zelfstandige krachtige belangenbehartiging

KLIKBAAR

Praat en Doe mee

1. Preventie is de sociale basis voor ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin

- Gezondheid wordt vanuit de publieke waarden stevig gepositioneerd in het sociaal preventief domein. Publieke gezondheid is van ons allen. Het heeft de kenmerken van een brede eerstelijnsvoorziening voor jeugd en gezin die preventie, care en cure combineert. Op deze manier kunnen jeugdige(n) en het gezin duurzaam ondersteund en begeleid worden in hun gezondheid en ontwikkeling.

- Randvoorwaardelijk is een duurzame coöperatie met welzijn, jeugdhulp, jeugdzorg, kinderopvang, geboortezorg en onderwijs. Biologische en sociale mijlpalen in de eerste levensjaren zijn van cruciaal belang voor de rest van het leven. Met een optimale samenwerking kan je in deze periode écht het verschil maken en bouw je tevens aan een stevige pedagogische basis.

- In Nederland kennen we een uniek preventieve infrastructuur waar we trots op mogen zijn, maar die tegelijkertijd versnipperd, kwetsbaar en soms inefficiënt is. In tijden van schaarste van mensen en middelen wordt de noodzaak om terug te gaan naar de kern van gedeelde maatschappelijke waarden essentieel. De toekomstige generatie en maatschappij hangt af van de mate waarop wij in staat zijn ons te verbinden en aan te sluiten bij de context, de taal en het vertrouwen van de jeugd en het gezin.

2. Het hoe is aan de jeugdige, het gezin en de professional

- Onze legitimiteit zit in de relatie tussen de jeugdige(n) en gezinnen en de professionals. Vertrouwen is hierbij essentieel. Onderdeel van de hervorming en herpositionering is het bekrachtigen en vergroten van deze regie en dit vertrouwen.

- Door uit te gaan van vertrouwen en te investeren in vakmanschap kunnen professionals direct ondersteunend zijn. Het betrekken van professionals bij beleidskeuzes zorgt ervoor dat het werknemersgeluk en de werknemersparticipatie van de professionals toeneemt. Hierdoor worden betekenisvolle relaties met jeugd en gezin, gemeente, onderwijs en welzijn tot stand gebracht.

- Om de innovatiekracht van de jeugdketen een impuls te geven wordt de jeugd, het gezin en de professional in haar kracht gezet. Om dit te kunnen bereiken is leiderschap met lef en durf in alle lagen noodzakelijk.

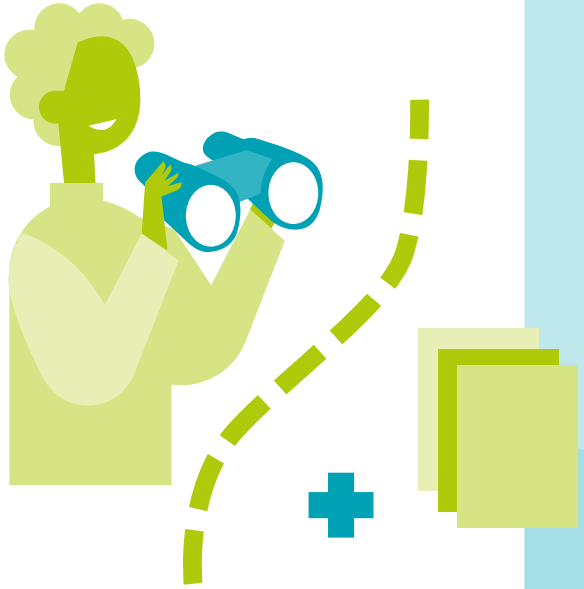

3. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin wordt over grenzen heen georganiseerd en indien nodig worden de grenzen verlegd

- De rol van de mens is de laatste jaren uit het systeem gehaald. De hervorming en herpositionering zal zich moeten focussen op het (opnieuw) verstevigen van dit vermogen en het terugbrengen van de menselijke maat. Van oudsher zit het in het dna van ActiZ leden om het vermogen van mensen (0-100 jaar) en leefgemeenschappen optimaal in te zetten. Ondernemerschap, kennis en ervaring met preventie en gezondheid zijn randvoorwaardelijk om naar innovatieve en creatieve oplossingen te kijken.

- We staan voor een integrale, cross-sectorale, effectieve, samenhangende aanpak en samenwerking. Dit zien wij vertaald in een coöperatief model waarin in ieder geval de volgende elementen voorkomen; informatie en advies, signalering, toeleiding naar uitvoering van de hulp, (licht) pedagogische hulp, coördinatie van zorg, maatschappelijk werk, gezinscoaching, opvoed-ondersteuning en een directe schakel met alle partijen die bijdragen aan de gezondheid in Nederland.

- De lokale gemeenschapskracht laat zien dat de maatschappij krachtiger is dan de overheid. Ons uitgangspunt daarbij is dat de jeugdige(n) en het gezin eigenaar zijn van hun eigen pad in het leven. Door de gemeenschapskracht te benutten en de publiek-private samenwerking te intensiveren kunnen vormen van zorg ontstaan die aansluiten bij de behoefte van mens en maatschappij.

4. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin hoort thuis in het sociaal preventieve domein

- Gemeenten dienen zonder wettelijk verplichte winkelnering vrij te zijn in en waar zij op welke wijze de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin organiseren. Het inspelen op de maatschappelijke vraag dient hierbij voorop te staan en niet het institutioneel belang of bestuurlijk pragmatisme. Uiteraard horen bij deze opgave en verantwoordelijkheid passende voorwaarden om deze te kunnen uitvoeren.

- Lokale inbedding van de ondersteuning zorg voor jeugd en gezin draagt bij aan een vitale lokale democratie. Deze heeft een goed functionerende gemeenteraad en sterke participatieve en maatschappelijke omgeving nodig. Juist die verbinding is de komende jaren essentieel om de zorg betaalbaar, toegankelijk en solidair te houden. Het te ver op afstand zetten, leidt tot uitholling van deze lokale democratie en draagt niet bij aan de versterking die preventie juist nodig heeft. Als er gekozen wordt voor een gemeenschappelijke regeling is het belangrijk de invloed van afzonderlijke gemeenten stevig te bewaken, zodat bureaucratische stroperigheid voorkomen wordt en daarmee innovatie niet vertraagt en de integrale samenwerking en samenhang niet verloren gaat.

- Het effect van lokaal gemaakte afspraken zorgt voor een verbetering van de kwaliteit van zorg binnen de gemeente. Elke gemeente houdt regie en verantwoordelijkheid over de (financiële) inzet middels een (meerjarig) contractuele relatie waarin lokale afspraken vastgelegd worden over zowel de gewenste inzet als het resultaat. In lokale contractuele relaties kunnen ook samenwerkingsafspraken met lokale partners worden vastgelegd zoals in het geval van de lokale coalities Kansrijke Start. Naast de verantwoordelijkheid voor de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin heeft de gemeente ook de verantwoordelijkheid de specialistische zorg in het sociaal domein efficiënt en effectief te organiseren. Door de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin in het sociaal preventieve domein te behouden, kan de gemeente de specialistische en preventieve zorg stevig aan elkaar verbinden.

5. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin is reguliere zorg die niet uit te stellen is, ook niet in crisistijd

- De ondersteuning en reguliere zorg voor jeugd en gezin kan niet worden uitgesteld. Om dit te waarborgen, moeten de grenzen van de af te schalen zorg zorgvuldig bewaakt worden. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin moet volop in haar kracht worden gezet.

- Tijdens een crisis wordt deze ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin volledig ingezet op haar essentie: het behoud van gezonde generaties. Dit kan bijdragen aan het voorkomen van een sociaal-maatschappelijke crisis. Het betekent dat partijen gezamenlijk na moeten denken over haar pandemische paraatheid. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin moet worden opgeschaald in haar verantwoordelijkheid om zorg en onderwijs te ondersteunen bij een (toenemende) zorgvraag.

- Wat de coronapandemie heeft geleerd is dat de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin een zelfstandige positie verdient. Dit om de kerntaak optimaal uit te voeren en gezondheidsschade daarmee te beperken. Uitgestelde aandacht kan tot zichtbare schade in de ontwikkeling leiden. Bij het zoeken naar de balans tussen het bestrijden van een crisis en het voorkomen van gezondheidsschade bij jeugdige(n) en gezinnen is het van belang dat er zelfstandig weloverwogen afwegingen worden gemaakt. De inzet vanuit de ondersteuning en zorg mag niet afhangen van pragmatisme.

6. Vorm volgt inhoud

- De sleutel tot een duurzame effectieve jeugdketen ligt niet in de optelsom van organisaties, structuren, regelgeving of instanties, maar in een krachtigere organisatie van samenwerking, samen leren en verbinding. Een beweging van regels en macht naar mensen en omgeving. Dit betekent dat het vertrekpunt voor krachtige samenwerking altijd langs de lijnen van inhoud, context en gedeelde waarden gaan. Daarna volgt de vorm die dienend is aan de doelen van de samenwerking of de gedeelde opgave.

- Het coöperatieve model is gebaseerd op de wensen en behoeften van jeugd en gezin, lokale netwerkpartners en de gemeente. Deze wensen worden omgezet in wetenschappelijk en/of praktijk bewezen effectieve interventies zodat de professionals de jeugdige(n) en gezinnen optimaal kan begeleiden. Inhoud, vakmanschap en resultaat staat voorop in plaats van instituties en structuren, zodat coöperatief leren tot bloei komt.

- Als voorbeeld van coöperatief samenwerken op inhoud heeft ActiZ Jeugd, samen met haar partners GGD GHOR Nederland en het NCJ, een inhoudelijk toekomstperspectief voor de publieke zorg voor jeugd geschreven[1]. Vanuit verschillende perspectieven, met waardering voor elkanders positie in het zorglandschap, ontstaat er een win-win-win situatie. Stevige inhoud, krachtig vakmanschap en gezonde generaties.

1 Toekomstagenda Publieke Gezondheid voor Jeugd. Nu investeren in de publieke gezondheid voor jeugd zorgt voor gezonde generaties in de toekomst (december 2021).

7. De ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin verdient een zelfstandige krachtige belangenbehartiging

- Vertrouwen, beeldvorming en de onderlinge relatie met ouders en jeugdige(n) is voor de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin essentieel. Dit vraagt om een nieuwe, eigen onafhankelijke identiteit van de jeugdketen. In de maatschappij daalt het vertrouwen in overheidsinstanties, dit heeft direct impact op de kwaliteit hiervan. De ontwikkeling van collectieve (lokale) kracht zoals bijvoorbeeld in coöperaties en toenemende burgerparticipatie zijn kansrijke ontwikkelingen. De ontwikkeling zit in het intensiveren van publiek-private samenwerking- waarbij er sprake is van (gedeeld) eigenaarschap en het inzetten op de kennis, kunde en betrokkenheid van ervaringsdeskundigen.

- Om de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin op lokaal, regionaal en nationaal niveau te verbinden en te hervormen is een zelfstandige krachtige belangenbehartiging essentieel. De integrale samenwerking met onder andere geboortezorg, mondzorg, (specialistische) kinderthuiszorg, thuisbegeleiding, sociaal werk, jeugdhulp, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs moet hierin tot uiting komen. Een gezamenlijk toekomstperspectief op inhoud, waarden en governance om de hervorming en herpositionering van de ondersteuning en zorg voor jeugd en gezin waar te kunnen maken. Een breed gedragen coöperatief model kan hieraan bijdragen.

- Kennisinstituten, zoals het NCJ, NJI en Pharos, versterken het vakmanschap van professionals en de innovatiekracht van organisaties. Ook de kennisinstituten horen uiteraard bij een integrale samenwerking dat ondersteunend is aan het gezamenlijk toekomstperspectief. Zij verdienen een stevige positie in een coöperatieve model.

Waar gaan we voor?

Door dit kompas doet het ActiZ Jeugd bestuur een handreiking tot dialoog. Samen met u willen wij in 2023 de zoektocht aangaan over hoe de gedachte van een coöperatief model vormgegeven kan worden. Met respect voor ieders rol, verantwoordelijkheid, kennis en kunde maar ook met lef en leiderschap grenzen opzoeken en verleggen.

De coöperatieve gedachte is ons inziens de basis voor:

- Het bewust en effectief delen van meerdere perspectieven op hetzelfde vraagstuk;
- Het leren, uitwisselen en vergroten van kennis en kunde;
- Het ontwikkelen en verrijken van nieuwe initiatieven;
- Het vergroten van elkaars bewustzijn;
- Het vergroten en delen van wetenschappelijke kennis;
- Het delen en verbinden van data;
- Het kennen en respecteren van elkaars verschillen en overeenkomsten om zo het beste uit meerdere werelden te combineren.

ActiZ Jeugd heeft hierbij het volgende uitgangspunt:

“Kansrijk opgroeien doe je samen door een stevige inhoud met krachtig vakmanschap voor het behoud en ontwikkeling van gezonde generaties.”

ActiZ
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postbus 8258
3503 RG Utrecht

085 - 077 20 00
info@actiz.nl
www.actiz.nl

Branchevereniging van zorgorganisaties
verpleeghuiszorg | zorg thuis | revalidatie en herstel | jeugd

Januari 2023

Deze uitgave mag zonder toestemming van de partijen voor niet-commercieel gebruik worden gedownload. Afzonderlijk gebruik van het beeldmateriaal is niet toegestaan. Voorts alle rechten voorbehouden.

Disclaimer
Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Het is evenwel niet geheel uitgesloten dat de informatie in deze uitgave onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat. De partijen aanvaarden geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade ontstaan door eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Ontwerp en opmaak **hollandse meesters, Utrecht**
Druk **Torendruk, Nijkerk**

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 024 329 90 30
nijmegen.nl

Contactpersoon
G.E. van der Woude
g.van.der.woude@nijmegen.nl

Gemeenteraden
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum 27 januari 2023
Betreft Advies Regioagendacommissie aan Algemeen bestuur GMR

Geachte raadsleden van de gemeenteraden van de GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen,

De Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: RAC GMR) bereidt de procesmatige voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming voor alle raden van de deelnemers aan de GMR voor. Zij schept daarvoor randvoorwaarden, zodat de raden de kaderstellende en controlerende taken rondom de GroeneMetropoolregio en de voortgang op de regionale opgaven kunnen vervullen. Daarvoor voert zij overleg en brengt zij gevraagd en ongevraagd advies uit aan het Algemeen bestuur van de GMR. Dit omvat ook het doorgeven van signalen vanuit de raden aan het algemeen bestuur en het informeren van het Algemeen bestuur over standpunten van de raden.

Bijgaand treft u het advies aan van de RAC GMR aan het Dagelijks bestuur en het Algemeen bestuur van de GMR. Dat advies is gebaseerd op het verslag van de vergadering van de RAC GMR van 23 januari jl. welke u eveneens aantreft aangehecht aan dat advies.

Termijnkalender
Tijdens de vergadering van de Regioagendacommissie is de geactualiseerde versie van de Termijnkalender van de Groenemetropoolregio besproken. Deze actuele versie treft u bijgaand aan. U kunt deze betrekken bij uw eigen kalender van uw raad.

Woondeal
Tot slot attendeer ik u op het volgende. Naar verwachting bespreekt u binnenkort de Woondeal in uw raden. Deze Woondeal is regionaal toegelicht op 28 november 2022. Bij die informatiebijeenkomst of nadien zijn vragen gesteld waar antwoorden op zijn gegeven.

De stukken behorend bij die bijeenkomst, alsmede de antwoorden op de gestelde vragen treft u aan bij de stukken van die vergadering.
https://groenemetropoolregio.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/782bed9b-e741-47dd-ae05-fe6d94aaf916
U kunt die betrekken bij uw eigen besprekingen over de Woondeal.

Met vriendelijke groet,

voorzitter Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio A-N
Wimer Heemskerk

Bijlagen:

1. Brief met advies van RAC GMR van 26 januari 2023 aan Dagelijks, Algemeen bestuur en directie GMR. Inclusief verslag en actiepunten daaraan gehecht.

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 024 329 90 30
nijmegen.nl

Contactpersoon
G.E. van der Woude
g.van.der.woude@nijmegen.nl

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
De voorzitter Algemeen bestuur
De heer drs. H.M.F. (Hubert) Bruls
Mevrouw H. Tiemens, Directeur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Datum 27 januari 2023
Betreft Advies Regioagendacommissie AB GMR 23 januari 2023

Geachte heer Bruls, mevrouw Tiemens,

De Regioagendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: RAC GMR) bereidt de procesmatige voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming voor alle raden van de deelnemende gemeenten van de GMR voor. Zij schept daarvoor randvoorwaarden zodat de raden de kaderstellende en controlerende taken rondom de Groene Metropoolregio en de voortgang op de regionale opgaven kunnen vervullen. Daarvoor voert zij overleg en brengt zij gevraagd en ongevraagd advies uit aan het bestuur van de GMR. Dit omvat ook het doorgeven van signalen vanuit de raden aan het Algemeen bestuur en het informeren van het Algemeen bestuur over standpunten van de raden.

De RAC GMR heeft op 23 januari jongstleden vergaderd. Van die vergadering treft u bijgaand een concept-verslag aan. Om de leesbaarheid van dat verslag te vereenvoudigen benoemen wij in deze brief een aantal zaken, welke u kunt betrekken bij de eerstvolgende vergadering van het Algemeen bestuur op 15 februari 2023. De RAC GMR dan wel haar individuele leden worden ook geacht de afzonderlijke Raden te informeren. Om die reden zal dezelfde informatie ook naar deze Raden worden verzonden.

Wij vragen uw aandacht voor de volgende gespreksthema's, die tijdens de vergadering van de RAC GMR de revue zijn gepasseerd.

Inspraakreactie van de heer R. Barends
De heer Barends heeft een schriftelijke inbreng geleverd voor de vergadering. Deze reactie is aan het verslag aangehecht. De Regioagendacommissie heeft daar kennis van genomen. De Regioagendacommissie laat het aan uw beoordeling over of en zo ja, u vanuit uw positie gebruik wenst te maken van de opmerkingen en suggesties van de heer Barends.

Vergaderdata regioagendacommissie GMR
De volgende vergaderdata zijn vastgelegd voor 2023, waarvoor een bestuurslid van het Dagelijks bestuur, alsmede de directie van harte zijn uitgenodigd.

- Maandag 20 maart 20.15 uur Nijmegen
- Maandag 22 mei 20.15 uur Arnhem
- Maandag 26 juni 20.15 uur Arnhem
- Maandag 18 september 20.15 uur Nijmegen
- Maandag 16 oktober 20.15 uur Arnhem
- Maandag 27 november 20.15 uur Nijmegen

Regionale bijeenkomsten 2023
De Regioagendacommissie attendeert u op de volgende bijzonderheden voor de drie regionale bijeenkomsten van respectievelijk 10 februari, 7 april en 6 oktober.
Ter vergadering is aangegeven dat conform het Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de Regioagendacommissie een zware rol vervult bij de totstandkoming en invulling van deze bijeenkomsten.

Letterlijk staat er in het informatieprotocol het volgende bepaald:

> *Er zijn minimaal twee raadsontmoetingen in een jaar. Tijdens deze ontmoetingen krijgen de raadsleden onder andere informatie over de stand van zaken van de opgaven, relevante ontwikkelingen, nieuwe agendapunten in voorbereiding. Peilingen van de mening van raadsleden zijn mogelijk. Op de raadsontmoetingen kunnen ook uitspraken ('resoluties') worden aangenomen, waarin wordt opgeroepen om een bepaalde aanpassing in het voorstel op te nemen alvorens het door te sturen naar de gemeenteraden. Dergelijke uitspraken zijn niet bindend, maar zullen door het regiobestuur wel als zwaarwegend advies in haar afwegingen worden betrokken. Ze worden aan de individuele raden aangereikt.*
>
> *Als er opgaven zijn waarvoor in de opdrachtformulering is gekozen om het beeldvormende en eventueel oordeelsvormende deel van de besluitvormingscyclus op regionaal niveau te organiseren, dan kan dit op een raadsontmoeting worden geagendeerd.*
>
> *De vorm en inhoud van deze bijeenkomst komt in samenwerking met de regioagendacommissie tot stand. De regioagendacommissie bepaalt de openbaarheid van de ontmoeting, de agenda en bijbehorende documenten alsmede het verslag.*

De Regioagendacommissie ervaart het als een omissie dat zij niet tijdig geraadpleegd is over het programma en de genodigden van de regiobijeenkomst van 10 februari 2023. Althans vanuit het beeld

dat deze bijeenkomst, - in ieder geval deels - , bedoeld was als een bijeenkomst voor de raden. Namens de GMR is betoogd dat deze bijeenkomst toch niet aldus is vormgegeven. De Regioagendacommissie spreekt om die reden de wens uit dat er nog twee specifiek op de raden gerichte bijeenkomsten worden waarbij het Informatieprotocol als leidraad wordt gehanteerd.
Dat gezegd zijnde, kan het voorgaande direct van toepassing worden verklaard op de bijeenkomst van 7 april as. Een werkbezoek voor de raden op locatie met daarbij als focus het Groen-blauwe raamwerk ligt daarbij in het verschiet. De geplande datum wordt niet wenselijk geacht, zijnde de Goede vrijdag. Hiervoor dient een alternatieve datum gekozen te worden. Dit wordt gezamenlijk ter hand genomen door het Regiobureau en de secretaris van de regioagendacommissie. Het uitgangspunt daarbij blijft dat de bijeenkomst gestalte krijgt ruimschoots voor het zomerreces en tevens dat raadpleging van de Regioagendacommissie dient plaats te vinden tijdens in de vergadering van 20 maart as. De Regioagendacommissie verwacht dan een uitgewerkt voorstel tegen de achtergrond van het voornoemd Informatieprotocol.

Termijnkalender Regioagendacommissie en de raden
Tijdens de vergadering is de geactualiseerde Termijnkalender besproken. De Regioagendacommissie spreekt haar waardering uit voor de verbeteringen die zijn aangebracht en ook in de toekomst worden nagestreefd. De leden van de Regioagendacommissie delen wel het beeld dat veel van de opgaven, - ongeacht de inspanningen van de Groenmetropoolregio op het vlak van de informatievoorziening -, voor hun eigen raden niet altijd even eenvoudig geduid kunnen worden. De behoefte aan duiding komt met name daar naar voren waar het verschil ligt tussen de regionale insteek versus de lokale gevolgen. Los van het feit dat zij zich ervan bewust zijn dat hun raden altijd de bevoegdheid houden tot het vaststellen van kaderstellende thema's dan wel hun colleges hun raden in de gelegenheid stellen een standpunt in te nemen, wordt dit ongemak nog steeds gevoeld. De delegatieleden beseffen zich dat hierin óók een taak is weggelegd voor hun eigen colleges van B&W. Echter zij dragen ook verbeteringen aan. Één van die verbeteringen is de keus voor een zogeheten praatplaat, een visualisatie van het thema, met daarin aandacht voor het tijdspad, onderscheidenlijke rollen en bevoegdheden en positie van het dagelijks en algemeen bestuur van de GMR, raden en colleges van een thema binnen het geheel van opgaven. Een voorbeeld daarvan treft u als bijlage aan.

Verkenning actualisatie Gemeenschappelijke regeling Groenemetropoolregio A-N
Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 7 december 2022 ingestemd met een verkenning door het dagelijks bestuur om een verordenende bevoegdheid op te nemen in de Gemeenschappelijke regeling. Dit besluit is namens u toegelicht bij de Regioagendacommissie.

De regioagendacommissie vindt dat de afzonderlijke raden op eigen tempo de ruimte moeten krijgen het gesprek te voeren en een oordeel te vellen over de eventuele verordenende bevoegdheid.

Uitzendingen vergaderingen Algemeen bestuur
Vanuit de Regioagendacommissie is gevraagd naar de vindplaats van de uitzendingen van het Algemeen bestuur. Toegezegd is dat vanuit het Regiobureau hier nog nadere informatie over volgt. Aangegeven is dat het wel de bedoeling is dat, - uitzonderingen daargelaten -, de vergaderingen uitgezonden worden.

Met vriendelijke groet,

Wimer Heemskerk,

Voorzitter Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bijlagen:

- Concept-verslag RAC GMR 23 januari 2023
- Schriftelijke inbreng van dhr. R. Barends van 23 januari 2023
- Praatplaat als voorbeeld van delegatielid R. Arians - Beuningen

conceptverslag – Vergadering Regioagendacommissie

Datum	23-01-2023
Tijd	19:30 - 22:00
Locatie	Stadhuis gemeente Nijmegen
Voorzitter	Wimer Heemskerk
Toelichting	De vergadering vindt plaats in Nijmegen wegens onbeschikbaarheid raadszaal Arnhem. DB en directie sluiten aan vanaf 20.15 uur.
Aanwezig	1. Arnhem: Wimer Heemskerk / 2. Nijmegen – Michelle van Doorn, Marieke Smit, Maartje Maas. 3. Wijchen – Karin Hoogteijling, Martin Verharen. 4. Heumen – Ronald Hunse. 5. Overbetuwe: Henk Mulder, Mariël de Vries 6. Doesburg: Bart Bauhuis 7. Rozendaal: Loes Hupkes, Wouter van den Akker. 8. Rheden; Boudewijn van de Geijn, Ties Kuipers. 9. Zevenaar: Britte Liselotte van Die, Koen Godschalk 10. Berg & Dal: Carolien de Greeff. 11. Renkum: Dorien Firet, Oswald Velthuizen. 12. Duiven: Eric Klappers, Wouter Smit. 13. Mook & Middelaar: Ton Broekmans. 14. Westervoort: Stanley Neyendorf, Joop van Weelden. 15. Beuningen: David Schaftenaar, Robin Arians 16. Lingewaard: Corrie Dolmans-Klumper, Gerard Rasing. Aanwezig vanuit de GMR vanaf 20.25 uur • Voorzitter GMR, dhr. H. Bruls • Directeur H. Tiemens • Burgemeester A. Schaap
Afwezig met kennisgeving	Nijmegen – Cees de Beer / Arnhem – Marlies Neutkens, Nicky Eppich / Berg & Dal – Jos Verstegen / Mook & Middelaar – Hanneke Roozendaal / Westervoort – Piet van Egmond.
Afwezig	Doesburg - Hendrik Vels / Heumen – Saskia Tuinder / Arnhem: Carmen Quint, Nicky Eppich / Lingewaard – Harry Arends / Montferland – Erik Wassing.

00	**de weblink voor de live-uitzending vanaf 20.15 uur** https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/2367f9fb-1fc0-4e66-a4c1-229415fd47d6

01 **Opening (vaststellen vergaderquorum) en mededelingen**

- In de raadsvergadering van de gemeente Rozendaal van 13 december 2022, is de heer A.G. Blokland (fractievoorzitter van Rosendael'74) door en namens de gemeenteraad van Rozendaal benoemd tot plaatsvervangend lid van de Regio-agendacommissie van de GMR.
- Regiocongres 2023: vrijdag 10 februari 2023 13.00 - 17.00 uur Musis sacrum Arnhem.

De volgende afmeldingen worden door de voorzitter genoemd:

1. Westervoort Piet van Egmond. Zijn plaatsvervanger Stanley Neyendorff neemt waar.
2. Arnhem – mw. Marlies Neutkens.
3. Mook & Middelaar – Hanneke Roozendaal
4. Berg & Dal – Jos Verstegen
5. Nijmegen – Maartje Maas (schuift later aan) & Cees de Beer

Voorts is burgemeester Agnes Schaap aanwezig voor de Verstedelijkingsstrategie en vanuit de directie mw. Harriët Tiemens vanaf 20.15 uur.
De voorzitter stelt vast dat er een vergaderquorum is.

Desgevraagd geven de leden aan dat dat er geen andere mededelingen zijn naast die daarnet benoemd zijn en in de agenda staan.

02 **Vaststellen agenda RAC GMR 23 januari 2023**

- De voorzitter geeft aan dat dhr. Ramon Barends zich heeft aangemeld voor inspraak. Hij stelt voor dat dat dhr. Barends kan inspreken voor de schorsing.
- Vanuit de leden van de commissie zijn er geen andere opmerkingen en/of aanvullingen over de agenda. Daarmee is de concept-agenda definitief vastgesteld.

03 **Ingekomen stukken**

Niet van toepassing

04 **Vaststellen besluitenlijst 21 november 2022 & ter kennisname advies RAC GMR aan algemeen bestuur & brief RAC GMR aan de raden**

- De regioagendacommissie stelt het verslag en besluitenlijst met inachtname van mogelijke wijzigingen vast.
- Het advies van de regioagendacommissie aan het Algemeen bestuur en de brief van de regioagendacommissie aan de Raden zijn ter kennisname.

De Regioagendacommissie stelt het verslag en de besluitenlijst ongewijzigd vast.

05 **Terugblik regionale informatiebijeenkomst Woondeal 24 november 2022**

- De presentatie is toegevoegd. Tijdens de bijeenkomst is digitaal meegekeken door 67 personen. In totaal is er door 107 personen de presentatie bekeken.
- De delegatieleden kunnen hun beelden meegeven over de bijeenkomst dan wel de vervolgbesluitvormingen in hun gemeenten.
- Vanuit het DB en directieraad kunnen bijzonderheden worden gemeld.

Voorzitter: nodigt uit tot een uitwisseling van beelden, wat ging goed, wat verdient verbetering, aan- en of opmerkingen? Er zijn geen op- of aanmerkingen.

06 **Stand van zaken Intekenen regionale agenda 2023-2024 Groene Metropoolregio**

De delegatieleden kunnen de actuele stand van zaken mededelen over hoe de besluitvorming is verlopen in hun gemeente.
Vanuit het DB & directie zal naar verwachting aandacht worden besteed aan de stand van zaken en bijzonderheden.

Voorzitter: nodigt uit tot een uitwisseling van beelden, wat ging goed, wat verdient verbetering, aan- en of opmerkingen? Er zijn geen op- of aanmerkingen.

07 **Stand van zaken besluitvormingen Raden Zienswijze op concept NRD RES 2.0**

De Groene Metropoolregio coördineert het proces Milieueffectrapportage voor de Regionale Energiestrategie, waarvoor de deelnemende gemeenten én de provincie
bevoegd gezag zijn. De eerste stap in het proces is het vaststellen van een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau door alle colleges. De GMR heeft de gemeenten verzocht hierover hun zienswijzen kenbaar te maken uiterlijk 23 december 2022.
De delegatieleden kunnen desgewenst hun beelden over hun besluitvormingsproces delen met de andere delegatieleden. Als het goed is hebben alle gemeenten hun zienswijzen ingediend.

Voorzitter: nodigt uit tot een uitwisseling van beelden, wat ging goed, wat verdient verbetering, aan- en of opmerkingen?
Wijchen – Verharen: wat is de voortgang van de RES MER 2.0. Krijgen de raden nog een totaaloverzicht van de zienswijzen van alle raden?
Renkum – Firet: vond de informatie nogal abstract en hoog over en merkte dat raadsleden het moeilijk vonden de consequenties te vertalen naar hun lokale situatie. Beuningen - dhr. Schaftenaar herkent de worsteling, met name waar de regio eindigt en waar die van de gemeente zelf begint. Voorzitter vraagt of er meer of andere begeleiding nodig was. Renkum – Firet, kijk niet alleen naar proces, maar naar betere verbinding met de inhoud. Bijvoorbeeld met een oplegger, grenzen tussen gemeente versus regio scherper verwoorden. Nijmegen – Van Doorn: de vraag waar de regio begint en waar de gemeente, was bij dit stuk niet aan de orde. Na uitvoering van de MER wordt de inhoudelijke betekenis voor de regio en gemeente duidelijker. Zij herkent de worsteling wel.

08 **Termijnkalender GroeneMetropoolregio en bijeenkomsten Regioagendacommissie**

In de laatste vergadering van 2022 is de Termijnkalender van de Groenemetropoolregio vastgesteld. Een voorbehoud werd nog gemaakt voor de data. Inmiddels kunnen de data van de eerste helft van 2023 bevestigd worden, alsmede de locaties. Daar zijn de data voor het najaar 2023 aan toegevoegd ter vaststelling door de Regioagendacommissie. Aldus wordt de RAC GMR geadviseerd de volgende data vast te stellen voor de rest van het jaar:

- Maandag 20 maart 19.30 uur Nijmegen
- Maandag 22 mei 19.30 uur Arnhem
- Maandag 26 juni 19.30 uur Arnhem
- Maandag 18 september 19.30 uur Nijmegen
- Maandag 16 oktober 19.30 uur Arnhem
- Maandag 27 november 19.30 uur Nijmegen

Speciale aandacht gaat uit naar de drietal data van de regiobijeenkomsten:

- 10 februari Regiocongres GMR: De keuze is gemaakt om de raadsontmoeting voor het voorjaar 2023 te koppelen aan dit evenement.
- 6 oktober Raadsontmoeting najaar 2023: ’s middags / ’s avonds. Het programma wordt in samenspraak met de RAC gemaakt.
- 7 april Werkbezoek Raden & RAC GMR op locatie. De invulling nog nader te bepalen.

Concept-besluit: vaststellen vergaderdata.

Voorts is de termijnkalender geactualiseerd. De nieuwste versie zal als bijlage nagezonden worden.

- De voorzitter verzoekt de secretaris dit agendapunt en de wijzigingen op de eerdere Termijnkalender toe te lichten. De secretaris geeft aan dat het een overzicht is dat gewijzigd zal worden. Soms door nieuwe inzichten, soms omdat het Rijk een ander tempo volgt, met als voorbeeld de Woondeal. Het is één van de belangrijkste sturingsinstrumenten van deze commissie. Drie belangrijke uitgangspunten:
  - We sturen niet meer op wat in het AB komt, maar op de processen van de vijf grote opgaves.

- Raden dienen lokaal en regionaal voldoende tijd krijgen voor oordeelsvorming, debat en uitwisseling en besluitvorming.
- De rol en positie van DB, AB, College en Raden dient op voorhand duidelijk te zijn.

Voor wat betreft deze uitgangspunten geldt de opgave en ambitie dat de Termijnkalender steeds scherper geformuleerd zal worden.

- Visualisatie / Praatplaatje: Beuningen – Arians: geeft de wens aan tot meer visualisatie, met als doel dat in een soort praatplaat in één oogopslag voor raadsleden van de achterliggende raden direct het tijdspad, status en positie van een thema / onderwerp duidelijk wordt binnen het grotere geheel. De rol van de GMR, dagelijks bestuur, Algemeen bestuur, colleges en raden dient dan ook duidelijk te zijn. Deze wens wordt breed gesteund vanuit de RAC GMR.
  Overbetuwe – De vries: geeft aan dat dat er wel een scheiding ligt tussen de info die de GMR algemeen verstrekt, versus de lokale info en kleur die colleges er aan moeten geven voor hun raden.
- De regionale bijeenkomsten: Namens Rozendaal – Hupkes wordt aangegeven dat het Regiocongres van 10 februari as. een combinatie betreft van de raadsontmoeting en een congres. Jaarlijks dienen er twee raadsontmoetingen georganiseerd te worden. Verwezen wordt naar het Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. In dat protocol wordt ook verwezen naar peilingen van de mening van raadsleden en uitspraken ('resoluties') die door raadsleden worden ingediend. De vorm en inhoud van deze bijeenkomst komt in samenwerking met de regioagendacommissie tot stand. De regioagendacommissie bepaalt de openbaarheid van de ontmoeting, de agenda en bijbehorende documenten alsmede het verslag. Deze spelregels zijn niet gevolgd voor de bijeenkomst van 10 februari. Zij mist een alternatief. Rheden – Van de Geijn herkent het geschetste probleem. Zal voor februari niet veel wijzigen, maar wil wel prominentere rol RAC GMR in de toekomst. Rozendaal – Van den Akker en Nijmegen – Smit steunen deze wens.
- De data van de regiobijeenkomsten: De bijeenkomst van 7 april wordt niet wenselijk geacht omdat het dan de Goede vrijdag is (Rozendaal – Van den Akker). Verzocht wordt om een week eerder of later te plannen. De bijeenkomst van 6 oktober kan voor bepaalde gemeenten vallen binnen hun herfstvakantie. Beide data dienen dus goed bekeken te worden.
- Huisvestingsverordening: Rozendaal – Van den Akker vraagt naar de regionale status daarvan, want gemeenten hebben immers hun eigen verordening. Secretaris: iedere gemeente stelt de verordening vast, maar dat is wel een regionale, want dit is bij uitstek een thema dat je regionaal moet regelen. Wellicht zal dat tot bepaalde discussies leiden, zoals woningen met voorkeur voor eigen bewoners.

1. Actie: De vergaderdata van de RAC GMR zijn vastgesteld. Ze worden gecommuniceerd via de website van de GMR en de raden en DB en AB van de GMR worden geïnformeerd.

09 **Afgelasting vergadering regioagendacommissie 12 september 2022 (doorgeschoven bespreekpunt vergadering RAC GMR 21 november 2022)**

De vergadering is destijds afgelast vanwege ontbreken agendaonderwerpen van het Algemeen bestuur. U kunt de redenen van de afgelasting, de communicatie of het gevolgde proces betrekken bij de bespreking van dit onderwerp.

- Dhr. Velthuizen geeft aan dat dit onderwerp al voldoende besproken is.
  De voorzitter vraagt de overige leden wat voor proces zij willen voor mogelijke afgelastingen. De meerderheid is niet voor afgelastingen. Wijchen – Hoogteijling: De ontmoeting van en het relatiebeheer van de delegatieleden wordt belangrijk gevonden. Zij het dat als de agenda dun is, de gelegenheid moet worden gegrepen wat bredere gespreksthema's te agenderen om halfslachtige gesprekken te voorkomen.
- Proces- versus inhoudelijke rol RAC GMR: Renkum – Velthuizen geeft aan het gesprek te willen voeren over dit spanningsveld. Vraagt of daar belangstelling voor is. Beuningen- Schaftenaar: is geïnteresseerd in dit thema. Berg & Dal – De Greeff: wil afzonderlijke agendering hiervan.

Nijmegen – Smit: wil gesprek aangaan aan de hand van een concreet voorbeeld. Bijvoorbeeld de Woondeal? Rheden – Van de Geijn: suggestie om het te bespreken aan de hand van een onderwerp dat in de toekomst speelt, met behulp van een geschetst ideaal proces. Renkum – Velthuizen: voorbeeld punt 14 van de agenda, wijziging gemeenschappelijke regeling. Voorzitter: brede belangstelling, het komt binnenkort terug op de agenda.

- Vergaderingen Algemeen bestuur: Rheden – Van de Geijn: vraagt of en zo ja waar de uitzendingen van het Algemeen bestuur terug te zien zijn.

2. Actie: er volgt een afzonderlijke agendering van het thema taakstelling RAC GMR, adviserende rol versus inhoud.

10 **Schorsing vergadering & opening om 20.15 uur in bijzijn Dagelijks bestuurder en directie GMR**
Dhr. H. Bruls (voorzitter DB en AB GMR), mw. A. Schaap (burgemeester Renkum) en mw. H. Tiemens (directeur GMR).

10A **Inspraak**
Dhr. R. Barends spreekt in. Zijn inspraak is aangehecht aan dit verslag. Hij spreekt oa. zijn dank uit voor het toevoegen van zijn vragen en de gegeven antwoorden over de Woondeal.

3. Actie: inspraakmemo dhr. Barends wordt aangehecht aan het verslag

11 **Mededelingen vanuit bestuur en directie**
In ieder geval informatie Regiocongres 'Kracht in de regio'
vrijdag 10 februari 2023 13:00 - 17:00. Het regiocongres 2023 gaat over 'Kracht in de regio; hoe initiatieven uit de samenleving onze regio maken'. Laat je op vrijdagmiddag 10 februari verrassen door een veelzijdig programma. Boordevol ontmoeting, inspiratie, kennis opdoen en een dosis humor.
Mw. Tiemens:

- Regiocongres: er zijn nu 350 aanmeldingen.

12 **Meerdere gespreksthema's bestuur, directie en de RAC GMR**
In ieder geval:

1. Regiocongres 10 februari 2023.
2. Woondeal 24 november 2022: onder andere Terugblik regionale informatiebijeenkomst maar ook mogelijke bijzonderheden vanuit het DB en directie.
3. Termijnkalender GroeneMetropoolregio en bijeenkomsten Regioagendacommissie & 7 april Werkbezoek Raden & RAC GMR op locatie. De invulling nog nader te bepalen.
4. Stand van zaken regionale agenda 2023-2024 Groene Metropoolregio. Stand van zaken vanuit DB en directie en bijzonderheden.
5. Stand van zaken besluitvormingen Raden Zienswijze op concept NRD RES 2.0.

Mw. Tiemens:

- Woondeal: meeste colleges hebben het vrijgegeven voor hun raden. Sommige raden hebben het besproken of staan op het punt het te bespreken. De lokale besluitvorming verschilt en hangt af van de afspraken.
- NRD RES 2.0.: meeste raden hebben het behandeld. De zienswijzenota komt naar de raden toe.
- Regionale agenda: binnenkort komt de jaarrekening en het verslag naar de raden.
- Termijnkalender: daarin staat vermeld dat er een addendum komt bij de begroting. Dit heeft betrekking op de kostenverhogingen in relatie tot de inflatiepercentages en de CAO-loonkosten. Niet op de inhoud, maar technisch.

Planning diverse regiobijeenkomsten

- Regiocongres 10 februari 2023: Namens Rozendaal – Hupkes wordt aangegeven dat het Regiocongres van 10 februari as. een combinatie betreft van de raadsontmoeting en een congres. Jaarlijks dienen er twee raadsontmoetingen georganiseerd te worden. Verwezen wordt naar het Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. In dat protocol wordt ook verwezen naar peilingen van de mening van raadsleden en uitspraken ('resoluties') die door raadsleden worden ingediend. De vorm en inhoud van deze bijeenkomst komt in samenwerking met de regioagendacommissie tot stand. De regioagendacommissie bepaalt de openbaarheid van de ontmoeting, de agenda en bijbehorende documenten alsmede het verslag. Deze spelregels zijn niet gevolgd voor de bijeenkomst van 10 februari. Zij mist een alternatief. Mw. Tiemens: dat is juist. Deze bijeenkomst is niet volgens het informatieprotocol verlopen. Desgevraagd door Renkum – Velthuizen waarom dat niet is gebeurt, geeft mw. Tiemens aan dat dit onvoldoende bekend was. Aanpassing van deze bijeenkomst is niet meer mogelijk, want die is al over 3 weken. Voor volgend jaar kan er wel op deze wijze worden gewerkt. Dhr. Bruls geeft aan dat dat inderdaad niet de opzet is voor deze bijeenkomst. Dit leidt tot onduidelijkheid, want in de stukken staat dat deze bijeenkomst wordt gecombineerd met de raadsontmoeting. Renkum – Velthuizen geeft wens aan dat die twee bijeenkomsten wel nog worden dit jaar worden georganiseerd.

- Regiobijeenkomst 7 april: Voorzitter: geeft aan dat het voorgenomen werkbezoek op 7 april op de Goede vrijdag valt en dat de RAC GMR een alternatieve datum wenst. Vanuit de GMR wordt daarmee ingestemd.

- Addendum begroting: Rheden – Kuipers: bevraagt mw. Tiemens op het aangekondigde addendum bij de begroting. Mw. Tiemens geeft aan dat dit een technische wijziging betreft, ingegeven door een verhoging van de kosten door inflatiepercentages en de CAO.

- Praatplaat / visualisaties opgaven / besluiten: Beuningen – Ariens, gesteund door Renkum - Firet: geeft de wens aan tot meer visualisatie, met als doel dat in een soort praatplaat in één oogopslag voor raadsleden van de achterliggende raden direct het tijdspad, status en positie van een thema / onderwerp duidelijk wordt binnen het grotere geheel. De rol van de GMR, dagelijks bestuur, Algemeen bestuur, colleges en raden dient dan ook duidelijk te zijn. Deze wens wordt breed gesteund vanuit de RAC GMR. Mw. Tiemens geeft aan hieraan aandacht te zullen schenken via de regiocoördinatoren. Dhr. Bruls geeft aan dat het ook een kwestie is van lokale smaken en hoe men lokaal geïnformeerd wenst te worden. De regio kan geen maatwerk leveren voor iedere gemeente, daar waar colleges dit voor hun rekening moeten nemen. Dhr. Bruls zou dan graag een voorbeeld willen zien als denkrichting. Beuningen –Ariens zegt toe die praatplaat toe te sturen die hi heeft gemaakt.

- Regionale ambities Montferland: Duiven - Smit: bevraagt mw. Tiemens en bestuur op de mogelijke stand van zaken van uittreden Montferland, naar aanleiding van hetgeen hij de pers heeft gelezen. Dhr. Bruls geeft aan dat het besluit onvoldoende duidelijk is en de GMR nog geen duiding heeft ontvangen.

- Uitzendingen Algemeen bestuur vergaderingen Rheden – Geijn: vraagt naar de uitzendingen van het Algemeen bestuur. Mw. Tiemens geeft aan dat dat wel de bedoeling is, maar de laatste keer in Wijchen er sprake was van technische onmogelijkheden. Zij zal de RAC GMR hierover informeren.

Acties: Termijnkalender.

4. Voor wat betreft de twee verplichte raadsontmoetingen worden in de toekomst de procedurele eisen, in het bijzonder de rol en positie van de RAC GMR gewaarborgd conform hetgeen daarover gesteld staat in het 'Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
5. De regionale ontmoeting van 7 april wordt een andere alternatieve datum voor gezocht. De Goede vrijdag wordt niet wenselijk geacht.
6. De regiobijeenkomst van 6 oktober wordt nog beoordeeld op herfstvakantie.

Actie visualisatie opgaven en besluitvorming

7. Dhr. Arians (Beuningen) stuurt als voorbeeld een praatplaat ter ondersteuning van de informatie voor de raden naar het DB, AB.

Actie: uitzendingen vergaderingen algemeen bestuur

8. Mw. Tiemens informeert de RAC GMR over de uitzendingen van de RAC GMR, of en zo ja waar die te vinden zijn.

13 **Verstedelijkingsstrategie (inclusief presentatie)**

Verstedelijkingsstrategie (inclusief presentatie)
NB: de bijlage het Groen-Blauwe raamwerk treft u aan als bijlage.

De Verstedelijkingsstrategie is de routekaart voor de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley om te komen tot een gezonde en groene groei van de regio. De raden hebben hierover al besloten. Daarbij is de focus op de beste combinatie van wonen, economie, bereikbaarheid en leefomgeving. Het is overkoepelend voor de vijf grote opgaven van de GMR. Uiteindelijk zullen de uitgangspunten van deze strategie meer concreet moeten worden uitgewerkt met zichtbare gevolgen voor de individuele gemeenten of combinaties van gemeenten. Om die reden zal dit een terugkerend onderwerp zijn in de RAC GMR, omdat de rol van de raden gewaarborgd moet worden.
De stand van zaken van de verstedelijkingsopgave zal om die reden worden toegelicht. Toegelicht wordt wat het aankomende jaar / jaren speelt op het gebied van de verstedelijkingsopgave: (regionaal ruimtelijk arrangement, gebiedsprogramma's, Verstedelijkingsprogramma (NOVEX-programma)), hoe dit zich tot elkaar verhoudt en hoe gemeenten hierin worden betrokken. In deze toelichting zal één thema, te weten het zogeheten Groen-blauwe raamwerk worden uitgelicht.

Het Groen-blauwe raamwerk, zoals in bijgevoegd rapport "Vervlochten regio" is geschetst, is een onderzoek naar de kansen en mogelijkheden om landschap, natuur en cultuurhistorie in de regio te versterken. Waar mogelijk in combinatie met andere ruimtevragers. Dit rapport is gebruikt als onderlegger voor de gebiedsuitwerkingen. zoals in het najaar door de raden vastgesteld. Omdat het Groen-blauwe raamwerk en de uitwerking daarvan ook in de toekomst een belangrijke onderlegger zullen vormen voor de keuzes die op dit vlak worden voorgelegd aan raden, willen wij raden hier graag goed over informeren: hoe wordt dit rapport gebruikt en verder uitgewerkt? Hoe wordt het vervolg- en besluitvormingsproces vormgegeven als onderdeel van de verstedelijkingsstrategie, het regionaal ruimtelijk arrangement en het Gelders Programma Landelijk Gebied? Dit is één van de thema's tijdens de bustour op vrijdagmiddag 7 april.
Dhr. Mathieu Schouten geeft een presentatie over de Verstedelijkingsstrategie en het samen met mw. A. Schaap lichten zij het Groen-blauw Raamwerk toe.
Mw. A. Schaap geeft aan dat het Groen-blauw raamwerk de kansen in beeld brengt als onderzoekrapport, keuzes worden nu nog niet gemaakt. Wel is dit raamwerk zoveel mogelijk opgenomen in de gebiedsuitwerkingen.

Vragen en opmerkingen delegatieleden:

- Tijdspad: Rheden – Van de Geijn: vraagt naar de tijdslijn voor het proces: Mw. Tiemens geeft aan dat voor de zomer de informatie gepland staat, inclusief het werkbezoek op 7 april en na de zomer richting het BO-Mirt van november besluitvorming van de raden.
- Status Novex: Beuningen – Schaftenaar: de NOVEX zou de basis moeten zijn voor de verstedelijkingsstrategie, echter die is nog in ontwikkeling. Hoe zit dat? Mw. Tiemens, de Novex is het voornemen van het Rijk, en dat zie je hier terug. Verder is de Novex-regio weer iets anders dan Novex-locaties zoals Winkelsteeg of het Stationsgebied. Dhr. Schouten: dit thema is meerjarig, het komt ook terug, zodat er voldoende mogelijkheden zijn voor aanpassingen.
- Lokale vertalingen verstedelijkingsstrategie: Beuningen – Arians: vraagt aandacht voor de lokale vertaling van de verstedelijkingsstrategie. Mw. Tiemens: de besluitvorming ligt altijd bij de raden, en dat is ook het moment om goed te kijken naar de vertaling naar lokale gevolgen.

14 Verkenning actualisatie Gemeenschappelijke regeling Groenemetropoolregio A-N

- Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 7 december 2022 ingestemd met een verkenning door het dagelijks bestuur om een verordenende bevoegdheid op te nemen in de Gemeenschappelijke regeling. Dit geschiedde op basis van een adviesmemo die u als bijlage aantreft.
  In dit memo wordt het proces beschreven om te komen tot een actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Onderdeel van deze herziening is het besluit van het DB om de verkenning te starten om de verordende bevoegdheid op te nemen in de GR. Het Algemeen bestuur heeft hiermee ingestemd.
  Mocht er een wijziging worden voorgesteld dan dienen alle raden hiermee in te stemmen.

  Mw. H. Tiemens licht de achtergronden, reikwijdte en proces van de verkenning toe. We kennen nu al twee regelingen waarbij geld toegekend wordt dat verdeeld moet worden over de regio via subsidies. Bijvoorbeeld voor cultuurregelingen en wandelroutes. De regio mag dat niet, dus dat geschiedt dan via een gemeente. Die moet dan de andere gemeenten controleren op de vervulling van de subsidievoorwaarden en draait daar dan ook voor op als het niet goed gaat. Voorts levert dit een werkbelasting op voor die gemeente, terwijl de GMR nu net als doel het de gemeenten te ontlasten. Werkzaamheden vinden dan ook vaak dubbel plaats wat de efficiency niet ten goede komt. Als de gemeenten willen dat de GMR dit regelt en uitvoert dan is daarvoor een verordenende bevoegdheid voor nodig en die staat dan weer los van de mogelijk wijzigingen op de gemeenschappelijke regeling op basis van de Wet wijziging gemeenschappelijk regelingen. Die laatste wijzigingen worden qua impact niet zo groot verwacht van de GMR, omdat daar bij het ontstaan van de gemeenschappelijke regeling al op geanticipeerd werd. Het onderzoek waar het AB toe besloten heeft het oog op de juridisch-financiële kant van zo'n keuze. Als voorbeeld wordt naar de regiodeal verwezen, als er geld vanuit het Rijk wordt gegeven dan zal dit verdeeld moeten worden.
- Rheden – Kuipers & Van de Geijn: geven aan dat hun gemeenteraad waarschijnlijk geen voorstander is van zo'n wijziging voorafgaand aan de andere wijzigingen. Op zich snappen ze behoefte wel, maar verzoeken om scherpte in de verschillen ten opzichte van de huidige situatie.
- Renkum – Velthuizen: verwijst naar een aantal vergaderingen terug waarin de menskracht / bemensing van het regiobureau nog een zorg betrof, en vraagt zich af of dit nu niet juist bijdraagt aan de werkdruk.
- Dhr. Bruls: wijst op het ongemak dat er is bij die gemeenten die nu de verantwoording moeten afleggen aan de subsidiegever (het Rijk) en de vergaande verantwoordelijkheid die daarmee gepaard gaat.
- Rozendaal – Akker: wat is de breedte van de verordenende bevoegdheid?
- Dhr. Bruls: het gaat in principe om de kassiersfunctie, maar het voorstel kan breder zijn indien men tegen andere zaken aanloopt. Uiteindelijk is het aan de raden om te besluiten.

15 Rondvraag & sluiting vergadering

Voorzitter: Onderlinge communicatie delegatieleden. Herhaling oproep tot toestemming en delen elkaars telefoonnummers en gebruiken emails voor netwerk delegatieleden.
De voorzitter roept de leden alsnog expliciet toestemming te geven voor het onderling delen van emailadressen en telefoonnummers.

9. Actie: leden geven door of ze toestemming geven voor onderling delen emailadressen en telefoonnummers. Zo nodig reminder via het secretariaat.

De voorzitter sluit de vergadering.

Rondje door de Regio
Juli 2022-December 2022

Inleiding
Het Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen heeft zich ten doel gesteld om kennis te delen die in de gemeenten en in de Regio is opgehaald. Kennis wordt ook verknoopt en samengevoegd rondgestuurd. Een van de instrumenten die gebruikt worden is het zogeheten 'Rondje door de Regio' – een korte notitie gericht aan het AB en de RAC – waarin ik kort verslag doe van bijeenkomsten die ik heb bijgewoond en inzichten die ik op heb gedaan. Onderzoeken of notities die uit de bijeenkomsten voortvloeien worden breder gedeeld. Doel van dit document is: informatief/ter kennisname.

Uit het Gelders Huis
- Op 19 oktober bespraken de Gelderse Staten een Startnotitie over de Gelderse puzzel: het traject wat de provincie dit en komend jaar gaat doorlopen in opdracht van het Rijk. Gelderland heeft veel wensen en zou eigenlijk 1,8 keer zo groot moeten zijn om alles een goede plek te geven. Een traject wat de provincie met alle stakeholders wil oppakken.
- Ook op 19 oktober bespraken de Staten de Verstedelijkingsstrategie ANF.
- Op 30 november bespraken de Gelderse Staten de nieuwe rol van de provincie in de Volkshuisvesting in een beeldvormende sessie. Op 6 december werden deze onderwerpen oordeelsvormend besproken. Rondom de Woondeal kom ik hierop terug.

Gluren bij de buren
- De Regio Rivierenland hield een bijpraatsessie over de Gebiedsagenda voor de Fruitdelta. Ook wordt er nagedacht over een nieuwe governancestructuur.
- Bij de Regio FoodValley werd een raadsinformatieavond gehouden over het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied. Dit is een onderwerp dat ook in onze Groene Metropoolregio aan de orde zou moeten komen.
- Tenslotte organiseerde de Provincie Overijssel samen met de Commissie voor de m.e.r. een informatiebijeenkomst over de Omgevingswet en de OER die als vervanging voor het MER wordt geïntroduceerd. Belangrijk om te delen is dat ieder bestuursorgaan een advies aan de Commissie kan vragen over een beleidsdocument.

Lokaal loeren
- Ik vulde mijn tijd in de gemeenteraden deze periode het meest met de jaarlijkse begrotingen. Ik sprak in bij de gemeenteraden van Arnhem, Nijmegen, Overbetuwe, Lingewaard en Rozendaal. Gemeenten van verschillende formaten, maar met dezelfde basisopdrachten.
- In Arnhem en Nijmegen voerde ik het woord over de Verstedelijkingsstrategie. Ik heb kritiek geuit over de gesloten wijze waarop deze tot stand is gekomen.

Wijchen, 7-12-2022.

Ramon Barends

Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
kennisnetwerkarnhemnijmegen@gmail.com

Termijnagenda Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum / versie : 23 januari 2023

Aan : Regionale Agendacommissie GMR A-N

Evenementen

Datum	Onderwerp	Toelichting
2023		
10 februari	Regiocongres 2023 'De kracht in de regio'	https://www.aanmelder.nl/regiocongres2023 De keuze is gemaakt om de raadsontmoeting voor het voorjaar 2023 te koppelen aan dit evenement.
7 april	Bustour Verstedelijkingsopgave GMR voor raadsleden	13.00 – 18.00 uur Bustour door de Groene Metropoolregio A-N over de verstedelijkingsopgave en specifiek ingezoomd op het groen-blauwe raamwerk. *Save the date volgt*
6 oktober	Raadsontmoeting najaar 2023	's middags / 's avonds Het programma wordt gemaakt in samenspraak met de RAC.

Lange termijnagenda gemeenteraden

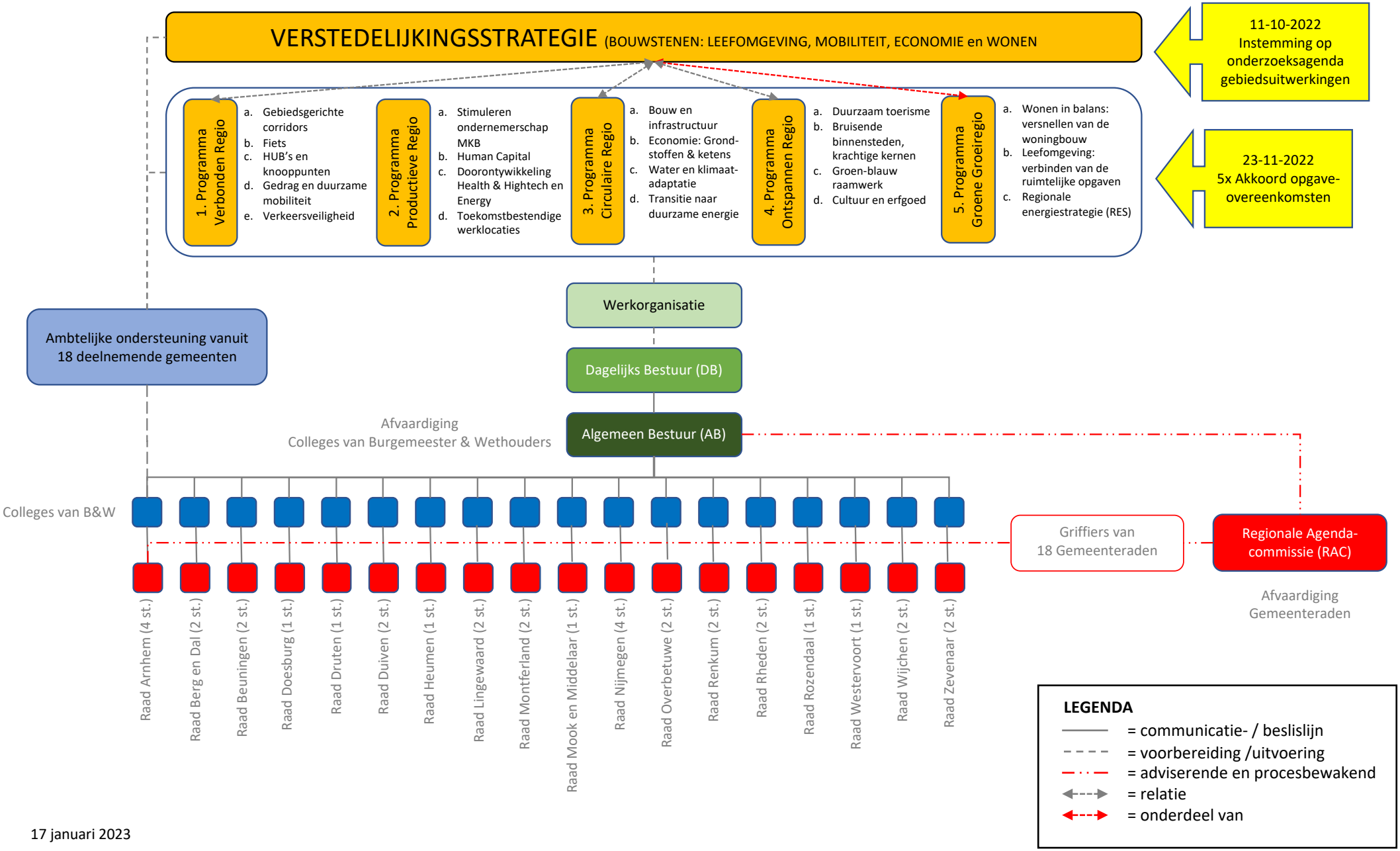
2023		
februari	Regio Deal Arnhem-Nijmegen Gezonde Groene Groei	informeren
Toelichting: In november hebben de drie partners GMR A-N, The Economic Board en de provincie een aanvraag bij het Rijk ingediend om een Regio Deal te sluiten. In het eerste kwartaal 2023 neemt het Kabinet hier een besluit over en worden wij geïnformeerd. Gemeenteraden worden via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de uitkomst hiervan.		
februari	Actualisatie regionale Huisvestingsverordening	informeren
Toelichting: Op 1 januari 2024 loopt de Huisvestingsverordening af. Het aankomend jaar wordt gewerkt aan de actualisatie daarvan. In februari worden gemeenteraden via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het proces, de planning en de voornaamste aandachtspunten.		

februari	Actualisatie Woondeal	besluitvormen
Toelichting: Uiterste datum besluitvorming: 8 maart* Op woensdag 8 maart vindt een ondertekeningmoment plaats voor de zeven woondealregio's in de provincie Gelderland. De woondeals worden ondertekend door de minister van BZK, de gedeputeerde van de provincie en de voorzitter van de desbetreffende regio. De heer Bruls is als voorzitter van de GMR door de achttien gemeenten gemandateerd om de Woondeal GMR A-N te ondertekenen. *het ondertekenen van een bestuursovereenkomst zoals de woondeal is, is een bevoegdheid van het college van B&W. De Woondeal GMR A-N is (in veel gemeenten) ter besluitvorming aan gemeenteraden aangeboden, om de uitgangspunten uit de woondeal vast te stellen en om deze te borgen in het lokale woonbeleid. Als besluitvorming door gemeenteraden plaats vindt na 8 maart 2023 heeft dit geen consequenties voor de bespreking in de gemeenteraad en heeft het geen consequenties voor de ondertekening door alle partners.		
april	Informatiebrief meerjarenbegroting 2024-2027 + toelichting wat dit betekent voor de Regionale agenda 2023-2024	informeren
Gemeenten worden via een brief geïnformeerd over de te verwachte lijn van de meerjarenbegroting 2024-2027 en ontvangen daarbij een toelichting – een addendum – op de (huidige) Regionale agenda 2023-2024.		
mei / juni	Verstedelijkingsopgave	informeren
Toelichting: Gemeenten worden via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het eerste concept van het Verstedelijkingsprogramma. In het Verstedelijkingsprogramma worden de bovenlokale ruimtelijke opgaven opgenomen die worden besproken met partners als gemeenten, GMR, Foodvalley, provincies Gelderland en Utrecht, diverse ministeries, Waterschappen, etc.		
mei / juni	Jaarrekening 2022	besluitvormen
Toelichting: Gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de jaarrekening 2022.		
november	Meerjarenbegroting 2024-2027	besluitvormen
Toelichting:		
4e kwartaal	Herziening Gemeenschappelijke Regeling GMR A-N	besluitvormen
Toelichting: Als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen		
november / december	Actualisatie regionale Huisvestingsverordening	besluitvormen
Toelichting:		
2024		
1e kwartaal 2024	Regionale Woon-zorg visie	Informeren / besluitvormen

Toelichting:

Overzicht – Praatplaat

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMRAN)

17 januari 2023

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-078

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	20 december 2022
Zaaknummer	Z/22/437183 /ADV/22/1133598
Onderwerp	Spreidingswet en huisvesting & integratie statushouders
Portefeuillehouder	S. Bijl en L. van Riswijk

Contactpersoon	Zwanet van Kooten
E-mail	z.vanKooten@zevenaar.nl
Telefoon	06 - 21975497

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In een eerder stadium bent u geïnformeerd over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne op 3 opvanglocaties in de gemeente Zevenaar en de nareizigers van statushouders in hotel Zevenaar.
Het college informeert u met deze raadsinformatiebrief over de voortgang en de ontwikkelingen op het terrein van de opvang van vluchtelingen en de huisvesting en integratie van statushouders.

Kernboodschap
Door oorlog, honger of onderdrukking zijn veel mensen op de vlucht en zoeken opvang in veilige landen. Sinds dit jaar heeft Nederland te maken met een toename van vluchtelingen. Redenen hiervoor zijn de oorlog in Oekraïne en dat als gevolg van het afnemen van de coronapandemie meer vluchtelingen asiel aanvragen. Deze ontwikkelingen hebben een groot effect op de asielketen en de benodigde opvang van vluchtelingen. Ook binnen de gemeente Zevenaar is dit het geval. De gemeente wil vluchtelingen op een humane manier opvangen en draagt hierin op verschillende manieren haar steentje bij. Ook het Kabinet heeft een aantal maatregelen, zoals de spreidingswet, in voorbereiding.

Context
x Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
Alle gemeenten hebben een taak om vluchtelingen en statushouders op te vangen. Het college van B&W heeft zich als doel gesteld om op basis van taakstellingen, vluchtelingen en statushouders humane opvang en huisvesting te bieden. In verband met onder andere de gespannen huizenmarkt en niet toereikende gezondheidszorg is dit een grote opgave. Toch is het gelukt om met de nodige inspanning en medewerking van organisaties aan de verschillende vragen en taakstellingen tegemoet te komen. Hierbij moet worden aangetekend dat de uitdagingen en opgaven voor 2023 nog hoger zijn en dat de gemeente hierop voortdurend moet anticiperen.

Spreidingswet
De asielketen zit (nog steeds) verstopt. Er is een hoge instroom van asielzoekers en weinig door- en uitstroom waardoor asielzoekerscentra vol zitten. De omstandigheden in de asielzoekerscentra zijn mede daardoor slecht. Asielzoekers die een verblijfstatus hebben moeten lang wachten om uit te stromen naar een woning vanwege de druk op de (sociale) woningmarkt. Er is een nieuwe wet in de maak waarmee het gemakkelijker wordt om gemeenten te verplichten asielzoekers op te vangen. Deze wet heet 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' en wordt ook wel de spreidingswet genoemd.

Nederland is op basis van internationale en Europeesrechtelijke verplichtingen verplicht om asielzoekers opvang te bieden. Het Rijk is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. Het COA voert dit in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid uit. In verband met de verstopte asielketen heeft het Rijk een beroep gedaan op gemeenten om asielzoekers op te vangen. Tegelijkertijd is er geen wettelijke taak voor gemeenten om de opvang van asielzoekers door het COA in gemeenten mogelijk te maken. Dit wetsvoorstel wil een einde maken aan deze situatie door gemeenten ook een expliciete wettelijke taak te geven bij de opvang van asielzoekers. Tevens wil het kabinet met dit wetsvoorstel komen tot een meer evenwichtige verdeling van asielzoekers over gemeenten.

De VNG heeft naar aanleiding van het wetsvoorstel een eerste uitvoeringscan uitgevoerd en een consultatieronde onder haar leden, de gemeenten, gehouden. Zij concludeert dat een spreidingswet nodig is om structureel uit de opvangcrisis te komen. De spreidingswet zoals deze nu voorligt draagt echter niet bij aan een duurzame en stabiele situatie met voldoende opvangplaatsen voor asielzoekers. De wet is complex en onnavolgbaar, zorgt voor vertraging en bevordert niet de evenwichtige spreiding die het beoogt. De VNG wil op korte termijn in gesprek met het kabinet om te komen tot een slagvaardigere 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen'. Het wetsvoorstel wordt voor behandeling aan de Raad van State voorgelegd.

Taakstelling huisvesting statushouders
Elk half jaar stelt de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid de taakstelling huisvesting statushouders vast. Deze taakstelling geldt voor elke gemeente in Nederland en is qua hoogte afgestemd op de grootte van de gemeente. Gemeente Zevenaar pakt deze taakstelling in goed overleg met de woningcorporaties op.

De taakstelling die de gemeente Zevenaar voor 2022 opgelegd heeft gekregen is volbracht. De taakstelling voor 2022 was als volgt opgebouwd:
Restant 2021: 18
1e helft 2022: 25
2e helft 2022: 34
Totaal 2022: 77

De uitvoering van de huisvestingstaakstelling is als gevolg van de knelpunten op de woningmarkt voor alle partijen (woningcorporaties, vluchtelingenwerk en gemeente) een grote opgave. Het is gelukt om aan deze taakstelling, inclusief achterstand 2021, te voldoen. Dit betekent dat de corporaties en Vluchtelingenwerk met de nodige inzet en creativiteit zich van deze taak hebben gekweten.
Voor de eerste helft van 2023 is de taakstelling landelijk vastgesteld op 21.200 te huisvesten statushouders. Voor de gemeente Zevenaar komt dit neer op 54. Dit is een grote uitdaging voor de organisaties om dit voor elkaar te krijgen en vraagt om alternatieve oplossingen om hieraan te voldoen, wetende dat verschillende prioritaire doelgroepen op de woningmarkt met elkaar 'in concurrentie' zijn.

Vluchtelingenwerk
Met de huisvesting van statushouders in onze gemeente hebben we ook een verantwoordelijkheid ten aanzien van inburgering. Met de nieuwe Wet inburgering die sinds 1 januari 2022 in werking is getreden worden de kansen van statushouders om op een snelle en volwaardige manier mee te doen in de maatschappij vergroot. In het inburgeringstraject worden het leren van de taal en participatie gecombineerd. De statushouder krijgt bij haar/zijn inburgeringstraject in de gemeente Zevenaar maatschappelijke begeleiding door Vluchtelingenwerk.

In 2022 en daarvoor werd maatschappelijke dienstverlening inhoudelijk en financieel via een subsidiebeschikking geregeld tussen de gemeente Zevenaar en Vluchtelingenwerk. Voor 2023 is er gekozen voor een overeenkomst van opdracht waarin de afspraken en te behalen resultaten vastgelegd worden. Als gemeente houden we zo meer regie op het inburgeringsproces en kunnen we meer sturen op resultaat.

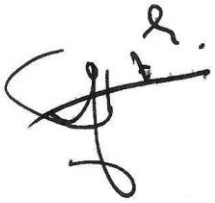
Opvang vluchtelingen uit Oekraïne
Zoals bekend biedt de gemeente Zevenaar in de drie gemeentelijke opvanglocaties 187 plekken aan. Daarnaast worden bij particulieren circa 40 vluchtelingen opgevangen. In samenwerking met de Regionale Sociale Dienst de Liemers en het Werkgeversservicepunt worden regelmatig banenmarkten georganiseerd om vluchtelingen te bemiddelen naar werk. Veel Oekraïners zijn inmiddels aan het werk. Ook is het mogelijk om Nederlandse les te volgen om zich zo op bijvoorbeeld de werkvloer verstaanbaar te maken. Met ingang van 9 januari a.s. krijgen de basisschoolleerlingen les in het pand van de voormalige Volksuniversiteit in Zevenaar. Met het aanbieden van de opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen voldoet de gemeente aan de taakstelling van de Veiligheidsregio.

Opvang nareizigers in Hotel Zevenaar
Het contract tussen het COA en de eigenaar van Hotel Zevenaar is onlangs verlengd. Nareizigers verblijven voor een zo kort mogelijke periode in het hotel in afwachting van definitieve huisvesting bij de referent (gezinslid met een status). Er is sprake van een goede doorstroom van nareizigers naar de referenten.

Communicatie en vervolgproces
Zodra er ontwikkelingen zijn die van belang zijn voor de opvang van vluchtelingen wordt u daarover geïnformeerd. Daarnaast is er een algemene pagina aangemaakt op www.zevenaar.nl. Deze wordt continu aangevuld met actuele informatie. Hierop staat ook hoe inwoners kunnen helpen. Overige communicatie vindt plaats via de andere gemeentelijke kanalen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-080

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 20 december 2022
Zaaknummer Z/22/437517 /ADV/22/1134486
Onderwerp Stand van zaken doortrekken Edisonstraat
Portefeuillehouder T. Albers

Contactpersoon Ilone Willemsen
E-mail I.Willemsen@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595362

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In de Commissie Ruimte van 12 oktober jl. is gevraagd naar de laatste stand van zaken.
Via deze raadsinformatiebrief informeert het college u daarover.

Kernboodschap
Onzekerheid over de haalbaarheid van project ViA15 (doortrekken A15 naar de A12 en verbreden van de A12) leidt ertoe dat er vooralsnog geen maatregelen genomen kunnen worden om de Edisonstraat door te trekken naar de Hunneveldweg (bedrijventerrein Mercurion).

Context
☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
■ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
Indien Zevenaar een nieuwe aansluiting krijgt op de A12 bij Hengelder (Zevenaar Oost) en op de A15 met de Arnhemseweg, gaat de huidige aansluiting op de A12 (Griethse Poort) dicht. Vanaf dat moment moet de Edisonstraat verbonden worden met de Doesburgseweg en krijgt ook bedrijventerrein Mercurion een goede verbinding met de nieuwe aansluiting op de A12.

In de huidige situatie is de Doesburgseweg te druk om deze verbinding nu al te realiseren. Alleen met een dubbele rotonde op de Edisonstraat/Doesburgseweg/Hunneveldweg kan het verkeer doorstromen. Hiervoor is echter een herziening van het bestemmingsplan nodig met onder andere een onderzoek naar de stikstofeffecten van deze reconstructie. Daarnaast moet de dubbele rotonde afgewaardeerd worden tot een enkele rotonde zodra de Griethse Poort gesloten is, wat kapitaalvernietiging tot gevolg heeft.

In de voorbereidende fase van de reconstructie van de Edisonstraat speelt het wel of niet doorgaan van het project ViA15 een rol. Wij bereiden de Edisonstraat nu voor uitgaande van een positieve uitspraak. Bij een eventuele negatieve uitspraak komen allerlei ontwikkelingen (7Poort II/FOZ e.d.) in een ander daglicht te staan.

Varianten doortrekken Edisonstraat
Op dit moment zijn drie varianten in beeld voor het doortrekken van de Edisonstraat. In het kader van het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar zijn deze drie varianten tijdens een online enquête voorgelegd aan de ondernemers en verdere belanghebbenden.

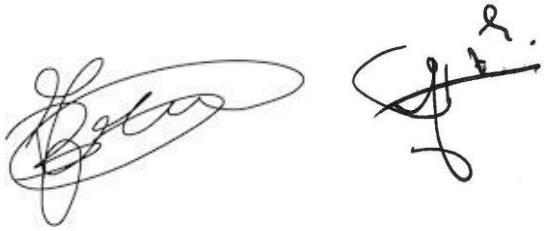
Zodra meer duidelijk is over de doorgang van het project ViA15 vindt verdere participatie plaats met de omgeving over de varianten. Zo wordt informatie opgehaald over de voor- en nadelen van deze varianten. De input wordt verwerkt in een eindadvies aan het college.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
In het kader van het project toekomstbestendig maken van Hengelder en Tatelaar wordt in overleg met de ondernemers en belanghebbenden aan de Edisonstraat een inrichtingsplan gemaakt van de weg, de openbare ruimte en aanliggende privéruimte. Tevens wordt gekeken hoe het gebied beter ingericht kan worden voor klimaatbestendigheid, voorkomen van hittestress en bevorderen van de biodiversiteit.

Vervolgproces
De raad wordt geïnformeerd zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn en de uitspraak van de Raad van State op het project ViA15 bekend is. Ondertussen gaan we uiteraard verder met werkzaamheden die in ieder geval nodig zijn voor de herinrichting van de straat.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. *N.v.t*

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-081

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	20 december 2022
Zaaknummer	Z/22/437518 /ADV/22/1134490
Onderwerp	Stand van zaken Gebiedsoplossing Babberich
Portefeuillehouder	T. Albers

Contactpersoon	Ilone Willemsen
E-mail	I.Willemsen@zevenaar.nl
Telefoon	0316-595362

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In maart 2022 bent u via een RIB (2022-012) geïnformeerd over de laatste stand van zaken.
Via deze raadsinformatiebrief informeert het college u over de laatste ontwikkelingen.

Kernboodschap
Op 21 februari 2022 is in een bestuurlijk overleg tussen de gemeente Zevenaar en de provincie Gelderland besloten om de Gebiedsoplossing Babberich verder uit te werken tot een businesscase. In de businesscase wordt de (financiële) haalbaarheid van de Gebiedsoplossing Babberich onderzocht en een mogelijke fasering.
Op 2 februari 2023 wordt het resultaat van de businesscase besproken in een bestuurlijk overleg tussen de gemeente Zevenaar en provincie Gelderland, waarna strategische keuzen gemaakt kunnen worden.

Context
- [x] Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- [ ] Collegeprogramma
- [ ] Motie/amendement/toezegging
- [ ] Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
In de RIB 2022-12 (9 maart 2022) bent u geïnformeerd over de fasering van het project en de behaalde resultaten per fase. Voor meer informatie verwijzen wij u naar deze RIB met bijlagen.

Op 15 maart 2022 heeft het college ingestemd met de Gebiedsoplossing Babberich en om deze verder uit te werken in een businesscase. Dit onderzoek is in afronding.
In de bestuurlijk overleggen heeft de provincie Gelderland diverse keren haar waardering uitgesproken over het integrale karakter van het proces en de onderzoeken, en ze ziet de meerwaarde hiervan in. Hiermee staat het dossier nog steeds prominent op de agenda bij de provincie. Er is nog geen duidelijkheid in hoeverre de provincie financieel wil bijdragen. De provincie heeft aan Zevenaar gevraagd om ook financieel bij te dragen, maar geen bedragen genoemd. In de Meerjarenbegroting 2023-2026 heeft uw raad middelen gereserveerd voor onderzoek en capaciteit (€ 570.000), €100.000 voor kleinschalige verkeersmaatregelen en € 1 miljoen voor de realisatie van Witte Kruis. Dit laatste bedrag is zeker niet toereikend maar Zevenaar laat richting de provincie een positieve grondhouding zien. In het bestuurlijk overleg van 2 februari a.s. wordt verder ingegaan op de financiële bijdragen. Ook heeft u tijdens de raadsvergadering van 2 november jl. een amendement aanvaard waarin € 100.000,- beschikbaar wordt gesteld voor versnellen van het proces. Wij zetten ons in voor deze versnelling.

Afgelopen periode is onderzocht of de Gebiedsoplossing Babberich onderdeel kan uitmaken van programma's. Zo is de Gebiedsoplossing opgenomen in de Verstedelijkingsstrategie. Ook is de Gebiedsoplossing aangemeld voor subsidie in het kader van Versnellingslocatie en BO-MIRT. Helaas is het project niet gehonoreerd in deze programma's. Uit de businesscase komen waarschijnlijk mogelijkheden om andere financieringsbronnen aan te boren en hier verder op in te zetten.

Onderzoek duurzame mobiliteit
Over het Witte Kruis in Babberich rijden jaarlijks duizenden zwaar beladen vrachtwagens van en naar het Gelders Eiland. Samen met ondernemers op het Gelders Eiland onderzoekt de Groene Allianties de Liemers de kansen voor meer transport over water. De laad- en loswallen vormen een goede basis. Begin 2023 is meer duidelijkheid hierover.

Communicatie en vervolgproces

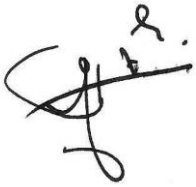
Communicatie naar buiten
De dorpsraad Babberich en de actiegroep 'Babberichseweg trapt op de rem' worden zoals afgesproken bijgepraat over het proces. De dorpsraden van de kernen op het Gelders Eiland worden ook geïnformeerd over het proces.

Vervolgproces
Tijdens de informatieve raadsbijeenkomst van 8 februari 2023 wordt de raad bijgepraat over de resultaten van de onderzoeken en het bestuurlijk overleg van 2 februari a.s. Tevens wordt de raad geïnformeerd met een RIB.

Er kan nu nog geen datum worden gegeven of en wanneer de Gebiedsoplossing Babberich gerealiseerd is. Gelet op de omvang is realisatie alleen in fasen mogelijk én er zal aansluiting moeten zijn bij de diverse programma's voor financiering.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
1. *N.v.t*

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-082

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	20 december 2022
Zaaknummer	Z/22/435510 /ADV/22/1131701
Onderwerp	Brief aan Gedeputeerde Staten inzake archeologische vondsten Romeins tempelcomplex Herwen Hemeling
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Contactpersoon	Lillian Werdmuller
E-mail	L.Werdmuller@zevenaar.nl
Telefoon	06-55421428

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Er is 15 november 2022 een brief verzonden aan Gedeputeerde Staten van Gelderland inzake de opgraving van het Romeins tempelcomplex Herwen Hemeling. Via deze raadsinformatiebrief informeert het college u daarover.

Kernboodschap
In de brief aan Gedeputeerde Staten spreken wij onze waardering uit voor de inzet van de Provincie Gelderland en het Rijk inzake de zorgvuldige archeologische opgraving van Herwen Hemeling en de bekostiging daarvan. Daarnaast is de wens uitgesproken dat vondsten van het tempelcomplex op korte en langere termijn - eerst tijdelijk en later in langdurige bruikleen – bij tentoonstellingen in het Liemers Museum zichtbaar worden voor onze inwoners en bezoekers. Met deze brief aan de gedeputeerden en met de raadsbijdrage voor publieksbereik willen onze bestuurlijke betrokkenheid tonen bij het behouden en zichtbaar maken van ons Romeins erfgoed en in het bijzonder het tempelcomplex Herwen Hemeling.

Context
- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- X Motie/amendement/toezegging 22 juni 2022 en 6 juli 2022
- ☐ Anders, namelijk afgesproken in het college

Inhoudelijke boodschap
Voor de brief aan Gedeputeerde Staten van Gelderland verwijzen wij naar de Bijlagen, Z/22/435510/UIT/22/1129871.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
De brief aan gedeputeerde Staten spreekt voor zich.

Vervolgproces
n.v.t.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. Z/22/435510/UIT/22/1129871 Brief aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland inzake vondsten archeologische opgraving Romeins tempelcomplex Herwen Hemeling

GEMEENTE ZEVENAAR

Aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

datum	14 november 2022
zaaknummer	Z/22/435510/UIT/22/1129871
onderwerp	Inzake vondsten archeologische opgraving Romeins tempelcomplex Herwen Hemeling.
contactpersoon	Lillian Werdmuller

Beste leden van het college van Gedeputeerde Staten,

Trots zij wij op de archeologische vondst van het Romeinse tempelcomplex Herwen Hemeling op 't Gelders Eiland in onze gemeente. Hoe ontzettend bijzonder! Deze opgraving heeft lokaal, nationaal en internationaal veel aandacht gekregen.

Wij realiseren ons dat wij als gemeentelijke overheid nooit de middelen hadden kunnen genereren die nodig bleken te zijn om deze interessante site op adequate wijze te onderzoeken en op te graven. Wij zijn de Provincie Gelderland en het Rijk veel dank verschuldigd dat zij diep in de buidel getast hebben om dit mogelijk te maken.

Bijdragen aan publieksbereik
Graag willen wij als gemeente een bijdrage leveren om op onze wijze dit prachtige erfgoed onder de aandacht te brengen van het publiek, inwoners van onze gemeente en bezoekers. Daartoe heeft de gemeenteraad onlangs 25.000 euro beschikbaar gesteld om op korte termijn in te zetten op publieksbereik.

Wij zijn in overleg met medewerkers van de Provincie Gelderland, RAAP, Erfgoed Gelderland en het Liemers Museum om te bezien wat op de korte en langere termijn mogelijk is.

Korte termijn
Graag zien wij dat er op korte termijn een tentoonstelling komt in ons Liemers Museum met meerdere in tijdelijke bruikleen gegeven vondsten van de vindplaats. Vanuit onze inwoners merken wij dat daar veel behoefte aan en enthousiasme voor is. Gezien de locatie van de opgraving is er een breed gedragen gevoel dat objecten van de opgraving ook thuishoren in het Liemers Museum. Dit ondersteunen wij.

Het zou prachtig zijn als einde van dit jaar er al een en ander aangekondigd kan worden.

Langere termijn
Het Liemers Museum werkte al aan een plan voor het inrichten van een permanente tentoonstelling over de Romeinen in De Liemers. Hierin worden het Unesco Werelderfgoed de Neder-Germaanse Limes en het lokale verhaal van Herwen - De Bijland uitgelicht. Het spreekt voor zich dat het Tempelcomplex Herwen Hemeling hierin nadrukkelijk meegenomen wordt. Uiteraard met vondsten, die wij van de Provincie in langdurige bruikleen hopen te krijgen.

Daarnaast willen wij inzetten op het zichtbaar en beleefbaar maken van het Tempelcomplex.

Bestuurlijke betrokkenheid
Met deze brief tonen wij onze bestuurlijke betrokkenheid met het Romeins erfgoed in onze regio en nu in het bijzonder met het Tempelcomplex Herwen Hemeling. Hierbij zetten wij in op het behouden en zichtbaar maken van de vondsten voor de gemeente Zevenaar.

Bij voorbaat willen wij uw college bedanken voor de medewerking en inzet vanuit de Provincie Gelderland.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-002

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	10 januari 2023
Zaaknummer	Z/22/435574 /ADV/22/1135849
Onderwerp	Individueel Management Plan Neder-Germaanse Limes Herwen - De Bijland, oktober 2022 definitief.
Portefeuillehouder	B. Kagei
Contactpersoon	L.Werdmuller
E-mail	l.werdmuller@zevenaar.nl
Telefoon	06-52841428

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Voor het UNESCO werelderfgoed de Neder-Germaanse Limes site Herwen - De Bijland is een Individueel Management Plan ontwikkeld en vastgesteld. Graag informeert het college u hierover.

Kernboodschap
Op 27 juli 2021 is de Neder-Germaanse Limes ingeschreven op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Het Werelderfgoedcomité heeft toen besloten dat voor de individuele sites in Nederland en Duitsland een zogenaamde Individueel Management Plan (IMP) moet worden opgesteld. De plannen worden gebruikt als onderdeel van de voortgangsrapportage aan UNESCO, waarvan de eerste uiterlijk 31 juli 2023 wordt ingediend. Eens per 6 jaar wordt een voortgangsrapportage ingediend.

Voor de site Herwen - De Bijland is een IMP opgesteld. In het schema bij het IMP zijn managementthema's opgenomen, waaraan ook ambities en een agenda gekoppeld zijn. De ambities en de voortgang van de agenda worden jaarlijks gemonitord in een gesprek met de siteholder, de Nederland Limes Samenwerking. Op basis van deze gesprekken kunnen de ambities en de agenda worden bijgesteld voor het volgende jaar.

Met het vaststellen van dit IMP toont het college van de gemeente Zevenaar zijn bestuurlijke betrokkenheid bij de ambities en voortgang van de agenda voor site Herwen – De Bijland.

Context
☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
X Anders, namelijk ter informatie

Inhoudelijke boodschap
Groeidocument
Het IMP voor de site Herwen – De Bijland is een groeidocument. Deze eerste versie is en kan niet compleet zijn. Het heeft een beperkte ambitie.

De gemeente Zevenaar heeft wat publieksbereik en educatie betreft al flink geïnvesteerd. Zo is medio juni 2022 het kunstwerk De Romeinse Baadster onthuld op de Punt bij De Bijland. Dit beeld is draagster van het verhaal rondom de Neder-Germaanse Limes. Informatiepanelen zijn geplaatst. Voorafgaand hieraan zijn in een communicatiecampagne inwoners en ondernemers Liemers breed geïnformeerd. In het najaar is een Doeboek verspreid voor de bovenbouw op alle basisscholen in de gemeente Zevenaar.

Gaandeweg zullen ambitie en agenda zich verder ontwikkelen rondom de managementthema's die in hoofdstuk 8 aan de orde komen en schematisch zijn uitgewerkt.
Voor het IMP verwijzen wij u naar de bijlage, Z/22/435574/INT/22/1135785.

Communicatie en vervolgproces
Communicatie naar buiten
Met onze communicatie sluiten we aan bij de ambities en de agenda voor de site Herwen – De Bijland. We bekijken jaarlijks welke onderdelen we uitlichten/wat we onder de aandacht gaan brengen.

Vervolgproces
Het IMP voor site Herwen – De Bijland wordt gebruikt als bijdrage aan de voortgangsrapportage richting UNESCO, waarvan de eerste komende zomer 2023 wordt ingediend.
Elk jaar vindt er een gesprek plaats tussen de gemeente Zevenaar en de siteholder om de ambities en voortgang van de agenda te monitoren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
1. Z/22/435574/INT/22/1135785 Individueel Management Plan Neder-Germaanse Limes Herwen - De Bijland, oktober 2022 def.

INDIVIDUEEL MANAGEMENTPLAN DE NEDER-GERMAANSE LIMES

Herwen - De Bijland

oktober 2022

ZEVENAAR

De Gelderse ambitie

De Romeinse Limes, de grens van het Romeinse Rijk, is de grootste lineaire archeologische structuur in Europa. Een indrukwekkend restant van dit verleden is de Neder-Germaanse Limes met forten, schepen, wegen, tempels en burgerlijke nederzettingen. De Limes loopt langs de Rijn door de provincies Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland en in Duitsland door de Duitse deelstaten Nordrhein-Westfalen en Rheinland Pfalz. De historische en actuele waarde van dit grensoverschrijdende erfgoed is groot. De Limes beschermde eens het noordelijke deel van het omvangrijke Romeinse Rijk. Nu doorsnijdt de Limes landsgrenzen en verbindt landen en culturen.

De Romeinse Limes behoorde voor een deel al tot het Unesco werelderfgoed en het Nederlandse deel is daar, gezamenlijk met het deel in de twee Duitse deelstaten, in 2021 aan toegevoegd. Hiermee krijgt ook dit deel van de Romeinse Limes officieel internationale allure. Het betekent erkenning van dit bijzondere erfgoed en leidt tot een vergroting van het toeristisch potentieel van het gebied.

Met deze gezamenlijke inleiding van het managementplan bekrachtigen wij als provincie Gelderland en de vijf Gelderse gemeenten onze betrokkenheid. Wij werken samen aan het beter beleefbaar maken van ons werelderfgoed en het behouden en beheren van onze sites. Hierbij zijn de taken als volgt verdeeld:

- de gemeenten zijn als eerste verantwoordelijk voor het behoud en bescherming van de sites. Dit is een wettelijke taak.
- de gemeenten zijn eerste aanspreekpunt voor bewoners en gebruikers van de werelderfgoederen.
- de provincie heeft een coördinerende en faciliterende rol ten aanzien van de organisatie van het werelderfgoed, ruimtelijke ordening, cultuur in het algemeen en over de thema's beleefbaarheid en publieksbereik.

Inhoud

De Gelderse ambitie

Inhoud

1. **Inleiding** **1**

2. **Formele gegevens van de site** **3**

3. **Site omschrijving** **4**
   - 3.1. Algemene omschrijving site Herwen – De Bijland 4
   - 3.2. Bijdrage aan Outstanding Universal Value (OUV) 4

4. **Aanspreekpunten** **6**

5. **Belanghebbenden** **10**

6. **Zichtbaarheid en beleefbaarheid** **10**

7. **Eigendom** **64**

8. **Managementthema's** **155**

Bijlage: Jaarlijks rapport over de managementthema's site 19 Herwen – De Bijland: 2022 **166**

1. Inleiding

Unesco werelderfgoed en opstellen van Individueel Management Plan

27 juli 2021 is de Neder-Germaanse Limes ingeschreven op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Het Werelderfgoedcomité heeft toen de aanbeveling van ICOMOS – het onderzoeksinstituut van UNESCO - overgenomen om voor de individuele sites in Nederland en Duitsland een zogenaamde Individuele Management Plan (IMP) op te stellen. Hiervoor is op internationaal niveau een format opgesteld.

De Limes-gemeenten hebben opdracht gekregen van de Nederlandse Limes Samenwerking (NLS) om per ingeschreven site een managementplan op te stellen. De NLS is een samenwerkingsverband van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Gelderland, die samen optreden als *siteholder* van het Nederlandse deel van het Werelderfgoed.

De IMP's worden naar het Werelderfgoedcentrum gezonden.

IMP Herwen – De Bijland

Dit managementplan voor de site Herwen – De Bijland bestaat uit een vast deel en een schematisch deel dat jaarlijks wordt bijgesteld. In het schema zijn managementthema's opgenomen, waaraan ook ambities en een agenda gekoppeld zijn. Op basis van het IMP volgt elk jaar een Werelderfgoedgesprek tussen de siteholder de Nederlandse Limes Samenwerking* (NLS), de provincie Gelderland en de gemeente Zevenaar. In combinatie met een schouw wordt de voortgang op de agenda gemonitord. In die overleggen kunnen de ambitie en de agenda worden bijgesteld voor het daaropvolgende jaar.

Doel

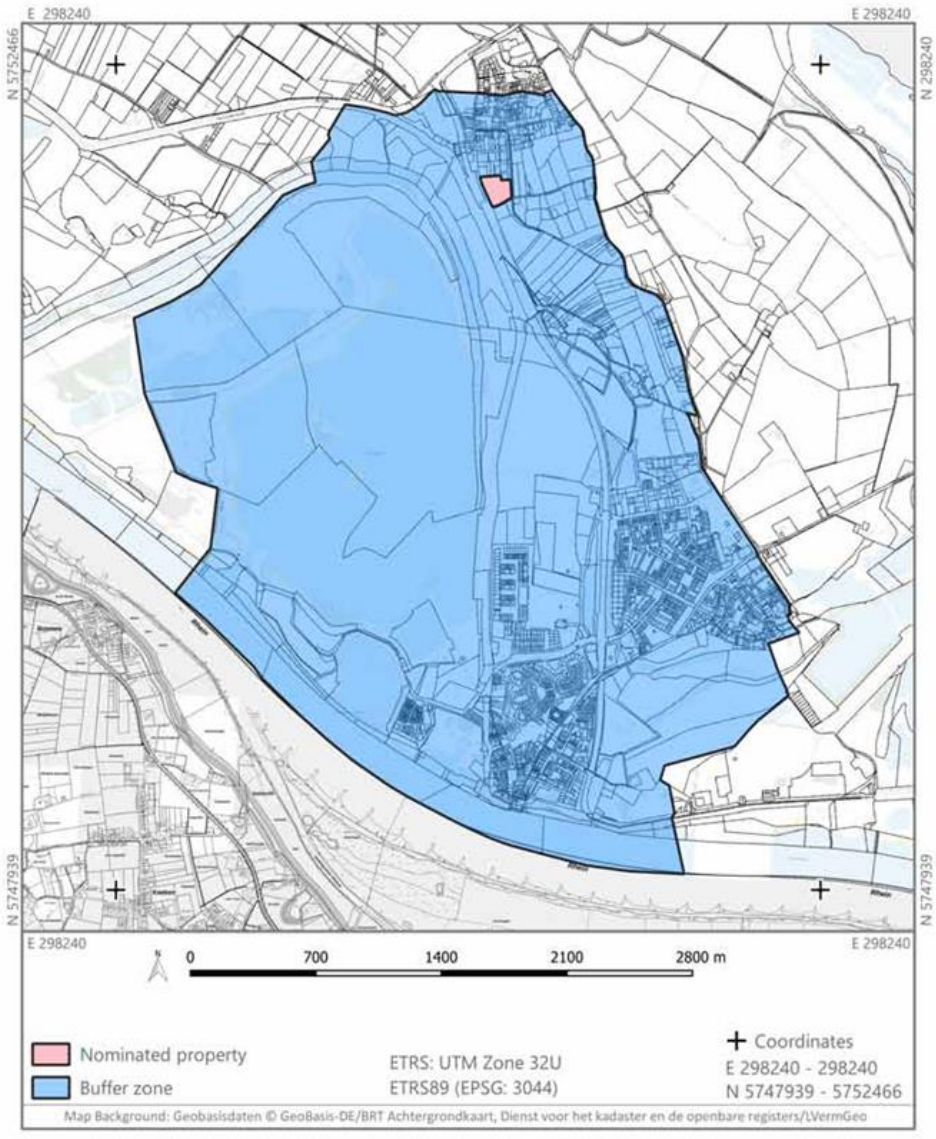
Het doel van dit managementplan is het beschermen, behouden en duurzaam onderhouden van de sites. Omgaan met nieuwe ontwikkelingen en het bekendmaken van de site bij de samenleving zijn van groot belang. Relevante lange termijndoelen zijn:

- Duurzame bescherming van de site.
- De Limes wordt onderdeel van educatieprogramma's in primair en secundair onderwijs.
- De presentatie van de site is van hoge kwaliteit en de site wordt – indien mogelijk – gebruikt voor vrijetijdsbesteding en toeristenhotspot.

- De site heeft een "inspirerend" karakter waar inwoners trots op kunnen zijn.
- Er zijn plannen en acties ontwikkeld om bovenstaande doelen te bereiken.
- Er is een aantal basisprincipes voor beheer en bescherming van Limessites:
- Adequate bescherming door het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen.
- Voorzichtigheid bij het maken van keuzes voor ontwikkelingen op en rondom de werelderfgoedsite.
- Duidelijke procedures en verantwoordelijkheden.
- Duidelijke overeenkomsten over hoe om te gaan met onvoorziene omstandigheden en risico's.

2. Formele gegevens van de site

- Sitenummer: 19
- Sitenaam: Herwen - De Bijland
- Locatie: De Bijland, Herwen, gemeente Zevenaar, Provincie Gelderland, Nederland
- Rijksmonument nummer 532517
- Bestemmingsplan Buitengebied Gelders Eiland 2008, 19-5-2009 / een nieuw BP Buitengebied Gelders Eiland heeft rechtskracht vanaf februari 2023
- Omgevingsverordening Gelderland (december 2018)
- Kaart: kernzone met bufferzone

3. Site omschrijving

3.1. Algemene omschrijving site Herwen – De Bijland

Vanaf de jaren 20 van de vorige eeuw zijn verweerde overblijfselen van een stenen fort op grote diepte gevonden tijdens zandwinning in wat nu De Bijland is, een recreatieplas. Nog liggen er resten van het fort op de bodem van de plas. De meeste opgebaggerde vondsten dateren van circa AD 70 - 260. Er is een vroege inscriptie die expliciet verwijst naar een dam of krib. Deze dam is een van de beroemdste voorbeelden van Romeins watermanagement, een barrière gebouwd in de rivier circa 12 - 9 BC om het watervolume te vergroten in de noordelijke tak van de Rijndelta. Een dergelijk belangrijk regulerend bouwwerk van watermanagement zal zijn bewaakt door een fort. Het fort in De Bijland moet destijds gelegen hebben in de hoek tussen de twee rivier armen om het transport over de rivier de Rijn veilig te stellen, terwijl het riviertransport over de Waal gecontroleerd werd vanuit het vlakbij gelegen fort van Kleve - Keeken.

Lang is gedacht dat de gehele militaire nederzetting geërodeerd was door de opeenvolgende post Romeinse meanderende rivierbochten. Maar onlangs zijn de greppels van tenminste twee militaire kampen gevonden zo'n 250 meter ten noordoosten van de opgebaggerde vondsten in De Bijland. Een van de greppels heeft een zeer schone vulling, wat kenmerkend is voor kort durende, tijdelijke kampen. De andere greppel was verscheidene keren doorsneden en bevatte resten, die de Romeinse oorsprong ervan bevestigde. Het verzamelde aardewerk en de metalen objecten uit het uitgegraven gebied, getuigen van het militaire karakter van de greppel.

Ten westen van de greppels liggen vermoedelijk de kampen, die deels zijn geërodeerd door een meander van de Waal. Ten oosten van de kampen is een geul van de Rijn gevonden, die tot einde Romeinse tijd/ begin Middeleeuwen actief is geweest: dit moet de riviergeul zijn geweest, die bewaakt werd door de kampen.

3.2. Bijdrage aan Outstanding Universal Value (OUV)

Om voor UNESCO werelderfgoed in aanmerking te komen, dienen sites vanuit een mondiaal perspectief over exceptionele natuurlijke en/of culturele waarden te beschikken. De site Herwen – De Bijland sluit op drie van de zes thema's van de OUV aan, die in relatie tot de nominatie van de Neder-Germaanse Limes geformuleerd zijn.

Herwen - De Bijland sluit aan bij 3 van de 6 OUV:

		eerste lineaire grens	aanpassen (aan) rivierenland-schap	militaire houtbouw	voetafdruk van een grens	variatie / tijdsdiepte	schatkist van het leven aan de grens
19	Herwen – De Bijland	●	●			●	

OUV: variatie/ tijdsdiepte

De militaire kampen bij De Bijland getuigen van een van de indrukwekkendste waterbeheersingswerken van het Romeinse leger - de dam die onder leiding van keizer Augustus' adoptiezoon Drusus gebouwd is om meer water naar de Rijn te leiden. Het begin van de bouw rond 9 BC en de voltooiing rond AD 55 zijn opgetekend door de historicus Tacitus, evenals de vernietiging ervan tijdens de Bataafse opstand van AD 69/70. Daarna moet de dam weer zijn hersteld.

OUV: eerste lineaire grens

De dam zelf is tot nu toe niet gevonden, maar moet ergens tussen de forten van De Bijland en Kleef-Keeken liggen, in het gebied dat wordt bestreken door de gemeenschappelijke bufferzone. De nabijheid wordt bevestigd door de vondst van een grafsteen in De Bijland, waarop staat dat de soldaat Marcus Mallius begraven is "te Carvium in de buurt van de dam".

OUV: aanpassen aan rivieren landschap

Alhoewel de twee greppels die in De Bijland zijn aangetroffen zeer incomplete voorbeelden van militaire kampen zijn, rechtvaardigt het bijzondere verhaal van de dam - dat verbonden is met deze greppels en met het geërodeerde stenen fort waarvan resten op de bodem van de De Bijland liggen - hun opname als onderdeel van het Unesco Werelderfgoed de Neder-Germaanse Limes. Zij illustreren de inspanningen van het Romeinse leger om de loop van de rivier naar zijn hand te zetten en het lot van militaire installaties in dit zeer dynamische rivierlandschap.

(Zie ook pagina 107, deel 1 Nominatiedossier)

4. Aanspreekpunten

Gemeente Zevenaar
t.a.v. beleidsmedewerker Erfgoed
Kerkstraat 27
6901 AA Zevenaar

Postadres: Postbus 10, 6900 AA Zevenaar
KCC tel : 0316 595 111
Of via contactformulier op de website: www.zevenaar.nl

Provincie Gelderland
Postbus 9090
6811 CG Arnhem

m: post@gelderland.nl t: 026 359 91 11

Nederlandse Limessamenwerking
Postbus 80300
p/a/ Provincie Utrecht
3584 BA Utrecht

tel: +31 30 2589111
m: info@limessamenwerking.nl t:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Smallepad 5
3811 MG Amersfoort

Postadres: Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort
tel: 033-421 7 799
m: info@cultureelerfgoed.nl

Erfgoed Gelderland
Westervoortsedijk 67-D
6827 AT Arnhem

tel.:028-303 4 254

5. Belanghebbenden

- Nederlandse Limessamenwerking (NLS)
  De NLS is het coördinerende samenwerkingsverband tussen overheden voor de Neder-Germaanse Limes in Nederland. Met name tussen de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Provincies Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland.

- Provincie Gelderland
  De provincie is de "siteholder" van de werelderfgoedlocaties in de provincie Gelderland. De provincie biedt ook ondersteuning bij het ontwikkelen van de verhaallijn Romeinen.

- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
  De kernzone van het werelderfgoed bij Herwen in de gemeente Zevenaar is een archeologische rijksmonumenten. De RCE is bevoegd gezag bij vergunningverlening. Ook ziet zij toe op goed toezicht en handhaving op de archeologische rijksmonumenten. Daarnaast heeft de RCE een monitoringsprogramma voor de kwaliteit van de archeologische rijksmonumenten.

  Onder de aankomende Omgevingswet wordt de gemeente bevoegd gezag voor rijksmonumenten.

- Gemeente Zevenaar
  De burgemeester en de wethouders van Erfgoed en Vrije Tijds Economie.
  De gemeenteraad.Zevenaar.

- De gemeenten Arnhem, Zevenaar, Overbetuwe, Berg en Dal en Nijmegen
  Deze regionale gemeenten beschikken net als Overbetuwe over Limes-erfgoed dat ingeschreven is als UNESCO werelderfgoed. Samen met Overbetuwe maakt dit dat regionaal een bijzonder verhaal over de Limes te vertellen is. De groep vergadert op incidentele basis.

- Grondeigenaar
  De eigenaar van de site komt in aanraking met bescherming en beheer van de werelderfgoedsite.

- Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)
  Deze marketing- en communicatieorganisatie is van belang voor de promotie van de Romeinse Limes in Gelderland.

- De Bijland BV
  Eigenaar en beheerder van de recreatieplas De Bijland en een belangrijke speler in het verbeelden en vertellen van het verhaal van de Limes.

- Ondernemers
  Ondernemers van het Gelders Eiland, specifiek binnen de bufferzone willen we graag faciliteren in het vertellen van het lokale verhaal van de Limes.

- Recreanten en toeristen
  Bezoekers van buiten en eigen inwoners binnen de gemeente zijn een potentiële groep mensen die we met communicatie en projecten over de Limes en in bredere zin over de Romeinen willen bereiken.

- Radboud Universiteit Nijmegen
  Aan de Radboud Universiteit zit (archeologische) kennis over de site Herwen – De Bijland.

- Museum het Valkhof
  Museum het Valkhof verzorgt de presentatie van vondsten en het verhaal van de Romeinse Limes binnen de provincie.

- Liemers Museum
  Een belangrijke Liemerse partner in het uitdragen van het lokale verhaal en in educatieve projecten voor basis en middelbaar onderwijs.

- Cultuurhistorische Vereniging Zevenaar en Heemkundekring Rijnwaarden
  Binnen deze twee clubs zit een groot enthousiasme voor en grote kennis van de lokale en regionale geschiedenis.

- Erfgoed Gelderland
  Een belangrijke partner in het zichtbaar maken van het verhaal van de Limes voor inwoners en toeristen.

- Romeinennetwerk Gelderland
  Romeinennetwerk Gelderland is in 2015 opgericht als platform voor regionale samenwerking op het gebied van de Romeinse geschiedenis, waaronder de limes.Het netwerk bestaat uit historische en archeologische verenigingen, gemeenten, erfgoedorganisaties en particuliere initiatiefnemers en vrijwilligers in Gelderland. De gemeente Zevenaar neemt deel aan dit netwerk.

- Romeinen NU
  RomeinenNU zet zich in om Romeinse geschiedenis en erfgoed op een creatieve en frisse manier onder de aandacht te brengen bij een breed publiek en het onderwijs.

- Romeinse Limes Nederland
  In Romeinse Limes Nederland werken de erfgoedhuizen van de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland samen. Romeinse Limes Nederland ondersteunt het publieksbereik, de educatie en de netwerkvorming rondom de Neder-Germaanse Limes.

- Liniebreed ondernemen
  Stichting Liniebreed Ondernemen heeft als doel te zorgen voor een duurzame, maatschappelijke en economische benutting van de Waterlinies in Nederland om zo het erfgoed te behouden voor volgende generaties.

- Scholen in de gemeente Zevenaar
  De basisscholen en middelbare scholen kunnen een rol spelen in educatie over het Zevenaars verhaal van de Romeinse Limes.

- Inwoners en omwonenden
  Deze groep mensen woont bij of vlakbij de werelderfgoedsite of binnen de Bufferzone.

De gemeente heeft lijsten met belanghebbenden m.b.t. tot het Unesco monument en m.b.t. publieksbereik.

Contactgegevens van de belanghebbenden zijn bekend bij de gemeente.

6. Zichtbaarheid en beleefbaarheid

Rondom De Bijland

De gemeente Zevenaar heeft al vroeg ingezet op het vertellen van het verhaal van het Unesco werelderfgoed de Neder-Germanse Limes. Dit kan maar beperkt op de site zelf. Gekozen is om het verhaal onder meer te vertellen op verschillende locaties rondom de recreatieplas De Bijland, gelegen in de bufferzone.

Aan de westzijde van de recreatieplas De Bijland op De Punt is een groot kunstwerk De Baadster op het strand geplaatst, als kapstok om te vertellen over de Neder-Germaanse Limes en over het lokale verhaal van de Dam van Drusus. Het zicht op De Baadster fluctueert met de waterstand van De Bijland.

Informatiepanelen

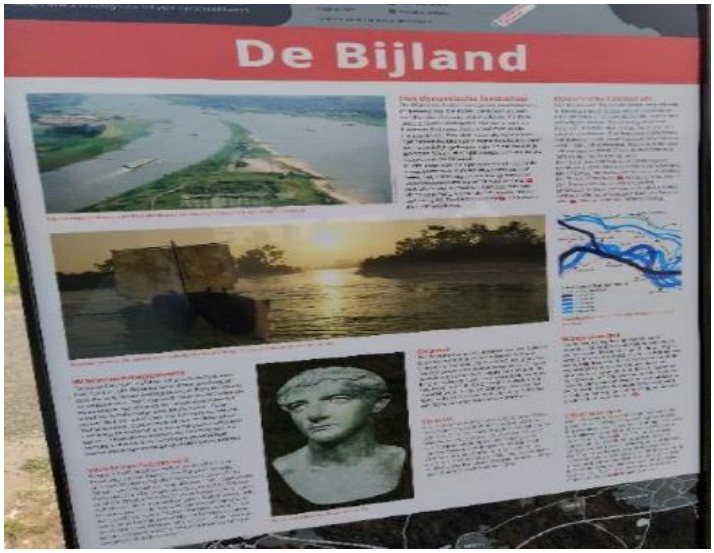
Rondom de recreatieplas zijn drie nieuwe Limes informatiepanelen geplaatst, met Unesco logo en landelijk logo en uitstraling:

1. Op de Herwensedijk staat een informatiepaneel bij de replica van de grafsteen van de Romeinse soldaat Marcus Mallius, die begraven lag bij Herwen bij de dam. Het paneel vertelt het verhaal van de Neder-Germaanse Limes in bredere, landschappelijke context.

2. In de bufferzone ter hoogte van de Putmanskrib staat een informatiepaneel, dat inzoomt op het lokale verhaal van de Dam van Drusus en de bescherming ervan door een Castellum en legerkampen. De wens is hier ook een trappaal te plaatsen voor kinderen.

3. Ter hoogte van De Punt met uitzicht op de Baadster is langs het fietspad een informatiepaneel geplaatst over het kunstwerk zelf. Hier vlakbij is ook een picknicktafel bekleed met een Romeins spel en informatie.

Drususpad

Het fiets/wandelpad dat ten noorden en westen van De Bijland ligt heeft straatnaamborden met de naam Drususpad gekregen.

Media

In aanloop naar de plaatsing van het kunstwerk zijn er tal van artikelen verschenen en uitingen op social media. Bij de gemeente is een overzicht beschikbaar.

Onthulling De Baadster

De feestelijke onthulling van De Baadster was op 17 juni 2022. Hiervoor zijn de bewoners van 't Gelders Eiland uitgenodigd.

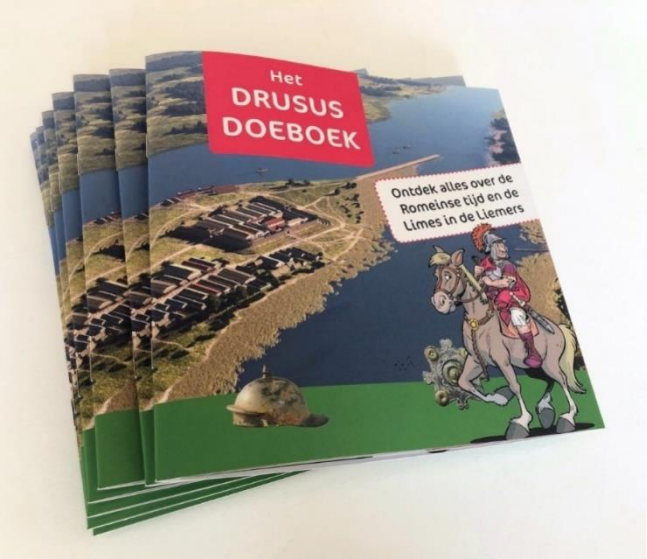

Drusus Doeboek

Er is een Drusus Doeboek ontwikkeld over de Neder-Germaanse Limes en de lokale Romeinse geschiedenis. Dit Doeboek is verspreid onder alle kinderen van de basisscholen in de gemeente Zevenaar. Ook kunnen jonge recreanten op de campings in de gemeente een exemplaar krijgen en zijn ze verkrijgbaar bij het lokale toeristische informatiecentrum en het Liemers Museum.

Tentoonstelling Liemers Museum

In het Liemers museum in Zevenaar worden permanent Romeinse vondsten van het Gelders Eiland tentoongesteld. Het komend jaar zal de vaste opstelling aangepast worden aan het thema Neder-Germaanse Limes.

Limesroute

De Limesroute, een fietsroute langs de Nederlandse sites die deel uitmaken van de Neder-Germaanse Limes, loopt langs recreatieplas De Bijland.

Google Maps kaartlaag

Hier met informatievoorzieningen Neder-Germaanse Limes, die jaarlijks geactualiseerd wordt: https://tinyurl.com/NGL-info

7. Eigendom

De site is privé eigendom: Maatschap Poodt

Contactgegevens zijn bij de gemeente bekend.

8. Managementthema's

De relevante managementthema's voor de site zijn:

1. Behoud
2. Kennis
3. Begrip en waardering
4. Samenwerking
5. Educatie
6. Presentatie
7. Samenleving
8. Recreatie/toerisme (bezoekers)

Middels jaarlijkse rapporten stellen we het volgende vast:

- De conditie: de huidige status en ontwikkeling; is de conditie onveranderd, verbeterd of verslechterd?
- Het doel van de van de onderwerpen in het managementplan.
- Specifieke acties voor het volgende jaar.
- De instrumenten waarmee het subthema wordt beheerd. Dit kunnen juridische instrumenten zijn, maar ook participatie.
- Verantwoordelijken: alle verantwoordelijke partners dienen betrokken te zijn bij het opstellen van de jaarlijkse evaluatie van de managementplannen. Voor de site Herwen - De Bijland betreft dit de gemeente Zevenaar, de provincie Gelderland, de NLS, maar ook de grondeigenaar van de site.
- De monitoring van de voortgang van de te behalen doelen, ambities en acties uit de managementplannen.

Deze eerste versie van het managementplan voor de site Herwen – De Bijland is een startdocument dat jaarlijks zal worden aangepast en helderheid zal geven in rollen en verantwoordelijkheden en de samenwerking tussen diverse partijen.

Jaarlijks rapport over de managementthema's site 19 Herwen - De Bijland: 2022

Thema	Subthema*	Doel	Status en conditie	Management-acties (SMART)	Instrumenten	Monitoring
1. Behoud						
	Planologische/ juridische bescherming	Beschermen van de site tegen bedreigingen.	Het archeologisch beschermings-regime is opgenomen in het nieuwe BP Buitengebied Gelders Eiland.	Volgens planning heeft dit BP rechtskracht vanaf februari 2023.	Omgevingsplan	
	Monitoring van de kwaliteit van de site	Goed technisch beheer en behoud van de site.	RCE monitort de kwaliteit van het rijksmonument (eens per zes jaar)	Nulmeting door RCE voor 1 juli 2023. Advies over behoud of verbetering.		Zijn de adviezen geborgd? Wanneer uitvoering acties?
	Factoren die de werelderfgoedsite aantasten	Voorkomen van schade aan de site door:				
		Grondwaterniveau	Nader te bepalen. Het is niet bekend of dit hier speelt en wat de mogelijke invloed op de site zijn kan.	Meenemen in de nulmeting.		

		Hoogwater/ overstromimg	Het perceel ligt binnendijks. De kans op een dijkdoorbraak is klein.	Onderzoeken wat de invloed van hoogwater op de site kan zijn. Zijn acties nodig?	Medio 2023 overleg met Waterschap.	Middels jaarlijkse bespreking IMP.
2 Kennis						
	Wetenschappelijke kennisontwikkeling (bij het uitvoeren van archeologisch onderzoek)	Het onderzoek draagt bij aan een groter begrip van de Romeinse Limes.	Er wordt aangesloten bij de onderzoeksagenda van de Neder-Germaanse Limes.			
3. Begrip en waardering						
	Interpretatie van de site (begrijpen wat de site is)					
	Communicatieplan gemeente	Kennisontwikkeling, voor de verschillende doelgroepen.	Er is in 2021 een Communicatieplan geschreven 'Verbeelding Romeinse historie Gelders Eiland', met strategische uitgangspunten en communicatiedoel-stellingen die nog actueel zijn.	Plan uit 2021 gebruiken bij het ontwikkelen van een Communicatie-plan /visie voor de langere termijn. Een langere termijn visie op de communicatie ontwikkelen met		

				andere partijen uit regio, provincie, NSL.		
	Het verhaal van de Neder-Germaanse Limes wordt verteld rondom de Bijland in de bufferzone: Zie hoofdstuk 6 - Er zijn drie informatiepanelen en een kunstwerk geplaatst. - Bekleedde picknick tafel met een Romeins spel. - Fietspad= Drususpad. - Trappaal voor kinderen. - Doeboek voor basisschool - Artikelen en podcasts in lokale media.	Doel: - informeren van verschillende doelgroepen over de Limes in het algemeen en specifiek het lokale verhaal. - het werelderfgoed en het vertelde verhaal als vliegwiel voor ondernemers om zich zelf te verbeteren.	De informatie-panelen zijn ontwikkeld conform het ontwerp van de NLS. Het nieuwe kunstwerk van Cortexstaal is hufterproof.	Er zijn afspraken met de eigenaren van De Bijland, vastgelegd in het Recht van Opstal. De eigenaren informeren de gemeente bij schade en overlast.	Een periodiek gesprek met de eigenaren van De Bijland houden over de gang van zaken m.b.t. beheer en afval, parkeren, overlast en vandalisme? Is er op enig gebied extra inzet nodig? Afspraken maken.	Rapportage in jaarlijks management-overleg. Wat is de uitkomst? Zijn acties geborgd.
4. Samenwer-king						

	Strategische allianties: Lokale ondernemers	Lokale ondernemers animeren, faciliteren in vertellen van lokale verhaal van de Neder-Germaanse Limes ter stimulering ondernemerschap.	Door te informeren over subsidie kansen, verhaallijn Romeinen ed.	Bijeenkomst organiseren voor ondernemers.		
	Strategische allianties als: Liniebreed onder-nemen TVAN Universiteiten Provincie Gelderland NLS Limes gemeenten	Samenwerking met regionale partijen om: het verhaal van de Neder-Germaanse Limes krachtig in de regio te positioneren. Als gemeente je voordeel behalen in kennis, contacten, efficiency, vrije tijds economie, marketing, financiering, ed.	In samenwerking met de regio (GMR en Provincie Gld) wordt een totaalverhaal rond de Romeinen ontwikkeld. Onderzoek en marketing gebeurt op regionaal niveau met een aantal Limes gemeenten.	Eind 2022 hebben we inzicht in doelgroepen Romeinen. Begin '23 ligt er provinciale visie en jaarplan hoe we het verhaal van de Romeinen in Gelderland verder kunnen/willen vertellen.	Gemeente Zevenaar bekijkt in 2023 hoe ze hieraan meedoen wil. In het Cultuur- en Erfgoedpact Liemers 2022-2024 wordt het thema Romeinen als kansrijk gezien.	
5. Educatie						
	Primair onderwijs Voortgezetonderwijs Volwassenen-onderwijs	Er is een lokaal erfgoed-educatieprogramma, waarin het belang en de geschiedenis van de site en het behoud ervan wordt uitgelegd. Het	Ontwikkeld zijn: - Doeboek over de Limes voor de basisschool. - Romeinse escape room	Overleg met het Liemers Museum organiseren i.v.m. evalueren activiteiten (aantal bezoekers, (doel-groep)enquêtes,	Monitoring	Wat is het resultaat? Welke acties kunnen het resultaat mogelijk verbeteren?

		Liemers Museum heeft hier de leiding.	- Museumlessen 2022-2023 Vaste opstelling over de Limes in het Museum staat voor 2023 gepland. -Organiseren van lezingen.	gesprek scholen ed.)		
6. Presentatie en zichtbaar-heid						
	Presentaties op en direct naast de site	Tonen van de Unesco-site. Informeren over de legerkampen.	Ambitie van site eigenaar en gemeente om informatiebord met Unesco vlag te plaatsen.	Gesprek met site-eigenaar organiseren voor najaar 2022. Plaatsing 2023.	Financiering door gemeente. Budget organiseren 2023.	
	Het verhaal verteld in de bufferzone		Zie hiervoor hoofdstuk 6 voor presentaties en Punt 3: Begrip en waardering (OUV)			
	Bezoekersmanage-ment/ toegankelijkheid		Zie punt 3: Begrip en waardering			
	Bewegwijzering	De nieuwe informatiepanelen in de bufferzone	Zie hiervoor hoofdstuk 6 voor presentaties en	Plaatsing van een nieuw infopaneel bij de site in	Zie hierboven.	

		sluiten aan bij het interpretatiekader. Verwijzing naar de locatie: middels bebording	Punt 3: Begrip en waardering In afstemming met de Liemerse gemeenten en de provincie.	2023. (Actie gemeente)		
7. Samenleving						
	Publieke participatie	Ingezet wordt op het betrekken van de ondernemers en inwoners, om met dit werelderfgoed en het verhaal hun voordeel te doen. Optrekken met de Liemerse gemeenten	De gemeente is hierbij aan zet: -met Erfgoed-organisaties, Liemers Museum -met ondernemers - ..	Organiseren van verschillende bijeenkomsten.	Draagvlak, enthousiasme, budget en subsidie organiseren.	
8. Recreatie/ toerisme						
	Wandel- en fietsroutes	Limes fietsroute Lobby extra lus aan Limes wandelroute via Gelders Eiland.				
	Meertaligheid	Teksten op Limes informatiepanelen zijn ook in het Duits.				
	Parkeerfaciliteiten	Parkeerfaciliteiten bij recreatieplas.		Zie punt 3 Begrip en waardering		

* De ingevulde sub-thema's zijn een eerste selectie. Indien relevant voor het thema en de site kunnen meer sub-thema's worden toegepast.
** Bijv. grondwaterniveau, boommanagement, overstroming, metaaldetectie, toerisme, andere monumenten of leidingen. Elke factor dient individueel te worden gerapporteerd.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-003

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	10 januari 2023
Zaaknummer	Z/22/434520 /ADV/22/1137221
Onderwerp	Raadsinformatiebrief stand van zaken Wet open overheid jan 2023
Portefeuillehouder	A. Boone

Contactpersoon	Wieneke Olthof
E-mail	w.olthof@zevenaar.nl
Telefoon	0316 595 111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Er is een aantal belangrijke ontwikkelingen over de voortgang van het project Wet open overheid (Woo). Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u daarover.

Kernboodschap
De eerste onderdelen van de Woo zijn succesvol ingevoerd. Nu volgt het actief openbaar maken van documenten. Wij volgen daarbij het basis ambitieniveau en doen waar mogelijk meer. Om het publiceren van documenten te vereenvoudigen, is anonimiseringssoftware ingekocht. We onderzoeken in hoeverre Zevenaar de eerste vier te publiceren informatiecategorieën[1], vooruitlopend op de komst van het landelijke publicatieplatform, op de eigen website kan plaatsen.

Context
- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☒ Collegeprogramma
- ☒ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

[1] Raadsstukken, bereikbaarheidsgegevens, Woo-verzoeken en convenanten.

Inhoudelijke boodschap

Realistisch ambitieniveau
Vanuit de VNG zijn diverse ambitieniveaus[2] uitgewerkt waarop de Wet kan worden uitgevoerd. Wij gaan uit van het niveau "basis" om de belangrijkste aspecten van de Wet goed in te voeren. Dit niveau zet (beperkt) in op participatie en scoort goed op onderdelen als inzet op communicatie, organisatie, techniek/ICT, kosten en dekking en risico's. Daar waar mogelijk zetten we in op elementen uit het door de VNG genoemde niveau "medium". We onderzoeken dan bijvoorbeeld of we extra documenten kunnen publiceren gerelateerd aan actualiteiten. We bekijken ook of we inwoners en de pers hierbij kunnen betrekken.

Status landelijk publicatieplatform PLOOI
Landelijk werd gewerkt aan het realiseren van een publicatieplatform genaamd PLOOI[3] voor het actief openbaar maken van documenten van ruim 1000 overheidsinstellingen. De ontwikkeling van dit platform is op advies van het landelijke Adviescollege ICT-toetsing stopgezet.
In reactie op deze situatie heeft de VNG bij gemeenten de vraag uitgezet in hoeverre we een eigen publicatieplatform hebben of kunnen realiseren. Op zo'n platform belanden erg veel documenten die ook goed doorzoekbaar moeten zijn. Dit vraagt een specifieke technische inrichting. De gemeente Zevenaar heeft daarom bij de VNG aangegeven dat wij behoefte hebben aan een landelijk platform dat hier speciaal voor ingericht is. Een landelijk platform heeft het voordeel dat documenten van verschillende gemeenten eenvoudiger te vergelijken zijn en "dwingt" gemeenten ook om op eenduidige wijze te werken.

Vaart behouden
We verkennen wel de mogelijkheden om, nu het landelijke publicatieplatform vertraging oploopt, de categorie 'convenanten' lokaal op www.zevenaar.nl te publiceren. Ook bekijken we of we aan actualiteiten gerelateerde (project)documenten via www.zevenaarverbindt.nl aan kunnen bieden.

Waar richten we ons nog meer op in 2023?
- Anonimiseringssoftware: we voeren software in die ons helpt om snel en uniform documenten te anonimiseren. De software gaat ons met name ondersteunen bij het actief publiceren van documenten van de diverse afdelingen en de griffie.
- Informatiehuishouding: we verbeteren de digitale archivering in het gemeentelijke zaaksysteem en sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij de landelijke standaarden.
- Digitale Toegankelijkheid: binnen de organisatie wordt extra aandacht besteed aan het Digitaal Toegankelijk maken van te publiceren documenten. Dit maakt documenten leesbaar voor zoekmachines en voorleessoftware.
- Heldere Taal: we gaan eenvoudig schrijven (B1) nog meer te bevorderen, bijvoorbeeld door publieksvriendelijke samenvattingen aan beleidsstukken toe te voegen.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
We communiceren op de website en via social media over welke informatie waar online te vinden is. Onze contactpersonen Woo staan klaar om vragen van inwoners te beantwoorden.

---

[2] Ambitieniveaus beschreven in het Implementatieplan actief openbaarmaken Woo van de VNG
[3] PLOOI: Platform Open Overheidsinformatie. Documenten die hier gepubliceerd worden, zijn vindbaar via www.overheid.nl

Vervolgproces
In het eerste halfjaar ligt de nadruk op een goede invoering van de anonimiseringssoftware en het onderzoek naar of en hoe we convenanten en extra documenten op onze website(s) kunnen publiceren. De training van medewerkers over werken met de anonimiseringssoftware, de Woo, helder schrijven en digitale toegankelijkheid integreren we in het reguliere trainingsaanbod van de Zevenaar Academie.

We nodigen u binnenkort uit voor een raadsinformatieavond over de Woo.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
Secretaris

Lucien van Riswijk
Burgemeester

Bijlagen
Geen.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-001

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 10 januari 2023
Zaaknummer Z/22/432906 /ADV/23/1138453
Onderwerp BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) Zevenaar 2022
Portefeuillehouder S. Bijl

Contactpersoon Evert Breman
E-mail e.breman@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595237

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In de vergadering van de commissie Samenleving van 6 december 2022 is de aanvraag Vangnetuitkering Zevenaar 2022 behandeld. Wethouder S. Bijl heeft hierbij de toezegging gedaan de raad te informeren over de rapporten die betrekking hebben op de BUIG-onderzoeken.
Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u hier nader over.

Kernboodschap
De gemeente Zevenaar heeft deelgenomen aan een onderzoek naar gemeenten met een structureel tekort op het BUIG-budget. Dit onderzoek heeft in opdracht van het ministerie van SZW plaatsgevonden en is uitgevoerd door het SEO (Sociaal Economisch Onderzoek).
Bijgaand treft u het rapport van het SEO-onderzoek aan.

Context
☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☒ Toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
Gemeenten ontvangen jaarlijks een budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies (LKS). Uitgangspunt in de financieringssystematiek is dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld en dat de verdeling zo goed mogelijk aansluit bij de werkelijke kosten. In de afgelopen jaren hebben o.a. gemeenten, de VNG, DIVOSA (Directeuren Voor Sociale Arbeid) en de Toetsingscommissie Vangnetuitkering Participatiewet, aandacht gevraagd voor gemeenten met grote

structurele tekorten op de bijstandsbudgetten. Dit is voor het ministerie van SZW aanleiding geweest om een tweetal onderzoeken te verrichten.
Een kwantitatief onderzoek naar meetbare oorzaken in het verdeelmodel en een onderzoek naar kwalitatieve oorzaken in verschillend beleid en uitvoering.

SEO-rapport
Het kwantitatief onderzoek, uitgevoerd door het SEO is inmiddels opgeleverd. De bevindingen over Zevenaar zijn vermeld op de pagina's 36 en 37 van het rapport.
Uit het rapport van het SEO blijkt dat het verdeelmodel bijstelling behoeft. Minister Schouten geeft in haar kamerbrief van 3 oktober 2022 aan dat deze uitkomst aanleiding is om te onderzoeken of het verdeelmodel kan worden verbeterd. De impact hiervan is op korte termijn echter niet te verwachten.

Kwalitatief onderzoek
De gemeente Zevenaar heeft onlangs ook deelgenomen aan het onderzoek van het ministerie van SZW naar gemeenten met meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget en welke invloed gemeenten hier zelf op uit kunnen oefenen. Dit kan gemeenten helpen bij het vormgeven van beleid en uitvoering van de Participatiewet. De resultaten van dit onderzoek worden in het voorjaar van 2023 verwacht.

Quickscan naar de BUIG-financiën in de gemeente Zevenaar
De gemeente heeft Significant APE gevraagd om een quickscan uit te voeren naar de oorzaak van deze tekorten, specifiek gerelateerd aan de BUIG-verdeelsystematiek en met aandacht voor de specifieke omstandigheden in de gemeente Zevenaar.
De bevindingen van dit rapport zijn gepresenteerd in de raadsinformatiebijeenkomst van 30 november 2022 (Aanvraag Vangnetuitkering 2022).

Communicatie en vervolgproces
De raad wordt geïnformeerd over de uitkomsten van het door het ministerie van SZW gehouden kwalitatief onderzoek naar gemeenten met meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget zodra deze bekend zijn.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1.	INT/23/1138484	SEO-rapport: 'Meerjarige tekorten en overschotten op het bijstandsbudget'.
2.	INT/23/1138501	Quick scan BUIG tekort gemeente Zevenaar.

MEERJARIGE TEKORTEN EN OVERSCHOTTEN OP HET BIJSTANDSBUDGET

EEN VERKENNING VAN OBJECTIEVE VERKLARINGEN

NOTITIE

seo • economisch onderzoek

atlas research

AUTEURS
WOUTER VERMEULEN, LENNART KROON, TIM SCHWARTZ, JOERI ATHMER, MARTEN MIDDELDORP (ATLAS), FRANCINE BUREMA (ATLAS) EN JORAN VELDKAMP (ATLAS)

IN OPDRACHT VAN
MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Samenvatting

Sommige gemeenten hebben meerjarig te maken met forse tekorten of overschotten op het bijstandsbudget. In opdracht van het ministerie van SZW hebben SEO Economisch Onderzoek en Atlas Research onderzocht of er objectieve kenmerken zijn die dit kunnen verklaren. Uitbreiding van het verdeelmodel kan dan een oplossing zijn, mits deze kenmerken door het afwegingskader komen en daarmee ook het model op huishoudniveau verbeteren.

Tabel S.1 laat zien dat meerdere objectieve kenmerken systematisch samenhangen met een meerjarig tekort of overschot op het bijstandsbudget. Systematische samenhang is in deze tabel gebaseerd op een vergelijking tussen de 15 gemeenten met de grootste tekorten en de 15 gemeenten met de grootste overschotten over de periode 2017-2020 onderling en met een vergelijkingsgroep van dertig gemeenten met eenzelfde bevolkingsopbouw en kleine verschillen tussen budget en uitgaven. De lijst van de in het onderzoek betrokken kenmerken is gebaseerd op workshops en interviews met gemeenten, aangevuld met kenmerken die in juridische procedures rondom de verdeling van de bijstandsbudgetten zijn genoemd, kenmerken die eerder zijn onderzocht en kenmerken uit een eigen inventarisatie.

Tabel S.1 Systematische samenhang kenmerken met meerjarige tekorten of overschotten

Naam kenmerk	Bron	Systematische samenhang (na controle voor centrumfunctie)
Segregatie		
Verhuisindex (o.b.v. bijstandsontvangst)	Gemeenten	Ja (ja)
Verhuisindex (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	Gemeenten	Ja
Segregatie-index (o.b.v. bijstandsontvangst)	Gemeenten	
Segregatie-index (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	Gemeenten	
(Stapeling van) problematiek / Centrumfunctie		
Huishoudens met problematische schulden	Gemeenten	
Multiproblematiek: criminaliteit en gezondheidsproblemen	Gemeenten	Ja
Multiproblematiek: problematische schulden en gezondheidsproblemen	Gemeenten	Ja
Gezondheidsproblemen gekruist met regionaal klantenpotentieel	Gemeenten	
Jeugdproblematiek: aandeel jongeren van 12-25 jaar verdacht van misdrijf	Eerder getoetste kenmerken	Ja
Aandeel jongeren met jeugdzorg	Eerder getoetste kenmerken	
Aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek	Gemeenten	Ja (ja)
Aandeel echtscheidingen	Eerder getoetste kenmerken	Ja
Aandeel laaggeletterden	Gemeenten	
Regionaal klantenpotentieel	Gemeenten	Ja
Stedelijkheid	Gemeenten	Ja
(Langdurig) in de bijstand		

Naam kenmerk	Bron	Systematische samenhang (na controle voor centrumfunctie)
Aandeel bijstandsontvangers dat langer dan 1, 2, … , 10 jaar in de bijstand zit	Gemeenten	Ja*
Loonkostensubsidies	Gemeenten	Ja (ja)
Overige demografische kenmerken		
Aandeel statushouders	Gemeenten	
Aandeel huishoudens met huurtoeslag	Eerder getoetste kenmerken	Ja
Aandeel sociale huurwoningen	Eerder getoetste kenmerken	
Aandeel goedkope huurwoningen	Gemeenten	
Kenmerken voor 'nietsers': bpg en verschil bpg tussen mannen en vrouwen op gemeenteniveau	Eerder getoetste kenmerken	
Aandeel hoogopgeleiden	Eerder getoetste kenmerken	Ja (ja)
Aandeel personen met een hoog inkomen op gemeenteniveau	Eerder getoetste kenmerken	
Arbeidsmarkt		
Beschikbaarheid van laaggeschoold werk	Gemeenten	
Beschikbaarheid van werk naar sector	Gemeenten	
Aandeel werk in groeisectoren in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	
Aandeel werk in krimpsectoren in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	
Aandeel conjunctuurgevoelige werkgelegenheid in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	Ja (ja)
Aandeel deeltijdwerk in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	
Aandeel kleine deeltijdbanen in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	
Aandeel flexwerk in totale beschikbaarheid van werk	Gemeenten	Ja (ja)
Bruto arbeidsparticipatie	Eerder getoetste kenmerken	Ja
Arbeidsmigranten en buitenlandse seizoenarbeiders	Gemeenten	Ja
Aandeel zelfstandigen en zzp'ers	Gemeenten	
Geografisch		
Afstand tot zee	Gemeenten	
Afstand tot de grens	Gemeenten	Nee (ja)

* Het kenmerk verschilt systematisch voor mensen die langer dan 1, 2, 3 of 4 jaar in de bijstand zitten.

Verschillen tussen gemeenten zijn het sterkt voor segregatie op basis van bijstandsontvangst, het aandeel huishoudens met huurtoeslag, het aandeel echtscheidingen, het aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek en het aandeel loonkostensubsidies. Voor de meeste van deze kenmerken geldt dat tekortgemeenten hoger scoren dan de gemiddelde gemeenten en de overschotgemeenten. De overschotgemeenten scoren over het algemeen juist lager dan de tekortgemeenten en de vergelijkingsgroep. Een uitzondering is het aandeel loonkostensubsidies, een instrument dat overschotgemeenten juist relatief vaak inzetten.

Een groot deel van de kenmerken die systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten hangt samen met de centrumfunctie van een gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor segregatie, stapeling van problematiek, echtscheidingen, het aandeel hoopgeleiden en het aandeel huishoudens met huurtoeslag. Tabel S.1 laat zien dat een groot deel van getoetste kenmerken inderdaad niet langer systematisch afwijken tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep wanneer gecorrigeerd wordt voor verschillen in het regionale klantenpotentieel. Vooral segregatie op basis van bijstandsontvangst, het aandeel bijstandsontvangers met LKS en het aandeel voormalige studenten met psychische problematiek blijven sterk afwijken tussen tekort- en overschotgemeenten en gemiddelde gemeenten.

Voor toekomstige verfijning van het verdeelmodel ligt het dan ook voor de hand om de rol van centrumfunctie en de kenmerken op huishoudniveau die hiermee samenhangen nader te onderzoeken. Ook een aantal kenmerken die te maken hebben met opleidingsniveau vragen aandacht, waaronder (voormalige) studenten met psychische problematiek. Langdurig bijstandsgebruik is een derde onderwerp voor nader onderzoek. Hierbij spelen vragen omtrent de optimale specificatie van de kenmerken en de verklaringskracht op huishoudniveau. Daarnaast is het voor het afwegingskader van belang in hoeverre de kenmerken beïnvloedbaar zijn door gemeenten, deze vraag speelt vooral voor langdurig bijstandsgebruik.

Inhoudsopgave

Samenvatting i
1 Inleiding 1
1.1 Aanleiding 1
1.2 Vraagstelling 1
1.3 Relatie met eerder onderzoek 2
1.4 Opbouw van dit onderzoek 2
2 Selectie van gemeenten 4
2.1 Systematische vergelijking 4
2.2 Verdiepend onderzoek 6
3 Selectie van kenmerken 10
3.1 Inbreng vanuit de acht gemeenten 10
3.2 Shortlist 12
4 Vergelijking kenmerken tussen gemeenten 15
4.1 Uitbijteranalyse 15
4.2 Verschillen tussen tekort-, overschot- en gemiddelde gemeenten 17
5 Gevolgen voor het bijstandsverdeelmodel 21
Bijlage A Verdiepend onderzoek voor acht gemeenten 22
Bijlage B Groslijst kenmerken 33
Bijlage C Beschrijving kenmerken systematische analyse 39
Bijlage D Resultaten systematische kenmerken voor modelkenmerken 48

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de komst van de Wet werk en bijstand (WWB) in 2004 werden gemeenten volledig financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de bijstand. Zij ontvangen hiervoor een budget vanuit het Rijk. Gemeenten mogen bij effectieve uitvoering de overschotten op hun budget behouden en worden zo gestimuleerd tot effectief beleid. De verdeling van het budget is gebaseerd op een objectief verdeelmodel.

De bedoeling van het werken met een objectief verdeelmodel is dat gemeenten een budget ontvangen voor de uitgaven die objectief te verwachten zijn. Uitgaande van een optimale inschatting van de objectief te verwachten uitgaven worden tekorten en overschotten volledig verklaard door beleid en uitvoering. Tekorten en overschotten reflecteren dan volledig de mate waarin gemeenten de bijstandsuitgaven in de hand weten te houden, bijvoorbeeld door mensen intensief te begeleiden en snel naar werk te laten uitstromen.

In de praktijk zijn er echter gemeenten die meerjarig met forse tekorten of overschotten te maken hebben. Forse meerjarige tekorten zijn onwenselijk, zowel voor de betrokken gemeenten zelf, die jaarlijks voor bezuinigingsopdrachten worden gesteld, als voor de intergemeentelijke solidariteit die via het vangnet wordt aangesproken. Terwijl grote tekorten meestal door het vangnet worden gedempt, is er bij grote overschotten geen sprake van demping. Dat wordt door veel gemeenten als onrechtvaardig ervaren. Grote en langdurige afwijkingen tussen budget en uitgaven roepen in zijn algemeenheid de vraag op in hoeverre deze door gemeenten via beleid en uitvoering te beïnvloeden zijn. Kunnen gemeenten nadeel ondervinden van het model, bijvoorbeeld omdat bepaalde objectieve factoren in de gemeente te specifiek zijn om door het model te worden opgepakt? Speelt een factor als een relatief groot onbeweeglijk bestand waarop de gemeente nauwelijks invloed heeft een rol? Zijn er ook minder meetbare factoren die een rol spelen?

Vanuit diverse kanten is er aanleiding om goed naar de situatie bij gemeenten met meerjarige tekorten of overschotten te kijken. Gemeenten, VNG en Divosa vragen vanuit de begeleidingscommissie van het bijstandsverdeelmodel aandacht voor de positie van gemeenten met grote (meerjarige) tekorten. SZW begrijpt dat het voor gemeenten met een meerjarig tekort een moeilijke opgave kan zijn om de uitgaven terug te dringen. De Toetsingscommissie vangnet Participatiewet wil anticiperen op de vraag die op hen afkomt of bij het bepalen van de hoogte van de vangnetuitkering rekening zou kunnen worden gehouden met het deel van het tekort dat niet door beleid en uitvoering te beïnvloeden is.

1.2 Vraagstelling

Tegen deze achtergrond heeft het ministerie van SZW twee onderzoeken uitgezet naar de rol van objectieve kenmerken enerzijds en beleid en uitvoering anderzijds in het ontstaan van meerjarige tekorten en overschotten. Dit onderzoek gaat over de rol van objectieve kenmerken.[1] Het doel is:

- Onderzoeken of (specifieke) kenmerken een verklaringsgrond kunnen bieden voor de meerjarige tekorten of overschotten.

[1] De kern van het nieuwe onderzoek naar beleid en uitvoering wordt gevormd door casestudies bij 15 gemeenten. Dit onderzoek loopt van mei 2022 tot voorjaar 2023.

- Nagaan of er kenmerken zijn die in het model kunnen worden opgenomen en de verklaringskracht van het model kunnen verbeteren.

De voorgestelde aanpak daarbij is om opvallende verschillen in (specifieke) kenmerken in beeld te brengen tussen groepen gemeenten die er qua resultaat op de bijstandsbudgetten goed, slecht en gemiddeld voorstaan: doen bepaalde kenmerken zich relatief vaak voor bij tekortgemeenten of overschotgemeenten, in vergelijking met gemiddelde gemeenten? Bij de selectie gaat het daarbij om forse meerjarige tekorten en overschotten over de periode 2017 tot en met 2020.

1.3 Relatie met eerder onderzoek

In het verleden is de uitbreiding van het bijstandsverdeelmodel met nieuwe kenmerken meerdere keren onderzocht aan de hand van het afwegingskader.[2] Een van de criteria in dit afwegingskader is dat de verklaringskracht van het model voldoende toeneemt. Hierbij gaat het om de verklaring van bijstandsgebruik voor alle huishoudens in alle gemeenten. Er is dus geen specifieke focus op uitschieters. Het is echter mogelijk dat bepaalde kenmerken voor de 'gemiddelde gemeente' minder belangrijk zijn dan voor uitschieters en daarom niet boven komen drijven in een onderzoek naar alle huishoudens in alle gemeenten. Dit rechtvaardigt een aanpak die zich juist op deze uitschieters richt.

Er is in 2016 en 2017 onderzoek gedaan naar uitschieters.[3] Hoewel er in deze onderzoeken ook aandacht was voor objectieve kenmerken lag de focus vooral op de rol van beleid en uitvoering. Konden gemeenten met een groot tekort of overschot hierop sturen? Een eerste verschil met de huidige opzet is dus dat de focus nu juist op objectieve factoren ligt. Een tweede verschil is de selectie van gemeenten. Destijds was de omvang van het tekort of overschot het belangrijkste criterium, terwijl dit onderzoek zich richt op meerjarige tekorten en overschotten. Ten derde is het model sinds 2017 veranderd en kan ook het belang van bepaalde kenmerken in de afgelopen jaren veranderd zijn.

Verder is de uitkomst van het bijstandsverdeelmodel voor een aantal specifieke gemeenten op hun verzoek nader onder de loep genomen. Dit levert geen inzicht in de vraag welke kenmerken systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten en gemiddelde gemeenten.

Tegen deze achtergrond lijkt het zinvol om mogelijke objectieve verklaringen voor meerjarige tekorten en overschotten nu onder de loep te nemen.

1.4 Opbouw van dit onderzoek

Het onderzoek bestaat uit een aantal stappen die in de opeenvolgende hoofdstukken van deze notitie worden besproken. Allereerst zijn gemeenten geselecteerd met aanzienlijke meerjarige tekorten of overschotten op het bijstandsbudget. Het gaat om 15 tekort- en 15 overschotgemeenten. Ook is een vergelijkingsgroep van dertig

---

2 Zie bijvoorbeeld "Tempelman et al. (2017). Verfijning bijstandsverdeelmodel 2018. Amsterdam en Utrecht: SEO Economisch Onderzoek en Atlas voor gemeenten" of "Tempelman et al. (2018). Verdeling van de bijstandsmiddelen 2019. Amsterdam en Utrecht: SEO Economisch Onderzoek en Atlas voor gemeenten".

3 Marlet et al. (2016). Analyse residuen Bijstandsverdeelmodel 2017. Utrecht en Amsterdam: Atlas voor gemeenten en SEO Economisch Onderzoek.
Marlet et al. (2017). Van budget naar besteding. Verklaringen voor tekorten en overschotten op het gemeentelijke bijstandsbudget. Utrecht en Amsterdam: Atlas voor gemeenten en SEO Economisch Onderzoek.

gemeenten geselecteerd waarvoor bijstandsuitgaven juist dicht bij het budget lagen. De vergelijkingsgroep is qua opbouw van bevolkingsomvang vergelijkbaar met de groep van tekort- en overschotgemeenten. Binnen de groep tekort- en overschotgemeenten zijn acht gemeenten geselecteerd voor verdiepend onderzoek. Er hebben workshops met deze gemeenten plaatsgevonden en we hebben interviews met de afzonderlijke gemeenten gehouden om mogelijke verklaringen in kaart te brengen.

Op basis van de workshops en interviews met de acht gemeenten hebben we een longlist van mogelijk te onderzoeken kenmerken opgesteld. Deze longlist is aangevuld met kenmerken die in juridische procedures rondom de verdeling van de bijstandsbudgetten zijn genoemd. Daarnaast is een eigen inventarisatie van mogelijke kenmerken gemaakt.

In overleg met het ministerie van SZW en de begeleidingscommissie is uit deze longlist een shortlist gedestilleerd van kenmerken die daadwerkelijk zijn geconstrueerd en waarvoor vervolgens is getoetst of ze systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep. Een van de criteria hierbij was of het kenmerk goed te operationaliseren is. Hoewel de focus lag op objectieve kenmerken zijn ook een aantal kenmerken meegenomen die direct of indirect door gemeenten te beïnvloeden zijn. Daarnaast zijn alle kenmerken in het model getoetst.

Het onderzoek eindigt met een verkenning van vervolgstappen richting mogelijke aanpassing van het verdeelmodel om beter rekening te houden met kenmerken waardoor in sommige gemeenten meerjarige tekorten of overschotten ontstaan.

2 Selectie van gemeenten

Dit hoofdstuk beschrijft de selectie van tekort- en overschotgemeenten voor een systematische vergelijking van kenmerken. We selecteren ook een vergelijkingsgroep waarvoor uitgaven en budget juist dicht bij elkaar liggen. Daarnaast beschrijft dit hoofdstuk de selectie van vijf tekort- en drie overschotgemeenten voor verdiepend onderzoek op basis van workshops en interviews.

2.1 Systematische vergelijking

We zoeken verklaringen voor gemeenten die meerjarig een substantieel tekort of overschot op hun bijstandsbudget hebben. Tekorten en overschotten zijn bepaald door de definitieve budgetten te vergelijken met de werkelijk gerealiseerde netto uitgaven (bestedingen minus baten) in hetzelfde jaar, uitgerekend als percentage van de budgetten.[4] De selectie is gebaseerd op de periode van 2017 tot 2020. Doordat de uitgaven vanaf het jaar 2021 tijdens de selectiefase van dit onderzoek nog niet beschikbaar zijn, is het met deze methode niet mogelijk om de jaren 2021 en 2022 mee te nemen.

We selecteren tekort- en overschotgemeenten onder gemeenten die volledig objectief gebudgetteerd zijn en dus meer dan 40 duizend inwoners hebben. In dit onderzoek gaat het namelijk om de vraag of meerjarige uitbijters samenhangen met objectieve kenmerken, zodat aanpassing van het model een oplossing zou kunnen bieden. Voor gemeenten die niet of gedeeltelijk objectief gebudgetteerd zijn, is dit minder relevant. Het is bekend dat het objectieve model het bijstandsgebruik voor deze gemeenten minder goed voorspelt. Dat is de reden dat ze gedeeltelijk of volledig historisch gebudgetteerd zijn.[5]

Selectie tekort- en overschotgemeenten

Binnen de groep van volledig objectief gebudgetteerde gemeenten kijken we vervolgens naar het cumulatieve tekort of overschot over de periode 2017-2022. Een voordeel van deze methode is dat gemeenten die één jaar een relatief klein tekort of overschot hebben en de andere jaren een aanzienlijk tekort of overschot niet buiten de selectie vallen. Tabel 2.1 laat zien welke 15 tekort- en 15 overschotgemeenten over deze periode het grootste cumulatieve tekort of overschot hebben. Meerjarige tekorten lopen op tot 14 procent in Leeuwarden en meerjarige overschotten lopen op tot 25 procent in Amstelveen.

4 Voor het jaar 2020 zijn de tekorten en overschotten bijvoorbeeld als volgt berekend: procentueel tekort/overschot = (budget 2020 – uitgaven 2020) / budget 2020.

5 Zie bijvoorbeeld: Vermeulen, W., Kroon L., Schwartz T., Middeldorp M., Burema F. (2021). Vaststellen van de bijstandsbudgetten 2022. Herschatting en verdeling van de budgetten. SEO-rapport nummer 2021-85.

Tabel 2.1 Overzicht tekort- en overschotgemeenten

Tekortgemeenten	Gemiddeld tekort	Overschotgemeenten	Gemiddeld overschot
Leeuwarden	-14%	Amstelveen	25%
Utrechtse Heuvelrug	-13%	Hollands Kroon	23%
Leidschendam-Voorburg	-13%	Horst aan de Maas	19%
Zutphen	-11%	Waalwijk	18%
Vlissingen	-11%	Maastricht	18%
Dordrecht	-11%	Venray	18%
's-Gravenhage (gemeente)	-9%	Heusden	16%
Súdwest-Fryslân	-9%	Heerhugowaard	16%
Groningen (gemeente)	-9%	Oosterhout	15%
Arnhem	-9%	Beverwijk	15%
Nijmegen	-8%	Schagen	14%
Hilversum	-8%	Steenwijkerland	14%
Zevenaar	-8%	Peel en Maas	12%
Zwijndrecht	-8%	Roosendaal	12%
Ede	-8%	's-Hertogenbosch	11%

Selectie vergelijkingsgroep met saldo stabiel rondom nul

Tabel 2.2 laat zien tegen welke vergelijkingsgroep we kenmerken van tekort- en overschotgemeenten in dit onderzoek afzetten. Er is een groep gemeenten geselecteerd waarvoor het saldo stabiel rondom nul ligt en die qua omvang op een vergelijkbare manier samengesteld is als de tekort- en overschotgemeenten.

Als eerste stap is voor elk van de geselecteerde tekort- en overschotgemeenten gekeken naar de gemeentegrootte in 2020. Voor alle tekort- en overschotgemeenten binnen een bepaalde gemeentegrootteklasse is binnen die gemeentegrootteklasse hetzelfde aantal gemeenten voor de vergelijkingsgroep gezocht. Dit betekent dat uiteindelijk evenveel gemiddelde gemeenten worden geselecteerd (dertig) als tekort- en overschotgemeenten bij elkaar (15+15).

Vervolgens is per gemeente gekeken naar de optelsom van de absolute waarde van de saldi over vier jaar. Per gemeentegrootteklasse zijn de gemeenten geselecteerd waarvoor dit cumulatieve absolute saldo het dichtst bij nul ligt. Er is gekozen voor een cumulatief absoluut saldo, omdat dit onderzoek gemeenten met een meerjarig tekort of overschot vergelijkt met gemeenten waarvoor er meerjarig nauwelijks een verschil is tussen de voorspeelde budgetten en de werkelijke uitgaven. Wanneer wordt uitgegaan van een gemiddeld saldo over vier jaar, dan kunnen gemeenten die het ene jaar bijvoorbeeld een overschot van 15 procent en het andere jaar een tekort van 15 procent hebben ook door de selectie komen. Oftewel, het gaat hier om gemeenten met een relatief stabiel saldo rond de nul.

Tabel 2.2 Overzicht van de gemeenten die zijn meegenomen in de analyses

Inwoners	Tekortgemeenten	Overschotgemeenten	Vergelijkingsgroep	
40.000 tot 100.000 inwoners	Hilversum	Amstelveen	Barendrecht	Smallingerland
	Leidschendam-Voorburg	Beverwijk	Berkelland	Stichtse Vecht
	Súdwest-Fryslân	Heerhugowaard	Doetinchem	Terneuzen
	Utrechtse Heuvelrug	Heusden	Harderwijk	Velsen
	Vlissingen	Hollands Kroon	Heerenveen	Vijfheerenlanden
	Zevenaar	Horst aan de Maas	Heerlen	Weert
	Zutphen	Oosterhout	Helmond	Westerkwartier
	Zwijndrecht	Peel en Maas	Meierijstad	Wijchen
		Roosendaal	Nieuwegein	
		Schagen	Nijkerk	
		Steenwijkerland	Noordoostpolder	
		Venray	Oss	
		Waalwijk	Sittard-Geleen	
100.000 tot 250.000 inwoners	Arnhem	's-Hertogenbosch	Alphen aan den Rijn	Venlo
	Dordrecht	Maastricht	Amersfoort	Westland
	Ede		Apeldoorn	
	Groningen (gemeente)		Emmen	
	Leeuwarden		Enschede	
	Nijmegen		Tilburg	
Meer dan 250.000 inwoners	's-Gravenhage (gemeente)		Amsterdam	
Aantal	**15**	**15**	**30**	

Gemeentelijke herindelingen

Jaarlijks vinden gemeentelijke herindelingen plaats waarbij gemeenten fuseren tot nieuwe gemeenten of kleinere gemeenten samengaan met grotere gemeenten. Het aantal gemeenten is in de periode van 2017 tot 2020 afgenomen van 388 naar 352. Bij het bepalen van meerjarige tekorten en overschotten spelen deze gemeentelijke herindelingen een rol. Voor het bestuderen van de tekorten en overschotten is de gemeentelijke indeling voor 2020 gebruikt. Dit betekent dat gemeenten die in eerdere jaren nog aparte gemeenten waren worden behandeld alsof ze al die jaren al gefuseerd waren. Dit geeft de mogelijkheid om de gemeenten over alle jaren te kunnen volgen.[6]

2.2 Verdiepend onderzoek

We selecteren acht van de dertig tekort- en overschotgemeenten voor verdiepend onderzoek, gebaseerd op workshops en interviews met elke gemeente afzonderlijk. De acht gemeenten zijn zo gekozen dat ze, binnen de populatie tekort- en overschotgemeenten, geografisch verspreid over het land gelegen zijn en variatie in grootteklasse en bijstandsdichtheid kennen. Daarnaast is meegewogen of gemeenten een procedure in het kader van Bezwaar en

[6] Aparte gemeenten worden behandeld alsof ze gefuseerd zijn, ook wanneer ze in die periode geen gezamenlijk beleid hebben gevoerd. In tabel 2.2 gaat het dan om de gemeenten Meierijstad, Zevenaar, Groningen en Vijfheerenlanden.

beroep hebben aangespannen. Deze gemeenten hebben zich naar waarschijnlijkheid al verdiept in de redenen waarom het model mogelijk niet volledig recht doet aan de situatie in die gemeente (ter voorbereiding op rechtszaken). Als subset van de geselecteerde tekort- en overschotgemeenten zijn alle acht gemeenten volledig gebudgetteerd. Omdat tekorten als problematischer worden ervaren dan overschotten kiezen we vijf tekortgemeenten en drie overschotgemeenten.

Tekortgemeenten

Aangezien het Bezwaar en beroep-criterium het meest restrictief is, bestaat de selectie van tekortgemeenten in eerste instantie uit de gemeenten die aan dit criterium voldoen. Het gaat dan om de gemeenten 's-Gravenhage, Groningen, Vlissingen en Dordrecht. Doordat deze gemeenten verspreid over het land liggen, wordt hiermee ook aan het tweede criterium voldaan. De lijst met tekortgemeente is vervolgens aangevuld met kleinere gemeenten (hoogstens 50 duizend inwoners), omdat het merendeel van de overschot- en tekortgemeenten kleinere gemeenten zijn en een representatieve selectie wenselijk is.

De vier hierboven geselecteerde gemeenten kennen (in 2019) een bovengemiddeld aandeel personen in de bijstand. Om deze reden is de selectie van tekortgemeenten aangevuld met een kleinere gemeente waar het aandeel personen in de bijstand kleiner dan gemiddeld is. Op basis van dat criterium komen Zevenaar, de Utrechtse Heuvelrug en Houten in aanmerking – zie Tabel 2.3. Gezien de geografische ligging is uiteindelijk Zevenaar geselecteerd als vijfde tekortgemeente.

Tabel 2.3 Bijstandsdichtheid meerjarige tekortgemeenten

Gemeentenaam	Aantal inwoners	Aantal bijstandsontvangers	Aandeel bijstandsontvangers
Arnhem	159.300	7.900	4,9%
Groningen (gemeente)	**231.300**	**10.700**	**4,6%**
Leeuwarden	123.100	5.600	4,6%
's-Gravenhage (gemeente)	**537.800**	**24.200**	**4,5%**
Nijmegen	176.700	7.200	4,1%
Vlissingen	**44.400**	**1.700**	**3,8%**
Dordrecht	**118.700**	**3.900**	**3,3%**
Zutphen	47.600	1.500	3,1%
Zwolle	127.500	3.600	2,8%
Leidschendam-Voorburg	75.400	1.900	2,5%
Súdwest-Fryslân	89.700	2.200	2,5%
Nederland	17.282.200	414.600	2,4%
Hilversum	90.200	2.100	2,4%
Zevenaar	**43.500**	**900**	**2,0%**
Ede	115.700	1.800	1,5%
Utrechtse Heuvelrug	49.500	700	1,4%

Toelichting: Het aantal inwoners en het aantal bijstandsontvangers betreffen de situatie in 2019 en zijn afgerond op honderdtallen. De geselecteerde tekortgemeenten zijn dikgedrukt.

Overschotgemeenten

Voor de selectie van drie overschotgemeenten voor verdiepend onderzoek is Amstelveen een logische eerste kandidaat. Deze gemeente heeft het grootste overschot – gemiddeld 25 procent in de periode 2017 tot en met 2020. Maastricht is een interessante tegenhanger voor Groningen, aangezien deze gemeenten in veel opzichten sterk op elkaar lijken. Groningen heeft echter een meerjarig tekort en Maastricht een meerjarig overschot. Beide gemeenten zijn perifeer gelegen universiteitssteden met 100 duizend tot 250 duizend inwoners. Ook is Maastricht een van de weinige overschotgemeenten met een bovengemiddeld aandeel personen in de bijstand – zie Tabel 2.4. Om de geografische spreiding in de geselecteerde gemeenten te handhaven is als laatste overschotgemeente 's-Hertogenbosch aan de selectie toegevoegd.

Tabel 2.4 Bijstandsdichtheid meerjarige overschotgemeenten

Gemeentenaam	Aantal inwoners	Aantal bijstandsontvangers	Aandeel bijstandsontvangers
Maastricht	**121.600**	**3.800**	**3,1%**
Roosendaal	77.000	2.000	2,5%
Nederland	17.282.200	414.600	2,4%
Beverwijk	41.200	1.000	2,3%
's-Hertogenbosch	**154.200**	**3.500**	**2,2%**
Venray	43.300	800	1,9%
Steenwijkerland	43.900	800	1,8%
Oosterhout	55.600	900	1,6%
Waalwijk	48.200	700	1,5%
Heerhugowaard	56.700	800	1,4%
Amstelveen	**90.800**	**1.200**	**1,3%**
Heusden	44.100	500	1,2%
Schagen	46.600	500	1,2%
Hollands Kroon	47.800	500	1,1%
Horst aan de maas	42.300	400	0,9%
Peel en maas	43.300	400	0.9%

Toelichting: Het aantal inwoners en het aantal bijstandsontvangers betreffen de situatie in 2019 en zijn afgerond op honderdtallen. De geselecteerde overschotgemeenten zijn dikgedrukt.

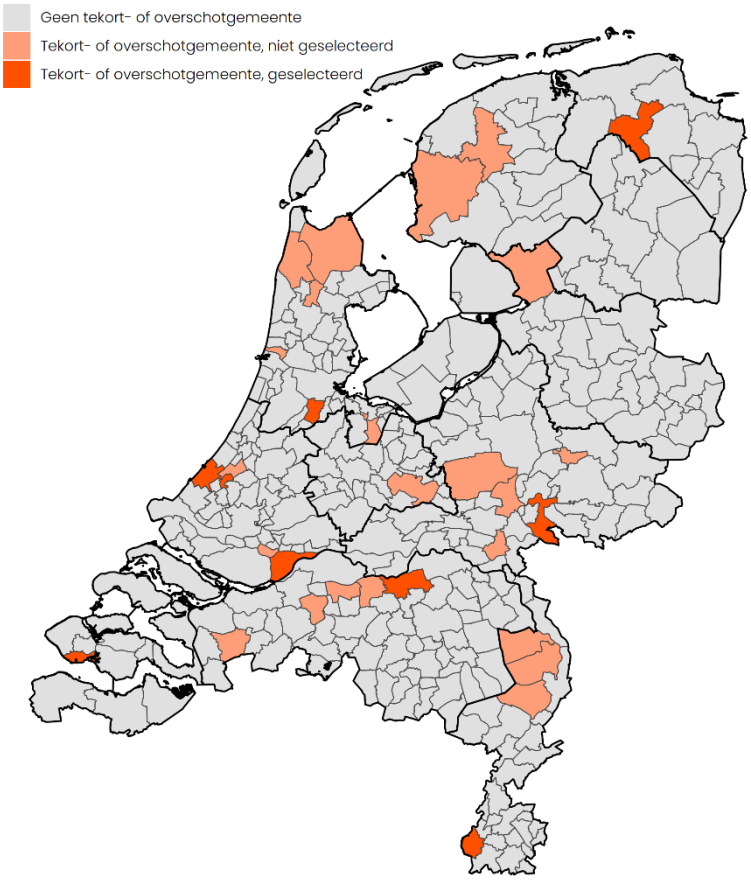
Selectie gemeenten voor de verkennende analyses

Bovenstaande selecties leiden tot een groep van acht gemeenten die hebben deelgenomen aan het verdiepende onderzoek. Tabel 2.5 laat de spreiding qua grootteklasse zien, naast de spreiding van de 15 geselecteerde tekort- en overschotgemeenten naar grootteklasse, en Figuur 2.1 toont de geografische spreiding.

Tabel 2.5 Grootteklasse van geselecteerde tekort- en overschotgemeenten

Grootteklasse	Tekort	Overschot	Aantal tekort	Aantal overschot
40.000 tot 100.000	Vlissingen + Zevenaar	Amstelveen	8	13
100.000 tot 250.000	Dordrecht + Groningen	Maastricht + 's-Hertogenbosch	6	2
Groter dan 250.000	's-Gravenhage	-	1	0

Figuur 2.1 De acht voor verdiepend onderzoek geselecteerde gemeenten liggen geografisch gespreid

3 Selectie van kenmerken

De selectie van kenmerken waarvoor is onderzocht of ze systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep leunt zwaar op de workshops en interviews die we hebben gehouden met de acht gemeenten die voor dit verdiepende onderzoek zijn geselecteerd. Het verdiepende onderzoek begon met twee workshops met de tekort- en overschotgemeenten apart. Vervolgens is elke gemeente geïnterviewd over mogelijke objectieve verklaringen voor het tekort of overschot. Ten slotte zijn de bevindingen van de systematische analyse in een afsluitende workshop aan de acht gemeenten voorgelegd.

Het verdiepende onderzoek heeft een aantal mogelijke kenmerken voor de systematische vergelijking opgeleverd. We hebben deze kenmerken op een longlist gezet en aangevuld met kenmerken die in juridische procedures rondom de verdeling van de bijstandsbudgetten zijn genoemd en met kenmerken die eerder zijn onderzocht. Daarnaast hebben we een eigen inventarisatie van mogelijke kenmerken gemaakt.

In overleg met het ministerie van SZW en de begeleidingscommissie is uit deze longlist een shortlist gedestilleerd van kenmerken die we daadwerkelijk hebben geconstrueerd en waarvoor we vervolgens hebben getoetst of ze systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep. Een van de criteria hierbij was of het kenmerk goed te operationaliseren is. Hoewel de focus lag op objectieve kenmerken hebben we ook een aantal kenmerken meegenomen die direct of indirect door gemeenten te beïnvloeden zijn. Daarnaast hebben we alle kenmerken in het model getoetst.

De volgende paragraaf vat de door gemeenten genoemde factoren die mogelijk samenhangen met meerjarige tekorten en overschotten samen. Paragraaf 3.2 bespreekt de kenmerken die op de shortlist zijn beland. Bijlage A geeft meer achtergrond over de acht gemeenten die in het verdiepende onderzoek zijn gemeenten. Bijlage B bevat de longlist van kenmerken op basis waarvan de selectie is gemaakt.

3.1 Inbreng vanuit de acht gemeenten

Tabel 3.1 geeft, ingedeeld naar thema, een overzicht van de (objectieve) factoren die in het verdiepende onderzoek met de vijf tekort- en drie overschotgemeenten zijn genoemd. Deze factoren vormen een belangrijke basis voor de selectie van kenmerken die zijn getoetst in de systematische analyses. Ook de rol van beleid en uitvoering is ter sprake gekomen in de verkennende analyse. Beleid en uitvoering vallen echter buiten de scope van dit onderzoek.

Tabel 3.1 Overzicht door gemeenten genoemde factoren die mogelijk samenhangen met meerjarige tekorten en overschotten

Naam kenmerk	Toelichting
Segregatie	
Segregatie	In een sterker naar herkomst of bijstandsafhankelijkheid gesegregeerde gemeente hebben mensen in de bijstand mogelijk een slechter netwerk en vinden zij minder makkelijk een baan.
(Stapeling van) problematiek / Centrumfunctie	

Naam kenmerk	Toelichting
Aandeel studenten (met psychische problematiek)	Sommige gemeenten geven aan een groot bestand (voormalige) studenten te hebben waarvan een deel psychische problematiek ontwikkelt tijdens de studententijd. Vaak gaat het dan weliswaar om hoogopgeleiden waardoor het verdeelmodel een lage bijstandskans voorspelt. Echter, deze groep stroomt toch vaak in de bijstand. Een ander punt heeft te maken met verdringing, namelijk: studenten die als bijbaan laaggeschoold werk doen en daarmee banen innemen die mensen in de bijstand ook zouden kunnen invullen.
Centrumfunctie / Regionaal klantenpotentieel / Relatie tussen gemeentegrootte en gezondheid / Stapeling van problematiek	Enkele gemeenten geven aan dat de relatie tussen gezondheid en bijstandskans sterker is in grote gemeenten. Dit hangt volgens hen samen met hun constatering dat grote gemeenten, vanwege de aanwezigheid van specifieke zorgvoorzieningen, zwaardere gevallen en stapeling van (zorg)problematiek aantrekken. De vraag is ook of de indicator *centrumfunctie* getoetst kan worden.
(Langdurig) in de bijstand	
Loonkostensubsidies (LKS)	Sommige gemeenten geven aan dat de gerealiseerde bijstandsprijs hoger is dan de voorspelde prijs, omdat ze relatief veel LKS hebben ingezet en hier hoge kosten aan verbonden zijn. In de onderzoeksperiode werd het LKS-budget nog niet verdeeld op basis van realisaties.
Niet-gebruik bijstand	Gemeenten die actief de groep niet-gebruikers opzoeken lopen wellicht eerder tegen een tekort aan.
Langdurig in de bijstand ('granieten bestand')	Hoe langer mensen in de bijstand zitten, hoe moeilijker ze over het algemeen te activeren zijn. Gemeenten met een groter bestand langdurig bijstandsontvangers hebben dan een relatief groter gedeelte van hun bijstandspopulatie dat moeilijker te activeren is.
Overige demografische kenmerken	
Goedkope huurwoningen	Het model bevat met het kenmerk *wonend in een corporatiewoning* een benadering voor goedkope huurwoningen. Sommige gemeenten geven echter aan dat zij relatief veel goedkope huurwoningen hebben die niet als corporatiewoning geteld worden. Het model zou hier dan niet genoeg rekening mee houden.
Statushouders	Er wordt aangegeven dat statushouders vaak bij elkaar in de buurt wonen. Statushouders hebben over het algemeen een relatief grote kans op bijstand. Gemeenten zouden hier dan disproportioneel nadeel van ondervinden.
Arbeidsmarkt	
Beschikbaarheid van laaggeschoold werk	Dit kenmerk zit in de prijscomponent van het model maar niet in de volumecomponent. Gemeenten dragen in de workshops echter aan dat dit wel invloed heeft op de bijstandskans.
Arbeidsmigranten en buitenlandse seizoenarbeiders	Gemeenten geven aan dat een deel van het (laaggeschoolde) werk wordt gedaan door arbeidsmigranten en buitenlandse seizoenarbeiders. Er is dus mogelijk sprake van verdringing.
Beschikbaarheid van werk (reistijden)	Dit kenmerk zit al in het verdeelmodel, maar gemeenten geven aan dat de reistijdenmatrix die de beschikbaarheid van werk bepaalt te optimistisch is. Ook noemen gemeenten dat de reistijd per weg wordt gebruikt, terwijl de reistijd per openbaar vervoer relevanter is voor bijstandsgerechtigden.
Beschikbaarheid van werk (sectoren)	Er zijn volgens gemeenten bepaalde sectoren op de arbeidsmarkt die wel en niet geschikt zijn voor de bijstandspopulatie. Volgens de gemeenten is de verdeling van deze sectoren over gemeenten niet gelijkmatig. De beschikbaarheid van werk op basis van het totaalaantal banen zou dan geen goed beeld geven van de feitelijke beschikbaarheid van werk voor de bijstandspopulatie. Deze discrepantie zou bovendien per gemeente verschillen.
Flexwerk en zzp'ers	Flexwerkers bouwen relatief weinig WW op en belanden sneller in de bijstand. Ook zzp'ers zijn volgens gemeenten een kwetsbare groep.
Geografisch	

Naam kenmerk	Toelichting
Ligging aan de grens en ligging aan de zee	Enerzijds geven gemeenten aan te profiteren van de ligging aan de grens, aangezien er (laaggeschoold) werk is over de grens. Anderzijds zijn er gemeenten die aangeven nadeel te hebben van de grens. De ligging aan zee werkt nadelig, omdat daar geen werk beschikbaar is.
Psychologische/natuurlijke barrières	Reizen naar bepaalde gebieden (zoals tussen eilanden in Zeeland) wordt soms als psychologische drempel gezien. De beschikbaarheid van werk houdt hier mogelijk geen rekening mee.

Toelichting: Zie Bijlage A voor meer achtergrond over de acht gemeenten uit het verdiepende onderzoek.

3.2 Shortlist

Tabel 3.2 geeft de selectie van kenmerken die zijn onderzocht in de systematische analyse. Input voor deze selectie van kenmerken zijn de verkennende analyse uit het voorgaande hoofdstuk, juridische procedures uit het verleden, een eigen inventarisatie en eerder getoetste kenmerken. Verder hebben we alle huidige modelkenmerken getoetst, voor de overzichtelijkheid zijn deze niet in Tabel 3.2 opgenomen. Zie Tabel 3.1 en Bijlage B voor een overzicht van de kenmerken op de groslijst en Bijlage C voor een gedetailleerde beschrijving van de kenmerken op de shortlist.

Tabel 3.2 Overzicht van de kenmerken die zijn getoetst in de systematische analyse

Naam kenmerk	Bron	Toelichting
Segregatie		
Verhuisindex (o.b.v. bijstandsontvangst)	Gemeenten	Operationalisering van segregatie
Verhuisindex (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	Gemeenten	Operationalisering van segregatie
Segregatie-index (o.b.v. bijstandsontvangst)	Gemeenten	Operationalisering van segregatie
Segregatie-index (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	Gemeenten	Operationalisering van segregatie
(Stapeling van) problematiek / Centrumfunctie		
Huishoudens met problematische schulden	Gemeenten	Operationalisering van stapeling van problematiek
Multiproblematiek: criminaliteit en gezondheidsproblemen	Gemeenten	Operationalisering van stapeling van problematiek
Multiproblematiek: problematische schulden en gezondheidsproblemen	Gemeenten	Operationalisering van stapeling van problematiek
Gezondheidsproblemen gekruist met regionaal klantenpotentieel	Gemeenten	Operationalisering van relatie tussen gemeentegrootte en gezondheid
Jeugdproblematiek: aandeel jongeren van 12-25 jaar verdacht van misdrijf	Eerder getoetste kenmerken	-
Aandeel jongeren met jeugdzorg	Eerder getoetste kenmerken	-
Aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek	Gemeenten	-
Aandeel echtscheidingen	Eerder getoetste kenmerken	-
Aandeel laaggeletterden	Gemeenten	-
Regionaal klantenpotentieel	Gemeenten	-

Naam kenmerk	Bron	Toelichting
Stedelijkheid	Gemeenten	-
(Langdurig) in de bijstand		
Aandeel bijstandsontvangers dat langer dan 1, 2, … , 10 jaar in de bijstand zit	Gemeenten	-
Loonkostensubsidies	Gemeenten	-
Overige demografische kenmerken		
Aandeel statushouders	Gemeenten	-
Aandeel huishoudens met huurtoeslag	Eerder getoetste kenmerken	-
Aandeel sociale huurwoningen	Eerder getoetste kenmerken	-
Aandeel goedkope huurwoningen	Gemeenten	-
Kenmerken voor 'nietsers': bpg en verschil bpg tussen mannen en vrouwen op gemeenteniveau	Eerder getoetste kenmerken	-
Aandeel hoogopgeleiden	Eerder getoetste kenmerken	Kenmerken voor kans op sociale stijging
Aandeel personen met een hoog inkomen op gemeenteniveau	Eerder getoetste kenmerken	Kenmerken voor kans op sociale stijging
Arbeidsmarkt		
Beschikbaarheid van laaggeschoold werk	Gemeenten	-
Beschikbaarheid van werk naar sector	Gemeenten	-
Aandeel werk in groeisectoren in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	-
Aandeel werk in krimpsectoren in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	-
Aandeel conjunctuurgevoelige werkgelegenheid in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	-
Aandeel deeltijdwerk in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	-
Aandeel kleine deeltijdbanen in totale beschikbaarheid van werk	Eigen inventarisatie	-
Aandeel flexwerk in totale beschikbaarheid van werk	Gemeenten	-
Bruto arbeidsparticipatie	Eerder getoetste kenmerken	-
Arbeidsmigranten en buitenlandse seizoenarbeiders	Gemeenten	-
Aandeel zelfstandigen en zzp'ers	Gemeenten	-
Geografisch		
Afstand tot zee	Gemeenten	Operationalisering van ligging aan de grens en ligging aan de zee
Afstand tot de grens	Gemeenten	Operationalisering van ligging aan de grens en ligging aan de zee

Toelichting: Zie Bijlage C voor een uitgebreide beschrijving van de kenmerken

In Tabel 3.2 is een deel van de kenmerken op de groslijst niet opgenomen, omdat ze nog niet op gemeenteniveau beschikbaar zijn en dat ze op microniveau in de CBS Microdata moeten worden aangemaakt. Omwille van tijd en budget is met SZW afgesproken om een beperkt aantal kenmerken mee te nemen die op microniveau moeten worden samengesteld. Deze kenmerken zijn aangevuld met kenmerken die relatief eenvoudig te maken zijn, bijvoorbeeld op basis van CBS Statline, en kenmerken die al in het verdeelmodel zitten. Bij de selectie van de kenmerken waarvoor relatief veel werk nodig is, is prioriteit gegeven aan de kenmerken die gemeenten hebben aangedragen in de workshops en interviews.

Voor de meeste kenmerken die in het verleden in juridische procedures zijn genoemd, geldt dat deze ook op de shortlist komen. Dit komt deels omdat er overlap is met de kenmerken die zijn genoemd tijdens de workshop en deels omdat het om kenmerken gaat die al in het verdeelmodel zitten. Dat geldt niet voor het kenmerk 'goedkope woningen'. Dit kenmerk hangt echter samen met het kenmerk 'goedkope huurwoningen' dat wel op de shortlist staat.

Een aantal kenmerken die zijn opgehaald op basis van onze eigen inventarisatie komen ook niet op de shortlist. Voor sommige van deze kenmerken zou het wel interessant kunnen zijn om ze verder te verkennen, bijvoorbeeld de sociaaleconomische positie van ouders en het aandeel lageloonbanen vervuld door jongeren en mantelzorgers.

Van de door gemeenten aangedragen kenmerken zijn er drie niet op de shortlist terechtgekomen. De 'Beschikbaarheid van werk (reistijden)' is niet opgenomen, omdat dit al onderdeel is van lopend onderzoek naar de specificatie van de regiokenmerken. 'Niet-gebruik bijstand' is niet opgenomen, omdat hierover geen gegevens beschikbaar zijn op gemeenteniveau. Verder zagen we geen manier om 'Psychologische/natuurlijke barrières' op een voor het bijstandsverdeelmodel bruikbare manier te operationaliseren.

4 Vergelijking kenmerken tussen gemeenten

De kern van het onderzoek bestaat uit een systematische vergelijking van de voor de shortlist geselecteerde kenmerken tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep. Dit hebben we gedaan met regressieanalyse. Elk kenmerk op de shortlist is geregresseerd op twee indicatoren die aangeven of een gemeente een tekort- dan wel overschotgemeente is. Het bestand waarop deze regressies zijn uitgevoerd, bestaat uit de 15 tekort- en de 15 overschotgemeenten en de dertig gemeenten in de vergelijkingsgroep, zoals beschreven in Hoofdstuk 2.

We noemen het verschil tussen deze drie groepen systematisch voor een kenmerk als de coëfficiënt van ten minste één van de indicatoren statistisch significant verschilt van nul, of als de coëfficiënten voor de twee indicatoren statistisch significant van elkaar verschillen. Dit geeft aan dat het onwaarschijnlijk is dat het kenmerk voor deze groepen hetzelfde gemiddelde heeft en dat de waargenomen verschillen te wijten zijn aan toeval of ruis.

Voordat we de resultaten van deze systematische analyse rapporteren in Paragraaf 4.2 laten we allereerst zien in hoeverre de acht gemeenten, die aan de verkennende analyse hebben meegedaan, een uitbijter zijn voor de kenmerken op de shortlist.

4.1 Uitbijteranalyse

Tabel 4.1 laat zien op welke kenmerken van de shortlist de acht gemeenten uit het verdiepende onderzoek uitbijter zijn. Kenmerken waarop geen van de gemeenten uitbijter is, zijn niet in deze tabel opgenomen. Een gemeente is uitbijter op een kenmerk als het verschil met het gemiddelde van de vergelijkingsgroep groter is dan twee standaarddeviaties van de vergelijkingsgroep. De kans dat het waargenomen verschil in dat geval te wijten is aan toeval of ruis is kleiner dan vijf procent.

Tabel 4.1 Den Haag is uitschieter voor een groot aantal kenmerken

Naam kenmerk	Meer dan twee SD's boven gemiddelde	Meer dan twee SD's onder gemiddelde
Segregatie		
Verhuisindex (o.b.v. bijstandsontvangst)	's-Gravenhage, Dordrecht	
Verhuisindex (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	's-Gravenhage	
Segregatie-index (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	's-Gravenhage	Amstelveen
(Stapeling van) problematiek		
Multiproblematiek: criminaliteit en gezondheidsproblemen	's-Gravenhage	
Multiproblematiek: problematische schulden en gezondheidsproblemen	's-Gravenhage, Dordrecht	
Jeugdproblematiek: aandeel jongeren van 12-25 jaar verdacht van misdrijf	Vlissingen	
Jeugdzorg		Amstelveen
Aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek	Groningen	

Naam kenmerk	Meer dan twee SD's boven gemiddelde	Meer dan twee SD's onder gemiddelde
Aandeel echtscheidingen	Vlissingen	
Aandeel laaggeletterden	's-Gravenhage, Dordrecht	
Stedelijkheid		
Regionaal klantenpotentieel	Groningen	
Stedelijkheid	's-Gravenhage	
(Langdurig) in de bijstand		
Aandeel bijstandsontvangers dat vijf jaar of langer in de bijstand zit	's-Gravenhage*	
Overige demografische kenmerken		
Aandeel statushouders	's-Gravenhage	
Aandeel hoogopgeleiden	Amstelveen, Groningen	
Arbeidsmarkt		
Aandeel werk in groeisectoren in totale beschikbaarheid van werk	Amstelveen	
Aandeel deeltijdwerk in totale beschikbaarheid van werk	Groningen	
Aandeel flexwerk in totale beschikbaarheid van werk		Vlissingen
Bruto arbeidsparticipatie		Maastricht
Geografisch		
Afstand tot zee	Maastricht	

Toelichting: De tabel rapporteert per kenmerk welke van de acht geïnterviewde gemeenten uitbijters zijn. Kenmerken waarvoor geen van deze gemeenten uitbijter zijn worden niet opgenomen. Een gemeente is voor een bepaald kenmerk uitbijter als de score hierop meer dan twee standaarddeviaties boven of onder het gemiddelde ligt, waarbij gemiddelde en standaarddeviatie zijn bepaald voor de vergelijkingsgroep van gemiddelde gemeenten.

* De gemeente 's-Gravenhage is ook uitbijter voor het aandeel personen dat langer dan 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 en 10 jaar in de bijstand zit. Vanwege de leesbaarheid is dit in de tabel achterwege gelaten.

Van de gemeenten die aan de verkennende analyse hebben meegedaan, is met name de gemeente Den Haag een uitbijter op een groot aantal van de geselecteerde kenmerken. Dit geldt bijvoorbeeld voor segregatie (zowel op basis van huishoudens met bijstand als op basis van huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond), voor twee indicatoren voor stapeling van problematiek (huishoudens met een crimineel verleden én gezondheidsproblemen en huishoudens met problematische schulden én gezondheidsproblemen), voor het aandeel bijstandsontvangers dat langdurig (meer dan vijf jaar) bijstand ontvangt en voor het aandeel laaggeletterden. Ook de gemeente Dordrecht is een uitbijter op een aantal van deze kenmerken (huishoudens met schulden én gezondheidsproblemen, segregatie o.b.v. bijstandshuishoudens en aandeel laaggeletterden). De gemeente Groningen scoort hoog op het regionale klantenpotentieel en is ook een uitbijter op het aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek en het aandeel hoogopgeleiden. Verder valt de gemeente Vlissingen op door een hoog aandeel echtscheidingen en een hoog aandeel jongeren dat in contact is geweest met justitie en de gemeente Amstelveen door een laag aandeel jongeren met jeugdzorg maar een hoog aandeel hoopgeleiden.

Wat betreft de kenmerken voor de arbeidsmarkt is de gemeente Amstelveen relatief gunstig gelegen ten opzichte van groeisectoren. De gemeente Vlissingen heeft wat betreft de beschikbaarheid van werk relatief weinig banen die onder flexwerk vallen. De gemeente Maastricht heeft een relatief lage bruto arbeidsparticipatie.

4.2 Verschillen tussen tekort-, overschot- en gemiddelde gemeenten

Tabel 4.2 laat zien op welke kenmerken tekort- en overschotgemeenten significant van elkaar en van de vergelijkingsgroep verschillen. In de regressieanalyse die aan deze tabel ten grondslag ligt, zijn alle kenmerken gestandaardiseerd door het gemiddelde over alle gemeenten in de vergelijkingsgroep ervan af te trekken en te delen door de standaarddeviatie van de vergelijkingsgroep. Coëfficiënten geven het gemiddelde verschil tussen een tekort- dan wel overschotgemeente en de vergelijkingsgroep weer. Voor het kenmerk 'Verhuisindex (o.b.v. bijstandsontvangst)' in de eerste rij van Tabel 4.2 betekent de coëfficiënt van 0,93 voor tekortgemeenten daarom dat dit kenmerk voor tekortgemeenten gemiddeld genomen 0,93 standaarddeviaties groter is dan voor gemiddelde gemeenten. Tekortgemeenten zijn in dit opzicht dus aanzienlijk meer gesegregeerd dan gemeenten in de vergelijkingsgroep.

Tabel 4.2 Tekort- en overschotgemeenten verschillen op een aantal kenmerken significant

Naam kenmerk	Coëfficiënt tekortgemeente	Coëfficiënt overschotgemeente	Significantieverschil tekort- en overschotgemeenten
Segregatie			
Verhuisindex (o.b.v. bijstandsontvangst)	0,93 ***	-0,53 *	***
Verhuisindex (o.b.v. niet-westerse migratieachtergrond)	0,59 *	-0,28	**
(Stapeling) van problematiek			
Multiproblematiek: criminaliteit en gezondheidsproblemen	0,22	-0,58 *	**
Multiproblematiek: problematische schulden en gezondheidsproblemen	0,29	-0,57 *	**
Jeugdproblematiek: aandeel jongeren van 12-25 jaar verdacht van misdrijf	0,33	-0,53*	**
Aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek	1,11 ***	-0,43	***
Aandeel echtscheidingen	0,61 **	-0,35	***
Stedelijkheid			
Stedelijkheid	0,63**	-0,18	**
Regionaal klantenpotentieel	0,42	-0,44	**
Regionaal klantenpotentieel x gezondheidsproblemen	0,32	-0,48	**
(Langdurig) in de bijstand			
Aandeel bijstandsontvangers dat vier jaar of langer in de bijstand zit	0,46	-0,32	**

Naam kenmerk	Coëfficiënt tekortgemeente	Coëfficiënt overschotgemeente	Significantieverschil tekort- en overschotgemeenten
Aandeel bijstandsontvangers dat drie jaar of langer in de bijstand zit	0,49	-0,37	**
Aandeel bijstandsontvangers dat twee jaar of langer in de bijstand zit	0,51*	-0,45	***
Aandeel bijstandsontvangers dat één jaar of langer in de bijstand zit	0,51*	-0,51*	***
Aandeel loonkostensubsidies	-0,44	0,51 *	***
Overige demografische kenmerken			
Aandeel huishoudens met huurtoeslag	0,61 **	-0,40	***
Aandeel hoogopgeleiden	0,74 **	0,05	*
Arbeidsmarkt			
Aandeel flexwerk in totale beschikbaarheid van werk	-0,30	0,59*	**
Aandeel conjunctuurgevoelige werkgelegenheid in totale beschikbaarheid van werk	-0,81**	-0,29	
Bruto arbeidsparticipatie	-0,46	0,29	**
Aandeel niet-ingezetenen	-0,45	0,41	**

Toelichting: *, **, *** wijzen respectievelijk op een significant verschil op 10%, 5% en 1%-significantieniveau. De tabel toont alleen de getoetste kenmerken waarvoor er een significant verschil is.
Zie Bijlage B voor een beschrijving van de kenmerken.

Verschillen tussen gemeenten zijn het sterkt voor segregatie op basis van bijstandsontvangst, het aandeel huishoudens met huurtoeslag, het aandeel echtscheidingen, het aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek en het aandeel loonkostensubsidies. Voor de meeste van deze kenmerken geldt dat tekortgemeenten hoger scoren dan de gemiddelde gemeenten en de overschotgemeenten. De overschotgemeenten scoren over het algemeen juist lager dan de tekortgemeenten (en de gemiddelde gemeenten).

Een uitzondering is het aandeel loonkostensubsidies. Dit is juist systematisch hoger in overschotgemeenten dan in de vergelijkingsgroep en in tekortgemeenten. Het aandeel loonkostensubsidies voor tekortgemeenten is niet significant lager dan voor gemiddelde gemeenten. Het is dus niet zozeer dat tekortgemeenten relatief minder LKS inzetten dan gemiddeld, maar vooral dat overschotgemeenten relatief meer LKS inzetten dan gemiddeld. Verder is ook het aandeel niet-ingezetenen lager in tekortgemeenten dan in overschotgemeenten, wat niet strookt met de hypothese dat niet-ingezetenen mensen uit de bijstand verdringen.

Wat betreft de arbeidsmarktkenmerken hebben de tekortgemeenten gemiddeld een lager aandeel flexwerk en een lager aandeel conjunctuurgevoelige werkgelegenheid in de totale beschikbaarheid van banen. Ook de bruto arbeidsparticipatie is lager voor tekortgemeenten.

Verder valt op dat een groot aantal kenmerken, zoals Arbeidsmigranten en buitenlandse seizoenarbeiders, Goedkope huurwoningen of Problematische schulden niet in Tabel 4.2 terugkomen. Ook een aantal alternatieve manieren om de beschikbaarheid van werk te berekenen, zoals een variant waarbij sectoren gewogen zijn naar de mate

waarin mensen vanuit de bijstand hierin werk vinden, komen niet in deze tabel terug. Onze analyse wijst voor deze kenmerken dus niet op significante verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep.

Samenhang met centrumfunctie

Een groot deel van de kenmerken die systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten hangt samen met de centrumfunctie van een gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor segregatie, stapeling van problematiek, echtscheidingen, het aandeel hoopgeleiden en het aandeel huishoudens met huurtoeslag. Voor deze kenmerken is het dus mogelijk dat de systematische samenhang met meerjarige tekorten en overschotten niet zozeer het gevolg is van het kenmerk zelf, maar van de centrumfunctie of van andere kenmerken die hiermee samenhangen. We hebben daarom onderzocht wat van de systematische samenhang overblijft als we in de regressies corrigeren voor centrumfunctie (regionaal klantenpotentieel).

Tabel 4.3 laat zien dat een groot deel van de getoetste kenmerken inderdaad niet langer systematisch afwijken tussen tekort- en overschotgemeenten wanneer gecorrigeerd wordt voor verschillen in het regionale klantenpotentieel. Segregatie op basis van bijstandsontvangst, het aantal huishoudens met loonkostensubsidie ten opzichte van het aantal bijstandshuishoudens en het aandeel voormalige studenten met psychische problematiek blijven echter nog steeds wel sterk (significant) afwijken tussen tekort- en overschotgemeenten en gemiddelde gemeenten. Dit geldt in minder sterke mate voor het aandeel hoogopgeleiden, het aandeel niet-ingezetenen en het aandeel flexwerk en het aandeel conjunctuurgevoelige werkgelegenheid in de totale baanbeschikbaarheid.

Opvallend is ook dat de afstand tot de zee significant afwijkt tussen tekort- en overschotgemeenten en gemiddelde gemeenten wanneer voor regionaal klantenpotentieel wordt gecorrigeerd, terwijl dit zonder correctie voor regionaal klantenpotentieel nog niet significant afwijkt.

Tabel 4.3 Een groot deel van de kenmerken verschilt niet meer systematisch tussen tekort- en overschotgemeenten wanneer gecorrigeerd wordt voor regionaal klantenpotentieel

Naam kenmerk	Coëfficiënt tekortgemeente	Coëfficiënt overschotgemeente	Significantieverschil tekort- en overschotgemeenten
Segregatie			
Verhuisindex (o.b.v. bijstandsontvangst)	0,66 ***	-0,24	***
(Stapeling) van problematiek			
Aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek	0,86 ***	-0,16	***
Stedelijkheid			
Regionaal klantenpotentieel	-	-	-
Overige demografische kenmerken			
Aandeel hoogopgeleiden	0,61 **	0,19	
(Langdurig) in de bijstand			
Aandeel loonkostensubsidies	-0,37	0,44	**
Arbeidsmarkt			
Aandeel flexwerk in totale beschikbaarheid van werk	-0,33	0,62 *	**

Naam kenmerk	Coëfficiënt tekortgemeente	Coëfficiënt overschotgemeente	Significantieverschil tekort- en overschotgemeenten
Aandeel conjunctuurgevoelige werkgelegenheid in totale beschikbaarheid van werk	-0,88 ***	-0,22	*
Aandeel niet-ingezetenen	-0,46	0,41	**
Geografisch			
Afstand tot zee	-0,65 **	0,12	**

Toelichting: *, **, *** wijzen respectievelijk op een significant verschil op 10%, 5% en 1%-significantieniveau. De tabel toont alleen de getoetste kenmerken waarvoor er een significant verschil is. De vetgedrukte kenmerken zijn kenmerken die zonder correctie voor regionaal klantenpotentieel niet significant verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten. Zie Bijlage C voor een beschrijving van de kenmerken.

In deze analyse is ervoor gekozen om te corrigeren voor regionaal klantenpotentieel vanwege de samenhang met veel van de kenmerken die systematisch verschillen tussen tekort- en overschotgemeenten en de vergelijkingsgroep. Er zijn echter meer systematisch afwijkende kenmerken die onderling sterk correleren. Dit geldt bijvoorbeeld voor het aandeel huishoudens met huurtoeslag en segregatie op basis van bijstandsontvangst, voor het aandeel echtscheidingen en het aandeel huishoudens met gezondheidsproblemen en problematische schulden. Dit onderstreept dat de relaties in bovenstaande tabellen geen causale interpretatie hebben. Het kan zijn dat de samenhang gedreven wordt door andere kenmerken die met zowel het betreffende kenmerk als met tekorten en overschotten samenhangen.

Systematische analyse voor modelkenmerken

De systematische analyse is ook uitgevoerd voor de kenmerken die zijn opgenomen in het huidige bijstandsverdeelmodel. Tabel D.1 in Bijlage D laat zien dat voor een aantal kenmerken geldt dat deze systematisch verschillen tussen de tekort- en overschotgemeenten en de gemiddelde gemeenten. Het gaat met name om kenmerken die betrekking hebben op het huishoudtype, zorggebruik en gebruik van sociale voorzieningen. Ook voor deze kenmerken is het aannemelijk dat ze samenhangen met de centrumfunctie/stedelijkheid van een gemeente. Als gecorrigeerd wordt voor centrumfunctie blijkt inderdaad dat de verschillen tussen de tekort-, overschot- en gemiddelde gemeenten aanzienlijk kleiner worden en in de meeste gevallen niet meer significant zijn.

5 Gevolgen voor het bijstandsverdeelmodel

Dat kenmerken in dit onderzoek systematisch samenhangen met meerjarige tekorten of overschotten betekent niet automatisch dat het model hiermee uitgebreid zou moeten worden. Hiervoor is een afwegingskader ontwikkeld dat vereist dat er in theorie een uitlegbare relatie tussen de kans op bijstand en het kenmerk bestaat.[7] Het kenmerk mag niet beïnvloedbaar zijn door gemeenten en moet bovendien aanvullend zijn op de andere kenmerken in het model. Een kwantitatieve toets of het kenmerk voldoende bijdraagt aan de verklaringskracht van het model maakt deel uit van het afwegingskader. Deze toets wordt uitgevoerd op huishoudniveau en niet op het niveau van de zestig gemeenten, 15 tekortgemeenten, 15 overschotgemeenten en een vergelijkingsgroep van dertig gemeenten die in dit onderzoek zijn meegenomen.

Omdat de kenmerken die we in dit onderzoek hebben meegenomen gecorreleerd zijn, is het zinvol om de specificatie ervan nader op huishoudniveau te optimaliseren voordat we ze aan het afwegingskader onderwerpen. Dit speelt in het bijzonder voor de kenmerken rondom centrumfunctie, omdat de samenstelling van de bevolking in grote steden op allerlei manieren afwijkt van het landelijk gemiddelde. De vraag is hoe dit het best in het model kan worden opgenomen. Hierbij heeft specificatie van modelkenmerken op huishoudniveau de voorkeur boven specificatie op regioniveau, omdat de samenhang met bijstandsafhankelijkheid op dit niveau betrouwbaarder geschat kan worden. Dit leidt naar verwachting tot stabielere relaties die beter uitlegbaar zijn. Een vraag voor vervolgonderzoek is dus welke kenmerken op huishoudniveau de concentratie van problematiek en stapeling in grote steden het best beschrijven.

Ook rondom opleidingsniveau komen een aantal kenmerken naar voren die in samenhang nader op huishoudniveau onderzocht kunnen worden. Dit geldt in het bijzonder voor voormalige studenten met psychische problematiek, een kenmerk dat sterk blijkt samen te hangen met meerjarige tekorten en overschotten. Maar ook voor het aandeel hoogopgeleiden blijkt de samenhang significant. Een aandachtspunt bij het opleidingsniveau is dat dit niet voor alle leeftijdsgroepen op dezelfde manier wordt waargenomen – voor oudere cohorten is het opleidingsniveau niet direct beschikbaar en maken we gebruik van een benadering.

Een derde kenmerk uit dit onderzoek dat om verdieping op huishoudniveau vraagt, is of mensen langdurig in de bijstand zitten. Gemeenten geven aan dat deze groep lastig te activeren is. Of iemand langdurig in de bijstand zit, kan tegelijk ook te maken hebben met gemeentelijk re-integratiebeleid uit het verleden. Het criterium beïnvloedbaarheid uit het afwegingskader is voor dit kenmerk dus een aandachtspunt. Mogelijk is dit door keuzes met betrekking tot de specificatie te beperken, zonder al te veel afbreuk te doen aan de verklaringskracht.

7 Zie Marlet G., Ponds R., Woerkens C. van, Zwart R. (2016). Individuele en regionale ongelijkheid. Atlas voor Gemeenten, Utrecht, 2016.

Bijlage A Verdiepend onderzoek voor acht gemeenten

Deze bijlage presenteert de resultaten van de case studies en de individuele interviews met de acht gemeenten die hebben meegedaan aan de verkennende analyse. Per gemeente volgt een samenvatting van de factoren die volgens hen mogelijk samenhangen met hun meerjarige tekort of overschot. Dit is dus niet per se de zienswijze van onderzoekers.

Amstelveen

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	92.363
Meerjarig tekort/overschot:	overschot
Gemiddeld overschot (2017-2020):	25%
Bijstandsdichtheid (2019):	1,3%

Beleid en uitvoering

De gemeente Amstelveen noemt de continuïteit in de organisatie en de stabiele politieke omgeving als factoren die mogelijk bijdragen aan het meerjarige overschot. Ook is er veel aandacht voor handhaving en het re-integratiebeleid focust zich op mensen met een reëel perspectief op duurzame uitstroom. Duurzaam is volgens de gemeente daarbij het sleutelwoord. De gemeente Amstelveen scoorde goed op alle beleidsaspecten die in eerder onderzoek naar de uitschieters in het bijstandsverdeelmodel positief effect hadden op het overschot van gemeenten.[8] De gemeente merkt overigens op dat een deel van het geld dat de gemeente overhoudt op het bijstandsbudget wordt ingezet voor het re-integratiebeleid en de ondersteuning van mensen met minder perspectief op uitstroom. Het overschot is daarmee dus geen netto resultaat.

Beschikbaarheid van laaggeschoold werk

Vanwege de nabijheid van Schiphol en de bloemenveilig in Aalsmeer is er relatief veel werk in de omgeving, ook voor laagopgeleiden. Daarnaast is in de regio (o.a. in Amsterdam) ook veel werk voor hoogopgeleiden waardoor weinig of geen sprake is van verdringing van laaggeschoold werk door hogeropgeleiden. Wat betreft de ligging ten opzichte van Schiphol wordt wel opgemerkt dat andere gemeenten in de regio een tekort op het bijstandsbudget hebben. De ligging ten opzichte van Schiphol is daarom waarschijnlijk niet de enige verklaring voor het meerjarige overschot van Amstelveen.

Niet onterecht bevoordeeld door verdeelmodel

De gemeente geeft ten slotte aan dat wijzigingen in de verdeelsystematiek in het verleden altijd gunstig uitpakten voor Amstelveen. Het is dus volgens hen niet zo dat Amstelveen in het verleden voordeel heeft gehad bij het feit dat bepaalde objectieve kenmerken nog niet (optimaal) in het verdeelmodel waren opgenomen. Ook geeft de gemeente aan dat zij een relatief kleine bijstandspopulatie en -budget hebben. Het procentuele overschot is daarom voor hen al snel groot, omdat dit wordt 'opgeblazen'.

[8] Zie Marlet et al. (2017). Van budget naar besteding. Verklaringen voor tekorten en overschotten op het gemeentelijke bijstandsbudget. Utrecht en Amsterdam: Atlas voor gemeenten en SEO Economisch Onderzoek.

Den Bosch

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	156.521
Meerjarig tekort/overschot:	overschot
Gemiddeld overschot (2017-2020):	11%
Bijstandsdichtheid (2019):	2,2%

Aanpassing verdeelmodel

Den Bosch geeft aan dat ze in de eerste jaren van het verdeelmodel te weinig budget ontvingen. Dit had te maken met een aantal factoren die destijds nog niet goed in het model zaten en de gemeente is hiervoor uiteindelijk ook gecompenseerd. Vanaf 2017, toen verbeteringen zijn doorgevoerd aan het model, ging het voor de gemeente beter. Overigens zat de gemeente toen wel ongeveer op haar piek qua aantal bijstandshuishoudens. Dit kwam o.a. door een grote instroom van Syriërs en Eritreeërs. Vanaf 2017 is het beeld van het verdeelmodel consistent en de gemeente geeft aan zich hierin te herkennen.

Beleid en uitvoering

De tekorten in 2015 en 2016 waren een reden om kritisch naar beleid en uitvoering te kijken. Er is geleerd van eerder onderzoek naar uitschieters.[9] De bevindingen uit dit onderzoek zijn toegepast in de uitvoering. Rechtmatigheid aan de voorkant en handhaving zijn twee dingen die bijvoorbeeld zijn opgepakt. Ook zag de gemeente dat een andere organisatie (Orionis) in 2018 het goed deed. Den Bosch heeft daarop met hen contact opgenomen en geprobeerd van hen te leren. De poortaanpak (voorkomen van instroom in bijstand) van Den Bosch heeft gewerkt. De gemeente heeft niet op de tekorten in 2015 en 2016 gereageerd door op het budget te bezuinigen.

Loonkostensubsidie

De gemeente geeft aan dat de 'LKS-aanpak' veel effect heeft gehad. Den Bosch zet sterk in op loonkostensubsidies, ook voor mensen met een hogere loonwaarde. Het gebruik van LKS is dan ook hoog in vergelijking tot andere gemeenten. Een deel van de personen in een LKS-baan stroomt door naar reguliere arbeid. Inzet van het instrument LKS vergroot daarmee volgens de gemeenten de kans op uitstroom uit de bijstand. Daarbij geeft de gemeente wel aan dat de vergoeding niet alle kosten dekt. Een deel van het overschot op het bijstandsbudget wordt dus hieraan besteed. Daarnaast wordt benadrukt dat een deel van het overschot wordt besteed aan re-integratie en ondersteuning.

Maatwerk

Er wordt geen 'doelgroepenbeleid' gevoerd door de gemeenten. De focus is per persoon op wat iemand wel of niet kan. Wel is er specifiek beleid gevoerd rondom de grote instroom van Syriërs en Eritreeërs. Een deel van deze groep ging naar school. De gemeente werkte hiervoor samen met het ROC. Een deel van hen ging ook met LKS aan het werk. Er is voor deze groep veel geïnvesteerd in onderwijs en taalcertificaten. De gemeente heeft daardoor relatief weinig Syrische en Eritrese huishoudens in de bijstand.

Den Haag

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	553.039
Meerjarig tekort/overschot:	tekort
Gemiddeld tekort (2017-2020):	-9%

[9] Zie Marlet et al. (2017). Van budget naar besteding. Verklaringen voor tekorten en overschotten op het gemeentelijke bijstandsbudget. Utrecht en Amsterdam: Atlas voor gemeenten en SEO Economisch Onderzoek.

Bijstandsdichtheid (2019):	4,5%

Onderkant van de arbeidsmarkt

De onderkant van de arbeidsmarkt in Den Haag is kwetsbaar en heeft geen buffers. De helft van de werkenden heeft in Den Haag een flexibele arbeidsrelatie. Veel instroom in de bijstand komt dan ook uit de categorie 'overig geen inkomsten' (bijvoorbeeld flexwerk en zzp). Een groot deel van de uitstroom uit de bijstand komt ook terecht in een flexibele arbeidsrelatie. De gemeente heeft dit samen met CBS inzichtelijk gemaakt.[10]

Stapeling van problematiek

Den Haag heeft onderzoek gedaan naar hun bijstandspopulatie.[11] Per leefgebied (bijv. psychische gezondheid, financiën, crimineel verleden, fysieke gezondheid, sociale relaties) is een score gegeven. Op basis hiervan zijn mensen ingedeeld op de Zelfredzaamheidmatrix (ZRM). Als mensen op meerdere gebieden niet zelfredzaam zijn, leidt dit vaak tot een lage kans op uitstroom (en hoge kans op instroom). Ook laaggeletterdheid speelt een rol. In Den Haag is dit heel hoog (23%) in vergelijking met het landelijk gemiddelde (12%) en in vergelijking met andere G4-gemeenten. Het gaat daarbij niet alleen om migranten.

Verder geeft de gemeente aan dat de relatie tussen gezondheid en bijstandskans sterker is in grote gemeenten waardoor het effect van gezondheid wordt onderschat. Dit speelt niet alleen in de G4, maar ook in de G40. Hierbij speelt ook de vraag of gezondheid wel goed wordt gemeten. Als huisartsen terughoudend zijn in het voorschrijven van medicijnen, dan wordt de gezondheid van mensen in het model overschat.

Langdurig in de bijstand

Den Haag geeft aan dat je als gemeente beperkt bent in welk deel je kunt activeren middels beleid. Den Haag heeft iedereen die langer dan 1,5 jaar in bijstand zit opnieuw gesproken om te kijken welke mogelijkheden voor arbeid er voor hen zijn. In totaal ging het om 20 duizend van de in totaal 26 duizend huishoudens die bijstand ontvangen. Daaruit bleek dat een groot deel (negentig procent) heel moeilijk te activeren is. Deze mensen scoorden zo laag op de 'zelfredzaamheidsmatrix' dat re-integratietrajecten nog niet opportuun zijn. De gemeente stelt dat de impact van beleid op de omvang van deze groep wordt overschat.

De gemeente geeft in dit verband ook aan dat de wetgeving en de arbeidsmarkt steeds verder uit elkaar gegroeid zijn. De Wet werk en bijstand is gemaakt in een tijd waarin de overtuiging was dat iedereen in de bijstand aan het werk kan. Ondertussen is de arbeidsmarkt de afgelopen 10-15 jaar steeds meer geflexibiliseerd, wat met name de banen waar de kwetsbaarste groep voor in aanmerking komt onzekerder heeft gemaakt. Daarnaast is de doelgroep van de participatiewet juist uitgebreid door de sluiting van andere sociale regelingen, zoals de WSW en de Wajong. In verhouding heeft de gemeente dus meer mensen in de bijstand die tot de kwetsbare groep behoren (en die vroeger in de oude regelingen nauwelijks te bewegen waren naar overheidsonafhankelijkheid) i.c.m. een verdeelmodel dat uitgaat van een prikkel tot uitstroom, en een uitgangspunt onder de wet dat iedereen aan het werk kan. Deze drie elementen, uitgangspunten van de wet en het verdeelmodel, samenstelling doelgroep en inrichting van de arbeidsmarkt passen volgens de gemeente niet op elkaar. De verwachting is dan ook dat het kwetsbare deel van de populatie in de bijstand in verhouding alleen maar zal toenemen de komende jaren. De gemeente vindt dat een tekort daarom niet te wijten is aan beleid en uitvoering en dat bij de bekostiging niet alleen gekeken zou moeten worden naar het resultaat, maar ook naar de inspanning op dit terrein.

---

10 Zie Dashboard Bijstandsmonitor Den Haag (cbs.nl).
11 Zie Aanbiedingsbrief eindrapport Werkoffensief +500 Gemeente Den Haag (raadsinformatie.nl)

Reistijdenmatrix

De reistijdenmatrix die wordt gebruikt voor het regionale kenmerk 'Beschikbaarheid van werk' is verouderd en de potentie van banen buiten Den Haag lijkt er volgens Den Haag te zwaar in te zitten. Als voorbeeld wordt Schiphol genoemd. De gemeente vraagt zich af of de matrix goed rekening houdt met reistijden en of het voor de doelgroep wel loont om zo ver te reizen voor een laagbetaalde baan. Hierbij speelt de verhouding tussen loon en reiskosten een rol, maar ook of mensen in staat zijn de afstand af te leggen. De gemeente vraagt zich bijvoorbeeld af hoeveel mensen vanuit de bijstand in Den Haag zijn uitgestroomd naar een baan op Schiphol, maar vermoedt dat het om weinig personen gaat. De gemeente geeft als suggestie om te kijken naar feitelijke uitstroom vanuit bijstand naar banen in bepaalde gemeenten in het verleden.

Daarnaast zijn de reistijden gebaseerd op vervoer met de auto, terwijl een groot deel van de bijstandspopulatie is aangewezen op openbaar vervoer. Den Haag vermoedt daarom dat het kenmerk 'beschikbaarheid van werk' de situatie te optimistisch inschat.

Mismatch op de arbeidsmarkt

Den Haag ziet in de praktijk een mismatch op de arbeidsmarkt die een plek zou moeten krijgen in het verdeelmodel. Er vindt bijvoorbeeld weinig uitstroom plaats vanuit de bijstand naar de horeca. Hoewel daar op dit moment veel vraag naar arbeid is, gaat het om representatief werk onder druk met piekbelasting waar de bijstandspopulatie vaak lastig op te matchen is. De gemeente geeft aan dat het een idee zou kunnen zijn om opleidingsniveau mee te nemen in de weging van sectoren, omdat de vraag naar arbeidskrachten veelal op een hoger opleidingsniveau zit dan het aanbod van de bijstandspopulatie.

Verdringing door arbeidsmigranten

Den Haag heeft te maken met veel arbeidsmigranten, zowel ingezetenen als niet-ingezetenen die concurreren om het werk in en rondom Den Haag. Dat zijn vooral banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit beperkt het werkelijke potentieel van bijvoorbeeld Westland, waar veel verdringing door arbeidsmigranten is, voor hun bijstandspopulatie. De gemeente geeft aan dat het al jaren niet lukt om mensen te plaatsen in Westland.

Segregatie

Een ander punt heeft betrekking op segregatie. Den Haag is een van de meest gesegregeerde steden van Nederland. Op basis van CBS-data blijkt dat de verschillen tussen mensen in de bijstand en "werkende armen" aan de ene kant en "werkende niet-armen" aan de andere kant nog groter zijn dan verwacht. Gebrek aan een goed netwerk kan een belemmering zijn om uit de bijstand te komen. Onderzoek van SCP bevestigt de relatie tussen segregatie, beperkte sociale contacten en minder bestaanszekerheid en kans op werk.[12] Er zit weliswaar een kenmerk 'buurten waar werken niet de norm is' in het model, maar dit kenmerk zegt volgens Den Haag vooral iets over gedrag. Bij de discussie over segregatie gaat het juist over de mate waarin je via je omgeving in een ander netwerk terecht kunt komen. In dit verband wijst de gemeente ook op de instroom van statushouders die vaak bij elkaar in de buurt gaan wonen.

Goedkope huurwoningen en kostendelersnorm

Den Haag geeft aan dat er in de gemeente relatief weinig corporatiewoningen zijn. Het verdeelkenmerk corporatiewoning, dat een benadering is voor de onderkant van de huurmarkt, geeft dus een vertekend beeld van de

12 Vrooman, C., Gijsberts, M., & Boelhouwer, J. (red.) (2014). *Verschil in Nederland*. Sociaal en Cultureel Rapport 2014. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

feitelijke situatie in Den Haag.[13] Er zijn bijvoorbeeld veel mensen die op kamers wonen in de private sector. Hierbij speelt nog een ander probleem dat gerelateerd is aan de prijscomponent. Bij kamerbewoning wordt de kostendelersnorm toegepast, maar mensen die een kamer in hetzelfde pand huren behoren niet altijd tot hetzelfde huishouden. Den Haag vraagt zich af of het prijsmodel hier wel goed rekening mee houdt.

Loonkostensubsidie

Den Haag heeft veel met LKS gedaan, meer dan hun aandeel in het budget. Dit verklaart mogelijk waarom de gerealiseerde prijs in Den Haag hoger ligt dan de verwachte prijs.

Niet-gebruik van de bijstand

Een andere mogelijke verklaring die de gemeente ziet is het niet-gebruik van bijstand. Recent onderzoek van de Nederlandse Arbeidsinspectie[14] schat in dat ongeveer 177 duizend mensen in Nederland recht hebben op een bijstandsuitkering, maar deze niet aanvragen. Gemeenten die deze groep actief opzoeken, lopen eerder tegen een tekort aan. Een mogelijke verklaring van het tekort zou kunnen zijn dat Den Haag deze mensen beter bereikt dan andere gemeenten.

Dordrecht

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	119.513
Meerjarig tekort/overschot:	tekort
Gemiddeld tekort (2017-2020):	-11%
Bijstandsdichtheid (2019):	3,3%

Mismatch op de arbeidsmarkt

Dordrecht is van oudsher een arbeidersstad. De gemeente is qua beroepsbevolking vrij homogeen. Dit is een nadeel bij het aan het werk krijgen van de hele populatie. Voor veel productiewerk geldt dat er automatisering heeft plaatsgevonden en de werkgelegenheid daarmee dus is afgenomen. Dordrecht ziet dat de mismatch steeds groter wordt en dat er uitstroom van talent is. Een deel van de bevolking trekt weg, omdat er geen hoger onderwijs is. Hierdoor wordt de bevolking nog homogener. Ook de diversiteit van de woningvoorraad speelt een rol. Er is een ambitieus woningbouwprogramma gestart in Dordrecht dat hier verandering in moet brengen.

Het is lastig om op beschikbaarheid van geschikt werk te sturen. Het onderwijsprofiel in de gemeente leidt uiteindelijk ook tot een andere samenstelling van sectoren. Het economische programma is gericht op de huidige bevolking en niet per se op het verbeteren van de economische infrastructuur.

Omgevingsfactoren

De interactie tussen personen en hun omgeving is volgens Dordrecht van belang. 'Overerfbaarheid' van bijstand speelt mogelijk een rol. Dit is wel een gevoelig onderwerp, omdat het enigszins stigmatiserend is. Ook andere subjectieve factoren, zoals de (geografische) plaatsing van scholen voor primair onderwijs, spelen een rol.

Stapeling van problematiek

Stapeling van problematiek is een beperkende factor als je kijkt naar beschikbaarheid voor werk en de kans op uitstroom. Als iemand bijvoorbeeld een verleden heeft in ggz-zorg (maar wel hoogopgeleid is), beïnvloedt dat vermoedelijk de mate waarin degene beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Verder speelt hier volgens Dordrecht een

---

13 Meer in het algemeen pleit de gemeente ervoor om toe werken naar een situatie waarin dit soort benaderingen of proxies niet meer nodig zijn en gebruikgemaakt wordt van 'echte' data.

14 Zie Inspectie SZW (2021). *Niet-gebruik van de algemene bijstand.*

interactie tussen participatiemiddelen en het bijstandsbudget. Op de participatiemiddelen is flink gekort waardoor er geen middelen zijn om mensen met stapeling van problematiek te helpen. Vervolgens blijven deze mensen afhankelijk van bijstand en word je als gemeente nog eens gestraft.

In dit verband geeft Dordrecht ook aan in een vicieuze cirkel te zitten. De gemeente krijgt minder budget waardoor ze haar populatie minder goed kan helpen waardoor ook weer de prestaties minder worden.

Dordrecht ziet het als een probleem dat de verschillende verdeelmodellen (zoals voor WMO) losstaan van elkaar. Het zou bijvoorbeeld interessant zijn om de samenhang met de verdeling van het budget voor de WMO te verkennen. Welke kenmerken zitten in dat model en zouden die ook kunnen spelen voor de bijstand?

Samenwerkingsverband

Dordrecht voert de Participatiewet uit voor zes andere gemeenten middels het samenwerkingsverband Drechtsteden. Dit doen ze met uniform beleid en uitvoering. Een van deze andere gemeenten is Zwijndrecht, een gemeente met een overschot op het budget. Dit vindt de gemeente opvallend, aangezien de gemeenten op het eerste gezicht veel op elkaar lijken. Het verschil zit volgens Dordrecht niet in het beleid, want dat is uniform. De gemeente vraagt zich af of het model dan wel goed werkt.

Loonkostensubsidie

Het samenwerkingsverband Drechtsteden heeft veel ingezet op LKS. Met name in 2015, 2016 en 2017 waren zij hierin voorlopers. LKS werd toen nog objectief gebudgetteerd. Inmiddels wordt het budget verdeeld op basis van realisaties en dit is vermoedelijk terug te zien in het tekort van dit jaar dat dichter bij nul zit. Hoewel iedere gemeente in het samenwerkingsverband hetzelfde beleid voert wat betreft LKS kan het zijn dat dit beleid in de gemeente Dordrecht een ander effect heeft gehad.

Groningen

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	234.977
Meerjarig tekort/overschot:	tekort
Gemiddeld tekort (2017-2020):	-9%
Bijstandsdichtheid (2019):	4,6%

Aandeel studenten

Groningen kent een groot aandeel studenten. Het gaat om zo'n 62 duizend (waarvan 35 duizend wonend in de gemeente zelf) op een inwonertal van in totaal 230 duizend inwoners. Er speelt een discussie om het kenmerk aandeel studenten uit het model te halen, omdat ook een kenmerk verdringing in het model zit. De omvang van de studentenpopulatie is voor de gemeente Groningen echter wel een belangrijke factor. Onder andere op basis van de historische instroom ziet de gemeente dat psychosociale problematiek zich vaak openbaart in de leeftijd waarop mensen studeren. Er is een aanzienlijk deel van het bijstandsbestand van Groningen dat ooit het predicaat hoogopgeleid heeft gekregen, maar vervolgens in de bijstand is gekomen en gebleven. Dit zijn dus mensen met ogenschijnlijk hoge baankansen die vanwege een 'life event' toch niet aan het werk komen.

Beschikbaarheid van laaggeschoold werk

In Groningen is er een grote tweedeling tussen hoog- en laagopgeleiden. De hoogopgeleiden vinden makkelijk een baan, de laagopgeleiden minder snel. Volgens de laatste uitgave van de Atlas voor gemeenten is de werkloosheid onder laagopgeleiden het grootst in de gemeente Groningen. Dat heeft te maken met de geringe beschikbaarheid van werk voor die groep. Er is weinig maakindustrie in de gemeente en omgeving. Daardoor is een

instrument als LKS minder goed in te zetten. Door de aanwezigheid van de universiteit zijn er weliswaar veel banen voor hoogopgeleiden, maar volgens Groningen heeft dat slechts beperkt invloed op de beschikbaarheid van werk voor laagopgeleiden. En het type werk dat wordt gecreëerd door aanwezigheid van de universiteit is vaak representatief werk (horeca, supermarkt, etc.) waarvoor de bijstandspopulatie minder goed in aanmerking komt. De beschikbaarheid van laaggeschoold werk zit daarnaast wel in het prijsmodel, maar zou volgens de gemeente ook in het volumemodel moeten worden opgenomen. De gemeente Groningen heeft ook vraagtekens geplaatst bij de manier waarop dit wordt gemeten. Dit wordt ook meegenomen in het lopend onderzoek naar de regiokenmerken.

Medicijngebruik

Een ander mogelijk punt heeft betrekking op het medicijngebruik. De gemeente Groningen vraagt zich af hoe het zit met de registratie van medicijngebruik als personen (studenten) nog zijn meeverzekerd met een ouder die in een andere gemeente woont. De gemeente vraagt zich af of in deze gevallen het medicijngebruik wel juist wordt gemeten.[15]

Centrumfunctie

Verder vraagt de gemeente zich af of de centrumfunctie goed in het model verwerkt is en wat er zou gebeuren als dit kenmerk, dat sinds 2018 niet meer in het model zit, weer wordt ingevoerd. Het effect van problematiek zoals een slechte gezondheid heeft volgens de gemeente een groter effect op bijstandsafhankelijkheid in grotere steden. Welke stapeling van problematiek met name speelt, vindt de gemeente moeilijk aan te geven omdat dit niet goed genoeg in beeld is.

Langdurig in de bijstand

De gemeente Groningen ziet een toename van de populatie bijstandsontvangers die langdurig bijstand ontvangt. Grote sprongen in het bijstandsvolume hebben vooral te maken met de instroomkant. De uitstroom uit de bijstand is niet zo groot. De groep die langer dan drie jaar een uitkering heeft, blijft toenemen. Dit is een groep waar beleid een relatief beperkt effect op heeft.

Goedkope huurwoningen

Ten slotte bestaat er twijfel over in hoeverre goedkope huurwoningen goed in het model zitten. Daarvoor zit er nu een proxy in het model die gebaseerd is op corporatiewoningen. In Groningen zijn er echter relatief weinig corporatiewoningen. Groningen noemt als voorbeeld studenten die afstuderen en in de bijstand terechtkomen en op hun kamer blijven wonen. Deze worden dan niet geregistreerd als wonend in een corporatiewoning.

Maastricht

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	121.108
Meerjarig tekort/overschot:	overschot
Gemiddeld overschot (2017-2020):	18%
Bijstandsdichtheid (2019):	3,1%

Beleid en uitvoering

In het verleden (2004, 2008, met ingang van de WWB) is Maastricht streng(er) gaan optreden en heeft de gemeente ook een directe aanpak ingevoerd. Dit heeft ervoor gezorgd dat mensen minder lang in de bijstand verbleven. Het aantal eenoudergezinnen in de bijstand is dankzij een gerichte aanpak fors teruggelopen. Ook het aandeel alleenstaanden in de bijstand nam af. Voor die tijd was er een relatief ruimhartig beleid voor ouders met kinderen onder

15 Het medicijngebruik wordt in die situaties correct geregistreerd, namelijk op persoonsniveau.

de 12 jaar. Het kwam soms voor dat paren uit elkaar gingen, omdat ze dan meer geld kregen vanuit de bijstand. Op het moment dat de bijstand stopte, kwam het paar dan weer bij elkaar. Hier is de gemeente scherper op gaan letten. Wat de gemeente ook zag, was dat door het striktere beleid aan de poort de aanvraag voor bijstand soms niet werd doorgezet. Er zijn ook veel vrouwen met kinderen begeleid naar deeltijdwerk, wat mogelijk was omdat ook gelijk kinderopvang werd geregeld. De voorsprong die destijds gehaald is, heeft Maastricht lang kunnen vasthouden, tot aan nu. De invoering van WWB heeft dus voor Maastricht wel effect gehad. Ten tijde van de RWW was er namelijk veel gebruik van bijstand. Door de striktere aanpak en meer aandacht voor de klant is dit teruggelopen. Wel merkt de gemeente op dat de aanpak en de aandacht de laatste jaren, ook vanwege corona, enigszins is verslapt en dat is terug te zien in meer instroom in de bijstand.

Daarnaast merkt de gemeente op dat continuïteit en aandacht voor de klant erg belangrijk zijn. Dit is ook gebaseerd op wat Maastricht hoort en ziet bij andere gemeenten. De marginale effectiviteit van het beleid is wel afgenomen (ook omdat de gemeenten op een gegeven moment tegen het 'granieten bestand' aan liep) waardoor de inzet van mankracht t.o.v. effecten ook terugliep. Maastricht is daarom wel wat minder strikt geworden in de afgelopen jaren. Het beeld bestaat volgens de gemeente soms dat een strikt beleid aan de poort door de klanten wordt ervaren als 'heksenjacht', maar Maastricht merkt juist dat klanten het vaak fijn vinden als ze actief begeleid worden.

Beschikbaarheid van laaggeschoold werk

De beschikbaarheid van laaggeschoold werk wordt ook gezien als mogelijke verklaring voor het overschot van Maastricht. De toeristische sector en de universiteit creëren bijvoorbeeld veel banen voor laaggeschoolden. In de horeca zijn er genoeg banen in bijvoorbeeld de keuken of de schoonmaak. Dus ook daar is wel werk waar bijstandsgerechtigden geplaatst kunnen worden. Er zijn wel sectoren die gevoelig zijn voor verdringing, met name sectoren met een hoge mate van automatisering. Een ander voorbeeld is het academisch ziekenhuis waar veel communicatie in het Engels is. Dit kan een barrière zijn voor sommige bijstandsgerechtigden.

Ligging aan de grens

Verder lijkt Maastricht te profiteren van haar ligging aan de grens met België. Er zijn weliswaar Belgen die in Maastricht werken, maar het gaat daarbij met name om hooggeschoold werk waardoor er geen verdringing is van werk voor laagopgeleiden. Daar staat tegenover dat er over de grens ook laaggeschoold werk beschikbaar is voor mensen uit Maastricht. Het is dus opvallend dat Maastricht lijkt te profiteren van de ligging aan de grens, terwijl dit voor de meeste gemeenten als nadelig gezien wordt.

Aandeel studenten

Ten opzichte van andere studentsteden (zoals Groningen) wordt aangegeven dat Maastricht relatief veel buitenlandse studenten heeft. Deze hebben minder vaak een bijbaan en zij verdringen daarom ook minder vaak werk voor laagopgeleiden, in vergelijking tot Nederlandse studenten. Een groot deel van de buitenlandse studenten trekt bovendien weg uit Maastricht. Ze gaan terug naar hun thuisland of doen een master in het buitenland. Ook veel studenten zoeken naar werk in de Randstad.

Er is wel een categorie studenten die in de regio zijn opgegroeid. Die blijven nu vaak thuis wonen en zoeken na afronding van hun studie ook vaker werk in Maastricht. Voor eventuele bijstand zijn zij wel aangewezen op hun thuisgemeente. Deze mensen ziet Maastricht dus meestal niet terug in hun bijstandsbestand. Degenen die wel uit de gemeente Maastricht komen, ziet de gemeenten soms wel terug in de bijstand. Voor buitenlandse studenten is dat vrijwel nooit het geval. Bij (psychische) problematiek gaan die over het algemeen terug naar hun thuisland.

Stapeling van problematiek

Maastricht geeft aan dat een groot deel van het bijstandsbestand kampt met psychische problemen. Op de vraag welke andere (multi)problematiek een rol speelt, wordt aangegeven dat het vaak gaat om een laag opleidingsniveau dat door de hele familielijn loopt. Ook gaat het relatief vaak om criminaliteit en voortijdig schoolverlaten. Zeker in de criminaliteit gaat soms veel geld om, wat sommige jongeren aantrekt. Door de grensligging van Maastricht is de gemeente ook aantrekkelijk voor criminelen. De gemeente ligt dicht bij Antwerpen en Duitsland. De vraag is wel of deze criminelen ook bijstand ontvangen. Soms kan dat wel het geval zijn, bijvoorbeeld in het geval van hennepknippers. De zwaardere criminelen zitten vaak niet in de bijstand. Het is ook mogelijk dat door die criminaliteit juist minder mensen bijstand aanvragen, omdat ze niet in beeld willen zijn bij de gemeente. Wel is door de gemeente gekeken in hoeverre minder jongeren zich zouden melden bij de gemeente rondom de introductie van de kostendelersnom. Dit viel destijds echter mee: er was geen duidelijke afname van het aantal aanvragen door jongeren.

Langdurig in de bijstand

Wat betreft de populatie bijstandsontvangers die langdurig bijstand ontvangen, geeft de gemeente aan dat dit voor zo'n vijftig procent van het bijstandsbestand geldt en dat je die personen gewoon niet naar de arbeidsmarkt kunt begeleiden. Het gaat om mensen met allerlei problematiek. Vroeger was het zo dat daarvan een groot deel naar de Wajong ging. Dat kan nu niet meer zo makkelijk. Dit heeft soms ook tot discussies met UWV geleid. Soms zag de gemeente namelijk mensen instromen in de bijstand met problematiek die er al lange tijd was, maar die nog niet goed in beeld was. Maastricht maakt zich enigszins zorgen over de nieuwe doelgroep. Het perspectief op een betaalde baan is voor deze mensen soms bijna nul. De Wajong is op dit moment volgens de gemeente te scherp afgekaderd. De begeleidingskosten bij LKS zijn soms nog steeds erg hoog, wat een rem kan zijn bij het inzetten van dit instrument. Het is ook belangrijk om oog te hebben voor de maatschappelijke kosten die komen kijken bij inactiviteit. Mensen die niet actief zijn, komen bijvoorbeeld eerder in de criminaliteit of gebruiken gemiddeld meer zorg.

Vlissingen

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	44.565
Meerjarig tekort/overschot:	tekort
Gemiddeld tekort (2017-2020):	-11%
Bijstandsdichtheid (2019):	3,8%

Beschikbaarheid van werk

De gemeente Vlissingen voert al vijf jaar juridische procedures met SZW over hun BUIG-budget. Twee belangrijke punten daarin zijn de beschikbaarheid van werk en de centrumfunctie.

De indicator beschikbaarheid van werk kijkt naar hoeveel banen er opgeteld over de sectoren zijn waarbij ook rekening gehouden wordt met de reisafstand voor een baan. Vlissingen kent echter een aantal sectoren waarin voor de doelgroep lastig werk te vinden is. Een voorbeeld hiervan is de sector scheepsbouw waar voornamelijk gespecialiseerde Oost-Europeanen werken. Dit betreft permanent werk, geen seizoensarbeid. De gemeente geeft aan dat dit niet uit zou moeten maken voor de budgetverdeling wanneer deze sectoren verspreid liggen over het land, maar dat juist veel van deze sectoren op bepaalde locaties geconcentreerd zijn. De gemeente geeft verder aan dat het havengebied relatief lastig is te bereiken en ook daardoor vaak niet aantrekkelijk voor de bijstandspopulatie.

De horeca is een andere sector die belangrijk is in Zeeland. Dit heeft te maken met de grote invloed van toerisme in Zeeland. Voor de horeca in Zeeland is het moeilijk om aan werknemers te komen. Ze richten zich daarom ook op mensen in de bijstand. De gemeente richt sommige trajecten daarom ook specifiek op de uitstroom naar horeca. Horecazaken zijn daarnaast vaak groot genoeg om verschillende typen banen te faciliteren.

Een ander punt is hoe snel mensen hun werk bereiken. Bereikbaarheid is in het model berekend op basis van reistijd over de weg. Zeeland bestaat uit eilanden die maar via een paar bruggen of dammen te bereiken zijn. Er is een toltunnel die voor de doelgroep te duur is voor dagelijks gebruik. Doordat de regio dunbevolkt is, is de bereikbaarheid via het openbaar vervoer slecht. Hierdoor zijn banen op verdere afstand moeilijker bereikbaar voor bijstandsgerechtigden die afhankelijk zijn van het ov. Het ov is met name na 18.00 uur beperkt, wat voor werk in de horeca een belangrijke belemmering is. Banen in de horeca liggen vooral aan de kust. De gemeente doet hier overigens wel iets mee. Ze geven bijvoorbeeld fietsen aan mensen die er geen hebben. Maar of de gemeente hier actiever in is dan andere gemeenten is niet bekend. Zeeland heeft relatief gezien een lage werkloosheid, maar Vlissingen schiet er qua werkloosheid juist wel bovenuit. Per saldo is er dus waarschijnlijk veel werkgelegenheid buiten de gemeentegrenzen en de gemeente geeft aan dat de reis van het ene naar het andere eiland vaak ook wordt gezien als een psychologische drempel.

Stapeling van problematiek

Ook de centrumfunctie speelt volgens de gemeente een rol in het meerjarige tekort. Vlissingen heeft bijvoorbeeld daklozen- en vrouwenopvang en komt ook veel tekort op WMO en Jeugdzorg. Mede hierdoor is het een Artikel 12-gemeente. De gemeente vermoedt dat deze factoren elkaar versterken door stapeling van problematiek. Om welke specifieke problematiek het gaat, is lastig te zeggen, maar de centrumfunctie houdt bijvoorbeeld in dat er relatief veel goedkope woningen zijn, kamerbewoning relatief vaak voorkomt en dat er relatief veel dak- en thuislozen en huishoudens met lage inkomens zijn. Er is een grote kans dat die mensen blijven wonen in Vlissingen en ook relatief veel beroep doen op de voorzieningen: bijstand maar ook jeugdzorg en WMO. Dit ziet de gemeente terug in de hele sociale structuur die in Vlissingen is ontstaan. Opvallend voor Vlissingen is wel dat het gaat om een kleine stad, maar dus wel met aanzienlijke grootstedelijke problematiek. Vlissingen is wat dit betreft slecht te vergelijken met andere gemeenten in Zeeland. De gemeente ziet ook dat er uitstroom uit de bijstand is in andere Zeeuwse gemeenten in Zeeland van mensen die naar Vlissingen gaan (en daar in de bijstand komen). Dus in die zin heeft Vlissingen een bepaalde aantrekkingskracht in de regio. Middelburg trekt bijvoorbeeld een andere populatie aan. Het gaat dus deels om 'geïmporteerde problematiek'. De gemeente krijgt ook signalen dat de problematiek steeds groter wordt. Er wordt steeds vaker aangegeven dat er meerdere problemen spelen.

Niet alleen score op modelkenmerken is belangrijk voor de bijstandskans, maar ook de interactie met de omgevingsfactoren. Voor iemand met stapeling van problematiek werkt dit wellicht zwaarder door. Stel je werkt, en je woont in een buurt waar werken niet de norm is. In principe ben je de hele dag weg, dus in die zin heb je daar minder 'last' van dan een niet-werkende in dezelfde buurt.

Vlissingen geeft ook aan dat overschotgemeenten eerder in een positieve spiraal komen. Ze houden geld over dat weer besteed kan worden aan betere re-integratie(voorzieningen). Voor tekortgemeenten is dat juist andersom. Die komen eerder in een negatieve spiraal en moeten eerder tegen de stroom in roeien. De gemeente geeft ten slotte aan dat de gewichten van het model moeilijk zijn te duiden vanwege de vormgeving van het model. Dit maakt het lastig om goede verklaringen te vinden voor het meerjarige tekort.

Zevenaar

Inwoners begin 2022 (o.b.v. CBS Statline):	44.643
Meerjarig tekort/overschot:	tekort
Gemiddeld tekort (2017-2020):	-8%
Bijstandsdichtheid (2019):	2,0%

Beschikbaarheid van werk

Qua werkgelegenheid speelt volgens de gemeente de ligging ten opzichte van Duitsland en de Rijn (natuurlijke barrière) een rol. De verbinding met het openbaar vervoer vanuit de voormalige gemeente Rijnwaarden (nu onderdeel van de gemeente Zevenaar) is niet goed. De werkgelegenheid is hier ook minder geworden. In het verre verleden was er veel industrie, maar door automatisering is veel werkgelegenheid verdwenen. Er is een switch gemaakt naar een op vrijetijdsbesteding gerichte economie, maar dit levert aanzienlijk minder banen op (voor de bijstandspopulatie).

Zevenaar geeft aan niet te profiteren van de ligging aan de grens. De gemeente heeft niet de aantrekkingskracht van een grote stad als Maastricht. Daarnaast is de werkgelegenheid in de voormalige gemeente Rijnwaarden (dat tegen Duitsland aan ligt) laag. Er zijn weinig mensen die in Duitsland gaan werken. Ook gaan er relatief weinig mensen (voor werk) naar Lingewaarde dat aan de andere kant van de Rijn ligt. Hier lijkt een soort psychologische barrière te spelen. Er is vooral een stroom naar het noorden, in het bijzonder Arnhem. Andersom geldt ook dat er relatief weinig Duitsers in Nederland werken, voor zover ingeschat kan worden. Wel zijn er vanuit Oost-Europa mensen die in de regio werken.

Stapeling van problematiek

Zevenaar geeft aan dat bij instroom in de bijstand vaak meervoudige problematiek speelt. Een groot deel van het bestand heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Zij hebben vaak te maken met taalproblemen en/of trauma's, omdat zij gevlucht zijn uit conflictgebieden. Ook financiële problemen spelen een rol. Daar wordt wel zeer alert naar gekeken bij de intake. Daarnaast gaat de gezondheid van mensen vaak achteruit als ze langer in de bijstand zitten.

Zevenaar geeft aan dat de ontwikkeling van het bijstandsbestand in de gemeente de goede kant op gaat, maar dat het budget nog niet toereikend is. Mogelijk wordt het komende jaar het break-even-point bereikt. De gemeente vindt het lastig om een vinger te krijgen achter de verklaringen voor het tekort. Er is bij de gemeente ook niet de capaciteit om heel diep in de werking van het verdeelmodel te duiken.

Samenwerkingsverband

Het verdeelmodel pakt al jaren ongunstig uit voor Zevenaar en voor de gemeente Duiven, waarmee samen wordt gewerkt. Westervoort, de derde gemeente uit het samenwerkingsverband, heeft echter al jaren een overschot, terwijl de bijstandsdichtheid hier hoger is. Deze vergelijking is overigens niet helemaal zuiver, aangezien Westervoort voornamelijk historisch wordt gebudgetteerd. Verder wordt opgemerkt dat de bestuurlijke fusie van Rijnwaarden en Zevenaar een mogelijke verklaring is voor het meerjarige tekort.

Bijlage B Groslijst kenmerken

Deze bijlage beschrijft de groslijst van kenmerken die mogelijk systematisch verschillen tussen gemeenten met een meerjarig tekort of overschot. Deze groslijst is gebaseerd op kenmerken die gemeenten hebben aangedragen tijdens de verkennende analyse (workshops en gesprekken met individuele gemeenten), kenmerken die komen uit juridische procedures uit het verleden, een eigen inventarisatie van mogelijke verklarende kenmerken, kenmerken die eerder zijn getest en de kenmerken die reeds in het verdeelmodel zitten. Een overzicht van de door gemeenten aangedragen kenmerken staat in Tabel 3.1. Voor de andere bronnen volgt hieronder een overzicht van de kenmerken voor de groslijst.

Kenmerken uit juridische procedures uit het verleden

Er is een inventarisatie gemaakt van kenmerken die zijn aangedragen in juridische procedures. Input hiervoor zijn de rapporten van APE en Berenschot omtrent het bijstandsverdeelmodel.[16] De objectieve factoren die daarin naar voren zijn gekomen als mogelijk verklaringen voor tekorten zijn in Tabel B.1 opgenomen. Voor een groot deel van deze kenmerken geldt dat ze ook zijn genoemd in de workshops óf dat ze al zijn opgenomen in het bijstandsverdeelmodel.

Tabel B.1 Kenmerken genoemd in juridische procedures

Naam kenmerk	Niveau	Bron
Goedkope woningen	regionaal	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Grensgemeente Duitsland	regionaal	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Regionaal klantenpotentieel / centrumfunctie	regionaal	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Arbeidsmarkt	regionaal	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Eenouderhuishoudens	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Ouderen (50+)	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Huishoudens met risico op schulden	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Psychose	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Jeugdproblematiek	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Seizoeneffect juni, bijstandshuishoudens in juni t.o.v. december	huishouden	APE (2017). Buig-budget in 2017 Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.
Toepassing kostendelersnorm / Commerciële kamerverhuur	huishouden	Berenschot (2021). Aanvullend onderzoek naar onevenredige benadeling gemeente Landgraaf
Centrumfunctie / stapeling van problematiek	regionaal	Berenschot (2021). Aanvullend onderzoek naar onevenredige benadeling gemeente Landgraaf
Toepassing kostendelersnorm (prijscomponent)	huishouden	Bezwaar gemeente Groningen

16 APE (2017). *Buig-budget in 2017 in Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht*., meerdere (niet-openbare) rapportages van Significant APE uit 2019, onder andere voor de gemeenten Den Haag en Dordrecht. Berenschot (2021). *Aanvullend onderzoek naar onevenredige benadeling gemeente Landgraaf.* Significant APE (2021), *Fluctuaties in de BUIG-budgetaandelen.*

Eigen inventarisatie verklarende kenmerken

Op basis van een brainstormsessie van het onderzoeksteam is een lijst met kenmerken opgesteld die, aanvullend op wat door gemeenten is aangedragen, mogelijk samenhangen met meerjarige tekorten of overschotten – zie Tabel B.2. Bij het samenstellen van deze lijst was het geen vereiste dat er ook daadwerkelijk gegevens zijn om het kenmerk samen te stellen. Deze vereiste wordt pas getoetst bij het selecteren van de kenmerken voor de shortlist.

Tabel B.2 Overzicht inventarisatie onderzoekers mogelijke verklarende kenmerken

Naam kenmerk	Niveau	Toelichting
Economische groei		
Economische groei	regionaal	In gemeenten waar de economie groeit, zal vermoedelijk het aantal banen toenemen (en daarmee de kans op bijstand afnemen).
Sectorsamenstelling		**Deze kenmerken liggen in het verlengde van de beschikbaarheid van werk wat door gemeenten is aangedragen in de workshops.**
Variatie in de sectorsamenstelling	regionaal	In gemeenten met een variatie aan sectoren zal een afname in aantal banen in één sector minder grote gevolgen hebben voor het aanbod van banen dan in gemeenten die sterk leunen op één sector.
Conjunctuurgevoeligheid	regionaal	In een gemeente met veel banen in sectoren die conjunctuurgevoelig zijn, zal het aanbod van banen (en daarmee de kans op bijstand) sterk(er) fluctueren.
Aanwezigheid van groeisectoren	regionaal	Een gemeente met relatief veel banen in groeisectoren kan verwachten dat het aanbod van banen relatief sterk zal groeien (en daarmee de kans op bijstand verkleinen).
Aanwezigheid van krimpsectoren	regionaal	Een gemeente met relatief veel banen in krimpsectoren kan een krimp in aanbod van banen verwachten, en daarmee een groei in personen in de bijstand.
Flexwerk		**Deze kenmerken liggen in het verlengde van wat door gemeenten is aangedragen in de workshops.**
Aanwezigheid van deeltijdbanen	regionaal	Een grote aanwezigheid van flexwerk kan een grotere kans betekenen om in de bijstand te komen, omdat mensen sneller vanuit flexwerk in de bijstand terechtkomen. Tegelijkertijd kan deze aanwezigheid ook een grotere kans betekenen om weer uit de bijstand te komen, omdat mensen vaker vanuit bijstand zullen instromen in flexwerk dan in een vaste (voltijd)baan.
Aanwezigheid van kleine deeltijdbanen	regionaal	
Aanwezigheid oproep- en uitzendwerk	regionaal	
Verdringing door jongeren		
Aandeel lageloonbanen vervuld door jongeren	regionaal	Hoe meer jongeren (studenten en jongeren die geen bijstand krijgen wanneer zij niet zouden werken) banen vervullen met lage lonen, hoe groter de kans dat mensen in deze gemeente in de bijstand terechtkomen (verdringing).
Tijd om te werken		
Mantelzorgers	huishouden	Personen die in de bijstand zijn gekomen, omdat ze geen tijd hebben om te werken zullen minder snel weer aan het werk gaan dan personen die om andere redenen hun werk zijn kwijtgeraakt.
Mogelijke toetreders		
Werkloze 17-jarigen in jaar t-1	huishouden	Voorspeller van mogelijke toetreders in de bijstand
Overerfbare armoede/inactiviteit		
Sociaaleconomische status ouders	huishouden	Kinderen van ouders met lage inkomens hebben vaker lage inkomens; kinderen van ouders met bijstand ontvangen vaker bijstand.[17]
Regionale gebondenheid		
Aandeel huishoudens met sterke regionale binding	huishouden	Mensen met sterkere binding met een regio zullen minder geneigd zijn om te verhuizen – ook als dat hun baankansen (negatief) beïnvloedt.
Arbeidsgeschiedenis		
Aantal maanden werk in afgelopen jaren	huishouden	

17 Zie bijvoorbeeld https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0049089X18301789.

Naam kenmerk	Niveau	Toelichting
Aantal banen in afgelopen jaren	huishouden	Sommige carrièrepaden en/of sectoren verkleinen de kans om weer aan het werk te komen.

Eerder geteste kenmerken

In eerdere modeljaren zijn een groot aantal kenmerken getest. Alleen kenmerken die voldoen aan het afwegingskader komen in aanmerking voor opname in het bijstandsverdeelmodel. Dit houdt in dat een kenmerk uitlegbaar (er moet een theoretische grond zijn om te verwachten dat de factor van invloed is op de bijstandskans), niet-beïnvloedbaar (de factor mag niet op korte termijn te beïnvloeden zijn door lokaal beleid) en aanvullend (met de factor mag nog geen rekening gehouden zijn in het verdeelmodel) moet zijn. Kenmerken die voldoen aan het afwegingskader zijn alleen opgenomen indien ze de verklaringskracht van het gehele model significant verbeteren. Het is echter mogelijk dat de kenmerken die vanwege deze vereiste zijn afgevallen wél samenhangen met meerjarige overschotten of tekorten. In hoeverre een kenmerk samenhangt met meerjarige overschotten of tekorten is immers geen onderdeel van het afwegingskader. Hieronder volgt per modeljaar een overzicht van de getoetste kenmerken die niet in het uiteindelijk verdeelmodel zijn opgenomen.

Tabel B.3 Overzicht kenmerken die in eerdere modeljaren van het bijstandsverdeelmodel reeds getoetst zijn

Naam kenmerk	Opmerking
Model 2019	
Jeugdzorg in het huishouden (exclusief voogdij, pleegzorg en jeugdhulp met verblijf)	-
Model 2018	
Interactievariabelen als vervanging van centrumfunctie en om te corrigeren voor stapeling van problematiek: - Niet-westerse migratieachtergrond in hh X Alleenstaande moeder, kind jonger dan 18; - Niet-westerse migratieachtergrond in hh X HCI laag; - Alleenstaande moeder, kind jonger dan 18 X 50 tot AOW-leeftijd in hh; - Alleenstaande moeder, kind jonger dan 18 X HCI laag in hh; - Alleenstaande moeder, kind jonger dan 18 X Gezondheidsproblemen in hh; - 50 tot AOW-leeftijd in hh X HCI laag in hh; - 50 tot AOW-leeftijd in hh X Gezondheidsproblemen in hh.	-
Gedetineerden: indicator voor detentie op peildatum 31 december 2014	-
Chronische aandoeningen: - Diabetes in hh; - Epilepsie/neuropathische pijn in hh; - Hartaandoening in hh; - Hiv/aids/nieraandoening in hh; - Chronische ziekte in hh.	-
Beschikbaarheid van werk: - Beschikbaarheid van werk incl. ov; - Extra beschikbaarheid van werk per ov; - Beschikbaarheid van werk voor laag-, middelbaar, en hoogopgeleiden in gemeente; - Beschikbaarheid van werk inclusief buitenland; - Beschikbaarheid van werk zonder grenspendel (incl. correctiefactoren voor banen en beroepsbevolking in België en Duitsland).	Varianten op bestaand kenmerk
Buurten waar werken niet de norm is: - Aandeel bbv in een buurt waar werken niet de norm is in gemeente obv 6-positie postcode; - Aandeel bbv in een buurt waar werken niet de norm is in gemeente obv uitkeringsgerechtigden (excl. AO).	Varianten op bestaand kenmerk

Naam kenmerk	Opmerking
Migratieachtergrond: - Uitsplitsing naar eerste en tweede generatie migratieachtergrond voor herkomstlanden Marokko, Turkije, Suriname en Nederlandse Antillen. - Uitsplitsing migratieachtergrond overig Afrika naar noordelijk, centraal en zuidelijk Afrika.	Varianten op bestaand kenmerk
Ggz-gebruik: Uitsplitsing naar basis-ggz, specialistische ggz (tot en boven € 4.500).	Variant op bestaand kenmerk
AO-uitkering: Uitsplitsing Wajonguitkering	Variant op bestaand kenmerk
Model 2017	
Bruto participatiegraad	-
Aandeel hervormden in gemeente	-
Aandeel gereformeerden in gemeente	-
Aandeel protestanten in gemeente	-
Kenmerken voor 'nietsers': bpg en verschil bpg tussen mannen en vrouwen op gemeenteniveau Kenmerken voor kans op sociale stijging: aandeel hoogopgeleiden en aandeel personen met een hoog inkomen op gemeenteniveau	-
Kenmerken voor segregatie: verdeling uitkeringen (aanwezigheid van buurten met grote afwijking van gemeentelijk gemiddelde)	-
Regionaal klantenpotentieel	-
Aandeel huishoudens met huurtoeslag (o.b.v. oude definitie sociale huurwoning)	-
Aandeel sociale huurwoningen op gemeenteniveau (o.b.v. SYSWOV, aangeleverd door Atlas)	-
Stedelijkheid (aantal inwoners per km^2 in vijf categorieën);	-
Aandeel leerlingen speciaal onderwijs	Kenmerk is in een later modeljaar alsnog (op huishoudniveau) in het model terechtgekomen.
Aandeel inwoners in standplaatsen (poging tot identificeren van woonwagenkampen)	Kenmerk is in een later modeljaar alsnog (op huishoudniveau) in het model terechtgekomen.
Arbeidsverleden van ouders	Aangedragen door experts en gemeenten maar (destijds) niet integraal beschikbaar en dus niet getest.
Echtscheidingen	Aangedragen door experts en gemeenten maar (destijds) niet integraal beschikbaar en dus niet getest.
Schulden	Aangedragen door experts en gemeenten maar (destijds) niet integraal beschikbaar en dus niet getest.
Aandeel woningen met een lage huur op gemeenteniveau	Aangedragen door experts en gemeenten maar (destijds) niet integraal beschikbaar en dus niet getest.

Kenmerken reeds in het model

De huishoudkenmerken die reeds in het verdeelmodel zitten, zijn alle ook meegenomen in de analyses. Het gaat om de volgende kenmerken.

Tabel B.4 Kenmerken in het huidige verdeelmodel voor de bijstand

Kenmerken in het huidige verdeelmodel	
Huishoudtype	
Eenouder-moeder, jongste kind tot 5	Eenouder-moeder, jongste kind 5-12
Eenouder-moeder, jongste kind 12-18	Eenouder-moeder, jongste kind 18+
Eenouder-vader, jongste kind tot 5	Eenouder-vader, jongste kind 5-12

Kenmerken in het huidige verdeelmodel	
Eenouder-vader, jongste kind 12-18	Eenouder-vader, jongste kind 18+
Paar, jongste kind 18-	Paar, jongste kind 18+
Paar zonder kinderen	Thuiswonend meerderjarig kind
Overig huishouden	
Leeftijdsgroepen	
Leeftijd 20 tot 25 jaar in huishouden	Leeftijd 25 tot 30 jaar in huishouden
Leeftijd 30 tot 40 jaar in huishouden	Leeftijd 40 tot 50 jaar in huishouden
Leeftijd 50 jaar tot AOW-leeftijd in huishouden	
Woonsituatie	
Corporatiewoning	Standplaats
Herkomst	
Migratieachtergrond (Turks) in hh	Migratieachtergrond (Surinaams) in hh
Migratieachtergrond (Antilliaans) in hh	Migratieachtergrond (Marokko) in hh
Migratieachtergrond (Ghanees) in hh	Migratieachtergrond (Somalië of Eritrea) in hh
Migratieachtergrond (overig Afrikaans) in hh	Migratieachtergrond (Afghaans) in hh
Migratieachtergrond (Irakees) in hh	Migratieachtergrond (Syrisch) in hh
Migratieachtergrond (Iranees) in hh	Migratieachtergrond (Chinees) in hh
Migratieachtergrond (Indiaas) in hh	Migratieachtergrond (overig niet-westers) in hh
Migratieachtergrond (voormalig Joegoslavisch) in hh	Migratieachtergrond (voormalig Sovjet-Unie) in hh
Migratieachtergrond (overig westers) in hh	
Opleidingsniveau	
Lage HCI in huishouden	Middelbare/hoge HCI in huishouden
(V)SO/PrO in huishouden	
Zorggebruik	
Zorgkosten boven de € 50.000 in hh	Gebruik ggz-zorg in hh
Gebruik medicijn tegen verslaving in hh	Gebruik medicijn tegen depressie in hh
Gebruik medicijn tegen psychose in hh	Gebruik 4 tot 6 medicijngroepen in hh
Gebruik 6 tot 8 medicijngroepen in hh	Gebruik 8 of meer medicijngroepen in hh
Stapeling van factoren	
Niet-westerse migratieachtergrond in hh & 50 tot AOW-leeftijd in hh	Niet-westerse migratieachtergrond in hh & gezondheidsproblemen in hh
HCI laag in hh & gezondheidsproblemen in hh	
Niet-rechthebbenden	
Alleenstaande, vermogen boven € 5.000	Alleenstaande, vermogen tot en met € 5.000, overwaarde boven € 50.000
Paar, vermogen boven € 10.000	Paar, vermogen tot en met € 10.000, overwaarde boven € 50.000
Student (mbo/hbo/wo) in huishouden	WW-uitkering in huishouden
AO-uitkering (15%-80% of onbekend) in huishouden	AO-uitkering (80%-100%) in huishouden
ANW-uitkering in huishouden	Ziektewetuitkering, wachtgeld of overige uitkering in huishouden
Pensioenuitkering in huishouden	
Loonkostensubsidie	
Indicator LKS (prijscomponent)	
Vraagkant	

Kenmerken in het huidige verdeelmodel	
Werken onder niveau in gemeente	Aandeel studenten (hbo/wo) in gemeente
Aandeel WW in beroepsbevolking van gemeente	Beschikbaarheid van werk in gemeente
Beschikbaarheid van laaggeschoold werk (prijscomponent)	
Buurteffecten	
Aandeel bbv in een buurt waar werken niet de norm is in gemeente o.b.v. 6-ppc gebieden	Overlast in de buurt

Bijlage C Beschrijving kenmerken systematische analyse

Deze bijlage bevat een beschrijving van de operationalisering van de kenmerken die zijn getoetst in de systematische analyse.

Arbeidsmigranten en buitenlandse seizoenarbeiders

Voor het bepalen van het aandeel arbeidsmigranten en seizoenarbeiders is gebruikgemaakt van CBS Microdata. Daarbij is de aanname gemaakt dat personen die wel geregistreerd worden in de POLIS-administratie, maar niet geregistreerd worden als woonachtig in Nederland, arbeidsmigranten of seizoenarbeiders zijn.

Per gemeente wordt het aantal banen waarvoor bovenstaande geldt op peildatum 31 december (T-1) geteld. Reden hiervoor is dat het bestand met de standplaatsen van de banen over de maand december wordt genomen en de kans dat een baan die in januari van een peiljaar geldt in december van datzelfde jaar nog bestaat, kleiner is dan dat een baan die op 31 december (T-1) geldt nog geldt op 1 januari (T).

Beschikbaarheid van flexwerk

Voor deze indicator wordt de gebruikelijke indicator Beschikbaarheid van werk gemaakt, waar in plaats van het totaalaantal banen het aantal flexibele banen wordt genomen. Onder flexibele banen worden de volgende banen geteld:

- Oproepwerk
- Uitzendwerk
- Banen met contract voor bepaalde tijd

Per gemeente wordt het aantal banen per baantype per jaar geteld op peildatum 31 december (T-1) genomen. Reden hiervoor is dat het bestand met de standplaatsen van de banen over de maand december wordt genomen en de kans dat een baan die in januari van een peiljaar geldt in december van datzelfde jaar nog bestaat, kleiner is dan dat een baan die op 31 december (T-1) geldt nog geldt op 1 januari (T).

De stappen om de banen te tellen per gemeente per baantype worden gedaan in de CBS Microdata-omgeving, op basis van de volgende bronbestanden:

- SPOLISBUS (om type baan en aantal banen te bepalen)
- GEMEENTESTPLTAB (om de standplaats van de baan te bepalen om de tellingen per gemeente te kunnen doen)

Beschikbaarheid van (kleine) deeltijdbanen

Voor deze indicator wordt de gebruikelijke indicator Beschikbaarheid van werk gemaakt, maar in plaats van het totaalaantal banen wordt het aantal (kleine) deeltijdbanen gebruikt. Hierbij worden als deeltijdbanen de banen genomen die in de polisadministratie binnen de CBS Microdata-omgeving worden aangemerkt als deeltijdbaan (variabele SPOLISDIENSTVERBAND). De definitie die hierbij wordt gegeven is:

“Baan van een werknemer waarbij het aantal overeengekomen uren lager ligt dan het aantal dat behoort bij een volledige dag- en weektaak.”

Voor een kleine deeltijdbaan wordt een baan genomen die volgens deze definitie als deeltijdbaan wordt aangemerkt en een wekelijkse arbeidsduur van minder dan 12 uur heeft.

De stappen om de banen te tellen per gemeente per baantype worden gedaan in de CBS Microdata-omgeving, op basis van de volgende bronbestanden:

- SPOLISBUS (om type baan en aantal banen te bepalen)
- GEMEENTESTPLTAB (om de standplaats van de baan te bepalen om de tellingen per gemeente te kunnen doen)

Beschikbaarheid van werk naar conjunctuurgevoeligheid

Voor deze indicator wordt de gebruikelijke indicator Beschikbaarheid van werk gewogen naar de conjunctuurgevoeligheid per sector.

De conjunctuurgevoeligheid van sectoren wordt bepaald met behulp van LISA-gegevens. Uit de LISA-dataset wordt voor de jaren 2004-2020 eerst per jaar en per 2-digit-SBI (sector) het aantal banen gesommeerd en daarvan het landelijk gemiddelde en standaardafwijking berekend. Vervolgens schatten we per sector de trend (x = jaar, y = aantal banen) en wordt daar de root-mean-square error (RMSE) van uitgerekend. De conjunctuurgevoeligheid van een sector, of anders gezegd de afwijking een sector van de (landelijke) trend, wordt daarna geconstrueerd door de RMSE te delen door het gemiddelde aantal banen van die sector.

Beschikbaarheid van werk – groei- en krimpsectoren

Voor deze indicator wordt de gebruikelijke indicator Beschikbaarheid van werk gewogen naar de aandelen sectoren per pc4 die zijn aangemerkt als groeisectoren.

Welke sectoren groei- en krimpsectoren zijn, wordt bepaald met behulp van LISA-gegevens. Om groeisectoren te identificeren is per sector het vijfjaarsgemiddelde van het aantal banen genomen en de ontwikkeling (trend) berekend om deze af te zetten tegen de landelijke ontwikkeling van diezelfde periode. Sectoren waarvoor geldt dat de ontwikkeling van de werkgelegenheid positief en minimaal twee procent groter was dan het Nederlandse gemiddelde worden aangemerkt als groeisector. Omgekeerd geldt hetzelfde voor krimpsectoren: sectoren waarvoor geldt dat de ontwikkeling van de werkgelegenheid negatief en minimaal twee procent kleiner was dan het Nederlandse gemiddelde worden aangemerkt als krimpsector.

Beschikbaarheid van werk naar sector

Voor deze indicator wordt kenmerk Beschikbaarheid van werk gewogen naar sector waarbij de sectoren waar bijstandsontvangers relatief vaak naar uitstromen zwaarder wegen dan sectoren waar relatief weinig bijstandsontvangers werk vinden.

Om deze weging te bepalen wordt voor de onderzochte jaren (2017 t/m 2020) het aantal banen per sector geteld op de peildatum 1 januari en het aandeel van de sector in het totaalaantal banen bepaald.

Vervolgens wordt van de personen die op 1 januari (T-1) een bijstandsuitkering ontvingen, en op 1 januari (T) een baan hebben, bepaald in welke sector dit is. Wanneer een persoon meerdere banen heeft op het peilmoment wordt de sector genomen van de baan waar de persoon in dat jaar de meeste uren heeft gewerkt. Onder deze banen wordt, net als bij het totaal van alle banen, het aantal banen per sector geteld en het aandeel van de sector in het totaalaantal banen bepaald.

Tot slot wordt het aandeel van de sector onder de banen waarin bijstandsontvangers zijn uitgestroomd, gedeeld op het aandeel van de sector in alle banen. Het resultaat hiervan wordt gebruikt als de weging voor banen bij het berekenen van Beschikbaarheid van werk.

De stappen om de weging te bepalen worden gedaan in de CBS Microdata-omgeving, op basis van de volgende bronbestanden:

- BIJSTANDPERSOONBUS (om op peildatum 1 januari (T-1) te bepalen welke personen bijstand ontvangen)
- SPOLISBUS (om op peildatum 1 januari (T) banen te tellen
- BETAB (om de SBI-sector van de banen te bepalen)

Bruto participatiegraad

De bruto arbeidsparticipatiegraad meet het aandeel van de potentiële beroepsbevolking (15-74-jarigen) dat werkt of kan en wil werken. De bruto arbeidsparticipatiegraad is bepaald op basis van CBS Statline-tabel 'Arbeidsdeelname; regionale indeling 2020'.

Centrumfunctie: regionaal klantenpotentieel x gezondheidsproblemen

Het regionale klantenpotentieel is een *proxy* voor de centrumfunctie van een gemeente. Het is een algemene maatstaf die toepasbaar is op de kosten op alle beleidsterreinen waarvan wordt verondersteld dat de gemeentelijke kosten samenhangen met de mate waarin gemeenten een centrumfunctie hebben. Voorbeelden hiervan zijn culturele voorzieningen, festivals, hogescholen en werkgelegenheid. Het gaat om de verhouding tussen het aantal potentiële regionale klanten en het aantal inwoners van een gemeente. Data van het regionale klantenpotentieel zijn afkomstig van CBS Statline.

Dit vermenigvuldigen we per gemeente met het aandeel huishoudens dat minstens één persoon met gezondheidsproblemen heeft binnen de gemeente. Een persoon met gezondheidsproblemen definiëren we als een persoon die medicijnen gebruikt tegen verslaving (excl. nicotine), chronische stemmingsstoornissen, psychose en/of bipolaire stoornis heeft, of medicijnen gebruikt uit vier of meer hoofdgroepen, of met zorgkosten boven 50 duizend euro of gebruikmaakt van ggz-zorg. Gegevens over medicijnen halen we uit MEDICIJNTAB en gegevens over zorgkosten destilleren we uit ZVWZORGKOSTENTAB. Voor het laatste bestand zijn data over 2020 nog niet beschikbaar, voor dat jaar gebruiken we de zorgkostengegevens uit 2019.

Na het berekenen van de kruisvariabele per jaar (2017-2020) op gemeenteniveau middelen we over de vier jaren.

Echtscheidingen

Het relatieve aantal echtscheidingen per duizend gehuwden per gemeente gestandaardiseerd naar leeftijd van de bevolking. We halen deze gegevens van CBS Statline voor de jaren 2017-2020 en middelen over deze jaren.

Goedkope huurwoningen

De HUURENQUETE is beschikbaar in de CBS Microdata en bevat onder andere gegevens over huren van particulieren. Op basis van dit bestand is per gemeente het aandeel goedkope huurwoningen vastgesteld. Belangrijk om op te merken is dat het niet gaat om integrale gegevens maar om een steekproef van huurders in Nederland. Het gaat per jaar om de gegevens van zo'n 400 duizend huurders.

Per huurder in de HUURENQUETE is vastgesteld of de betaalde netto/kale huur onder de liberalisatiegrens lag. Ook is gekeken of de huur onder 75 of 50 procent van de liberalisatiegrens lag. Deze liberalisatiegrens betrof € 710,68 in 2017 en 2018, € 720,42 in 2019 en € 737,53 in 2020. Vervolgens is de gemeente waar deze huurders woonden

vastgesteld op basis van de Microdatabestanden VSLGWBTAB en NIETVSLGWBTAB. Ten slotte is per gemeente per jaar bekeken welk deel van de huren onder (75 en 50 procent van) de liberalisatiegrens lag. De geteste kenmerken betreffen het gemiddelde van deze aandelen voor de periode 2017 tot en met 2020.

Hoge inkomens

Het aandeel particuliere huishoudens exclusief studenten met een besteedbaar inkomen in het 8e t/m 10e deciel gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. We halen deze gegevens van CBS Statline voor de jaren 2017-2020 en middelen over deze jaren.

Hoogopgeleiden

Het aandeel hoogopgeleiden van de beroepsbevolking (15 tot 75 jaar) per gemeente. We halen deze gegevens van CBS Statline voor de jaren 2019 en 2020 en middelen over deze jaren. Gegevens over 2017 en 2018 zijn niet beschikbaar.

Huurtoeslag

Via CBS Statline is het aantal huishoudens met huurtoeslag beschikbaar. Het aantal huishoudens met huurtoeslag op gemeenteniveau is vervolgens gedeeld door het totaalaantal huishoudens op gemeenteniveau. Dit resulteert in het aandeel huishoudens met huurtoeslag.

Jeugdproblematiek: aandeel jongeren van 12-25 jaar verdacht van misdrijf

Het aandeel jongeren (12 tot 25 jaar) verdacht van het plegen van minstens één misdrijf per 10 duizend inwoners per gemeente. We halen deze gegevens van CBS Statline voor de jaren 2017-2020 en middelen over deze jaren.

Jeugdzorg

Het aantal jongeren (0 tot 23 jaar) met jeugdzorg als fractie van het totaalaantal jongeren per gemeente. We halen deze gegevens van CBS Statline voor de jaren 2017-2020 en middelen over deze jaren.

Laaggeletterdheid

Het aandeel laaggeletterden per gemeente komt van geletterdheidinzicht.nl (bron: ROA). Omdat deze data de gemeente-indeling 2021 volgen, zijn de aandelen omgerekend naar de gemeente-indeling 2020, met als gewicht de bevolking van 16 tot 65 jaar in 2021.

Langdurig in de bijstand

Op basis van de Microdatabestanden BIJSTANDPERSOONBUS en GBAHUISHOUDENSBUS is per ultimo 2017 tot en met 2020 bepaald hoelang huishoudens al een bijstandsuitkering ontvangen (meer dan 1, 2, ..., 10 jaar). Deze cijfers zijn op basis van de GBAADRESOBJECTBUS, VSLGWBTAB en NIETVSLGWBTAB geaggregeerd naar gemeenteniveau en vervolgens afgezet tegen het totaalaantal huishoudens in een gemeente dat bijstand ontvangt. Dit levert per gemeente en per jaar het *aandeel* bijstandshuishoudens op dat meer dan 1, 2, …, 10 jaar bijstand ontvangt. De kenmerken die zijn getest betreffen per gemeente het gemiddelde van deze aandelen over de periode 2017 tot en met 2020.

Ligging aan de grens of zee

Met behulp van een GIS is bepaald wat de afstand van het dichtstbijzijnde punt van een gemeente tot een grens met België of Duitsland resp. de Noordzee of Waddenzee is.

Loonkostensubsidies

Dit kenmerk zit al in de prijscomponent van het verdeelmodel voor de bijstand. Het kenmerk is gebaseerd op het bestand VRLSRGPERSONENTAB waarin staat of iemand loonkostensubsidie ontvangt. Vervolgens is het kenmerk op persoonsniveau vertaald naar huishoudniveau en vervolgens naar gemeenteniveau. Het aantal huishoudens met loonkostensubsidie per gemeente is gedeeld door het aantal bijstandshuishoudens per gemeente om zodoende het aandeel huishoudens met loonkostensubsidie per gemeente te bepalen.

Multiproblematiek: criminaliteit en gezondheidsproblemen

Criminaliteit is een indicator die aangeeft of er binnen het huishouden minstens één persoon door de politie is geregistreerd als verdachte van een misdrijf. We halen deze informatie uit de VERDTAB.

Dit vermenigvuldigen we per gemeente met het aandeel huishoudens dat minstens één persoon met gezondheidsproblemen heeft binnen de gemeente. Een persoon met gezondheidsproblemen definiëren we als een persoon die medicijnen gebruikt tegen verslaving (excl. nicotine), chronische stemmingsstoornissen, psychose en/of bipolaire stoornis heeft, of medicijnen gebruikt uit vier of meer hoofdgroepen, of met zorgkosten boven 50 duizend euro of gebruikmaakt van ggz-zorg. Gegevens over medicijnen halen we uit MEDICIJNTAB en gegevens over zorgkosten destilleren we uit ZVWZORGKOSTENTAB. Voor het laatste bestand zijn data over 2020 nog niet beschikbaar, voor dat jaar gebruiken we de zorgkostengegevens uit 2019.

Na het berekenen van de kruisvariabele per jaar (2017-2020) op gemeenteniveau middelen we over de vier jaren.

Multiproblematiek: problematische schulden en gezondheidsproblemen

Problematische schulden is een indicator die aangeeft of een persoon behoort tot een particulier huishouden met geregistreerde problematische schulden volgens de smalle definitie. De “smalle definitie” houdt in dat ten minste één persoon in het huishouden voldoet aan ten minste één van de volgende criteria op het peilmoment:

- Volgt een WSNP-traject.
- Heeft ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald.
- Heeft een betalingsachterstand van een Wet Mulder-boete bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevindt. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal vijftig euro zijn.
- Heeft langer dan 27 maanden een toeslagschuld van in totaal minimaal vijftig euro openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft langer dan 15 maanden een schuld van in totaal minimaal vijftig euro voor overige belastingaanslagen openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft een belastingschuld die in de 12 maanden voor het peilmoment oninbaar is.
- Heeft een betalingsachterstand bij DUO van drie maanden of langer en van minimaal 270 euro.

Er wordt gesproken van “smalle definitie”, omdat in tegenstelling tot de volledige definitie van geregistreerde problematische schulden de volgende voorwaarden niet zijn meegenomen in de CBS Microdata Schuldenproblematiekbestanden:

- Volgt een bij BKR geregistreerd minnelijk traject.
- Heeft een bij BKR geregistreerde betalingsachterstand.
- Is in het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR) opgenomen op grond van verkwisting en/of problematische schulden.

Dit vermenigvuldigen we per gemeente met het aandeel huishoudens dat minstens één persoon met gezondheidsproblemen heeft binnen de gemeente. Een persoon met gezondheidsproblemen definiëren we als een persoon

die medicijnen gebruikt tegen verslaving (excl. nicotine), chronische stemmingsstoornissen, psychose en/of bipolaire stoornis heeft, of medicijnen gebruikt uit vier of meer hoofdgroepen, of met zorgkosten boven 50 duizend euro of gebruikmaakt van ggz-zorg. Gegevens over medicijnen halen we uit MEDICIJNTAB en gegevens over zorgkosten destilleren we uit ZVWZORGKOSTENTAB. Voor het laatste bestand zijn data over 2020 nog niet beschikbaar, voor dat jaar gebruiken we de zorgkostengegevens uit 2019.

Na het berekenen van de kruisvariabele per jaar (2017-2020) op gemeenteniveau middelen we over de vier jaren.

Problematische schulden

Problematische schulden is een indicator die aangeeft of een persoon behoort tot een particulier huishouden met geregistreerde problematische schulden volgens de smalle definitie. De "smalle definitie" houdt in dat ten minste één persoon in het huishouden voldoet aan ten minste één van de volgende criteria op het peilmoment:

- Volgt een WSNP-traject.
- Heeft ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald.
- Heeft een betalingsachterstand van een Wet Mulder-boete bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevindt. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal vijftig euro zijn.
- Heeft langer dan 27 maanden een toeslagschuld van in totaal minimaal vijftig euro openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft langer dan 15 maanden een schuld van in totaal minimaal vijftig euro voor overige belastingaanslagen openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft een belastingschuld die in de 12 maanden voor het peilmoment oninbaar is.
- Heeft een betalingsachterstand bij DUO van drie maanden of langer en van minimaal 270 euro.

Er wordt gesproken van "smalle definitie", omdat in tegenstelling tot de volledige definitie van geregistreerde problematische schulden de volgende voorwaarden niet zijn meegenomen in de CBS Microdata Schuldenproblematiekbestanden:

- Volgt een bij BKR geregistreerd minnelijk traject.
- Heeft een bij BKR geregistreerde betalingsachterstand.
- Is in het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR) opgenomen op grond van verkwisting en/of problematische schulden.

We berekenen het aandeel huishoudens met minstens één persoon met problematische schulden per gemeente voor de jaren 2017-2020 om vervolgens over deze jaren te middelen.

Regionaal klantenpotentieel

Het regionale klantenpotentieel is een *proxy* voor de centrumfunctie van een gemeente. Het is een algemene maatstaf die toepasbaar is op de kosten op alle beleidsterreinen waarvan wordt verondersteld dat de gemeentelijke kosten samenhangen met de mate waarin gemeenten een centrumfunctie hebben. Voorbeelden hiervan zijn culturele voorzieningen, festivals, hogescholen en werkgelegenheid. Het gaat om de verhouding tussen het aantal potentiële regionale klanten en het aantal inwoners van een gemeente. We berekenen op gemeenteniveau een gemiddelde over de vier jaar (2017-2020). Data van het regionale klantenpotentieel zijn afkomstig van CBS Statline.

Sociale huurwoningen

Via CBS Statline is het aantal sociale huurwoningen beschikbaar. Het aantal sociale huurwoningen op gemeenteniveau is vervolgens gedeeld door het totaalaantal woningen op gemeenteniveau. Dit resulteert in het aandeel sociale huurwoningen.

Statushouders

Het CBS Microdatabestand ASIELCOHORT bevat informatie over asielmigranten die vanaf 2014 naar Nederland zijn gekomen. Voor de periode 2017 t/m 2020 is per jaar vastgesteld welk deel van deze asielmigranten nog in Nederland verblijft en wat de verblijfssituatie van hen is. Ook kan in het bestand de populatie statushouders geïdentificeerd worden op basis van de variabele *pop_vergunningnaCOA*. Deze gegevens zijn gekoppeld aan de GBAADRESOBJECTBUS, VSLGWBTAB en NIETVSLGWBTAB om de woongemeente te achterhalen. Per gemeente is vervolgens het totaalaantal statushouders berekend en afgezet tegen het totaalaantal inwoners in die gemeente.

Stedelijkheid

De indicator stedelijkheid geeft de bevolkingsdichtheid van een gemeente aan. Dit wordt gedaan op basis van de omgevingsadressendichtheid (oad) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) dat het aantal adressen per km2 binnen een bepaald gebied aangeeft. Het CBS berekent voor elk adres de oad op basis van het Geografisch basisregister (GBR) en neemt vervolgens het gemiddelde van alle individuele adressen binnen een gemeente. Aan dit gemiddelde aantal adressen per km2 kan vervolgens een mate van stedelijkheid geplakt worden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vijf verschillende categorieën stedelijkheid:

- niet stedelijk (oad van minder dan 500);
- weinig stedelijk (oad van 500-1000 adressen);
- matig stedelijk (oad van 1000-1500);
- sterk stedelijk (oad van 1500-2500);
- zeer sterk stedelijk (oad van 2500 of meer).

Voor alle gemeenten is de gemiddelde omgevingsadressendichtheid in peiljaren 2017 tot 2020 berekend, en aan dat gemiddelde is een stedelijkheidslabel gegeven op basis van bovengenoemde categorieën.

Segregatie

Segregatie is in dit onderzoek op verschillende manieren geoperationaliseerd. Ten eerste zijn twee verschillende indices gebruikt, de *segregatie-index* en de *verhuis-index*. Beide indices zijn ook gebruikt door Ponds et al. (2015). Zij geven een overzicht van de verschillende manieren voor het meten van segregatie. Daarnaast is segregatie gemeten op basis van huishoudens met bijstand en op basis van huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond. De indices in ons onderzoek zijn daarnaast gemeten op buurtniveau en zeggen dus iets over de mate van segregatie tussen buurten in een bepaalde gemeente.

De segregatie-index geeft per gemeente een waarde tussen 0 en 1, waarbij een waarde van 0 correspondeert met een gelijke verdeling van een bepaalde bevolkingsgroep over een gemeente en een waarde van 1 met volledige segregatie van die bevolkingsgroep in de gemeente. De formule voor de segregatie-index is als volgt.

$$segregatie\ index = \frac{1}{2}\sum_{buurt}\left|\frac{A_{buurt}}{A_{gemeente}} - \frac{O_{buurt}}{O_{gemeente}}\right|$$

In deze vergelijking zijn A_{buurt} en $A_{gemeente}$ respectievelijk het aantal huishoudens van een specifieke bevolkingsgroep in een bepaalde buurt en het aantal huishoudens van dezelfde bevolkingsgroep in de gemeente. O_{buurt} en $O_{gemeente}$ zijn het aantal huishoudens niet behorende tot die specifieke bevolkingsgroep in respectievelijk een bepaalde buurt en in de gemeente. De segregatie-index geeft de mate aan waarin een specifieke bevolkingsgroep gelijk of ongelijk verdeeld is over de buurten in een gemeente, maar houdt geen rekening met de relatieve omvang van deze groep in de gemeente.

Een alternatief voor de segregatie-index is de verhuis-index. Deze index heeft een waarde tussen nul en vijftig procent en geeft aan welk deel van de totale bevolking in een gemeente moet verhuizen naar een andere buurt om een gelijke verdeling te krijgen. Deze index houdt wel rekening met de relatieve omvang van de specifieke bevolkingsgroep. De formule voor de verhuis-index is als volgt.

$$verhuis\ index = \frac{\sum_{buurt}(A_{buurt} + O_{buurt}) \left| \frac{A_{buurt}}{A_{buurt} + O_{buurt}} - \frac{A_{gemeente}}{A_{gemeente} + O_{gemeente}} \right|}{\sum_{buurt}(A_{buurt} + O_{buurt})}$$

De variabelen in bovenstaande vergelijking zijn gelijk aan de variabelen in de formule voor de segregatie-index.

De indices voor segregatie zijn vastgesteld op basis van CBS Microdatabestanden. Voor het bepalen van de huishoudens met bijstand is gebruikgemaakt van de bestanden BIJSTANDPERSOONBUS en GBAHUISHOUDENSBUS en voor het bepalen van niet-westerse migratieachtergrond is gebruikgemaakt van de bestanden GBAPERSOONTAB en GBAHUISHOUDENSBUS. Om huishoudens toe te wijzen aan een gemeente en buurt is gebruikgemaakt van de bestanden GBAADRESOBJECTBUS, VSLGWBTAB en NIETVSLGWBTAB.

Voormalige studenten met psychische problematiek

Dit kenmerk kijkt naar personen die hebben gestudeerd, maar uiteindelijk hun studie niet hebben afgemaakt en daarnaast ook psychische problemen hebben in de peiljaren 2017-2020. Dit kenmerk is gemaakt door eerst op basis van de HOOGSTEOPLTAB in de CBS Microdata te kijken of iemands hoogst gevolgde opleiding hoger is dan de hoogst afgeronde opleiding. Dit bekijken we alleen voor personen die minimaal een bachelorstudie zijn gestart (hbo- of wo-niveau). Opleidingsgegevens zijn echter niet integraal beschikbaar. Voor personen vanaf een bepaald geboortejaar zijn de gegevens wel integraal beschikbaar. Op basis van gegevens over leeftijd uit de GBAPERSOONTAB zijn alle personen die ouder zijn dan 43 verwijderd voor peiljaar 2017. Voor elk opeenvolgend peiljaar schuift deze leeftijd een jaar op.

Vervolgens is op basis van de ZVWZORGKOSTENTAB en de MEDICIJNTAB bepaald of iemand een psychische problematiek heeft. Iemand heeft psychische problematiek wanneer deze persoon zorgkosten maakt voor de Geestelijke Gezondheidszorg (ggz) of wanneer iemand medicijnen gebruikt tegen ofwel depressies ofwel bipolaire stoornissen ofwel verslaving.

Uiteindelijk is er een kenmerk aangemaakt dat bepaalt of iemand hoger onderwijs heeft gevolgd, deze opleiding niet heeft afgemaakt en psychische problemen heeft. Dit kenmerk is vervolgens vertaald naar gemeenteniveau en gedeeld door de beroepsbevolking per gemeente. Dit resulteert in het aandeel personen dat hun studie niet heeft afgemaakt en psychische problematiek heeft.

Zelfstandigen

Het aantal zelfstandigen per gemeente is vastgesteld op het CBS Microdatabestand INPATAB. Het aandeel zelfstandigen volgt door dit aantal te delen door de totale beroepsbevolking in een gemeente. Er is gekeken naar het

aandeel van de totale groep zelfstandigen, het aandeel zelfstandigen exclusief directeur-grootaandeelhouders (DGA's) en het aandeel zzp'ers in een gemeente. De geteste kenmerken betreffen het gemiddelde van deze aandelen voor de periode 2017 tot en met 2020.

Bijlage D Resultaten systematische kenmerken voor modelkenmerken

Onderstaande tabel geeft de resultaten van de systematische analyse voor de kenmerken die zijn opgenomen in het huidige bijstandsverdeelmodel, mét en zonder correctie voor centrumfunctie.

Tabel D.1 Systematische analyse voor de modelkenmerken

Modelkenmerk	Zonder correctie voor centrumfunctie			met correctie voor centrumfunctie		
	Tekort vs. gemiddeld	Overschot vs. gemiddeld	Tekort vs. overschot	Tekort vs. gemiddeld	Overschot vs. gemiddeld	Tekort vs. overschot
Huishoudtype						
Alleenstaande	0,90 ***	-0,02	***	0,57 ***	0,33 *	
Eenouder-moeder, jongste kind tot 5	0,71 **	-0,39	***	0,50 *	-0,17	**
Eenouder-moeder, jongste kind 5-12	0,55 *	-0,51 *	***	0,40	-0,35	**
Eenouder-moeder, jongste kind 12-18	0,53 *	-0,48	***	0,46	-0,40	**
Eenouder-moeder, jongste kind 18+	0,20	-0,15		0,16	-0,10	
Eenouder-vader, jongste kind tot 5	0,47	-0,25	**	0,33	-0,10	
Eenouder-vader, jongste kind 5-12	0,05	-0,38		0,04	-0,37	
Eenouder-vader, jongste kind 12-18	0,03	-0,36		0,11	-0,44	
Eenouder-vader, jongste kind 18+	-0,66 **	0,08	**	-0,49 *	-0,10	
Paar, jongste kind 18-	-0,61 *	-0,08		-0,28	-0,43 **	
Paar, jongste kind 18+	-1,02 ***	0,21	***	-0,73 ***	-0,10	***
Paar zonder kinderen	-0,66 **	0,13	**	-0,56 *	0,02	
Thuiswonend meerderjarig kind	-0,96 ***	0,12	***	-0,65 ***	-0,22	*
Overig huishouden	0,72 **	-0,18	**	0,42*	0,14	
Leeftijd						
Leeftijd 18 tot 20 jaar in huishouden	-0,27	0,05		-0,12	-0,11	
Leeftijd 20 tot 25 jaar in huishouden	0,45	0,25		0,24	0,47	
Leeftijd 25 tot 30 jaar in huishouden	0,45	0,07		0,14	0,39 *	
Leeftijd 30 tot 40 jaar in huishouden	0,10	-0,23		-0,01	-0,12	
Leeftijd 40 tot 50 jaar in huishouden	-0,37	-0,17		-0,11	-0,44 *	
Leeftijd 50 jaar tot AOW-leeftijd in huishouden	-0,53 *	-0,03		-0,26	-0,32	
Woonsituatie						
Corporatiewoning	0,45	-0,10		0,19	0,18	
Standplaats	-0,52	0,07		-0,62 *	0,18	**
Herkomst						
Migratieachtergrond (Turks) in hh	0,23	-0,13		0,08	0,03	
Migratieachtergrond (Surinaams) in hh	0,42	-0,24	*	0,34	-0,16	
Migratieachtergrond (Antilliaans) in hh	0,93 ***	-0,29	***	0,76 ***	-0,11	***

Modelkenmerk	Zonder correctie voor centrumfunctie			met correctie voor centrumfunctie		
	Tekort vs. gemiddeld	Overschot vs. gemiddeld	Tekort vs. overschot	Tekort vs. gemiddeld	Overschot vs. gemiddeld	Tekort vs. overschot
Migratieachtergrond (Marokkaans) in hh	-0,07	-0,32		-0,22	-0,16	
Migratieachtergrond (Ghanees) in hh	-0,01	-0,15		-0,16	0,00	
Migratieachtergrond (Somalisch of Eritrees) in hh	0,53 *	-0,04		0,37	0,14	
Migratieachtergrond (overig Afrikaans) in hh	0,75 **	-0,08	**	0,58 **	0,10	
Migratieachtergrond (Afghaans) in hh	0,43	0,15		0,37	0,21	
Migratieachtergrond (Irakees) in hh	0,67 **	-0,38	***	0,53 *	-0,23	**
Migratieachtergrond (Syrisch) in hh	-0,20	-0,33		-0,30	-0,23	
Migratieachtergrond (Iranees) in hh	0,52	0,01		0,38	0,16	
Migratieachtergrond (Chinees) in hh	0,51	0,24		0,36	0,40	
Migratieachtergrond (Indiaas) in hh	0,22	0,47		0,21	0,49	
Migratieachtergrond (overig niet-westers) in hh	0,50	0,28		0,32	0,47	
Migratieachtergrond (voormalig Joegoslavisch) in hh	0,09	-0,12		-0,13	0,11	
Migratieachtergrond (uit de voormalige Sovjet-Unie) in hh	0,47	0,34		0,29	0,53 *	
Migratieachtergrond (overig westers) in hh	0,25	0,23		0,07	0,42	
Opleidingsniveau						
Lage HCI in huishouden	-0,04	-0,42		-0,06	-0,39	
Middelbare/hoge HCI in huishouden	-0,41	0,08		-0,15	-0,21	
(V)SO/PrO in huishouden	-0,31	-0,54 *		-0,39	-0,45	
Zorggebruik						
Zorgkosten boven de € 50.000 in hh	0,24	-0,48	**	0,13	-0,36	
Gebruik ggz-zorg in hh	0,58 **	-0,69 **	***	0,33	-0,43 *	***
Gebruik medicijn tegen verslaving in hh	0,10	0,08		-0,03	0,21	
Gebruik medicijn tegen depressie in hh	-0,13	-0,62 **		-0,15	-0,61 *	
Gebruik medicijn tegen psychose in hh	0,08	-0,35		-0,17	-0,10	
Gebruik minder dan 4 medicijngroepen in hh	-0,05	0,50		0,12	0,32	
Gebruik 4 tot 6 medicijngroepen in hh	-0,71 **	-0,42		-0,64 **	-0,49	
Gebruik 6 tot 8 medicijngroepen in hh	-0,54 *	-0,45		-0,57 *	-0,42	
Gebruik 8 of meer medicijngroepen in hh	-0,39	-0,53 *		-0,47	-0,45	
Stapeling van factoren						
Niet-westerse migratieachtergrond in hh & 50 tot AOW-leeftijd in hh	0,42	-0,19	*	0,27	-0,02	
Niet-westerse migratieachtergrond in hh & gezondheidsproblemen in hh	0,45	-0,22	*	0,27	-0,02	

Modelkenmerk	Zonder correctie voor centrumfunctie			met correctie voor centrumfunctie		
	Tekort vs. gemiddeld	Overschot vs. gemiddeld	Tekort vs. overschot	Tekort vs. gemiddeld	Overschot vs. gemiddeld	Tekort vs. overschot
HCI laag in hh & gezondheidsproblemen in hh	-0,20	-0,58 *	*	-0,32	-0,45	
Niet-rechthebbenden						
Alleenstaande, vermogen boven € 5.000	1,08 ***	0,08	***	0,90 ***	0,28	**
Alleenstaande, vermogen tot en met € 5.000, overwaarde boven € 50.000	-0,09	-0,12		0,04	-0,16	
Paar, vermogen boven € 10.000	-0,71 **	0,28	***	-0,37 **	-0,08	
Paar, vermogen tot en met € 10.000, overwaarde boven € 50.000	-1,06 ***	0,01	***	-0,76 ***	-0,31	*
Student (mbo/hbo/wo) in huishouden	0,62 **	0,03		0,42	0,25	
WW-uitkering in huishouden	-0,22	0,16		-0,28	0,22	
AO-uitkering (15%-80% of onbekend) in huishouden	-0,92 ***	0,30	***	-0,78 ***	0,16	***
AO-uitkering (80%-100%) in huishouden	-0,34	-0,32		-0,46	-0,19	
ANW-uitkering in huishouden	-0,45	-0,66 **		-0,52	-0,58 *	
Ziektewetuitkering, wachtgeld of overige uitkering in huishouden	-0,72 **	0,27	***	0,71 **	0,26	**
Pensioenuitkering in huishouden	-0,37	0,23		-0,13	-0,02	
Vraagkant (arbeidsmarkt)						
Werken onder niveau in gemeente	-0,12	-0,17		-0,17	-0,11	
Aandeel WW in beroepsbevolking van gemeente	0,11	-0,01		-0,12	0,23	
Beschikbaarheid van werk in gemeente	-0,16	-0,21		-0,12	-0,25	
Beschikbaarheid van laaggeschoold werk (prijscomponent)	-0,31	-0,08		-0,38	-0,00	
Buurtkenmerken						
Aandeel bbv in een buurt waar werken niet de norm is in gemeente o.b.v. 6-ppc gebieden	0,88 ***	-0,50 *	***	0,60 ***	-0,21	***
Overlast in de buurt	0,31	-0,17		-0,00	0,16	

“De wetenschap dat het goed is.”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport 2022-59
ISBN 978-90-5220-195-5

Informatie & Disclaimer
SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2022 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit magazine te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

seo • economisch onderzoek

Roeterstraat 29
1018 WB, Amsterdam

+31 20 525 1630
secretariaat@seo.nl
www.seo.nl

SIGNIFICANT APE

QUICKSCAN BUIG-FINANCIEN EN -TEKORTEN

GEMEENTE ZEVENAAR

KLANT	Gemeente Zevenaar
AUTEUR(S)	Joost van Gemeren, Lisette Swart
DATUM	16 november 2022
VERSIE	1.0

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 3

1 Inleiding en achtergrond 8

2 Feitelijke ontwikkeling BUIG-uitgaven en -inkomsten 2015-2021 9

2.1 Zevenaar 9

2.2 Duiven en Westervoort (buurgemeenten onder RSD de Liemers) 9

2.3 Alle gemeenten (macro-ontwikkelingen) 10

2.4 Zevenaar ten opzichte van buurgemeenten en macro-ontwikkelingen 11

3 Het verdeelmodel bijstand 13

3.1 Systematiek van de bijstandsbudgetverdeling 13

3.2 Beoordeling verdeelmodel aan de hand van aansluiting 14

3.3 Determinanten van het bijstandsbudgetaandeel en de rol van specifieke omstandigheden 16

3.4 Aantal huishoudens en huishoudenssamenstelling (i en ii) 16

3.5 Specifieke omstandigheden in de gemeente Zevenaar (iii) 18

3.6 Prijs (iv) 23

3.7 De gemeentelijke fusie in 2018 23

4 Bijstandsvolumes in regionaal en nationaal perspectief 25

4.1 Zevenaar in vergelijking met andere gemeenten onder RSD de Liemers 25

4.2 Zevenaar in vergelijking met andere gemeenten in de regio 26

4.3 Zevenaar in vergelijking met Nederland 27

4.4 De relatieve positie van Zevenaar 28

5 Budget voor loonkostensubsidie 30

5.1 Systematiek van de budgetten voor loonkostensubsidie 30

5.2 Gevolgen van de systematiek LKS voor gemeente Zevenaar 31

Managementsamenvatting

Inleiding

Gemeente Zevenaar heeft jaarlijks een aanzienlijk tekort op de BUIG-financiën (bijstand en loonkostensubsidies). De gemeente heeft Significant APE gevraagd om een quickscan uit te voeren naar de oorzaak van deze tekorten, specifiek gerelateerd aan de BUIG-verdeelsystematiek en met aandacht voor de specifieke omstandigheden in de gemeente Zevenaar.

In voorliggend rapport hebben we de situatie in Zevenaar breed cijfermatig verkend. Hieruit komen enkele opvallende zaken en aanknopingspunten, die samenhangen met het structurele tekort op de BUIG-financiën. Daarbij tekenen we op voorhand aan dat een dergelijke quickscan niet onomstotelijk kan *bewijzen* wat de oorzaken zijn van het tekort, en of dit primair komt door een tekortschietend budget (uit het verdeelmodel) dan wel door een overschietend uitgavenpatroon. Deze vraag blijft - ook na diepgaander onderzoek - vatbaar voor discussie.

Het tekort in gemeente Zevenaar in perspectief

Als we corrigeren voor tekorten en overschotten in het macrobudget, zien we dat de tekorten in Zevenaar groot zijn sinds met name 2019 (tabel 1). In 2017, toen de gemeente een vangnetuitkering aanvroeg, was het tekort vooral groot vanwege een ontoereikend macrobudget. Het tekort in gemeente Duiven, onderdeel van dezelfde RSD de Liemers, is vergelijkbaar met dat van gemeente Zevenaar. Het tekort is evenwel kleiner doordat deze gemeente vanwege kleinere omvang deels op basis van historische uitgaven wordt bekostigd (hoe meer uitgaven, hoe meer budget). In Westervoort, de andere gemeente binnen RSD de Liemers, is de bekostiging volledig op basis van historie; daarom wisselen tekort en overschot elkaar af. Er zit dus een gemene deler in de tekorten van Zevenaar en Duiven; mogelijk spelen in deze gemeenten vergelijkbare oorzaken voor het tekort een rol.

	Zevenaar	Duiven	Westervoort	Montferland
2015	-13,86%	-6,87%	-6,45%	4,82%
2016	-1,03%	-1,81%	8,80%	21,05%
2017	-3,43%	-1,87%	11,63%	25,49%
2018	-3,31%	-4,06%	8,27%	29,10%
2019	-13,54%	-9,33%	-0,58%	23,93%
2020	-10,91%	-7,29%	-2,28%	16,32%
2021	-7,72%	-4,53%	1,62%	6,00%

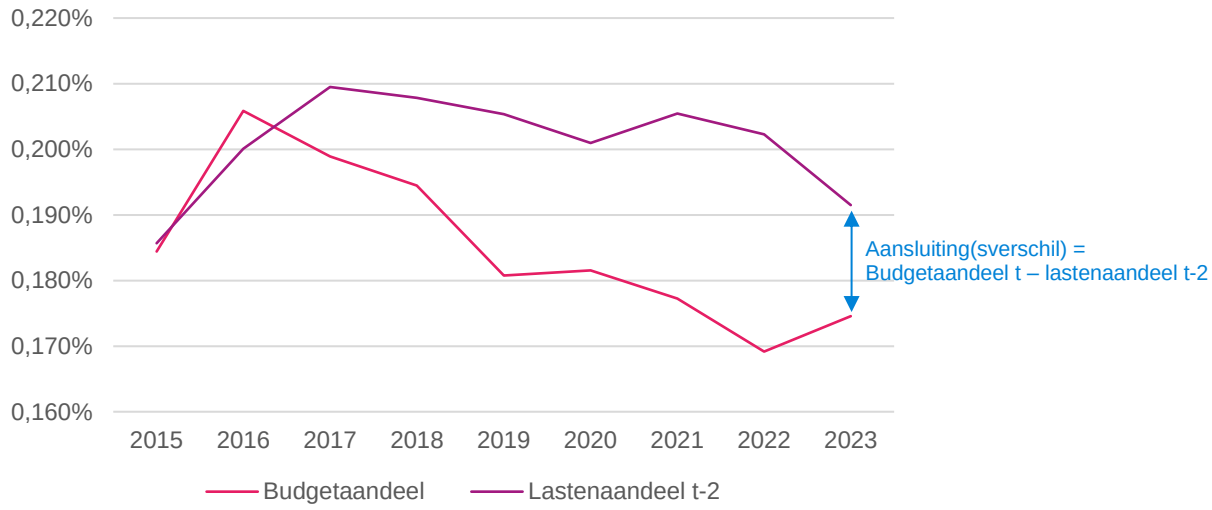
Tabel 1. Gecorrigeerde BUIG-saldi in Zevenaar (inclusief voormalige gemeente Rijnwaarden) en buurgemeenten in de jaren 2015-2021. Een min betekent: ondergemiddeld financieel resultaat. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

De oorzaak van de tekorten lijken *lokaal*

Het tekort lijkt niet zozeer met *regionale* omstandigheden te maken te hebben, zoals de regionale arbeidsmarkt. Buurgemeente Montferland heeft immers al jaren een fors overschot op de BUIG (tabel 1). Ook andere gemeenten in dezelfde regio hebben overschotten, zoals Lingewaard en Doetinchem. Het verdeelmodel neemt de regionale (arbeidsmarkt)omstandigheden mee, en die zijn voor de gemeenten in de regio cijfermatig vrijwel gelijk. Het patroon van tekorten wijst dus eerder op *lokale oorzaken* van het tekort. Daarmee kan het zijn dat het verdeelmodel de lokale opgaven onderschat, en/of dat de uitgaven aan de bijstand binnen RSD de Liemers aan de hoge kant zijn.

Opvallende zaken in het verdeelmodel voor gemeente Zevenaar

Het is niet zonder meer te zeggen of het verdeelmodel ‘te weinig’ budget beschikbaar stelde in recente jaren, maar we kunnen wel de patronen in de onderliggende cijfers en methodiek bekijken. De werking van het verdeelmodel is uitgelegd in hoofdstuk 3 van het rapport, en houdt grofweg in dat een objectief model wordt gebruikt om de bijstandsopgave per (grotere) gemeente in Nederland in te schatten op basis van data. Deze bijstandsopgave wordt bepaald op basis van niet-beïnvloedbare factoren in de gemeente, zoals bevolking, huishoudsamenstelling, regionale arbeidsmarkt en kenmerken van gemeente en buurt. Hoe moeilijker de ingeschatte bijstandsopgave, hoe meer budget(aandeel). Om de passendheid (aansluiting) van het model te toetsen, vergelijken we het budgetaandeel in een begrotingsjaar met het meest recent gerealiseerde lastenaandeel, dat is dat van twee jaar eerder (figuur 1).

Figuur 1. Budgetaandeel t versus lastenaandeel t-2. Zevenaar, 2015-2023. 2022 en 2023 zijn exclusief LKS. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

Hierin valt op dat het budget(aandeel) van Zevenaar met name in 2019 sterk daalde, in lijn met het sterk gegroeide tekort. 2019 was het moment waarop het verdeelmodel werd verrijkt met een raming van de verwachte uitkeringshoogte; dat kwam met name ten gunste van grotere steden en ten nadele van gemeenten als Zevenaar. Bovendien werd een van de cijfers over de regionale arbeidsmarkt herzien. Het is niet duidelijk of deze correctie voor Zevenaar leidde tot een passender raming van de bijstandsopgave. Ook in 2018 daalde het budget(aandeel), dit hing samen met de gemeentelijke fusie (zie kader).

De fusie in 2018 was nadelig voor de BUIG-financiën in gemeente Zevenaar

De fusie in 2018 tussen gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden heeft een fors budgettair nadeel (van enkele tonnen per jaar) gehad voor het gezamenlijke BUIG-saldo. Voorheen was Rijnwaarden immers volledig historisch bekostigd en Zevenaar voor een deel. Bij historische bekostiging is het BUIG-saldo over de jaren heen doorgaans ongeveer nul, zoals in Westervoort nu. Maar bij een objectieve bekostiging kan, zoals in Zevenaar, een structureel tekort bestaan. Door de fusie is het aandeel objectieve bekostiging (met tekort) gestegen van 52% naar 100%.

In 2023 is het budget(aandeel) hoger dan voorheen. Dit houdt verband met een update van een van de cijfers over de regionale arbeidsmarkt: Werken onder niveau. In alle gemeenten in de regio is dit cijfer gestegen, met een stijging van het budget tot gevolg. Deze stijging lijkt te maken te hebben met een imperfectie in het model, waar Zevenaar van profiteert, ten koste van gemeenten elders in het land. Het is de vraag of dit voordeel volgend jaar in stand blijft.

Verder laten de cijfers die de lokale bijstandsopgave in Zevenaar meenemen (regionale kenmerken), geen heel opvallende waarden zien. Zevenaar scoort doorgaans rond het gemiddelde van Nederland op het gebied van onder meer aandeel WW'ers, beschikbaarheid van werk en arbeidsethos. Het beschikbare budget per type huishouden is dus min of meer gemiddeld. We hebben niet getoetst of dit ook in het specifieke geval van Zevenaar volledig juist is.

Tot slot zien we dat er relatief veel paren in de gemeente Zevenaar wonen. Paren hebben gemiddeld in Nederland een lagere kans op bijstand. Dat betekent aan de ene kant minder uitgaven, maar tegelijkertijd ook minder budget.

Tekortkomingen van het objectief verdeelmodel: effect voor gemeente Zevenaar is niet eenduidig

Het objectief verdeelmodel heeft een aantal bekende tekortkomingen. Ten eerste is de meting van de regionale kenmerken niet onomstreden. Eerder onderzoek van Significant APE (2021) bracht al aan het licht dat kenmerken als werken onder niveau (regionaal), arbeidsethos en overlast in de buurt (lokaal) gebaseerd zijn op imperfecte enquêtegegevens. Niet duidelijk is of en hoe deze tekortkomingen invloed hebben op Zevenaar.

Daarnaast maakt het model gebruik van verouderde gegevens bijvoorbeeld over grenspendel. De inkomende grenspendel is toegenomen sinds het peiljaar 2008. Dat betekent dat er minder beschikbare banen overblijven voor Nederlanders woonachtig in grensgebieden. Dit is niet meegenomen in het verdeelmodel en Zevenaar heeft hier een financieel nadeel van (te weinig budget). Waarschijnlijk is deze tekortkoming niet zeer invloedrijk.

Verder weten we dat ieder verdeelmodel onzekerheid bevat, zoals iedere statistische inschatting. Voor de meeste gemeenten zal het model redelijk passende voorspellingen hebben, maar nooit voor alle. Sommige gemeenten hebben stelselmatig 'pech' of 'geluk', en soms komen onlogische budgetschommelingen voor.

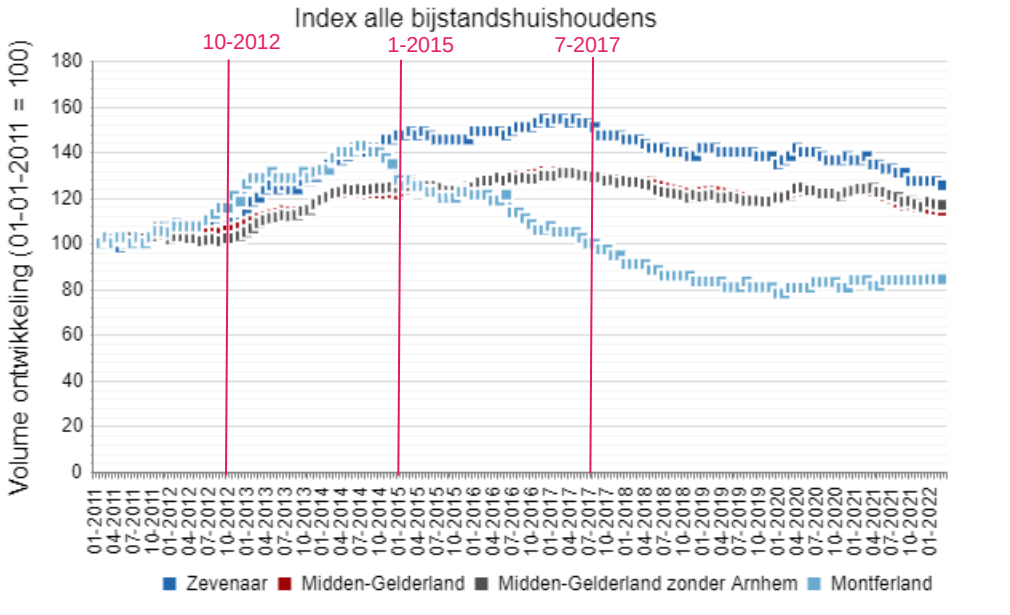
Om beter te begrijpen in welke gemeenten het model structureel kan knellen, hebben SEO en Atlas Research onderzocht welke structuurkenmerken van gemeenten stelselmatig samenhangen met tekorten (of overschotten). De typische tekortgemeente blijkt een gemeente als Den Haag te zijn: een centrumgemeente, gelegen aan de kust, met veel segregatie en hoogopgeleiden. Gemeente Zevenaar is met haar kenmerken dus behoorlijk atypisch onder de 'tekortgemeenten'. De ligging aan de grens blijkt bijvoorbeeld geen stelselmatige oorzaak voor tekorten op de BUIG. Mocht SZW gaan corrigeren voor de gevonden oorzaken van structurele tekorten in het model (mogelijk per 2024), zal het model waarschijnlijk nog minder budget toekennen aan Zevenaar.

Bijstandsbestand duurzaam hoger in gemeente Zevenaar, maar daalde in 2021

Naast het verdeelmodel hebben we ook gekeken naar de uitgavenkant: hoe zijn de volumes aan bijstandsuitkeringen veranderd door de tijd heen, in vergelijking met andere gebieden? Wat zegt dit over de oorzaak van de tekorten?

Uit de verkenning valt op dat de gemeenten in de RSD de Liemers, waaronder Zevenaar, voor de invoering van de Participatiewet (2015) een snelle groei van het bijstandsbestand hadden, vergeleken met buurgemeenten en de rest van Nederland (figuur 2). Dit verschil is door Zevenaar (en Duiven) niet meer bijgehaald in de periode van de Participatiewet, hoewel in 2021 wel een kleine inhaalslag te zien is. Zevenaar heeft tegenwoordig een duurzaam hoger bijstandsbestand (ten opzichte van het gemiddelde) dan voorheen. Hier kunnen gegronde redenen voor zijn. Het is niet nader onderzocht wat die redenen zijn en of het verdeelmodel die redenen meeneemt in de budgetverdeling.

Verder is interessant om te zien hoe buurgemeente Montferland sinds de invoering van de Participatiewet een heel andere ontwikkeling meemaakte dan Zevenaar (en Duiven). Waar Zevenaar op een hoger bestandsniveau bleef, daalde het bijstandsbestand in Montferland bijzonder snel. Op basis van deze analyse is niet te zeggen waardoor dit komt, maar ook dit lijkt te wijzen op een lokale oorzaak, mogelijk in de uitvoering van RSD de Liemers of het beleid van de opdrachtgevende gemeenten. Nader onderzoek zou dit moeten verifiëren.

Figuur 2 Volume-index bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland en met de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland zonder de gemeente Arnhem in 2011-2022. Bron: Lias BUIG.

We hebben onderzocht welke huishoudtypen in gemeente Zevenaar opvallend vaak in de bijstand zitten. Met name de volgende huishoudtypen zijn ‘oververtegenwoordigd’ in de bijstand: huishoudens met een lid uit vso/pro, kostendelers, jongvolwassenen (18 tot 30 jaar), westerse migranten en alleenstaanden. Paren blijken juist ondervertegenwoordigd in de bijstand, wat zeker opvallend is.

De historische bekostiging van loonkostensubsidies pakt gunstig uit voor gemeente Zevenaar

Sinds 2022 worden loonkostensubsidies afzonderlijk van de bijstandsbudgetten bekostigd. De nieuwe systematiek houdt in dat loonkostensubsidies volledig historisch worden bekostigd voor alle gemeenten: hoe meer uitgaven, hoe meer budget. Zevenaar en de omliggende gemeenten hebben een bovengemiddelde inzet op LKS. Dit vertaalt zich in een budgettair voordeel, mits Zevenaar deze bovengemiddelde inzet kan behouden. We zien echter dat de ‘voorsprong’ in Zevenaar ten opzichte van het gemiddelde in Nederland merkbaar is geslonken in 2021 ten opzichte van 2020.

Beschouwing

Al met al zijn er verschillende opvallende zaken benoemd die samenhangen met het structurele tekort van gemeente Zevenaar. Er is niet 1 evident aanwijsbare oorzaak voor het tekort; telkens wijzen de resultaten wel op een lokale (en niet regionale) oorzaak. We hebben geen evidente tekortkomingen van het model ontdekt die belangrijk in het nadeel van gemeente Zevenaar zijn. Dat is ook niet eenvoudig: de werking van het model blijft vanwege de complexiteit van de systematiek voor een deel onder de motorkap. Het is niet uit te sluiten dat gemeente Zevenaar ‘pech’ heeft met het verdeelmodel; evenzo is niet uit te sluiten dat beleid van de gemeente en/of uitvoering van de RSD een deel van het tekort veroorzaken.

Aanbevelingen en handelingsperspectief

Op basis van de analyses komen we tot de volgende aanbevelingen:

i. Om het objectief budget te verhogen is er weinig handelingsperspectief. Het objectief model is gebouwd om niet beïnvloedbaar te zijn voor gemeenten en uitvoerders. Inzet op behalen van meer objectief budget

(bijvoorbeeld door aantrekken van ‘moeilijkere’ doelgroepen) betekent onlosmakelijk ook meer uitgaven, en vice versa;

ii. De LKS-budgetten zijn wel beïnvloedbaar. Behoudt de relatief sterke inzet op LKS in Zevenaar. Dit wordt financieel gecompenseerd vanwege de historische bekostigingssystematiek. Belangrijkst blijft wel dat deze inzet doelmatig en op dossierinhoud wordt ingezet. Loonkostensubsidie is geen verdienmodel;

iii. Voor de uitvoering (uitgaven) bevelen we de volgende zaken aan:

- Neem een ‘kijkje in de keuken’ in buurgemeente Montferland om te zien welke leerpunten meegenomen kunnen worden voor beleid en uitvoering. In Montferland is de bijstandspopulatie namelijk sterk teruggedrongen sinds de invoering van de Participatiewet, terwijl de ontwikkeling voor de invoering gelijk was aan Zevenaar en Duiven;

- Onderzoek de oorzaken waarom de doelgroep vso/pro en andere in het rapport genoemde huishoudtypen zijn oververtegenwoordigd in de bijstand in gemeente Zevenaar. Is er specifiek beleid of uitvoering dat ervoor zorgt dat deze groepen sneller en/of langer in de bijstand zitten? Dit beleid kan in de Participatiewet zitten, maar ook breder in het sociaal domein. Hieruit kan ook geleerd worden waarom paren juist relatief weinig in de bijstand komen in de gemeente;

iv. Dit rapport is opgesteld op basis van een brede quickscan van opvallendheden binnen het BUIG-domein. Vervolgonderzoek kan deze opvallendheden verdiepen, verifiëren en nader duiden.

1 Inleiding en achtergrond

Gemeente Zevenaar heeft jaarlijks een aanzienlijk tekort op de BUIG-financiën (tabel 2). Over het jaar 2017 en 2019 heeft de gemeente ook een vangnetuitkering aangevraagd. De gemeenten Duiven en Westervoort hebben geen of een kleiner tekort, hoewel deze gemeenten tot dezelfde GR (De Liemers) behoren als Zevenaar. De gemeente wil inzicht in de oorzaak van de tekorten, specifiek de oorzaken vanuit de BUIG-verdeelsystematiek met aandacht voor de specifieke omstandigheden in de gemeente Zevenaar. Te denken valt aan ligging aan de grens, de gemeentelijke fusie in 2018, opleidingsniveau van de gemeentelijke populatie en de bereikbaarheid (van banen).

	Budget	Netto lasten	Saldo	Saldo (%)
2015	€ 10.324.757	€ 11.950.132	€ -1.625.375	-15,74%
2016	€ 11.589.915	€ 12.405.453	€ -815.538	-7,04%
2017	€ 11.574.206	€ 12.661.841	€ -1.087.635	-9,40%
2018	€ 11.820.266	€ 12.169.312	€ -349.046	-2,95%
2019	€ 10.781.377	€ 12.153.895	€ -1.372.518	-12,73%
2020	€ 11.499.093	€ 12.252.146	€ -753.053	-6,55%
2021	€ 11.315.281	€ 11.752.640	€ -437.359	-3,87%

Tabel 2. BUIG-financiën in de gemeente Zevenaar (inclusief Rijnwaarden) in de jaren 2015-2021. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW. 2021 betreft voorlopige cijfers.

Gemeente Zevenaar is op zoek naar meer kennis en duiding op het vlak van de BUIG-financiën. Hoe komt het dat de gemeente jaarlijks een tekort heeft? Daarnaast overweegt de gemeente om een beroepsprocedure te starten tegen de beschikkingen en om een vangnetuitkering aan te vragen voor het definitief budget 2022. Hierin is het belangrijk om de gemeenteraad goed te betrekken en te voeden met informatie. De gemeente heeft Significant APE gevraagd een quickscan uit te voeren van de situatie van de BUIG-financiën in de gemeente. Hiermee komt de gemeente tegemoet aan het goed betrekken van de gemeenteraad bij afwegingen in het BUIG-dossier.

In het rapport beschrijven we opvallende zaken en aanknopingspunten, die samenhangen met het structurele tekort op de BUIG-financiën. Daarbij tekenen we op voorhand aan dat een dergelijke quickscan niet onomstotelijk kan *bewijzen* wat de oorzaken zijn van het tekort, en of dit primair komt door een tekortschietend budget (uit het verdeelmodel) dan wel een overschietend uitgavenpatroon. Deze vraag blijft - ook na diepgaander onderzoek - vatbaar voor discussie.

Leeswijzer

Het vervolg van dit rapport leest als volgt. In hoofdstuk 2 beschrijven we meer in detail de budgettaire ontwikkelingen op BUIG-gebied van Zevenaar, ook in relatie tot buurgemeenten (binnen RSD de Liemers en daarbuiten) en Nederland als geheel. De BUIG-financiën bestaan uit een deelbudget voor Participatiewetuitkeringen (bijstand) en een deelbudget voor loonkostensubsidies (LKS). In hoofdstuk 3 bespreken we het verdeelmodel voor de bijstandsbudgetten: hoe werkt de systematiek en hoe pakt deze uit voor Zevenaar? Ook bespreken we hier de specifieke omstandigheden van Zevenaar zoals de fusie in 2018, ligging aan de grens en bereikbaarheid van banen. In Hoofdstuk 4 kijken we naar de bijstand*volumes*, om inzicht te krijgen in de uitgavenontwikkeling. In hoofdstuk 5 gaan we in op het deelbudget voor loonkostensubsidies (LKS): hoe werkt deze relatief nieuwe systematiek en wat betekent dit voor Zevenaar? De managementsamenvatting aan het begin van het rapport bevat een beschouwing van de mogelijke oorzaken van het (structurele) tekort in Zevenaar, en handelingsperspectief op basis van de verdeelsystematiek.

2 Feitelijke ontwikkeling BUIG-uitgaven en -inkomsten 2015-2021

2.1 Zevenaar

De gemeente Zevenaar heeft in alle jaren sinds de introductie van de Participatiewet te maken gehad met een tekort op het BUIG-budget. Tabel 1 uit het vorige hoofdstuk toont dat dit tekort substantieel varieerde over de jaren. In 2015, het eerste jaar van de Participatiewet, kenden de gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden gezamenlijk een tekort van € 1,6 mln (-15,74%). In de jaren erna liep dit geleidelijk terug tot € 3 ton. (-2,95%) in 2018.

Tot 2018 waren Zevenaar en Rijnwaarden twee losse gemeenten. Zevenaar met ruim dertigduizend inwoners werd deels historisch en deels objectief bekostigd en de gemeente Rijnwaarden met ruim tienduizend inwoners werd volledig historisch bekostigd (zie hoofdstuk 3.1 voor meer informatie). Na 2018 ontstond door een fusie een nieuwe gemeente met meer dan veertigduizend inwoners. Deze nieuwe gemeente viel daarom in een andere categorie van gemeentegrootte en daarmee wordt het BUIG-budget van Zevenaar sinds 2018 volledig objectief bekostigd. tabel 3 laat zien hoe de BUIG-financiën in de twee gemeenten varieerden over de jaren. De cijfers in deze tabel zijn een uitsplitsing van de cijfers uit tabel 2tabel 1. Te zien is dat beide gemeenten in de eerste jaren na de invoering van de Participatiewet flinke tekorten hadden, ondanks de (deels) historische bekostiging.

In 2019 nam het tekort op de BUIG flink toe tot € 1,4 mln (-12,73%). We zien dat het budget flink afneemt in 2019, terwijl de nettolasten tussen 2018 en 2020 constant blijven. Na 2019 neemt het tekort in de jaren weer af tot € 4 ton (-3,87%) in 2021.

	Zevenaar				Rijnwaarden			
	Budget	Netto lasten	Saldo	Saldo (%)	Budget	Netto lasten	Saldo	Saldo (%)
2015	€ 7.834.732	€ 8.658.275	€ -823.543	-10,51%	€ 2.490.025	€ 3.291.857	€ -801.832	-32,20%
2016	€ 8.666.256	€ 9.036.808	€ -370.552	-4,28%	€ 2.923.659	€ 3.368.645	€ -444.986	-15,22%
2017	€ 8.223.441	€ 9.152.797	€ -929.356	-11,30%	€ 3.350.765	€ 3.509.044	€ -158.279	-4,72%
2018	€ 11.820.266	€ 12.169.312	€ -349.046	-2,95%				
2019	€ 10.781.377	€ 12.153.895	€ -1.372.518	-12,73%				
2020	€ 11.499.093	€ 12.252.146	€ -753.053	-6,55%				
2021	€ 11.315.281	€ 11.752.640	€ -437.359	-3,87%				

Tabel 3. BUIG-financiën in de gemeente Zevenaar en de gemeente Rijnwaarden in de jaren 2015-2021. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

2.2 Duiven en Westervoort (buurgemeenten onder RSD de Liemers)

De gemeente Zevenaar werkt in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers samen met de gemeenten Duiven en Westervoort. De Regionale Sociale Dienst de Liemers is voor deze drie gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Er zit dus in beginsel geen verschil in de wijze van uitvoering tussen deze gemeenten. Verschillen in de financiën komen daarmee voor een belangrijk deel door verschillen in de budgetten, en minder door verschillen in keuzes in de uitvoering.

tabel 4 toont de ontwikkelingen in de BUIG-financiën voor de gemeenten Duiven en Westervoort. Te zien is dat Duiven, net als Zevenaar, in alle jaren sinds de introductie van de Participatiewet te maken heeft met een tekort, al varieert de hoogte van dit tekort over de jaren. In 2015 en 2019 ging het bijvoorbeeld om een tekort van bijna € 5 ton, wat neerkwam op een saldo van -8,75% in 2015 en -8,52% in 2019. In 2021 was het tekort echter beperkt tot ruim € 40 duizend euro (-0,67%). De gemeente Duiven wordt, net als Zevenaar tot de fusie met Rijnwaarden, deels objectief (40%) en deels historisch (60%) bekostigd. Duiven kende in vrijwel alle jaren een toename van het budget én van de

nettolasten. Alleen in 2019 had de gemeente eenmalig te maken met een daling van het budget, wat zorgde voor een stijging van het tekort, omdat de nettolasten wel groeiden ten opzichte van het jaar ervoor.

	Duiven				Westervoort			
	Budget	Nettolasten	Saldo	Saldo (%)	Budget	Nettolasten	Saldo	Saldo (%)
2015	€5.328.627	€5.794.916	€-466.289	-8,75%	€5.011.948	€5.429.090	€-417.142	-8,32%
2016	€5.642.032	€6.082.868	€-440.836	-7,81%	€5.373.288	€5.223.345	€149.943	2,79%
2017	€5.713.371	€6.161.072	€-447.701	-7,84%	€5.445.241	€5.136.776	€308.465	5,66%
2018	€6.014.499	€6.237.147	€-222.648	-3,70%	€5.419.251	€4.951.725	€467.526	8,63%
2019	€5.840.398	€6.337.925	€-497.527	-8,52%	€4.916.129	€4.904.718	€11.411	0,23%
2020	€6.290.648	€6.474.858	€-184.210	-2,93%	€5.120.843	€5.014.376	€106.467	2,08%
2021	€6.419.789	€6.462.886	€-43.097	-0,67%	€5.173.042	€4.889.606	€283.436	5,48%

Tabel 4. BUIG-financiën in Duiven en Westervoort, de andere twee gemeenten in GR De Liemers in de jaren 2015-2021. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

Voor de gemeente Westervoort is het beeld een stuk positiever. Hoewel de gemeente in het eerste jaar van de Participatiewet net als de andere gemeenten in De Liemers te maken had met een flink tekort van ruim € 4 ton (-8,32%), sloot Westervoort de overige jaren sinds de introductie van de Participatiewet af met een overschot op de BUIG-financiën.[1] Gemeente Westervoort heeft minder dan 15.000 inwoners en wordt dus volledig historisch bekostigd.

2.3 Alle gemeenten (macro-ontwikkelingen)

We zetten de cijfers van Zevenaar ook af tegen de financiële ontwikkeling van alle gemeenten in Nederland, zoals getoond in tabel 5. Hier zien we dat de gemeenten in Nederland bij elkaar ook forse tekorten hadden in 2015, 2016 en 2017 (kolom 4 en 5). In 2015 was er een macrotekort van € 105 mln. ofwel -1,88%. In 2016 was er een macrotekort van € 346 mln. (-6,15%). 2017 gaf hetzelfde beeld: een macrotekort van € 347 mln. (-5,96%). Het macrobudget (kolom 2) bleek in die jaren niet toereikend om de macro-uitgaven (kolom 3) te dekken. In de jaren 2018 en 2019 sluiten de macrobudgetten en macro-uitgaven goed op elkaar aan. In 2020 en 2021 is er een overschot van € 281 mln. (+4,44%) in 2020 en een overschot van € 246 mln. (+3,86%) in 2021.

	Macrobudget (ex vangnet)	Macro-uitgaven	Macrosaldo	Macrosaldo in % macrobudget
2015	€ 5.599.179.960	€ 5.704.315.161	€ -105.135.201	-1,88%
2016	€ 5.630.229.125	€ 5.968.499.733	€ -338.270.608	-6,01%
2017	€ 5.819.059.957	€ 6.166.001.574	€ -346.941.617	-5,96%
2018	€ 6.078.117.019	€ 6.056.181.785	€ 21.935.234	0,36%
2019	€ 5.964.787.902	€ 5.916.437.595	€ 48.350.307	0,81%
2020	€ 6.333.790.889	€ 6.052.631.352	€ 281.159.537	4,44%
2021	€ 6.383.462.600	€ 6.137.224.973	€ 246.237.627	3,86%

Tabel 5. Macrobudgetten BUIG en macro-uitgaven BUIG in de jaren 2015-2021. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

De aansluiting van het macrobudget BUIG op de macro-uitgaven is dus niet perfect. Verschillen tussen macrobudget en -uitgaven kunnen zich voordoen omdat in oktober van het lopende budgetjaar, als de definitieve budgetten worden vastgesteld, de uitgaven in het lopende jaar nog niet bekend zijn. Het benodigde budget moet dus geraamd worden en dat is geen exacte wetenschap. Het overschot in 2020 en 2021 is bijvoorbeeld te danken aan de impact van corona op de werkloosheid die achteraf veel kleiner bleek dan verwacht. Een tweede bron van verschil zit in de reservering binnen het macrobudget voor de verstrekking van vangnetuitkeringen aan gemeenten met een groot meerjarig tekort. Macro wordt dus minder budget toebedeeld dan nodig is om de verwachte macro-uitgaven te dekken. In de loop van de jaren is deze reservering afgenomen (ook omdat SZW de drempel voor de vangnetuitkering heeft verhoogd). Een derde bron van verschillen tussen macrobudget en -uitgaven is gelegen in de uitkeringslasten ten behoeve van statushouders die in

[1] Het is een bijzondere situatie voor een historisch bekostigde gemeente om jaarlijks een overschot te realiseren. In de jaren 2017 en 2018 had Westervoort een hoog budgetaandeel vanwege hogere uitgaven twee jaar ervoor, die in 2017 en 2018 fors daalden. In de jaren 2020 en 2021 was er overschot vanwege macro-overschotten (zie 2.4).

de loop van het budgetjaar instromen. Deze lasten werden in de jaren 2015-2017 niet gedekt door het macrobudget. Vanaf 2018 is dit wel het geval.

2.4 Zevenaar ten opzichte van buurgemeenten en macro-ontwikkelingen

Om te zien of Zevenaar een uitzonderingspositie had ten opzichte van het Nederlands gemiddelde, moeten we de tekorten en overschotten van de gemeente afzetten tegen de macrotekorten en -overschotten. Daartoe verminderen we in elk jaar het procentuele saldo van Zevenaar met het macrosaldo. Het resultaat is tabel 6. Hieruit blijkt dat de gemeente Zevenaar ook na correctie met het macrosaldo in alle jaren een negatief saldo overhoudt. Ieder jaar 'scoort' Zevenaar financieel dus minder goed dan gemiddeld.

De resultaten in 2015 tot en met 2017 blijken in vergelijking met andere gemeenten minder negatief dan de cijfers in eerste instantie doen vermoeden (laatste kolom). Deze constatering levert uiteraard geen geld op: het feitelijk tekort wordt er niet kleiner van. Het geeft wel aan dat de oorzaak van de tekorten in 2015 tot 2017 slechts voor een deel gelegen zijn in een voor Zevenaar ongunstige verdeling van de BUIG-budgetten (vooral in 2015), maar ook voor een deel in een ontoereikend macrobudget.

Als we dezelfde logica volgen, stijgen de tekorten van de laatste jaren echter juist. In die jaren was er een overschot van het macrosaldo, waardoor het tekort van Zevenaar kleiner leek dan het op basis van alleen de verdeling van de BUIG-budgetten zou zijn. Zou het macrobudget in 2021 gelijk zijn geweest aan de macro-uitgaven, dan zou Zevenaar dus geen tekort van 3,87% hebben, maar een tekort van 7,72%, bijna twee keer zo groot dus.

Verder valt te zien dat de tekorten in Zevenaar - of de voorlopers van de gemeente - (relatief) het grootst waren in 2015, 2019 en 2020, toen het tekort na correctie voor macrosaldi groter dan 10% was. Daarmee behoorde Zevenaar tot de gemeenten met de grootste tekorten van het land: in 2019 op plek 8 en in 2020 op plek 16.

	Budget definitief	Nettolasten	Saldo	Saldo (% budget)	Macrosaldo (% budget)	Saldo na correctie macrosaldo (saldo t.o.v. gemiddelde in NL)
2015	€ 10.324.757	€ 11.950.132	€ -1.625.375	-15,74%	-1,88%	-13,86%
2016	€ 11.589.915	€ 12.405.453	€ -815.538	-7,04%	-6,01%	-1,03%
2017	€ 11.574.206	€ 12.661.841	€ -1.087.635	-9,40%	-5,96%	-3,43%
2018	€ 11.820.266	€ 12.169.312	€ -349.046	-2,95%	0,36%	-3,31%
2019	€ 10.781.377	€ 12.153.895	€ -1.372.518	-12,73%	0,81%	-13,54%
2020	€ 11.499.093	€ 12.252.146	€ -753.053	-6,55%	4,36%	-10,91%
2021	€ 11.315.281	€ 11.752.640	€ -437.359	-3,87%	3,86%	-7,72%

Tabel 6. BUIG- inkomsten (BUIG-budgetten) en BUIG-uitgaven in Zevenaar in de jaren 2015-2021. Voor 2015 tot en met 2018 zijn de cijfers van gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden opgeteld. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

Als we de gecorrigeerde saldi bekijken voor alle RSD-gemeenten, zien we dat Duiven en Zevenaar vergelijkbare rode cijfers laten zien (tabel 7). Over het algemeen zijn de tekorten gecorrigeerd voor het macrosaldo in Duiven kleiner, maar dat is goed verklaarbaar: Duiven is immers voor ongeveer 60% historisch bekostigd. Er is dus geen 'uitzonderingspositie' voor Zevenaar in de omgeving. De correctie voor macrotekorten en -overschotten laat zien dat Westervoort tekorten en overschotten met elkaar afwisselt, wat te verwachten is bij een volledig historisch bekostigde gemeente.

	Zevenaar	Duiven	Westervoort	Montferland
2015	-13,86%	-6,87%	-6,45%	4,82%
2016	-1,03%	-1,81%	8,80%	21,05%
2017	-3,43%	-1,87%	11,63%	25,49%
2018	-3,31%	-4,06%	8,27%	29,10%
2019	-13,54%	-9,33%	-0,58%	23,93%
2020	-10,91%	-7,29%	-2,28%	16,32%
2021	-7,72%	-4,53%	1,62%	6,00%

Tabel 7. Gecorrigeerde BUIG-saldi in Zevenaar en buurgemeenten in de jaren 2015-2021. Een min betekent: ondergemiddeld financieel resultaat. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

Tot slot is interessant dat niet alle (objectief bekostigde) gemeenten in de regio een tekort kennen. Zo kent gemeente Montferland, buurgemeente in het oosten (tabel 7), jaar in jaar uit een zeer groot overschot. Ook Lingewaard en Doetinchem hebben jaarlijks meer inkomsten dan uitgaven.

Al met al zien we een patroon van tekorten onder de objectief gebudgetteerde gemeenten binnen RSD de Liemers, terwijl gemeenten in de omgeving dat niet hebben. In de volgende hoofdstukken bekijken we de relatie met budgetten en uitgaven.

3 Het verdeelmodel bijstand

3.1 Systematiek van de bijstandsbudgetverdeling

Hoe werkt het verdeelmodel BUIG?

Het BUIG-verdeelmodel werkt als volgt. Allereerst wordt door CPB een raming gemaakt van het macrobudget. Dit macrobudget stijgt of daalt met name als gevolg van conjuncturele en nationale beleidsontwikkelingen. Het verdeelmodel is bedoeld om dit totaalbudget te verdelen over de verschillende gemeenten.

Vanaf de introductie van de Participatiewet in 2015 hanteert SZW voor de bekostiging van BUIG-uitgaven een objectief verdeelmodel BUIG. Eerst werd gebruikgemaakt van een verdeelmodel van het SCP dat was gebaseerd op steekproefgegevens. Vanaf budgetjaar 2017 wordt het fijnmazigere verdeelmodel van SEO en Atlas Research gebruikt. Dit huidige verdeelmodel is gebaseerd op objectieve voorspellingen van de bijstandskans (en vanaf 2019 ook de uitkeringshoogte) van individuele huishoudens. Sinds het budgetjaar 2022 is het budget voor loonkostensubsidie (zie hoofdstuk 5) losgekoppeld van de bijstandsbudgetten.

Het objectief verdeelmodel werkt als volgt. Gebruikmakend van CBS-microdata (met gegevens over alle in Nederland aanwezige huishoudens) wordt voor elk type huishouden de kans berekend dat een huishouden op de peildatum een bijstandsuitkering ontvangt. Een huishouden wordt hierbij getypeerd aan de hand van een reeks kenmerken als samenstelling, leeftijd, gezondheid, opleiding en etnische achtergrond. Het objectief verdeelmodel berekent vervolgens voor elke gemeente het objectief verwachte aantal bijstandsuitkeringen en de bijbehorende verwachting van de uitkeringslast. Deze verwachte uitkeringslast (ten opzichte van de verwachte macro-uitkeringslast) bepaalt welk percentage elke gemeente krijgt van het macrobudget: het objectief budgetaandeel. Hierover meer in paragraaf 3.3.

Het objectief verdeelmodel berekent objectieve budgetaandelen die horen te passen bij de lokale opgaven van gemeenten, los van hoe beleid en uitvoering lokaal (of binnen een RSD) is ingericht. Het houdt rekening met verschillen tussen gemeenten in de samenstelling van de bevolking (huishoudkenmerken) en met specifieke omstandigheden in de gemeente en de regio, zoals de regionale arbeidsmarkt en het lokale arbeidsethos (zie paragraaf 3.3). Dat is in ieder geval de theorie.

Uitzonderingen op de objectieve verdeling: kleine gemeenten en uitgaven aan bijstand voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners

Voor gemeenten met minder dan 15.000 inwoners (zoals Westervoort) worden de budgetaandelen bepaald op basis van hun historische uitkeringslasten. Voor deze gemeenten zijn de budgetaandelen in jaar t gelijk aan hun respectieve aandelen in de macro-uitkeringslasten in jaar t-2. Voor gemeenten met meer dan 15.000 en minder dan 40.000 inwoners (zoals Duiven) worden de BUIG-budgetten deels bepaald op basis van historische uitgaven en deels op basis van objectieve budgetaandelen. De verdeling op basis van historische uitgaven geldt ook (voor alle gemeenten) bij het BUIG-deelbudget voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners.

t-2 systematiek zonder nacalculatie

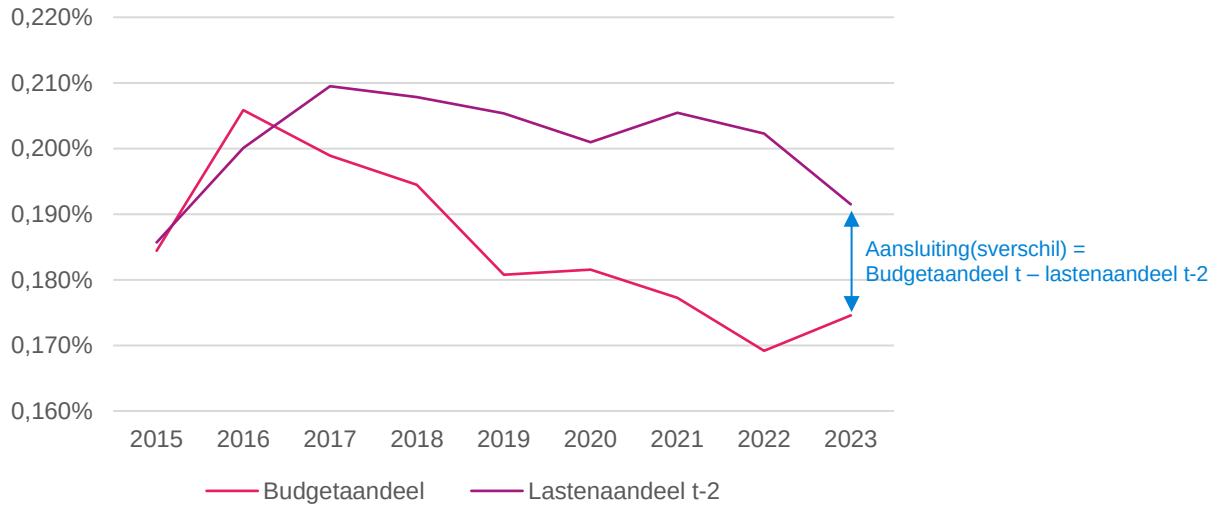
Elk jaar wordt het kansmodel en de daarop gebaseerde objectieve budgetaandelen geactualiseerd. De onderliggende CBS-data hebben steeds betrekking op twee jaar voor het budgetjaar (t-2).[2] Het budgetaandeel van Zevenaar in het macrobudget 2023 is dus gebaseerd op het kansmodel dat is geijkt op huishoud- en regiogegevens over 2021. En het objectief budgetaandeel in het macrobudget 2018 is gebaseerd op het kansmodel geijkt op gegevens van 2016 in de gemeenten Zevenaar en (voormalig gemeente) Rijnwaarden. Veranderende omstandigheden in Zevenaar in het jaar 2018 komen daarmee pas tot uitdrukking in het *budget* van 2020, terwijl de *uitgaven* al in 2018 veranderen.

De BUIG-systematiek kent geen nacalculatie. Dat betekent dat gemeente Zevenaar de tekorten niet achteraf kan 'declareren' zoals dat in de WWB nog wel het geval was. De verdeling van het macrobudget voor bijstand in budgetjaar t ligt vast bij de voorlopige budgetbeschikking in oktober t-1. De omvang van het macrobudget zelf ligt dan nog niet vast omdat in de loop van jaar t het macrobudget wordt aangepast op realisaties in het jaar t-1 en updates van de werkloosheidsramingen (van CPB). De 'macrokoek' voor het jaar t kan dus in de loop van het jaar veranderen, de gemeentelijke portie uit die koek (het procentuele budgetaandeel) ligt vast in de voorlopige beschikking in oktober t-1.

3.2 Beoordeling verdeelmodel aan de hand van aansluiting: budgetaandeel t versus uitgavenaandeel t-2

Zevenaar

De mate waarin het verdeelmodel aansluit bij de lokale situatie, kan worden geanalyseerd aan de hand van de zogenoemde aansluiting, of 'afwijking'. De aansluiting is een vergelijking tussen het budgetaandeel van een gemeente en het aandeel van die gemeente in de macrolasten twee jaar ervoor (de meest recente realisaties, c.q. het peiljaar). In figuur 3 staat het budgetaandeel van de gemeente Zevenaar (inclusief Rijnwaarden) in de jaren 2015-2023 (de roze lijn)[3] en de vergelijking met het lastenaandeel in bijbehorende peiljaren twee jaar eerder: 2013-2021 (de paarse lijn).[4] Als het objectief verdeelmodel een perfecte aansluiting heeft, zouden beide lijnen samenvallen. Dat is duidelijk niet het geval. Wat we wel zien is dat het budgetaandeel door de tijd daalt, terwijl het lastenaandeel stabieler blijft.

Figuur 3. Budgetaandeel t versus lastenaandeel t-2. Zevenaar, 2015-2023. 2022 en 2023 zijn exclusief LKS. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

[2] De enige uitzonderingen hierop zijn data die nog niet voor t-2 beschikbaar zijn en de bevolkingsomvang. Voor het budget van jaar t gaat het verdeelmodel uit van het aantal huishoudens per 1 januari t-1.

[3] In de jaren 2022 en 2023 is het budget exclusief budget voor loonkostensubsidies getoond.

[4] 2013 en 2014 zijn jaren van voor de Participatiewet; desondanks geven deze een vergelijkend beeld voor budgetjaren 2015 en 2016.

We zien de volgende ontwikkelingen in de aansluiting (zie ook tabel 8). In budgetjaar 2015 zijn het budgetaandeel en het lastenaandeel van twee jaar eerder (2013) min of meer gelijk, en het budgetaandeel in 2016 is zelfs hoger dan het lastenaandeel van twee jaar eerder (2014). Dat wil zeggen dat het objectief model in 2015 en 2016 een redelijke inschatting maakte van het benodigde budgetaandeel in Zevenaar - gezien de informatie die op het moment van de inschatting van de budgetverdeling voorhanden was. Maar vanaf het jaar budgetjaar 2017 - toen het nieuwe verdeelmodel van SEO en Atlas Research werd geïntroduceerd - is het budgetaandeel van Zevenaar substantieel lager dan het uitgavenaandeel. Het uitgavenaandeel van 2015 (twee jaar voor 2017) steeg ten opzichte van 2014, terwijl het budgetaandeel daalde in 2017. In 2018 daalt het budgetaandeel verder, wat samenvalt met de gemeentefusie (zie 3.4). Het lastenaandeel van 2016 daarvoor daalde overigens ook ten opzichte van 2015.

Daarna valt op dat het budgetaandeel in 2019 fors daalt met ruim 7 procent ten opzichte van een jaar eerder: van 0,1945% naar 0,1808%. Op het macrobudget 2019 van bijna € 6 miljard is dat een budgetdaling voor de gemeente Zevenaar van ruim € 8 ton. Dat zien we ook terug in tabel 2: het tekort nam toen fors toe. 2019 was het eerste jaar waarin de budgetverdeling gebaseerd is op een doorontwikkeld verdeelmodel waarin het uitgekeerde bedrag per gemeente objectief wordt bepaald. Daarnaast werd het regiokenmerk Werkend onder niveau (zie paragraaf 3.5) anders berekend. Mogelijk houden deze zaken verband met de budgetdaling.

Bij datzelfde budgetjaar 2019 hoort een lastenaandeel (peiljaar 2017) van 0,2054%. Het verschil met het budgetaandeel is daarmee -0,0246 procentpunt (tabel 8, laatste kolom). Ter vergelijking: op het macrobudget 2019 van bijna € 6 miljard is dat een negatief aansluitverschil van -€ 1,5 mln. Na 2016 zien we dat het aansluittekort jaarlijks stijgt tot -0,0280 procentpunt in 2022. In 2023 neemt dit tekort af naar -0,0169 procentpunt. Dit komt door een forse daling van het lastenaandeel 2021 en een stijging van het budgetaandeel 2023. Op het voorlopige macrobudget Participatiewet van 2023 is dat een aansluittekort van ongeveer € 1,0 mln. In de laatste rijen van de tabel zijn ook de cijfers exclusief LKS-budget voor 2022 en 2023 getoond, aangezien deze budgetten sinds 2022 los bekostigd worden van de bijstand (in lijn met figuur 3).

	MACRO		Zevenaar					
	Macrobudget (ex vangnet)	Macro-uitgaven	Budget	Netto lasten	Budget-aandeel	Lasten-aandeel jaar t	Lasten-aandeel jaar t-2	Aansluit-verschil (%punt)
2015	€5.599.179.960	€5.704.315.161	€10.324.757	€11.950.132	0,1844%	0,2095%	0,1857%	-0,0013
2016	€5.622.775.003	€5.968.499.733	€11.589.915	€12.405.453	0,2061%	0,2078%	0,2001%	0,0060
2017	€5.819.059.957	€6.166.001.574	€11.574.206	€12.661.841	0,1989%	0,2053%	0,2095%	-0,0106
2018	€6.078.117.019	€6.056.181.785	€11.820.266	€12.169.312	0,1945%	0,2009%	0,2078%	-0,0134
2019	€5.964.787.902	€5.916.437.595	€10.781.377	€12.153.895	0,1808%	0,2054%	0,2053%	-0,0246
2020	€6.333.790.889	€6.057.817.066	€11.499.093	€12.252.146	0,1816%	0,2023%	0,2009%	-0,0194
2021	€6.383.462.600	€6.137.224.973	€11.315.281	€11.752.640	0,1773%	0,1915%	0,2054%	-0,0282
2022	€6.019.129.560	nnb	€10.360.640	nnb	0,1721%	nnb	0,2023%	-0,0280
2023	€6.013.651.826	nnb	€10.688.222	nnb	0,1777%	nnb	0,1915%	-0,0169
2022 excl LKS	€5.699.738.695	nnb	€ 9.642.112	nnb	0,1692%	nnb	0,1999%	-0,0307
2023 excl LKS	€5.636.460.411	nnb	€ 9.839.661	nnb	0,1746%	nnb	0,1901%	-0,0155

Tabel 8. Budgetten en uitgaven, macro en in de gemeente Zevenaar (incl. Rijnwaarden), nominaal en in aandelen, 2015-2023. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

Interpretatie van aansluitverschillen

Als het budgetaandeel lager is dan het lastenaandeel, zoals in Zevenaar in alle budgetjaren sinds 2017, betekent dit volgens SZW dat een gemeente minder presteert (meer uitgeeft) dan de gemiddelde gemeente met vergelijkbare lokale opgaven, de zogenoemde *average practice*. SZW stelt daarmee dat aansluitverschillen terug te voeren zijn op verschillen in de lokale inrichting van beleid en uitvoering. De negatieve aansluitverschillen in Zevenaar in het

verdeelmodel 2017 tot en met 2023 zouden er volgens SZW op wijzen dat Zevenaar in de corresponderende peiljaren (2015 tot en met 2021) hogere netto lasten heeft gerealiseerd dan de gemiddelde Nederlandse gemeente met objectief dezelfde lokale opgaven. Het verdeelmodel is daarmee dus de 'graadmeter' van de efficiëntie van beleid en uitvoering.

Het is de vraag of deze aanname van SZW (volledig) recht doet aan de lokale opgaven in individuele gemeenten. Ten eerste is geen enkel datamodel, hoe goed ook, helemaal perfect. Het zou goed zijn nader onderzoek te doen naar de betrouwbaarheid van de objectieve uitgavenvoorspellingen van het verdeelmodel, zodat, als inderdaad blijkt dat de objectieve voorspellingen behept zijn met onzekerheidsmarges, de budgetsystematiek daarop kan worden aangepast.

Daarnaast rijzen twijfels over de 'signaalwaarde' van het objectief berekende budget door het feit dat in veel gemeenten de jaar-op-jaar mutaties in de budgetaandelen sterker zijn dan de jaar-op-jaar mutaties in de lastenaandelen. Het is moeilijk voor te stellen dat het gemiddelde (average practice) jaar-op-jaar sterker verandert dan lokaal gerealiseerde bijstandsuitgaven. Lokale uitgaven kunnen uiteraard wel eens op en neer bewegen vanwege bijzondere lokale omstandigheden, zoals een influx van statushouders of een groot faillissement. Voor de average practice zou dit uit moeten middelen. Logischerwijs zouden daarom de objectieve budgetaandelen van jaar-op-jaar beperkter moeten fluctueren dan de lastenaandelen. Dat gebeurt in Zevenaar niet, en dat geldt voor meer gemeenten, met name in het (zuid)oosten van het land (Significant APE, 2021).

3.3 Determinanten van het bijstandsbudgetaandeel en de rol van specifieke omstandigheden in Zevenaar

In deze paragraaf bekijken we hoe het objectief model in detail werkt en hoe het model de specifieke omstandigheden in Zevenaar meeneemt. Zoals gezegd in paragraaf 3.1 maakt het model een inschatting van het budgetaandeel per gemeente. Heel simpel gezegd is het budgetaandeel hoger als:

i. Het aantal huishoudens hoger is (als aandeel van het totaal in Nederland);
ii. De samenstelling van de huishoudens 'ingewikkelder' aan het werk te helpen is (ten opzichte van het nationale gemiddelde);
iii. De specifieke omstandigheden in de regio, de gemeente en/of de buurt bijstandsafhankelijkheid in de hand werken (ten opzichte van het nationale gemiddelde);
iv. De verwachte uitkeringshoogte hoger is (ten opzichte van het nationale gemiddelde).

In het vervolg van deze paragraaf bespreken we deze zaken voor de gemeente Zevenaar. Met name vestigen we de aandacht op punt iii, omdat op dit punt de meeste verschillen tussen model en werkelijkheid ontstaan. Tot slot gaan we nog in op specifieke vragen van de gemeente Zevenaar over de invloed van de fusie in 2018.

3.4 Aantal huishoudens en huishoudenssamenstelling (i en ii)

3.4.1 De invloed van de huishoudenssamenstelling

Het aantal huishoudens tussen 18 en de AOW-leeftijd (peildatum januari t-1), en de samenstelling daarvan, zijn administratieve gegevens. Deze gegevens zijn te raadplegen in de tool van SEO en Atlas Research. We laten in tabel 9 zien wat de huishoudsamenstelling is in de gemeente Zevenaar (linkerkolom), en de verwachte bijstandskans per groep in modeljaar 2023 (rechts).[5] Ter vergelijking is ook de huishoudsamenstelling gemiddeld in Nederland toegevoegd voor 2022 (midden). De huishoudsamenstelling verandert nauwelijks door de tijd.

	Aantal/aandeel Zevenaar 2023	Aantal/aandeel Nederland 2022	Verwachte bijstandskans Zevenaar 2023
Totaal aantal huishoudens	**16.995**	**7.290.489**	**4,4%**
Aandeel (%) alleenstaanden	22%	29%	9,8%

[5] Er is een veelheid aan verschillende huishoudtypen te onderscheiden in het verdeelmodel. Omwille van het overzicht hebben we het gehouden bij alleen de uitsplitsing naar leefvorm.

Aandeel (%) eenouderhuishoudens	7%	8%	12,1%
Aandeel (%) paar met kinderen	30%	27%	1,5%
Aandeel (%) paar zonder kinderen	19%	17%	1,5%
Aandeel (%) overige huishoudens*	21%	20%	1,3%

Tabel 9. Huishoudens in de gemeente Zevenaar en Nederland naar modeljaar, en bijbehorende bijstandskansen. In roze (groen) staan bijstandskansen die hoger (lager) zijn dan gemiddeld. Bron: Lias BUIG. *Overige huishoudens betreft huishoudens, die niet onder de standaardcategorieën van CBS ('alleenstaande met/zonder kinderen', 'paar met/zonder kinderen') passen. Een voorbeeld zijn huishoudens met inwonende kostendelers/kostgangers of meerjarige kinderen.

Te zien is dat er in Zevenaar relatief minder 'bijstandsafhankelijke' huishoudens (alleenstaanden met of zonder kinderen) zijn dan gemiddeld in Nederland (22 en 7%, respectievelijk 29 en 8%). Evenzo is het aandeel paren, die volgens het model minder bijstandsafhankelijk zijn, groter in Zevenaar. Dat betekent dat Zevenaar een lagere gemiddelde verwachte bijstandskans (4,4%) heeft dan wanneer het de bevolkingssamenstelling van de doorsneegemeente had.

Het totaal aantal huishoudens in Zevenaar groeide de afgelopen jaren iets harder dan gemiddeld in Nederland. Dat betekent dat het budgetaandeel jaarlijks iets stijgt, maar dit heeft geen groot effect.

3.4.2 Welke huishoudtypen zitten vooral (vaker dan verwacht) in de bijstand?

We hebben daarnaast onderzocht welke huishoudtypen in gemeente Zevenaar oververtegenwoordigd zijn in de bijstand. De Lias BUIG-monitor bevat informatie per jaar over het objectief verwachte aantal huishoudens en het werkelijk gerealiseerde aantal huishoudens in de bijstand. Deze cijfers zijn bekend per huishoudtype. Dit zegt iets over de mate van oververtegenwoordiging in de bijstand. Hierbij is van belang te noemen dat de verwachte bijstandsaantallen verschillen naar type huishouden. Zo hebben migranten en lagere opleidingsniveaus een fors hogere verwachte kans op bijstand dan gemiddeld. Dit is meegenomen in de verwachte cijfers. De procentuele verhouding tussen realisatie en verwachting tonen we in de tabel hieronder.

Huishoudkenmerk	Peiljaar 2018	2019	2020	2021
Alle huishoudens (gemiddelde)	15,1%	20,1%	19,5%	11,1%
Sterk oververtegenwoordigd:				
Huishouden met lid met (V)SO/Pro	47,8%	119,3%	61,6%	46,0%
Overige huishoudenssamenstelling*	21,7%	75,9%	75,5%	59,9%
Huishouden met lid tussen 18-30 jaar oud	20,8%	41,7%	36,4%	24,1%
Huishouden met westerse migrant	31,2%	41,8%	37,2%	29,4%
Alleenstaanden	19,8%	24,4%	23,8%	15,0%
Oververtegenwoordigd, maar minder dan gemiddeld:				
Eenouderhuishoudens	9,5%	7,8%	8,0%	-4,3%
Huishoudens met lid met midden of hoge HCI (Human Capital Index voor opleidingsniveau)	0,9%	12,4%	10,5%	2,6%
Huishoudens met lid tussen 50 jaar en AOW	17,3%	13,8%	14,2%	6,9%
Huishouden met niet-westerse migrant	13,8%	12,4%	11,1%	13,5%
Ondervertegenwoordigd:				
Paar zonder kinderen	15,3%	- 4,0%	- 3,2%	-0,7%
Paar met kinderen	- 1,6%	- 6,1%	3,7%	-1,0%

Tabel 10. Verschil tussen werkelijke en objectief verwachte aantal bijstandshuishoudens (inclusief IOAW, IOAZ en Bbz) per huishoudtype in gemeente Zevenaar, in procenten ten opzichte van de verwachting. De cijfers voor peiljaren 2018 en 2019 zijn inclusief huishoudens met (enkel) loonkostensubsidie. Bron: Lias BUIG, monitor. *Overige huishoudens betreft huishoudens, die niet onder de standaardcategorieën van CBS ('alleenstaande met/zonder kinderen', 'paar met/zonder kinderen') passen. Een voorbeeld zijn huishoudens met inwonende kostendelers/kostgangers of meerjarige kinderen.

Het gerealiseerde totaal aantal huishoudens ligt in Zevenaar hoger dan de verwachting (+11,1% in 2021, in de tabel rechtsboven), wat spoort met de constatering dat de gemeente jaarlijks tekorten heeft op de BUIG-financiën.

Wat meer interessant is aan deze tabel, is welke huishoudtypen met name oververtegenwoordigd zijn. Ofwel: bij welke huishoudtypen is het verschil tussen realisatie en verwachting met name hoog? Deze huishoudtypen zouden ook oververtegenwoordigd zijn in de bijstand in het geval dat het budget precies voldoende zou zijn om de uitgaven te dekken. Dat zegt iets over welke huishoudtypen met name geld kosten voor de gemeente.

Te zien is dat met name de huishoudens sterk oververtegenwoordigd zijn in de bijstand met iemand met (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) of Praktijkonderwijs (pro). In 2021 zaten liefst 46% meer van deze huishoudens in de bijstand dan verwacht. Daarnaast zijn huishoudens met kostendelers of inwonende kostgangers sterk oververtegenwoordigd (onderdeel van 'overige huishoudens' volgens de indeling van CBS). Tot slot zien we ook relatief veel huishoudens met jongvolwassenen of migranten van westerse herkomst in de bijstand. Alleenstaanden vinden we ook relatief vaak in de bijstand in Zevenaar.

Opvallend is verder dat er relatief weinig paren in de bijstand zitten in de gemeente Zevenaar. Paren met of zonder kinderen zijn de enige huishoudtypen met jaarlijks minder personen in de bijstand dan verwacht. De paren zijn dus ondervertegenwoordigd in de bijstand, hoewel dit niet gold in alle recente jaren. Tot slot zijn er nog de typen huishoudens onder de categorie "oververtegenwoordigd, maar minder dan gemiddeld". Zo is het *aantal* eenouderhuishoudens in de bijstand hoger dan verwacht (uitzondering: 2021), maar is het *aandeel* wat lager objectief verwacht - omdat andere groepen nog meer oververtegenwoordigd zijn. Hetzelfde geldt voor huishoudens met iemand met een midden tot hoge opleiding, 50-plussers en huishoudens met niet-westerse migranten.

3.5 Specifieke omstandigheden in de gemeente Zevenaar (iii)

We hebben in het voorgaande gezien dat het 'gemiddelde' bijstandshuishouden vaker in de bijstand zit dan verwacht. Dat wil met andere woorden zeggen dat de werkelijke bijstandskans in de gemeente Zevenaar - bij veruit de meeste huishoudtypen - hoger is dan de (objectief) verwachte kans. Waar komt dat door? Dit kan komen doordat beleid of uitvoering te ruimhartig is (zie 3.2), of dat het model een te lage bijstandskans berekent voor Zevenaar. Dat laatste zou kunnen zitten in specifieke omstandigheden in de gemeente Zevenaar, die het model niet of niet voldoende meeweegt.

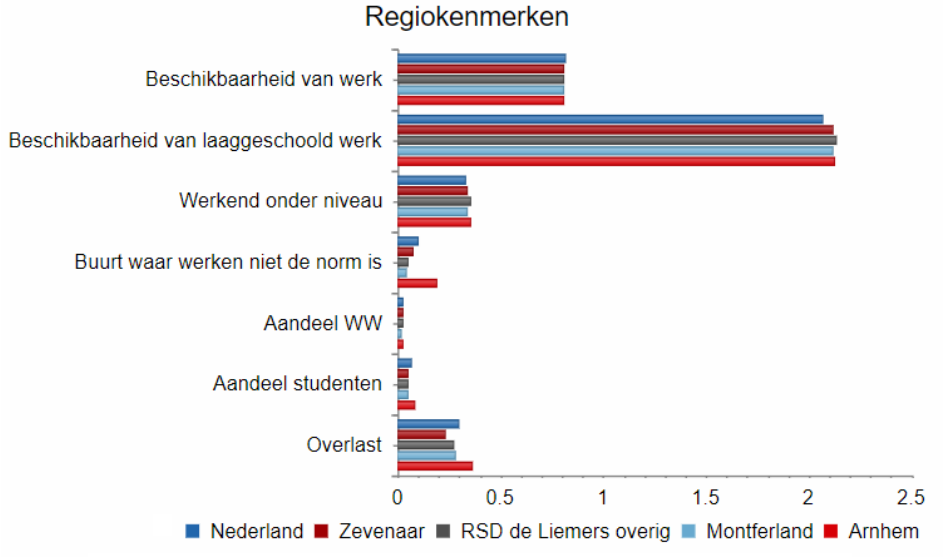
3.5.1 Regiokenmerken

Het objectief verdeelmodel bevat zogenoemde 'regiokenmerken' die moeten zorgen dat de verwachte bijstandskans aansluit bij de lokale bijstandsopgave (buiten de invloedssfeer van de gemeente). In de ene gemeente is die opgave groter dan de andere. Dit komt door:

a. Kenmerken van de regionale arbeidsmarkt. In het model zijn de volgende kenmerken opgenomen die dit meenemen:
    i. de beschikbaarheid van werk,
    ii. de beschikbaarheid van laaggeschoold werk, en
    iii. de mate waarin onder niveau gewerkt wordt (verdringing door hoogopgeleiden).
b. Kenmerken van de gemeente. In het model zijn de volgende kenmerken opgenomen die dit meenemen:
    i. het aandeel WW'ers,
    ii. het aandeel studenten.
c. Kenmerken van de buurten. In het model zijn de volgende kenmerken opgenomen die dit meenemen:
    i. Werken is niet de norm (arbeidsethos),
    ii. Overlast.

Het is niet gezegd dat deze kenmerken een compleet beeld geven van de lokale bijstandsopgave. Het kan zijn dat in gemeente Zevenaar zaken spelen die hiermee niet voldoende worden meegenomen. Dit bespreken we later in deze paragraaf. Eerst laten we zien wat de waarde is van deze kenmerken voor de gemeente Zevenaar en andere gemeenten, en wat voor invloed ze hebben op de budgetten (via de verwachte bijstandskans dan wel de uitkeringshoogte).

In figuur 4 en tabel 11 hebben we de waarde van de regiokenmerken in 2023 afgebeeld. Te zien is dat het ene kenmerk een hogere gemiddelde waarde heeft dan het andere. Maar belangrijker is de vergelijking tussen Zevenaar en het nationale gemiddelde. Afhankelijk van deze vergelijking is de verwachte bijstandskans en/of uitkeringshoogte hoger dan wel lager, met bijbehorende impact op het budget. De regiokenmerken worden doorgaans berekend voor het jaar T-2.

Figuur 4. Samenvatting van de regiokenmerken voor modeljaar 2023 in Zevenaar, versus omliggende gemeenten en gemiddeld in Nederland. Bron: Lias BUIG.

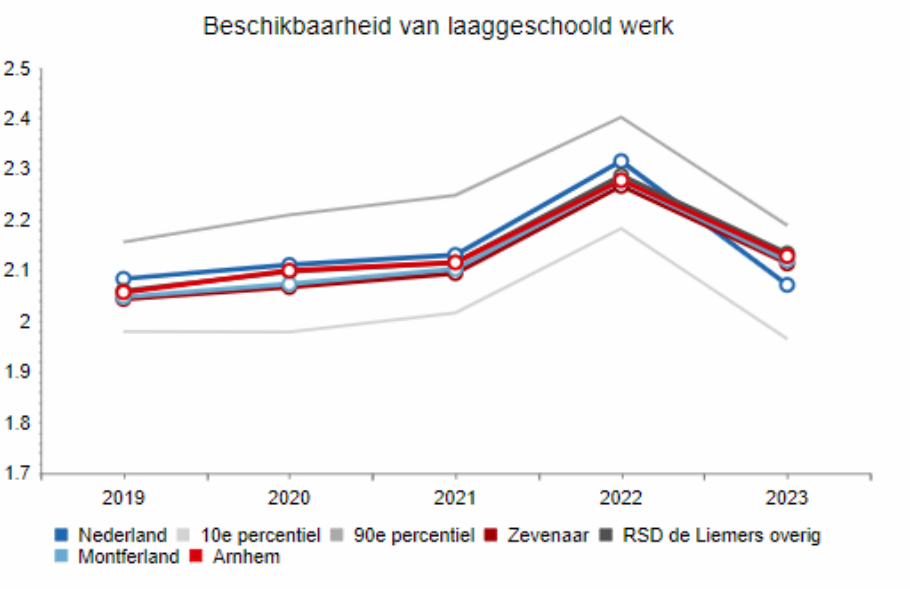
	Zevenaar	Duiven	Wester-voort	Montfer-land	Arnhem	Nederland
Beschikbaarheid van werk	0,806	0,812	0,810	0,809	0,809	0,818
Beschikbaarheid van laaggeschoold werk	2,113	2,133	2,134	2,119	2,128	2,072
Werkend onder niveau	0,336	0,352	0,356	0,338	0,355	0,330
Buurt waar werken niet de norm is	0,072	0,065	0,030	0,044	0,192	0,099
Overlast	0,230	0,266	0,289	0,282	0,362	0,296
Aandeel WW	0,023	0,020	0,025	0,017	0,025	0,022
Aandeel studenten	0,046	0,061	0,040	0,047	0,081	0,068

Tabel 11. Regiokenmerken in Zevenaar versus omliggende gemeenten en gemiddeld in Nederland. Bron: Lias BUIG.

We zien bij de kenmerken van de regionale arbeidsmarkt (de eerste drie kenmerken) dat de waarden van Zevenaar heel dicht bij de omliggende gemeenten liggen. Dat is logisch: de arbeidsmarkt reikt verder dan de gemeentegrenzen.

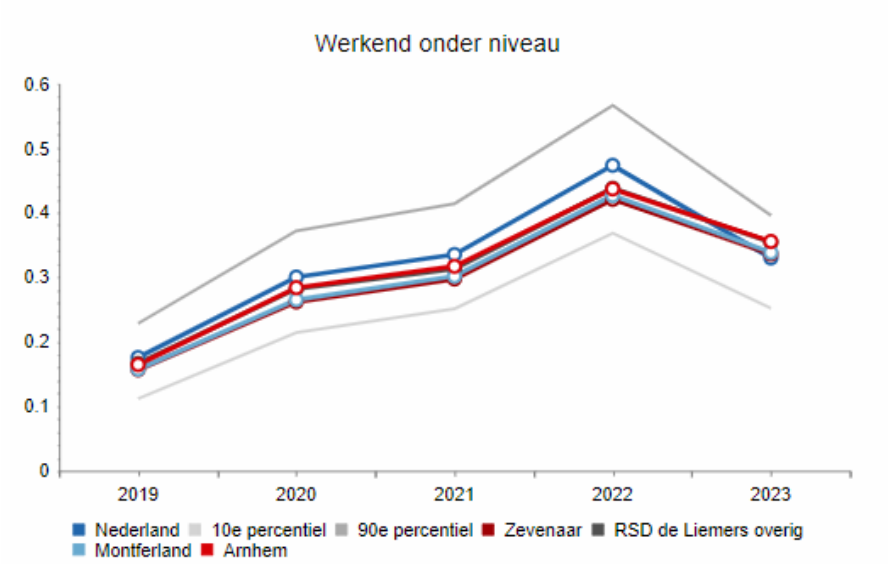
We zien dat de beschikbaarheid van werk lager is in de regio dan gemiddeld in Nederland. Dat betekent een hogere bijstandskans (en dus meer budget). De beschikbaarheid van werk meet de bereikbare werkgelegenheid, in verhouding tot het aantal mensen dat in de omgeving woont. De banen in Duitsland worden hierbij niet meegeteld, maar er is wel een correctie voor grenspendel: inkomende grenspendel verlaagt de beschikbaarheid van werk (meer concurrenten voor dezelfde banen) en uitgaande grenspendel verhoogt het (minder concurrenten). Het kenmerk is stabiel door de tijd.

De beschikbaarheid van laaggeschoold werk is juist hoger dan gemiddeld in Nederland. Dat betekent dat de gemiddelde uitkeringshoogte lager is (en dus minder budget). Immers: hoe meer laaggeschoold werk, hoe meer mogelijkheid voor bijverdiensten in deeltijd. Overigens was de beschikbaarheid van werk tot aan 2022 lager dan gemiddeld (figuur 5). Het kenmerk heeft geen invloed op de *bijstandskans*.

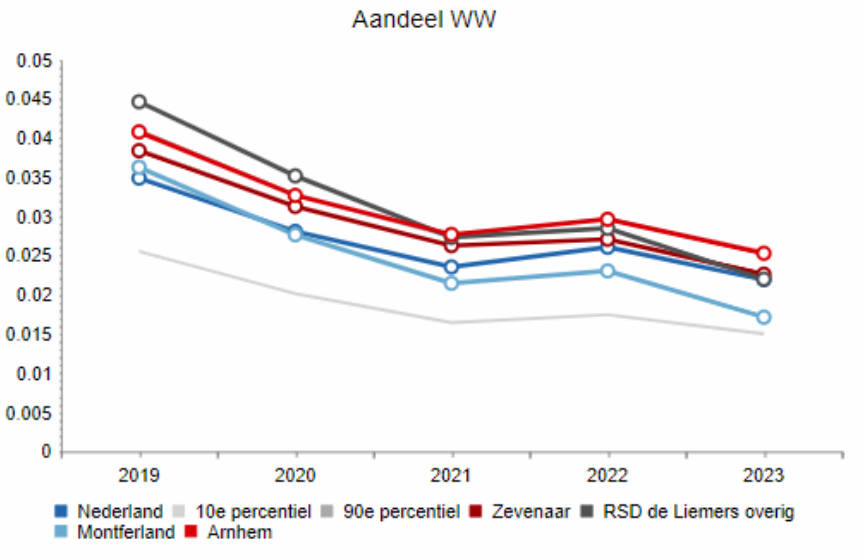
Figuur 5. Beschikbaarheid van laaggeschoold werk door de jaren heen. Bron: Lias BUIG.

Het kenmerk Werkend onder niveau meet in hoeverre laagopgeleiden de bijstand worden ‘ingeduwd’ doordat hoog- en middelbaar opgeleiden laaggeschoold werk doen. Dit heet ook wel ‘verdringing’. We zien dat dit kenmerk iets boven gemiddeld is in Zevenaar. Dat betekent dat de bijstandskans iets hoger is dan gemiddeld op grond van dit kenmerk, met dus iets meer dan gemiddeld budget. Overigens geldt ook hier dat dit kenmerk voorheen ondergemiddeld was (figuur 6). Vergeleken met 2022 is het budget dus gestegen.

Figuur 6. Werkend onder niveau door de jaren heen. Bron: Lias BUIG.

In de gemeentekenmerken zijn er meer verschillen. Wat betreft het aandeel WW’ers zien we de gemeente Arnhem hoog scoren (top 10% van Nederland), en Montferland lager. Zevenaar, Duiven en Westervoort liggen rond het nationale gemiddelde. Voor deze gemeenten is er dus geen budgettair voor- of nadeel op dit kenmerk. Voorheen was dit wel het geval: het aandeel WW lag voorheen aanzienlijk bovengemiddeld (figuur 7). Dit gaf voorheen een hogere bijstandskans (en budget) dan gemiddeld; nu dus niet meer.

Figuur 7. Aandeel WW'ers door de jaren heen. Bron: Lias BUIG.

Voor het aandeel studenten zijn er grote verschillen. Zevenaar heeft een laag aandeel studenten, net als de rest van de RSD en Montferland. Arnhem scoort zeer hoog, vanwege de aanwezige opleidingscentra. Het kenmerk studenten heeft doorgaans geen eenduidig effect op de budgetten, behalve in studentensteden.

Wat betreft de buurtkenmerken scoort Zevenaar ondergemiddeld. Op het gebied van Werken is niet de norm (arbeidsethos) zien we gemeente Zevenaar iets onder het gemiddelde zitten. Dat betekent dat er relatief goede arbeidsethos is in de wijken van Zevenaar en dus een lagere bijstandskans dan gemiddeld (minder budget). In omliggende gemeenten is er nog een betere arbeidsethos. In Arnhem is de arbeidsethos gemiddeld een stuk minder; dit hangt samen met enkele probleemwijken in de stad. Het kenmerk is sinds modeljaar 2021 behoorlijk stabiel.

Wat betreft overlast zien we dat Zevenaar leefbare wijken heeft (weinig overlast). Dat hangt samen met een hogere kans op een baan of bijbaantje (lagere bijstandskans en lagere uitkeringshoogte), en dus de budgetten lager. In omliggende gemeenten zien we ook relatief leefbare wijken, wederom zijn de wijken in Arnhem een uitzondering. Het kenmerk is sinds modeljaar 2021 behoorlijk stabiel.

3.5.2 *Problemen met de meting van regiokenmerken*

Deze regionale kenmerken zijn niet onbetwist. Een aantal regionale kenmerken kampen bijvoorbeeld met meetproblemen, bleek uit onderzoek van Significant APE in 2021. Dat geldt met name voor de beschikbaarheid van laaggeschoold werk, Werkend onder niveau, en ook wel voor de buurtkenmerken. Deze variabelen geven niet in alle gevallen een betrouwbare of stabiele indicatie van de objectieve bijstandslast. Het kan zijn dat Zevenaar hier structureel last van heeft, of juist voordeel. Voor budgetjaar 2023 heeft Zevenaar in ieder geval voordeel gehad van de abrupte stijging van de kenmerken Beschikbaarheid van laaggeschoold werk en Werkend onder niveau. Dit is een verklaring van de stijging van de budgetten in 2023 ten opzichte van 2022.

Daarnaast is de meetwijze van een aantal regionale kenmerken verouderd. Zo worden de bereikbare banen bepaald op basis van de reistijd per auto in 2002, en zijn de cijfers voor grenspendel gedateerd uit 2008. Het eerste kan voor sommige gemeenten een verschil maken, bijvoorbeeld als er sprake is van aanleg of sloop van autowegen in de afgelopen twee decennia. Verder is er geen rekening gehouden met de grote groei aan files sinds 2008, en wordt de bereikbaarheid per openbaar vervoer buiten beschouwing gelaten, hoewel lage inkomens vaak geen auto tot de beschikking hebben om naar werk te gaan. Het tweede (grenspendel) heeft voor gemeenten aan de grens zoals Zevenaar invloed, aangezien de inkomende grenspendel de afgelopen 15 jaar (relatief) is toegenomen; daarmee is de huidige beschikbaarheid van werk in de grensregio dus overschat en de budgetten dus onderschat.

Inmiddels neemt ook SZW het signaal serieus dat de regiokenmerken goed gemeten dienen te worden. Daarom voert Atlas Research onderzoek uit naar verbeteringen in de meetwijze van een aantal regionale kenmerken. Tot dusver heeft dit nog niet tot verbeteringen van het model geleid. De verwachting is dat nader onderzoek van Atlas en SEO ertoe zal leiden dat verbeteringen wel per 2024 kunnen worden ingevoerd.[6]

3.5.3 Ontbrekende regiokenmerken

Het is daarnaast de vraag of de set aan regiokenmerken compleet is. Zo niet, dan zijn er gemeenten die structureel een tekort hebben (of een overschot) op de bijstandsbudgetten, dat buiten hun invloedssfeer ligt. SZW heeft SEO en Atlas Research gevraagd om een onderzoek te starten naar welke 'objectieve kenmerken' van een gemeente samenhangen met een structureel tekort (of overschot) op de bijstand. Zij hebben geconcludeerd dat de volgende kenmerken samenhangen met een structurele tekorten dan wel overschotten:

i. Centrumfunctie van de gemeente (regionaal klantenpotentieel): een centrumfunctie hangt samen met een groter tekort;
ii. Segregatie in wijken (verhuisindex): meer segregatie in wijken hangt samen met een groter tekort;
iii. Het aandeel (voormalige) studenten met psychische problematiek is groter in gemeenten met structurele tekorten;
iv. Het aandeel hoogopgeleiden is hoger in gemeenten met structurele tekorten, hoewel het statistisch verband minder sterk is dan de bovengenoemde zaken;
v. Het aandeel flexwerk in de beschikbare werkplekken is hoger in gemeenten met structurele tekorten, hoewel het statistisch verband niet zo sterk is;
vi. Het aandeel conjunctuurgevoelige banen is fors *lager* in gemeenten met structurele tekorten.
vii. Nadeelgemeenten liggen vaker dichtbij de zee.

De mogelijke oorzaken voor tekorten die gemeente Zevenaar heeft ingebracht, te weten stapeling van problematiek (los van 'centrumfunctie') en ligging aan de grens, zijn ook getoetst door de onderzoekers. Zij concluderen dat deze zaken niet systematisch samenhangen met structurele tekorten op de BUIG.

Hieruit volgt een beeld van een 'doorsneetekortgemeente': een centrumgemeente aan zee, met grootstedelijke problematiek, veel hoogopgeleiden en studenten met psychische problematiek, waar veel flexwerk is en weinig conjunctuurgevoelige banen (zoals overheidsbanen). Een dergelijk plaatje past heel goed bijvoorbeeld bij de stad Den Haag, waar ook structurele tekorten zijn op de BUIG. Het beeld komt echter helemaal niet overeen met de situatie in Zevenaar. Zevenaar ligt niet aan zee, heeft weinig studenten, een ondergemiddelde centrumfunctie (volgens cijfers van CBS die worden gebruikt in het gemeentefonds), beperkte segregatie (oude cijfers uit 2014) en een laag aandeel hoogopgeleiden (Compendium voor de Leefomgeving, 2022). Tot slot geeft CBS aan dat Zevenaar tot de gemeenten behoort met het *minste* flexwerk (CBS, 2019). Al met al past Zevenaar, ondanks het structurele karakter van het tekort, niet in het beeld van de onderzochte kenmerken die samenhangen met structurele tekorten; dat is absoluut opvallend.

Overigens is de vraag of en hoe deze kenmerken in het verdeelmodel moeten worden opgenomen. Hier wordt nog onderzoek naar gedaan. Zo was de steekproef van het onderzoek beperkt in omvang. Bovendien moet goed beoordeeld worden of deze kenmerken passen in het beoordelingskader dat is opgesteld voor kenmerken in het verdeelmodel.

[6] SZW laat ook onderzoek uitvoeren naar de relatie tussen tekorten en overschotten en de inrichting van beleid en uitvoering. De resultaten van dit onderzoek, waarin de situatie in gemeente Zevenaar en RSD de Liemers is meegenomen, worden naar verwachting ook verwerkt in de budgetten van 2024.

3.6 Prijs (iv)

Een andere factor dat het objectief budget bepaalt is de verwachte uitkeringshoogte, die per 2019 onderdeel is van het objectief verdeelmodel. De verwachte uitkeringshoogte wordt berekend aan de hand van de wettelijke bijstandsnormen per huishoudtype, maal de zogenoemde correctiefactor. De correctiefactor bepaalt welk deel van de wettelijke normen daadwerkelijk wordt uitbetaald. Het verwachte uitbetaalde uitkeringsbedrag kan lager zijn dan de norm, als gevolg van bijvoorbeeld deeltijdwerk en het hebben van een andere uitkering dan bijstand. Het verdeelmodel berekent de correctiefactor op basis van bevolkingssamenstelling, gegevens over bijverdiensten en de regiokenmerken Beschikbaarheid van Laaggeschoold werk, Aandeel studenten en Overlast in de buurt (zie 3.5.1). In de Lias BUIG-tool staat per gemeente en per huishoudtype de correctiefactor. We zien dat de gemiddelde correctiefactor in een gemeente door de jaren heen nauwelijks wijzigt. Ook niet in Zevenaar.

In tabel 12 is te zien dat de correctiefactor in Zevenaar (en Duiven) in 2023 wat lager ligt dan gemiddeld. In Zevenaar wordt namelijk naar verwachting gemiddeld 84,4% van de wettelijke norm betaald, tegen 85,3% in een doorsneegemeente. 84,4% zit in de laagste 25% van Nederland. Montferland ligt nog een stuk lager met 83,4%. De correctiefactor is vooral hoog in grote steden, daarom ligt de factor hoger in Arnhem. In de G4 ligt de factor het hoogst. Dit heeft met de bevolkingssamenstelling te maken, maar bijvoorbeeld ook met de overlast in de buurt. Het is niet op voorhand te zeggen of de geraamde correctiefactor in Zevenaar onjuist berekend is of niet, maar feit is dat Zevenaar hierdoor vanwege de invoering van het prijsdeel wat nadeliger uit het verdeelmodel komt. Dit hangt samen met de daling van het budgetaandeel per 2019.

	Correctiefactor 2023
Zevenaar	0,8439
Duiven	0,8448
Montferland	0,8340
Arnhem	0,8744
Gemiddeld	0,8528
Minimum	0,8293*
Maximum	0,8991

Tabel 12. Correctiefactor uitkeringshoogte in Zevenaar en benchmarks. Bron: Lias BUIG. *Uitgezonderd uitbijter Voerendaal met 0,81 die volledig historisch wordt bekostigd.

3.7 De gemeentelijke fusie in 2018

Per 2018 is de gemeente Rijnwaarden opgegaan in de gemeente Zevenaar. Heeft deze fusie nadelige effecten gehad op de BUIG-financiën in de gefuseerde gemeente Zevenaar?

Bij een ‘simpele fusie’, zonder opdeling of splitsing van (voormalige) gemeenten, telt het verdeelmodel simpelweg de waarden bij elkaar op van de te fuseren gemeenten. Dat betekent dat *de gemiddelde gemeente* geen (schaal)voor- of nadeel heeft in de BUIG-financiën: het is slechts de optelsom van budgetten.[7]

Gemeente Zevenaar heeft echter wel nadeel gehad aan de gemeentelijke fusie op het gebied van het BUIG-budget. Dit komt doordat voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar voorheen beide (deels) historisch werden bekostigd. Bij historische bekostiging sluit het budget doorgaans beter aan bij de uitgaven dan bij objectieve bekostiging. Doordat de gefuseerde gemeente Zevenaar in 2018 meer dan 40.000 inwoners had, ging de nieuwe gemeente over op volledige objectieve bekostiging. Het objectieve budget is lager dan het historische budget voor Zevenaar. Daarom had Zevenaar meer budget gehad als het nog voor een groter deel historisch was bekostigd. Als Zevenaar juist een

[7] Dit is anders bij de financiën uit het gemeentefonds. Daar geldt een ‘vast bedrag’ per gemeente. Na een fusie ontvangt een gemeente niet meer een aantal keer het vaste bedrag, maar slechts eenmaal.

'voordeelgemeente' was geweest in het objectief budget, dan zou de fusie juist voordelig hebben uitgepakt voor het budget.

Ter illustratie van het effect van de fusie hebben we een rekenvoorbeeld gemaakt. We vergelijken de huidige situatie met de fictieve situatie dat de gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar nog 'los' van elkaar waren. We gaan ervan uit dat het budget wijzigt door de fusie (volgens de bekostigingssystematiek[8]), maar dat de uitgaven niet veranderen. Het resultaat van het rekenvoorbeeld is weergegeven in tabel 13.

	2018	2019	2020	2021
Werkelijke cijfers: 100% objectief bekostigd				
Budget	€ 11.820.266	€ 10.781.377	€ 11.499.093	€ 11.315.281
BUIG-saldo	-€ 349.046	-€ 1.372.518	-€ 753.053	-€ 437.359
Fictieve cijfers: 100% historisch bekostigd				
Budget	€ 12.469.137	€ 12.188.804	€ 12.687.552	€ 13.115.427
BUIG-saldo	€ 299.825	€ 34.909	€ 435.406	€ 1.362.787
Toename budget tov werkelijk	€ 648.871	€ 1.407.427	€ 1.188.459	€ 1.800.145
Fictieve cijfers zonder fusie: 51,8% objectief en 31,2% historisch				
Budget	€ 12.133.319	€ 11.460.400	€ 12.072.474	€ 12.183.775
BUIG-saldo	-€ 35.993	-€ 693.495	-€ 179.672	€ 431.135
Toename budget tov werkelijk	€ 313.053	€ 679.023	€ 573.381	€ 868.493

Tabel 13. De invloed van de fusie op het BUIG-saldo van gemeente Zevenaar (en voormalig gemeente Rijnwaarden)

De fusie heeft ervoor gezorgd dat gemeente Zevenaar fors budget heeft moeten 'inleveren'. Zonder fusie was het budget in 2021 bijvoorbeeld ongeveer € 868.000 euro hoger (de onderste cel van de laatste kolom), waardoor het tekort zou zijn omgeslagen in een aanzienlijk overschot. In de andere jaren zou het tekort ook fors lager zijn, al slaan de cijfers niet om in overschotten (de saldi zijn nog negatief op de een na onderste regel). De tabel laat verder zien dat het budget meer dan een miljoen euro hoger zou zijn, als de gemeente volledig historisch zou zijn bekostigd. Dit geeft andermaal aan dat Zevenaar nadeel ondervindt van de objectieve bekostiging (vergeleken met een historische bekostigingssystematiek).

Dit wil niet zeggen dat het tekort volledig te wijten is aan de fusie. Tussen 2015 en 2017 was er in de gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden samen ook al sprake van een (structureel) tekort op de BUIG-financiën. Wel is het tekort opgelopen door de fusie.

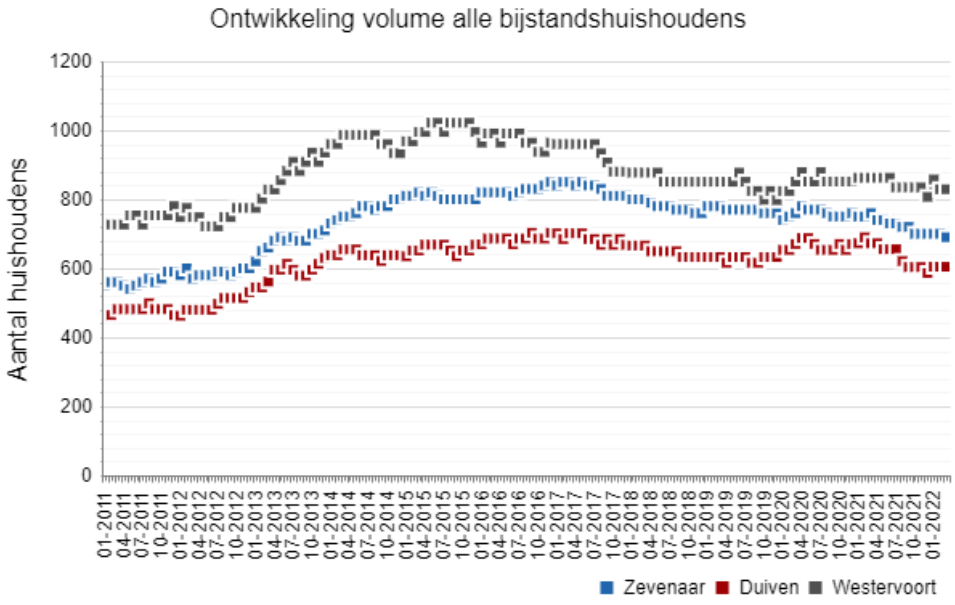
[8] We hebben de berekening gemaakt door uit te gaan van de cijfers uit 2017, toen Rijnwaarden volledig historisch bekostigd werd en Zevenaar voor 69,1% objectief werd bekostigd en voor 31,9% historisch. Gemiddeld gezien waren de oude gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden dus voor 51,8% objectief bekostigd (gewogen gemiddelde naar inwonertal). De Lias BUIG-tool biedt inzicht in wat de gemeente Zevenaar vanaf 2018 fictief zou krijgen bij volledige historische bekostiging, en dus bij de huidige 100% objectieve bekostiging. Als we 51,8% van de objectieve budgetten nemen en 39,2% van de (fictieve) historische budgetten, komen we uit op de waarden in het rekenvoorbeeld.

4 Bijstandsvolumes in regionaal en nationaal perspectief

In dit hoofdstuk zoomen we in op de feitelijke bestandsontwikkelingen in Zevenaar en vergelijken deze met regiogemeenten en Nederland als geheel. Dit geeft een duiding van de geschetste budgettaire ontwikkelingen, en geeft beeld bij de vraag in hoeverre dit specifiek geldt voor Zevenaar of breder.

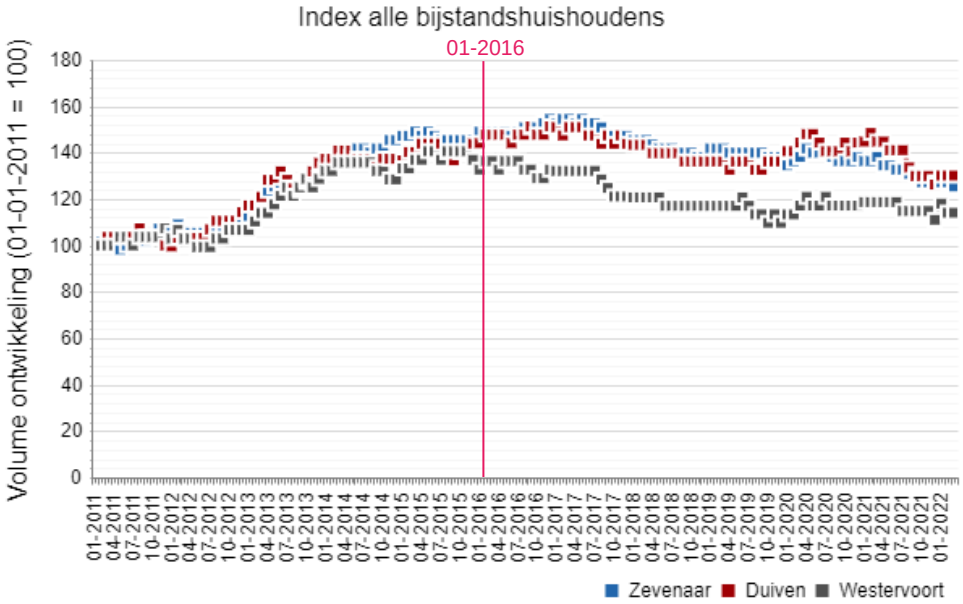
4.1 Zevenaar in vergelijking met andere gemeenten onder RSD de Liemers

Het is logisch om de bijstandsontwikkeling in Zevenaar eerst te vergelijken met de collega-gemeenten binnen RSD de Liemers. We doen dat in figuur 8, waar we de ontwikkeling van het aantal huishoudens in de bijstand tonen, en figuur 9, waar we kijken naar de procentuele verandering (index) van het aantal huishoudens in de bijstand. In maart 2022 telt Zevenaar (blauwe lijn) 690 bijstandsuitkeringen. Dit is verhoudingsgewijs meer dan de 604 uitkeringen in Duiven (rood), maar minder dan de 829 uitkeringen in Westervoort (grijs, zie figuur 8, de aantallen in Duiven en Westervoort zijn geschaald naar het aantal huishoudens in Zevenaar). Deze niveauverschillen kunnen bijvoorbeeld samenhangen met verschillen in sociaal-economische weerbaarheid van de bevolking in de drie gemeenten (zie paragraaf 3.3 en verder).

Figuur 8. Volume bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met Duiven en Westervoort 2011-2022, nominale aantallen geschaald naar het aantal huishoudens in Zevenaar. Bron: Lias BUIG.

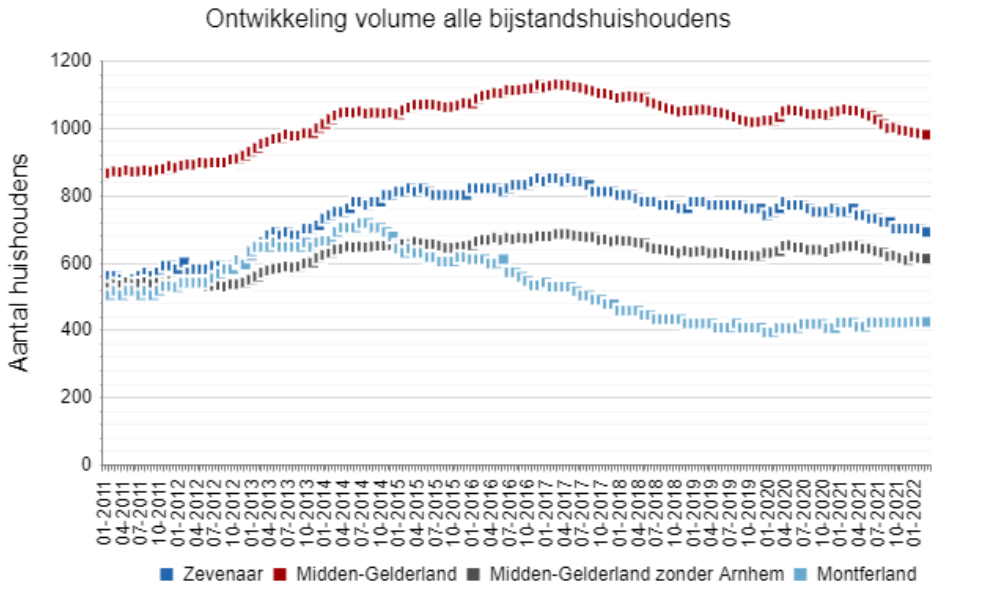
figuur 9 focust op de procentuele verandering in het bijstandsvolume over de loop van de tijd. Tot en met 2015 is de ontwikkeling van het aantal huishoudens in de bijstand vergelijkbaar in de drie gemeenten, al is de groei in Westervoort beperkter dan in Zevenaar en Duiven. Ook na 2015 blijft de bestandsontwikkeling in Duiven en in Zevenaar heel vergelijkbaar. In Westervoort zien we het bestand tussen 2016 en 2018 harder dalen dan in de andere twee gemeenten.

Figuur 9. Volume-index bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met Duiven en Westervoort 2011-2021 (2011=100). Bron: Lias BUIG.

4.2 Zevenaar in vergelijking met andere gemeenten in de regio

Het beroep op bijstand wordt mede gedreven door ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en omdat de voor Zevenaar relevante arbeidsmarkt voorbij de eigen gemeentegrens strekt, kijken we naar de ontwikkelingen in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland[9]. In Figuur 10 en figuur 11 vergelijken we de bestandsontwikkeling van Zevenaar met de bestandsontwikkeling in regio Midden-Gelderland en in buurgemeente Montferland. De blauwe lijn in Figuur 10 is de bestandsontwikkeling in Zevenaar. Het is dezelfde lijn als die in figuur 8.

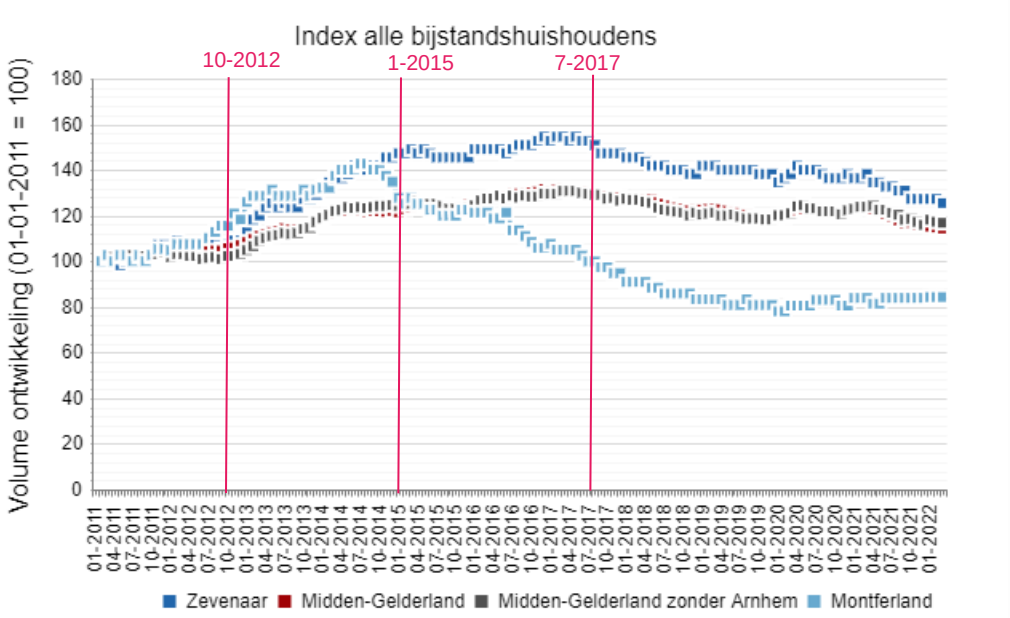
Figuur 10 Volume bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland en met de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland zonder de gemeente Arnhem in 2011-2022, nominale aantallen geschaald naar het aantal huishoudens in Zevenaar. Bron: Lias BUIG.

[9] De arbeidsmarktregio Midden-Gelderland omvat de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.

Zoals gezegd, in maart 2022 telt Zevenaar 690 bijstandsuitkeringen. Dat is (verhoudingsgewijs) minder dan gemiddeld in de regio Midden-Gelderland. Met de gemiddelde bijstandsafhankelijkheid van de regio zou in Zevenaar het aantal bijstandsuitkeringen bijna 300 hoger liggen (rode lijn). Het regiogemiddelde wordt natuurlijk sterk beïnvloed door de grootste gemeente Arnhem. Halen we Arnhem uit de regiocijfers, dan is het beeld heel anders. De grijze lijn in Figuur 10 is de ontwikkeling van de bijstandsafhankelijkheid in Midden-Gelderland zonder Arnhem. Zou de bijstandsafhankelijkheid in Zevenaar gelijk zijn aan het regiogemiddelde exclusief Arnhem, dan zou Zevenaar 611 uitkeringen tellen, bijna 80 minder dan de realisatie in maart 2022. De lichtblauwe lijn vertegenwoordigt gemeente Montferland. Deze lijn ligt tegenwoordig ruim onder die van Zevenaar. In maart 2022 is de waarde 423.

figuur 11 geeft zicht op de veranderingen in de bijstandsafhankelijkheid in de loop van de tijd. De blauwe lijn heeft betrekking op de ontwikkeling in Zevenaar. Het is dezelfde lijn als in figuur 9. De kleuren van de lijnen vertegenwoordigen dezelfde regio's als in figuur 10. Hoewel de gemeente Arnhem in figuur 10 een groot effect heeft op het (geschaalde) *bijstandsvolume* van de regio Midden-Gelderland, is de procentuele *volumeverandering* in de regio Midden-Gelderland identiek met of zonder Arnhem. De rode en de grijze lijn overlappen elkaar immers bijna volledig.

Vergeleken met de hele regio is de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen in Zevenaar ongunstiger dan Midden-Gelderland vanaf eind 2012 tot de introductie van de Participatiewet begin 2015. Hetzelfde geldt voor Montferland (en Duiven, hier niet getoond). Tussen begin 2015 en medio 2017 is de volumeontwikkeling in Zevenaar vergelijkbaar met die in Midden-Gelderland en sindsdien daalt de bijstandspopulatie in Zevenaar zelfs iets sneller dan in de rest van de regio. Opvallend is de ontwikkeling in Montferland. Sinds de introductie van de Participatiewet daalt het bijstandsbestand navenant, en is de daling groter dan gemiddeld tot en met 2018. In recente jaren is de ontwikkeling in Montferland iets ongunstiger; het bestand lijkt desondanks duurzaam lager dan bijvoorbeeld in Zevenaar.[10]

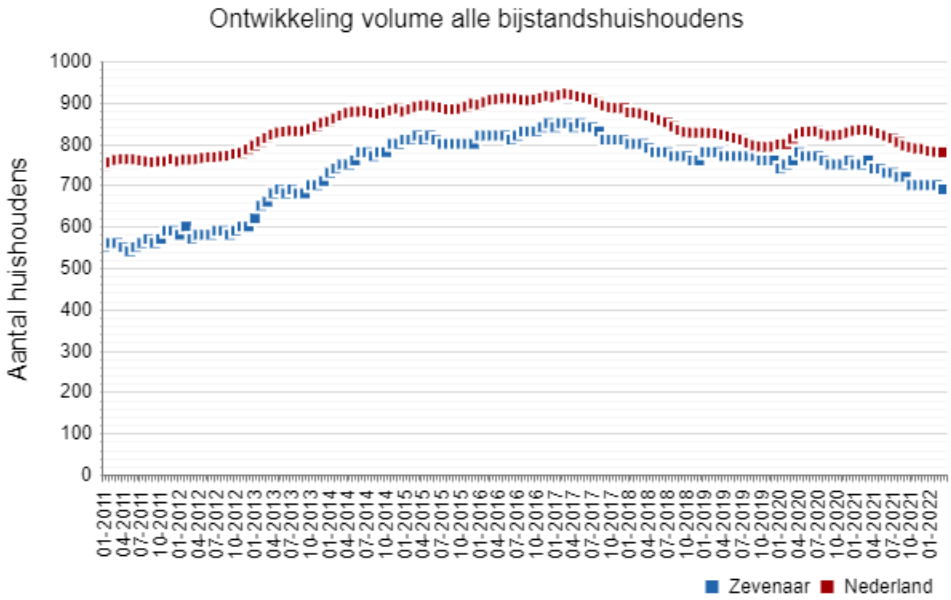
Figuur 11 Volume-index bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland en met de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland zonder de gemeente Arnhem in 2011-2022. Bron: Lias BUIG.

4.3 Zevenaar in vergelijking met Nederland

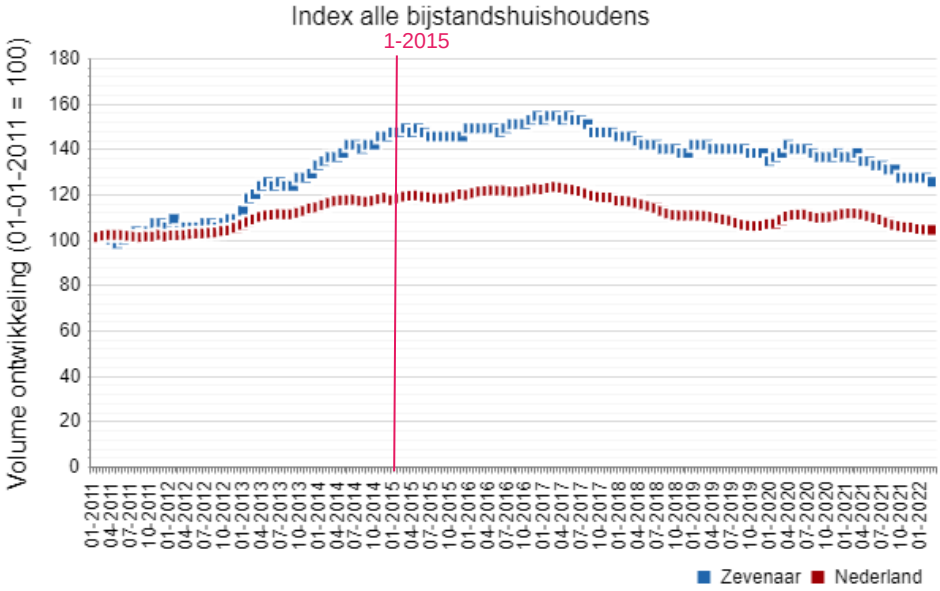
In Figuur 12 en figuur 13 hebben we dezelfde cijfers getoond voor Zevenaar ten opzichte van het gemiddelde van heel Nederland. De vergelijking met Nederland zegt iets over hoe Zevenaar scoort ten opzichte van 'average practice', wat relevant is in het verdeelmodel. Zevenaar kent een lagere bijstandsafhankelijkheid dan gemiddeld in Nederland: 690

[10] Het budgetoverschot op BUIG van Montferland volgt een patroon vergelijkbaar met de bestandsontwikkeling. In 2015 was er nauwelijks overschot, maar dit liep jaarlijks op tot en met 2018. Montferland presteerde hierin opvallend goed.

versus 780 bijstandshuishoudens (geschaald naar de omvang van Zevenaar). Dat is logisch, aangezien ook bijvoorbeeld Rotterdam, Amsterdam, Heerlen en Leeuwarden onderdeel zijn van het geheel, met een bevolking die relatief zeer bijstandsafhankelijk is. Wel is het zo dat het aantal bijstandshuishoudens tussen 2011 en 2015 substantieel sneller groeide in Zevenaar dan gemiddeld in Nederland. Tussen 2015 en 2022 is de procentuele ontwikkeling van het aantal huishoudens in de bijstand in Zevenaar weer vergelijkbaar met die in Nederland. Sinds 2021 is er sprake van een iets grotere daling van het bijstandsbestand in Zevenaar dan gemiddeld.

Figuur 12 Volume bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met Nederland 2011-2022, nominale aantallen geschaald naar het aantal huishoudens in Zevenaar. Bron: Lias BUIG.

Figuur 13 Volume-index bijstandsuitkeringen in Zevenaar vergeleken met Nederland 2011-2021. Bron: Lias BUIG.

4.4 De relatieve positie van Zevenaar

Al met al valt uit het voorgaande te concluderen dat de gemeenten in de RSD de Liemers, waaronder Zevenaar, voor de invoering van de Participatiewet (2015) een snelle groei van het bijstandsbestand hadden, vergeleken met buurgemeenten en de rest van Nederland. Dit verschil is niet meer bijgehaald in de periode van de Participatiewet door

Zevenaar (en Duiven), hoewel in 2021 wel een kleine inhaalslag te zien is. Zevenaar heeft tegenwoordig een duurzaam hoger bijstandsbestand (ten opzichte van het gemiddelde) dan voorheen. Verder is het interessant te zien hoe buurgemeente Montferland sinds de invoering van de Participatiewet een geheel ander pad volgde dan Zevenaar (en Duiven). Waar Zevenaar op een hoger bestandsniveau bleef, daalde het bijstandsbestand in Montferland bijzonder snel. Op basis van deze analyse is niet te zeggen waardoor dit komt.

In tabel 6 zagen we dat de tekorten op de BUIG in Zevenaar tussen 2016 en 2018 vrij stabiel waren, gecorrigeerd voor de macro-saldi. We zagen vanaf 2019 een forse stijging van het tekort. Dit viel, blijkens de figuren in dit hoofdstuk, dus niet samen met een forse (relatieve) stijging van het bijstandsbestand in Zevenaar. Zoals te zien is in figuur 3, daalde het lastenaandeel zelfs iets. Het grote tekort is ontstaan door een forse en abrupte daling van het budget(aandeel). Daarmee is duidelijk dat de uitvoeringskant zeker niet de enige oorzaak is van (de dynamiek in) het BUIG-tekort.

5 Budget voor loonkostensubsidie

5.1 Systematiek van de budgetten voor loonkostensubsidie

Tot en met de budgetten van 2021 maakte SZW bij de budgettering geen onderscheid tussen middelen ten behoeve van bijstandsuitkeringen en middelen ten behoeve van de verstrekking van loonkostensubsidies. Gemeenten werden geacht beide voorzieningen uit het reguliere BUIG-budget te bekostigen, dat volgens het verdeelmodel wordt vastgesteld.

Vanaf budgetjaar 2022 is dat anders: de LKS-middelen worden vanaf dit jaar volledig historisch bekostigd voor alle gemeenten, terwijl het budget voor bijstandsuitkeringen volgens het (objectieve) verdeelmodel verdeeld blijft. De macro-LKS-middelen (€ 377 miljoen van het totale macrobudget van € 6,0 miljard in 2023) worden onder de gemeenten verdeeld naar rato van hun gerealiseerde LKS-uitgaven één jaar voor het budgetjaar (t-1). De voorlopige beschikkingen baseert SZW op de LKS-uitgaven in t-2, omdat het jaar t-1 dan nog niet bekend is. De voorlopige LKS-budgetten 2023 zijn daarmee gebaseerd op de gerealiseerde LKS-uitgaven in 2021, terwijl de definitieve budgetten op basis van LKS-uitgaven in 2022 worden verdeeld. Dit is anders dan bij het bijstandsbudget; de verdeling is hier steeds gebaseerd op cijfers van t-2.

De reden voor de nieuwe financieringssystematiek
Er zat een ongewenste financiële prikkel in de BUIG-verdeelsystematiek. De objectieve lumpsumbekostiging is een financiële aansporing voor gemeenten om zuinig om te springen met bijstandsuitkeringen. Maar doordat in de bekostiging geen onderscheid was tussen bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies werkt deze zuinigheidsprikkel ook voor de verstrekking van loonkostensubsidies: hoe minder loonkostensubsidies des te voordeliger voor de gemeente. Loonkostensubsidie leverde de gemeente alleen een (klein) financieel voordeel in die gevallen waar de loonkostensubsidie in de plaats komt van een hogere bijstandsuitkering. Met ingang van 2022 is deze systeemfout dus verholpen. Dat zal ongetwijfeld leiden tot meer en betere arbeidskansen voor mensen met een structurele arbeidsbeperking.

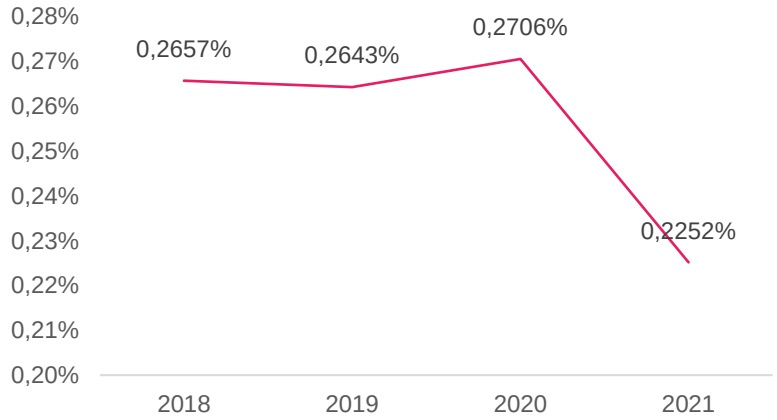
Het totale deelbudget LKS bestaat uit het meest actuele realisatiecijfer van de nationale totale LKS-uitgaven plus een geraamde jaarlijkse toename van het budget. Het meest actuele realisatiecijfer bij de voorlopige beschikking is, zoals gezegd, dat van t-2. SZW gaat uit van een jaarlijks toenemend macrodeelbudget, in lijn met de beoogde (beleidsmatige) stijging van de doelgroep en het gebruik van LKS. Daarmee houdt SZW alvast rekening met het feit dat het realisatiecijfer t-1, dat relevant is voor de *definitieve* beschikking, hoger uitvalt dan het realisatiecijfer LKS t-2. Op deze manier probeert SZW te voorkomen dat het macrobudget tijdens het lopende jaar sterk verandert. Het kan natuurlijk zijn dat de raming van SZW anders uitpakt, maar het deelbudget LKS zal zeker niet zo veranderlijk zijn als het deelbudget bijstandsuitkeringen (dat veel veranderlijker is). In onderstaand kader is de ramingsmethodiek getoond.

Overzicht van de ramingsmethodiek van het budget LKS
Voorlopig deelbudget LKS 2023 gemeente = Uitgavenaandeel LKS 2021 * voorlopig macrodeelbudget LKS 2023
Definitief deelbudget LKS 2023 gemeente = Uitgavenaandeel LKS 2022 * definitief macrodeelbudget LKS 2023

Voorlopig macrodeelbudget LKS 2023: Totale uitgaven LKS 2021 + verwachte toename LKS-uitgaven 2021-2023
Definitief macrodeelbudget LKS 2023: Totale uitgaven LKS 2022 + *geactualiseerde* verwachte toename LKS-uitgaven 2022-2023

5.2 Gevolgen van de systematiek LKS voor gemeente Zevenaar

Het budget voor de gemeente Zevenaar is dus gelijk aan de uitgaven die Zevenaar in het voorgaande jaar aan LKS had, als aandeel van de totale LKS-uitgaven in Nederland. In figuur 14 is het uitgavenaandeel LKS vanaf 2018 getoond. Te zien is dat Zevenaar voorheen ongeveer 0,26% of 0,27% van de uitgaven in Nederland aan LKS voor de rekening nam. In 2021 is dit aandeel fors gedaald. Daarom is het budget voor LKS gedurende het jaar 2022 fors gedaald. Het voorlopig budget 2022 was gebaseerd op de uitgavenaandelen van 2020: € 878.872. Het definitief budget 2022 was veel lager (gebaseerd op 2021): € 718.528. Afhankelijk van de realisaties van de LKS-uitgaven in 2022, wordt het budgetaandeel van 2023 nog aangepast.

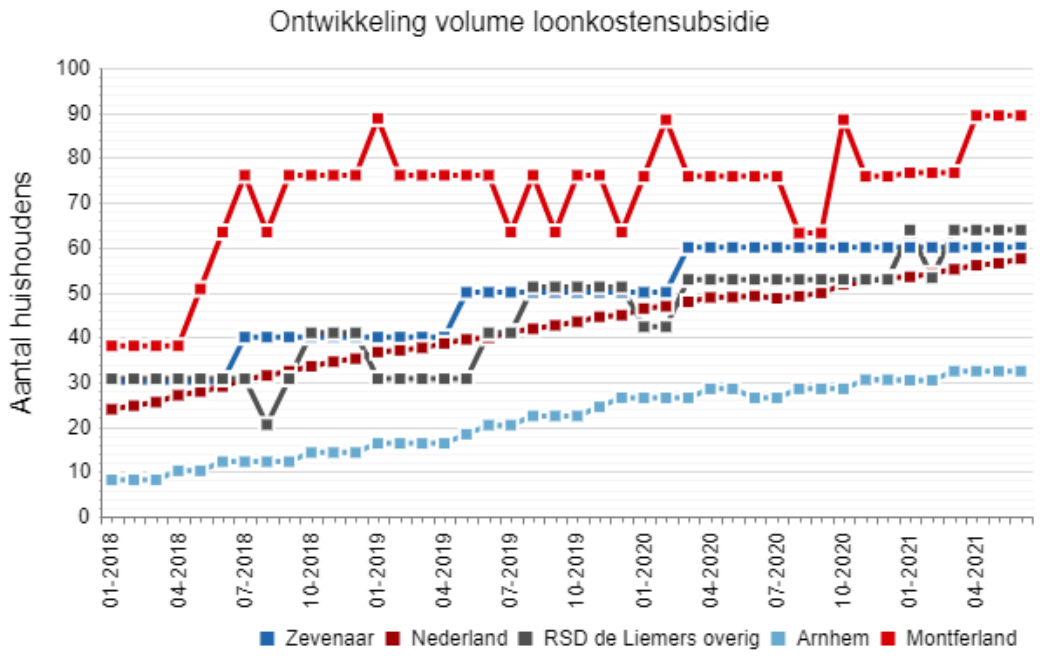

Figuur 14. Aandeel in de totale LKS-uitgaven van de gemeente Zevenaar. Bron: berekeningen op cijfers van het ministerie van SZW

Wel is het zo dat Zevenaar nog steeds meer dan gemiddeld uitgeeft aan LKS, en dus gemiddeld meer budget heeft dan gemeenten van vergelijkbare omvang. Gemiddeld heeft een gemeente in Nederland 6% loonkostensubsidiebudget, terwijl in Zevenaar LKS 8% van het BUIG-budget uitmaakt. Daarmee profiteert Zevenaar van de nieuwe budgetsystematiek van LKS. Dat geldt precies zo voor Duiven en Westervoort. In Montferland is het aandeel LKS-budget liefst 13%, en in Arnhem 3%. Montferland profiteert dus nog meer van de historische budgettering van LKS, en Arnhem juist niet. Het komt overigens vaker voor dat grotere steden vaak minder inzet op LKS hebben dan kleinere gemeenten.

Dit blijkt ook uit de volumes van loonkostensubsidies de afgelopen jaren: Zevenaar ligt iets bovengemiddeld, Montferland er fors boven, Arnhem eronder (figuur 15figuur 14). Deze cijfers zijn gecorrigeerd voor gemeenteomvang, en worden door CBS-richtlijnen afgerond op tientallen. Daarom valt het in deze figuur minder op dat het uitgavenaandeel in 2021 is gedaald.

Budgettair van belang blijft dat Zevenaar en andere gemeenten in RSD de Liemers de inzet van LKS door laten groeien, waar doelmatig. Dit wordt budgettair immers in het jaar na dato gecompenseerd met meer budget. Bovendien profiteren de gemeenten dan meer van het jaarlijks stijgende macrobudget voor loonkostensubsidies.

Figuur 15. Inzet van loonkostensubsidie in aantallen subsidies voor gemeente Zevenaar en omliggende gemeenten. 2018-2021. Bron: Lias BUIG.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-005

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 10 januari 2023
Zaaknummer Z/22/429953 /ADV/22/1138007
Onderwerp Informatie over de actualisatie van de huisvestingsverordening
Portefeuillehouder A. van Orden

Contactpersoon L. Aries
E-mail l.aries@zevenaar.nl
Telefoon 0316-599467

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
De huidige huisvestingsverordening loopt 31 december 2023 af. Op regionaal niveau wordt nu door een projectgroep gewerkt aan een actualisatie. Als eerste is de huidige verordening geëvalueerd (meer informatie, zie bijlage 1). Dit is besproken op 7 december jl. in het regionale bestuurlijk overleg. Op basis daarvan is gevraagd om meer informatie te delen met de gemeentebesturen over bepaalde onderwerpen. Daarvoor ontvangt u deze raadsinformatiebrief.

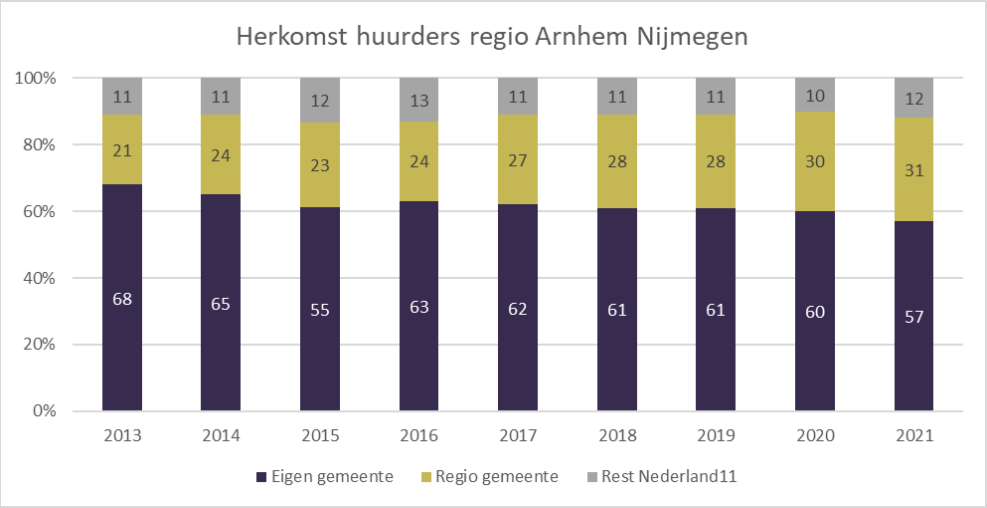
Kernboodschap
Zoals aangegeven is er behoefte aan meer informatie over enkele punten betreffende de huisvestingsverordening, met name op het punt van het met voorrang toewijzen van woningen aan eigen inwoners. Dit is een voorstel van het kabinet dat nog in de Tweede en Eerste Kamer moet worden behandeld, maar in de loop van 2023 van kracht kan worden. In een aantal gemeenten leeft de wens om meer woningen met voorrang aan eigen inwoners toe te wijzen. Dat verhoudt zich slecht met de huidige transparante en uniforme manier van woonruimteverdeling in de regio. Ten behoeve van de bestuurlijke afweging gaan we in deze brief nader in op dit thema.

Context
X Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
We gaan nader op het thema in aan de hand van de volgende vijf punten:
1. verdeling lost de schaarste niet op;
2. de woningmarkt wordt steeds meer regionaal;
3. grote verschillen tussen gemeenten vragen om een regionale aanpak;
4. de woningzoekende heeft belang bij transparantie en uniformiteit;
5. uitvoerbaarheid en kosten.

1. Verdeling lost de schaarste niet op
Dat er steeds meer behoefte is aan sociale huurwoningen staat vast. Op elke via www.entree.nu geadverteerde woning reageerden in 2021 gemiddeld ruim 300 woningzoekenden. De gestegen prijzen van koopwoningen zorgen er voor dat ook steeds meer middeninkomens aangewezen zijn op de (sociale) huurmarkt. Regels voor een goede verdeling van die schaarse woonruimte zijn dus belangrijk. Maar verdeling lost de schaarste niet op. Meer sociale huurwoningen helpen wel. Niet voor niets is de ambitie van de rijksoverheid om corporaties tot 2030 in totaal 250.000 sociale huurwoningen bij te laten bouwen. In onze regio gaat het om ca. 11.000 sociale huurwoningen.

2. De woningmarkt wordt steeds meer regionaal
Onder de nieuwe Huisvestingswet[1] wordt het waarschijnlijk mogelijk een groter deel van de woningen (van 25% naar 50%) te verhuren aan eigen inwoners van de gemeente. De projectgroep stelt echter dat de grotere kans op een woning in de eigen gemeente teniet gedaan wordt door een kleinere kans op een woning in een andere gemeente. Er komen namelijk niet meer woningen beschikbaar. Voorrang geven aan de eigen inwoners staat ook haaks op ontwikkelingen die Enserve constateert. Zo nam het aandeel verhuisde woningzoekenden afkomstig uit gemeenten binnen de woningmarkt regio Arnhem Nijmegen tussen 2013 en 2022 toe van 21% naar 31%. De instroom van buiten de regio bleef vrijwel gelijk; 11% in 2013 en 12% in 2021. Deze cijfers betekenen ook dat nu al meer dan 50% van de sociale huurwoningen in deze regio verhuurd wordt aan inwoners van de eigen gemeente[2].

[1] De herziening van de huisvestingswet moet nog behandeld worden in beide kamers. Het advies van de Raad van State was kritisch op het punt van de onderbouwing van de noodzaak, de aantasting van het principe van vrije vestiging en de beperking van het eigendomsrecht (bij koopwoningen). Het kabinet koerst op invoering in juli 2023.

[2] Voor meer informatie per gemeente; Jaarrapportage woonruimteverdeling 2021 Entree.
1-4-jaarrapportage-entree-2021

3. Grote verschillen tussen gemeenten vragen om een regionale aanpak
Veel mensen willen juist graag in een andere gemeente wonen, bijvoorbeeld voor werk, een studie of voor de liefde. Daar komt bij dat gemeenten erg verschillen in de hoeveelheid en het type sociale huurwoningen. Een paar voorbeelden. De gemeente Nijmegen heeft 39% sociale huurwoningen, in buurgemeente Heumen is dat 19%. Vaak staan in de stad meer betaalbare appartementen, in Arnhem is 64% van de sociale huurwoningen een appartement, terwijl in buurgemeente Westervoort 77% van de sociale huurwoningen een, vaak duurdere, eengezinswoning is. Logisch dat naar Arnhem veel jongeren uit de regio komen, terwijl gezinnen vaak op zoek zijn naar een eengezinswoning in een randgemeente. Juist deze verschillen maken het wenselijk de woonruimteverdeling regionaal te regelen. Het biedt de verschillende groepen woningzoekenden meer keuze te wonen waar en hoe ze willen. Dat sluit ook aan bij de resultaten van een enquête waarbij 82% van ondervraagde woningzoekenden in de regio aangeeft het (geheel) eens te zijn met de stelling: "Een woningzoekende moet zelf kunnen kiezen in welke plaats of gemeente hij/zij wil wonen". Niet voor niets is de vrijheid van vestiging een Europees grondrecht, én uitgangspunt van de Huisvestingswet.

In een achttal gemeenten leeft de gedachte dat vooral in de kleine kernen meer voorrang voor eigen inwoners nodig is. Als alle gemeenten zouden besluiten tot meer voorrang voor eigen inwoners verkleinen we de kans voor anderen woningzoekenden, met name jongeren, die een ander woonmilieu zoeken. Dit gaat dan spelen voor bijvoorbeeld woningzoekenden uit Heumen die minder kans in Nijmegen krijgen omdat daar dan ook de grenzen deels sluiten. En het gaat op een zelfde wijze tussen Westervoort, Rheden en Arnhem.

4. De woningzoekende heeft belang bij transparantie en uniformiteit
Het is in het belang van de woningzoekenden dat de sociale huurwoningen in de hele regio op dezelfde manier verdeeld worden en op één website (www.entree.nu) te vinden zijn. Geen woningzoekende heeft er belang bij terug te gaan naar een systeem waar lokaal weer verschillende regels gelden. Het verdient daarom aanbeveling de huidige transparante en eenduidige verdeling zoveel mogelijk te continueren.

5. Kosten en uitvoerbaarheid
Het huidige systeem is goed geworteld in de samenwerking tussen gemeenten, woningcorporaties en Enserve. Transparantie en uniformiteit van regelgeving gaan samen met kostenefficiëntie. Dat verandert als gemeenten gaan kiezen voor eigen varianten met meer voorrang voor eigen inwoners. Buiten het regionale systeem woonruimte verdelen kan alleen als gemeenten een eigen verordening vaststellen, uitvoeren en handhaven. Dat is veel duurder dan de huidige werkwijze. Het vraagt extra capaciteit die er nu niet is. En het heeft effect op de samenwerking met de corporatie(s) in die gemeente.

Conclusie
In een aantal gemeenten klinkt de roep om meer voorrang te geven aan eigen inwoners. Een dergelijke keuze staat haaks op de transparantie en uniformiteit. Het is uiteindelijk niet in het belang van de woningzoekende en ook in strijd met de sterke voorkeur van woningzoekenden om zelf te kunnen kiezen waar ze willen wonen. En woningzoekenden zijn ook inwoners waarvan de belangen meetellen. Bovendien vindt ook nu gemiddeld meer dan 50% van de inwoners een woning in de eigen gemeente. Zoals aangegeven, een grotere kans op een woning in de eigen gemeente wordt teniet gedaan door een kleinere kans op een woning in een andere gemeente omdat schotten om de ene gemeente zullen leiden tot schotten om andere gemeenten. Dat zou het einde betekenen van een transparant en uniform systeem dat al 20 jaar waardevol is gebleken. Invoering van extra voorrangsregels maakt de uitvoering complexer en daarmee duurder.

Daarnaast is het overgrote deel van de woningcorporaties in de regio niet voor dergelijke voorrangsregels. Als gemeenten daar wel voor kiezen zal de verhouding met deze partijen mogelijk onder spanning komen te staan. Dat is ongewenst in een tijd dat constructieve samenwerking nodig is om de grote tekorten op de woningmarkt aan te pakken.

Het advies is dan ook om de huidige transparante en eenduidige verdeling zoveel mogelijk te continueren. Het is in het belang van de woningzoekenden, kostenefficiënt en met draagvlak bij veel woningzoekenden en daarmee de beste keuze.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
De raadsbrief is gericht aan de raad ter informatie. Deze informatie wordt in de gehele regio gedeeld met de raden.

Vervolgproces
We zitten nog aan de voorkant van het proces van actualisering van de huisvestingsverordening. De politiek-bestuurlijke discussie over bovenstaande thema's zal nu, waar nodig, gevoerd worden.
Op 1 maart, in het regionaal bestuurlijk overleg, willen de bestuurders de balans opmaken zodat het proces verder kan om tijdig een geactualiseerde verordening in de inspraak en verdere besluitvorming te kunnen brengen. In de bijlagen vindt u de evaluatie en informatie over proces en planning.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1.	INK/22/1138030	Memo Evaluatie huisvestingsverordening
2.	INK/22/1138034	Procesvoorstel Huisvestingsverordening 2024

Memo

onderwerp	Evaluatie Huisvestingsverordening 2020
aan	Adviesgroep Entree
van	Projectgroep HVV 2024
datum	20 oktober 2022

Inleiding

De evaluatie van de huisvestingsverordening (HVV) bestaat uit diverse onderdelen.

1. **Onderzoek woningzoekenden, corporatiemedewerkers en urgentiecommissie**
- Vragenlijsten actieve en geholpen woningzoekenden
- Vragenlijst corporatiemedewerkers (en urgentiefunctionarissen)
- Schriftelijke reactie en gesprek urgentiecommissie

2. **Data**
- Analyse data woningzoekenden en verhuringen 2018-2021

3. **Onderzoek gemeenten**
- Vragenlijst gemeenten

1 Onderzoek woningzoekenden, corporatiemedewerkers en urgentiecommissie

Enserve heeft in augustus/september een onderzoek uitgevoerd onder woningzoekenden en corporatiemedewerkers. Dit is uitgevoerd door middel van vragenlijsten via een webapplicatie. De urgentiefunctionarissen en de urgentiecommissie zijn apart benaderd. Hieronder een samenvatting van de belangrijkste resultaten en conclusies.

1.1 Algemeen

Woningzoekenden

2500 woningzoekenden die actief op zoek zijn naar een woning zijn uitgenodigd voor het invullen van een vragenlijst. Dit zijn woningzoekenden die dit jaar minimaal 1 keer hebben gereageerd op een woningadvertentie op Entree. Daarnaast hebben ook de 2700 woningzoekenden, die in 2022 een huis hebben gevonden via de website van Entree, een uitnodiging ontvangen. 35,5% van de actieve woningzoekenden (887) en 22,8% geholpen woningzoekenden (616) hebben de vragenlijsten ingevuld. Dit is een hoge respons en hiermee is het een betrouwbare steekproef.

We hebben ook nog een vergelijking gemaakt tussen de groep respondenten en de totale populatie actieve woningzoekenden ten aanzien van leeftijd en soort woningzoekende. Hieruit blijkt ook dat de resultaten representatief zijn voor de gehele populatie.

Als we de groepen woningzoekenden met elkaar vergelijken naar leeftijd en soort woningzoekende dan valt het op dat er verschillen zijn. Bij de actieve woningzoekenden is de grootste groep, namelijk 79%, tussen de 23 – 54 jaar, terwijl dit bij de geholpen woningzoekenden 41% is. Bij de geholpen woningzoekenden is juist de groep 55 jaar en ouder het grootst met 55%.

Bij de actieven zijn de groepen starters en doorstromers ongeveer gelijk, respectievelijk 43% en 36%. Bij de geholpen woningzoekenden is de groep doorstromers 46% en starters 17%. De woningzoekenden met urgentie en indicatie zijn beide 10%.

Veel actieve woningzoekenden reageren wekelijks op het woningaanbod (82%). Er wordt ongeveer evenveel op lotingwoningen als op woningen via meettijd gereageerd. De meeste actieven hebben een meettijd onder de 15 jaar (0-5 jaar 34%, 5-10 jaar 27%, 10 – 15 jaar 24%). 15% een woonduur langer dan 15 jaar.

Corporatiemedewerkers

521 medewerkers van woningcorporaties zijn uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen. Dit waren corporatiemedewerkers van de corporaties in de woningmarktregio Arnhem Nijmegen. Dit is inclusief leden van de gebruikersgroep, adviesgroep en directeuren van de Entree corporaties. 26% van het panel heeft de vragenlijst geheel of gedeeltelijk ingevuld. Dit zijn 136 personen. Daarvan hebben 120 personen de vragenlijst volledig beantwoord.

Van alle corporaties hebben 1 of meerdere medewerkers de vragenlijst ingevuld (m.u.v. Huis en Hof). Vivare heeft de hoogste respons (26%). Vanuit de gebruikersgroep en adviesgroep hebben elk 13 leden de vragenlijst ingevuld. Vanuit de stuurgroep 3 leden.

Waar mogelijk worden de resultaten vergeleken met eerdere onderzoeken uit 2013, 2014 en 2018.

Urgentiefunctionarissen en Urgentiecommissie

De urgentiefunctionarissen en urgentiecommissie zijn (ook) apart bevraagd over hun ervaringen met de regels van de huisvestingsverordening.

1.2 Behoud meettijd

Woningzoekenden zijn positief over het behoud van hun meettijd bij verhuizing.

60% van de actieven vindt dit een (zeer) goede regeling. De actieven die niet positief zijn (13%), geven aan dat ze hierdoor niet kunnen verhuizen, starters of mensen met een korte meettijd geen woning kunnen vinden en het niet altijd eerlijk is.

17% van de geholpen woningzoekenden zou de aangeboden woning niet hebben geaccepteerd als ze hun meettijd waren verloren. Deze woningzoekenden geven aan dat ze eigenlijk op zoek zijn naar een andere woning, maar anders te lang moeten wachten. Het is door de regeling makkelijker om te wisselen als de woning niet bevalt.

Corporatiemedewerkers

Bijna de helft van de corporatiemedewerkers die hebben gereageerd zien niet dat behoud van meettijd bijdraagt aan de doorstroming. Een kwart ziet dit wel. Ze zien dat de woningzoekenden minder terughoudend zijn bij het accepteren van een woning.

In 2013, 2014 en 2018 is de vraag gesteld: ‘Woningzoekenden mogen hun meettijd behouden bij een verhuizing. Wat vind je hiervan’? In 2020 is een soortgelijke vraag gesteld ‘vind je dat behoud meettijd moet blijven bestaan?’

	2013	2014	2018	2022
Slecht (nee)	7%	6%	12%	27%
Neutraal (weet ik niet)	18%	20%	18%	22%
Goed (ja)	74%	74%	70%	52%

Uit bovenstaande blijkt dat corporatiemedewerkers in de loop van de jaren mogelijk minder positief zijn over het behoud van meettijd, maar meer dan de helft van de corporatiemedewerkers vindt nu ook dat het wel moet blijven bestaan. Redenen om het niet te behouden zijn: te weinig kansen voor starters, mensen met een lange meettijd kunnen snel verhuizen, ongelijkheid of oneerlijke verdeling en uitschrijven is beter. Redenen om het juist wel te behouden zijn: verhuizen is gemakkelijker, op den duur meer doorstroming en verandering van regelgeving is niet wenselijk.

Een kwart van de corporatiemedewerkers heeft bij beide vragen in dit onderzoek ingevuld dat ze het niet weten. Het lijken hiermee lastige vragen te zijn om te beantwoorden.

1.3 Loting

75% van de actieven vindt het (zeer) goed dat woningen worden verloot. 9% is minder positief. De belangrijkste reden is dat ze het niet eerlijk vinden en dat woningen alleen via meettijd moeten worden verdeeld.

Corporatiemedewerkers
De corporatiemedewerkers is gevraagd of het percentage loting van 15% moet veranderen. Deze vraag is in 2014 en 2018 ook gesteld. Hieronder worden de antwoorden vergeleken.

	2014	2018	2022
15% is te weinig (meer woningen verloten)	34%	24%	43%
Neutraal (gelijk blijven)	58%	70%	43%
15% is te veel (minder woningen verloten)	9%	6%	4%
Weet ik niet			10%

Hieruit blijkt dat corporatiemedewerkers in 2022 meer woningen willen verloten. Uit de toelichting blijkt dat dit vooral heeft te maken met meer kansen creëren voor starters, jongeren en mensen met een korte meettijd.

1.4 Sancties niet reageren uitnodiging bezichtiging woning

61% van de actieven vindt het (zeer) goed dat deze sanctie bestaat, maar 20% is ook neutraal en 16% vindt het (zeer) slecht. Zij zijn van mening dat het niet reageren ook kan komen door persoonlijke omstandigheden of dat het wordt vergeten. Ook worden andere straffen geopperd, zoals 3 weken of een maand, en dat je moet kunnen weigeren als je dat wilt. Een woningzoekende reageert als volgt '*Omdat het eigenlijk ook geen grote moeite is om door te gaan naar de volgende bij geen reactie. Daarnaast misschien heeft diegene die dan 2 maanden niet mag reageren wel dringend een huisje nodig'*.

Corporatiemedewerkers
Corporatiemedewerkers zijn positief over deze regeling. 61% vindt dat dit op deze manier moet blijven werken. 23% vindt dat het nog strenger mag, vooral om de woningzoekende bewust te maken dat het reageren op woningen niet vrijblijvend is en dat corporatiemedewerkers niet onnodig naar een bezichtiging komen. Slechts 11% vindt dat het minder streng mag worden gemaakt, met name omdat niet altijd de e-mail wordt ontvangen door de woningzoekende en er ook onvoorziene omstandigheden zijn waardoor de woningzoekende niet kan reageren.

1.5 Maatwerk

Voor meer dan de helft van de corporatiemedewerkers is het helder wat er onder maatwerk valt. 39% vindt dit soms lastig. Dit zijn dus 4 van de 10 medewerkers.

De corporatiemedewerkers is gevraagd of het percentage maatwerk van 20% moet veranderen. In 2018 is deze ook gesteld (De huisvestingsverordening biedt mogelijkheden tot 20% maatwerk als het gaat om bijzondere toewijzingen. Is deze 20% toereikend?).

	2018	2022
20% is te weinig (meer maatwerk)	15%	18%
Neutraal (gelijk blijven)	68%	46%
20% is te veel (minder maatwerk)	17%	9%
Weet ik niet		26%

Het percentage van 20% maatwerk moet volgens bijna de helft van de medewerkers gelijk blijven. De percentages met 2018 zijn lastig te vergelijken, omdat er in 2018 geen aparte mogelijkheid was voor ‘weet ik niet’, dus waarschijnlijk hebben die mensen toen ‘neutraal’ gekozen. In 2018 en in 2022 lijkt wel de roep om meer maatwerk ongeveer hetzelfde te zijn. In 2022 wordt o.a. aangegeven dat meer maatwerk wenselijk is om lokale problemen te verhelpen en om passender toe te wijzen.

1.6 Indicaties

Gemiddeld is 1/3 van de corporatiemedewerkers positief over de werking van de indicaties. Alleen de uitgifte door de gemeente scoort met 22% slechter. Het labelen van woningen scoort met 48% het best.

	Wat vind je van de werking van de indicaties?	Wat vind je van de uitgifte van de indicaties door de gemeente(n)?	Wat vind je van het labelen van woningen?
Zeer slecht	2%	3%	0%
Slecht	14%	19%	11%
Neutraal	34%	31%	26%
Goed	27%	25%	38%
Zeer goed	4%	1%	10%
Weet ik niet	18%	20%	14%

Verbeterpunten rondom indicaties zijn meer eenduidig en duidelijk beleid van de gemeenten, de eisen waar indicatiewoningen aan moeten voldoen verruimen, in de indicatie vermelden waar de woning aan moet voldoen en een einddatum vastleggen bij de indicatie.

1.7 Urgenties

De corporatiemedewerkers geven veelal neutraal als antwoord op de vragen rondom urgenties (gemiddeld 29%). Ook is een groot gedeelte niet bekend met de diverse urgenties (gemiddeld 32%). Met name urgentie tijdelijke opvang scoort hierop hoog met 45%.

De urgentieregeling uitgevoerd door de urgentiecommissie wordt het meest positief beoordeeld (46%). De mantelzorgurgentie scoort het slechtst met respectievelijk 23% en 27% (zeer) slecht.

	Wat vind je van de regels / werkwijze rondom mantelzorgurgentie?	Wat vind je van de uitgifte van mantelzorgurgenties door de gemeente(n)?
Zeer slecht	3%	7%
Slecht	20%	20%
Neutraal	28%	29%

Goed	21%	11%
Zeer goed	0%	0%
Weet ik niet	28%	33%

Verbeterpunten vanuit de corporaties worden vooral gegeven op de werkwijze rondom mantelzorgurgentie, zoals betere toetsing door de gemeente, meer consistentie in hun besluiten en de regels duidelijker.

	Wat vind je van de regels/ werkwijze rondom urgentie tijdelijke opvang?	**Wat vind je van de urgentie-regeling uitgevoerd door de urgentiecommissie?**
Zeer slecht	0%	0%
Slecht	5%	2%
Neutraal	32%	33%
Goed	15%	42%
Zeer goed	3%	2%
Weet ik niet	46%	21%

De volgende onderwerpen zijn door de urgentiecommissie en de urgentiefunctionarissen aangegeven voor de evaluatie van het urgentiebeleid:

- Urgentie aanvragen in relatie tot het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK). De urgentiecommissie wil bij de besluitvorming de belangen van het kind/ kinderen voldoende zorgvuldig meewegen en wil dit graag op laten nemen in de huisvestingsverordening;
- De urgentiecommissie en de urgentiefunctionarissen willen graag ter overweging meegeven om een zelfredzaamheidsgrens voor eigen vermogen toe te voegen, naast de grenzen voor meettijd en inkomen;
- De urgentiecommissie wil graag ook een evaluatie van de werking van de bezwarenprocedure door de gemeente Arnhem;
- De urgentiefunctionarissen hebben diverse aandachtspunten benoemd: duidelijkheid rondom het begrip relationele aard (ook in het kader van een urgentie tijdelijke opvang), hoe om te gaan met een verhuurdersverklaring bij hennep i.c.m. een urgentieaanvraag, een urgentie met beperking (i.h.k.v. passend wonen) gaan hanteren en het bedrag van 55 euro opnemen in de verordening.
- De urgentiecommissie wil ook graag een evaluatie van de procedure woningweigering en verlenging bij mantelzorgurgentie (mz) en urgentie tijdelijke opvang (uto).
- De urgentiefunctionarissen hebben verschillende vragen en verbeterpunten rondom het beleid voor de uitgifte van mantelzorgurgenties.

Verder toelichting op deze punten wordt gedeeld met de projectgroep.

1.8 Groepen voorrang

Bijna de helft van de actieven woningzoekenden (49%) geeft de groep ‘mensen met een verbroken relatie die kinderen hebben’ aan. Ook de andere groepen scoren hoog met percentages tussen de 30% en 38%. Vluchtelingen met een status en mensen die mantelzorg krijgen of geven scoren het laagst met respectievelijk 15% en 22%. Een andere groepen die volgens de actieven voorrang mogen krijgen zijn starters, jongeren en net afgestudeerden.

Corporatiemedewerkers
Bij corporatiemedewerkers is dit beeld net wat anders. Het hoogst scoort de groep ‘senioren die een huurwoning van een corporatie in de regio’ achterlaten (58%). Het laagst scoren de groepen dak- en thuislozen en mensen die mantelzorg krijgen of geven met respectievelijk 26% en 27%. Corporatiemedewerkers geven aan dat de groepen starters, jongeren en woningzoekenden met een korte meettijd meer aandacht zouden moeten krijgen.

1.9 Waarden

De actieve woningzoekenden zijn gevraagd om de volgende waarden te scoren:
‘Een woningzoekende moet zelf kunnen kiezen in welke plaats of gemeente hij/zij wil wonen’ scoort gemiddeld een 8,8.
‘Een woningzoekende moet zelf kunnen kiezen in wat voor soort woning hij/zij wil wonen’ scoort gemiddeld een 7,8.

De reacties bij de toelichting zijn divers, maar over onderwerpen als vrije keuze en passendheid van de woning wordt verschillend gedacht (een alleenstaande wel of niet in een eengezinswoning en een jongere woningzoekende wel of niet in een seniorenwoning mag).

Corporatiemedewerkers
De corporatiemedewerkers is gevraagd om de volgende waarden te scoren:
‘Elke woningzoekende moet zelf kunnen kiezen waar hij/zij wil wonen’ scoort gemiddeld een 7,1.
‘De regels in de regio zijn rechtvaardig’ scoort gemiddeld een 6,4.
‘De regels in de regio zijn transparant voor woningzoekenden’ scoort gemiddeld een 6,3.

1.10 Bekendheid met de regels woningzoekenden

De woningzoekenden zijn hierover verdeeld. 47% van de actieven en 58% van de geholpen woningzoekenden geeft aan de regels goed te kennen. Echter geeft ook ongeveer 1/3 van de woningzoekenden neutraal aan (33% actief en 29% geholpen). Slechts 13% van de actieven en 8% van de geholpen woningzoekenden heeft slecht aangegeven. Hieruit kunnen we concluderen dat de meeste woningzoekenden van mening zijn dat de ze regels kennen.

1.11 Ingewikkeldheid regelgeving woningzoekenden

Ook hier is verdeeldheid onder de woningzoekenden. 38% van de actieven en 48% van de geholpen woningzoekenden vindt de regels gemakkelijk. Echter geeft ook ongeveer 1/3 van de woningzoekenden neutraal aan (36% actief en 31% geholpen). Hieruit kunnen we concluderen dat de regels voor de meeste woningzoekenden niet erg ingewikkeld zijn.

1.12 Uitvoering regels door corporaties

De corporatiemedewerkers hebben ook vragen beantwoord of ze de regels goed kunnen uitvoeren, of ze de regels goed kunnen uitleggen en of ze veel vragen krijgen van woningzoekenden en huurders over de regels. In 2018 is een soortgelijke vraag gesteld die deze drie vragen omvat. Hieronder de vergelijking.

Vragen woningzoekenden	2018	2022
Ik krijg veel vragen van woningzoekenden over de uitvoering of uitleg van de regels (ja)	53%	55%
Geen, het is allemaal helder (nee)	24%	38%
Geen mening / niet van toepassing (weet ik niet)	15%	8%

Uitvoering of uitleg regels	2018	2022
Ik heb geen problemen in de uitvoering of uitleg van de regels.		63% (uitvoering) 62% (uitleg)
Ik heb problemen met de uitvoering of de uitleg van de regels	9%	13% (uitvoering) 26% (uitleg)
Weet ik niet	15%	24% (uitvoering) 11% (uitleg)

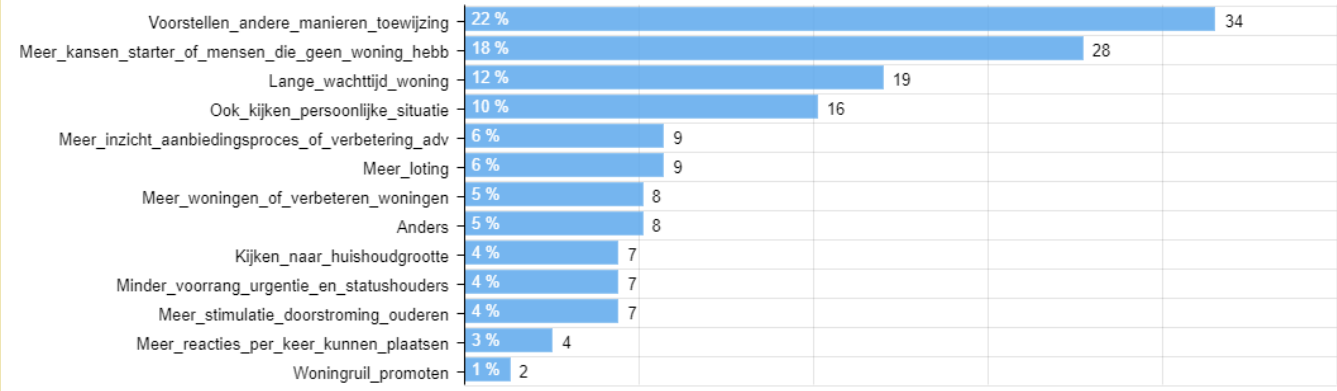
Ruim de helft van de corporatiemedewerkers vindt dat er veel vragen van woningzoekenden zijn over de regels. Meer dan 60% van de corporatiemedewerkers vindt de regels goed uit te voeren en goed uit te leggen. Eventuele problemen hiermee hebben vooral te maken met de complexiteit van de regels, waaronder het huidige systeem van meettijd (en de overgangsregeling uit het verleden). De corporatiemedewerkers geven aan dat de vragen van woningzoekenden vooral gaan over het systeem van meettijd, urgentie en wachttijden.

1.13 Tevredenheid verdeling woningen

De actieven geven een gemiddelde score van een 5,2 en de geholpen woningzoekenden een 6,8. Eerdere onderzoeken onderschrijven dit verschil van ongeveer 1,5 punt. De actieven hebben nog geen woning gevonden en zijn daardoor vaak ook minder positief over de verdeling van woningen.

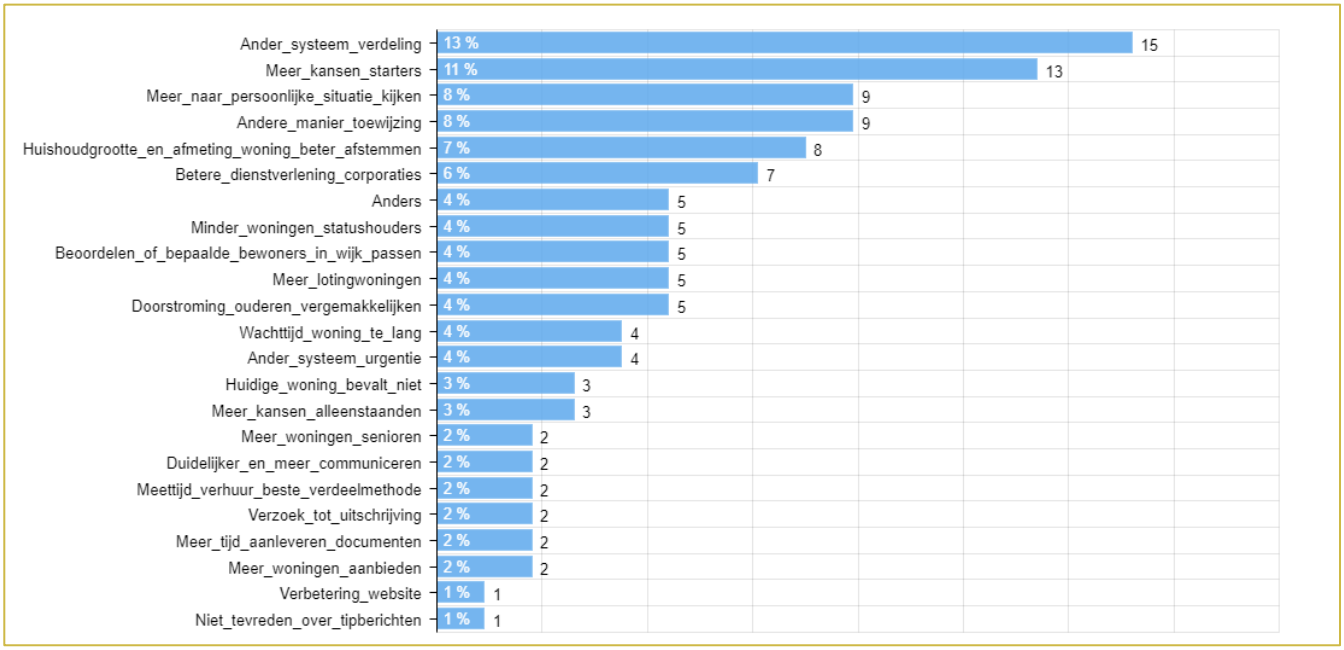
1.14 Tips verbeteren regelgeving

Hieronder een overzicht van de onderwerpen die de actieve woningzoekenden hebben genoemd bij de tips:

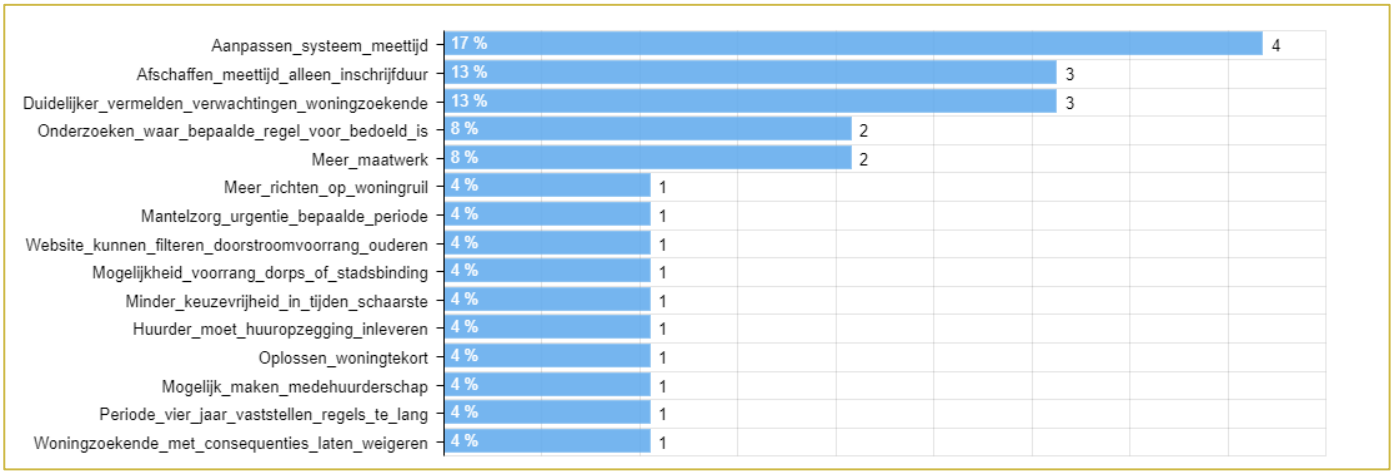
Van de 822 respondenten die deze vraag is gesteld hebben 34 respondenten aangegeven dat ze voorstellen hebben voor andere manieren van toewijzing. Denk aan reacties als bijvoorbeeld invoeren van gewogen loting, betere verdeling van de voorrang en mensen die vaak reageren belonen.

En van de geholpen woningzoekenden:

Van de 580 respondenten die deze vraag is gesteld hebben 112 respondenten een reactie gegeven. De antwoorden zijn heel divers.

Corporatiemedewerkers
Hieronder een overzicht van de tips (op onderwerp) van de corporatiemedewerkers die hebben gereageerd. Er zijn weinig tips gegeven. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat corporatiemedewerkers over het algemeen tevreden zijn en/of op andere vragen al hun aandachtspunten hebben gegeven.

2 Data

In dit hoofdstuk worden data gepresenteerd die zicht geven op de resultaten van de huisvestingsverordening over de periode 2018 – 2021. De jaren 2018 en 2019 vielen onder de voorgaande verordening, 2020 en 2021 onder de huidige verordening. Omdat deze verordeningen vrijwel geheel met elkaar overeenkomen zijn alleen waar dat van belang is opmerkingen toegevoegd.

2.1 Reacties

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Actief woningzoekenden	47.843	51.880	56.112	60.882	127%
reacties Totaal	957.594	1.117.317	1.281.561	1.470.192	154%

Het aantal actief woningzoekenden is in deze periode van vier jaar met 27% gestegen. Het totale aantal reacties is in deze vier jaar met ruim 50% toegenomen. Een actief woningzoekende is iemand die in de desbetreffende periode ten minste een keer op een woningadvertentie heeft gereageerd.

2.1.1 Reacties naar klantsoort

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
1. Doorstromer	405.737	462.894	519.438	571.320	141%
2. Starter	472.472	562.363	660.769	789.056	167%
3. Herstarter	75.248	87.577	95.912	104.332	139%
4. Soc./med. urgentie	1.384	1.507	2.645	2.703	195%
5. Levensloopgeschikt	1.749	1.594	1.692	1.575	90%

Een grote toename doet zich voor bij de groep starters, die ook verreweg het grootste is. Opvallend is ook dat de reacties van woningzoekenden met een sociale of medische urgentie hebben bijna verdubbeld is. Het aantal reacties op levensloop geschikte woningen neemt iets af.

2.1.2 Reacties naar inkomen*

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
1. tot minimum inkomen	538.311	601.630	682.984	765.187	142%
2. minimum - grens doelgroep	217.894	243.023	286.421	339.476	156%
3. grens doelgroep - Europagrens	186.224	255.714	293.474	334.079	179%
4. Europagrens en meer	15.165	16.950	18.682	31.450	207%

Alle inkomensgroepen reageren vaker op een woning. Opvallend is dat de groepen met een inkomen boven de huurtoeslaggrens (3 en 4) het sterkst gestegen zijn. De algemene regel is: Hoe hoger het inkomen hoe sterker de stijging van het aantal reacties. Deze ontwikkeling wordt ongetwijfeld veroorzaakt door het feit dat deze groepen steeds minder mogelijkheden hebben een koopwoningen of een huurwoning in de vrije sector te verkrijgen door de sterk gestegen prijzen.

2.1.3 Reacties naar leeftijd

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
1. t/m 22 jaar	91.030	108.050	133.361	154.314	170%
2. 23 t/m 27 jaar	281.393	303.960	341.604	391.164	139%
3. 28 t/m 54 jaar	511.166	615.501	703.367	810.502	159%
4. 55 t/m 74 jaar	67.711	82.363	95.227	105.261	155%
5. 75 jaar en ouder	6.294	7.443	8.002	8.951	142%

De toename van het aantal reacties naar leeftijd laat een beperkte spreiding rond het gemiddelde zien. Alleen de groep t/m 22 jaar laat een sterke toename zien. Dit zullen vooral starters zijn. Ruim de helft van de reacties komt uit de leeftijdscategorie 28 t/m 54 jaar.

2.1.4 Reacties naar huishoudgrootte

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
1 persoon	631.800	727.579	849.872	995.272	158%
2 personen	186.499	220.252	238.951	263.430	141%
3 personen	83.149	98.725	112.462	120.932	145%
4 personen	36.687	44.490	50.203	57.703	157%
5 en meer personen	19.459	26.271	30.073	32.855	169%

Ook hier is sprake van een beperkte spreiding rond het gemiddelde. Opvallend is de toename van het aantal reacties van huishoudens van 5 en meer personen. Overigens moet opgemerkt worden dat 1 persoonshuishoudens in 2021 inmiddels 68% van alle reacties opleveren.

2.2 Verhuurde woningen

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Totaal	6.138	6.352	5.665	6.046	99%

Het aantal verhuurde woningen is in 2021 vrijwel gelijk aan dat in 2018. In 2020, het eerste coronajaar zijn er duidelijk minder woningen verhuurd.

2.2.1 Verhuurde woningen naar model

Woningen worden op in hoofdlijnen op drie manieren verhuurd aan een woningzoekende. De meeste woningen worden geadverteerd op www.entree.nu . Het grootste deel van deze geadverteerde woningen worden verhuurd op basis van de meettijd van de woningzoekenden die op deze advertentie reageren. Een ander deel wordt verloot waarbij iedereen die op deze advertentie heeft gereageerd een gelijke kans maakt. Tot slot wordt een deel van de woningen niet geadverteerd maar direct toegewezen aan een woningzoekende. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om statushouders en personen die uit een instelling komen.

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Directe bemiddeling	1130	1209	1074	1301	115%
Loting	828	861	854	794	96%
Meettijd	4031	4175	3661	3866	96%

Van de woningen die geadverteerd en op basis van loting verhuurd worden gaat 72% naar een starter. Doorstromers krijgen 22% van de woningen die op deze wijze verhuurd worden.

2.2.2 Verhuurde woningen naar huurprijs**

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
1. t/m 1e aftoppingsgrens	4.419	4.698	4.283	4.546	103%
2. tussen 1e en 2e aftoppingsgrens	810	745	631	666	82%
3. tussen 2e aftoppingsgrens en huurtoeslaggrens	767	757	616	716	93%
4. boven huurtoeslaggrens	142	152	135	118	83%

Uitgesplitst naar huurprijsklasse zijn er met name wat minder “duurdere” woningen verhuurd. Van alle verhuurde woningen in 2021 had 75% een prijs onder eerste aftoppingsgrens.

2.2.3 Naar woningtype

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Benedenwoning	322	305	267	265	82%
Bovenwoning	225	175	215	197	88%
Eengezinswoning	2.401	2.400	2.145	2.129	89%
Flatwoning met lift	1.852	2.000	1.766	2.115	114%
Flatwoning zonder lift	1.017	1.076	992	1.047	103%

De meest verhuurde woningen zijn eengezinswoningen en flatwoningen met een lift. Flatwoningen vertonen een toename van het aantal verhuringen, de andere woningtypen worden iets minder vaak verhuurd.

2.3 Slagingspercentages

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Totaal	12,8	12,1	10,3	9,9	77%

Het percentage woningzoekenden dat er in geslaagd is een woning te huren neemt in deze periode aanzienlijk af. Dat is ook logisch omdat dit percentage bepaald wordt door twee componenten; het aantal verhuurde woningen / aantal actief woningzoekenden. Eerder is geconstateerd dat het aantal woningzoekenden sterk is gestegen (+27%). Omdat het aantal verhuurde woningen vrijwel gelijk is gebleven betekent dit automatisch dat de kans om een woning te huren kleiner is geworden. Overigens is het goed hier op te merken dat woonruimte**verdeling** daar weinig aan kan veranderen: “Verdeling lost de schaarste niet op”. Het is goed om te beseffen dat het gaat om het percentage woningzoekenden dat woont in de desbetreffende gemeente en ook daadwerkelijk daar een woning kreeg in die gemeente of in een gemeente elders in de woningmarktregio Arnhem-Nijmegen. Onderstaande tabel laat de slagingspercentages zien voor de inwoners van een bepaalde gemeente.

2.3.1 Slagingspercentage per woningzoekende die woont in:

Gemeente	actieven	verhuringen	slagingspercentage
Arnhem	14.396	1.518	10,54 %
Berg en Dal	1.494	208	13,92 %
Beuningen	1.120	157	14,02 %
Doesburg	644	96	14,91 %
Druten	653	70	10,72 %
Duiven	975	140	14,36 %
Heumen	607	60	9,88 %
Lingewaard	1.602	212	13,23 %
Montferland	1.091	121	11,09 %
Nijmegen	14.978	1.678	11,20 %
Overbetuwe	1.391	116	8,34 %
Renkum	1.112	143	12,86 %
Rheden	2.237	251	11,22 %
Rozendaal	10	0	0,00 %
Westervoort	715	101	14,13 %
Wijchen	1.712	184	10,75 %
Zevenaar	1.726	218	12,63%

De tabel laat maar beperkte verschillen zien in het percentage woningzoekenden per gemeente.

2.3.2 Slagingspercentage naar klantsoort

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Starter	8,5	7,9	6,2	6,2	73%
Doorstromer	12,8	12,6	10,5	10,6	83%
Urgenten	86,1	88,2	87,3	88,2	102%

De slaagkans van starters is beduidend lager dan die van doorstromers en is ook sterker afgenomen. Dit is logisch aangezien we al eerder constateerden dat starters veel vaker zijn gaan reageren op woningen. Overigens is het goed nogmaals op te merken dat doorstromers niet de concurrenten zijn van starters, elke doorstromer laat immers na verhuizing weer een woning achter.

Ook is het goed stil te staan bij de positie van urgent woningzoekenden. Hun slagingspercentage ligt uiteraard zeer hoog omdat ze bij de meeste woning voorrang krijgen op gewone woningzoekenden. Ondanks een bijna verdubbeling van het aantal reacties van woningzoekenden met een sociale of medische urgentie, lukt het hen goed een woning te verkrijgen.

2.3.3 Slagingspercentage naar inkomen*

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
tot minimum inkomen	12,7	11,9	10	9,7	76%
minimum - grens doelgroep	10,8	10,6	8,5	8,5	79%
grens doelgroep - Europagrens	10,5	9,9	7,7	7,8	74%
Europagrens en meer	7,6	8,3	7,6	6,7	88%

Voor alle inkomensgroepen is er sprake van een daling van de kans op een woning. Opvallend is dat het slagingspercentage voor de laagste inkomensgroep het hoogste is. Omdat er steeds meer woningzoekenden komen met een inkomen boven de huurtoeslaggrens (doelgroep) is in 2020 de huur-inkomenstabel enigszins aangepast zodat ook deze groep kans houdt op een woning.

2.3.4 Slagingspercentage naar leeftijd

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
t/m 22 jaar	6,1	6,2	5,1	4,5	74%
23 t/m 27 jaar	6,3	6	5,2	5,1	81%
28 t/m 54 jaar	13,4	12,4	9,9	9,6	72%
55 t/m 74 jaar	20,9	20,1	17,8	18,5	89%
75 jaar en ouder	32,2	32,9	31,2	31,4	98%

Slagingspercentages nemen toe met de leeftijd. Dit is ook logisch omdat je naar mate je ouder wordt een langere meettijd hebt. De kans op een woning voor ouderen is vrijwel stabiel maar neemt voor de andere leeftijdsgroepen af.

2.3.5 Slagingspercentage naar huishoudgrootte

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
1 persoon	11,65	11,13	9,19	9,23	79%
2 personen	11,95	12,09	10.07	10,48	88%
3 personen	15,70	13,54	10,80	9,34	59%
4 personen	11,57	11,96	10,31	8,53	74%
5 en meer personen	10,09	11,07	8,49	6,94	69%

De verschillen tussen de diverse groepen zijn beperkt. Dat is opvallend gezien de grote aantallen eenpersoonshuishoudens. Ook opvallend is dat huishoudens van drie personen in eerste instantie een duidelijk hogere kans op een woning hadden maar na een relatief sterke afname van het slagingspercentage nu in de buurt van het gemiddelde komen.

2.4 Meettijd in jaren

2.4.1 Meettijd naar klantsoort

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Doorstromer	19,57	20,06	21,44	22,33	114%
Starter	7,72	8,06	7,94	8,25	107%
Herstarter	16,30	16,17	17,65	18,00	110%

Doorstromers hebben een beduidend langere meettijd als ze een woning gaan huren dan starters. Herstarters hebben ook een langere meettijd. Voor alle groepen geldt dat hun meettijd ongeveer gelijk toeneemt.

2.4.2 Meettijd naar inkomen*

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
tot minimum inkomen	13,66	14,27	14,76	15,52	114%
minimum - grens doelgroep	18,26	18,32	18,45	19,31	106%
grens doelgroep - Europagrens	16,44	17,25	18,88	19,62	119%
Europagrens en meer	15,32	15,15	16,95	18,24	119%

Ook als we kijken naar de verschillende inkomensgroepen dan zien we dat meettijd waarmee een woning wordt verkregen toeneemt. De verschillen tussen de inkomensgroepen zijn beperkt wat logisch is omdat inkomen vrijwel geen rol speelt bij de rangorde bepaling. Opvallend is dat de laagste inkomensgroepen de kortste meettijd hebben. Dit kan samenhangen met het feit dat de meeste verhuurde woningen een prijs hebben onder de 1^{e} aftoppingsgrens.

2.4.3 Meettijd naar leeftijd

	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
t/m 22 jaar	1,84	2,11	2,20	2,33	127%
23 t/m 27 jaar	5,17	4,87	4,92	5,62	109%
28 t/m 54 jaar	13,39	13,98	14,74	15,17	113%
55 t/m 74 jaar	21,97	22,24	23,64	23,58	107%
75 jaar en ouder	35,58	36,54	36,98	37,66	106%

Tussen de diverse leeftijdsgroepen bestaan grote verschillen in de meettijd waarmee een woning wordt verkregen. Dit is logisch aangezien de opgebouwde meettijd direct samenhangt met de leeftijd. Wel neemt de gemiddelde meettijd van de jongste groep woningzoekenden het snelste toe.

2.5 Zoektijd in jaren

Klantsoort	2018	2019	2020	2021	2021 t.o.v. 2018
Doorstromer	1,19	1,30	1,29	1,38	116%
Starter	1,48	1,60	1,72	1,77	120%
Herstarter	0,72	0,90	0,81	1,00	139%

Zoektijd is de periode die verlopen is tussen het moment dat een woning wordt gehuurd en de eerste reactie op een woning. Voorwaarde is dat er geen periode van meer dan een jaar waarin niet gereageerd is. De zoektijd is relatief het sterkste toegenomen bij herstarters maar deze is nog wel ruim het laagst bij de drie onderscheiden groepen. Dit kan verklaard worden uit het feit dat deze groep een lange meettijd heeft maar wel vaak op korte termijn een woning nodig heeft. Het gaat in de praktijk vaak om situaties waar relatieverbreking een rol speelt. Deze groep woningzoekenden zou zonder deze regeling waarschijnlijk anders vaak een beroep doen op de urgentieregeling.

2.6 Voorrang urgenten

In de huidige huisvestingsverordening is vastgelegd dat corporaties een deel van hun woningen mogen adverteren waarbij urgenten geen voorrang krijgen.

	2018	2019	2020	2021
Advertentie geen voorrang	1.369 (32%)	1.319 (31%	1.468 (40%)	1.321 (40%)
Advertentie wel voorrang	2.929 (68%)	2.925 (69%)	2.209 (60%)	2.324 (60%)

N.B.1: niet meegenomen zijn: Boven de liberalisatiegrens, Indicatiewoningen en lotingwoningen.
N.B.2: Ondanks het grote aantal woningen waarbij urgenten geen voorrang hebben levert dit geen te lage kans op een woning op.

N.B.3. In 2018 en 2019 mocht 20% uitgesloten worden, in 2020 en 2021 was het 30%.

2.7 Verhuisbewegingen

	Binnen eigen gemeente	Uit andere gemeente WMR Arnhem Nijmegen	Naar andere gemeente WMR Arnhem Nijmegen	Saldo verhuizingen binnen de regio	Van buiten de WMR Arnhem Nijmegen
Arnhem	4677	1327	1643	-316	664
Berg en Dal	546	404	336	68	108
Beuningen	228	282	320	-38	56
Doesburg	251	184	126	58	74
Druten	177	128	125	3	50
Duiven	265	354	316	38	85
Heumen	93	151	175	-24	43
Lingewaard	408	257	347	-90	57
Montferland	426	290	141	149	171
Nijmegen	5221	1256	1320	-64	733
Overbetuwe	250	273	286	-13	63
Renkum	364	234	239	-5	122
Rheden	617	570	438	132	207
Westervoort	115	220	626	-406	43
Wijchen	450	366	478	-112	124
Zevenaar	552	452	376	76	108
Eindtotaal	14640	6753	9461	-2708	2708

Deze tabel laat de verhuisbewegingen binnen de woningmarktregio Arnhem Nijmegen zien, evenals de verhuisstroom van buiten de regio naar de regio. De paars gemarkeerde cijfers laten de gemeenten zien met een negatief migratiesaldo. Dat wil zeggen dat er meer woningzoekenden vanuit die gemeenten naar de andere regiogemeenten zijn vertrokken, dan dat er vanuit een regio gemeente naar de desbetreffende gemeente is verhuisd.

Door cijfers in een langer termijn perspectief te plaatsen kunnen we zicht krijgen op de structurele ontwikkelingen op dit gebied. In de volgende tabel staat het percentage woningzoekenden dat een woning heeft gehuurd op basis van de herkomst gemeente.

WMR Arnhem Nijmegen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Eigen gemeente	68%	65%	55%	63%	62%	61%	61%	60%	57%
Regio gemeente	21%	24%	23%	24%	27%	28%	28%	30%	31%
Rest Nederland	11%	11%	12%	13%	11%	11%	11%	10%	12%

Wat opvalt is dat er sprake is van een toenemende regionalisering binnen de woningmarktregio Arnhem Nijmegen. Het percentage woningzoekenden dat een woning vindt in de eigen gemeente is nog steeds het hoogst maar is wel met ruim 10% afgenomen. Verhuizingen binnen de regio vinden steeds vaker plaats (+10%). Het aandeel woningzoekenden van buiten de regio is vrijwel constant. Helaas zijn er geen gegevens beschikbaar van verhuizingen vanuit de regio naar de andere gemeenten van Nederland zodat daarvoor geen migratiesaldo kan worden bepaald.

* **Inkomensgrenzen**: Hier zijn geen bedragen opgenomen omdat deze jaarlijks wijzigen. In onderstaande tabel zijn de geldende bedragen per jaar opgenomen.

2018

Groep	Minimum	Grens doelgroep	EU-grens
1 persoon <= AOW	€ 15.925	€ 22.400	€ 36.798
1 persoon > AOW	€ 17.325	€ 22.375	€ 36.798
Meer personen <= AOW	€ 20.600	€ 30.400	€ 36.798
Meer personen > AOW	€ 23.200	€ 30.400	€ 36.798

2019

Groep	Minimum	Grens doelgroep	EU-grens
1 persoon <= AOW	€ 16.300	€ 22.700	€ 38.035
1 persoon > AOW	€ 17.875	€ 22.675	€ 38.035
Meer personen <= AOW	€ 21.000	€ 30.825	€ 38.035
Meer personen > AOW	€ 23.900	€ 30.825	€ 38.035

2020

Groep	Minimum	Grens doelgroep	EU-grens
1 persoon <= AOW	€ 16.650	€ 23.225	€ 39.055
1 persoon > AOW	€ 18.350	€ 23.175	€ 39.055
Meer personen <= AOW	€ 21.575	€ 31.550	€ 39.055
Meer personen > AOW	€ 24.475	€ 31.45	€ 39.055

2021

Groep	Minimum	Grens doelgroep	EU-grens
1 persoon <= AOW	€ 16.950	€ 23.725	€ 40.024
1 persoon > AOW	€ 18.775	€ 23.650	€ 40.024
Meer personen <= AOW	€ 22.000	€ 32.200	€ 40.024
Meer personen > AOW	€ 25.025	€ 32.075	€ 40.024

**** Huurprijsgrenzen:** Ook de huurprijsgrenzen worden elk jaar opnieuw door de rijksoverheid vastgesteld. In de onderstaande tabel zijn de bedragen per jaar opgenomen.

	2018	2019	2020	2021
Tot 1e aftoppingsgrens	€ 597,30	€ 607,46	€ 619,01	€ 633,25
Tussen 1e en 2e aftoppingsgrens	€ 640,14	€ 651,03	€ 663,40	€ 678,66
Huurtoeslaggrens	€ 710,68	€ 720,42	€ 737,14	€ 752,33

3 Onderzoek gemeenten

De resultaten van de vragenlijst aan gemeenten volgt nog.

planning huisvestingsverordening regio Arnhem Nijhmegen 2024 versie 24.10.2022

waneer		wat	wie
juni 222		start projectgroep	projectgroep
juni 2022	1	vaststelling procesvoorstel	projectgroep
juni 2022	2	evaluatie voorbereiden	projectgroep
		kern: enquête + schaarste opnieuw onderbouwen	
		extra vragen effecten woonruimteverdeling	
aug/sept 2022	3	schrijven startnotitie	Arnhem + Nijmegen
aug /sept 2022		uitvoeren evaluatie onderzoek	Enserve / projectgroep
sept. 2022	4	oplevering evaluatie rapport	projectgroep
26-sep-22		Adviesgroep woningcorporaties	
5-okt-22		portefeuillehoudersoverleg regio	agenda: startnotitie, evaluatie + vooruitblik proces
13-okt-22		Adviesgroep woningcorporaties	
19-okt-22		Informatieavond huurdersorganisaties en woningzoekenden	projectgroep
31-okt-22		overleg met Regionale Urgentie Commissie	delegatie projectgroep
2-nov-22		Bestuurlijk overleg woningcorporaties	
nov-22	5	Verwerken reacties gemeenten	Arnhem + Nijmegen
nov-22	6	Schrijven notitie tbv raadsinformatie	projectgroep
7-dec-22		portefeuillehouders regio	agenda: notitie raadsinformatie
dec 22/jan 23		overleg wethouders met raden	
jan /mrt 23	7	actualiseren bestuursovereenkomst	Arnhem + Nijmegen
feb-23	8	schrijven hoofdlijnennotitie	
mrt-23		portefeuillehouders regio	agenda:besluit hoofdlijnennotitie
	9	schrijven concept hvv	projectgroep
apr-23	10	concept hvv + bijlagen gereed	projectgroep
mei-23	11	collegebesluiten vrijgave voor inspraak	colleges van B&W, deadline 30 mei 2023
juni 2023		formele inspraak minimaal 6 weken tot 14 juli	alle belanghebbenden, geen inspraak in zomervakantie
juni 2023		informatieavond huurders/wozo's	
aug. 2023	12	inspraak verwerken	A+N
aug. 2023	13	definitief voorstel hvv 2024	colleges van B&W
sept-dec 2023		vaststelling door 18 gemeenteraden	gemeenteraden, deadline 22 december

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-007

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 17 januari 2023
Zaaknummer Z/21/386239 /ADV/23/1140524
Onderwerp Vervolgstappen n.a.v. uitspraak rechtbank Gelderland
Portefeuillehouder L. van Riswijk

Contactpersoon E. Sloot
E-mail e.sloot@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
De rechtbank heeft op 15 december 2022 een uitspraak gedaan in de beroepsprocedure die was ingesteld tegen de beslissing op bezwaar waarbij u, als rechtsopvolger van de enquêtecommissie, het bezwaar niet-ontvankelijk heeft verklaard. Dit bezwaar was gericht op de publicatie van het beperkingenbesluit van 25 oktober 2017 waarbij de enquêtecommissie met toepassing van de Archiefwet 1995 beperkingen aan de openbaarheid heeft gesteld op de onderzoeksdocumenten van de enquêtecommissie P&O. Via deze raadsinformatiebrief informeert het college u daarover.

Kernboodschap
Bij besluit van 25 oktober 2017 heeft de enquêtecommissie met toepassing van de Archiefwet 1995 beperkingen aan de openbaarheid gesteld op de onderzoeksdocumenten gedurende de maximale termijn van 75 jaar na 16 mei 2012 en bepaald dat deze onderzoeksdocumenten worden overgebracht naar en bewaard in de archiefbewaarplaats van de gemeente bij het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (hierna SALD). Tegen dit besluit is bezwaar gemaakt. Dit bezwaar is door de raad, als rechtsopvolger van de enquêtecommissie, niet-ontvankelijk verklaard. Tegen dit besluit van 12 augustus 2020 is beroep ingesteld.

De rechtbank Gelderland heeft op 15 december 2022 uitspraak gedaan in deze beroepszaak. De rechtbank heeft het bestreden besluit vernietigd, waardoor het college nu een nieuw besluit op bezwaar moet gaan nemen.

Het oordeel van de rechtbank in deze zaak is gelijk aan het oordeel dat zij eerder gaf, namelijk in de uitspraak van 29 juni 2022. Die uitspraak ging ook over een verzoek om inzage in de enquêtestukken die naar de archiefbezwaarplaats zijn overgebracht. De rechtbank overwoog dat alleen het college van burgemeester en wethouders beperkingen aan de openbaarheid mag stellen. De rechtbank was in deze

zaak van mening dat de enquêtecommissie niet bevoegd was om het besluit tot beperkingen van de openbaarheid te nemen. De rechtbank is nog steeds van oordeel dat de enquêtecommissie niet bevoegd was om beperkingen aan de openbaarheid te stellen.

Het college kan zich niet verenigen met de uitspraak van de rechtbank Gelderland, omdat deze uitspraken nauw verweven zijn met het lopende herbeoordelingsproces van de door de enquêtecommissie P&O overgedragen archiefbescheiden aan het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg. Bovendien sluit deze uitspraak aan bij de eerdere uitspraak van de rechtbank Gelderland, d.d. 29 juni 2022, waartegen door de Streekarchivaris hoger beroep is ingesteld. Daarom heeft het college op 10 januari 2023 besloten om Hekkelman advocaten te vragen om namens de gemeente hoger beroep in te laten stellen tegen deze uitspraak en eveneens via een voorlopige voorziening te verzoeken om de uitspraak van de rechtbank te schorsen totdat is beslist op het hoger beroep.

Context

☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☒ Anders, namelijk informeren over het ingestelde hoger beroep.

Inhoudelijke boodschap

De rechtbank heeft het college opgedragen om in deze zaak een nieuw besluit op bezwaar te nemen met in achtneming van de aanwijzingen van de rechtbank. Om te voorkomen dat er dan wederom een geschil zal ontstaan moet middels een voorlopige voorziening worden verzocht om schorsing van de deze uitspraak. Hiermee wordt voorkomen dat er al een nieuw besluit op bezwaar moet worden genomen voordat de afdeling uitspraak heeft gedaan in hoger beroep.

Het Afdelingshoofd Bedrijfsvoering is gemandateerd om het procesbesluit te nemen namens het college van burgemeester en wethouders volgens de Mandaatregeling Zevenaar 2022, bijlage 3 onder 11 en gelet op het bepaalde in artikel 160 lid 1, sub e, Gemeentewet.

Het college is, zoals u weet, nog bezig met het herbeoordelingsproces. Om te voorkomen dat we verwikkeld blijven in nieuwe procedures die raken aan de archivering van de archiefbescheiden van de enquêtecommissie P&O is het niet wenselijk om een nieuwe beslissing op bezwaar te nemen in deze zaak waarin de rechtbank op 15 december 2022 uitspraak heeft gedaan. Mede daarom is het van belang dat de voorzieningenrechter deze uitspraak schorst en de Afdeling wordt verzocht om de lopende zaken te bundelen vanwege de onderlinge verwevenheid.

Daarnaast is het college er alles aan gelegen om het herbeoordelingsproces zo spoedig mogelijk af te wikkelen. Dat is namelijk de enige manier om een einde te maken aan de stroom procedures die op dit moment tegen de gemeente gevoerd worden. Er is reeds extra formatie beschikbaar gesteld om ruimte binnen het team Juridische zaken te creëren om hier een vervolg aan te kunnen geven op korte termijn. Daarnaast zal er binnen het bestuur van het SALD ook aandacht worden gevraagd voor een spoedige afwikkeling van het herbeoordelingsproces.

Wij zullen u naar verwachting in april tijdens een informatieavond verder informeren over de stand van zaken in het herbeoordelingsproces en aanverwante procedures.

Een geanonimiseerde versie van de uitspraak van de rechtbank is als bijlage bij deze RIB gevoegd.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zal betrokkene informeren.

Vervolgproces
De uitspraak in de voorlopige voorziening, dan wel het hoger beroep, moet worden afgewacht alvorens er verdere stappen in dit proces kunnen worden gezet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
1. *Geanonimiseerde versie uitspraak rechtbank ARN21 1697 WBP*

uitspraak

RECHTBANK GELDERLAND

Zittingsplaats Arnhem

Bestuursrecht

zaaknummer: ARN 21/1697

uitspraak van de enkelvoudige kamer van
in de zaak tussen 15 DEC 2022

[redacted] eiser

en

de raad van de gemeente Zevenaar
(gemachtigden: [redacted]

Inleiding

1. Bij besluit van 25 oktober 2017 heeft de enquêtecommissie gemeente Zevenaar met toepassing van artikel 15, eerste lid, aanhef en onder a en c, van de Archiefwet 1995 (Archiefwet) geheimhouding opgelegd op onderzoeksdocumenten gedurende de maximale termijn van 75 jaar na 16 mei 2012 en bepaald dat deze geheime onderzoeksdocumenten worden overgebracht naar en bewaard in het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg.

1.1. Met het bestreden besluit van 11 februari 2021 heeft de raad het door eiser daartegen gemaakte bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.

1.2. De raad heeft met een verweerschrift op het beroep gereageerd.

1.3. De rechtbank heeft het beroep op 8 november 2022 op zitting behandeld. Hieraan hebben deelgenomen: eiser en namens de raad [redacted] en [redacted]

Beoordeling door de rechtbank

Was de raad bevoegd?

2. In haar uitspraak van 29 juni 2022[1] heeft de rechtbank – voor zover hier van belang – het volgende overwogen. Alleen het college van burgemeester en wethouders van Zevenaar (college) mocht beperkingen aan de openbaarheid stellen. De enquêtecommissie was niet bevoegd om het besluit tot beperking van de openbaarheid te nemen.

2.1. De rechtbank is nog steeds van oordeel, op de gronden zoals weergegeven in de uitspraak van 29 juni 2022, dat de enquêtecommissie niet bevoegd was om het besluit van 25 oktober 2017 te nemen.

[1] ECLI:NL:RBGEL:2022:3468.

2.2. Op 5 juli 2022 heeft het college het besluit van de enquêtecommissie van 25 oktober 2017 bekrachtigd. Voor deze zaak betekent dit dat het college had moeten beslissen op het bezwaar van eiser. De raad was hiertoe niet bevoegd. Daarom is het beroep gegrond en moet het bestreden besluit van 11 februari 2021 worden vernietigd. Een nieuw besluit op bezwaar zal door het college genomen moeten worden.

3. In verband met het nieuw te nemen besluit op bezwaar door het college geeft de rechtbank de volgende voorlopige oordelen.

3.1. Ten eerste. In de zaak 21/3662 tussen eiser en het college waarin de rechtbank vandaag ook uitspraak heeft gedaan, heeft de rechtbank geoordeeld dat het college zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat zijn beslissing van 17 november 2020 - een vergelijkbaar beperkingsbesluit als in deze zaak - geen externe werking (lees: geen extern rechtsgevolg) heeft en dat het college het bezwaar van eiser tegen dat besluit ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard. De rechtbank neemt haar oordeel en de daaraan ten grondslag liggende motivering in zaak 21/3662 in deze zaak over. Dat leidt tot het voorlopige oordeel dat het beperkingsbesluit van 25 oktober 2017 extern rechtsgevolg heeft.

3.2. Ten tweede. Een besluit treedt niet in werking voordat het is bekendgemaakt. De bekendmaking van besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, geschiedt op een in de Bekendmakingswet bepaalde wijze. Dat betekent dat deze besluiten in een officieel elektronisch publicatieblad bekend worden gemaakt. Het besluit van 25 oktober 2017 is een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht. Dit betekent dat dit besluit door de publicatie in het Gemeenteblad van 12 augustus 2020, nr. 206781, op 12 augustus 2020 is bekendgemaakt. Niet in geschil is dat de raad het bezwaarschrift van eiser op 16 september 2020 heeft ontvangen. Eiser heeft naar voorlopige oordeel van de rechtbank dus tijdig bezwaar gemaakt.

Wat moet de raad aan eiser vergoeden?

4. Omdat het beroep gegrond is moet de raad het griffierecht aan eiser vergoeden. Eiser heeft geen proceskosten gemaakt die vergoed kunnen worden.

Beslissing

De rechtbank:
- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het besluit van 11 februari 2021;
- bepaalt dat de raad het griffierecht van € 181 aan eiser moet vergoeden.

Deze uitspraak is gedaan door [redacted] rechter, in aanwezigheid van [redacted] griffier. De uitspraak is uitgesproken in het openbaar op 15 DEC 2022

[redacted]

griffier

de rechter is verhinderd de uitspraak te ondertekenen.

Een afschrift van deze uitspraak is verzonden aan partijen op: 15 DEC 2022

Informatie over hoger beroep
Een partij die het niet eens is met deze uitspraak, kan een hogerberoepschrift sturen naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarin wordt uitgelegd waarom deze partij het niet eens is met deze uitspraak. Het hogerberoepschrift moet worden ingediend binnen zes weken na de dag waarop deze uitspraak is verzonden. Kan de indiener de behandeling van het hoger beroep niet afwachten, omdat de zaak spoed heeft, dan kan de indiener de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vragen om een voorlopige voorziening (een tijdelijke maatregel) te treffen.

Voor kopie conform
De griffier van de
rechtbank Gelderland

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-010

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 24 januari 2023
Zaaknummer Z/23/439965 /ADV/23/1140317
Onderwerp Gevoerde bestuurlijke integriteitsbeleid 2022
Portefeuillehouder L. van Riswijk

Contactpersoon Inge van Dijk
E-mail griffie@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595479

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Het 'protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeenten Zevenaar' is in de raadsvergadering van 2 juni 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. In het protocol zijn afspraken gemaakt over de registratie van integriteitsschendingen en wordt aangegeven dat het college en de raad jaarlijks schriftelijk geïnformeerd worden over het gevoerde bestuurlijke integriteitsbeleid. In deze RIB worden het college en de raad hierover geïnformeerd.

Kernboodschap
In het 'protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeenten Zevenaar' wordt onder politieke ambtsdragers verstaan: de burgemeester, de leden van het college, raadsleden en leden van raadscommissie. Collegeleden, raadsleden en commissieleden hebben in 2022 bij hun aantreden allemaal een afschrift ontvangen van de 'Gedragscode Integriteit raads- en commissieleden gemeente Zevenaar (2021)' of de 'Gedragsode integriteit college van burgemeester en wethouders in de gemeente Zevenaar (2021)'. De gedragscodes zoals hierboven beschreven vormen de basis voor het integriteitsbeleid in de gemeente Zevenaar.

Voorafgaand aan de benoeming van de wethouders is in opdracht van de burgemeester een integriteitsonderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn met de kandidaat-wethouders individueel door de burgemeester besproken. Onder begeleiding van het onderzoeksbureau vond een bijeenkomst over integriteit plaats met het nieuwe college. Ook hebben de onderzoeksresultaten ter inzage gelegen bij de griffie voor alle raads- en commissieleden.

Tijdens het inwerkprogramma van de nieuwe raad op 9 april 2022, waar ook commissieleden voor waren uitgenodigd, is stilgestaan bij het onderdeel integriteit. In de workshop 'Jouw veiligheid' hebben de

burgemeester en griffier zaken rondom integriteit toegelicht. Zo is er besproken wat integriteit betekent en wanneer je erover na moet denken. Er zijn voorbeelden besproken en er is stilgestaan bij de voorbeeldfunctie die raads- en commissieleden vervullen.

Ook is het thema integriteit met verschillende individuele raads- en commissieleden besproken in 2022, aldanniet op eigen verzoek van raads- en commissieleden. In veel gevallen hadden de vragen te maken met eventuele belangenverstrengeling en hoe hier mee om te gaan. Met nieuwe raadsleden die aantraden gedurende het jaar werd tijdens een kennismakingsgesprek aandacht geschonken aan integer handelen.

In december 2022 hebben de burgemeester, gemeentesecretaris en de griffier gezamenlijk een dagdeel gesproken over integriteit onder leiding van Dhr. Hans Groot, projectmanager Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke ambtsdragers. Dhr. Groot is gevraagd de gedragscodes en het protocol tegen het licht te houden en van commentaar te voorzien. Het is belangrijk onze gedragscodes en protocollen actueel te houden, zeker ook gezien de wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur die per 1 januari 2023 in werking is getreden.

<u>Meldingen vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers</u>

Een melding van een vermoeden van integriteitsschendingen door een politieke ambtsdrager kan door eenieder worden gedaan. Een melding wordt schriftelijk aan de burgemeester gedaan. Een melding heeft betrekking op een eventuele overschrijding van gedrag zoals dit is beschreven in de Gedragscode. In 2022 zijn er twee schriftelijke meldingen ten aanzien van een politieke ambtsdrager bij de burgemeester gemeld. Zoals eveneens in het protocol staat beschreven zijn de betreffende raads- of commissieleden op de hoogte gebracht van de melding aan hun adres. De burgemeester of griffier hebben gesprekken met hen gevoerd. De burgemeester heeft beide meldingen onderzocht en geconcludeerd dat deze onvoldoende waren om een (vervolg)onderzoek in te stellen (zoals beschreven in artikel 3 van het 'protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeenten Zevenaar'). Omdat het protocol niet voorziet in verdere afhandeling van de meldingen, is conform artikel 1.2 besloten beide meldingen bespreekbaar te maken in het Presidium danwel Seniorenconvent. In één geval is gepoogd een gesprek te voeren tussen betrokken. Dit is helaas niet succesvol geweest.

Naast de twee meldingen ten aanzien van politieke ambtsdragers, zijn er ook twee meldingen gemaakt door raads- en/of commissieleden waarbij zij aangaven dat hun integriteit door derden werd beschadigd door gedragingen in de pers of ten aanzien van de gemeentelijke organisatie. Beide meldingen kwamen voort uit een ingediend woo-verzoek door derden. Ook hierin voorzag de gedragscode niet voor wat betreft de gewenste afhandelingswijze. De meldingen zijn derhalve aan het Presidium voorgelegd met de vraag hierover een uitspraak te doen, hetgeen ook is gebeurd.

In de 'Gedragscode Integriteit raads- en commissieleden gemeente Zevenaar (2021)' staat omschreven hoe raads- en commissieleden zich dienen te gedragen ten opzichte van ambtenaren. In 2022 is één raadslid aangesproken op zijn gedrag en uitlatingen door het college ten aanzien van een ambtenaar.

Context

☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
Motie/amendement/toezegging
X Anders, namelijk jaarlijks informeren college en raad over gevoerd beleid

Inhoudelijke boodschap
De gemelde vermoedens van integriteitsschendingen, de daaropvolgende onderzoeken en afdoening zijn vastgelegd in het formulier 'registratie integriteitsschendingen politieke ambtsdragers'. Deze formulieren liggen ter inzage bij de griffie.

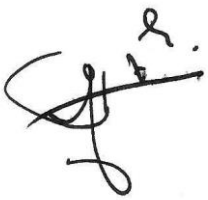
Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
N.v.t.

Vervolgproces
Over de bevindingen van Dhr. Groot over onze Gedragscode en bijbehorende protocollen zal de raad worden geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-009

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 25 januari 2023
Zaaknummer Z/22/418812 /INT/23/1140024
Onderwerp Aanpak Energiearmoede - voortgang
Portefeuillehouder B. Kagei

Contactpersoon Manon Vos
E-mail m.vos@zevenaar.nl
Telefoon 06 22168758

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Met deze informatiebrief wil het college u informeren over de voortgang van de Zevenaarse Aanpak Energiearmoede. Sinds het vaststellen van het plan van aanpak÷ '*Zevenaarse Aanpak energiearmoede'* door het college (30 augustus 2022) is de voorbereiding van de concrete uitvoering gestart.
Over de Zevenaarse aanpak energiearmoede (PvA) is uw raad met de Raadsinformatiebrief nr. 2022-060 geïnformeerd.

Kernboodschap
De planning is om 13 februari 2023 te starten met de uitvoering van de Zevenaarse aanpak energiearmoede. Hiervoor zijn met veel verschillende partners afspraken gemaakt en wordt nauw samengewerkt met:

- de woningcorporaties;
- Regionale Sociale Dienst;
- Kunstwerk;
- het regionaal energieloket;
- Winst uit je woning;
- lokale bedrijven.

Context

☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

We zijn bezig met:

Projectteam
Intern is het projectteam uitgebreid met de afdeling communicatie, duurzaamheid, schuldhulpverlening en inkomensondersteuning. Wekelijks stemt dit team de acties af en worden vervolgstappen besproken. Communicatie maakt een plan voor eenduidige berichtgeving richting de inwoners.
Op basis van de samenwerking met schuldhulpverlening en vroegsignalering komt de doelgroep nu concreter in beeld. De doelgroep die in eerste instantie benaderd wordt voor de aanpak energiearmoede zijn inwoners die tot 150% van het minimum inkomen ontvangen. Zij ontvangen begin februari een brief van de gemeente met de mogelijkheid zich aan te melden voor een bezoek.

Informatiekrant
Inmiddels is huis aan huis de informatiekrant wonen en besparen verspreid in de gemeente Zevenaar. In deze krant staat informatie over de energietoeslag van €1.300,- en verder een aankondiging dat medio januari mensen, die in aanmerking komen voor de aanpak energiearmoede, meer informatie zullen ontvangen.

Hieronder volgt een korte toelichting over de verschillende partners die betrokken zijn en hoe zij bijdragen aan de aanpak energiearmoede Zevenaar.

De woningcorporaties
Er zijn overleggen geweest met de drie corporaties en hun huurdersvertegenwoordigingen. Het voornemen is om gezamenlijk op te trekken in de Zevenaarse aanpak. Het volgende gesprek staat eind januari gepland. De doelstelling is om te komen tot een gedragen uitvoering door gemeente, de woningcorporaties en de huurverenigingen.

Regionale Sociale Dienst (RSD)
Samen met de RSD wordt gekeken of we mensen uit de bijstand naar betaald werk kunnen begeleiden (als extra energiecoaches of klusteams) en wat hiervoor geregeld moet worden. Hierover wordt u later geïnformeerd.

Het Regionaal Energieloket
Dit loket is als kennisplaats ontwikkeld voor en door gemeenten. Het is een transparante informatievoorziening waaraan inwoners van Zevenaar kosteloos hun vragen kunnen stellen. Ze helpen vragen te beantwoorden als: Wat is er in de woning allemaal mogelijk? Welke subsidies zijn er? En hoe vinden we een betrouwbaar bedrijf voor het uitvoeren van duurzame maatregelen? Door samen te werken met het regionaal energieloket gaan we samen voor een duurzame woning met meer wooncomfort en lagere energielasten.

Winst uit je woning
Omdat inzet van eigen energiecoaches en klusteams nog niet mogelijk is en om toch nog iets in deze wintermaanden te kunnen betekenen, wordt de organisatie *Winst uit je woning* ingezet. Deze organisatie kan ervaren energiecoaches/ klussers leveren, die in de overbruggingsperiode dat Zevenaar nog geen eigen 'professionele' coaches heeft aan de slag gaan. De bedoeling is om in 3 weken 280 huishoudens te benaderen. In de periode daarna is het de bedoeling dat de huishoudens worden bezocht door de energiecoaches die nog opgeleid gaan worden, waarover later meer.

Lokale bedrijven
Op dit moment wordt er gewerkt aan een eerlijke en transparante manier om lokale bedrijven te kunnen betrekken bij de aanschaf van bijvoorbeeld: witgoed, isolatiemateriaal, dubbel glas of andere energiebesparende middelen of diensten. Tot nu toe hebben we positieve reacties ontvangen. Sommige bedrijven willen en kunnen bijdragen aan de uitvoering van het plan. Enkele bedrijven kunnen geen extra werk aannemen in verband met de grootte van het bedrijf en/of personeelstekorten.

Kunstwerk
Naast de samenwerkingen met de genoemde partners zijn we druk bezig met het ontwikkelen van een eigen energieloket waar aanvragen voor een energiebespaaradvies uit de samenleving binnen komen en worden doorgezet naar de energiecoaches. De inzet en werving van energiecoaches en klussers wordt bij dit loket gecoördineerd. Op dit moment ligt er een uitvraag bij Kunstwerk. Met dit energieloket om de hoek kunnen de lijntjes kort gehouden worden. Dit is vooral in het beginstadium goed voor de samenwerking met de gemeente en RSD. Bij dit loket komt:

- Alles wat te maken heeft met energiebesparing bij elkaar. Dit loket wordt onderdeel van Kunstwerk. Het zal dan fungeren als de uitvalsbasis van de energiecoaches, een coördinator en het klusteam. Bewoners van de gemeente Zevenaar kunnen hier fysiek, digitaal of telefonisch terecht voor hulp bij hun bespaarvragen. In het kader van inclusiviteit is het voordeel van het hebben van een fysiek loket dat we inwoners bij het loket geholpen kunnen worden door eigen professionals.

- Het huidige team van vrijwillige energieadviseurs en professionele coaches en klussers krijgt een opleiding en een betaalde (tijdelijke) baan binnen het energieloket. Sommige professionele coaches lopen nu bij de RSD en komen uit de uitkering participatiewet en zullen hierdoor weer re-integreren in het werkveld. Het oprichten van klusteams gebeurt in samenwerking met de Regionale Sociale Dienst. Mensen uit de bijstand worden geselecteerd en voorbereid om weer te re-integreren in het werkveld.

Afsluitend
Zodra we de eerste energiecoaches en klussers hebben, worden huishoudens actief benaderd en bezocht. Samen met de bewoners wordt bepaald welke maatregelen het beste helpen. De energiecoach neemt energiebesparende producten mee. Wat zelf niet aangebracht kan worden rapporteert de energiecoach aan het klusteam, zij schieten dan bij waar dat nodig is. Samen met de woningcorporaties wordt gekeken hoe we aan kunnen sluiten op lopende activiteiten in de wijken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar.

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-006

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	26 januari 2023
Zaaknummer	Z/22/436305 /ADV/22/1136928
Onderwerp	Grondprijsbrief 2023
Portefeuillehouder	A. Boone

Contactpersoon	W. Berk
E-mail	w.berk@zevenaar.nl
Telefoon	0316 595434

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Zoals in de Nota Grondbeleid 2021 is aangegeven, geven Burgemeester & Wethouders jaarlijks inzicht in de te hanteren methoden en prijzen in de grondprijzennota, waarbij tevens rekening wordt gehouden met Europese wet- en regelgeving. Door middel van bijgaande grondprijsbrief 2023 informeert het college u hierover.

Kernboodschap
Op basis van de huidige marktontwikkelingen is deze grondprijsbrief opgemaakt met daarin marktconforme prijzen voor het jaar 2023. Het college heeft de grondprijsbrief 2023 op 17 januari jl. vastgesteld.
De voorliggende grondprijsbrief geeft uitsluitend inzicht in de te hanteren grondprijzen/grondprijs-methodieken binnen onze gemeentegrenzen en gaat niet over het proces rond het verkopen van gemeentelijke gronden en vastgoed.

Ten opzichte van de Grondprijsbrief 2022 is in voorliggend document een aantal wijzigingen doorgevoerd.

Context
- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk invulling geven aan de kaders in de Nota Grondbeleid 2021

Inhoudelijke boodschap
De huidige woningmarkt laat zien dat de woningprijzen (in onze regio) in het afgelopen jaar zijn gestegen. Het CBS geeft aan dat de gemiddelde woningprijs voor bestaande woningen tot Q3-2022 in Gelderland is gestegen met 15,6% ten opzichte van 2021. In de NVM regio Zevenaar is dat 12,7%. Echter laten de laatste cijfers van NVM zien dat de gemiddelde transactieprijs in Q3-2022 met 5,3% is gedaald ten opzichte van Q2-2022. De grondprijs in de voorliggende grondprijsbrief wordt uitgedrukt in een grondquote, waarin woningprijzen en bouwkosten de belangrijkste variabelen zijn. De bouwkosten laten hierbij ook een stijging zien (gemiddeld 7,4%). Deze stijging is lager dan de toename van de woningprijzen in Q3-2022. Deze verhouding heeft een overwegend negatief effect op de grondquote. Dit effect is per woningtype verschillend.

Ten opzichte van de grondprijsbrief 2022 zijn de volgende wijzigingen aan de orde:

Woningtype	**kerkdorp**		**stad Zevenaar**	
	was	**wordt**	**was**	**wordt**
tussenwoning	25%	23%	25%	23%
hoekwoning	28%	26%	30%	28%
2^1 kapwoning	25%	23%	28%	26%
vrijstaand	30%	28%	34%	32%
Appartement en bijzondere woonvormen	maatwerk	maatwerk	maatwerk	maatwerk
Vrije kavel tot 400 m² excl. BTW	€ 255,-	€ 275,-	€ 272,-	€ 295,-
Extra bouwgrond ter bebouwing voor particuliere kavel-/woningbezitters excl. BTW	€ 173,-	€ 162,-	€ 173,-	€ 162,-
Groenstroken	€ 75,-	€ 75,-	€ 75,-	€ 75,-

Door de (grondquote)methode wordt automatisch ingespeeld op de marktomstandigheden. Bij hogere vrij op naam (VON) prijzen voor nieuwbouwwoningen profiteert de gemeente ook van hogere grondprijzen. Andersom, bij lagere VON-prijzen, geldt dat uiteraard ook. Dat eerste ligt op dit moment niet voor de hand, gelet op de huidige markt. Een tweetal zaken die het grondprijsbeleid raken benoemen wij hier met name. Dit zijn:

1. Aan de kavelprijzen voor vrije kavels wordt de voorwaarde gekoppeld dat er sprake moet zijn van zelfbewoningsplicht gedurende vier jaar;
2. Voor starters en/of betaalbare bouw wordt geen maatwerk opgenomen door spanning tussen vrije sector en betaalbare sector.

Ad 1.
De kavelprijs van een vrije kavel kan aantrekkelijk zijn voor ontwikkelaars en/of eigen bouwers. Dit kan zich voordoen als eindgebruiker/bewoner de kavel kopen, bebouwen en vervolgens doorverkopen aan een derde. Ten opzichte van een projectmatige ontwikkeling, waarbij een grondquote voor vrijstaande woningen wordt toegepast kan de initiatiefnemer een financieel voordeel hebben. Dit kan aanzienlijk oplopen. Een zelfbewoningsplicht dient ervoor om deze speculatie te voorkomen. In de koop/- en ontwikkelovereenkomsten wordt overigens plaats gemaakt voor uitzonderingen zoals executoriale verkoop of overlijden.

Ad 2.
Door spanning tussen vrije sector en betaalbare sector is het niet meer mogelijk om maatwerk toe te passen bij een betaalbaar programma omdat het verschillende kwalificaties zijn. Aangezien starters- en

betaalbare woningen (tot NHG grens) ook vrijesectorwoningen zijn kan hier geen onderscheid in worden gemaakt. Daarom vervalt het maatwerk voor een betaalbaar programma voor de grondprijsbrief 2023.

Vrije kavelprijzen
De kavelprijs is voorgaande jaren berekend exclusief de kosten die een koper moet betalen bij koop van een vrije kavel. De overige kosten die betaald worden zijn de kostenkopertoets, bijdrage warmtenet EnNatuurlijk, uitzetten kavel, voorlopige splitsing kadaster en toezicht aansluiting riool. Deze kosten worden niet meer apart gefactureerd naar de koper bij koop van een vrije kavel. Door deze kosten te verwerken in de kavelprijs per m² kan geconcludeerd worden dat de gemiddelde kavelprijs gelijk is gebleven.

Overige aandachtspunten
De grondprijzen voor bedrijventerreinen worden op aanvraag verstrekt en zijn, gelet op koopovereenkomsten/gedane aanbiedingen nog slechts beperkt beschikbaar. Op deze grondprijzen is de indexering conform CPI (Consumentenprijsindex, CBS) toegepast. De verhoging/indexering heeft naar verwachting een positief effect op de lopende grondexploitaties. Bij de vaststelling van de herziening in juli 2023 zal het exacte voordeel blijken.

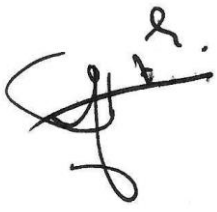
Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
In de Zevenaar Post volgt berichtgeving over het vaststellen van de grondprijsbrief en dat deze kan worden ingezien via het digitale loket van de overheid, Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving (CVDR) en de Gemeenschappelijke Voorziening voor Officiële Publicaties (GVOP).

Vervolgproces
Het nieuwe grondprijsbeleid gaat per direct in en is van toepassing totdat een volgende grondprijsbrief wordt vastgesteld.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
1. INK/22/1133988 *Grondprijsbrief Gemeente Zevenaar 2023*

Grondprijsbrief 2023 gemeente Zevenaar

Status : Concept

Datum : 10-01-2023

Inhoudsopgave

1. Definities **3**
2. Inleiding **4**
3. Toelichting grondprijs per functie **6**
3.1 Woningbouw 6
3.2 Bedrijventerrein 10
3.3 Kantoren 10
3.4 Maatschappelijk en zorg 10
3.5 Overige commerciële voorzieningen 10
3.6 Overige functies 10
4. Methodiek en grondprijzen 2023 Zevenaar **11**
5. Meer informatie **12**
Bijlage 1: Grondprijsmethodieken **12**

1. Definities

Bijkomende kosten: kosten die bovenop de bouwkosten komen, bestaande uit honoraria (o.a. architect, constructeur) en verschotten, projectontwikkelingskosten, heffingen en aansluitingskosten, verzekeringen, financieringskosten, aanloopkosten en winst en risico.

Bouwkosten: de bouwkosten van een opstal, exclusief meerwerk en exclusief BTW, maar inclusief rentekosten, ontwikkelingskosten (winst en risico van de aannemer), overdrachtskosten en dergelijke.

BVO: bruto vloeroppervlakte volgens de NEN 2580: De bruto vloeroppervlakte van een ruimte of van een groep van ruimten is de oppervlakte gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructies die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen.

GBO: gebruikersoppervlakte. Het GBO is gelijk aan het BVO minus:

- gevels en dragende wanden;
- de vloeroppervlakken waarboven de vrije hoogte minder is dan 1,5 m, met uitzondering van vloeren onder trappen;
- trapgaten, liftschachten of vides groter dan 4 m^2.

Grondquote: het waarde aandeel van de grond (de grondprijs) in de VON-prijs van het vastgoed.

Kerkdorp: de overige kernen van de gemeente Zevenaar, behoudens de kern Zevenaar. Deze overige kernen zijn: Aerdt, Angerlo, Babberich, Giesbeek, Herwen, Lathum, Lobith, Oud-Zevenaar, Pannerden, Spijk en Tolkamer.

Residuele grondwaarde: de grondwaarde die resteert indien de commerciële waarde van het totale eindproduct, wordt verminderd met de stichtingskosten.

Sociale huurwoning: huurwoning waarbij de huur lager is dan de liberalisatiegrens. Deze liberalisatiegrens wordt jaarlijks van Rijkswege vastgesteld. Dit huurbedrag is tevens ook de maximale huurgrens om in aanmerking te komen voor huurtoeslag.

Stad Zevenaar: dit betreft de kern Zevenaar inclusief de nieuwbouwwijk Groot Holthuizen. Onder de stad Zevenaar vallen niet de kerkdorpen (zie boven).

Stichtingskosten: de som van de bouw- en bijkomende kosten, exclusief de kosten voor de grond.

V.O.N.: Vrij Op Naam betekent dat de kosten van de koop voor rekening van de verkoper zijn. De tegenhanger van 'vrij op naam' is 'kosten koper'. In het laatste geval komen de kosten van een koop voor rekening van de koper. Het gaat om kosten voor de belasting (omzet- of overdrachtsbelasting), notaris- en kadasterkosten en eventuele andere bijkomende kosten. Onder de V.O.N.-prijs wordt verstaan de verkoopprijs van een complete woning (dus een -zonder meerwerk- bewoonbare woning).

Vrije sector woning: alle woningen met uitzondering van de woningen in categorie sociale huur.

2. Inleiding

In de Nota Grondbeleid 2021 Gemeente Zevenaar staat onder meer dat uitgifte van bouwgrond geschiedt tegen marktconforme grondprijzen, gebaseerd op de functie van de uit te geven bouwgronden. De beleidslijn luidt als volgt:
De grondprijzen zijn bepaald met de residuele grondwaardemethode en betreffen bouwrijpe grond. Jaarlijks geven Burgemeester & Wethouders inzicht in de te hanteren methoden en prijzen in de grondprijzennota, waarbij tevens rekening wordt gehouden met Europese wet- en regelgeving. Afwijkingen van het grondprijsbeleid zijn voorbehouden aan het college mits deze vallen binnen de kaders van de desbetreffende vastgestelde grondexploitatie.

Om uitvoering te geven aan deze nota stelt het College van B&W een grondprijsbrief periodiek vast. Dit gebeurt bij voorkeur één keer per jaar.

Net als voorgaande jaren heeft de gemeente Zevenaar het actualiseren van het grondprijsbeleid voor 2023 in eigen beheer uitgewerkt. Hierbij is gebruik gemaakt van externe (markt)informatie en adviezen.
De voorliggende grondprijsbrief geeft uitsluitend inzicht in de te hanteren grondprijzen/grondprijsmethodieken binnen onze gemeentegrenzen en gaat niet over het proces rond het verkopen van gemeentelijke gronden en vastgoed.

Leeswijzer
Voorafgaand aan deze inleiding staan de definities opgenomen zoals deze in de grondprijsbrief worden gehanteerd (hoofdstuk 1). In hoofdstuk 3 worden per functie de gekozen grondprijsmethodiek en grondprijzen toegelicht. Voor woningbouw wordt hierbij onderscheid gemaakt in de bouwvorm (eengezinswoningen of appartementen), de locaties (in de kerkdorpen of in Zevenaar) en de prijsklasse (sociaal of vrije sector). In hoofdstuk 4 staat een samenvatting van het grondprijsbeleid. Hoofdstuk 5 geeft aan waar vragen over de grondprijzenbrief kunnen worden gesteld. In de bijlage zijn de verschillende grondprijsmethodieken beschreven, en is de keuze van Zevenaar voor een specifieke methodiek per functie onderbouwd.

Inwerkingtreding en uitzonderingen
De in voorliggende grondprijsbrief gehanteerde methoden en prijzen treden in werking vanaf de vaststelling door het college van B&W d.d. 17 januari 2023. Deze grondprijsbrief is geldend totdat een actualisatie bij collegebesluit in werking treedt, dan wel tot het moment dat een nieuwe grondprijsbrief is vastgesteld.
De voorliggende grondprijsbrief is niet van toepassing op reeds ondertekende koopovereenkomsten dan wel reeds schriftelijk gedane aanbiedingen. Voor de aangeboden kavels ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap (vrije kavels) geldt bovendien dat gedane aanbiedingen van voor 31 december 2022 moeten zijn geconcretiseerd vóór 1 juli 2023 in een ondertekende koopovereenkomst. Voor aanbiedingen na 31 december 2022 en koopovereenkomsten welke na 1 juli 2023 worden ondertekend gelden de bepalingen conform voorliggende grondprijsbrief.

Bepaling grondprijzen woningbouw
Bij het uitvoeren van de marktanalyse voor de woningbouwprijzen is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van nieuwbouwprojecten in Zevenaar en in de regio. Vervolgens is op basis van deze marktanalyse voor elk woningtype een residuele grondwaardeberekening opgesteld. Deze residuele berekening gaat uit van gemiddelde woningtypes waarbij gemiddelde oppervlaktes en kaveloppervlakten worden gehanteerd. Op basis van de residuele berekening zijn de grondquotes bepaald. Mede doordat er grondquotes gehanteerd worden kan geconcludeerd worden dat de grondprijzen meebewegen met de fluctuatie van de VON-prijzen van de nieuwbouwwoningen.

In deze grondprijsbrief is ten aanzien van de kavels ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap (vrije kavels, zie § 3.1.4) de bepaling opgenomen dat er vanaf heden een zelfbewoningsplicht van tenminste 4 jaar geldt.

Ten behoeve van woningbouw is een categorie opgenomen ten behoeve van particulieren die reeds een kavel in eigendom hebben. Waar mogelijk kunnen zij extra bouwgrond verwerven indien deze direct grenst aan de eigen kavel. Voor deze gronden is een aparte grondprijs bepaald(§ 3.1.7).

Grondprijzen bedrijventerreinen

Omdat de uitgifte van grond op het Businesspark 7Poort voorspoedig verloopt is het aanbod beperkt. Dit houdt in dat er meer maatwerk wordt toegepast op zowel programmering als prijsstelling. Dit betekent onder meer dat de grondprijs voor bedrijventerreinen op aanvraag wordt verstrekt.

3. Toelichting grondprijs per functie

In dit hoofdstuk wordt per functie de gekozen grondprijsmethodiek en grondprijzen toegelicht. Voor woningbouw wordt hierbij onderscheid gemaakt in de bouwvorm (eengezinswoningen of appartementen), de locaties (in de kerkdorpen of in Zevenaar) en de prijsklasse (sociaal of vrije sector). Naast woningbouw wordt ingegaan op grondprijzen voor bedrijventerrein, kantoren, maatschappelijk en zorg, overige commerciële voorzieningen, groenstroken en overige functies.

3.1 Woningbouw

3.1.1. Grondprijsmethodiek

De gemeente Zevenaar kiest voor de volgende methodieken:

- bij grond voor sociale koopwoningen en vrije sector woningen, huur en koop, wordt de grondprijs bepaald met een grondquote.
- bij grond voor vrije sector woningen in particulier opdrachtgeverschap, vrije kavels, geldt een grondprijs per m² met een kortingsstaffel.
- bij grond voor collectief particulier opdrachtgeverschap wordt de grondprijs bepaald met een grondquote.
- bij sociale huurwoningen geldt een vaste grondprijs voor grondgebonden woningen.
- Voor appartementen en bijzondere woonvormen wordt maatwerk toegepast.

3.1.2. Sociale huur

De grondprijs voor sociale huurwoningen is opgedeeld in drie categorieën:

- De grondprijs onder een appartementengebouw met sociale huurwoningen wordt per locatie specifiek bekeken. Dit omdat er verschillende factoren zijn die invloed hebben op de prijs en de haalbaarheid. Voorbeelden van deze factoren zijn bijvoorbeeld de hoogte van het gebouw en de benodigde parkeervoorziening.
- De grondprijs onder een grondgebonden sociale huurwoning waarvan de beoogde huurprijs ligt tot en met de 2e aftoppingsgrens € 678,66 (2022) heeft een vaste prijs van € 20.000,- excl. BTW.
- De grondprijs onder een grondgebonden sociale huurwoning waarvan de beoogde huurprijs meer bedraagt dan de 2e aftoppingsgrens dus tot maximaal € 763,47 (2022) heeft een vaste prijs van € 22.500,- excl. BTW.

Voor de grondgebonden sociale huurwoningen wordt uitgegaan van een standaard kavel met een gemiddelde kavelgrootte van 125 m². Indien meer m² per kavel op verzoek van de ontwikkelende partij wordt afgenomen, dan zal de grondprijs worden verhoogd met € 75,- per m2 excl. BTW.

3.1.3. Grondquote voor sociale koopwoningen en vrije sector woningen (huur en koop)

De grondprijs voor een koopwoning is gelijk aan de VON-prijs (excl. btw) van de woning vermenigvuldigd met de grondquote. Anders gezegd: de grondquote is het aandeel van de VON-prijs (excl. btw) dat wordt toegerekend aan de grond. Voor huurwoningen wordt in plaats van de VON-prijs de geraamde beleggingswaarde gehanteerd. De beleggingswaarde wordt per project specifiek geraamd en deze is mede afhankelijk van de te hanteren huurprijs.

De grondquotes zijn bepaald op basis van een residuele grondwaardeberekening. Bij de residuele grondwaardeberekening is de VON-prijs het vertrekpunt. Vervolgens worden door middel van kengetallen de kosten bepaald van het realiseren van de woning (bouwkosten, bijkomende kosten en budget voor winst & risico voor de projectontwikkelaar). Wanneer van de VON-prijs (excl. btw) de kosten voor het realiseren van de woning worden

afgetrokken, resteert de grondprijs. De verhouding tussen de grondprijs en de VON-prijs (excl. btw), wordt vervolgens de grondquote genoemd.

Onderstaand voorbeeld dient ter verduidelijking:

VON-prijs	A	€ 330.000
VON-prijs excl. BTW	B= (A/1,21)	€ 272.727
gbo	C	112
verhouding gbo / bvo	D	0,76
bvo	E=C/D	147
bouwkosten per m2 bvo	F	€ 1.110
bouwkosten	G=E*F	€ 163.579
bijkomende kosten	H	28%
stichtingskosten	I=G+H	€ 209.381
residuele grondwaarde	J=B-I	€ 63.346
grondquote	K=J/B	23%

De bepaling van de grondquote is voor verschillende typen referentiewoningen gemaakt. Op basis hiervan zijn grondquotes bepaald die voor alle woningen van het betreffende type gelden. Hiermee is het hanteren van een grondquote een afgeleide van de residuele methode.

Tabel 1. Grondquotes vrije sector woningen 2023

Woningtype	**Methodiek**	**Kerkdorpen**	**Stad Zevenaar**
appartement en bijzondere woonvormen	grondquote	maatwerk	maatwerk
tussenwoning	grondquote	23%	23%
hoekwoning	grondquote	26%	28%
2^1-kapwoning	grondquote	23%	26%
vrijstaande woning	grondquote	28%	32%

De VON-prijs (excl. btw) vermenigvuldigt met een grondquote geeft de te hanteren grondprijs.

3.1.4. Vaste m²-prijzen voor particulier opdrachtgeverschap (vrije kavels)

Voor particulier opdrachtgeverschap wordt gerekend met een vaste prijs per m². Hierbij wordt een kortingsstaffel toegepast naarmate de grootte van de kavel toeneemt.

- De algemene kortingsstaffel treedt op bij een grondafname van 401 m² en is gemaximeerd bij 1.201 m². De staffel is opgedeeld in 4 categorieën zijnde:
  - I. Oppervlakte t/m 400 m²
  - II. Oppervlakte 401 t/m 800 m²
  - III. Oppervlakte 801 t/m 1.200 m²
  - IV. Oppervlakte groter dan 1.201 m²

- Voor het plan Zwanenwaay in Babberich is een andere kortingsstaffel van toepassing omdat dit een afwijkend plan is ten opzichte van de overige gemeentelijke woningbouwplannen. In het kader van de herontwikkeling van Zwanenwaay heeft de raad in zijn vergadering van 21 december 2011 hiertoe een besluit genomen. Daarom is aansluiting gezocht bij het principe in het raadsbesluit waarin een korting van 50% geldt op een grondafname vanaf 1.000 m² tot maximaal 2.500 m².

Bij de bepaling van de grondprijzen voor het particulier opdrachtgeverschap (vrije kavels) bestaat een onderscheid tussen gronden in de kern Zevenaar en de gronden in de kerkdorpen binnen de gemeente Zevenaar. Dit onderscheid is gemaakt omdat de woningprijzen in de kerkdorpen gemiddeld lager liggen dan de woningprijzen in de kern Zevenaar. De grondprijzen zijn zowel residueel (o.b.v. vrijstaande woningen) als comparatief bepaald.

De kavelprijsberekening is inclusief kostenkopertoets, bijdrage warmtenet EnNatuurlijk, uitzetten kavel, splitsing kadaster, toezicht aansluiting riool.

Tabel 2. Grondprijzen vrije kavels 2023

Woningtype	Per kavel	Staffelkorting	Kerkdorpen		Stad Zevenaar	
Vrije kavels	T/m 400 m²	geen	€ 275,00	excl. BTW	€ 295,00	excl. BTW
Vrije kavels	401 m² t/m 800 m²	-15%	€ 234,00	excl. BTW	€ 251,00	excl. BTW
Vrije kavels	801 m² t/m 1.200 m²	-30%	€ 193,00	excl. BTW	€ 207,00	excl. BTW
Vrije kavels	> 1.201 m²	-45%	€ 151,00	excl. BTW	€ 162,00	excl. BTW

Een rekenvoorbeeld uitgaande van een kavel van 1.250 m² in de stad Zevenaar

Opp in m²	Grondprijs/m²	Totaal	
400	€ 295	€ 118.000	
400	€ 251	€ 100.400	
400	€ 207	€ 82.800	
50	€ 162	€ 8.100	
1.250	€ 247	€ 309.300	excl. BTW
	21%	€ 64.953	BTW
		€ 374.253	incl. BTW

Aan bovengenoemde prijzen is de voorwaarde gekoppeld dat de kavelkoper de te bouwen woning daadwerkelijk zelf gaat bewonen voor de periode van minimaal 4 jaar. In de koopovereenkomst worden hierover bepalingen vastgelegd.

3.1.5. Maatwerk voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)

De grondprijs voor CPO-initiatieven is net als bij projectmatige ontwikkelingen afhankelijk van het programma dat wordt ontwikkeld. Hier wordt maatwerk toegepast, waarbij het uitgangspunt van marktconforme benadering wordt gehanteerd.

Vertrekpunt voor de vaststelling van de grondprijzen voor CPO is net als voor een projectmatige ontwikkeling de grondquote methodiek. Echter omdat de verkoopprijs van de woning, de VON-prijs, niet bekend is, omdat de betreffende woningen niet in verkoop worden genomen, wordt in plaats van de verhouding tussen de grondprijs en de VON-prijs, de verhouding tussen de grondprijs en de stichtingskosten gehanteerd.
Op basis van het bouwkostenkompas kunnen de stichtingskosten worden benaderd. Op basis van het type woning en eventueel de gewenste kwaliteit wordt bepaald welke woning uit het bouwkostenkompas maatgevend is. Vervolgens

worden de hierbij horende bouwkosten verhoogd met 28% bijkomende kosten. Ten slotte wordt dit vermenigvuldigd met het bruto vloeroppervlak (BVO) van de woning. Op basis van de omgevingsvergunning wordt op basis van nacalculatie bepaald of de overeengekomen grondwaarde correct is. Indien de afwijking meer dan 10% is wordt de meerprijs alsnog in rekening gebracht.

Uitgangspunt voor de grondquote is voor CPO projecten is de grondquote zoals deze voor de projectmatige bouw wordt gehanteerd. Met bovenstaande kan de grondprijs als volgt worden berekend:

- grondprijs = grondquote x (stichtingskosten / (100% - grondquote))

Voorbeeld:
Bouwkosten van een 2^1 kapwoning bedragen 220.000,- + bijkomende kosten ad. 28% = samen € 281.600,-.
De grondquote voor een dergelijke woning in de stad Zevenaar bedraagt 26%.
Grondprijs = 26% x (€ 281.600,-/0,74) = € 98.941,- excl. BTW.

3.1.6. Extra bouwgrond ter bebouwing voor particuliere kavel/woningbezitters

Zo nu en dan wordt de gemeente Zevenaar benaderd door particuliere woningbezitters met de vraag om grond te kunnen kopen voor uitbreiding van de huidige kavel. Dit komt bijvoorbeeld voor in de wijk Groot Holthuizen. Veelal wordt deze uitbreiding gebruikt om de tuin te vergroten of voor realisatie of uitbreiding van garage of berging.

De volgende voorwaarden zijn hierbij van toepassing:

a) De grondprijs van € 162,- per m² is uitsluitend van toepassing op percelen waarop, ingevolge het bestemmingsplan, gebouwd mag worden;
b) Tot een maximale oppervlakte van 100 m²;
c) Bij een grotere oppervlakte geldt maatwerk, waarbij in beginsel de kavelberekening van bovenstaande tabel 2 van toepassing is.

Als op de desbetreffende kavel sprake is van een bouwterrein in het kader van de Wet Omzetbelasting, dan is over de desbetreffende kavelprijs omzetbelasting verschuldigd. Deze bedraagt momenteel 21%. In andere gevallen is overdrachtsbelasting van toepassing. Deze bedraagt op dit moment 2% voor particuliere aankopen[1]. Op bijvoorbeeld de locaties Groot Holthuizen, Middag Oost en Zwanenwaay is momenteel sprake van een bouwterrein in de zin van de Wet Omzetbelasting.

3.1.7. Groenstroken

Onder groenstroken wordt verstaan groenpercelen die voor afstoten aan particulieren in aanmerking komen en waarop – ingevolge het bestemmingsplan- niet gebouwd mag worden.
Overigens kan bij een wijziging van een woningeigenaar waarbij sprake is van gehuurde gemeentegrond de huurovereenkomst onder bepaalde voorwaarden worden voortgezet. Het huurtarief bedraagt 5% per jaar van de grondprijs.
De grondprijs voor groenstroken bedraagt € 75,- per m². Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen stad Zevenaar of de kerkdorpen. Over deze grondprijs wordt overdrachtsbelasting geheven (momenteel 2% voor particuliere doeleinden, zie ook de uitzonderingen in onderstaande voetnoot).

[1] Behoudens uitzonderingen zoals de startersvrijstelling en het afwijkende tarief voor andere onroerende zaken. Zie hiervoor Belastingdienst.nl

3.2 Bedrijventerrein

Voor de bepaling van de grondprijzen voor bedrijventerreinen is gebruik gemaakt van de residuele en comparatieve methode. De grondprijzen van vergelijkbare bedrijventerreinen binnen de regio zijn daarbij met elkaar vergeleken. In vergelijk met voorgaande jaren wordt een differentiatie toegepast naar verschijningsvorm, ligging en type gebruik.

De grondprijzen per m² voor de verschillende locaties zijn op aanvraag beschikbaar.

3.3 Kantoren

De grondprijs voor dit segment is afhankelijk van de opstalontwikkeling. Dit betreft zowel functie als het aantal m² BVO. De gemeente Zevenaar past hierbij in uitzonderingsgevallen maatwerk toe bij het bepalen van de grondprijs. De grondprijs voor deze functie wordt vastgesteld door middel van een residuele berekening, per specifieke ontwikkeling. Hierbij is maatwerk aan de orde.

Bij de bestemming gemengd (bijvoorbeeld bedrijven en kantoren) wordt gekeken naar de opstalontwikkeling van de potentiële koper op de desbetreffende kavel. Is er sprake van een gemengd object dan zal gebruik worden gemaakt van het "in hoofdzaak-criterium". "In hoofdzaak" wordt gedefinieerd als "ten minste 70% van het BVO". Met andere woorden: is 70% van het BVO bestemd voor bedrijven, dan geldt de grondprijs voor bedrijven. Indien blijkt dat de koper die een grondprijs overeenkomstig het bedrijventarief heeft afgerekend, een opstal realiseert met minder dan 70% bedrijfsfunctie (en dus meer dan 30% kantoorfunctie), dan vindt een naheffing plaats bij afgifte van de omgevingsvergunning. Deze naheffing betreft het verschil tussen de grondprijs op basis van een residuele grondprijsbepaling en de reeds betaalde grondprijs. Hiervoor is de aanvraag van de omgevingsvergunning leidend. Dit wordt expliciet in de koopovereenkomst meegenomen.

3.4 Maatschappelijk en zorg

De grondprijs voor maatschappelijke en zorgfuncties is afhankelijk van de te realiseren ontwikkeling en de eindgebruiker. De gemeente Zevenaar past maatwerk toe bij het bepalen van de grondprijs.

3.5 Overige commerciële voorzieningen

Onder overige commerciële voorzieningen wordt verstaan de detailhandel, leisure en parkeerlocaties. Deze categorie is voornamelijk voorzien op de Spoorallee. De grondprijs voor deze functie is sterk afhankelijk van het gebouw dat wordt ontwikkeld en de eindgebruiker van het gebouw. Hier wordt maatwerk toegepast. De grondprijs voor deze functie wordt bij voorkeur vastgesteld door middel van een residuele berekening. Indien een dergelijke berekening niet mogelijk is, wordt op een andere wijze een marktconforme grondprijs vastgesteld.

3.6 Overige functies

Voor de realisatie van nutsvoorzieningen wordt over het algemeen gewerkt met een recht van opstal in de openbare ruimte, waardoor er geen sprake is van feitelijke uitgifte. Indien het nutsbedrijf bij speciale voorzieningen, zoals een verdeelstation of een wijkcentrale, het eigendom eist, wordt de grondprijs op basis van de comparatieve methode, passend bij de specifieke voorziening, bepaald.

4. Methodiek en grondprijzen 2023 Zevenaar

De gekozen grondprijsmethodiek en de hoogte van de grondprijs per functie in 2022 zijn in onderstaande tabellen samengevat. De genoemde prijzen in de grondprijzenbrief zijn exclusief BTW. Bij verkoop van bouwrijpe grond dient over de verkoopprijs van de grond BTW te worden betaald.

Tabel3. Methodieken en grondprijzen/grondquotes voor woningbouw 2023

Woningtype	Methodiek		Kerkdorpen	Stad Zevenaar
appartement en bijzondere woonvormen	maatwerk		maatwerk	maatwerk
tussenwoning	grondquote		23%	23%
hoekwoning	grondquote		26%	28%
2^1-kapwoning	grondquote		23%	26%
vrijstaande woning	grondquote		28%	32%
betaalbare en/of starterswoning	residueel		maatwerk	maatwerk
Sociale huur	Appartementen		maatwerk	maatwerk
	Grondgebonden t/m 2e aftoppingsgrens		€ 20.000 excl. BTW	€ 20.000 excl. BTW
	Grondgebonden vanaf 2e aftoppingsgrens		€ 22.500 excl. BTW	€ 22.500 excl. BTW
Vrije kavels algemeen	Tot 400 m2		€ 275,00 excl. BTW	€ 295,00 excl. BTW
	401 m2 t/m 800 m2	-15%	€ 234,00 excl. BTW	€ 251,00 excl. BTW
	801 m2 t/m 1.200 m2	-30%	€ 193,00 excl. BTW	€ 207,00 excl. BTW
	> 1.200 m2	-45%	€ 151,00 excl. BTW	€ 162,00 excl. BTW
Vrije kavels Zwanenwaay	Tot 1.000 m2		€ 275,00 excl. BTW	n.v.t.
Babberich	1.001 - 2.500m2	-50%	€ 137,50 excl. BTW	
	vanaf 2.501 m2		€ 275,00 excl. BTW	
Uitbreiding bestaande kavel met bestemming 'te bebouwen"	direct grenzend aan eigen kavel, max. 100 m2.		162,00 excl. BTW	€ 162,00 excl. BTW
Groenstroken zonder bestemming "te bebouwen"	Op te vragen bij de afdeling Beheer, Ontwerp en Realisatie van de gemeente		€ 75,00 BTW n.v.t.	€ 75,00 BTW n.v.t.
Verlenging huurovereenkomst van gemeentegrond (als tuin) indien de eigenaar van de betreffende woning wijzigt.	Op te vragen bij de afdeling Beheer, Ontwerp en Realisatie van de gemeente		Huurprijs (per jaar) bedraagt 5% van de koopprijs	Huurprijs (per jaar) bedraagt 5% van de koopprijs
Huurprijs groenstroken t.b.v. maatschappelijke doeleinden	Prijs per m2		€ 2,50 BTW n.v.t.	€ 2,50 BTW n.v.t.

Tabel 4. Methodieken en grondprijzen voor niet-woningbouw

Type	methodiek	Grondprijs
Bedrijfskavels	grondprijs per m2	op aanvraag
Kantoren	residueel	maatwerk
Maatschappelijk en zorg	grondprijs per m2/comparatief	maatwerk
Overige commerciële voorzieningen	grondprijs per m2/comparatief	maatwerk
Overig functies inclusief nutsvoorzieningen	grondprijs per m2/comparatief	maatwerk

5. Meer informatie

Voor meer informatie over de grondprijzen van de gemeente Zevenaar kunt u contact opnemen met de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.

Bijlage 1: Grondprijsmethodieken

Inleiding

In deze bijlage wordt alleen ingegaan op de bepaling van de prijs van bouwrijpe grond. Dit betreft grond die voldoet aan de volgende kenmerken:

- de grond is geschikt om op te bouwen en het bestemmingsplan geeft de bouwmogelijkheid
- de omliggende openbare ruimte is aangekocht en bouwrijp gemaakt. Dit betekent bijvoorbeeld dat er een bouwweg ligt, dat er riolering ligt en overige nutsvoorzieningen.
- contractueel is geregeld dat de openbare ruimte woonrijp wordt gemaakt. Dit betekent de aanleg van water/waterberging, groenvoorzieningen, bruggen en straatwerk.

In de Nederlandse praktijk bestaan meerdere methodieken om de grondprijs te bepalen, namelijk:

1. Kostprijs methode
2. Comparatieve methode
3. Residuele waarde methode
4. Grondquote / Grondcurve
5. Vaste m² prijs of vaste kavelprijs

Ten aanzien van de genoemde methodieken kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt:

Ad 1. De kostprijsmethode is in het verre verleden veel toegepast. Binnen de vigerende wettelijke kaders is dit geen logische benadering meer. Indien de kostprijs hoger ligt dan de waarde, zal een potentiële koper niet kopen. Indien de kostprijs lager ligt dan de waarde, zou verkoop op basis van de kostprijs beoordeeld worden als staatssteun.

Ad 2. Comparatief houdt in dat prijzen zijn afgeleid van grondprijzen van omliggende gemeenten of vergelijkbare verkopen die in het recente verleden zijn gerealiseerd. Gemeenten hanteren de comparatieve methode bij de notie concurrerend te zijn ten opzichte van omliggende gemeenten. Dit is met name het geval bij de uitgifte van bedrijfspercelen, maar daarnaast ook bij de uitgifte van vrije kavels.

Ad 3. De residuele grondwaarde is een methodiek die uitgaat van de waarde van het toekomstige vastgoed en op deze waarde de stichtingskosten van het vastgoed in mindering brengt.
Om een residuele grondwaarde berekening te kunnen uitvoeren is kennis nodig van de VON-prijzen en de stichtingskosten. VON-prijzen zijn door middel van een marktscan te schatten. De stichtingskosten kunnen worden ingeschat op basis van bouwkostendatabases. Toepassing van deze methodiek is gedetailleerd, en wordt vooral toegepast door gemeenten met een grote bouwopgave.

Ad 4. De grondquote is een percentage van de VON-prijs van het vastgoed en geeft het waarde aandeel van de grond aan. Hierbij wordt de grondprijs bepaald op basis van een percentage van de VON-prijs (excl.) van het vastgoed. Deze methode is relatief eenvoudig te hanteren en garandeert bij benadering een marktconforme grondprijs.

Ad 5. Vaste grondprijzen zijn vaak gebaseerd op de comparatieve methode. Voor gemeenten met een beperkte bouwopgave is een vaste grondprijs eenvoudig te hanteren. Daarbij geeft dit duidelijkheid over grondprijzen bij het bestuur, de Raad en haar inwoners.

Voor- en nadelen van de grondprijsmethodes

In de vorige paragraaf is geconstateerd dat de kostprijsmethode niet toepasbaar is. Ook is aangegeven dat de comparatieve methode vaak de manier is om vaste grondprijzen te bepalen. Met deze achtergrond worden deze twee methodes samen beschreven. Navolgende tabellen geven een overzicht van de voor- en nadelen de toepasbare methoden.

Tabel 1. Voor- en nadelen residuele grondwaardemethode

Voordeel	Nadeel
Dicht op marktwaarde Residuele grondprijzen benaderen de marktwaarde van de grond. De methode houdt rekening met de kenmerken van het vastgoed (grootte, kwaliteit, typologie en locatie) en anticipeert direct op marktwijzigingen. De residuele grondwaarde is een grondprijs op maat. Flexibel Wanneer een vastgoedprogramma en of de kenmerken van het vastgoed wijzigen, dan wijzigt de residuele grondprijs mee. In een krappe markt waarin behoefte is aan flexibiliteit en op maat geleverde vastgoedproducten, zijn grondprijzen op maat essentieel. Deze kunnen het verschil maken tussen een haalbare en onhaalbare ontwikkeling.	Intensief Het berekenen van een residuele grondwaarde is maatwerk. Per product dienen onderbouwde berekeningen te worden gemaakt (arbeidsintensief). Het vraagt om concrete marktkennis over vastgoedprijzen en stichtingskosten. Daarnaast dient deze prijs nog te worden uit onderhandeld met de ontwikkelende partijen. In de praktijk kosten prijsonderhandelingen veel tijd en het is onzeker of de maximale residuele grondprijs uiteindelijk uit onderhandeld kan worden. Negatieve hefboomwerking Bij een stagnerende vastgoedmarkt is sprake van een negatieve hefboomwerking van de residuele grondwaarde. Bij dalende woningbouwprijzen en gelijkblijvende bouwkosten, ontstaat er een forse procentuele daling van de grondprijs. Bij stijgende prijzen is het omgekeerde het geval, maar door mogelijk toenemende bouwkosten kan deze prijsstijging weer teniet worden gedaan.

Tabel 2. Voor- en nadelen grondquotemethode

Voordeel	Nadeel
Eenvoud De grondprijzen zijn eenvoudig te berekenen aan de hand van grondquotes (percentages). Benadert de marktwaarde Doordat de grondquote methode een afgeleide is van de residuele grondwaarde methode benadert het de marktwaarde. De mate waarin is afhankelijk van de mate waarin wordt gedifferentieerd in woningtypes en locatie. Volgt woningprijzen Bij dalende woningbouwprijzen volgen de grondprijzen deze daling. Er treedt geen hefboomwerking op.	Inflexibel Grondquotes zijn ingedeeld in prijscategorieën. Elke categorie heeft zijn eigen quote. Meestal lopen de quotes op: hoe hoger de prijscategorie hoe hoger de quote. Wanneer een opstal naar een hogere categorie verschoven wordt, bijvoorbeeld als gevolg van een kwaliteitsimpuls kan dit leiden tot een flinke verhoging van de grondprijs. Daarnaast kan er discussie ontstaan over VON-prijzen. Immers welke prijs wordt gehanteerd? De prijs waarvoor een woning in verkoop wordt genomen of de prijs waarvoor de woning wordt verkocht (inclusief meerwerk).

Tabel 3. Voor- en nadelen vaste grondprijsmethode

Voordeel	Nadeel
Duidelijkheid & overzichtelijkheid Een vaste grondprijs is duidelijk en overzichtelijk voor betrokkenen. De gemeente kan de prijzen eenvoudig door rekenen in de verschillende grondexploitaties en voor het gemeentebestuur, de Raad en particulieren/bedrijven is het transparant en overzichtelijk welke grondprijs voor bouwrijpe grond betaald moet worden. Periodiek worden de grondprijzen vastgesteld. Afhankelijk van de keuze van de gemeenten kunnen er meerdere grondprijscategorieën worden onderscheiden.	Weinig mogelijkheden tot prijsdifferentiatie De vaste grondprijs is vaak een andere prijs dan de marktwaarde van de grond. De kenmerken van het vastgoed (grootte, kwaliteit, typologie en locatie) bepalen namelijk de prijs. Deze prijsdifferentiatie is beperkt mogelijk bij een vaste grondprijs methode. Door het onderscheiden van grondprijs categorieën kan dit deels worden opvangen, door woningcategorieën te onderscheiden, prijsstaffels te hanteren en rekening te houden met locatiekenmerken (bijvoorbeeld een lagere prijs bij kleine kernen en een hogere prijs voor het centrale dorp).

Keuze gemeente Zevenaar

Een grondprijs dient zoveel mogelijk de reële marktwaarde te vertegenwoordigen. In een krappe vastgoedmarkt is dat noodzakelijk om concurrerend te kunnen zijn. Dit geldt met name voor bouwgrond wat direct aan de eindgebruiker wordt verkocht (bedrijventerrein, vrije kavels). De consument zal immers "shoppen" naar een product met de beste prijs / kwaliteitsverhouding.

Inhoudelijk is de residuele grondwaarde methode de beste methode.

- Echter voor bouwgrond die direct aan de eindgebruiker wordt verkocht, is deze methode in beginsel niet toepasbaar. Immers op het moment dat de grond "in de etalage" wordt gezet, is nog niet bekend wat er wordt gerealiseerd. Voor deze bouwgronden is dan de vaste grondprijsmethode de beste methode. Om de marktwaarde zo goed mogelijk te benaderen wordt gewerkt met een staffelkorting, en met onderscheid naar kerkdorpen en stad Zevenaar. Vervolgens worden de prijzen voor vrije kavels periodiek op basis van referentie woningen en op basis van de comparatieve methode herijkt. Voor bedrijvenkavels wordt periodiek de comparatieve methode toegepast.
- Voor projectmatige bouw is de pure residuele grondwaarde methode arbeidsintensief. Als afgeleide hiervan kiest de gemeente Zevenaar voor de grondquote methode. Hierbij geldt dat voor referentiewoningen de residuele grondwaarde wordt berekend, en vervolgens wordt vertaald in een grondquote. Om het nadeel van inflexibiliteit (zie hierboven) te ondervangen wordt hierbij gewerkt met bandbreedtes. Hierbij wordt ook de locatie (stad/kerkdorp en courant/incourant) betrokken.
- Voor het Businesspark 7Poort is de residuele methode normatief toegepast op de meest gangbare verschijningsvormen. De daaruit voortvloeiende grondprijzen zijn vervolgens getoetst aan omliggende/concurrerende bedrijventerreinen. Dit heeft geleid tot een marktconforme prijsstelling per categorie.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-004

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	26 januari 2023
Zaaknummer	Z/22/437197 /ADV/22/1136458
Onderwerp	Regionale Woondeal 2.0 Arnhem Nijmegen
Portefeuillehouder	A. van Orden

Contactpersoon	L. Aries
E-mail	l.aries@zevenaar.nl
Telefoon	0316595111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, de provincie Gelderland en het Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Aanleiding was de constatering dat de regio in de top 3 van regio's met het hoogste woningtekort stond, de woonopgaven bovengemiddeld zijn en de uitvoering onder druk staat. De afspraken uit 2020 zijn geactualiseerd en waar gewenst ook geconcretiseerd. Via deze brief willen wij u informeren.

Kernboodschap
In de Woondeal staan afspraken over continuïteit en versnelling van de bouwproductie, verstedelijking en gebiedsontwikkeling, huisvesting van aandachtsgroepen, klimaatadaptatieve, conceptuele en circulaire woningbouw en leefbaarheid. Het actualiseren van de Woondeal sluit aan bij de ambitie om een regio te zijn met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van nieuwe en bestaande bewoners. De afspraken in de Woondeal zijn in lijn met de behoefte en zetten in op realisatie van twee derde deel betaalbare woningen vanaf 2025. Daarnaast wordt vanuit de "fair share" gedachte per gemeente vanaf 1 juli 2023 ingezet op minimaal 30% sociale huurwoningen in de planvorming. Deze uitgangspunten ondersteunen wij als gemeente en zijn ook al opgenomen in ons volkshuisvestelijk beleid. De geactualiseerde Woondeal is als bijlage toegevoegd bij deze informatiebrief, bijlage 1.

Context
- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☒ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

De huidige samenwerking via de Woondeal heeft de regio veel gebracht. De urgentie voor het oplossen van de woningnood, realisatie van betaalbare, circulaire en conceptuele woningen, werken aan leefbare wijken en huisvesting van aandachtsgroepen wordt breed gedeeld. Concrete resultaten zijn: een functionerende woningmarktmonitor, uitbreiding van plancapaciteit, toevoeging van nieuwe locaties en gebieden, ombuiging naar meer betaalbare programma's, een circulaire impactladder, extra handen en expertise via flexpools en aanjagers. Alle partijen hebben extra middelen beschikbaar gesteld voor toevoeging van nieuwe woningen en gebiedsontwikkelingen. De Rijksbijdragen aan (randvoorwaarden voor) woningbouw in deze regio tellen in de afgelopen 3 jaar op naar circa € 400 miljoen. Dit is cofinanciering voor gebiedsontwikkelingen en de bouw van 19.320 woningen. Lokale en regionale overheden, marktpartijen en corporaties investeren een veelvoud. Daarom is het een meerwaarde voor onze gemeente om onderdeel te blijven uitmaken van de Woondeal 2.0 Arnhem Nijmegen (zie ook informatie bijlage 4, infographic Woondeal 2020 2022).

In 2019 werd geconstateerd dat de regio tot de top 3 in Nederland behoorde met het grootste woningtekort. Uit de notitie "Woningbehoefteontwikkeling Groene Metropoolregio" (bijlage 2) blijkt dat het tekort en de woningbehoefte onverminderd hoog zijn en de behoefte aan betaalbare woningen in de sociale huur en in het middensegment groot. Versterkte samenwerking tussen regio(gemeenten), Provincie en Rijk is nodig ten behoeve van een passende bijdrage van iedere gemeente aan deze opgave.

In de Woondeal staan afspraken over continuïteit en versnelling van de bouwproductie, verstedelijking en gebiedsontwikkeling, huisvesting van aandachtsgroepen, klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw en leefbaarheid. Op al deze punten zijn de afspraken uit 2020 geactualiseerd en waar gewenst ook geconcretiseerd. De voornaamste wijziging is het uitgangspunt dat elke gemeente inzet op realisatie van twee derde deel betaalbare woningen vanaf 2025. In de huidige Woondeal is de doelstelling van 50% betaalbare woningen op regioniveau opgenomen. Daarnaast wordt vanuit de 'fair share' gedachte per gemeente van 1 juli 2023 ingezet op minimaal 30% sociale huurwoningen bij nieuwe plannen. Deze uitgangspunten zijn al opgenomen in ons volkshuisvestelijk beleid in o.a. het plan woningbouw, Liemerse woonagenda en richtlijnennotitie. In 2023 gaan wij onze woonvisies actualiseren naar een geïntegreerde woonzorgvisie waar deze uitgangspunten ook in worden opgenomen. Ook de afspraken op het gebied van klimaatadaptief en conceptueel en circulair bouwen passen binnen ons lokaal beleid.

Samenwerking binnen de Woondeal verbetert de aanpak van de woonopgaven. Invulling van de woonopgaven is echter voor een belangrijk deel afhankelijk van onzekerheden die buiten de reikwijdte van deze samenwerking vallen, zoals economische ontwikkelingen, stijgende bouwkosten en migratie. Juist het bespreken en het maken van afspraken over hoe partijen omgaan met deze ontwikkelingen is één van de meerwaarden van de samenwerking.

Weet wel dat in de Woondeal geen afspraken gemaakt worden over concrete financiële bijdragen aan projecten. De Woondeal is de samenwerkingsconstructie waarbinnen partijen hierover nadere afspraken kunnen maken. Bijvoorbeeld over inzet van extra personeel of over kansrijke rijks- en provinciale regelingen voor deze regio.

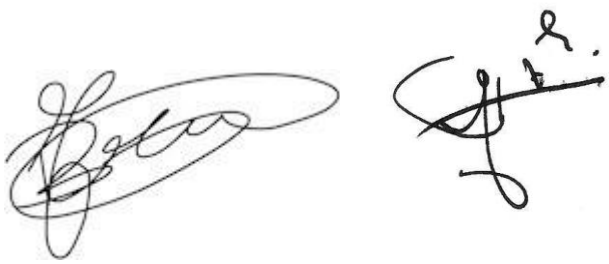
Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
Op 10 januari 2023 is er een gezamenlijk persbericht uitgegaan.

Vervolgproces

Na vaststelling van de Woondeal 2.0 regio Arnhem-Nijmegen wordt deze op een nog te bepalen datum in maart ondertekend, gelijktijdig met de andere woondeals in Gelderland en in aanwezigheid van partijen die de Woondeal 2.0 ondersteunen. Voor de uitvoering en samenwerking zijn afspraken opgenomen in de Woondeal. De Woondeal is een van de speerpunten van de Groene Groei opgave vanuit de GMR.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. INK/22/1135187 Woondeal 2.0 regio Arnhem-Nijmegen
2. INK/22/1135188 Reactienota concept Woondeal
3. INK/22/1135190 Notitie "Woningbehoefteontwikkeling Groene Metropoolregio"
4. INK/22/1137782 Infographic Woondeal 2020 2022

Woondeal 2.0 regio Arnhem – Nijmegen

Samenwerkingsagenda voor de woningbouwopgave in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Kern van de Woondeal 2.0 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

De gemeenten binnen de **Groene Metropoolregio,** (Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar), **Gemeente Arnhem**, **Gemeente Nijmegen**, **Provincie Gelderland** en **het Rijk** - via de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening - werken samen aan de woningmarktopgaven in de Groene Metropoolregio.

Waarom een woondeal?

In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Aanleiding was de constatering dat de regio in de top 3 van regio's met het hoogste woningtekort stond, de woonopgaven bovengemiddeld zijn en de uitvoering onder druk staat. Het regionale woningbehoefteonderzoek herbevestigt dat de woonopgave het lokale niveau overstijgt; versterkte samenwerking tussen regio(gemeenten), Provincie en Rijk is nodig ten behoeve van een passende bijdrage van iedere gemeente aan deze opgave. Landelijk is sindsdien de opgave steeds manifester geworden. Nationaal wordt daarom ingezet op de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3 deel betaalbaar is. In vervolg op deze nationale ambitie zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Rijk en de provincie Gelderland over de realisatie van 100.000 woningen tot en met 2030. Dit krijgt nadere invulling via deze woondeal.

Het partnerschap is vastgelegd in de woondeal uit 2020. Marktpartijen en woningcorporaties hebben hun ondersteuning hierbij uitgesproken. Daarmee is een constructieve samenwerking van de grond gekomen die heeft gezorgd voor gezamenlijke focus en commitment van alle partijen. Om gezamenlijk verder te werken aan de gestelde ambities actualiseren en concretiseren de betrokken partijen de bestaande afspraken.

<u>Bovengemiddelde inzet nodig</u>

Een bovengemiddelde opgave vraagt ook om een bovengemiddelde inzet. Dit kan alleen gehaald worden als Rijk, provincie en gemeenten gezamenlijk, en samen met onze partners, de komende jaren stevig en gericht blijven sturen. Dit betekent zoveel mogelijk barrières wegnemen en, als het tegenzit, met elkaar aanpakken te bedenken hoe we onze ambitie dan wel kunnen halen. Als we de benodigde gezamenlijke inzet niet realiseren, worden de gestelde doelen niet gehaald; noch in betaalbaarheid, noch in kwaliteit of aantallen.

De woondeal moet de basis zijn om de komende jaren de noodzakelijke extra inzet te kunnen garanderen. Deze inzet bestaat onder andere uit het leveren van extra capaciteit en expertise, het beschikbaar stellen van subsidieregelingen, en het doen van ondersteunende investeringen voor de brede ruimtelijke investeringen die nodig zijn om de groei van de regio in goede banen te leiden. Een woondeal, met de organisatie die daarbij hoort, is randvoorwaardelijk voor deze extra inzet.

Wat hebben we bereikt sinds 2020?

De urgentie voor het oplossen van de woningnood, realisatie van betaalbare, circulaire en conceptuele woningen, werken aan leefbare wijken en huisvesting van aandachtsgroepen wordt breed gedeeld. Concrete

resultaten zijn: een functionerende woningmarktmonitor, uitbreiding van plancapaciteit, toevoeging van nieuwe locaties en gebieden, ombuiging naar meer betaalbare programma's, een circulaire impactladder, extra handen en expertise via flexpools en aanjagers. Alle partijen hebben extra middelen beschikbaar gesteld voor toevoeging van nieuwe woningen en gebiedsontwikkelingen. De Rijksbijdragen aan woningbouw in deze regio tellen in afgelopen 3 jaar op naar circa € 400 miljoen. Dit is cofinanciering voor gebiedsontwikkelingen en de bouw van 19.320 woningen. Lokale en regionale overheden, marktpartijen en corporaties investeren een veelvoud.

Voortbouwen van de samenwerking in de Woondeal

Met deze geactualiseerde Woondeal onderkennen partijen de bovengemiddeld grote woonopgave, continueren de samenwerking uit 2020 en geven het partnerschap verder vorm. Bovendien zorgen we hiermee voor continuïteit en zekerheid richting marktpartijen en woningcorporaties. Op enkele aspecten is dit een actualisatie, vooral waar het gaat om het 'hoe'? Hoe zorgen we ervoor dat we samen resultaat boeken?

Wat willen we de komende jaren bereiken?

We zijn er nog niet. Voor het langjarig toevoegen van voldoende woningen, ruimtelijk goed ingepast binnen het concept 'meer stad én meer landschap' blijft ieders inzet en betrokkenheid noodzakelijk. Rijk, provincie en gemeenten zetten in op:

- Realisatie van de woningbouwopgave als bouwsteen en binnen de kaders van de gezamenlijke Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen/Foodvalley.
- Een gezonde woningmarkt met een woningtekort van 2% in 2030. Daarom zetten we conform de provinciaal bestuurlijke afspraak in op de bouw van 33.000 woningen tot en met 2030. En richting 2040 zo'n 55.000 woningen. Circa 20.000 van deze woningen worden gerealiseerd in 3 grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties: Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en de Spoorzone Arnhem Oost en 17.000 woningen in de 17 andere focusgebieden.
- Ophoging van de woningproductie van 3.300 naar zo'n 3.700 woningen per jaar; onder andere door inzet op flexwoningen en ruimte voor alternatieve woonvormen.
- Gezamenlijk inzet voor het huisvesten van jong talent om zo bij te dragen aan de kenniseconomie. Door realisatie van voldoende studentenhuisvesting en inzet op voldoende aanbod voor jonge starters. Het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting (LAS) wordt hierbij als uitgangspunt gehanteerd.
- Beter benutten van de bestaande voorraad als (onderbelichte) kans voor het verminderen van de woningnood en het optimaal benutten van de gebouwde omgeving bij de groei van het aantal kleinere huishoudens, als kans voor het vergroten van leefkwaliteit in bestaande wijken, én voor het realiseren van de ambities van de verstedelijkingsstrategie 'meer landschap meer stad'.
- In lijn met de nationale doelstelling naar 2/3 betaalbaar een vergroting van de beschikbaarheid van woningen voor mensen met lage en middeninkomens, waaronder veel starters. We zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen en een evenwichtige spreiding daarvan over de gemeenten.
- Op dit moment is 31% van de woningen in de regio een corporatiewoning. Iedere gemeente zorgt vanaf 2025 binnen de nieuwbouw voor minimaal 30% sociale huur en minimaal 35% middenhuur en betaalbare koop (tot € 355.000). Op basis van de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek zet de regio zich ervoor in dat een op basis van het woonbehoefteonderzoek per gemeente te bepalen deel in het middensegment bestaat uit betaalbare koopwoning voor de lagere inkomens met een prijs van maximaal € 250.000 of middenhuur.
- Verduurzamen en toekomstbestendig maken van de bouwsector en vermindering van bouwkosten, doordat circulair en conceptueel bouwen de norm is bij woningbouw. Zo dragen we bij aan de reductie van 55% tot 60% CO_2-uitstoot (Paris-proof), 50% primaire grondstoffen en 50% uitstoot van stikstof in 2030. Met klimaatadaptief bouwen en beheren beperken we de overlast van de gevolgen van klimaatverandering. Dit gaat hand in hand met natuurinclusief bouwen.

Wat gaan we samen doen om de doelen te halen?

Momenteel telt de regio tot en met 2030 een voldoende omvangrijke harde en zachte planvoorraad. Op grond hiervan is het realiseren van 33.000 woningen tot en met 2030 haalbaar. Het vraagt een blijvende intensieve samenwerking van Rijk, provincie en gemeenten, samen met corporaties en marktpartijen. Per opgave zijn de hoofdactiviteiten voor de uitvoering door Rijk, provincie en gemeenten aangegeven. De verdieping is opgenomen in de artikelsgewijze uitwerking van de woondeal. Alleen als we al deze activiteiten in samenhang uitvoeren, kunnen we onze inzet voor een gezonde woningmarkt realiseren.

<u>Continuïteit en versnelling van de bouwproductie</u>

- Adequate financiële ondersteuning voor (ruimtelijke inpassing van) betaalbare woningen conform de brede verstedelijkingsstrategie vanuit het principe meer landschap meer stad.
- Partijen focussen op woningbouwgebieden die voldoende omvangrijk zijn (minimaal 500 woningen in Arnhem en Nijmegen, minimaal circa 250 woningen buiten deze twee steden), snel in uitvoering zijn met inzet vanuit markt en overheid, en regionale betekenis hebben op grond van de Verstedelijkingsstrategie.
- Beter benutten bestaande voorraad door experimentele aanpak in vastgoed en waar nodig het creëren van regelruimte.
- Versterken uitvoeringsorganisatie door inzet provinciale Actieplan Wonen en personele inzet gemeenten.
- Aanpak stikstofproblematiek en netcongestie op het elektriciteitsnet door het Rijk.

<u>Betaalbare woningen voor lage en middeninkomens</u>

- In lijn met nationale doelstelling rondom sociale huur en betaalbaarheid nemen gemeenten hun fair share in de bouwopgave voor lage en middeninkomens. Zij werken dit binnen de kaders van de woondeal lokaal uit op basis van behoefte.
- Gemeenten brengen toegelaten instellingen maximaal in positie om hun aandeel in de woningbouwopgave te kunnen realiseren.
- Afdekken onrendabele toppen met rijks- en provinciale middelen, gelet op ambities 2/3 betaalbaar, stijgende bouw- en financieringskosten, en de bouw voor aandachtsgroepen.

<u>Verstedelijking en gebiedsontwikkeling</u>

- Partijen bewaken de samenhang van de nieuwbouw met de bestaande stad zodat dit bijdraagt aan groene, vitale, leefbare wijken en steden. Kwalitatief goede woningen moeten bereikbaar zijn en goed ingepast in de stad en in het landschap.
- Gezamenlijke en gecoördineerde inzet van menskracht en financiële middelen op grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en de Spoorzone Arnhem Oost.

<u>Speciale aandacht voor huisvesting van aandachtsgroepen</u>

- Gemeenten nemen hun fair share in de huisvestingsopgave van aandachtsgroepen.
- Gezamenlijke inzet als koploperregio om in 2023 te komen tot een (regionale) woonzorgvisie.

<u>Klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw als hefboom voor versnelling en leidend motief voor verduurzaming</u>

- Gemeenten en provincie werken samen aan het versnellen en opschalen van de transitie naar conceptueel en circulair bouwen.
- Inzet circulaire impactladder bij woningbouwontwikkeling; in 2023 bij minimaal 25 projecten.
- Gemeenten, provincie en marktpartijen werken samen aan het klimaatbestendig en natuurinclusief maken van zowel gebouwen als buitenruimte.

<u>Leefbaarheid</u>

- Het Rijk en de gemeente Arnhem dragen bij aan de Arnhem-Oost aanpak, inclusief Velp Zuid, en delen de ervaringen met de regio.

Totale inzet is randvoorwaardelijk voor slagen woondeal
Partijen onderkennen dat het realiseren van de doelstellingen ambitieus is, afhankelijk is van veel factoren, en in het huidige tijdsgewricht onder druk staat. Alle genoemde activiteiten zijn daarom in samenhang hiervoor minimaal noodzakelijk. In de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley en bijbehorende bestuurlijke afspraken (november 2022) zijn bij de ambities randvoorwaarden benoemd over het toevoegen van 100.000 woningen in beide regio's tot 2040. Ook in het provinciale bod (per brief aan de minister, met kenmerk 2022-006793, d.d. 27 september 2022) zijn randvoorwaarden benoemd, als voorloper op de afspraken met het Rijk. Deze randvoorwaarden gelden ook voor de realisatie van deze woondeal:

- Investeringen in bereikbaarheid
- Financiering van onrendabele toppen
- Voldoende goede ambtelijke capaciteit
- Voldoende stikstofruimte
- Voldoende netcapaciteit op het electriciteitsnet

Met deze woondeal onderkennen de partijen het belang van het invullen van deze randvoorwaarden voor het effectief uitvoeren van de afspraken. Daarbij is continuïteit en versterking van de uitvoeringsorganisatie essentieel om de gewenste ontwikkelingen uit deze woondeal vlot te trekken.

Daarnaast zijn veranderende omstandigheden op zichzelf al reden zijn voor het niet halen de doelen, zoals verder stijgende bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, of het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken. We erkennen dat (onvoorziene) marktomstandigheden en achterblijvende inzet van partijen van invloed zijn op de voortgang van de bouwproductie. Partijen spreken daarom af met elkaar in gesprek te blijven op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid, en bereid zijn doelstellingen bij te stellen als deze niet realistisch blijken te zijn.

Leeswijzer bij het vervolg

Dit kerndocument geeft aan waar we met deze woondeal met prioriteit aan werken. Om dit nauwgezet te verankeren in de samenwerking tussen Rijk, provincie en gemeenten is dit in het vervolg uitgewerkt in een 40-tal artikelen/afspraken. Dit is ook van belang voor bovenregionale afstemming en het kunnen invullen van de rollen van alle partijen in de regie op de woonopgave.

Partijen

- Deelnemers aan de Regeling **Groene Metropoolregio,** zijnde de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, handelend ter uitvoering van het besluit van de colleges van burgemeester en wethouders en middels volmacht rechtsgeldig vertegenwoordigd door de voorzitter van het gemeenschappelijk orgaan Groene Metropoolregio, de heer H.M.F. Bruls, hierna gezamenlijk te noemen: GMR*;
- **Gemeente Arnhem**, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer. A. Marcouch, burgemeester;
- **Gemeente Nijmegen**, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.M.F. Bruls, burgemeester;
- **Provincie Gelderland**, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P. Kerris, Portefeuillehouder Wonen, hierna te noemen: provincie;
- **Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening**, de heer H. de Jonge, hierna te noemen: minister / Rijk.

** Alle 18 gemeenten samen worden aangeduid als: regio*

Oranje gemarkeerde teksten verwijzen naar het landelijke / provinciale format.

1 Rollen en verantwoordelijkheden

Gemeenten, provincie, waterschappen en Rijk zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de versterking van de regie op de woningbouw en het realiseren van de woningbouwopgave. Alle overheidslagen dragen bij aan de woningbouwopgave vanuit hun specifieke rol in aansluiting op het huis van Thorbecke, en wet- en regelgeving zoals de Woningwet, de Huisvestingswet, de Wet Ruimtelijke Ordening en de Omgevingswet. In aansluiting daarop herbevestigen we het volgende:

- Het **College van B&W** is als eerste bestuursorgaan verantwoordelijk voor de zorg voor de fysieke leefomgeving. In aansluiting daarop zetten de gemeenten zich in voor voldoende bouwlocaties in ruimtelijke plannen voor de realisatie van de woningbouwafspraken uit de regionale woondeals. Met inzet van de wettelijke instrumenten zorgen gemeenten voor de benodigde (harde) plancapaciteit in de verschillende prijssegmenten (sociale huur, middenhuur en betaalbare koop) en voor verlening van omgevingsvergunningen.
- Het **Dagelijks Bestuur van het waterschap** is verantwoordelijk voor een doelmatig waterbeheer. In het Omgevingsplan houdt de gemeenteraad rekening met het waterbelang met het oog op behoud van waterkwaliteit en het voorkomen van wateroverlast, droogte en overstromingen om te komen tot een evenwichtige toedeling van functies aan locatie, onder meer woningbouwlocaties. Daarbij geldt onder meer het uitgangspunt van ‘’water en bodem sturend’’. De concrete uitwerking daarvan vindt plaats in het programma water en bodem sturend.
- De Provinciale Omgevingsvisie, omgevingsverordening en programma[1] vormen het bovenliggende beleidskader en bevat de regels en voorwaarden voor de regionale woonvisies en regionale woningbouwprogramma's. Vanuit deze wettelijke bevoegdheid is het college **van Gedeputeerde Staten van de provincie** verantwoordelijk voor de gebiedsgerichte coördinatie van de (ruimtelijke) doorvertaling van de provinciale woningbouwopgave in regionaal verband met de gemeenten. Het college **van Gedeputeerde Staten van de provincie** stuurt actief op de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering, waarbij het kwalitatieve in deze afspraken voor nu vooral de betaalbaarheid betreft. Doel is het toewerken naar meer balans in de woningvoorraad, met een streven naar 30% sociale huurwoningen in de bestaande

[1] PM eventueel in deze voetnoot de desbetreffende documenten per provincie noemen

voorraad op provinciaal niveau, regionaal niveau en lokaal niveau. Daarbij kunnen provincies rekening houden met specifieke situaties in regio's waarbij het toegroeien naar 30% evident niet logisch of haalbaar is. Provincies bevorderen door actieve sturing deze evenwichtige verdeling tussen en in de woondealregio's. Eventueel extra noodzakelijk juridisch instrumentarium zal onderdeel uitmaken van de wet regie volkshuisvesting.

- **De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening** is verantwoordelijk voor de realisatie van de nationale opgave en stelselverantwoordelijk voor de versterking van het wettelijk instrumentarium voor de medeoverheden om de woningbouwopgave te realiseren en voor ondersteuning van de uitvoering via inzet van (financiële) middelen. De minister stuurt actief op de realisatie van de nationale opgave door intensief en periodiek overleg met medeoverheden en monitoring van de woningbouw. Daarnaast coördineert de minister de opgaven die samenhangen met de woningbouw met de medeoverheden en andere departementen. Zo nodig hakt de minister voor VRO samen met collega-bewindspersonen knopen door.

2 Werkafspraken

2.1 Woningbouwopgave en versnelling

ONZE INZET

- Een gezonde woningmarkt met een woningtekort van 2% in 2030. Daarom zetten we conform de provinciaal bestuurlijke afspraak in op de bouw van minimaal 33.000 woningen tot en met 2030[2]. En richting 2040 zo'n 55.000 woningen. Circa 20.000 van deze woningen worden gerealiseerd in 3 grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties: Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en de Spoorzone Arnhem Oost en 17.000 woningen in de 17 andere focusgebieden.
- Ophoging van de woningproductie van 3.300 naar zo'n 3.700 woningen per jaar; onder andere door inzet op flexwoningen en ruimte voor alternatieve woonvormen.
- Beter benutten van de bestaande voorraad als (onderbelichte) kans voor het verminderen van de woningnood en het optimaal benutten van de gebouwde omgeving bij de groei van het aantal kleinere huishoudens, als kans voor het vergroten van leefkwaliteit in bestaande wijken, én voor het realiseren van de ambities van de verstedelijkingsstrategie 'meer landschap meer stad'.

AFSPRAKEN

1. Partijen hebben het streven om **33.000 woningen van 2022 tot en met 2030 toe te voegen**; dit betekent een ophoging van de realisatie van nu 3.300 woningen per jaar naar zo'n 3.700 woningen per jaar. Op dit moment is er voor de periode tot en met 2030 voldoende plancapaciteit van minimaal 48.000 woningen, waarvan 13.800 woningen harde plancapaciteit. Deze plancapaciteit ligt geleidelijk boven 130% van de geambieerde nieuwbouw van 33.000 woningen. Daarmee is er in theorie voldoende plancapaciteit en zijn er mogelijkheden om eventueel een grotere productie te realiseren ten behoeve van een toenemende woningbehoefte.

[2] Dit getal is in lijn met de 35.000 woningen uit de Verstedelijkingsstrategie die over een iets andere periode gaat, en is in lijn met het bod dat de provincie aan de rijksoverheid heeft gedaan.

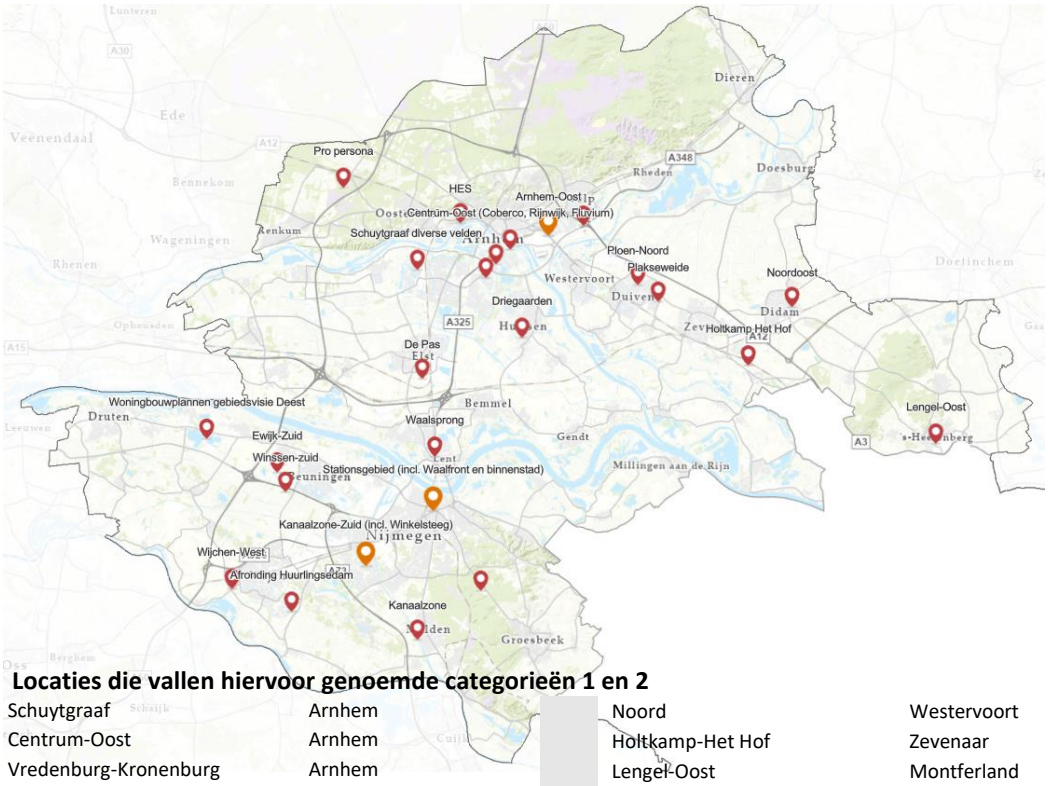
Tabel 1: Regionaal aandeel in de provinciale en nationale opgave

	Te realiseren woningen bruto	*Netto plancapaciteit*	**Betaalbaarheid [1)]** *Sociale huur*	*Midden-huur*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar-heid totaal*	*Woningen door woningcorporaties*
Arnhem	9.500	12.350	2.775	1.300	1.350	5.425	2.775
Berg en Dal	1.160	1.480	370	140	220	730	430
Beuningen	1.240	1.610	260	140	330	720	260
Doesburg	300	390	80	10	120	210	80
Druten	910	1.210	270	50	300	620	240
Duiven	780	1.000	235	40	250	525	235
Heumen	910	1.210	250	130	200	580	190
Lingewaard	1.410	1.860	440	110	270	820	440
Montferland	1.490	1.930	440	30	480	950	360
Mook & Middelaar	360	490	90	20	90	200	80
Nijmegen	13.070	17.010	4.430	2.710	1.610	8.750	4.240
Overbetuwe	1.070	1.425	430	60	320	810	430
Renkum	920	1.200	250	100	110	460	250
Rheden	810	1.060	110	190	350	650	110
Rozendaal	10	10	0	0	0	0	0
Westervoort	530	670	160	120	100	380	110
Wijchen	2.080	2.700	540	110	460	1.110	520
Zevenaar	1.520	1.950	440	120	435	995	440
Totaal	**38.070**	**49.555**	**11.570**	**5.380**	**6.995**	**23.935**	**11.190**
			30%	*14%*	*18%*	*63%*	*29%*

[1)] betaalbaarheid conform definities in afspraak 8.

2. De gemeenten dragen zorg voor **tijdige vaststelling van bestemmings- of omgevingsplannen**, en het afgeven van voldoende vergunningen voor de realisatie van de in tabel 1 benoemde woningbouwopgave in de regio.

3. Partijen **focussen op gebieden** waar een groot aandeel van de regionale productie moet komen. Deze focus moet eraan bijdragen dat de woningproductie in de regio voldoende omvang heeft. Voor deze kansrijke gebiedsontwikkelingen worden ondersteunende middelen vanuit Rijks- en provinciale regelingen met prioriteit ingezet. De gerichte aanpak van exploitatietekorten bij deze gebieden is nodig om de ambities uit deze woondeal waar te kunnen maken: door het afdekken van de publieke onrendabele top en de onrendabele top door een omvangrijker betaalbaar programma. Bij deze focus gaat het om:
   1) Grootschalige NOVEX woningbouwlocaties
      a. Spoorzone Arnhem Oost
      b. Nijmegen Kanaalzone
      c. Nijmegen Stationsgebied
   2) Regionaal significante gebieden die voldoen aan meerdere van onderstaande voorwaarden::
      - met toekenningen vanuit de **Woningbouwimpuls (Wbi) of Mobiliteitsfonds**, waaronder Kanaalzone Heumen, IJsseldistrict Rheden, Kronenburg-Vredenburg Arnhem, Wijchen-West en Ploen-Noord Duiven.
      - **voldoende omvangrijk zijn**: vanaf circa 500 woningen in Arnhem en Nijmegen, vanaf circa 250 woningen buiten deze twee steden.
      - **snel in uitvoering zijn**: start realisatie op afzienbare termijn en met focus vanuit markt (reality-check) en overheid.
      - **regionale betekenis hebben**: vanwege de logische samenhang met de regionale verstedelijkingsstrategie en mobiliteit.
   3) Per gemeente: belangrijke locaties (maatwerk).

Locaties die vallen hiervoor genoemde categorieën 1 en 2

Schuytgraaf	Arnhem	Noord	Westervoort
Centrum-Oost	Arnhem	Holtkamp-Het Hof	Zevenaar
Vredenburg-Kronenburg	Arnhem	Lengel-Oost	Montferland
Nijmeegseweg/Olympus	Arnhem	Didam Noordoost	Montferland
Spoorknoop-Oost (NOVEX)	Arnhem	Kanaalzone-Zuid (NOVEX)	Nijmegen
HES-Klingelbeek	Arnhem-Renkum	Stationsgebied (NOVEX)	Nijmegen
Wolfheze Pro Persona	Renkum	Waalsprong	Nijmegen
IJsseldistrict	Rheden	Ewijk-Zuid/west	Beuningen
Driegaarden	Lingewaard	Winssen-Zuid	Beuningen
De Pas	Overbetuwe	Deest	Druten
Plakseweide	Duiven	Kanaalzone	Heumen
Ploen-Noord	Duiven	Huurlingsedam	Wijchen
		Wijchen-West	Wijchen

Kleine plannen verspreid over de regio behouden hun waarde. De aandacht voor die plannen komt primair vanuit de lokale gemeentelijke inzet en generieke maatregelen. Ook voor deze plannen is financiële ondersteuning voor het afdekken van de onrendabele toppen als gevolg van een groter aandeel betaalbare woningen noodzakelijk.

4. Aanvullend op het bouwprogramma zetten de partners in op extra kansen door:
   - Betere **benutting van de bestaande woningvoorraad**. De vastgoedvoorraad wordt thans suboptimaal benut. Gebouwen staan leeg, of in grote woningen wonen weinig mensen. Sommige woningen sluiten niet aan op de lokale behoefte en is **herstructering of transformatie** gewenst door bijvoorbeeld: vervangende nieuwbouw, sloop en grootschalige renovatie. Gemeenten zetten zich met hulp van provinciale en landelijke regelingen in voor een betere benutting van het herbergend vermogen van de bestaande vastgoedvoorraad. Transformatie van zelfstandige woningen naar woonruimten voor meerdere kleine huishoudens met gemeenschappelijke voorzieningen biedte hierbij kansen: het levert naast meer woonruimte ook “sociale winst” op. Partijen richten zich hierbij op het inventariseren en oplossen van belemmerende regelgeving. De regio zet zich zo in om een nader te bepalen aantal woningen door transformatie te realiseren, waarmee wordt bijgedragen aan de landelijke opgave om 15.000 transformatiewoningen per jaar te realiseren. Dit aantal is onderdeel van de totale opgave opgenomen in tabel 1.
   - **Flexibele en tijdelijke woningen en/of vernieuwende bouwconcepten**, waardoor op een snelle

manier voorzien worden in de woningbehoefte. Regionaal gaat het om circa 1.800 tijdelijke woningen in de periode 2022 tot en met 2030 (zie tabel). Bij een eventueel achterblijvende bouwproductie bieden flex-woningen een passend alternatief, zodat het woningtekort niet oploopt. Mits dit niet ten koste gaat van leefbaarheid, woonkwaliteit, en ruimtelijke kwaliteit. Gemeenten gaan hiertoe in gesprek met grondeigenaren en/of stellen eigen grondposities beschikbaar. Met woningcorporaties maken gemeenten prestatieafspraken over realisatie van deze woningen. Deze tijdelijke woningen worden beschikbaar gesteld aan een brede doelgroep, waaronder internationale medewerkers, studenten, jongeren, spoedzoekers en andere woningzoekenden op de huidige wachtlijsten voor huurwoningen. Gemeenten maken gebruik van de mogelijkheden die de Stimuleringsaanpak Flexwonen van het Rijk biedt, waaronder deelname aan de versnellingskamers en garantstelling voor investeringen (Garantiefonds). Ook de provincie brengt kennisuitwisseling, ondersteuning en garantstelling rond flex-wonen in, als onderdeel van het Actieplan Wonen. Omdat het woningen betreft op tijdelijke locaties stelt het Rijk een herplaatsingsgarantie beschikbaar. Gemeenten, regio en provincie doorlopen een gemeenschappelijke herplaatsingsladder, waarmee de kans vergroot wordt dat na de tijdelijke exploitatie in de betreffende gemeente, regio of provincie een volgende locatie beschikbaar komt voor de flexwoningen. De inzet via de woondeals maakt onderdeel van de herplaatsingsladder uit. De gemeenten Nijmegen (€ 6 mln) en Wijchen (€ 1 mln) hebben reeds gebruik gemaakt van stimuleringsmaatregelen.

Aantallen geplande flex-woningen, zoals in najaar 2022 bekend bij provincie Gelderland

Nijmegen	660
Overbetuwe	325
Arnhem	150
Beuningen	90
Renkum	100
Rheden	30
Duiven	100
Lingewaard	100
Wijchen	150
Zevenaar	30
Montferland	20
Doesburg	15
Druten	60

5. Om de afspraken uit deze woondeal uit te voeren is **aanvullende ambtelijke capaciteit en kennis** in de gehele regio noodzakelijk. Met name in kleine gemeenten ontbreekt het veelal aan specifieke kennis en in de gehele regio speelt een gebrek aan ambtelijke capaciteit. Rijk en provincie ondersteunen de regio bij het invullen van aanvullende expertise (zoals middels het expertteam woningbouw en financiële ondersteuning van een regionale flexpool), met maatregelen uit het provinciale Actieplan Wonen en waar nodig met ambtelijke capaciteit en het verkennen van alternatieve (juridische) instrumenten.

6. Vanwege de grote urgentie van de opgave is het nodig dat woningen sneller worden gerealiseerd; sneller dan de gemiddeld 10 jaar die nu landelijk gebruikelijk is. Het is daarom cruciaal dat er wordt gewerkt aan het **sneller, slimmer en efficiënter inrichten van de processen en procedures** die bij de realisatie van woningbouw van toepassing zijn. Hierbij bezien we het gehele bouwproces. Ook vraagt dit integraal werken van ministeries en binnen de provincie voor een vlotter lopend bouwproces. Ook is het van belang samen een goed participatieproces in te richten, informeel en formeel. Door BZK is in overleg met medeoverheden en marktpartijen een actieplan Versnellen Processen en Procedures opgesteld. Het volgende wordt (regionaal) gezamenlijk opgepakt;
   - Bij de initiatieffase, bij het organiseren van het plan- en realisatieproces, zorgen voor heldere beslismomenten en benodigde mandaten. Dit zorgt voor het efficiënt en binnen termijnen doorlopen van procedures.
   - Versterking van de samenwerking tussen provincie en gemeenten bij het zo efficiënt mogelijk inzetten van de beschikbare ambtelijke capaciteit en expertise. Dit gebeurt via de regionale flexpools en het Actieplan Wonen, en samenwerking met onderwijsinstellingen.
   - Actueel houden van ruimtelijke beleidskaders en beleid rondom participatie en ruimtelijke plannen ten behoeve van een transparant en zorgvuldig proces.

7. De **regionale versnellingstafel** wordt uitgebouwd, zodat afspraken gemaakt kunnen worden om specifieke woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Naast de provincie, gemeenten en het Rijk, sluiten ook marktpartijen en corporaties, en afhankelijk van

het vraagstuk waterschappen, kennisinstellingen en bewonersorganisaties aan. De Groene Metropoolregio organiseert deze versnellingstafel. Partners aan deze tafel prioriteren met elkaar de te bespreken gebiedsspecifieke thema's. Indien er sprake is van landelijke thema's kunnen deze worden doorgezet naar de landelijke versnellingstafel. Het is van belang bij vertraging samen naar oplossingen te zoeken.

2.2 Betaalbare woningen voor lage en middeninkomens

ONZE INZET

- Vergroting van de beschikbaarheid van woningen voor mensen met lage en middeninkomens, waaronder veel starters. We zorgen in lijn met de nationale doelstellingen voor voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen en een evenwichtige spreiding daarvan over de gemeenten.
- Op dit moment is 31% van de woningen in de regio een corporatiewoning. Iedere gemeente zorgt vanaf 2025 binnen de nieuwbouw voor 30% sociale huur en minimaal tussen 35% à 40% middenhuur en betaalbare koop (tot € 355.000).
- Op basis van de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek zet de regio zich in voor realisatie van een deel hiervan als betaalbare koopwoning voor de lagere inkomens of middenhuurwoningen (met een prijs van maximaal € 250.000 of een vergelijkbare acceptabele huurprijs op basis van het inkomen)

AFSPRAKEN

8. Op regionaal niveau werken we toe naar **twee derde deel betaalbare huur- en koopwoningen**. Om dit te bewerkstelligen werkt elke gemeente toe naar een nieuwbouwprogramma met minimaal 67% betaalbare woningen en **minimaal 30% in de sociale huur**. Voor plannen waar per 1 juli 2023 nog geen vastgesteld bestemmingsplan, omgevingsplan of anterieure overeenkomst voor is, geldt dit nieuwbouwprogramma als richtlijn. Hierdoor zal vanaf circa 2025 het programma op lokaal niveau gaan voorzien in de ambitie. De (verdere) invulling van de betaalbare segmenten in de regiogemeenten gebeurt op basis van de behoefte.
   Hierbij gelden de volgende definities:
   - Sociale huurwoningen definiëren we als huurwoningen:
     - met aanvangshuurprijs tot de liberalisatiegrens (€ 763,47, prijspeil 2022),
     - bij nieuwbouwplannen geldt als aanvullende eis dat de woning minimaal 25 jaar met bovenstaande voorwaarden wordt aangeboden (rijkslijn),die wordt toegewezen aan de doelgroep voor sociale huurwoningen conform de Woningwet en ook aan aandachtsgroepen als uitstromers, urgenten en statushouders,
     - en die een kwaliteit hebben die in de corporatiesector gebruikelijk is.
   - Middenhuurwoningen definiëren we als huurwoningen:
     - met een huurprijs boven de liberalisatiegrens en met een maximale prijs, gelijk aan 187 Woningwaarderingsstelsel- punten (€ 1.026, prijspeil 2023). Uitgangspunt is aansluiten bij de bovengrens van het reguleringsvoorstel van middenhuur van het rijk;
     - met een instandhoudingstermijn van minimaal 15 jaar;
     - voor 1 persoonshuishoudens met een inkomen niet hoger dan € 56.527 en voor meerpersoonshuishoudens niet hoger dan € 75.369 (prijspeil 2022 voor huishoudinkomens in 2020)
   - Betaalbare koopwoningen definieert het Rijk als:
     - koopwoningen met een verkoopprijs van maximaal € 355.000
     - bij de inzet van Rijksmiddelen wordt deze prijsgrens gehanteerd.
     - in lijn met het woningbehoefteonderzoek zet de regio zich in voor realisatie van betaalbare koopwoning voor de lagere inkomens met een maximale prijs van € 250.000.
     - de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek zijn richtinggevend voor de verdeling van deze woningen in de regio, waarbij gemeenten voor de 35% à 40% middenhuur- en betaalbare

koopwoningen, waarvan een op basis van het woonbehoefteonderzoek te bepalen deel als middenhuur en / of betaalbare koopwoning voor de lagere inkomens.

Genoemde prijzen worden geïndexeerd conform landelijke normen.

9. Met de percentages sociale huur, middenhuur en betaalbare koopwoningen realiseert de regio 2/3 deel van de productie in het betaalbare segment. Daarbij is er op basis van het **woningbehoefteonderzoek ruimte voor uitwisseling** tussen de segmenten, met dien verstande dat er voldoende sociale huurwoningen en middenhuur en / of betaalbare koopwoningen voor de lagere inkomens worden toegevoegd.

10. Elke gemeente neemt een **fair share** van de regionale opgave. In de Nationale prestatieafspraken met de corporatiesector, VNG en Woonbond is opgenomen dat corporaties verantwoordelijk zijn voor de bouw van nationaal 250.000 sociale huurwoningen en 50.000 middenhuurwoningen. De corporaties in de regio zetten zich in voor de realisatie van 10.000 sociale huurwoningen in de regio Arnhem-Nijmegen. De bijdrage aan middenhuur moet nog nader uitgewerkt worden. Deze aantallen worden, wat betreft de nieuwbouwopgave, leidend voor de lokale prestatieafspraken die gemeenten, corporaties en huurdersorganisaties maken.

    Hiertoe zetten zij de volgende stappen:
    - Partijen (gemeente, provincie en Rijk) zorgen, in lijn met de Nationale prestatieafspraken, voor voldoende steun en locaties om de afgesproken aantallen sociale huurwoningen daadwerkelijk te realiseren.
    - Gemeenten spannen zich maximaal in om toegelaten instellingen in positie te brengen om sociale huurwoningen daadwerkelijk te kunnen realiseren. Zij nemen dit op in hun lokale woonbeleid, informeren bouwgrondeigenaren in hun gemeente hierover, en brengen deze eigenaren actief in onderhandeling met de corporatie(s).
    - Partijen ondersteunen dit verder door het inzetten van reguleringsinstrumentarium, actief grondbeleid, en / of door het afdekken van onrendabele toppen via daartoe bestemde fondsen.

11. Waar de toevoeging van extra sociale huurwoningen aantoonbaar leidt tot sterk bovengemiddelde **leefbaarheidsproblematiek** kan voor die woningbouwlocatie uitgaan worden van een lager aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw, dit ten behoeve van meer variatie. Zij compenseert dit elders in de gemeente.
    Mocht dit niet mogelijk en ook niet wenselijk zijn vanwege een te eenzijdige sociaal-economische opbouw van de kern met een hoog percentage sociale huur, dan zet de gemeente in op de bouw van extra betaalbare koop- en middenhuurwoningen. Gemeenten onderbouwen dit naar elkaar en naar de provincie. Zij verklaren zich voor die situaties onderling solidair om in totaal regionaal 30% sociale huur in de nieuwbouw te realiseren. De provincie moet in kunnen stemmen met de onderbouwing van deze vorm van maatwerk.

12. In de Nationale Prestatieafspraken tussen Rijk, VNG, Aedes en Woonbond is opgenomen dat het aantal **woningen met een huurprijs tot € 550** (prijspeil 2020) in de totale corporatievoorraad niet afneemt. In de regio Arnhem-Nijmegen had in 2020 naar schatting rond 40% van de corporatiewoningen in de voorraad een huurprijs van € 550 of minder. De inzet bij lokale prestatieafspraken is dat dit niveau tot ten minste 2025 gelijk blijft.

13. Om de woningen in het betaalbare en middensegment bij de juiste doelgroep terecht te laten komen, ze **langjarig betaalbaar te houden en (onder)verhuur te voorkomen** zullen Rijk, provincie en regio expertise delen (bijvoorbeeld via gezamenlijke kennissessies) over instrumenten als zelfbewoningsplicht, opkoopbescherming, kettingbedingen, etc.

2.3 Huisvesting aandachtsgroepen

ONZE INZET

- Voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen en een evenwichtige spreiding daarvan over de gemeenten.
- Gezamenlijk inzet voor het huisvesten van jong talent om zo bij te dragen aan de kenniseconomie. Door realisatie van voldoende studentenhuisvesting en inzet op voldoende aanbod voor jonge starters. Wat betreft studentenhuisvesting is het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting (LAS) leidend.

AFSPRAKEN

14. De regio is koploperregio in het kader van het programma **Een thuis voor iedereen**. Dit betekent dat zij voorop loopt als het gaat om het maken van een (regionale) woonzorgvisie en regionale afstemming over de huisvestingsopgave voor aandachtsgroepen. Dit proces pakt de regio op in samenwerking met bewonersorganisaties, woningcorporaties, zorg- en welzijnspartijen. De regio wordt hierin ondersteund door het Rijk, VNG, Provincie, RVO en Platform31. In het programma wonen en zorg voor ouderen en het programma Een thuis voor iedereen zijn als aandachtsgroepen benoemd: ouderen, dak- en thuisloze mensen, statushouders, sociaal en medisch urgenten, uitstromers uit een instelling, internationale medewerkers, woonwagenbewoners en studenten. In de uit te werken regionale woonzorgvisie wordt aandacht besteed aan de huisvestingsopgave en daaraan gerelateerde ondersteunings- en zorgopgave van deze aandachtsgroepen. Daarbij is er ook aandacht ook aandacht voor een goede aansluiting op de leefomgeving en voor afstemming met het Zorgkantoor en de zorgaanbieders. De aanpak van de koploperregio kent de volgende mijlpalen:
    - Eerste kwartaal 2023 is er een analyse van de huisvestingsvraag en het -aanbod voor alle aandachtsgroepen. Daarbij wordt toegewerkt naar een zoveel mogelijk uniforme benadering met gelijke definities. Dit wordt ook onderdeel van het regionale behoefteonderzoek en de monitoring.
    - Dit leidt eind 2023 tot nadere regionale afstemming over de opgave en een regionale woonzorgvisie.
    - De aantallen die hieruit komen worden in een herijking van de woondeal voor 2024 en in prestatieafspraken met woon- en zorgpartijen meegenomen.
    - Alle gemeenten stellen in lijn met het beleidsprogramma ‘Een thuis voor iedereen’ in 2023 lokaal een integrale woonzorgvisie op. Uitgangspunt hierbij is dat elke gemeente haar fair-share neemt in de huisvestingsopgave van aandachtsgroepen (zie afspraken).

    In het kader van de koploperregio werken gemeenten, betrokken partijen en provincie de regionale woonzorgvisie uit. De exacte invulling hiervan moet in 2023 geconcretiseerd worden en vorm en inhoud krijgen.

15. Specifieke aandacht is nodig voor de ondersteuning van de **woonbehoeften van ouderen**. Door de vergrijzing zijn er over twintig jaar naar schatting in heel Nederland 1,6 miljoen 80+ers. Dat is twee keer zoveel als op dit moment. Er is een toenemende behoefte aan woningen die aansluiten bij de wensen van ouderen. In het beleidsprogramma ‘wonen en zorg’ is aangekondigd dat er nationaal behoefte is aan 290.000 woningen geschikt voor ouderen. Het betreft 170.000 nultredenwoningen en 80.000 geclusterde woonvormen die ook geschikt zijn voor ouderen. Ook is er een landelijke opgave voor ca. 40.000 woningen met verpleegzorg op basis van scheiden wonen en zorg (VPT). Deze opgave worden regionaal en lokaal verder uitgewerkt in de woonzorgvisies.

16. Ten behoeve van **studenten** voegt SSH& over de periode 2021 t/m 2030 (netto) minimaal 1.000 eenheden in Nijmegen en minimaal 200 in Arnhem toe. Op basis van het woningbehoefteonderzoek en de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting wordt door zowel de gemeente Nijmegen als de gemeente Arnhem – in

overleg met SSH&, onderwijsinstellingen en huurdersorganisatie SPH – gekeken wat de aangepaste ambitie is voor 2024 en verder.

2.4 Klimaatadaptief, conceptueel en circulair bouwen

ONZE INZET

Verduurzamen en toekomstbestendig maken van de bouwsector en vermindering van bouwkosten, doordat circulair en conceptueel bouwen de norm is bij woningbouw. We willen in 2030 komen tot de reductie van 55% tot 60% CO_2-uitstoot (Paris-proof), 50% primaire grondstoffen en 50% uitstoot van stikstof in 2030. Hierop monitoren we periodiek en sturen bij indien nodig. Met klimaatadaptief bouwen en beheren beperken we de overlast van de gevolgen van klimaatverandering. Dit gaat hand in hand met natuurinclusief bouwen.

AFSPRAKEN

17. Partijen werken in nauwe samenwerking met de woningcorporaties en de werkorganisaties Citydeal **conceptueel en circulair bouwen** en Cirkelstad aan een regionaal programma 'Circulair en conceptueel bouwen'. Dit programma bevat concrete 'bouwstenen' die bijdragen aan het versnellen en opschalen van de transitie naar circulair en conceptueel bouwen.
    De regio spant zich in om in 2025 minimaal 25% en in 2030 minimaal 50% van het aantal woningen industrieel te laten bouwen. En om in 2025 minimaal 25% en in 2030 minimaal 50% minder primaire grondstoffen in projecten te gebruiken. Deze verschuiving leidt onder meer tot een betere betaalbaarheid, kortere bouwtijd, minder stikstofuitstoot op de bouwplaats en een betere milieuprestatie.

18. Gemeenten leggen **concrete en meetbare doelstellingen** vast in beleid en projectuitvragen en de regio monitoort de regionale voortgang rondom:
    1. Het verminderen van het gebruik van primaire **grondstoffen**, door toe te werken naar een volledig circulaire bouweconomie op basis van hernieuwbare (biobased) grondstoffen en oneindig kunnen gebruiken van bouwmaterialen.
    2. Het vergroten van de losmaakbaarheid en **hergebruikpotentie** van materialen en grondstoffen.
    3. Het verminderen van het **milieu-effect** van bouwen. Door binnen aanbestedingen in te zetten op het verbeteren van de milieuprestatie tot minimaal een Milieuprestatie Gebouwen (MPG-norm) van 0,5. Aanvullend hierop sturen de gemeenten op de directe CO_2 impact van woningbouw. Dit bereiken zij door aansluiting op landelijke initiatieven en ontwikkelingen, zoals het 'Manifest 2.0 – bouwen binnen de grenzen van onze planeet'.

    We meten op projectniveau en monitoren op regionaal niveau of de woningbouwopgave in lijn is met deze doelstellingen, zodat we indien nodig kunnen bijsturen. We zetten daarvoor de circulaire impactladder als instrument in op projectniveau, onderzoeken welke instrumenten aanvullend nodig en beschikbaar zijn om te sturen op milieu-impact en losmaakbaarheid en breiden de regionale planmonitor uit met duurzaamheidsindicatoren. Daarnaast onderzoeken hoe we aan kunnen sluiten op de landelijke ontwikkeling en implementatie van Het Nieuwe Normaal (HNN) als meetinstrument en dragen we projecten aan voor de projectevaluaties op basis van Het Nieuwe Normaal.

19. De regio adviseert en ondersteunt gemeenten en woningcorporaties en werkt aan een **uniforme werkwijze** in beleid en in projecten (prestatieafspraken, inkoop- en tenderstrategie en -voorwaarden, publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instrumenten). Hierdoor wordt een duidelijk signaal en duidelijke verwachtingen aan de markt afgegeven en zijn we als overheden voorspelbaar en betrouwbaar.

20. Gemeenten werken samen aan het creëren van een **level playing field**, en scheppen daarmee de voorwaarden die nodig zijn om conceptueel en circulair bouwen een gelijke kans of voordeel te geven.

Circulair bouwen met biobased of hergebruikte materialen is (op dit moment) vaak nog duurder dan conventionele methodes, zoals betonbouw. Dit maakt dat deze vorm van bouwen op prijs moeilijk kan concurreren met betonbouw, terwijl de maatschappelijke baten (CO_2, stikstof, grondstoffen, gezondheid) wel een stuk hoger liggen. Door CO_2-beprijzing (en waardering) ontstaat inzicht in de maatschappelijke baten van circulair bouwen. Dit inzicht is nodig om eerlijke afwegingen en keuzes binnen projecten te maken.

21. Voor projecten waar gemeentes of corporaties geen grond- of vastgoedeigendom (private gronden) hebben en doelstellingen of prestatie-eisen niet via publiekrechtelijke of privaatrechtelijke weg opgelegd kunnen worden, werkt de regio aan een publiek-privaat '**convenant circulair en conceptueel bouwen**', waarin concrete en bindende afspraken staan over doelstellingen en prestaties op het vlak van circulair en conceptueel bouwen.

22. Gemeenten, provincie en marktpartijen nemen **klimaatbestendigheid** mee in het ontwerp van gebouwen en buitenruimte. Hierbij zijn water en bodem een sturend principe en wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de kennis en concepten van het nationale Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Energietransitie en verduurzamen van de bestaande woningvoorraad

23. In navolging op de woondeal uit 2020 werken alle gemeenten in de regio met een **transitievisie warmte**, waarin is opgenomen in welke wijken de gemeenten voor 2030 werken aan de energietransitie.

24. In navolging van de woondeal uit 2020 maken partijen in de wijkuitvoeringsplannen inzichtelijk wat de **investeringen in verduurzaming/ energietransitie** zijn die op gebouweigenaren, huurders en gemeenten afkomen, mede in relatie tot andere benodigde woningaanpassingen. Extra aandacht daarbij verdient het tegengaan van energiearmoede. Rijk, provincie en regio bespreken aan de hand van dit inzicht welke gerichte ondersteuning nodig is. Het verduurzamen van de woningvoorraad moet onverminderd leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten. Hierover wordt afgestemd met de (regionale) bouw- en installatiebranche.

2.5 Leefbaarheid en stadsvernieuwing

ONZE INZET

- In de eerste woondeal uit 2020 hebben Rijk en regio afspraken gemaakt over het verbeteren van de leefbaarheid in een aantal wijken, met bovenmatige, specifieke en complexe leefbaarheidsproblematiek. Specifiek voor Arnhem Oost zijn de sociaal-maatschappelijke problemen zeer complex: werk, onderwijs, jongeren, veiligheid, ondermijning, zorg en wonen hebben allen, integraal, extra aandacht nodig. Het Rijk, de provincie en de gemeente hebben daarom over Arnhem Oost concrete afspraken gemaakt in het Nationaal Programma Leefbare en Veilige wijken (NPLV) en gaan een langjarige samenwerking aan om de leefbaarheid en veiligheid van de Arnhem-Oost wijken (Arnhemse Broek, Geitenkamp, Klarendal, Malburgen en Presikhaaf) in vijftien tot twintig jaar op orde te brengen en het perspectief van de bewoners te verbeteren. Dit betreft continuering van de afspraken uit 2020.

AFSPRAKEN

25. De regio spant zich in om sterke, **toekomstbestendige en gemengde/gedifferentieerde wijken** te realiseren. In samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen wordt gestreefd om meer middenhuur, betaalbare koopwoningen en vrijesectorwoningen toe te voegen in kwetsbare gebieden.

26. De provincie Gelderland draagt bij aan het versterken van toekomstbestendige wijken in de regio door de **inzet van instrumenten en middelen** uit de programma's Wijken van de Toekomst, Integrale Wijkaanpak, SteenGoed Benutten, Leefbaarheid en Klimaatadaptatie.

27. Partijen houden gezamenlijk in het kader van het NPLV een vinger aan de pols of de in 2021-2022 uitgevoerde een **verkenning naar knellende en/of ontbrekende wet- en regelgeving** met betrekking tot de leefbaarheid voldoende navolging krijgt en leidt tot doorbraken. Indien aan de orde en wenselijk kunnen met betrekking hierop pilots naar knellende en/of ontbrekende wet- en regelgeving met betrekking tot de leefbaarheid in Arnhem Oost en Velp-Zuid worden opgezet.

28. De minister en de regio hebben afspraken gemaakt over Arnhem-Oost. Op lokaal niveau draagt Arnhem zorg voor het delen van lessen en het **betrekken van Nijmegen (Kanaalzone) en Velp-Zuid** die kampen met wijken met gelijksoortige opgaven. Op nationaal niveau wordt binnen het NPLV kennis en doorbraken gedeeld en ontsloten via het kennis- en leernetwerk WijkWijzer.

2.6 Verstedelijking en gebiedsontwikkeling

ONZE INZET

- Realisatie van de woningbouwopgave als bouwsteen en binnen de kaders van de gezamenlijke Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen/Foodvalley.

AFSPRAKEN

29. **Arnhem Nijmegen is samen met Food Valley** aangewezen als één van de zestien NOVEX-gebieden in het land, waar grote ruimtelijke opgaven samen komen en verstedelijking een centrale opgave vormt. Partijen (Rijk, provincies Gelderland en Utrecht, Regio Foodvalley, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, de 26 regiogemeenten en drie waterschappen) werken sinds 2019 samen aan een gezamenlijke strategie voor de verstedelijking van de regio in de periode tot 2040. Deze is uitgewerkt in het verstedelijkingsconcept 'Meer landschap, meer stad', dat in 2021 door alle gemeenteraden en Staten en in het BO Verstedelijking is vastgesteld. In de verstedelijkingsstrategie wordt de ambitie voor de bouw van 100.000 woningen t/m 2040 uiteengezet. In de woondeals wordt de woningbouwopgave regionaal (voor Foodvalley, en voor Arnhem-Nijmegen) t/m 2030 uiteengezet en uitgewerkt. De regionale woondeals zijn de basis voor de regionale woningbouwprogrammering t/m2030.
    Het verstedelijkingsconcept is het integrerend kader voor de grote ruimtelijke opgaves in de regio. Het verstedelijkingsconcept beschrijft welke voorwaarden en uitgangspunten er zijn voor de ontwikkeling van nieuwe locaties om te wonen en te werken. Daarvoor zijn vier bouwstenen benoemd: leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen. Nieuwe woningen worden bij voorkeur binnen bestaand stedelijk gebied geprogrammeerd en nabij (H)OV-knopen. Daarmee worden bestaande steden, regio- en dorpskernen versterkt en wordt tegelijkertijd het landschap gekoesterd. Het doel is leefomgevingen te maken met een menging van functies (wonen/werken/voorzieningen) en voldoende groen (zoals recreatieve uitloopgebieden, sportvelden, natuur en hydrologische buffers). Voor de vier bouwstenen leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen zijn de volgende ambities gesteld:
    1) De realisatie van een groene en gezonde leefomgeving voor de inwoners in en om steden en dorpen door een balans in de ontwikkeling van stad en landschap en de realisatie en/of ontsluiting van 5.000 hectare recreatieve uitloopgebieden;
    2) Een goede bereikbaarheid van de woon- en werklocaties dankzij duurzame ontsluiting;
    3) Het streven naar realisatie van voldoende arbeidsplaatsen en werklocaties daarvoor om te komen tot een balans van wonen en werken;
    4) Tot 2040 de realisatie van 100.000 kwalitatief goede en voldoende betaalbare woningen – met name geconcentreerd in de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties.

    Conform de principes van het verstedelijkingsconcept streven de partijen ernaar om deze woningen te realiseren met een goede omgevingskwaliteit, in een balans tussen stad en land, met bijpassende

werkgelegenheid voor de nieuwe inwoners en op hoogwaardige, duurzame wijze ontsloten. Rijk en regio werken gezamenlijk aan het op orde brengen van de benodigde randvoorwaarden om de realisatie mogelijk te maken met onder andere:

- verplaatsing bedrijvigheid, opheffing hindercirkels,
- aanpak stikstof,
- versterking van het landschap, nieuwe natuur
- bereikbaarheid en energienetwerken (elektra en warmte).

In de ''bestuurlijke afspraken Verstedelijking regio Arnhem Nijmegen Foodvalley" zijn op het BO MIRT Oost 2022 afspraken opgenomen over de realisatie van de doelen en de bijbehorende randvoorwaarden en de verdere samenwerking binnen het NOVEX-gebied Arnhem, Nijmegen, Foodvalley. Zo wordt het ontwikkelperspectief voor het NOVEX-gebied verder uitgewerkt in een verstedelijkingsprogramma.

30. Rijk, provincie en gemeenten zetten gezamenlijk en gecoördineerd menskracht en financiële middelen in op **grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties** Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en de Spoorzone Arnhem-Oost.

In **Spoorzone Arnhem-Oost** is streven naar het realiseren van 12.000 woningen in de verschillende deelgebieden binnen het grootschalige woningbouwgebied in de periode tot en met 2040. De grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie Spoorzone Arnhem-Oost biedt tot en met 2030 ruimte voor de realisatie van 5.400 woningen. Tweederde deel van de woningen die tot en met 2030 wordt gerealiseerd bevindt zich in het betaalbare segment. Hierbij zijn twee deelgebieden onderscheiden: het deelgebied Presikhaaf (rondom de KennisCampus Arnhem) en het deelgebied Rijnpark. In het deelgebied Presikhaaf worden tot en met 2030 2.300 woningen gebouwd. Voor het deelgebied Rijnpark gaan Rijk en regio gezamenlijk de ontwikkelopgave verder verkennen en een gefaseerde ontwikkelstrategie uitwerken.
Het deelgebied Rijnpark van en om het spooremplacement biedt uitstekende kansen voor een grootschalige gebiedsontwikkeling langs de Rijn, dicht tegen het centrum van de stad. Op deze locatie kan een (hoog-)stedelijk milieu worden ontwikkeld. Het deelgebied Presikhaaf leent zich bij uitstek voor het toevoegen van woningen om te komen tot meer gedifferentieerde wijken. Beide woningbouwlocaties dragen daarmee ook nadrukkelijk bij aan de versterking van de leefbaarheid en leefomgeving in Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid Arnhem-Oost.
De voortgang van deze grootschalige NOVEX- woningbouwlocatie zal ook besproken worden op de woondealtafel.

In Nijmegen zijn er twee grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties: **Nijmegen Stationsgebied en Nijmegen Kanaalzone**. In de woondeal uit 2020 staat een omvschrijving vand gebieden en de opgaven. Tot en met 2030 worden er in het Stationsgebied circa 3.500 woningen gerealiseerd en 1.000 woningen na 2030. Het aandeel sociaal/middensegment c.q. betaalbaar bedraagt gemiddeld 65%. Vanuit het Mobiliteitsfonds wordt een reservering gedaan voor een taakstellende bijdrage voor een pakket mobiliteitsmaatregelen. Een groot deel van de opgave in het Stationsgebied wordt reeds bekostigd uit eerdere MIRT afspraak (2020) station, Woningbouwimpuls (Wbi) en versnellingsafspraken.

Nijmegen Kanaalzone betreft meerdere bestaande wijken en bedrijfsterreinen langs het Maas-Waalkanaal, waarbij de grootste transformaties in Winkelsteeg en Dukenburg plaatsvinden. Tot en met 2030 worden er in het gebied Kanaalzone-Winkelsteeg circa 4050 woningen gerealiseerd en 400 woningen na 2030, waarvan gemiddeld 65% betaalbaar. Tot en met 2030 worden er in het gebied Dukenburg ca. 1.200 woningen gerealiseerd, waarvan gemiddeld 65% betaalbaar. Vanuit het Mobiliteitsfonds is tijdens het BO MIRT Oost 2022 een reservering gedaan voor een taakstellende bijdrage voor mobiliteitsmaatregelen. De regio zet zich de komende periode in voor het dekken van haar deel van het afgesproken mobiliteitspakket voor de bouw van 8.750 woningen in de periode tot en met 2030 (met inachtneming van het budgetrecht van raden/staten), zodat in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving 2023 definitieve afspraken kunnen worden vastgesteld.

Conform de principes van het verstedelijkingsconcept streven partijen ernaar deze woningen te realiseren met een goede omgevingskwaliteit, in een balans tussen stad en land, met bijpassende werkgelegenheid voor de nieuwe inwoners en op hoogwaardige, duurzame wijze ontsloten. De gemeente Nijmegen start hiervoor gebiedsontwikkelingen, de voortgang wordt besproken op de Woondeal Tafel.

2.7 Overige thema's

31. In Nederland bevinden zich bijna 4.000 **vakantieparken**, hieronder bevinden zich een grote variëteit, zoals campings, stacaravanparken en bungalowparken. De provincie inventariseert op verzoek van de minister in 2023 in samenwerking met de gemeenten het potentieel van te transformeren vakantieparken in Gelderland en meldt de resultaten daarvan aan de minister. De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke transformatie van vakantieparken ligt bij de individuele gemeenten en parkeigenaren.

32. **Stikstof:** Stikstofruimte is een belangrijke randvoorwaarde om de woningbouwambities waar te kunnen maken. Daarbij is en blijft het Stikstofregistratiesysteem (SSRS) het instrument om stikstofruimte die vrijkomt centraal te registreren en gericht toe te wijzen aan woningbouwprojecten.
Het Rijk spant zich in voor voldoende stikstofruimte voor woningbouw. Zij stimuleert het gebruik van schoon en emissieloos bouwmaterieel met een bijdrage van een extra €400 miljoen, bovenop de € 500 miljoen die al beschikbaar was. Op de korte termijn (oplevering eerste kwartaal 2023) werkt het Rijk aan de standaardisatie van berekeningen door middel van kengetallen/ vuistregels, met als doel om voor initiatiefnemers de administratieve lasten als gevolg van de extra onderzoeksplicht zoveel mogelijk te beperken. Een volgende stap is om deze standaardisatie te formaliseren in regelgeving. Het Rijk onderzoekt hoe door het breder beschikbaar maken van kennis en kunde capaciteitsproblemen bij gemeenten, provincies en onderzoeksbureaus het hoofd kunnen bieden. Op de langere termijn kan vereenvoudiging van het stelsel van vergunningverlening verhelpen dat kleine woningbouwprojecten vergunningplichtig zijn.
Waar in concrete projecten stikstof een knelpunt lijkt voor versnelling, kan dit knelpunt voorgelegd worden aan de regionale en vervolgens landelijke versnellingstafel.

33. **Elektriciteitsnetwerken en aansluitingen:** Bij tijdig aanvragen van projecten leidt de beschikbare netcapaciteit op het elektriciteitsnet vooralsnog niet tot vertraging van woningbouwprojecten. Om te zorgen voor voortgang in projecten dragen gemeenten zorg voor tijdige aanvragen voor aansluitingen van (woningbouw)projecten bij de netbeheerder. Het Rijk (EZK en BZK) houdt in samenspraak met medeoverheden en netwerkbeheerders vinger aan de pols waar er knelpunten kunnen ontstaan, en spant zich in om eventuele knelpunten tijdig weg te nemen, zodat de woningbouw en de bijbehorende voorzieningen in wijken geen vertragingen oplopen.
Waar in concrete projecten netcapaciteit een knelpunt lijkt voor versnelling, kan dit knelpunt voorgelegd worden aan de regionale en vervolgens landelijke versnellingstafel.
De P-MIEK-tafels zijn het platform om knelpunten ten aanzien van het netwerk en het aansluiten aan de orde te stellen. Regionale en landelijke versnellingstafels leggen hun signalen neer bij deze tafels. Mocht er een te grote netwerkvraag zijn om op te lossen in de P-MIEK-tafels, dan agenderen deze tafels dit bij het landelijke MIEK overleg.

34. **Woningcorporaties** Gemeenten zien in de corporaties hun eerste partner als het gaat om realisatie van sociale huurwoningen. Zij nodigen de corporaties uit om samen met hen de aanpak vorm te geven om corporaties beter in positie in te brengen bij gebiedsontwikkelingen, en daarbij concreet invulling te geven aan een efficiënte en effectieve samenwerking en procedures. De samenwerking behelst niet alleen de

nieuwbouw, maar ook de verbetering van de bestaande voorraad, leefbaarheid en thema's als bijzondere woonvormen.

35. **Water en bodem sturend:** Partijen in deze woondeal spannen zich in om het water- en bodemsysteem sturend te laten zijn bij gebiedsontwikkeling en locatiekeuze. Hiertoe worden waterschappen vroegtijdig in het planvormingsproces betrokken. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat werkt verder richtinggevende uitspraken en randvoorwaarden uit in het programma 'Water en Bodem Sturend'.

3 Uitvoering en samenwerking

3.1 Monitoring en rapportage

36. De voortgang ten aanzien van de wederkerige bestuurlijke afspraken wordt **gemonitord** met de interbestuurlijke landelijke monitor voortgang woningbouw. Daarover is bestuurlijk afgesproken dat het doel van de monitor is enerzijds het voorzien van de (semi)overheden in informatie over plancapaciteit (woningbouwplannen), de voortgang van de woningbouw en opgeleverde (gerealiseerde) woningen. Anderzijds draagt de monitor bij aan inzicht in eventuele knelpunten en in informatie in verband met voor de woningbouw noodzakelijke opgaven teneinde deze te kunnen oplossen. Voor de monitoring is het relevant dat er overeenstemming is over de te gebruiken definities en dat (eenduidige en betrouwbare) data beschikbaar zijn voor relevante indicatoren (onder andere gerealiseerde sociale woningen). Het Ministerie van BZK zet zich hiervoor in, in afstemming met provincies en gemeenten.
    In de Groene Metropoolregio wordt jaarlijks de planvoorraad, de bouwproductie en toevoegingen in de bestaande voorraad gemonitord en besproken met marktpartijen en woningcorporaties. Deze monitor is in beginsel algemeen toegankelijk.
    Het regionaal monitoringssysteem is een dynamisch systeem dat aanpasbaar is en kwantitatieve en kwalitatieve wijzigingen in de planvoorraad snel op kaart inzichtelijk maakt. Periodiek wordt de landelijke monitor voortgang woningbouw van VNG, IPO en BZK voorzien van geactualiseerde gegevens uit deze regionale monitor.
    Het regionale monitoringssysteem gaat over de breedte van de woondeal. Daarmee groeit de monitor mee met de opgaven waarvoor de regio staat. Als voorbeeld: zo moet de monitor inzicht gaan bieden in de duurzaamheidsprestaties van onze woningbouwopgave in lijn met de duurzaamheidsdoelstellingen, zodat we indien nodig kunnen bijsturen. De regionale monitor sluit zoveel mogelijk aan op de uniforme definities van de landelijke monitor voortgang woningbouw.

37. Opgebouwde **ervaringen met de woondeal deelt de regio** met aan andere delen van Gelderland en het land, zodat leereffecten van de woondeal breed gedeeld worden. Te denken is aan ervaringen met monitoring, flexpools of samenwerking.

3.2 Overlegstructuur

38. Om gezamenlijk zicht te houden op de voortgang van de uitvoering van de voorliggende bestuurlijke afspraken voeren we **periodiek overleg** over de realisatie van de woningbouwopgave tussen het Ministerie van BZK, provincie Gelderland en de regio. Dit overleg bestaat minimaal uit de volgende onderdelen:
    a. Een regulier overleg op ambtelijk niveau (**kernteam**) tussen accounthouders vanuit het Ministerie van BZK, provincie Gelderland, de Groene Metropoolregio, gemeenten Arnhem en Nijmegen vindt maandelijks plaats, of zoveel vaker als nodig is.

b. Een **BO Woondeal** tussen de directeur Woningbouw en bestuurders van provincie Gelderland, van de stedelijke gemeenten en bestuurlijke vertegenwoordigers van de Groene Metropoolregio vindt periodiek plaats. Afgevaardigden uit de woondealregio's waar het Ministerie van BZK op ambtelijk niveau aan tafel zit, sluiten aan bij dit provinciale overleg. Via het kernteam, het provinciale versnellingsteam en de taskforce nieuwbouw woningcorporaties en tafels als de landelijke versnellingstafel worden eventuele knelpunten in het BO Woondeal geagendeerd. Het BO Woondeal wordt voorbereid door directeuren / managers van de genoemde partijen.

c. De bestuurlijke afspraken worden **jaarlijks herijkt**. De prognose voor de woningbouwbehoefte tot 2030 wordt jaarlijks bijgewerkt. De richtinggevende doelstelling voor de woningbouwproductie per jaar tot 2030 wordt bijgewerkt op basis van de gerealiseerde bouwproductie en ontwikkeling van de woningvoorraad. In 2023 wordt de herijking gepland na het beschikbaar komen van de volgende prognose van de woningbouwbehoefte en het provinciaal ruimtelijk arrangement, waarbij in de herijking ook randvoorwaarden zoals water en bodem, stikstof, geluid aan bod kunnen komen. Daarnaast wordt in 2023 eenmalig een tussenbalans opgemaakt ten aanzien van het provinciale aandeel in de nationale opgave na het afsloten van de woondeals. Waar nodig wordt deze tussenbalans bestuurlijk besproken.

d. Vanuit de **taskforce nieuwbouw woningcorporaties en tafels als de landelijke versnellingstafel** agenderen partijen waar nodig eventuele knelpunten in ambtelijke en directeuren en bestuurlijke overleggen.

39. Doel is door monitoring en intensief en kort-cyclisch ambtelijk en bestuurlijk overleg goed **zicht te krijgen en te houden op de uitvoering**. Hierdoor signaleren we vroegtijdig wanneer de voortgang van de woningbouw en de uitvoering van de bestuurlijke afspraken stokt. Wanneer (gezamenlijk) wordt geconstateerd dat de voortgang stokt, stellen we gezamenlijk vast wat de achterliggende oorzaken daarvan zijn (*fact finding*). Op basis daarvan worden de benodigde en gewenste acties in gang gezet. Hierbij kan ondersteuning worden ingeschakeld van de landelijke versnellingstafel, tafels van andere ministeries of via onder andere de taskforce nieuwbouw woningcorporaties of expertteams. Uitgangspunt is: 'los het op, of schaal het op'.
Hierbij kunnen bestuurlijke of in het uiterste geval juridische interventies nodig zijn. Bestuurlijk overleg blijft het uitgangspunt. Juridische interventie vindt plaats door de naastgelegen overheid in aansluiting bij het huis van Thorbecke. Via de woondeals kunnen alle partijen die in de keten zijn betrokken bij de woningbouw - zoals marktpartijen, corporaties, zorgkantoren - hun knelpunten agenderen. Dit kan ook via andere tafels zoals de taskforce nieuwbouw woningcorporaties en de landelijke versnellingstafel.

3.3 Ondersteuning

40. Realisatie van de woningbouwopgave is complex, met invloed en afhankelijkheid van veel direct en indirect betrokken (bouw)partijen en externe factoren, waaronder prijsontwikkelingen, de rente en de beschikbaarheid van locaties, bouwmaterialen, bouwpersoneel en energie-infrastructuur.
Kritische succesfactoren dienen aangepakt te worden om de realisatie van de woningbouwopgave mogelijk te maken. Hiervoor is inzet vanuit het Rijk nodig en vanuit provincie en gemeenten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen generieke en locatie-specifieke ondersteuning.

41. De generieke **ondersteuning** voor de Groene Metropoolregio bestaat uit:
    - Het Rijk ondersteunt in het opstellen en uitvoeren van de regionale woondeal middels procesgeld. Dit geld kan onder meer gebruikt worden voor de inhuur van capaciteit om gemeenten en provincies te ondersteunen bij het opstellen en uitvoeren van de woondeal. Dit procesgeld wordt uitgekeerd

via de provincies. De provincie is verantwoordelijk voor de verdeling van dit geld over de verschillende woondealregio's.
- Via het Actieplan Wonen ondersteunt de provincie gemeenten bij het realiseren van de woningbouwopgave.
- De provincie werkt in het voorjaar 2023 uit hoe zij de noodzakelijke bijdrage voor de continuering en versterking van de uitvoeringsorganisatie van deze woondeal vorm geeft, uitgaande van de geformuleerde ambities.

42. In bijlage 3 wordt locatie-specifiek bij de **sleutelprojecten** aangegeven op welke wijze Rijk en provincie ondersteunen in de realisatie van de regionale woningbouwopgave.

Bijlagen:

Bijlage 1: Provinciale woningbouwopgave

De woningbouwopgave 2022 zoals vastgesteld in de 'Provinciale woningbouwafspraken 2022-2030 provincie Gelderland' op 13 oktober 2022. Het gaat in totaal om 100.000 huizen, waarvan minimaal 60% betaalbaar en inclusief minimaal 28% sociale huurwoningen.

			Betaalbaarheid				
	Te realiseren woningen bruto	*Netto plan-capaciteit*	*Sociale huur[3]*	*Midden-huur[4]*	*Betaalbare koop[5]*	*Betaalbaar-heid totaal*	*Woningen door woningcorporaties*
2022	11.100	13.200	3.400	1.300	2.100	6.800	2.200
2023	12.800	15.700	3.700	1.500	2.600	7.800	3.300
2024	12.400	17.300	3.100	1.000	3.100	7.200	2.600
2025	13.500	13.300	3.500	1.400	3.100	8.000	2.700
2026	11.600	11.400	3.200	1.300	2.700	7.200	2.800
2027	10.100	10.600	2.900	1.000	2.400	6.300	2.600
2028	9.500	9.800	2.600	900	2.300	5.800	2.500
2029	9.500	8.500	2.600	900	2.200	5.700	2.400
2030	9.500	4.800	2.500	1.000	2.100	5.600	2.200
Totaal	**100.000**	**104.600**	**27.500**	**10.300**	**22.600**	**60.400**	**23.300**
	100%	*105%*	*28%*	*10%*	*23%*	*60%*	*23%*

Het college van GS heeft in haar bod aan de minister van 29 september 2022 aangegeven dat het voor realisatie van de opgave nodig is dat het Rijk tegemoet komt aan vier randvoorwaarden:

A. Investeringen in bereikbaarheid
   Grootschalige woningbouw vereist verbetering van de bereikbaarheid. Want als er meer mensen in een regio gaan wonen, gaan er meer mensen gebruik maken van de trein, de bus, fietspaden en wegen. Om de woningbouwopgave verantwoord te realiseren, is steun nodig voor diverse bereikbaarheidsknelpunten in Gelderland.
B. Financiering van onrendabele toppen
   Bij woningbouw is er vaak extra geld nodig om daadwerkelijk betaalbare woningen te realiseren. Cofinanciering vanuit de rijksoverheid van deze onrendabele toppen is een randvoorwaarde om betaalbare woningbouw in Gelderland mogelijk te maken. Er is waardering voor de Woningbouwimpuls, maar er is langjarig meer budget nodig en meer zekerheid over waar dit instrument daadwerkelijk gaat bijdragen aan de opgave.
C. Voldoende goede ambtelijke capaciteit
   Voor de woningbouw is het belangrijk dat er structureel financiën beschikbaar komen om de ambtelijke capaciteit van gemeenten te vergroten. Onderzoeken laten zien dat hier een groot en reëel knelpunt ligt. Ook zijn nieuwe HR-instrumenten ten bate van instroom nodig en mensen moeten over voldoende competenties en doorzettingskracht beschikken.
D. Voldoende stikstofruimte
   Zonder stikstofruimte kan voor veel woningen geen vergunning worden verleend. Omdat Gelderland bijna de helft van alle stikstofgevoelige Natura 2000 binnen haar grenzen heeft, is voldoende

[3] Huurwoningen tot de sociale huurgrens van circa 763 euro per maand.
[4] Huurwoningen van de sociale huurgrens van circa 763 euro tot maximaal 1.000 euro per maand.
[5] Betaalbare koop zijn conform het beleid van de minister woningen tot 355.000 euro, dit is gelijk aan de grens van de Nationale Hypotheek Garantie in 2022. Diverse gemeenten vinden dit niet voldoende betaalbaar en hanteren daarnaast ook een lagere prijsgrens.

stikstofruimte onmisbaar. Dit speelt vooral rond de Veluwe: bij Arnhem, Ede, Harderwijk en Apeldoorn. Het college van GS roept het kabinet op haar toezegging na te komen om te zorgen voor voldoende stikstofruimte voor de woningbouw.

Daarbij is afgesproken dat de minister voor VRO de opgaven coördineert die samenhangen met woningbouw en zich maximaal inzet voor tegemoetkoming aan de randvoorwaarden.

Bijlage 2: Woningbouwopgave per gemeente (130%)

Onderverdeling per gemeente van tabel 1 (paragraaf 2.1) op basis van 'reality-check' t.b.v. bod provincie oktober 2022. Subtotalen afgerond. In periode 2026 t/m 2030 gemiddelden per jaar genomen.

Arnhem

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	800	40	760	1.040	1.040
2023	800	X	800	1.040	1.040
2024	900	X	900	1.170	1.170
2025	1.000	X	1.000	1.300	750
2026	1.200	80	1.120	1.560	0
2027	1.200	X	1.200	1.560	0
2028	1.200	X	1.200	1.560	0
2029	1.200	X	1.200	1.560	0
2030	1.200	X	1.200	1.560	0
Totaal	**9.500**	**120**	**9.380**	**12.350**	**4.000**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	225	225	90	X	50	365
2023	225	225	140	X	50	415
2024	225	225	170	X	50	445
2025	300	300	150	X	100	550
2026	360	360	150	X	220	730
2027	360	360	150	X	220	730
2028	360	360	150	X	220	730
2029	360	360	150	X	220	730
2030	360	360	150	X	220	730
Totaal	**2.775**	**2.775**	**1.300**	**X**	**1.350**	**5.425**
	29%	xx%	14%	xx%	14%	57%

Berg en Dal

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	80		80	100	100
2023	100		100	140	120
2024	110	5	105	140	30
2025	120		120	150	0
2026	150	10	140	190	0
2027	150		150	190	0
2028	150	10	140	190	0
2029	150		150	190	0
2030	150		150	190	0
Totaal	**1.160**	**25**	**1.135**	**1.480**	**250**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	10	10	10	0	10	30
2023	30	30	10	0	20	60
2024	40	40	10	5	20	70
2025	40	40	10	5	20	70
2026	50	50	20	10	30	100
2027	50	50	20	10	30	100
2028	50	50	20	10	30	100
2029	50	50	20	10	30	100
2030	50	50	20	10	30	100
Totaal	**370**	**370**	**140**	**60**	**220**	730
	32%	*32%*	12%	*5%*	19%	63%

Wat betreft de sloop van corporatiewoningen gaat het over 25 woningen in de periode van 2022 tot en met 2030.

Beuningen

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	70	X	70	90	90
2023	140	X	140	180	120
2024	80	X	80	100	30
2025	150	X	150	190	0
2026	160	X	160	210	0
2027	160	X	160	210	0
2028	160	X	160	210	0
2029	160	X	160	210	0
2030	160	X	160	210	0
Totaal	**1.240**	**X**	**1.240**	**1.610**	**240**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	30	30	0	x	0	30
2023	50	50	20	x	10	80
2024	10	10	10	x	20	40
2025	20	20	10	x	50	70
2026	30	30	20	x	50	100
2027	30	30	20	x	50	100
2028	30	30	20	x	50	100
2029	30	30	20	x	50	100
2030	30	30	20	x	50	100
Totaal	**260**	**260**	**140**	**X**	**330**	**720**
	21%	*21%*	11%	*xx%*	27%	59%

Doesburg

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	30	X	30	40	40
2023	60	X	60	70	10
2024	20	20	0	25	0
2025	40	40	0	55	0
2026	30	X	30	40	0
2027	30	X	30	40	0
2028	30	X	30	40	0
2029	30	X	30	40	0
2030	30	X	30	40	0
Totaal	**300**	**60**	**240**	**390**	**50**
	xx%	*xx%*	*xx%*		*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	20	20	0	x	10	30
2023	10	10	10	x	10	30
2024	10	10	0	x	0	10
2025	40	40	0	x	0	40
2026	0	0	0	x	20	20
2027	0	0	0	x	20	20
2028	0	0	0	x	20	20
2029	0	0	0	x	20	20
2030	0	0	0	x	20	20
Totaal	**80**	**80**	**10**	**X**	**120**	**210**
	27%	27%	3%	*xx%*	40%	70%

Wat betreft de sloop van corporatiewoningen gaat het over 60 woningen in de periode van 2022 tot en met 2030.

Druten

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	80	X	80	100	30
2023	70	X	70	90	150
2024	130	X	130	170	150
2025	230	X	230	300	10
2026	80	X	80	110	0
2027	80	X	80	110	0
2028	80	X	80	110	0
2029	80	X	80	110	0
2030	80	X	80	110	0
Totaal	**910**	**X**	**910**	**1.210**	**340**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	0	0	0	x	60	60
2023	10	10	0	x	30	40
2024	40	40	0	x	30	70
2025	120	100	0	x	30	150
2026	20	70	10	x	30	60
2027	20	20	10	x	30	60
2028	20	0	10	x	30	60
2029	20	0	10	x	30	60
2030	20	0	10	x	30	60
Totaal	**270**	**240**	**50**	**X**	**300**	620
	30%	27%	5%	*xx%*	33%	68%

Duiven

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	60	X	60	80	60
2023	70	X	70	90	70
2024	40	X	40	50	40
2025	110	X	110	140	0
2026	100	X	100	130	0
2027	100	X	100	130	0
2028	100	X	100	130	0
2029	100	X	100	130	0
2030	100	X	100	130	0
Totaal	**780**	**X**	**780**	**1.000**	**170**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	20	20	10	x	0	30
2023	30	30	10	x	10	50
2024	20	20	0	x	10	30
2025	40	40	0	x	30	70
2026	25	25	0	x	40	65
2027	25	25	5	x	40	70
2028	25	25	5	x	40	70
2029	25	25	5	x	40	70
2030	25	25	5	x	40	70
Totaal	235	235	40	X	250	525
	30%	30%	5%	xx%	32%	67%

Heumen

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	60	X	60	80	60
2023	50	X	50	70	30
2024	120	60	60	160	10
2025	80	X	80	100	0
2026	120	X	120	160	0
2027	120	X	120	160	0
2028	120	X	120	160	0
2029	120	X	120	160	0
2030	120	X	120	160	0
Totaal	**910**	**X**	**850**	**1.210**	**100**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	20	20	0	x	20	30
2023	20	20	20	x	10	40
2024	40	30	10	x	10	60
2025	20	20	0	x	10	20
2026	30	20	20	x	30	80
2027	30	20	20	x	30	80
2028	30	20	20	x	30	80
2029	30	20	20	x	30	80
2030	30	20	20	x	30	80
Totaal	**250**	**190**	**130**	**X**	**200**	**550**
	27%	*xx%*	14%	*xx%*	22%	60%

Lingewaard

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	120	20	100	160	120
2023	210	X	210	270	200
2024	230	90	140	300	0
2025	250	X	250	330	0
2026	120	X	120	160	0
2027	120	X	120	160	0
2028	120	X	120	160	0
2029	120	X	120	160	0
2030	120	X	120	160	0
Totaal	**1.410**	**X**	**1.300**	**1.860**	**320**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	20	20	0	x	30	50
2023	20	20	20	x	40	70
2024	20	20	20	x	50	90
2025	130	130	20	x	50	230
2026	50	50	10	x	20	100
2027	50	50	10	x	20	100
2028	50	50	10	x	20	100
2029	50	50	10	x	20	100
2030	50	50	10	x	20	100
Totaal	**440**	**440**	**110**	**X**	**270**	**940**
	31%	31%	8%	*xx%*	19%	67%

Montferland

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	120	10	120	150	90
2023	150	X	150	200	160
2024	180	10	170	230	50
2025	190	X	190	250	10
2026	170	X	170	220	10
2027	170	X	170	220	10
2028	170	X	170	220	10
2029	170	X	170	220	10
2030	170	X	170	220	10
Totaal	**1.490**	**X**	**1.470**	**1.930**	**360**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	40	30	0	x	50	80
2023	40	30	0	x	50	80
2024	60	50	20	x	70	150
2025	50	50	10	x	60	120
2026	50	40	0	x	50	100
2027	50	40	0	x	50	100
2028	50	40	0	x	50	100
2029	50	40	0	x	50	100
2030	50	40	0	x	50	100
Totaal	**440**	**360**	**30**	**X**	**480**	**930**
	30%	24%	2%	*xx%*	32%	62%

Mook en Middelaar

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	20	X	20	30	30
2023	40	X	40	50	50
2024	80	X	80	110	
2025	80	X	80	100	
2026	60	X	60	80	
2027	20	X	20	30	
2028	20	X	20	30	
2029	20	X	20	30	
2030	20	X	20	30	
Totaal	**360**	**x**	**360**	**490**	**80**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	5					5
2023	15	10				15
2024	45	45				45
2025			20		40	60
2026	5	5			10	15
2027	5	5			10	15
2028	5	5			10	15
2029	5	5			10	15
2030	5	5			10	15
Totaal	**90**	**80**	**20**	**X**	**90**	**200**
	25%	22%	6%	*xx%*	25%	56%

Nijmegen

	*Te realiseren woningen bruto**	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	1.230	180	1.050	2.900	2.230
2023	1.990	X	1.990	1.940	1490
2024	1.250	160	1.090	970	750
2025	1.650	X	1.650	2.150	1040
2026	1.390	X	1.390	1.810	610
2027	1.390	X	1.390	1.810	610
2028	1.390	X	1.390	1.810	610
2029	1.390	X	1.390	1.810	610
2030	1.390	X	1.390	1.810	610
Totaal	**13.070**	**350**	**12.720**	**17.010**	**8.560**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	*Sociale huur totaa*l*	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	720	700	520	x	130	1.360
2023	460	440	200	x	180	840
2024	130	100	80	x	150	370
2025	520	500	360	x	250	1.130
2026	520	500	310	x	180	1.020
2027	520	500	310	x	180	1.020
2028	520	500	310	x	180	1.020
2029	520	500	310	x	180	1.020
2030	520	500	310	x	180	1.020
Totaal	**4.430**	**4.240**	**2.710**	**X**	**1.610**	**8.800**
	34%	*xx%*	21%	*xx%*	12%	67%

* inclusief 1.000 eenheden voor studenten SSH&

Overbetuwe

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	140	10	130	180	140
2023	120	X	120	160	120
2024	240	X	240	320	70
2025	270	X	270	345	0
2026	60	X	60	85	0
2027	60	X	60	85	0
2028	60	X	60	85	0
2029	60	X	60	85	0
2030	60	X	60	85	0
Totaal	**1.070**	**X**	**1.060**	**1.425**	**330**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	20	20	20	x	50	100
2023	60	60	20	x	50	120
2024	80	80	20	x	20	110
2025	80	80	0	x	100	180
2026	40	40	0	x	20	60
2027	40	40	0	x	20	60
2028	40	40	0	x	20	60
2029	40	40	0	x	20	60
2030	40	40	0	x	20	60
Totaal	**430**	**430**	**60**	**X**	**320**	**810**
	40%	40%	6%	*xx%*	30%	76%

Renkum

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	10	X	10	10	10
2023	70	X	70	90	90
2024	120	X	120	150	150
2025	120	X	120	150	150
2026	120	X	120	160	0
2027	120	X	120	160	0
2028	120	X	120	160	0
2029	120	X	120	160	0
2030	120	X	120	160	0
Totaal	**920**	**X**	**920**	**1.200**	**400**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	0	0	0	x	0	0
2023	10	10	10	x	20	30
2024	20	20	20	x	20	60
2025	20	20	20	x	20	60
2026	40	40	10	x	10	60
2027	40	40	10	x	10	60
2028	40	40	10	x	10	60
2029	40	40	10	x	10	60
2030	40	40	10	x	10	60
Totaal	**250**	**250**	**100**	**X**	**110**	**450**
	27%	27%	11%	*xx%*	12%	49%

Rheden

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	90	20	70	120	90
2023	70	X	70	90	60
2024	0	10	-10	0	0
2025	150	X	150	200	80
2026	100	X	100	130	0
2027	100	X	100	130	0
2028	100	X	100	130	0
2029	100	X	100	130	0
2030	100	X	100	130	0
Totaal	**810**	**X**	**780**	**1.060**	**230**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	20	20	20	x	20	50
2023	20	20	20	x	10	50
2024	0	0	0	x	0	0
2025	20	20	50	x	70	140
2026	10	10	20	x	50	70
2027	10	10	20	x	50	70
2028	10	10	20	x	50	70
2029	10	10	20	x	50	70
2030	10	10	20	x	50	70
Totaal	**110**	**110**	**190**	**X**	**350**	**590**
	14%	14%	23%	*xx%*	43%	73%

Rozendaal

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	10	X	10	10	10
2023	0	X	0	0	0
2024	0	X	0	0	0
2025	0	X	0	0	0
2026	0	X	0	0	0
2027	0	X	0	0	0
2028	0	X	0	0	0
2029	0	X	0	0	0
2030	0	X	0	0	0
Totaal	**10**	**X**	**10**	**10**	**10**
	xx%	*xx%*	*xx%*	10	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	0	0	0	x	0	0
2023	0	0	0	x	0	0
2024	0	0	0	x	0	0
2025	0	0	0	x	0	0
2026	0	0	0	x	0	0
2027	0	0	0	x	0	0
2028	0	0	0	x	0	0
2029	0	0	0	x	0	0
2030	0	0	0	x	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**X**	**0**	**0**
	0%	0%	0%	*xx%*	0%	0%

Westervoort

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	50	10	40	60	40
2023	60	X	60	80	40
2024	60	X	60	80	0
2025	60	X	60	80	0
2026	60	X	60	75	0
2027	60	X	60	75	0
2028	60	X	60	75	0
2029	60	X	60	75	0
2030	60	X	60	75	0
Totaal	**530**	**X**	**520**	**670**	**80**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	0	0	20	x	20	40
2023	20	20	20	x	10	40
2024	20	20	20	x	10	40
2025	20	20	10	x	10	40
2026	20	10	10	x	10	30
2027	20	10	10	x	10	30
2028	20	10	10	x	10	30
2029	20	10	10	x	10	30
2030	20	10	10	x	10	30
Totaal	**160**	**110**	**120**	**X**	**100**	**310**
	30%	*xx%*	23%	*xx%*	19%	58%

Wijchen

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	70	10	60	90	90
2023	180	X	180	230	230
2024	270	X	270	350	300
2025	290	X	290	380	130
2026	190	X	190	250	0
2027	270	X	270	350	0
2028	270	X	270	350	0
2029	270	10	260	350	0
2030	270	X	270	350	0
Totaal	**2.080**	**X**	**2.060**	**2.700**	**750**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	50	50	0	x	0	50
2023	50	50	0	x	50	100
2024	40	40	10	x	60	110
2025	60	50	20	x	80	160
2026	70	70	20	x	50	140
2027	70	70	10	x	60	140
2028	70	70	20	x	50	140
2029	70	60	10	x	60	140
2030	60	60	20	x	50	130
Totaal	**540**	**520**	**110**	**X**	**460**	**1.110**
	26%	*25%*	5%	*xx%*	22%	53%

Zevenaar

	Te realiseren woningen bruto	*Sloop*	*Te realiseren woningen netto*	*Totale plan-capaciteit*	*Harde plan-capaciteit*
2022	80	X	80	100	80
2023	190	25	165	250	220
2024	270	X	270	350	210
2025	230	20	210	300	180
2026	150	X	150	190	50
2027	150	X	150	190	25
2028	150	X	150	190	10
2029	150	X	150	190	0
2030	150	X	150	190	0
Totaal	**1.520**	**45**	**1.475**	**1.950**	**775**
	xx%	*xx%*	*xx%*	*xx%*	*xx%*

	Sociale huur totaal	*Sociale huur corporaties*	*Middenhuur totaal*	*Middenhuur corporaties*	*Betaalbare koop*	*Betaalbaar totaal*
2022	10	10	0	x	20	30
2023	90	90	0	x	50	140
2024	70	70	60	x	50	180
2025	40	40	0	x	100	140
2026	50	50	0	x	75	125
2027	45	45	15	x	35	95
2028	45	45	15	x	35	95
2029	45	45	15	x	35	95
2030	45	45	15	x	35	95
Totaal	440	440	120	X	435	995
	29%	29%	8%	xx%	29%	65%

Bijlage 3: Versnellingslocaties en kritische succesfactoren

[PM Nader in te vullen in gesprek tussen regio, provincie en rijk. Doel: per sleutelproject zo concreet mogelijk maken wat de knelpunten zijn en daarover - waar mogelijk – concrete afspraken maken over hoe daarmee om te gaan en hoe provincie en Rijk gaan steunen.]

Projectkenmerken				**Kritische succesfactoren**				
Naam project	*Gemeente*	*Aantal woningen*	*Start bouw*	*Bereikbaarheid*	*Onrendabele top*	*Capaciteit en kennis*	*Stikstofruimte*	*Andere knelpunten*
Schuytgraaf	Arnhem	1.500	In uitvoering					
Centrum-Oost	Arnhem	866	In uitvoering					
Vredenburg-Kronenburg	Arnhem	1.844	2023	√	√			√
Nijmeegseweg/Olympuskwartier	Arnhem	430	2025	√	√			√
Spoorknoop-Oost	Arnhem	9.800	2022	√	√		√	√
HES-Klingelbeek	Arnhem-Renkum	563	2023	√				√
Wolfheze Pro Persona	Renkum	500	2025	√	√		√	√
IJsseldistrict	Rheden	800	2024	√		√		√
Driegaarden	Lingewaard	512	2022	√		√		√
De Pas	Overbetuwe	348	2025					√
Plakseweide	Duiven	300	2025	√		√		√
Ploen-Noord	Duiven	300	2030	√		√		√
Noord	Westervoort	475	2025	√		√		√
Holtkamp-Het Hof	Zevenaar	226	In uitvoering	√				
Kanaalzone-Zuid	Nijmegen	4.600	2022	√	√			√
Stationsgebied	Nijmegen	4.200	In uitvoering	√	√			
Waalsprong	Nijmegen	5.600	In uitvoering					
Ewijk-Zuid/west	Beuningen	300	2023	√		√	√	√
Winssen-Zuid	Beuningen	345	2023	√		√	√	√
Deest	Druten	253	2023		√	√		
Kanaalzone	Heumen	735	2024		√	√		√
Huurlingsedam	Wijchen	483	2022					√
Wijchen-West	Wijchen	1.300	2025	√	√			√
’s-Heerenberg/Lengel Oost	Montferland	500	2025					
Didam Noordoost	Montferland	350	2025					

Memo

Datum : 7 december 2022

Betreft : Verwerking reacties op concept Woondeal

Bespreekpunten op basis van ingebrachte reacties. Vier punten vragen op voorhand een nadere gedachtewisseling:
1. 30% sociale huur en 2/3 deel betaalbaar: vraag is in welke mate dit aansluit bij de behoefte? Uit het regionale woningbehoefteonderzoek blijken deze aantallen in verhouding te staan tot de regionale behoefte. De doorvertaling naar gemeenten kan in februari 2023 een ander beeld laten zien. Bij de interpretatie geldt op dat moment de volgende redeneerlijn.
De inzet op 30% sociaal is gebaseerd op het uitgangspunt fair-share. Dus expliciet niet gebaseerd op de behoefte per gemeente (wel regionaal). Elke gemeente neemt haar eerlijke aandeel van deze woningbouwopgave. Zo wordt voor de sociale huur enkel op regioniveau de behoefte gevolgd. De 2/3 deel betaalbaar is door het Rijk meegegeven als kader. Dit sluit nu aan bij de regionale behoefte. Van die 2/3 betaalbaar is 30% ingevuld door het fair-share-gedeelte sociale huur. De overige 35% à 40% wordt wel ingevuld op basis van het woningbehoefteonderzoek per gemeente. Hierop kan iedere gemeente haar eigen beleid aanpassen. Deze ruimte voor lokale invulling biedt de woondeal.

2. Betaalbare koop tot € 250.000 is heel gewenst, maar moeilijk haalbaar. De ene partij zit de extra knip in het betaalbare koopsegment zeer wenselijk, omdat voor veel woningzoekers een woning van € 355.000 echt niet bereikbaar is. De andere partij ziet bezwaren in de haalbaarheid van dit product. Het is vooral zoeken naar creativiteit om het product toch aan te bieden. Ook al is het aanbod momenteel zeer lastig haalbaar, we willen marktpartijen uitdagen om met oplossingen te komen; in het belang van de woonconsument en zijn behoefte / betaalmogelijkheden.

3. Ambities circulariteit: de genoemde ambities worden door sommigen als (te) ambitieus gezien. Anderen vinden deze ambities waardevol maar missen kennis om die toe te passen. Voorstel is om deze ambities wel te laten staan, omdat dit een belangrijke gezamenlijke basis is voor de gemeenten in de Groene Metropoolregio. Daarmee heeft de regio een koploperrol. Dit is niet altijd makkelijk. Door de inzet van aanjagers wordt de markt verleid om circulair te bouwen. De landelijke normen volgen hier kort op; het rijk kijkt nadrukkelijk mee met de werking in de Groene Metropoolregio.

4. Randvoorwaarden zijn cruciaal: Nagenoeg elke reactie geeft aan dat de ambities en doelen hoog zijn. Deze zijn alleen in te vullen als er voldoende menskracht en middelen zijn. Ook moeten randvoorwaarden rond infrastructuur, netcapaciteit en stikstof zijn ingevuld. Zonder dat deze randvoorwaarden zijn ingevuld is de woondeal een geduldig afsprakenkader. Essentieel is om in de samenwerking tussen Rijk, provincie en gemeenten gedegen de randvoorwaarden door te nemen en oplossingen te zoeken. Dit is nu nog niet afdoende ingevuld. Tegelijkertijd vraagt de samenleving om deze ambities en zijn de doelen maatschappelijk noodzakelijk. Daarom moet je die vasthouden en de indringende samenwerking met Rijk en provincie continueren. Wel vragen we het rijk expliciet om invulling te geven aan de randvoorwaarden. Het Rijk blijkt namelijk tot op heden de belangrijkste actor om de randvoorwaarden in te vullen, en blijft daarbij in de uitvoering nog achter. Dit is indringend onderwerp van de komende bestuurlijke overleggen.

Hierna beschrijven we de belangrijkste inhoudelijke reacties. De meer tekstuele reacties zijn afzonderlijk verwerkt.

Reactie	Verwerking
Gemeente Radenbijeenkomst	
• Als niet alle gemeenten meedoen of als de gemeente in haar woonvisie andere kaders meegeeft. Wat betekent dit voor onderhandelingen?	• De raad is aan zet om kaders mee te geven voor het woonbeleid en vervolgens vertaling hiervan naar ruimtelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd kiest het Rijk voor een steviger regie, met sturing op een betaalbaar en sociaal woningbouwprogramma. Op basis van deze regierol maakt het Rijk afspraken met provincies en vervolgens gemeenten. Door mee te doen aan deze afspraken kunnen provincie en gemeenten mee richting geven aan de inhoud en randvoorwaarden. Doe je niet mee, dan bestaat een reëel risico dat Rijk en vervolgens provincie voor de individuele gemeenten beslissen, zonder invulling van de randvoorwaarden. Bespreekpunt tijdens Regio Overleg(t) • Leidt niet tot aanpassing woondeal.
• Alle gemeenten zijn gebonden aan inspanningsverplichtingen. Betekent dit dan ook dat uiteindelijk alle gemeenten rechtstreeks enige vorm van bijdrage/tegenprestatie vanuit Rijk dan wel Provincie kunnen verwachten? Zijn investeringen die samenhangen met deze verplichtingen (rioleringen, wegennetten, electriciteitsnet, wateraanvoer, etc.) voor rekening van de gemeenten of is hierin een tegemoetkoming te verwachten van Rijk of Provincie?	• In Woondeal nog explicieter randvoorwaardelijkheid van de opgave aangeven en vanuit Rijk en Provincie vragen om een reactie in deze fase op deze randvoorwaarden. • Leidt niet tot aanpassing woondeal.
• Vaak stellen projectontwikkelaars dat de afspraken over betaalbare woningen niet haalbaar zijn of al eerder zijn vastgelegd. Hoe kunnen we op basis van de woondeal toch meer betaalbare en sociale woningen bouwen?	• In de eerste plaats zorgt de woondeal ervoor dat op alle plekken dezelfde regels gelden voor ontwikkelaars. Dit geeft duidelijkheid naar ontwikkelaars, wat ook zekerheid geeft over hun exploitatie. In de tweede plaats hebben we in de woondeal bewust opgenomen dat vanaf een bepaalde datum (1.7.2023 of 1.1.2024 – bespreekpunt voor Regio Overleg(t)) alle nieuwe anterieure overeenkomsten en bestemmingsplannen / omgevingsplannen moeten voorzien in het programma uit de woondeal. • Leidt niet tot aanpassing woondeal.
• Bij sociale huur staat de eis van 30%, tenzij….. Is dit dan ook geen harde eis?	• 30% geldt overal en is een harde eis waar de provincie vanuit haar toezichtsrol op toeziet. Een enkele uitzondering is mogelijk in heel specifieke situaties waar een sociaal programma de leefbaarheid (verder) onder druk zet. Dan ligt de bewijslast bij de gemeente.
• Bij de definitie van sociale huur is een instandhoudingstermijn opgenomen van 25	• In beginsel geldt dan dezelfde instandhoudingstermijn en liever langer. Echter

Reactie	Verwerking
jaar voor particuliere verhuurders. Wat is deze termijn voor woningcorporaties of zorgwoningen.	bij corporaties is dit reeds onderdeel van hun statuten en maatschappelijke opgave. Daarom is het niet nodig om dit nader te specificeren.
Enkele technisch inhoudelijke vragen: • Bij de woningbouwbehoefte zijn percentages van respectievelijk 27 en 43% genoemd. Betreft het hierbij percentage behoefte bij de nieuw te bouwen woningen? Of betreft het de behoefte gezien over de gehele woningvoorraad? • De Woondeal mikt op een woningtekort op 2%, waarom wordt er niet op verzadiging van de vraag naar woningen gestuurd?	• Hier gaat het om de gewenste netto toevoeging aan de woningvoorraad (en dus niet het aandeel woningen binnen de totale woningvoorraad) • Het sturen op een zeker woningtekort is Rijksbeleid. Achtergronden hierbij zijn dat hiermee leegstand wordt voorkomen en daarmee een suboptimaal gebruik van de schaarse ruimte. Bovendien zorgt deze schaarste voor waardevastheid van het bezit.

Gemeente Doesburg	
• Hierbij laat ik jou weten dat het college van B&W van Doesburg tevreden is over het feit dat het voorstel van haar wethouder om "genuanceerder naar de 30% -norm voor sociale huur te kijken" is overgenomen. De ruimte die wordt geboden, zoals verwoord in afspraak 11, doet recht aan de situatie in Doesburg waar het aandeel sociale huur van oudsher hoog ligt.	• Voor kennisgeving aannemen
• Met betrekking tot het aantal toe te voegen woningen in onze gemeente constateer ik dat deze conform onze laatste prognoses is aangepast.	• Voor kennisgeving aannemen

Gemeente Zevenaar	
• Afspraak 6 over sneller, slimmer en efficiënter inrichten van de processen en procedures is geen afspraak maar een constatering.	• Dit komt uit het landelijke format. Rijk hecht aan deze constatering (onderdeel programma woningbouw).
• Hoe kun je in particuliere huur toewijzen aan de doelgroep voor sociale huurwoningen en aan aandachtsgroepen als uitstromers, urgenten en statushouders. Hoe moet dat in de praktijk worden uitgevoerd, wie gaat de toewijzing doen en controleren?	• Dit leidt niet tot aanpassing van de tekst. Wel tot de noodzaak om regionaal kennis uit te wisselen over te maken afspraken met particuliere investeerders in sociale huurwoningen, en de verantwoording door hen van de toewijzing.

Gemeente Heumen	
• Op pagina 8 (paragraaf 2.2) is aangegeven dat ook voor kleine, over de regio verspreide plannen financiële ondersteuning voor het afdekken van de onrendabele toppen als gevolg van het grotere aandeel betaalbare woningen noodzakelijk is. Wij merken daarover op dat wat de gemeente Heumen betreft deze financiele ondersteuning voorwaardelijk is om het grotere aandeel betaalbare woningen daadwerkelijk waar te kunnen maken. Komt deze financiële ondersteuning er niet, dan	• Voorstel is dit sterker aan te zetten in de woondeal en ook expliciet reactie hierop te vragen van provincie en Rijk.

kunnen wij wel aan de kwantitatieve opgave voldoen maar hoogstwaarschijnlijk niet aan de differentiatieopgave; een hoger aandeel duur dan gewenst, zal dan vrijwel zeker onvermijdelijk zijn.	
• Wij twijfelen sterk aan het realiteitsgehalte van de op pagina 10 (paragraaf 2.2) benoemde inzet op de realisatie van "écht" goedkope koopwoningen met een maximale prijs van € 250.000. Onzes inziens is het in de huidige marktomstandigheden vrijwel onmogelijk voor deze prijs een woning te realiseren met een behoorlijk kwaliteitsniveau en toekomstbestendigheid. Maar we laten ons met concrete voorbeelden graag overtuigen van het tegendeel	• Herkenning op de complexiteit. De opgave zal lokaal verder ingevuld moeten worden en met concrete voorbeelden worden aangevuld. Dit zal een punt moeten zijn in de verdere uitwerking van de woondeal. • Leidt niet tot aanpassing woondeal.

Gemeente Overbetuwe	
De Woondeal kent nu een nieuw voorgestelde norm van 66,67% betaalbaar. Dit op gespannen voet met invulling van (alle) segmenten op basis van behoefte. Suggesties daartoe: • Gebruik het woonbehoefteonderzoek zoals dat begin 2023 verschijnt als richtsnoer voor het percentage betaalbaar. Dat betekent dus dat wij nu nog een voorbehoud maken bij de 2/3 betaalbaar als streven of afspraak (paragraaf 2.2, afspraak 8 en 9). • Neem het woonbehoefteonderzoek vervolgens ook als richtsnoer voor de onderverdeling van (betaalbare) prijssegmenten. Daarmee is het voorbehoud ook van toepassing op het streven in paragraaf 2 en afspraak 8. • Kies vooruitlopend op dit woonbehoefteonderzoek nog geen prioritering van betaalbare prijssegmenten, waarbij het belang van middenhuur tot € 1.026 gelijkgesteld wordt aan goedkope koop tot € 250.000. De volgorde in afspraak 9 herkennen wij namelijk niet bij voorbaat. • Wij zien ruimte voor een substantieel aantal flexwoningen. Dergelijke flexibele woonconcepten vinden we belangrijk voor woningzoekenden die snel een (betaalbare) woning nodig hebben. Op basis van onderzoek van Platform31 gaan we ervan uit dat circa 10% van de woonbehoefte voor spoedzoekers is. We vragen de getallen in afspraak 4 niet als minimum maar als richtsnoer te formuleren, omdat het toepassen van dit percentage afhankelijk is van termijn (tot 2025, 2030 of 2040) en doelgroep (aandachtsgroepen met zorgbehoefte en/of andere bijzondere doelgroepen).	• Bespreekpunt met bestuurders Er is ruimte om binnen 2/3 betaalbaar te differentiëren op basis van het onderzoek. Het onderzoek biedt op regionaal niveau wel een onderbouwing. Gelet op de lijn die het rijk en de provincie inzetten en de besprekingen tot op heden, is er geen aanleiding de tekst nu aan te passen.
• Tenslotte constateren we dat de focus in afspraak 3 op grote ontwikkelingen (vanaf 250	• We onderkennen dit risico. Tegelijkertijd zien we dat versnippering van aandacht schaarse

of 500 woningen) ook risico's kent. In het vorige decennium is gebleken dat in een afkoelende markt juist hier als eerste vertraging optreedt terwijl kleinere ontwikkelingen toen merendeels nog doorgingen. Daarom het pleidooi om de ondergrens van 100 woningen uit de Woondeal 1.0 niet te wijzigen én meer aandacht te besteden aan generieke maatregelen	ambtelijke capaciteit vraagt. De woondeal kende een groot aantal versnellingslocaties. Die waren rijp en groen. Maar het leidde wel tot de beruchte versnippering. Dit zien we ook op lokaal niveau gebeuren. Marktpartijen noemen ook dit risico. Daarom is deze focus in de woondeal opgenomen. Dit neemt niet weg dat ook kleinere locaties kunnen rekenen op inzet. Daar is binnen de woondeal volop ruimte voor via generieke maatregelen. Geen aanpassing van de woondeal nodig.

• Het is onduidelijk waarom voor de periode na 2030 met de Novex-woningbouwlocaties (met name in Arnhem) nu al een voorzet wordt gedaan voor een onderverdeling in de regio. Immers, onzeker is of de integrale randvoorwaarden daarvoor aanwezig zijn. Denk bijvoorbeeld ook aan het mobiliteitsnetwerk waar we in de Gebiedsaanpak AN325 nu eerst trachten de druk op de noord-zuid routes proberen te verminderen, met maatregelen voor alle modaliteiten, ook in relatie tot de aansluitende oost-west verbindingen. Daarom vraagt Overbetuwe:
  • De aantallen voor na 2030 - vooruitlopende op het woonbehoefteonderzoek - nu in afspraak 27 als indicatief weer te geven.
  • Te verduidelijken hoe de Novex-woningbouwlocaties in bijlage 1 zijn inbegrepen in de cijfers tot 2030 in de bijlage.
	• De NOVEX-opgave is essentieel om de woningbehoefte in de regio te accommoderen. Dat een deel van de grootschalige woningbouwlocaties buiten de tijdshorizon van 2030 ligt, doet hier niets aan af. De aantallen zijn de afronding te kenmerken als indicatief.
	In de bijlage zijn de cijfers inclusief NOVEX opgenomen, al worden die nog aangescherpt op basis van de nieuwste inzichten.
	Geen aanpassing van de woondeal nodig.

• Onderbelicht blijft dat de nationale woningmarktaanpak bestaat uit zes sporen. Hiervan worden alleen 'Een thuis voor iedereen' en 'Leefbaarheid en veiligheid' concreet benoemd. Dit ervaren wij als te smal. Vraag is om hier in de woondeal meer in de breedte aandacht aan te besteden, ook met verwijzing naar de nationale prestatieafspraken.	• Vanuit het rijk ligt het zwaartepunt bij de nu genoemde thema's. In de regio is er breed behoefte aan meer integraliteit in de aanpak. Tegelijkertijd geldt ook hier dat er behoefte is aan focus. Daarom houden we vast aan de huidige (beperktere) focus.
• In onze Routekaart Duurzaam Overbetuwe staan de effecten benoemd die we nastreven bij circulariteit. De manier waarop nu in afspraak 16 voorgesteld wordt dit concreet en meetbaar te maken, past niet in een bestuursovereenkomst op hoofdlijnen én kan op gespannen voet staan de wijze waarop we andere duurzaamheidsthema's concreet en meetbaar toepassen in projecten. Daarom verzoeken we dit in (met name het 1e lid van) afspraak 16 te abstraheren.	• Dit vraagt een nadrukkelijke taak van de regio. De aanjagers conceptueel en circulair voorzien hierin. Regio wil dit graag. Maar niet iedereen staat heeft hierin dezelfde doelen. De woondeal geeft hier de richting voor aan. De tekst is geabstraheerd. • Bespreekpunt bestuurlijk
• Sneller, slimmer en efficiënter inrichten van processen graag in afspraak 6 niet beperken tot de bezwaarprocedure. Het belang van	• We verruimen de tekst.

daadwerkelijke oplevering van gebouwde woningen maakt dat wij hier vragen de processen tot en met realisatie te beschouwen. Daar blijken immers ook procesverbeteringen mogelijk.	

BZK	
• In de woondeal staat de woningbouwopgave centraal. Uiteraard is de samenhang met verstedelijkingsstrategie ook belangrijk om te noemen, maar niet als eerste. Volgorde: Aantallen, betaalbaarheid, versnelling, overige..	• Vanuit de regio is de verstedelijkingsstrategie het ruimtelijk kader. Daarom staat deze bovenaan. Voorstel is om het zo te laten staan.
• Afspraak 1 herformuleren naar: "In deze regionale woondeal wordt een doorvertaling naar gemeenten gemaakt van de afspraken tussen Rijk en provincie Gelderland. De gemeenten zetten zich, in samenwerking met corporaties en marktpartijen, in voor de realisatie van de opgave in tabel 1. Het gaat in de regio Arnhem-Nijmegen om de realisatie van 33.000 huizen in de periode tot en met 2030 als bijdrage aan de provinciale en nationale opgave, waarvan XX% betaalbaar en inclusief XX% sociale huurwoningen. In bijlage X zijn uitsplitsingen per jaar en per gemeente te vinden. "	• Materieel is deze afspraak niet anders dan de huidige formulering, met uitzondering van de suggestie dat de gemeenten hiermee uitvoering geven aan het rijks- en provinciale beleid, terwijl gemeenten hierin net als Rijk en provincie hun gelijkwaardige verantwoordelijkheid hebben. Hiermee zouden gemeenten uitvoeringsorganisaties worden van Rijk en provincie. Dit is strijdig met het Huis van Thorbecke. Voorstel is om dit niet te wijzigen.
• Écht goedkope koopwoningen neerzetten als: betaalbare koopwoning voor de lagere inkomens' Daarnaast kun je je afvragen of deze extra toevoeging noodzakelijk is. Welk product bieden we hiermee aan en kan de 'markt' dit ook realiseren. Wellicht meer procesafspraak van maken dat gekeken wordt hoe dit regionaal neerslaat. Vanuit Rijkszijde hebben we hier in ieder geval geen aparte middelen voor beschikbaar.	• Zie eerder punt over betaalbare koop.
• Bij sociale huur is een kwaliteitsdefinitie opgenomen. We zouden ons dus kunnen voorstellen om deze extra eis niet op te nemen. Misschien zou, indien de kwaliteitseis blijft staan, om onduidelijkheid te voorkomen dan nog extra uitleg kunnen worden toegevoegd over dat deze eis regionaal maatwerk is en waarom hiervoor is gekozen.	• Wel laten staan, wens van de regio.
• 35% middenhuur en betaalbare koop omzetten naar 40%, in aansluiting op landelijk beleid. Dit zou ten koste gaan van sociale huur.	• Voorstel is om dit percentage om te zetten naar 35% tot 40%.
• Afspraak 11, wil het rijk omzetten naar landelijk format waarbij gemeenten met minder dan 30% sociale huur bij toevoegingen een groter aandeel dan het huidige aandeel realiseren. Dat zou voldoende borging moeten zijn.	• Niet eens. De benadering versterkt verschillen binnen de regio, ipv fair-share. Huidige formulering heeft draagvlak bij gemeenten en provincie.

• Toevoegen extra afspraak: Specifieke aandacht is nodig voor de ondersteuning van de woonbehoeften van ouderen. Door de vergrijzing zijn er over twintig jaar naar schatting in heel Nederland 1,6 miljoen 80+ers. Dat is twee keer zoveel als op dit moment. Er is een toenemende behoefte aan woningen die aansluiten bij de wensen van ouderen. In het beleidsprogramma 'wonen en zorg' is aangekondigd dat er nationaal behoefte is aan 290.000 woningen geschikt voor ouderen. Het betreft 170.000 nultredenwoningen en 80.000 geclusterde woonvormen die ook geschikt zijn voor ouderen. Ook is er een landelijke opgave voor ca. 40.000 woningen met verpleegzorg op basis van scheiden wonen en zorg (VPT). Deze opgave worden regionaal en lokaal verder uitgewerkt in de woonzorgvisies.	• Overnemen.
• Toevoegen randvoorwaarden Stikstof en Netcapaciteit: ***Stikstof:*** Stikstofruimte is een belangrijke randvoorwaarde om de woningbouwambities waar te kunnen maken. Daarbij is en blijft het Stikstofregistratiesysteem (SSRS) het instrument om stikstofruimte die vrijkomt centraal te registreren en gericht toe te wijzen aan woningbouwprojecten. Het Rijk spant zich in voor voldoende stikstofruimte voor woningbouw. Zij stimuleert het gebruik van schoon en emissieloos bouwmaterieel met een bijdrage van een extra €400 miljoen, bovenop de € 500 miljoen die al beschikbaar was. Op de korte termijn (oplevering eerste kwartaal 2023) werkt het Rijk aan de standaardisatie van berekeningen door middel van kengetallen/ vuistregels, met als doel om voor initiatiefnemers de administratieve lasten als gevolg van de extra onderzoeksplicht zoveel mogelijk te beperken. Een volgende stap is om deze standaardisatie te formaliseren in regelgeving. Het Rijk onderzoekt hoe door het breder beschikbaar maken van kennis en kunde capaciteitsproblemen bij gemeenten, provincies en onderzoeksbureaus het hoofd kunnen bieden. Op de langere termijn kan vereenvoudiging van het stelsel van vergunningverlening verhelpen dat kleine woningbouwprojecten vergunningplichtig zijn. Waar in concrete projecten stikstof een knelpunt lijkt voor versnelling, kan dit knelpunt voorgelegd worden aan de regionale en vervolgens landelijke versnellingstafel. ***Elektriciteitsnetwerken en aansluitingen:*** Bij tijdig aanvragen van projecten leidt de beschikbare netcapaciteit op het elektriciteitsnet vooralsnog niet tot vertraging van woningbouwprojecten. Om te zorgen voor voortgang in projecten dragen gemeenten	• Teksten zijn conform verwerkt

zorg voor tijdige aanvragen voor aansluitingen van (woningbouw)projecten bij de netbeheerder. Het Rijk (EZK en BZK) houdt in samenspraak met medeoverheden en netwerkbeheerders vinger aan de pols waar er knelpunten kunnen ontstaan, en spant zich in om eventuele knelpunten tijdig weg te nemen, zodat de woningbouw en de bijbehorende voorzieningen in wijken geen vertragingen oplopen. Waar in concrete projecten netcapaciteit een knelpunt lijkt voor versnelling, kan dit knelpunt voorgelegd worden aan de regionale en vervolgens landelijke versnellingstafel. De P-MIEK-tafels zijn het platform om knelpunten ten aanzien van het netwerk en het aansluiten aan de orde te stellen. Regionale en landelijke versnellingstafels leggen hun signalen neer bij deze tafels. Mocht er een te grote netwerkvraag zijn om op te lossen in de P-MIEK-tafels, dan agenderen deze tafels dit bij het landelijke MIEK overleg.	

Gemeente Renkum	
• Hoe realiseren we woningen met een max van 250.000,--? Dat gaat ons niet lukken, zeker als we een kwalitatief goede woning willen.	• Zie eerder punt over betaalbare koop.
• Wij zijn benieuwd wat er uit het behoefteonderzoek komt en wat de consequenties zijn van dit onderzoek op de inhoud van de woondeal.	• Toelichten in de inleiding van de woondeal welke ruimte er is na vaststelling van de woondeal voor lokale verdieping obv het behoefteonderzoek
• Bouwen voor senioren moet een prominente rol krijgen, aangezien we een golf van vergrijzing over ons heen krijgen. Dus niet alleen voor het doorstromen hebben we het nodig, ook ten aanzien van voldoende passende woningen voor alle 80-jarige straks.	• Artikel toegevoegd obv landelijk format.
• We hebben gezamenlijk een woondeal, maar denk ook dat we gezamenlijk naar oplossingen moeten zoeken. Denk aan flexwoningen midden huur. Dit is echt rendabel als je een investering doet van 300 woningen. Dit kan je als kleine gemeente niet alleen. Dus samen optrekken met andere gemeenten en de voorraad woningen verdelen over verschillende projecten grens overstijgend.	• Geen aanpassing woondeal. Wel punt voor nadere uitwerking, samenwerking en kennisdeling
• herplaatsingsladder: wat houdt dit in?	• Geen aanpassing woondeal Toelichting rijk gewenst.
• Sneller, slimmer en efficiënter inrichten van de processen en procedures: denk dat ook aan het integraal werken van ministeries en binnen de provincie. Vraag die niet alleen aan de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan stikstofruimte opkopen (lees boerderijen in onze Provincie) om een snelweg te verbreden, echter waarom heeft dit voorrang versus de woningbouw? Denk aan stikstofaanpak van	• Tekst aanpassen en verruimen.

Parenco versus de woningbouwmogelijkheden binnen de gemeente/dorp Renkum?	
• In het programma wonen en zorg zouden ook arbeidsmigranten meegenomen worden, omdat dit een 'aandachtsgroep' is. Dit was in het verleden niet echt het geval: hun huisvesting werd veelal aan de markt overgelaten.	• Dit is conform het Rijksprogramma Thuis voor iedereen. Daarom laten we het staan. Terminologie trekken we gelijk

Gemeente Nijmegen	
• Belangrijkste punt is dat de **randvoorwaardelijkheden** die nodig zijn om de afspraken uit de Woondeal na te komen nadrukkelijk(er) benoemd worden. Zonder invulling hiervan kunnen de afspraken niet worden nagekomen. Hier dient ook in de besluitvorming in colleges en raden aandacht voor te zijn.	• Zie eerdere opmerkingen. Bespreekpunt met bestuurders
• Lees de woondeal naar de geest van de tekst en niet naar de letter.	• De woondeal is meer dan de 'geest van de tekst'. We willen hiermee daadwerkelijk de beweging tot stand brengen.
• We sluiten in deze woondeal aan bij landelijke ontwikkelingen rond circulariteit, duurzaamheid en kwaliteit van de woningen en gaan er daarmee vanuit dat de andere woondeals in Nederland vergelijkbare voorwaarden hebben op dit punt.	• Dit is nu niet het geval. De woondeal loopt rond het thema circulair voor op andere regio's in Nederland. Daarmee heeft de Groene Metropoolregio als continuering van de bestaande woondeal een koplopersrol. Tekst is iets geabstraheerd.
• Advies is om, in lijn met de voorlopige uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek en tegen de achtergrond dat de plancapaciteit in de regio waarschijnlijk verder toeneemt, het totaal aantal woningen op te hogen naar 35.000 woningen	• Dit lijkt haalbaar op basis van de actuele planningslijsten. Voorstel is vast te houden aan 33.000 maar met als richting waar mogelijk meer te bouwen.
• Definitie sociale huur: termijn aanpassen in minimaal 20 tot 25 jaar en referentiekwaliteit woonstandaard is niet reëel. Corporaties hanteren zelf vaak 20 jaar en geven aan dat woonstandaard niet haalbaar is.	• Woondeal niet aanpassen, zie eerdere reactie bij Rijk
• Pleiten voor behoud van het huidig budget. De opgaven worden groter, procesgeld dient dus minimaal gelijk te blijven. In 2020 in € 1 miljoen gereserveerd. Dit is na 3 jaar vrijwel besteed. Inzet: jaarlijks € 3 ton procesgeld.	• Punt is herkenbaar. In de Dit krijgt geen plek in de woondeal, wel in het gesprek met de contractpartijen.

Gemeente Arnhem	
De ambities op aantallen en betaalbaar zijn (terecht) hoog, waarbij nog niet duidelijk is hoe deze randvoorwaardelijk worden ingevuld. De grote hoeveelheid ambities lijkt niet aan te sluiten bij de organisatiecapaciteit bij gemeenten die flink onder druk staat en bij de omgevingsfactoren die momenteel de voortgang van woningbouw flink bemoeilijken. Dit spanningsveld wordt wel beschreven, maar er ontbreekt perspectief hoe dit	• Zie eerdere constateringen. • Bespreekpunt met bestuurders

concreet ingevuld wordt. Op welke wijze gaan provincie en Rijk zich verbinden aan de afspraken? We hebben echt commitment van Rijk en provincie nodig om dit te kunnen realiseren. Vanuit provincie en Rijk zou hierop meer concrete toezeggingen gedaan moeten worden. Ook afspraken over de inzet van corporaties ontbreken. Hoe helpt de Woondeal de corporaties bij hun uitvoeringskracht? Die staat, net als bij de gemeenten, flink onder druk.	
De monitoring door gemeenten van deze afspraken vraagt om sturing. Op dit moment (huidige Woondeal) ziet daar niemand op toe en is er niemand die gemeenten actief aanspreekt om de data op orde te hebben. Via de systematiek van de huidige regionale woningmarktmonitor worden überhaupt veel zaken die in de nieuwe Woondeal staan niet gemeten. Gelet op hoeveel tijd het vergt om gemeenten al de basisdata voor die monitor te laten aanleveren, vraagt dit onderdeel commitment/afspraken van partijen.	• Aandachtspunt bij uitvoering, geen aanpassing van de woondeal.
We kunnen ons vinden in de focus op locaties met substantiele omvang. Echter, de minimale omvang van 500 woningen kan voor Arnhem in een aantal gevallen net te hoog zijn. Voorstel is om de eis van 500 minder 'hard' te formuleren. Dus "bij voorkeur 500 woningen of meer in Arnhem en Nijmegen, en bij voorkeur 250 woningen of meer buiten deze twee steden".	• Aanpassen in de woondeal.
Met de huidige bouwkosten en stijgende financieringskosten verwachten we dat ontwikkelaars geneigd zullen zijn om bestaande projecten te temporiseren, bijvoorbeeld door het uitsmeren van de bouw over meerder jaren. We zouden graag met het Rijk in gesprek gaan over (juridisch) instrumentarium om dit soort zaken zoveel mogelijk te voorkomen. Dus bijvoorbeeld in nieuwe projecten een bouwplicht op te nemen, etc. De voorliggende tekst van de woondeal richt zich op capaciteit, en kennisdeling, maar in het verkennen van overige (juridische) intstrumenten. Dit zouden we graag toegevoegd zien bij afspraak 5 of 6.	• Toevoegen in de woondeal
We hechten zeer aan de fair share benadering voor het realiseren van voldoende sociale huurwoningen in iedere gemeente, om zodoende een meer evenwichtige verdeling over de regio te bewerkstellingen. Als gemeente met een flink aantal kwetsbare wijken vinden wij dat het mogelijk moet zijn om in wijken waar de leefbaarheid onder druk staat minder dan 30% sociale huur toe te voegen. Echter, om te voorkomen dat we in de regio als geheel onvoldoende sociale huur realiseren, stellen wij voor om in artikel 11 toe te voegen dat in eerste instantie wordt gekeken naar compensatie elders binnen de eigen gemeente. Dus	• De huidige benadering legt wel de eerste verantwoordelijkheid op lokaal niveau (pas toe of leg uit). Dit vullen we iets verder aan. Aanscherping in de toezichtsrol van de provincie moet een te makkelijke escape voorkomen.

daar waar in de gemeente minder sprake is van leefbaarheidsgevolgen, meer dan 30% realiseren.	
Voorstel is om artikel 23 en 24 te vervangen voor: “De afspraken over de Arnhem-Oost aanpak lopen via het nationaal programma Arnhem-Oost. Via dit programma kunnen afspraken gemaakt worden over regionale samenwerking op dit gebied, bijvoorbeeld voor het uitwisselen van kennis en ervaring voor wijken met gelijksoortige opgaven in andere regiogemeenten, of voor pilots naar knellende en/of ontbrekende wet- en regelgeving met betrekking tot de leefbaarheid"	• In de huidige woondeal is verwezen naar delen van Nijmegen en Velp. Deze verwijzing blijft gewenst. Teksten worden aangepast.
De concepttekst bevat geen aandacht voor groen, landschap, natuurinclusiviteit en klimaatadaptiviteit (afspraak 24, 27, 28 in de huidige woondeal) en de energietransitie in bestaande wijken (afspraak 25 en 26 in de huidige woondeal). Dit zijn voor Arnhem hele belangrijke thema’s. Voorstel is om de afspraken 24 tot en met 28 in de geactualiseerde woondeal te handhaven.	• Bespreekpunt met bestuurders, ook in het kader van stapeling van ambities. Teksten zijn aangevuld om klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit te borgen.

Gemeente Rheden	
Bij afspraak 10 wekt het kaartje onhaalbare verwachtingen voor Rheden, zeker ten aanzien van aantal sociale huurwoningen. Daarom voorstel kaartje weg te laten.	• Overnemen in woondeal
Bij aanpak leefbaarheid wordt verwijzing naar situatie in Velp gemist. Dit geldt voor de ‘kern van de woondeal’ en bij afspraak 24- Arnhem Oost aanpak. Daar staat nu: “Gemeente Rheden zal waar nodig deelnemen aan de samenwerkingstafel.” Dit moet gewijzigd worden in: “Gemeente Rheden zal deelnemen aan de samenwerkingstafel”	• Overnemen in woondeal
Bij 2.4 De eisen voor circulair bouwen moeten nu per gemeente worden ingevoerd. Afdwingen van deze eisen is alleen mogelijk bij eigen grond of eventueel in prestatieafspraken. In veel gevallen kunnen we als gemeente dus alleen ambities meegeven. De ambitie is hoog, maar ambtelijk is er meestal weinig kennis over dit onderwerp en voor ontwikkelaars is het een nieuwe eis erbij.	• Zie eerdere opmerkingen. • Bespreekpunt met bestuurders
We hebben nog geen zicht op de uitkomsten van het nieuwe woningbehoefteonderzoek. Stel dat er voor Rheden geen toevoeging van nieuwe sociale huurwoningen nodig is, dan hebben we al ingestemd met de Woondeal waarin staat dat we wél akkoord gaan met 30% sociale huur in de nieuwbouw.	• Punt is herkenbaar voor andere segmenten dan de sociale huur. Bij sociale huur is op regioniveau de behoefte leidend. Dit ligt op netto 27%, bruto dus hoger vanwege eventuele sloop en verkoop. De 30% is daarmee passend voor de regio. De vertaling hiervan naar de gemeenten gaat niet op basis van behoefte, maar op basis van fair-share. Elke gemeente neemt hierin zijn verantwoordelijkheid. Fair share en bouwen voor behoefte staan dus op gespannen voet. Op dit punt daarom geen aanpassing van de woondeal.

	• Waar het gaat om middenhuur en betaalbare koop kan behoefteonderzoek wel leiden tot lokale verschillen. Deze ruimte moet duidelijker in de woondeal naar voren komen. Bespreekpunt met bestuurders.

Gemeente Rozendaal	
Ziet praktisch weinig mogelijkheden om bijdrage te leveren aan regionale woningbouwopgave. Als kansen zich aandienen werkt de gemeente in de richting van de woondeal.	• Geen aanpassing van de woondeal.

Gemeente Beuningen	
Voor wat betreft de faire share, die gaat nu uit van 30% sociale huur in nieuwe plannen in iedere gemeente. We zouden graag zien dat bij de uitwerking van het WBO nog eens kritisch gekeken wordt wat die behoefte is en of de 30% sociaal inderdaad moet gelden per gemeente. En of een faire share op basis van de huidige sociale huurvoorraad ook een uitgangspunt kan zijn.	• Zie toelichting bij eerste opmerking van gemeente Rheden.
Doelgroepen 2.3, blz 12; We onderschrijven dat er voldoende voldoende woningen voor aandachtsgroepen moeten komen en uitwerking in beleid (samen met provincie en regio). Wat onduidelijk is in de tekst wat er bij afspraak 14 (blz 12) nog moet gebeuren met de andere aandachtsgroepen	• Dit is nader toegelicht in de tekst.
we onderschrijven het belang van voldoende ambtelijke capaciteit en financiële middelen.	• Zie eerdere punten

Gemeente Wijchen / Druten	
Wij onderschrijven de ingezette lijn door de regio en de provincie dat de geformuleerde ambities alleen mogelijk zijn als ook invulling gegeven wordt aan de gestelde randvoorwaarden zoals omschreven in bijlage 1 (onder andere dekking onrendabele toppen).	• Zie eerdere punten
Onze regionale ambitie om sociale huur woningen te realiseren ligt met 30% hoger dan de landelijk lijn van 28% en de inzet van de gehele provincie Gelderland. Wij vragen u deze nuance in de afspraken vast te leggen. Zodat duidelijk is dat wij de ambitie niet nog hoger leggen dan landelijk.	• De formulering is in lijn met de bedoelingen in de Nationale Woon- en Bouwagenda en het programma woningbouw. De verschillen betreffen nuanceverschillen. We werken nu net aan toe naar 30% en dan mag er geen uitval zijn. Daarom nu niet aanpassen.
Eerder is aangegeven dat de Woondeal voortaan ook als regionale Woonagenda gaat gelden. Bij de recente totstandkoming van de Woondeal is hier echter niet of nauwelijks aandacht voor geweest. Is dit nog steeds de opzet?	• Ja, voor een belangrijk deel wel. Volgend jaar moet die agenda verder aangevuld worden voor onderwerpen die niet in de woondeal aan de orde komen, ook in afwachting van de provinciale vereisten.
Graag houden wij de mogelijkheid open om in afwijking van de afspraken extra in te zetten op bijvoorbeeld ‘échte’ betaalbare koop tot €250.000 ten koste van andere ambities. Het stapelen van ambities in de sociale huur én ‘échte’ betaalbare	• Geen aanpassing woondeal, wel bespreken in bestuurlijk overleg.

koop zal niet leiden tot de beoogde versnelling. Wij stellen ons daarbij voor dat we hierover in de regio het gesprek aangaan.	

Gemeente Duiven/Westervoort	
bij rollen en verantwoordelijkheden staat bij het waterschap dat bij een evenwichtige toedeling van functies aan locatie, onder meer woningbouwlocaties, dat daarbij het uitgangspunt “water en bodem sturend” is.	• Principe water en bodem is sturend, is toegevoegd conform landelijk format woondeal
Vanaf 2025 zorgt iedere gemeente binnen de nieuwbouw voor minimaal 30% sociale huur en minimaal 35% middenhuur en betaalbare koop (tot € 355.000,-). Daarbij geldt dat voor plannen waar per 1 juli 2023 nog geen vastgesteld bestemmingsplan, omgevingsplan of overeenkomst voor is dit programma de richtlijn is. Graag een nadere onderbouwing/ verduidelijking van de datum1 juli 2023, waarom de keuze voor een vastgesteld BP of OP en wat is een overeenkomst (intentieovk of anterieureovk)? Verder is het van belang te weten hoe de provincie haar “nieuwe” rol gat oppakken en hoe gaan de plantoetsers van de provincie met deze afspraak om. Want dit programma zal niet altijd per BP of OP gehaald gaan worden omdat er andere keuzes gemaakt worden.	• Grens is gekozen om heldere richtlijnen voor de uitvoering te geven. Overeenkomst betreft een anterieure overeenkomst. Overigens geldt de 30% sociale huur en minimaal 35% à 40% middenhuur en betaalbare koop op het niveau van het gemeentelijke woningbouwprogramma vanaf 2025. De gemeente voert regie op de samenstelling van dit programma. De borging hiervan in bestemmingsplannen of omgevingsplannen betreft een middel om dit programmatische doel te halen, en geeft als richting duidelijkheid naar grondeigenaren / ontwikkelaars. Het is aan de gemeente om per plan afhankelijk van de omstandigheden te differentiëren in het aandeel sociale huur / middenhuur / betaalbare koop, binnen de kaders van het programma. • Rol van de provincie over plantoetsing is ter nadere uitwerking komende tijd.
Graag een onderbouwing van de maximale prijs van echte goedkope woningen. Nu € 250.000,	• Dit is opgenomen in het woningmarktonderzoek (bijlage bij woondeal)
afspraak 16. Gemeenten leggen concrete en meetbare doelstellingen vast in beleid….. Minimaal XX% minder. Ten opzichte van welk jaartal?	• Dit is vastgelegd in de huidige woondeal. Het gaat om minder ten opzichte van 1990.
afspraak 26. Jammer dat dit alleen voor de Novex-gebieden is beschreven. De hier beschreven uitgangspunten van de verstedelijkingsstrategie gelden regio breed voor alle woningbouwontwikkelingen en niet alleen voor de drie Novex-gebieden	• De grootschalige woningbouwlocaties hebben een nationale status die in de overeenkomst met het rijk bevestigd is.

Gemeente Montferland	
Gewenste toevoeging van versnellingslocaties Lengel-Oost bij ’s-Heerenberg en Didam Noordoost	• Overgenomen, want passend binnen verstedelijkingsstrategie
De ambitie om betaalbare woningen tot € 250.000 te realiseren en als gemeente hierop in te zetten onderschrijven we, maar als deze grens in de praktijk niet haalbaar blijkt en (streef)afspraken hieromtrent niet (kunnen) worden nagekomen door de diverse gemeenten moeten we heroverwegen of we hier dan wel afspraken willen maken en wat de meerwaarde ervan is. Danwel de betaalbare koopgrens toch wat hoger leggen en meer in lijn met de praktijk (en meer afgestemd met de markt).	• Zie eerdere opmerkingen over dit onderwerp. Bespreekpunt voor bestuurlijk overleg, geen aanpassing van de woondeal.

Percentage 11% zeer betaalbare woningen tot € 550 suggereert dat in de gemeente heel goedkope woningen zijn (terughoudend huurbeleid is gevoerd)	• Dit percentage is verkeerd ingeschat, op basis van de voorraad tot de kwaliteitskortingsgrens, in plaats de grens van € 550. Feitelijk ligt het aandeel in de regio rond 40% of meer.
tot slot vragen we aandacht voor de wederkerigheid in de afspraken vanuit de provincie en rijk	• Zie eerdere opmerkingen over randvoorwaarden

Gemeente Lingewaard	
Zoals terecht opgenomen in de inleiding, hangt het behalen van de nieuwe doelen in belangrijke mate af van voorwaarden zoals voldoende ambtelijke capaciteit, voldoende stikfstofruimte, voldoende ruimte op het elektriciteitsnetwerk e.d. Ook is voldoende budget om de bereikbaarheid te verbeteren en medewerking van de verschillende partijen hierbij, een essentiële randvoorwaarde om woningbouw te kunnen realiseren. Dit moet allemaal nog geconcretiseerd worden. Dit geldt ook met betrekking tot afspraken die nog vaag zijn zoals: “het beter benutten van bestaande voorraad”, “verduurzaming van jaren zestig/zeventig wijken”, “investeren in groen” e.d. Ook zijn we benieuwd hoe een bijdrage geleverd kan worden aan onrendabele toppen. De aanpassing van de programmering van veel reeds langer lopende (zachte) projecten, zal namelijk tot discussie en mogelijke vertraging leiden. Wij willen u vragen deze randvoorwaarden hoog op de agenda te zetten bij gesprekken met provincie en Rijk. Ze bepalen voor een belangrijk mate of gestelde doelen gehaald zullen worden. Daarnaast zal in deze gesprekken met het Rijk nadrukkelijk aandacht gevraagd moeten worden voor meer duidelijkheid over de keuzes en de invoering van de Omgevingswet. Verder hierbij ook aandacht voor de druk op het gemeentefonds. Het wegnemen van de spanningen hier is van groot belang voor aanpak van de werkvoorraad en de realisatiekracht van gemeenten.	• Zie eerdere opmerkingen over randvoorwaarden

Provincie Gelderland	
Bij afspraak 11 over uitzondering van 30% sociale huur de rol van de provincie benoemen	• Dit is aangepast
Onderzoek vakantieparken vraagt andere redactie	• Dit is aangepast

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

DATUM	28 november 2022
PROJECTNUMMER	2202.118
OPDRACHTGEVER	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Woningbehoefteontwikkeling Groene Metropoolregio

In opdracht van de Groene Metropoolregio voert Companen momenteel het regionale woningmarktonderzoek uit, als bouwsteen voor de nieuwe regionale woondeal en nieuw lokaal beleid. Met vertraging is recent de nieuwe provinciale huishoudensprognose beschikbaar gekomen. Dit is een belangrijke bouwsteen voor de raming van de ontwikkeling van de woningbehoefte. In deze notitie brengen we de eerste uitkomsten met betrekking tot de ontwikkeling van de woningbehoefte op regioniveau in beeld. Later volgt een nadere uitwerking van de ontwikkeling van de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte op gemeentelijk en subregionaal niveau. Deze uitkomsten zullen medio januari 2023 in concept gereed zijn. Het regionale woningmarktonderzoek wordt eind februari afgerond.

Kwantitatieve woningbehoefte: inloop woningtekort en meer huishoudens

Het aantal huishoudens in de regio neemt de komende jaren verder toe. Tegelijk is sprake van een fors woningtekort, veel mensen slagen er niet in op redelijke termijn een woning te vinden die past bij hun budget. We brengen in beeld hoe de woningbehoefte zich ontwikkelt door de huishoudensgroei en wat het betekent om het woningtekort deels in te lopen. Daarbij zien we dat het wonen voor veel groepen minder betaalbaar is geworden. We geven een eerste beeld van wat dit betekent voor de woningvraag in verschillende prijssegmenten.

Aanmerkelijke versnelling nodig

Met de Woondeal 1.0 had de regio een aantal ambities. Op grond van deze ambities zijn afspraken gemaakt over het toevoegen van 20.000 woningen in de periode 2020 – 2025 en 35.000 woningen in de periode 2020 – 2030. Hiervan zijn in 2020 en 2021 al zo'n 6.700 woningen toegevoegd. Toch is het gevoel dat de druk op de woningmarkt is toegenomen. De nieuwe prognose onderschrijft dit. Het aantal extra benodigde woningen om te voorzien in de huishoudensontwikkeling en het inlopen van het woningtekort ligt de komende jaren hoger dan de afspraken in het kader van de Woondeal 1.0. Er moeten nog 35.550 tot 37.300 woningen worden toegevoegd in de periode tot en met 2030. Dat zijn jaarlijks in de regio 4.000 tot 4.400 woningen. Er is dus een aanmerkelijk versnelling nodig ten opzichte van de laatste jaren.

De extra woningbehoefte in de komende jaren komt voort uit het huidige woningtekort en de toename van het aantal huishoudens in de regio.

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

www.companen.nl
info@companen.nl
026 351 25 32

KvK-nummer: 09035291
BTW-nummer: NL001826517B01

Inlopen woningtekort

In de Groene Metropoolregio is momenteel sprake van een fors woningtekort. Bij een tekort van zo'n 2% is sprake van een gezonde marktdruk, het tekort in de regio is groter. We gaan er in de berekening van de woningbehoefte vanuit dat het woningtekort in de regio in de periode tot en met 2030 wordt ingelopen tot een tekort van 2%. Dat brengt een extra opgave met zich mee.

Tabel 1: Groene Metropoolregio. Procentueel tekort en extra benodigde woningen om het tekort in te lopen tot 2% in 2031

Gebied	Procentueel tekort	Extra benodigde woningen om tekort in te lopen tot 2% in 2031
Subregio Arnhem	4,35%	+3.700
Subregio De Liemers	1,76%	+0*
Subregio Nijmegen	5,58%	+5.200
Totaal Groene Metropoolregio		**+8.900**

* Het gemiddelde woningtekort in de subregio De Liemers is kleiner dan 2%. Echter is de ervaring dat de woningmarktdruk in de subregio sterk verschilt tussen gemeenten. De gemeenten dicht bij Arnhem ervaren door het grotere woningtekort in de subregio Arnhem en in de stad Arnhem een hogere druk dan de andere gemeenten in de subregio.

Bron: Primos Datawonen.nl, bewerking Companen

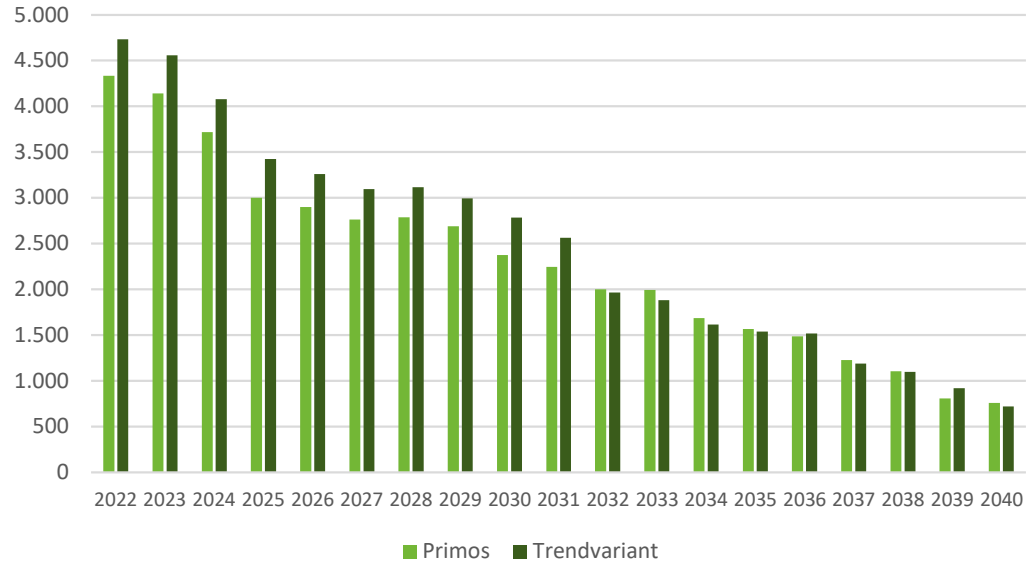
Het woningtekort is niet gelijk gespreid binnen de regio. In de subregio's Arnhem en Nijmegen is sprake van een woningtekort van meer dan 2%. In deze regio's wordt daarom gerekend met het inlopen van een deel van het tekort. In De Liemers is het woningtekort minder dan 2%. Statistisch gezien zijn in De Liemers dus geen extra woningen nodig boven op de huishoudensontwikkeling. Zoals in de voetnoot bij de bovenstaande tabel beschreven zullen in de praktijk door waterbedeffecten van de woningmarktdruk in de regio Arnhem wel degelijk extra woningen nodig zijn.

De extra woningbehoefte om het woningtekort in te lopen, is in de subregio Arnhem 3.700 woningen en in de subregio Nijmegen 5.200 woningen. Voor de hele Groene Metropoolregio moeten dus 8.900 extra woningen worden toegevoegd om het woningtekort in 2031 terug te brengen naar 2%.

Huishoudensontwikkeling

Het aantal huishoudens in de regio neemt de komende jaren toe. Dat komt door de gezinsverdunning – er komen meer kleinere huishoudens -, de trendmatige migratie naar de regio en door de natuurlijke groei. Er zijn twee varianten uitgewerkt die in samenhang een beeld geven van de bandbreedte van de ontwikkeling van het extra aantal huishoudens.

Figuur 1: Groene Metropoolregio. Jaarlijkse toename aantal huishoudens volgens twee prognosevarianten (2022 – 2040)

Bron: Primos provincie Gelderland, bewerking Companen

- *Primos.* Dit is de standaardraming van Primos. Primos is het prognosemodel dat door de Rijksoverheid en door de provincie Gelderland wordt gebruikt. Primos is een trendraming die de toekomstige huishoudensontwikkeling benadert vanuit een langjarige trend.
- *Trendvariant.* De trendvariant is ook een trendraming, maar gebaseerd op de ontwikkelingen in het recente verleden. Hierbij is gekeken naar de binnenlandse migratietrends in de periode 2017 – 2021. Deze variant geeft een beeld van de ontwikkelingen in de huidige woningmarktcontext. De Trendvariant komt hoger uit dan de referentieraming van Primos. De referentieraming en de Trendvariant geven samen een bandbreedte voor de huishoudensontwikkeling in de komende jaren.

Ontwikkeling totale woningbehoefte 2022 tot en met 2030 en tot en met 2040

De huishoudensontwikkeling en de beoogde inloop van het woningtekort bepalen samen de netto extra woningbehoefte in de komende jaren.

Tabel 2: Groene Metropoolregio. Ontwikkeling woningbehoefte op basis van huishoudensontwikkeling en inloop woningtekort in de perioden 2022 t/m 2030 en 2022 t/m 2040 volgens verschillende prognosevarianten

Prognosevariant	Huishoudens-ontwikkeling 2022 t/m 2030	Extra woningbehoefte Inclusief inloop tekort	Huishoudens-ontwikkeling 2022 t/m 2040	Extra woningbehoefte Inclusief inloop tekort
Primos	+26.600	+35.500	+39.250	+48.150
Trendvariant	+29.900	+38.800	+42.350	+51.250

Bronnen: Primos provincie Gelderland, ABF, bewerking Companen

- Volgens de Primos prognose neemt het aantal huishoudens in de regio in de periode tot en met 2030 toe met 26.600. Inclusief de extra 8.900 woningen voor het inlopen van het woningtekort,

bedraagt de extra woningbehoefte op basis van deze prognosevariant dus 35.500 woningen. Voor de periode tot en met 2040 gaat het om 48.150 woningen.

- De Trendvariant, gebaseerd op de woningmarktontwikkelingen in de laatste jaren, komt uit op een hogere huishoudensontwikkeling dan de referentieraming Primos. Uitgaande van de actuele woningmarktontwikkelingen neemt het aantal huishoudens in de periode tot en met 2030 toe met 29.900. De woningbehoefte komt daarmee uit op 38.800 woningen in die periode en 51.250 woningen in de periode tot en met 2040.

Kwalitatieve woningbehoefte: in alle segmenten behoefte

Op basis van de Trendvariant van de huishoudensprognose, met inloop van het woningtekort tot 2% in 2031, is de kwalitatieve woningbehoefte berekend.

Beleid voor 2/3 deel betaalbaar en 30% sociale huur in lijn met de behoefte

De verdeling van de extra woningbehoefte naar eigendom en prijssegment sluit goed aan op de verdeling 30% sociale huur en twee derde in het betaalbare segment waar in de Nationale Woon- en Bouwagenda op wordt aangestuurd.

Daarnaast blijkt dat lage middeninkomens opteren voor een goedkope koopwoning. Dit aanbod is onvoldoende aanwezig. De grens van € 355.000 zoals vastgelegd in het rijksbeleid is voor veel woningzoekers te hoog. Een grens van € 250.000 past meer bij hun bestedingsmogelijkheden. Als dit aanbod niet aanwezig is, dan biedt de vrije-sectorhuur voor deze vraag een alternatief. Dit is echter niet de primaire behoefte.

Afbakening huishoudens met een middeninkomen en goedkope en betaalbare koopsector

Voor het bepalen van het goedkope en het betaalbare prijssegment in de koopsector gaan we uit van de leencapaciteit van huishoudens met een middeninkomen. We bakenen de groep huishoudens met een middeninkomen als volgt af:

- Eenpersoonshuishoudens met inkomen tussen € 41.000 en € 57.000
- Meerpersoonshuishoudens met inkomen tussen € 45.000 en € 76.000

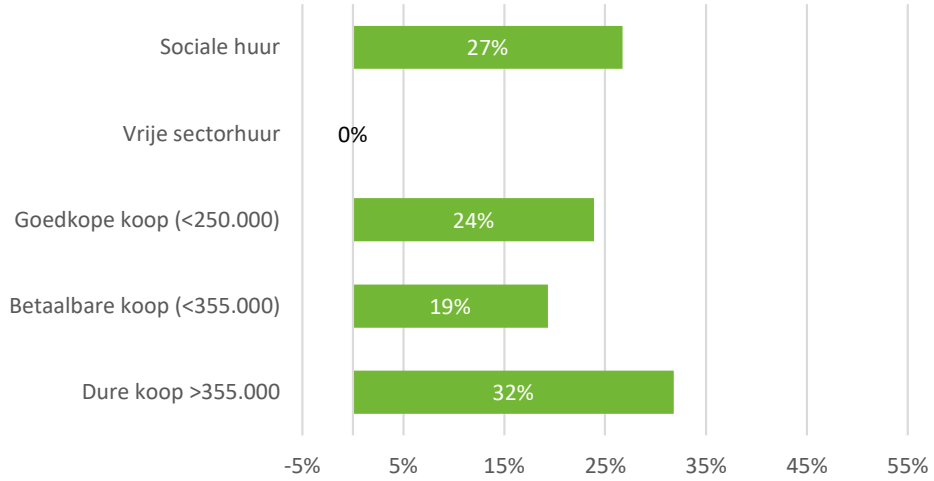
De ondergrenzen sluiten aan op de afbakening van de corporatiedoelgroep. De bovengrenzen van € 57.000 en € 76.000 worden vaak gebruikt en sluiten aan op de afbakening van de groep huishoudens met een middeninkomen in het kader van de inkomensafhankelijke huurverhoging.

De leencapaciteit voor het kopen van een woning van een huishoudens met een inkomen van € 57.000 bedraagt op dit moment ongeveer € 250.000. Voor een huishoudens met een inkomen van € 76.000 is dit ongeveer € 365.000. Dat bedrag ligt net iets boven de huidige NHG-grens van € 355.000. Deze grens zal ook in 2023 door de Rijksoverheid worden gehanteerd als de betaalbaarheidsgrens. Het ligt daarom voor de hand om de grens van € 355.000 te gebruiken als de grens voor het betaalbare koopsegment.

We gaan op basis hiervan vooralsnog uit van de volgende prijsgrenzen in het koopsegment:

- Goedkoop: tot € 250.000
- Betaalbaar: € 250.000 tot € 355.000
- Duur: vanaf € 355.000

Figuur 2: Groene Metropoolregio. Kwalitatieve woningbehoefte op basis van Trendvariant (netto woningbehoefte), 2022 tot en met 2030

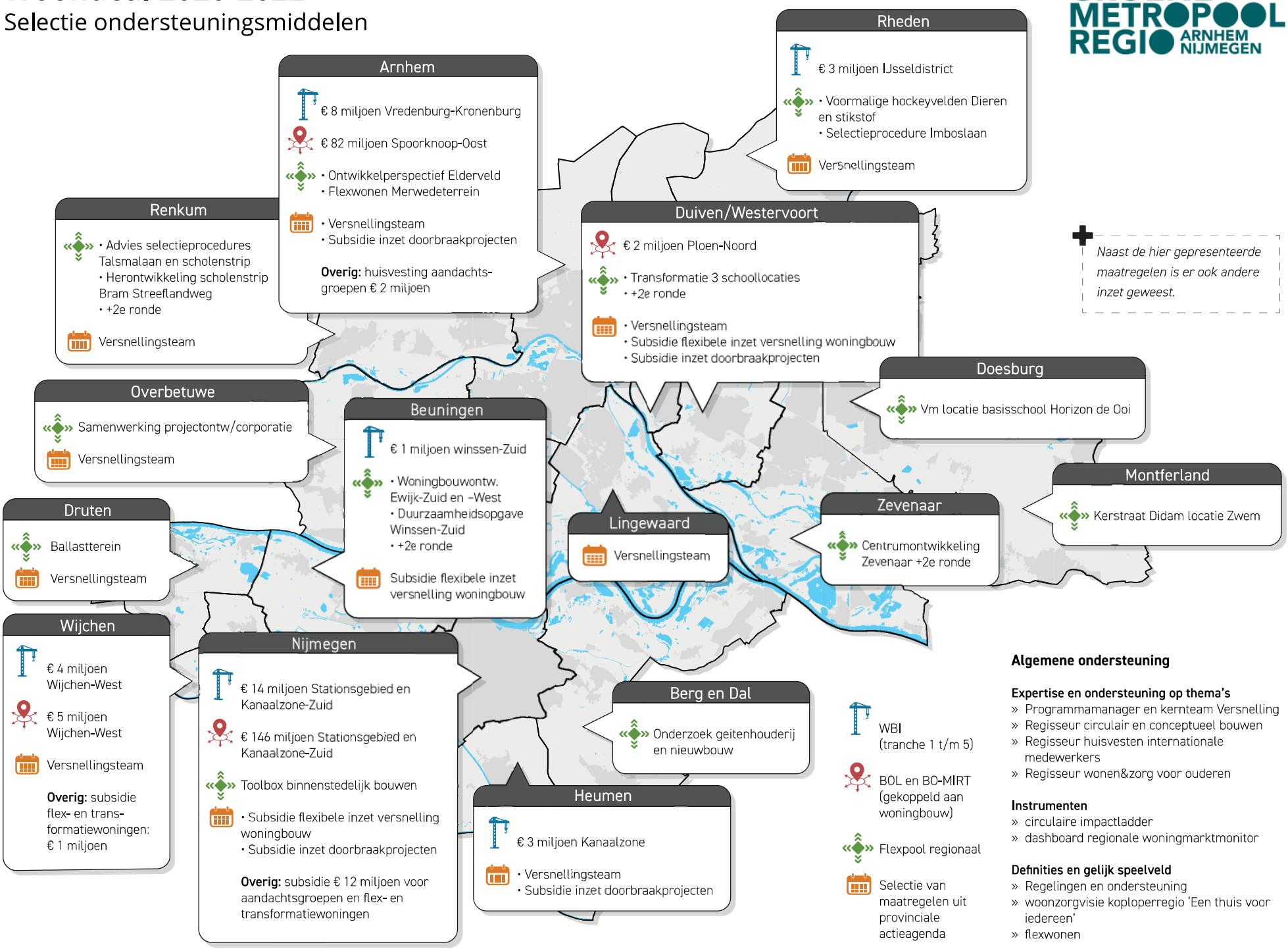
Bron: Primos provincie Gelderland, bewerking Companen

- De extra behoefte aan sociale huurwoningen in de periode tot en met 2030 bedraagt 27% van de totale extra woningbehoefte in deze periode. Het gaat om de netto extra behoefte; als rekening wordt gehouden met herstructurering en verkoop zijn er méér sociale huurwoningen nodig om in de ontwikkeling van de behoefte aan woningen in dit segment te voorzien en zal het aandeel sociale huurwoningen op de totale extra woningbehoefte hoger zijn.
- De extra behoefte in het betaalbare segment (sociale huur, middenhuur en koopwoningen in de prijsklasse tot € 355.000, de NHG-grens) bedraagt 68% van de totale extra woningbehoefte in de periode tot en met 2030. Maar niet voor iedereen is een woning in het betaalbare koopsegment tot de NHG-grens betaalbaar. Met name (koop)starters die niet profiteren van de gestegen huizenprijzen omdat zij nog geen koopwoning hebben vallen op de huidige woningmarkt tussen wal en schip. Er zijn daarom ook extra veel woningen nodig in de prijsklasse tot € 250.000.
- Het is lastig om woningen toe te voegen in het prijssegment tot € 250.000. In de praktijk zal een deel van de mensen die een woning in dit prijssegment willen kopen een huurwoning in de vrije sector betrekken. Het is niet de eerste wens van veel mensen (daarom is er op basis van de woonwensen per saldo op regioniveau geen extra behoefte); de middenhuur is een substitutiemarkt voor de goedkope koopsector.
- De behoefte aan dure koopwoningen bedraagt 32% van de extra woningbehoefte in de periode tot en met 2030.

Woondeal 2020-2022

Selectie ondersteuningsmiddelen

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Algemene ondersteuning

Expertise en ondersteuning op thema's
- » Programmamanager en kernteam Versnelling
- » Regisseur circulair en conceptueel bouwen
- » Regisseur huisvesten internationale medewerkers
- » Regisseur wonen&zorg voor ouderen

Instrumenten
- » circulaire impactladder
- » dashboard regionale woningmarktmonitor

Definities en gelijk speelveld
- » Regelingen en ondersteuning
- » woonzorgvisie koploperregio 'Een thuis voor iedereen'
- » flexwonen

Besluitenlijst raadsvergadering 21 december 2022

(de beraadslagingen zijn terug te luisteren op de website van de gemeente Zevenaar op:

https://channel.royalcast.com/zevenaar/#!/gemeentezevenaar/20221221_1)

Tijd	19:30 – 22:15 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk
Aanwezigen	Lokaal Belang: T.G.H. Boekhorst, B.L.Y. van Die, H.F.G.M. Staring; WijZZ: J.W.H. Winters, A.Y. van Loon, N. van Dellen; CDA: J. de Nooij, G.T.H.J. Ariessen, F.B.M. Evers, W.J.M. van Dinther; PvdA: N. Niebuur-Sluiter, M.R.A. Lap, B.A. Metz; VVD: P.A. Vos, P.A.T. de Winkel, J.M. Koenen, G.A. Stokman ; D66: R.T. Draisma (t/m agendapunt 3), B. van Bindsbergen (vanaf agendapunt 4), P.W.M. Pollmann; GroenLinks: C.P.J.M. van Aken, K. Godschalk; Sociaal Zevenaar: H.L.M. Meijer; ONS Zevenaar: M.H.A.G. Witjes; Lijst 11: E. Vernes, J. Hugen
Afwezigen	T.J.E.M. Riswick-Keultjes (WijZZ) en L. van der Velden (SP)
College	A.H.M. Albers, S.H. Bijl, A.M. Boone, B.M. Kagei en A.H. van Orden

1	**Opening** De voorzitter deelt mede dat de raadsleden, de heren Vernes en Hugen, met ingang van heden geen deel meer uitmaken van de fractie van Lokaal Belang en verder gaan onder de naam Lijst 11. Verder laat de voorzitter weten dat de heer Ok zijn taken als commissielid voor Lokaal Belang heeft neergelegd. En tevens wordt medegedeeld dat ook de heer Ilhan vanwege zijn drukke baan met ingang van 28 november 2022 is gestopt als commissielid voor Lokaal Belang.
2	**Vaststellen agenda** Er wordt door raadslid Lap van de PvdA een ordevoorstel ingediend om de motie vreemd aan de orde van de dag over drinkwaterpunten te behandelen na agendapunt 5 en akkoord te gaan met een korte toelichting ten aanzien van deze motie door de kinderburgemeester. De raad gaat unaniem akkoord met dit ordevoorstel. Omdat er door de fractie van de VVD een technisch amendement is ingediend op agendapunt 14 "Zienswijze op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor Milieueffectrapportage Regionale Energiestrategie Groene Metropoolregio" (nu een hamerstuk), wordt dit agendapunt met het indienen van het amendement een bespreekstuk. Raad gaat hiermee akkoord.

	Verder is in de commissie Middelen aangegeven dat de legesverordening 2023 en de verordening kwijtschelding 2023 als bespreekpunt behandeld moesten worden omdat de fractie van de PvdA eventueel een amendement of motie wilde indienen. Dit is niet meer het geval, dus beide verordeningen kunnen als HAMERSTUK worden behandeld. Raad gaat hiermee akkoord. Voor het overige wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.
3	**Afscheid Rilana Draisma (D66) als raadslid van de gemeente Zevenaar** Er wordt afscheid genomen worden van Rilana Draisma (D66) als raadslid van de gemeente Zevenaar. Mevrouw Draisma wordt toegesproken door de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter, mevrouw Niebuur-Sluiter. Na het overhandigen van de presentjes spreekt mevrouw Draisma de raad ook nog toe.
4	**Z/22/437792 Benoeming en beëdiging de heer B. van Bindsbergen (D66) als raadslid van de gemeente Zevenaar** De voorzitter van het centraal stembureau heeft op grond van de Kieswet de heer Van Bindsbergen benoemd ter vervanging van mw. Draisma. De heer Van Bindsbergen heeft de benoeming tot lid van de raad van de gemeente Zevenaar aangenomen en de geloofsbrieven overlegd. De voorzitter van de Commissie van Geloofsbrieven, mevrouw Koenen, laat weten dat de geloofsbrieven van de heer Van Bindsbergen akkoord zijn bevonden en dat hiermee de heer Van Bindsbergen benoembaar is. De heer Van Bindsbergen legt uit handen van de voorzitter de belofte af. De raad besluit met algemene stemmen met ingang van 21 december 2022 toe te laten als lid van de gemeenteraad van Zevenaar: de heer B. van Bindsbergen
5	**Z/22/437795 Benoeming commissielid** Door het toelaten tot de raad van dhr. Van Bindsbergen kan er door de fractie D66 een commissielid worden voorgedragen. Voorgedragen wordt mevrouw I.M. (Ingrid) van Helvert. De Commissie voor Geloofsbrieven heeft op 20 december 2022 de geloofsbrieven van het voorgedragen commissielid onderzocht. De heer Van Aken laat namens de Commissie van Geloofsbrieven weten dat de geloofsbrieven van mevrouw Van Helvert akkoord zijn bevonden en dat hiermee mevrouw Van Helvert benoembaar is. De raad besluit op advies van de commissie geloofsbrieven per 21 december 2022 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 te benoemen, tenzij de fractie van D66 anders aangeeft: Ingrid van Helvert

6.	**Motie vreemd aan de orde van de dag PvdA, Lokaal Belang, GroenLinks, Lijst 11 en VVD drinkwaterpunten** In de motie wordt het college opgeroepen: - in samenwerking met o.a. de kinderburgemeester, de schoolbesturen, het waterbedrijf Vitens, Join the Pipe etc. plannen/ideeën uit te werken waar eventueel drinkwatertappunten bij scholen en/of speelvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd; - enkele watertappunten tijdens de huidige werkzaamheden te realiseren in het schooljaar 2022/2023. De kosten hiervan ten laste van het budget van het Project Jongeren op Gezond Gewicht te brengen; - de raad voor de Kadernota (juni 2023) te informeren over een meerjarig uitvoerings-programma voor het realiseren van watertappunten bij scholen en/of bijvoorbeeld sportvelden/speelterreinen inclusief de bijbehorende financiële consequenties. Er wordt een toespraak gehouden door de kinderburgemeester Catoo Berns. De fracties spreken hun complimenten uit over de inhoud van de motie en de uitgesproken woorden van de kinderburgemeester. Er worden nog tips gegeven om dit ook te doen bij speel- en beweegtuinen en om de toegankelijkheid van drinkwaterpunten nà schooltijd ook te waarborgen. Het college laat weten de motie met plezier te willen uitvoeren. Er worden door raadslid Lap nog 2 bidons aan de kinderburgemeester uitgereikt. De gemeenteraad gaat unaniem akkoord met de motie drinkwaterpunten.
7	**Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering** De fractie van de VVD laat weten ook meegedaan te hebben aan de beraadslagingen bij agendapunt 8, maar zij worden in de besluitenlijst niet genoemd. De besluitenlijst zal hierop worden aangepast. Voor het overige wordt de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 23 november jl. met algemene stemmen vastgesteld.
8	**Vragenuur** **a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college** De fractie van GroenLinks heeft schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording ingediend over veerdiensten. De vragen worden ter vergadering mondeling door de portefeuillehouder beantwoord. Er worden nog aanvullende vragen gesteld over het betrekken van de raad hierbij en hoe ver het college van de onderhandelingstafel af zit. De voorzitter laat weten dat er via een schriftelijke vraag aan het college inzicht verkregen kan worden in de bedragen waar het om gaat.

	b. Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen Raadslid Meijer geeft een terugkoppeling van de twee bijeenkomsten van de Euregio Rijn Waal. **c. Mededelingen college** Er zijn geen mededelingen vanuit het college. **d. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken** - De fractie Ons Zevenaar verzoekt om agendering van brief nr. 2 "Manifest behoud de apotheekhoudende huisarts" (agendering is wel afhankelijk van de beantwoording van de vragen) en brief nr. 8 over pinnen. - De fractie WijZZ verzoekt om agendering van brief 14 "RIB 2022-073 garantstelling gemeente Arnhem t.b.v. nieuwbouw dierentehuis".
9	**Z/22/418561 Raadsvoorstel vaststellen weigeringsgrond bestemmingsplan Sleeg 23 te Babberich (d.d. raadsvergadering 23 november 2022)** *Gemeenteraad* Bij de beraadslagingen gaan de fracties in op de vraag of de raad wel een juist besluit heeft genomen, de participatie, de lintbebouwing en de ruimtelijke afwegings-gronden. Door de fracties VVD, PvdA en WijZZ worden stemverklaringen afgegeven. Vóór de stemming verlaten de raadsleden Vos, Koenen, Stokman, De Winkel, Metz en Lap de raadzaal. Zij hebben niet aan de stemming deelgenomen. De voorzitter laat weten het niet op prijs te stellen dat mensen vóór de stemming de zaal verlaten. Hij merkt op dat de Gemeentewet van raadsleden verlangt om ook op moeilijke momenten te stemmen. De raad besluit de weigeringsgrond voor raadsvoorstel bestemmingsplan Sleeg 23 te Babberich (d.d. raadsvergadering 23 november 2022) als volgt vast te stellen: Voor de raad is onvoldoende aangetoond waarom er moet worden vastgehouden aan lintbebouwing in dit gebied. De raad is van mening dat de opgestelde beleidsregels in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit Gemeente Zevenaar ruimte zouden moeten bieden voor een uitzondering (Ja, mits-principe). De gemeenteraad is van mening dat er gekeken moet worden naar een oplossing waarbij gemeente, initiatiefnemer en de indiener van de zienswijze elkaar tegemoet kunnen komen eventueel door een nieuwe variant (zoals benoemd in de beantwoording van de technische vragen met kenmerk: 22-755 221223 TV SP 221222 bestemmingsplan Sleeg 23 Babberich) te onderzoeken.

	Voor stemmen de leden van de fracties van Lokaal Belang, WijZZ, CDA, Sociaal Zevenaar, Ons Zevenaar en Lijst 11 (14). Raadslid Niebuur-Sluiter van de PvdA en de leden van de fracties van D66 en GroenLinks stemmen tegen (5).
10	**Z/22/432052 Belastingverordeningen 2023** De raad besluit met algemene stemmen: 1. de Verordening OZB 2023 vast te stellen (9a) 2. de Verordening rioolheffing 2023 vast te stellen (9b) 3. de Verordening afvalstoffenheffing 2023 vast te stellen (9c) 4.de Verordening parkeerbelasting 2023 vast te stellen (9d) 5. de Verordening toeristenbelasting 2023 vast te stellen (9e) 6. de Verordening reclamebelasting 2023 vast te stellen (9f) 7. de Verordening precariobelasting 2023 vast te stellen (9g) 8. de Verordening marktgelden 2023 vast te stellen (9h) 9. de Verordening rioolaansluitgeld 2023 vast te stellen (9i) 10.de Verordening lijkbezorgingsrechten 2023 vast te stellen (9j) 11.de Verordening leges 2023 vast te stellen (9k) *De fractie WijZZ laat hierbij nog weten tegen het afschaffen van de vermakelijkheden-retributie te zijn.* 12. de Verordening kwijtschelding 2023 vast te stellen (9l) Op nummer 13 "Verordening vermakelijkhedenretributie 2022 (9m)" is door de fractie van Lokaal Belang een technisch amendement (fout jaartal) ingediend. De fractie WijZZ is van oordeel dat deze verordening een bevoordeling van de ondernemer is en is tegen deze verordening. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen. De raad besluit de Verordening vermakelijkhedenretributie 2022 in te trekken. Voor stemmen de leden van de fracties van Lokaal Belang, PvdA, GroenLinks, VVD, D66, CDA, SP, Ons Zevenaar en Lijst 11 (21). De leden van de fracties van Sociaal Zevenaar en WijZZ stemmen tegen (4). Op nummer 14 "Verordening hondenbelasting 2022 (9n)" is door de fractie van Lokaal Belang een technisch amendement (fout jaartal) ingediend. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen. De raad besluit met algemene stemmen de Verordening hondenbelasting 2022 in te trekken.

11	**HAMERSTUK Z/22/420786 Vaststellen grondexploitatie Aerdt Waaijakkers** De raad besluit met algemene stemmen: 1. De grondexploitatie Waaijakkers vast te stellen; 2. Ten behoeve van de uitvoering van het project Waaijakkers de grondexploitatie Waaijakkers vast te stellen (specificatie in geheime bijlage Z/22/420786/2202962 Toelichting grondexploitatie Waaijakkers), met een positief verwacht resultaat; 3. Het bij de grondexploitatie Waaijakkers behorende krediet voor uitvoering vast te stellen; 4. Instemmen met de risico's van de grondexploitatie Waaijakkers; 5. Bovenstaande beslispunten met bijbehorende balansmutaties, en consequenties voor de Vennootschapsbelasting (VpB), te verwerken in de lopende begroting 2022 en verder. Het positieve financiële effect op de grondexploitatie toe te voegen aan de Algemene reserve.
12	**HAMERSTUK Z/22/412458 Bestemmingsplan Waaijakkers II** De raad besluit met algemene stemmen: 1. De zienswijzennota bestemmingsplan "Waaijakkers II" vast te stellen; 2. Het bestemmingsplan "Waaijakkers II" gewijzigd vast te stellen, overeenkomstig de daartoe behorende verbeelding, regels en toelichting.
13	**HAMERSTUK Z/22/426488 Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Dorpsstraat 72 te Angerlo** De raad besluit met algemene stemmen: 1. het bestemmingsplan "Dorpsstraat 72, Angerlo" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken; 2. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.
14	**HAMERSTUK Z/22/423179 Raadsvoorstel weigeren aanvraag herziening bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar'** De raad besluit met algemene stemmen te besluiten de aanvraag om het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar' te herzien te weigeren.
15	**Z/22/434466 Zienswijze op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor Milieueffectrapportage Regionale Energiestrategie Groene Metropoolregio** Er is een amendement (technische fout jaartal, moet 2050 zijn) ingediend door de fractie van VVD. Daardoor is dit agendapunt een bespreekstuk geworden.

	Het amendement is met algemene stemmen aangenomen. De raad besluit met algemene stemmen: 1. Kennis te nemen van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), die de kaders bepaalt voor de milieueffectrapportage (plan-MER) Regionale energie-strategie (RES) van de Groene Metropoolregio (GMR). 2. De zienswijze op de NRD in te dienen bij de GMR.
16	**HAMERSTUK Z/22/415723 Bestemmingsplan Rhederlaag** De raad besluit met algemene stemmen: 1. De zienswijze te beoordelen overeenkomstig de 'Zienswijzennota bestemmingsplan 'Rhederlaag'' en de wijzigingen aan te brengen ten opzichte van het ontwerp die zijn aangegeven in de 'Zienswijzennota bestemmingsplan 'Rhederlaag''. 2. Het bestemmingsplan 'Rhederlaag' gewijzigd vast te stellen in de vorm van de dataset en zoals verbeeld op papier. 3. Op grond van artikel 6.12 Wro geen exploitatieplan vast te stellen. 4. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren. 5. De vastgestelde bestemmingplannen en omgevingsvergunningen conform de gemeentelijke coördinatieregeling ter inzage te leggen.
17	**HAMERSTUK Z/22/432906 Aanvraag Vangnetuitkering 2022** De raad besluit met algemene stemmen in te stemmen met de genomen maat-regelen van het college om het tekort op het bijstandsbudget in 2022 terug te dringen.
18	**HAMERSTUK Z/22/429474 Wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening** De besluit met algemene stemmen de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Zevenaar te wijzigen.
19	**Moties vreemd aan de orde van de dag** Er zijn 4 moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. 1. Motie Babberichseweg Witte Kruis (Sociaal Zevenaar) 2. Motie Drinkwaterpunten (PvdA / Lokaal Belang / GroenLinks / Lijst 11 / VVD) *Deze motie is al behandeld nà agendapunt 5.*

	3. Motie Parkeren Turmac Cultuurfabriek (VVD) 4. Motie Zevenaar toegankelijk en begaanbaar (ONSZevenaar) <u>* Motie Sociaal Zevenaar Babberichseweg Witte Kruis</u> In de motie wordt uitgesproken dat de raad van de gemeente Zevenaar wil dat de situatie rondom het Witte Kruis/Babberichseweg nu écht wordt aangepakt en het college wordt opgeroepen met een voorstel te komen om de situatie aan te pakken met als dekking € 17 miljoen uit de algemene reserve. *College* Het college raadt de motie af en geeft een winstwaarschuwing af. Het college acht het niet verstandig om de Algemene Reserve zo laag te maken dat er geen onvoorziene risico's meer betaald kunnen worden. College geeft aan dat er 8 februari een raadsinformatiebrief hierover naar de raad toekomt waarin een terugkoppeling van het gesprek met de Provincie zal worden gegeven. Het college laat weten hard te gaan inzetten richting de Provincie. *Gemeenteraad* In het debat gaan de raadsleden in op het amendement, het tijdstip van de indiening van dit amendement (integrale afweging bij begroting) en waar de genoemde 17 miljoen betrekking op heeft, de vraag wat er nodig is (en niet alleen geld als drijfveer) om de Provincie van nut en noodzaak te blijven overtuigen daar het onderwerp niet eens meer op de provinciale agenda staat, de historie van dit dossier, de verdeel-sleutel gemeente/Provincie, de ontsluiting van het Gelders Eiland, de verkeers-veiligheid Babberichseweg, het al dan niet onttrekken van gelden uit de Algemene Reserve (rentmeesterschap), de mogelijkheid voor de Zevenaarse fracties om hierover in gesprek te gaan met de statenfracties en de rol van de Groene Metropoolregio. De fractie van Sociaal Zevenaar laat weten de motie in te trekken. Als er niet voldoende succes wordt geboekt bij de Provincie zal deze motie weer terugkomen. <u>* Motie VVD Parkeren Turmac Cultuurfabriek</u> In de motie wordt het college verzocht: 1. om op korte termijn met een voorstel naar de raad te komen waarbij de overlast beperkt gaat worden; 2. de portefeuillehouder een helder en duidelijk standpunt te laten verkondigen dat de geldende regels gehandhaafd worden. *College* College laat weten de motie overbodig te vinden. College onderkent de problematiek en zegt al aan de slag te zijn met aanvullende maatregelen op grond van uitvoering. Daar waar regels overtreden worden, zal gehandhaafd worden. De raad zal hierover nog geïnformeerd worden.

	Gemeenteraad Bij de beraadslagingen worden opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over het feit dat er iedere keer overlast is (ook van laden en lossen), de termijn waarin het probleem opgelost is, een betere concretisering van de oplossingen, een eventuele "kiss and ride", de toegankelijkheid voor mensen die slecht ter been zijn en het uitdelen van boetes (handhaving) Toezegging college: In Q1 2023 komt het college met een notitie naar de raad waarin wordt aangegeven wat er concreet gedaan wordt om de overlast aan te pakken + altijd handhaving wanneer er sprake is van overtreding Met deze toezegging besluit de fractie van de VVD de motie aan te houden. * Motie Ons Zevenaar inzake Zevenaar toegankelijk en begaanbaar *College* College acht de motie overbodig omdat er maatregelen in de motie worden genoemd die al standaard in de werkprogramma's van het college staan. *Gemeenteraad* In het debat gaan de raadsleden in op het minder validen pad (met name in het centrum), het in kaart brengen van knelpunten en deze acuut aanpakken, het bevragen van mensen uit de doelgroep naar hun ervaringen en de aanpak van kleine klinkertjes. Raadslid Van Bindsbergen ontvangt een applaus voor zijn maiden speech. Op basis van de inbreng van de raadsleden besluit de fractie Ons Zevenaar de motie ter vergadering aan te passen en wat algemener te maken. Het college wordt in de aangepaste motie opgeroepen in kaart te brengen op welke plekken en punten in de gemeente Zevenaar sprake is van een slechte of beperkte toegankelijkheid en dit uiterlijk Q2 2023 in kaart te hebben en tevens de knelpunten met betrekking tot obstakels en objecten in kaart te brengen uiterlijk in Q2 2023. *College* Toezegging: Het college zal de plekken inzichtelijk maken waar objecten en obstakels de doorgang versperren en aangeven welke acties hierop ondernomen kunnen worden. De portefeuillehouder heeft geen probleem met de oproep om zaken inzichtelijk te maken, maar indien kosten hoger uitvallen dan binnen budget begroot zal wethouder dit aan raad melden. Naar aanleiding van de toezegging van het college besluit de fractie Ons Zevenaar de motie in te trekken.

19	**Sluiting** De voorzitter sluit onder dankzegging de vergadering om 22.15 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 1 februari 2023.

De griffier,
I.M. van Dijk

De burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

Onderwerp	Vaststellen Verordening Jeugdhulp Gemeente Zevenaar 2023
Zaaknummer	Z/22/425352
Documentnummer	INT/22/1106260
Portefeuillehouder	S. Bijl
Portefeuille	Jeugdzorg
Behandelend ambtenaar/afdeling	Jennifer Hartogensis/ MO
Telefoon	
E-mail	j.hartogensis@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij stellen uw raad voor om de Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen. De bestaande verordening aanpassen was nodig om in lijn met wetgeving en beleid te zijn. Met de inwerkingtreding van de Verordening Jeugdhulp 2023 wordt de vorige verordening ingetrokken.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor:

1) De Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020 in te trekken.
2) De Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

De gewenste aanpassingen bij de uitvoering van ons beleid vragen om een aanpassing in de huidige verordening. Het vaststellen van een verordening is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het hebben van een Verordening Jeugdhulp, die in lijn is met ons beleid en uitvoering van ons beleid.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 de oude verordening moet ingetrokken worden

Voor een nieuwe verordening vastgesteld kan worden, moet eerst de oude verordening ingetrokken worden. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

2.1 De verordening actualiseren op regelgeving en de PGB systematiek

De Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 is geactualiseerd naar aanleiding van de wijziging in de Jeugdwet van het woonplaatsbeginsel (januari 2022). Daarnaast hebben wij kritisch gekeken naar wat de Jeugdwet verplicht om in de Verordening op te nemen. Andere artikelen hebben wij overgeheveld naar de Nadere Regels, inclusief bedragen voor de hoogte van het Persoonsgebonden Budget (PGB). De hoogte van het PGB wordt nu berekend op de laagste prijs voor dezelfde gecontracteerde zorg in natura. Daarop hanteren wij nog een korting van 10%. Eerst was deze korting 15%. Het kortingspercentage wordt gehanteerd, omdat de (landelijke) aanname is dat PGB–zorgaanbieders minder overhead kennen dan reguliere aanbieders. Het kortingspercentage varieert tussen de 10% en 15%, gebaseerd op oude AWBZ normen. Aangezien de regio Centraal Gelderland de jeugdzorg scherp geprijsd inkoopt, de kosten voor

inwoners op alle fronten stijgen en een minimaal deel van de zorgkosten voor jeugd (ca. 3%) wordt uitgegeven aan PGB zorg, vonden wij een verlaging van het kortingspercentage van 15% naar 10% redelijk. Er geldt geen overgangsregeling. De regeling verandert in het voordeel van onze inwoners. Inwoners die al een indicatie hebben en die verzilveren door middel van een PGB vallen meteen onder het nieuwe regime. Het blijft mogelijk om via een PGB zorg van een naaste (informele zorg) te ontvangen.

Alternatieven
Geen

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Nadat uw raad de Verordening heeft vastgesteld, wordt deze in uitvoering gebracht. We toetsen periodiek of wijziging van wet- en regelgeving of aanpassingen in het zorgaanbod aanleiding geven tot actualisatie van de Verordening. Indien dit noodzakelijk is, leggen wij dat aan uw raad voor.

7. Klimaat en duurzaamheid
Niet van toepassing

8. Communicatie
De Verordening maken we bij elke wijziging leesbaarder. Het blijft echter een juridisch document dat nodig is ter onderbouwing van onze besluiten. Daarom maken we voor onze inwoners een publieksvriendelijke leesbare versie en lichten er onderwerpen uit die bij onze inwoners of de gemeente spelen in een bepaalde periode. Hiermee geven wij vorm aan Toezegging 145 van november 2021 (ambtelijke taal begrijpelijk en leesbaar maken voor onze inwoners).
De participatieraad heeft in juni 2022 geadviseerd over de gewenste aanpassingen en dit advies is meegenomen.
Na vaststelling van de Verordening door uw raad wordt de Verordening op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

9. Kosten, baten en dekking
Financiële veranderingen worden meegenomen in de P&C-documenten. Het vaststellen van de Verordening zelf zal geen financiële gevolgen hebben. Met betrekking tot de financiële gevolgen van het verlagen van de korting bij de PGB – zorg, verwachten wij dat wij binnen het budget voor Jeugdhulp zullen blijven.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1128318	Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023
2.	1127466	Brief aan participatieraad

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Vaststellen Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023
Zaaknummer	Z/22/425352
Documentnummer	INT/22/1106260

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

- De Verordeningen Jeugdhulp in lijn moet zijn met geldende wet- en regelgeving en dat in de verordeningen de juiste systematiek voor het berekenen van een PGB vermeld dient te worden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar van 6 december 2022:

Gelet op artikel 147 van de Gemeentewet en artikelen 2.9, 2.10, 2.12 en 8.1.1, derde lid van de Jeugdwet en artikel 2.1.3, derde lid van de Wmo 2015;

besluit:

1) De Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020 in te trekken.
2) De Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

VERORDENING JEUGDHULP GEMEENTE ZEVENAAR 2023

Intitulé
VERORDENING JEUGDHULP GEMEENTE ZEVENAAR 2023
DE RAAD VAN DE GEMEENTE ZEVENAAR;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 december 2022

gelet op de artikelen 2.9, 2.10, 2.12 en 8.1.1, derde lid, van de Jeugdwet en artikel 2.1.3, derde lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en artikel 147, eerste lid, van de Gemeentewet;

besluit:

De Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen, conform bijgevoegd concept.

De griffier, De voorzitter,

VERORDENING JEUGDHULP GEMEENTE ZEVENAAR 2023

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. andere voorziening: een voorziening anders dan in het kader van de Jeugdwet op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning of werk en inkomen;
   b. besluit: het Besluit Jeugdwet;
   c. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zevenaar;
   d. hulpvraag: de behoefte van een jeugdige aan jeugdhulp in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, van de wet;
   e. individuele voorziening: een op de jeugdige toegesneden jeugdhulpvoorziening die door het college in natura of als pgb wordt verstrekt;
   f. jeugdige: een jeugdige, als bedoeld in de Jeugdwet, of zijn ouder of ouders, dan wel de jeugdige met zijn ouder of ouders gezamenlijk;
   g. overige voorziening: een algemene jeugdhulpvoorziening die voor de jeugdige toegankelijk is zonder tussenkomst van het college;
   h. pgb: een persoonsgebonden budget als bedoeld in artikel 8.1.1 van de Jeugdwet;
   i. wet: de Jeugdwet.
2. Begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de wet.

Artikel 2 Vormen van jeugdhulp

1. De volgende vormen van overige voorzieningen zijn beschikbaar:
   a. regionale, vrij toegankelijke voorzieningen;
   b. informatie en advies.
2. De volgende vormen van individuele voorzieningen zijn beschikbaar:
   a. ambulante trajecten jeugd op het gebied van basis en specialistische begeleiding en jeugd- en opvoedhulp;
   b. ambulante trajecten jeugd op het gebied van behandeling, zoals basis en specialistische jeugd ggz;
   c. ambulante trajecten jeugd op het gebied van observatie en diagnostiek;
   d. dagbesteding;
   e. persoonlijke verzorging
   f. pleegzorg;
   g. residentiële en semi-residentiële jeugdhulp;
   h. gesloten jeugdhulp;
   i. preventieve jeugdbescherming en beschermingsmaatregelen door gecertificeerde instellingen;

j. crisisjeugdhulp.

3. Het college stelt bij nadere regels vast welke voorzieningen op basis van het eerste en tweede lid beschikbaar zijn.
4. Het college kan bij nadere regels vaststellen welke voorzieningen in aanvulling op de in het eerste en tweede lid genoemde vormen van voorzieningen beschikbaar zijn.

Artikel 3 Doelgroep

1. Een hulpvraag kan bij het college worden gemeld door:
   a. een jeugdige die zijn woonplaats in de gemeente Zevenaar heeft als bedoeld in artikel 1.1 van de wet;
   b. een jeugdige, tevens vreemdeling, die rechtmatig verblijft in Nederland in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000 en die zijn woonplaats heeft in de gemeente Zevenaar, met inachtneming van artikel 1.2, vierde lid, van het besluit;
   c. een jeugdige, tevens vreemdeling, die geen rechtmatig verblijf heeft in Nederland maar verblijft in de gemeente Zevenaar met inachtneming van artikel 1.2, tweede en derde lid, van het besluit.
2. In afwijking van het eerste lid kan een hulpvraag bij het college worden gemeld door een jeugdige die niet zijn woonplaats heeft in de gemeente Zevenaar, maar staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling in de gemeente Zevenaar.
3. Een jeugdige kan zich rechtstreeks wenden tot een overige voorziening.

Artikel 4 Toegang

1. Het college verleent degene die op grond van artikel 3 een hulpvraag heeft gemeld een individuele voorziening wanneer het college de voorziening in het individuele geval noodzakelijk acht, gelet op het bepaalde in artikel 2.3 van de wet.
2. Ter beoordeling van de noodzaak om een individuele voorziening in te zetten onderzoekt het college:
   a. de hulpvraag van de jeugdige;
   b. of er sprake is van opgroei- en opvoedingsproblemen, van psychische problemen, of van stoornissen, en zo ja: welke;
   c. welke hulp naar aard en omvang nodig is voor de jeugdige om, rekening houdend met zijn leeftijd en ontwikkelingsniveau, gezond en veilig op te groeien, te groeien naar zelfstandigheid en voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren;
   d. in hoeverre de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en van het sociale netwerk toereikend zijn om zelf de nodige hulp en ondersteuning te bieden;
   e. de mogelijkheden om gebruik te maken van een andere voorziening, en;
   f. de mogelijkheden om jeugdhulp te verlenen met gebruikmaking van een overige voorziening.
3. Het college betrekt bij de bepaling van de in te zetten individuele voorziening onder meer de volgende factoren:
   a. de behoeften, persoonskenmerken, voorkeuren, veiligheid, ontwikkeling en gezinssituatie van de jeugdige;
   b. het gewenste resultaat van de jeugdhulp, en;
   c. hoe rekening zal worden gehouden met de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van de jeugdige.
4. Indien een familiegroepsplan is opgesteld betrekt het college dit in het onderzoek.
5. Tenzij een spoedeisend belang zich daartegen verzet, onderzoekt het college de noodzaak tot het verlenen van een individuele voorziening in een gesprek.
   a. Voor het gesprek verschaffen de jeugdige en/of zijn ouders aan het college alle overige gegevens en bescheiden die naar het oordeel van het college voor het onderzoek nodig zijn en waarover zij redelijkerwijs de beschikking kunnen krijgen. De jeugdige en/of zijn ouders geven in ieder geval een identificatiedocument als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage
6. In afwijking van het vijfde lid kan het college in overleg met de jeugdige afzien van een gesprek.

7. Indien het college van oordeel is dat met het inzetten van een overige voorziening of een andere voorziening de noodzaak tot het verlenen van een individuele voorziening wordt weggenomen, en die overige of andere voorziening voor de jeugdige open staat, ziet het college af van het verlenen van een individuele voorziening.
8. Van het onderzoek wordt een verslag gemaakt.
9. Het college neemt de noodzaak tot het verlenen van een individuele voorziening als bedoeld in het eerste lid, in ieder geval aan:
    a. wanneer een huisarts, medisch specialist of jeugdarts een verwijzing naar de individuele voorziening heeft afgegeven, of;
    b. wanneer het verlenen van de individuele voorziening noodzakelijk wordt geacht als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, onderdeel b, van de wet.

Artikel 5 PGB

1. Het college verleent met inachtneming van het bepaalde in artikel 8.1.6 van de wet op verzoek van de jeugdige een pgb indien:
    a. de jeugdige, al dan niet met hulp uit het sociale netwerk dan wel van een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde in staat is tot een redelijke waardering van de belangen, en in staat kan worden geacht om de aan een pgb verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
    b. naar het oordeel van het college voldoende is gemotiveerd dat een individuele voorziening in natura niet passend en toereikend te achten is, en;
    c. gewaarborgd is dat de voorziening die met het pgb betaald wordt, van goede kwaliteit is.
2. De volgende voorzieningen worden alleen in natura verleend en zijn derhalve uitgesloten voor pgb:
    a. jeugdbescherming;
    b. jeugdreclassering;
    c. crisisjeugdhulp en spoedeisende zorg;
    d. pleegzorg;
    e. voortgezette diagnostiek;
    f. gesloten jeugdhulp;
    g. wonen met behandeling ggz en de zorgzwaartepakketten (licht)verstandelijk gehandicapten 4 en 5;
    h. vervoer bij een voorziening die in natura wordt verleend;
    i. landelijk gecontracteerde zorg.
3. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid kan de jeugdige aan wie een pgb wordt verstrekt de jeugdhulp betrekken van een persoon of organisatie die behoort tot het sociale netwerk, op voorwaarde dat door de jeugdige voldoende gemotiveerd is dat dit tot betere en efficiëntere ondersteuning leidt en doelmatiger is dan het betrekken van de jeugdhulp van een persoon buiten het sociale netwerk, gelet op
    a. de frequentie van de hulp;
    b. het type hulp;
    c. de aard van de hulpvraag waaraan met de verstrekking van het pgb tegemoet wordt gekomen;
    d. de duur van die hulpvraag, en;
    e. de mate van verplichting die voortvloeit uit het pgb en de daaraan verbonden voorwaarden voor de persoon van wie de jeugdhulp betrokken wordt.
4. Een pgb wordt niet besteed aan:
    a. tussenpersonen en belangenbehartigers;
    b. eenmalige uitkeringen;
    c. feestdagenuitkeringen;
    d. administratieve kosten van de zorgaanbieder;
    e. zorg die zonder toestemming van het college daartoe in het buitenland wordt afgenomen.

Artikel 6 De hoogte van een pgb

1. De hoogte van het pgb:

a. wordt gebaseerd op een door de jeugdige opgesteld plan of het verslag als bedoeld in artikel 4, achtste lid, waarin de wijze van besteding van het pgb wordt toegelicht;
b. is toereikend om effectieve en kwalitatief goede zorg in te kopen, en;
c. bedraagt niet meer dan de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopste adequate beschikbare individuele voorziening in natura.

2. De hoogte van het pgb-tarief wordt bepaald op het laagst toepasselijke tarief waarvoor de betreffende individuele voorziening in natura is gecontracteerd minus 10 procent.
3. Voordat de berekening van het tarief als bedoeld in het tweede lid wordt toegepast worden voor intramurale zorg de kosten van huisvesting en hotelmatige kosten in mindering gebracht op het tarief waarvoor de betreffende individuele voorziening in natura is gecontracteerd.
4. In afwijking van het tweede lid wordt de hoogte van het pgb-tarief voor jeugdhulp die wordt betrokken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk van de jeugdige bepaald op het bedrag genoemd in artikel 5.22, eerste lid, van de Regeling langdurige zorg.
5. Indien de jeugdhulp wordt betrokken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk die de jeugdhulp bedrijfsmatig verleent, geldt het tarief als bedoeld in het tweede lid.
6. Jeugdhulp wordt bedrijfsmatig verleend door een persoon die behoort tot het sociale netwerk als bedoeld in het vijfde lid indien de betreffende persoon:
    a. aantoonbaar gekwalificeerd is;
    b. ingeschreven staat in een op de werkzaamheden betrekking hebbend kwaliteitsregister, indien van toepassing, en;
    c. de jeugdhulp verleent ter uitvoering van een overeenkomst van opdracht.
7. Het college stelt in of bij nadere regels tarieven vast, die voortvloeien uit dit artikel en die gehanteerd worden bij het vaststellen van een pgb.

Artikel 7 Kwaliteitseisen jeugdhulp

1. Jeugdhulpaanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van jeugdhulp, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen, door:
    a. het afstemmen van jeugdhulp op de persoonlijke situatie van de jeugdige;
    b. het afstemmen van jeugdhulp op andere vormen van zorg en ondersteuning;
    c. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden in het kader van het leveren van jeugdhulp handelen in overeenstemming met de professionele standaard;
    d. voor zover van toepassing, erop toe te zien dat de kwaliteit van de jeugdhulp en de deskundigheid van beroepskrachten ten minste voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de in de toepasselijke sector erkende keurmerken.
2. Een jeugdhulpaanbieder doet op grond van artikel 11 van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) onverwijld melding bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) van:
    a. iedere calamiteit die bij de zorgverlening heeft plaatsgevonden;
    b. van geweld in de zorgrelatie;
    c. of bij de opzegging, ontbinding of niet voortzetting van een overeenkomst met een zorgverlener op grond van zijn oordeel dat de zorgverlener ernstig is tekort geschoten in zijn functioneren.
3. De jeugdhulpaanbieder meldt de genoemde meldingen tevens onverwijld aan de met toezicht belaste ambtenaar.
4. Met een pgb bekostigde bedrijfsmatig verleende jeugdhulp moet aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen als gecontracteerde jeugdhulp.
5. Het college kan nadere regels stellen over verdere eisen aan de kwaliteit van jeugdhulp, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen.
6. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de jeugdhulpaanbieders, een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek en het zo nodig in overleg met de jeugdige ter plaatse controleren van de geleverde jeugdhulp.

Artikel 8 Verhouding prijs en kwaliteit

1. Ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering als bedoeld in artikel 2.12 van de wet en de eisen die gesteld worden aan de kwaliteit daarvan stelt het college vast:

a. een vaste prijs, die geldt voor een inschrijving als bedoeld in de Aanbestedingswet 2012 en het aangaan overeenkomst met derde; of
b. een reële prijs die geldt als ondergrens voor:
   1°. een inschrijving en het aangaan overeenkomst met de derde, en
   2°. de vaste prijs, bedoeld in onderdeel a.

2. Het college stelt de prijzen, bedoeld in het eerste lid, vast:
   a. overeenkomstig de eisen aan de kwaliteit van die dienst, waaronder de eisen aan de deskundigheid van de beroepskracht, bedoeld in artikel 2.12 van de wet, en;
   b. rekening houdend met de continuïteit in de hulpverlening, bedoeld in artikel 12.4, eerste lid onder a, van de wet, tussen degenen aan wie de dienst wordt verstrekt en de betrokken hulpverleners.
3. Het college baseert de vaste prijs of de reële prijs op de volgende kostprijselementen:
   a. de kosten van de beroepskracht;
   b. redelijke overheadkosten;
   c. kosten voor niet productieve uren van de beroepskrachten als gevolg van verlof, ziekte, scholing, werkoverleg;
   d. reis en opleidingskosten;
   e. indexatie van de reële prijs voor het leveren van een dienst;
   f. overige kosten als gevolg van door de gemeente gestelde verplichtingen voor aanbieders waaronder rapportageverplichtingen en administratieve verplichtingen, en;
4. Het college kan, onder verantwoording aan de gemeenteraad, het eerste lid, onderdeel b, buiten beschouwing laten indien bij de inschrijving aan de derde de eis wordt gesteld een prijs voor de dienst te hanteren die gebaseerd is op hetgeen gesteld is in het tweede en derde lid.

Artikel 9 Maatregelen ter voorkoming en bestrijding van misbruik of oneigenlijk gebruik

1. Het college informeert de jeugdige over de rechten en plichten die aan het ontvangen van een individuele voorziening zijn verbonden en over de mogelijke gevolgen van misbruik en oneigenlijk gebruik.
2. Het college kan onderzoek doen naar het gebruik van individuele en overige voorzieningen met het oog op de beoordeling van de kwaliteit en de recht- en doelmatigheid.
3. Het college wijst ter uitvoering van het tweede lid een toezichthouder aan die belast is met het houden van toezicht op de naleving van rechtmatige uitvoering van de wet, waaronder bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en niet-gebruik van deze wet.
4. Het college kan nadere regels vaststellen over de (reikwijdte van) taken en bevoegdheden van de gemeentelijke toezichthouder Jeugd (zie ook artikel 5:14 Awb). De toezichthouder is bij de uitoefening van zijn taak gebonden aan de regels zoals vastgelegd in de artikelen 5:11 t/m 5:20 van de Awb.
   a. Een jeugdhulpaanbieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.
   b. Bij schending van de meewerkplicht zoals bedoeld in het eerste lid is het college bevoegd een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom op te leggen.
   c. Om oneigenlijk gebruik van de wet te voorkomen, controleert het college de rechtmatigheid van de verstrekte individuele voorziening en de besteding van het Pgb. Dit kan in de vorm van een steekproef.
5. Het college is gerechtigd tot het uitvoeren van controles waaronder materiële controle, calamiteiten- en fraudeonderzoek. Het college kan nadere regels ter uitwerking van deze verordening opstellen met betrekking tot de wijze waarop deze onderzoeken vorm worden gegeven.
6. Het college zoekt waar mogelijk samenwerking met organisaties die zich ook bezighouden met het tegengaan van oneigenlijk gebruik en fraude op het terrein van de zorg of aanverwante terreinen;
7. Het college maakt afspraken met aanbieders van voorzieningen over de facturatie, resultaat-sturing en accountantscontroles, zodat declaraties en uitbetalingen in overeenstemming zijn met de contractuele afspraken, de leveringsopdracht, de prestatieafspraken en de feitelijk geleverde prestaties.

8. Het college draagt zorg voor een meldpunt waar signalen over oneigenlijk gebruik en fraude kunnen worden gemeld in het kader van uitvoering van de wet.

Artikel 10 Opschorting betaling uit het pgb

1. Het college kan de Sociale Verzekeringsbank gemotiveerd verzoeken te beslissen tot een gehele of gedeeltelijke opschorting van betalingen uit het pgb voor ten hoogste dertien weken als er ten aanzien van een jeugdige een ernstig vermoeden is gerezen dat er sprake is van een omstandigheid als bedoeld in artikel 8.1.4, eerste lid, onder a, d of e, van de wet.
2. Het college stelt de jeugdige schriftelijk op de hoogte van het verzoek op grond van het derde lid.

Artikel 11 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking en terugvordering

1. Onverminderd artikel 8.1.2 van de wet doet een jeugdige op verzoek of onverwijld uit eigen beweging aan het college mededeling van alle feiten en omstandigheden, waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze aanleiding kunnen zijn tot heroverweging van een beslissing aangaande een individuele voorziening.
2. Onverminderd artikel 8.1.4 van de wet kan het college een beslissing aangaande een individuele voorziening herzien dan wel intrekken als het college vaststelt dat:
   a. de jeugdige onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid;
   b. de jeugdige niet langer op de individuele voorziening is aangewezen;
   c. de individuele voorziening niet meer toereikend is te achten;
   d. de jeugdige niet voldoet aan de voorwaarden van de individuele voorziening, of;
   e. de jeugdige de individuele voorziening niet of voor een ander doel gebruikt dan waarvoor het is bestemd.
3. Als het college een beslissing op grond van het tweede lid, onder a, heeft herzien of ingetrokken en de verstrekking van de onjuiste of onvolledige gegevens opzettelijk heeft plaatsgevonden, kan het college van degene die opzettelijk onjuiste of onvolledige gegevens heeft verschaft geheel of gedeeltelijk de geldswaarde vorderen van de ten onrechte genoten individuele voorziening in natura of het ten onrechte genoten pgb.
4. Een beslissing tot verlening van een pgb kan worden herzien of ingetrokken als blijkt dat het pgb binnen 6 maanden na uitbetaling niet of slechts ten dele is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.
5. Het college onderzoekt uit het oogpunt van kwaliteit van de geleverde zorg, al dan niet steekproefsgewijs, de bestedingen van de pgb's.

Artikel 12 Inspraak en medezeggenschap

1. Het college betrekt de ingezetenen van de gemeente, waaronder in ieder geval jeugdigen of hun vertegenwoordigers, onder andere via de Participatieraad Zevenaar, bij de voorbereiding van het beleid betreffende jeugdhulp overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.
2. Het college stelt ingezetenen van de gemeente, waaronder in ieder geval jeugdigen of hun vertegenwoordigers, onder andere via de Participatieraad Zevenaar, vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende jeugdhulp te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende jeugdhulp, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

Artikel 13 Overgangsrecht

1. Een jeugdige houdt recht op een lopende voorziening verstrekt op grond van de Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020, totdat het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, wordt ingetrokken.
2. Aanvragen die zijn ingediend onder de Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020 en waarop nog niet is beslist bij het in werking treden van deze verordening, worden afgehandeld krachtens deze verordening.
3. Op bezwaarschriften tegen een besluit op grond van de Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020, wordt beslist met inachtneming van die verordening.

Artikel 14 Hardheidsclausule
Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de jeugdige gemotiveerd afwijken van de bepalingen in deze verordening indien onverkorte toepassing daarvan leidt tot disproportionele onredelijkheid of onbillijkheid.

Artikel 15 Intrekking oude verordening
De Verordening Jeugdwet gemeente Zevenaar 2020 wordt ingetrokken.

Artikel 16 Inwerkingtreding
Deze verordening treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2023.

Artikel 17 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar op 1 februari 2023

Ondertekening

De griffier, De Voorzitter,

GEMEENTE ZEVENAAR

Participatieraad Zevenaar
T.a.v. Dhr. P. van Schijndel
Postbus 10
6920 AA Zevenaar

datum 27 oktober 2022
zaaknummer Z/22/425352/UIT/22/1127466
onderwerp Beantwoording vragen Participatieraad
contactpersoon Jennifer Hartogensis

Beste meneer van Schijndel,

De gemeente Zevenaar heeft in 2022 de Participatieraad Zevenaar tweemaal om advies gevraagd. In juni 2022 ten aanzien van de op te stellen Verordening Jeugdzorg Gemeente Zevenaar 2023 en in oktober 2022 ten aanzien van de op te stellen Nadere regels jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 en Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023. Tijdens twee vergaderingen van de Participatieraad Zevenaar zijn de conceptverordening (in juni) en de concept nadere regels en concept beleidsregels (in oktober) besproken. In deze brief laten wij u weten wat we met uw vragen en opmerkingen hebben gedaan.

Concept Verordening jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023
Onderstaande vragen zijn al beantwoord in een e-mail van 8 juli 2022. Voor de volledigheid herhalen we hier de punten van de Participatieraad en de ambtelijke antwoorden van de gemeente Zevenaar.

De Participatieraad wilde weten of de term "Familiegroepsplan" moet worden opgenomen in artikel 1 van de Verordening.
Antwoord: Nee, de definitie van het begrip 'familiegroepsplan' staat opgenomen in artikel 1.1 van de Jeugdwet:
familiegroepsplan: hulpverleningsplan of plan van aanpak opgesteld door de ouders, samen met bloedverwanten, aanverwanten of anderen die tot de sociale omgeving van de jeugdige behoren;
Omdat in de verordening in artikel 1, tweede lid, staat dat begrippen die in de verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven, dezelfde betekenis als in de wet hebben, volstaat dit zo.

De Participatieraad wilde weten of er nog voldoende ruimte is om maatwerk te bieden.
Antwoord: Ja, maatwerk in zorg is in de Verordening zo geregeld dat voor elke inwoner dezelfde stappen worden gezet in een onderzoek, waarbij per geval door middel van het zetten van die stappen recht wordt gedaan aan de individuele situatie waarin die inwoner zich bevindt. De wijze waarop het onderzoek als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de Verordening wordt opgezet leidt ertoe dat bij elke inwoner wordt gekeken wat in het individuele geval nodig en mogelijk is.

De Participatieraad geeft aan dat zoals artikel 5 nu geformuleerd is in de Verordening, het lijkt het of PGB's niet gewenst zijn.

Antwoord: De tekst van artikel 5, eerste lid, van de Verordening volgt uit de tekst van de wet (artikel 8.1.1, tweede lid, Jeugdwet), omdat daarmee de lokale aanvullingen op deze bepaling in een duidelijke context worden gezet. Voor zover de strekking van het artikel niet lijkt aan te moedigen dat PGB's worden verstrekt, volgt dat dus uit de wettekst. De wettelijke voorwaarden zijn gesteld omdat er uit een PGB bepaalde verantwoordelijkheden voortvloeien voor de inwoner en het belangrijk is dat de inwoner die kan dragen. Het is dan ook geen nee, tenzij-bepaling, maar een ja-mits.

De Participatieraad vraagt waarom er wel een artikel over inspraak/ klachten in de Wmo Verordening is opgenomen en niet in de Jeugdverordening? Welke mogelijkheden tot inspraak en klagen zijn er voor burgers?
Antwoord: De klachtenregeling en inspraak/medezeggenschap staat beschreven in art 2.10 van de Jeugdwet, die verwijst naar art 2.1.3, derde lid van de Wmo.
In de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2022 hebben we dat als volgt verwoord:
Artikel 20 Inspraak en medezeggenschap

1. *Het college betrekt de ingezetenen van de gemeente, onder andere via de Participatieraad Zevenaar, bij de voorbereiding van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.*
2. *Het college stelt ingezetenen van de gemeente, waaronder de Participatieraad Zevenaar, vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende maatschappelijke ondersteuning, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.*

We hebben dit artikel toegevoegd aan de Verordening jeugdhulp.
Bepalingen in de verordening t.a.v. een klachtenregeling zijn niet verplicht voor de Jeugdverordening. We nemen geen artikel over klachten op in de Verordening jeugdhulp. Inwoners kunnen altijd klagen op basis van de AWB, hoofdstuk 9.

De Participatieraad wilde weten of de term "Plan" in PGB-artikel opgenomen moest worden.
Antwoord: We definiëren de term "plan" niet in artikel 1, omdat dit geen wettelijk begrip is. Het onderzoeksverslag kan dienen als plan/ onderbouwing voor het PGB.

Concept Nadere regels jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023
Onderstaande vragen zijn gesteld in het overleg met de Participatieraad in oktober 2022.

Bij artikel 2.1: Het verzoek van de Participatieraad was om dit artikel concreter te maken. Het artikel is aangepast.

Bij artikel 2.4.e: Het verzoek van de Participatieraad was om dit concreter te maken. Het artikel is aangepast.

De Participatieraad had vragen over hoe de gemeente Zevenaar de kwaliteit van zorg en het toezicht daarop georganiseerd heeft. Er is een toelichting gegeven. De kwaliteit van zorg en het toezicht daarop zijn verder geen onderwerp voor de Nadere regels.

Bij artikel 2.5: De Participatieraad wil weten hoe gegarandeerd wordt dat meteen de juiste zorg wordt ingezet. De gemeente zet zorg in, die de hulp- en ondersteuningsvraag van het gezin zo goed mogelijk beantwoordt. Daarbij is de zorg zo licht als mogelijk, maar zo zwaar als nodig.

Bij artikel 2.6.c: De Participatieraad wil weten hoe de privacy van burgers wordt beschermd bij observatie en diagnostiek in het kader van de aanvraag voor jeugdhulp.
Er is toegelicht dat observatie en diagnostiek worden alleen ingezet om beter te kunnen beoordelen welke zorg passend is om de hulp- en ondersteuningsvraag in het kader van de jeugdwet van kind en ouders te beantwoorden. Er worden geen medische dossiers opgevraagd, wel wordt soms de samenwerking of advies gezocht bij medisch specialisten, maar altijd met medeweten en toestemming van kind/ ouders. Het opslaan en bewaren van informatie wordt geregeld in verschillende wetten en hoort niet thuis in deze Nadere regels. Wanneer een jeugdige of zijn/ haar ouders in gesprek zijn met de gemeente over hun aanvraag, zal de gemeente hen wijzen op hun rechten ten aanzien van hun eigen dossier.

De Participatieraad had een vraag over de verdeling tussen PGB zorg en ZIN. Ongeveer 3 procent van ons budget wordt aangewend voor PGB zorg, de gaat naar ZIN. Ten tijde van de decentralisatie was het percentage van het budget voor PGB hoger. Dat is gedaald tot rond de 3 procent in 2018 en sindsdien gestabiliseerd.

Concept Beleidsregels jeugdhulp gemeente Zevenaar
Bij artikel 2.2.1: Het verzoek van de Participatieraad is om dit artikel concreter te maken, vergelijk met artikel 2.1 van de concept Nadere regels jeugdhulp gemeente Zevenaar. Het artikel is aangepast.

Bij artikel 2.2.2.1.b: De Participatieraad verzocht om een uitleg van de gevolgen wanneer een jeugdige en/ of ouders niet meewerken aan nader onderzoek, vergelijk met concept Nadere regels jeugdhulp gemeente Zevenaar, artikel 2.6.c. Wanneer een jeugdige/ ouders niet de relevante informatie over hun situatie geven, kan geen goede inschatting van de problematiek en ondersteuningsbehoefte gemaakt worden en geen goede voorziening om de hulpvraag te beantwoorden worden afgegeven. Het artikel wordt niet aangepast.

Bij Hoofdstuk 4: De Participatieraad vraagt in hoeverre jeugdigen/ ouders getoetst worden op de 10 criteria voor PGB vaardigheden. Deze 10 criteria zijn een leidraad voor gesprek, wanneer jeugdige en/ of ouders aangeven de zorg in PGB te willen ontvangen. Het artikel is aangepast.

De Participatieraad vroeg of de gemeente Zevenaar cliënten ondersteunt bij het PGB-vaardig worden, als zij niet voldoen aan de 10 criteria. Dat is niet het geval. Eventueel kunnen cliënten ondersteuning krijgen van de cliëntondersteuner.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de Zevenaar

Daniëlle Janssen
Gemeentesecretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Z06F852F89E

Raadsvoorstel

onderwerp	Subsidieplafond Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers
zaaknummer	Z/22/437723
documentnummer	INT/22/1136865
portefeuillehouder	A. Boone
portefeuille	Economische Zaken
behandelend ambtenaar/afdeling	Karin van den Boer / Ruimtelijke Ontwikkeling
telefoon	(0316)595418
email	k.vandenboer@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Op 23 november 2022 heeft u een motie Noodfonds aangenomen en ons verzocht:

1. Te onderzoeken met welke voorwaarden wij onze ondernemers in nood kunnen helpen waarbij als basisregel geldt dat de regelingen ter ondersteuning van ondernemers vanuit het Rijk en de Provincie vóór het op te richten noodfonds waartoe deze motie oproept gaan;
2. Hiervoor een beleidsstuk op te stellen en deze zo snel mogelijk aan de raad voor te leggen en in de tussentijd open te staan voor ondernemers die in acute nood zitten en maatwerk toe te passen;
3. Hierbij vooral de aandacht te richten op de kleinere ondernemers binnen onze gemeente;
4. Hiervoor als dekking het restant van het Corona compensatiefonds te gebruiken à circa 500.000 Euro.

In dit raadsvoorstel ontvangt u de uitgewerkte subsidieregeling en een voorstel tot vaststelling van het subsidieplafond voor deze regeling.

2. Raadsvoorstel

Wij adviseren u:

1. De subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar ter kennisname aan te nemen;
2. Voor deze subsidieregeling een subsidieplafond van € 654.600,- vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Ter uitvoering van hiervoor genoemde motie Noodfonds is de subsidieregeling noodfonds uitgewerkt. Hierbij heeft u opgeroepen om als dekking het restant van het Corona compensatiefonds te gebruiken á circa € 500.000,-. De motie Noodfonds en bij het aannemen van die motie is geen besluit genomen tot vaststelling van een subsidieplafond. Zonder subsidieplafond, vastgesteld door de gemeenteraad, hebben we geen weigeringsgrond voor subsidieaanvragen. Het vaststellen van een subsidieplafond is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De subsidieregeling dient om de gestegen energiekosten, door toedoen van gestegen tarieven, éénmalig te compenseren voor kleine ondernemers die in problemen zitten. Met het vaststellen van het subsidieplafond wordt de financiële dekking van de regeling gegarandeerd.

5. **Argumenten**

1.1 De subsidieregeling geeft uitvoering aan de motie.

Door het uitvoeren van de subsidieregeling ondersteunen we kleine ondernemers die als gevolg van de gestegen energiekosten in problemen zitten. De criteria om in aanmerking te komen voor de subsidie zijn in de bijgevoegde regeling opgenomen. Deze regeling hebben wij op 10 januari 2023 vastgesteld.

2.1 Het instellen van een subsidieplafond geeft financiële zekerheid

In navolging van de motie Noodfonds d.d. 23 november 2022 is de subsidieregeling zo snel mogelijk open gesteld. Op 18 januari 2023 is de regeling open gesteld en kunnen aanvragen worden ingediend. Een subsidieplafond is noodzakelijk om overschrijding van de beschikbare financiële middelen te voorkomen. In het kader van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is het aan de gemeenteraad om het subsidieplafond vaststellen.

2.2 Subsidie uit Noodherstelfonds en Gelders Winterfonds

De subsidieregeling wordt gefinancierd uit het door de raad op 20 april 2022 uit de algemene reserve beschikbaar gestelde bedrag ad € 1.000.000,- voor het Noodherstelfonds voor ondernemers. Van het oorspronkelijk beschikbaar gestelde bedrag is nog € 554.600,- beschikbaar en kan voor deze regeling gebruikt worden. Daarnaast wordt ook ca € 100.000,- vanuit het Gelders Winterfonds vanuit de provincie Gelderland aangewend om voor deze regeling in te zetten. Daarmee is het subsidieplafond €654.600,-.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De subsidieregeling wordt door de gemeente Zevenaar uitgevoerd.

7. Klimaat en duurzaamheid

Ondernemers worden gemotiveerd om duurzaamheidsmaatregelen te nemen. In de beschikking ontvangen ze hierover meer informatie, onder andere over de mogelijkheden voor energiescans. Op die manier stimuleren we ondernemers om na te denken over de duurzaamheid binnen het bedrijf.

8. Communicatie

Ondernemers zijn geïnformeerd over de subsidieregeling via berichtgeving op onze website, in de Zevenaar Post en via onze sociale mediakanalen. Daarnaast is een persbericht verstuurd naar onze lokale en regionale mediacontacten. Ook de ondernemersverenigingen MKB, Lindus, LTO en de centrumondernemers zijn geformeerd. De officiële bekendmaking heeft plaats gevonden op Gemeenteblad (voorheen Staatscourant). Via een bericht met invulformulier onder het tabblad 'ondernemers' op onze website kunnen de ondernemers hun aanvraag indienen vanaf 18 januari 2023.

9. Kosten, baten en dekking

De subsidieregeling wordt gefinancierd uit het door de raad op 20 april 2022 uit de algemene reserve beschikbaar gestelde bedrag ad € 1.000.000,- voor het Noodherstelfonds voor ondernemers. Van het oorspronkelijk beschikbaar gestelde bedrag is nog ongeveer € 554.600,- beschikbaar en kan voor deze regeling gebruikt worden. Uit het Gelders Winterfonds van de provincie Gelderland komt nog € 100.000,- beschikbaar.

Uit het door de raad op 20 april 2022 beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000,- voor uitvoeringskosten van het noodherstelfonds voor ondernemers is voor de uitvoering van deze regeling nog maximaal €

75.000,- beschikbaar. De verwachting is dat de uitvoering van deze regeling gedekt kan worden uit dit beschikbare budget.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1136862	Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Subsidieplafond Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers
zaaknummer	Z/22/437723
documentnummer	INT/22/1136865

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het voortbestaan van ondernemers die hard zijn getroffen door de hoge energieprijzen van groot belang is voor de leefbaarheid in de gemeente;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar Z/22/437723 - ADV/22/1135065:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet

besluit:

1. De subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar ter kennisname aan te nemen;
2. Voor deze subsidieregeling een subsidieplafond van € 654.600,- vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZEVENAAR;

Overwegende dat:

- de energiekosten voor ondernemers de afgelopen maanden sterk zijn gestegen en dit voor ondernemers tot grote lastenverhoging leidt;

- ondernemers meer duurzaam ondersteund dienen te worden op het gebied van verduurzaming en levensvatbaarheid;

Gelet op;

• artikel 4:23 Algemene wet bestuursrecht;
• artikel 3 van de Algemene subsidieverordening gemeente Zevenaar 2020;
• de door de gemeenteraad vastgestelde Motie Noodfonds d.d. 23 november 2022;

BESLUIT:

vast te stellen de Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers.

Artikel 1 Begripsomschrijving
Voor de toepassing van deze nadere regel wordt verstaan onder:

a. Ondernemer: een natuurlijk of rechtspersoon die een economische activiteit verricht die staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en die een of meer ondernemingen waarin totaal per onderneming twee tot twintig personen - inclusief eigena(a)r(en) - werkzaam zijn;
b. Kleine ondernemer: onderneming van twee tot twintig personen, inclusief eigena(a)r(en);
c. Algemene subsidieverordening: Algemene subsidieverordening gemeente Zevenaar 2020;
d. Energiekosten: kosten voor elektriciteit en gas;
e. Nota: de maandelijkse nota die de ondernemer van de energieleverancier(s) ontvangt. Dit kan zijn een voorschotnota, verrekening, rapportage of factuur, waaruit helder wordt wat de energiekosten zijn over een bepaalde periode inclusief vermelding van BTW.

Artikel 2 Doel
Deze regeling dient om de gestegen energiekosten, door toedoen van gestegen tarieven, éénmalig te compenseren voor ondernemers die in acute problemen zitten.

Artikel 3 Eisen aan de subsidieaanvrager
De subsidie kan worden aangevraagd door een ondernemer die:

1. Een onderneming heeft waarin minimaal twee personen en maximaal twintig personen – inclusief eigena(a)r(en) - werkzaam zijn, én;
2. In één of meer panden in de Gemeente Zevenaar zijn onderneming uitoefent.

Artikel 4 Eisen aan de subsidieaanvraag

1. De subsidieaanvraag moet voldoen aan de voorschriften en voorwaarden van de geldende Algemene subsidieverordening;
2. de subsidieaanvraag wordt ingediend via www.zevenaar.nl/subsidie, met behulp van Digi-D of e-herkenning;
3. de subsidieaanvraag gaat over één pand van de subsidieaanvrager waarin hij zijn onderneming uitoefent. Als de subsidieaanvrager meerdere panden heeft waarin hij zijn onderneming uitoefent dient hij voor ieder pand een separate subsidieaanvraag in;

4. een kopie van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel, met daarop het aantal werkzame personen herkenbaar opgenomen en waaruit blijkt dat het bedrijfspand gelegen is binnen de gemeente Zevenaar;
5. de subsidieaanvraag bevat:
    a. een duidelijk leesbare kopie van de nota van de maand met de laagste energiekosten van 2022 én
    b. een duidelijk leesbare kopie van de nota van de maand met de hoogste energiekosten van 2022;

    Indien subsidieaanvrager een leverancier voor gas en een andere leverancier voor elektra heeft, overlegt subsidieaanvrager van beide leveranciers de gevraagde nota's. In geval van twee leveranciers worden de bedragen bij elkaar opgeteld;
6. subsidieaanvrager overlegt een naar waarheid ingevulde de-minimisverklaring, zoals in bijlage 1 bij deze regeling gevoegd.

Artikel 5 Subsidiabele kosten

1. Uitsluitend de gestegen energiekosten, door toedoen van gestegen tarieven, berekend op de wijze zoals benoemd in artikel 6 komen voor subsidie in aanmerking;
2. een ondernemer kan voor maximaal 3 panden subsidie aanvragen;
3. In aanvulling op artikel 9 van de Algemene subsidieverordening verstrekt het college in ieder geval geen subsidie voor energiekosten voor panden waarin de onderneming niet wordt uitgeoefend. Hieronder vallen in ieder geval het staken van de onderneming in het pand en het (langdurig) gesloten houden van de onderneming.

Artikel 6 Hoogte subsidie

De volgende activiteit komt voor subsidie in aanmerking:

1. Eénmalige subsidie voor gestegen energiekosten, berekend over een periode van zes maanden. Het subsidiebedrag wordt als volgt berekend:
    a. het verschil tussen de nota van de maand met de laagste energiekosten (exclusief BTW) van 2022 en de nota van de maand met de hoogste energiekosten (exclusief BTW) van 2022 wordt berekend. Dit verschil wordt doorberekend voor een periode van zes maanden. Van dit bedrag wordt 50 % gesubsidieerd.

Artikel 7 Minimaal en maximaal subsidiebedrag per aanvraag

Per aanvraag wordt het volgende maximale subsidiebedrag verleend:

1. Voor kleinverbruikers met een gasverbruik onder de 15.000 m3 en stroomverbruik lager dan 50.000 kWh geldt een minimum van € 1.000,- en een maximum van € 7.000,- per aanvraag
2. Voor grootverbruikers met een gasverbruik van minimaal 15.000 m3 of een stroomverbruik van minimaal 50.000 kWh geldt een minimum van € 1.000,- en een maximum van € 20.000,- per aanvraag.

Artikel 8 Indieningstermijn subsidieaanvraag

De aanvragen kunnen vanaf 18 januari 2023 t/m 30 april 2023 worden ingediend met Digi-D of e-herkenning via het digitale loket op de website van de gemeente Zevenaar.

Artikel 9 Beoordeling subsidieaanvraag

1. De aanvragen worden in behandeling genomen op volgorde van binnenkomst van de volledige aanvraag.
2. Aanvragen worden getoetst aan de criteria zoals omschreven in de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en deze regeling.

Artikel 10 Wijze van verdeling

1. Verstrekking van subsidie vindt plaats op volgorde van ontvangst van complete aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen;
2. als de aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt met betrekking tot de verdeling als datum van ontvangst van de aanvraag de datum waarop de aangevulde aanvraag is ontvangen.

Artikel 11 Besluitvorming

Bij de besluitvorming geldt de volgende procedure:

1. De aanvragen worden in behandeling genomen op basis van de in artikel 10 geformuleerde regels en binnen 8 weken besluiten burgemeester en wethouders van de gemeente Zevenaar over de aanvraag;
2. wanneer aanvragen voldoen aan de eisen uit de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en deze regeling wordt de subsidie direct vastgesteld. Dit wil zeggen dat er geen verantwoording achteraf plaatsvindt.

Artikel 12 Afwijkingsmogelijkheid

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van een aanvrager afwijken van een of meerdere bepalingen van deze regeling.

Artikel 13 Inwerkingtreding en Citeertitel

1. Deze regeling treedt in werking op 18 januari 2023 en komt op 1 mei 2023 te vervallen.
2. Deze regeling wordt aangehaald als Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar.

Ondertekening

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Zevenaar, in de vergadering van 10 januari 2023.

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

BIJLAGE 1 De-minimisverklaring

De subsidie voor hoge energiekosten MKB wordt aangemerkt als staatssteun, waarbij de gemeente een beroep doet op de de-minimisverordening. Onder de de-minimisverordening mag een onderneming per drie kalenderjaren maximaal 200.000 euro steun ontvangen van publieke instellingen in Nederland.

Ik verklaar dat ik ervan op de hoogte ben dat, wanneer ik een aanvraag voor een subsidie doe en dit wordt toegekend, mijn onderneming staatssteun ontvangt. Tevens verklaar ik met ondertekening van deze de-minimisverklaring de verklaring naar waarheid te hebben ingevuld.

- ○ Ja, dat verklaar ik. Ik heb over de jaren 2020, 2021 en 2022 geen de-mimimis staatssteun ontvangen.
- ○ Ja, dat verklaar ik, ik heb de volgende bedragen aan steun heb ontvangen:

2019	2020	2021	2022
€	€	€	€

- ○ Nee, dat verklaar ik niet. Indien u dit aangekruist hebt, dan komt u niet in aanmerking voor een subsidie voor hoge energiekosten MKB.

Naam: _____

Datum: _____

Plaats: _____

Handtekening: _____

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: ~~A~~ / ~~B~~ / C / ~~D~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Subsidieregeling tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar

Naam en fractie: Tjeerd Boekhorst, Lokaal Belang

Datum indienen: 15 januari 2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Inleiding/Aanleiding:
Het college heeft de Subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten kleine ondernemers gemeente Zevenaar op 10 januari 2023 vastgesteld.
De gemeenteraad dient het subsidieplafond vast te stellen.

De gemeenteraad wordt gevraagd de subsidieregeling ter kennisname aan te nemen.

Vraag/Vragen:

1. In artikel 1.b van de subsidieregeling wordt de begripsomschrijving van kleine ondernemer gegeven.
   In de subsidieregeling wordt in de overige artikelen verder géén “kleine ondernemer” beschreven. In artikel 1.a. wordt bij “ondernemer” ook twee tot twintig personen geschreven.
   In artikel 3.1 wordt onderneming met minimaal twee personen en maximaal twintig personen geschreven.

   Is artikel 1.b geen overbodig artikellid in de subsidieregeling?

Het begrip kleine ondernemer wordt inderdaad niet genoemd in de regels. En zou daarmee kunnen vervallen. Wel wordt ‘kleine ondernemer’ genoemd in de titel en het besluit van de regel. We zien daarom wel toegevoegde waarde van dit begrip.

2. In artikel 7 wordt het minimaal en maximaal subsidiebedrag per aanvraag gegeven.

   Voor kleinverbruikers in lid 1 wordt aangegeven gasverbruik **en** stroomverbruik
   Voor grootverbruikers in lid 2 wordt aangegeven gasverbruik **of** stroomverbruik

   Is hier specifiek voor gekozen en bij kleinverbruikers en of bij grootverbruikers? Zo ja waarom?

   Hiervoor is bewust gekozen. Een kleinverbruiker blijft bij zowel gas als stroom onder de genoemde eenheden. Een grootverbruiker kan enkel voor gas of voor stroom boven deze getallen komen en dus daarmee wel voor een hoger subsidiebedrag in aanmerking komen.

3. Een ondernemer kan voor maximaal 3 panden subsidie aanvragen (artikel 5, lid 2). Een kopie van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel, met daarop het aantal werkzame personen herkenbaar opgenomen en waaruit blijkt dat het bedrijfspand gelegen is binnen de gemeente Zevenaar (artikel 4, lid 4) dient ingediend te worden.

   Op het uittreksel van de Kamer van Koophandel wordt het aantal werkzame personen in de onderneming aangegeven.

   Is het juist dat er per bedrijfspand dan een kopie van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel ingediend dient te worden. Dus hoofdvestiging en (maximaal) twee nevenvestigingen?

   Dat klopt. Per pand wordt een aparte aanvraag ingediend, inclusief alle benodigde informatie.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel wijziging Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/434069
Documentnummer	INT/22/1126436
Behandelend ambtenaar/afdeling	Inge van Dijk (griffier)
Telefoon	0316-595479
E-mail	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Artikel 16 van de Gemeentewet stelt dat de raad verantwoordelijk is voor het opstellen van een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden. De gemeenteraad van Zevenaar heeft op 27 februari 2019 de laatste gewijzigde versie van haar reglement van orde vastgesteld. In de afgelopen maanden is gebleken dat het er behoefte is vanuit de raad om het reglement van orde aan te passen voor wat betreft de werkwijze en afspraken omtrent het Seniorenconvent (art. 3b van het reglement van orde) en het Presidium (art. 3c van het reglement van orde). Dit raadsvoorstel ziet hierop toe en de voorgestelde wijzigingen zijn zoals afgesproken vooraf besproken in het Presidium.

2. Raadsvoorstel

De raad besluit:

1. Art. 3b van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen:

Artikel 3b Het seniorenconvent

1. De raad heeft een seniorenconvent, bestaande uit de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. De voorzitter is voorzitter van het seniorenconvent. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het seniorenconvent aanwezig.
3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor het seniorenconvent.
4. Elke fractievoorzitter wijst een lid van **zijn fractie (zijnde raadslid)** aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het seniorenconvent vervangt.
5. Elke fractievoorzitter heeft één stem in het seniorenconvent.
6. De voorzitter roept het seniorenconvent in vergadering bijeen indien hij, of twee of meer leden dit nodig oordelen.
7. **Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het seniorenconvent uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.**
8. **Het seniorenconvent vergadert in beslotenheid met elkaar.**
9. **Er wordt geen verslag van het seniorenconvent gemaakt tenzij hier specifiek om gevraagd wordt door de deelnemers van het seniorenconvent. Het verslag ligt in aanloop naar de volgende vergadering van het seniorenconvent vertrouwelijk ter inzage bij de griffie. In de**

daaropvolgende vergadering wordt het verslag in beslotenheid vastgesteld. Op een eventueel verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.

2. Art. 3c van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen:

Artikel 3c Het presidium

1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie.
3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter.
4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.
5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter.
6. **Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt.**
7. **Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het presidium uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.**
8. **Het presidium vergadert in beslotenheid met elkaar.**
9. **Van de presidiumvergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt in de eerstvolgende presidiumvergadering vastgesteld. Na vaststelling wordt het verslag openbaar gemaakt. Op een verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.**

3. Waarom naar de raad

Artikel 16 van de Gemeentewet stelt dat de raad verantwoordelijk is voor het opstellen van een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden. Aanpassingen of aanvullingen van het reglement van orde moeten ten alle tijden worden vastgesteld door de raad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Naar aanleiding van een wens van de meerderheid van de raad wordt het reglement van orde aangepast.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

n.v.t.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

Zodra de raad de wijzigingen in het reglement van orde heeft vastgesteld wordt het nieuwe gewijzigde reglement van orde openbaar gepubliceerd.

9. Kosten, baten en dekking
n.v.t.

10. Bijlagen
1. INT/23/1142036 Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar (laatst gewijzigd 27 februari 2019).

Namens het Presidium

De voorzitter
Luciën van Riswijk

De vice-voorzitter
Nathani Niebuur – Sluiter

Raadsbesluit

Onderwerp	Raadsvoorstel wijziging Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/434069
Documentnummer	INT/22/1126436

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat de raad aldus artikel 16 van de gemeentewet verantwoordelijk is voor het vaststellen van een reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar;

gelezen het voorstel van het Presidium;

besluit:

1. Art. 3b van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen:

Artikel 3b Het seniorenconvent

1. De raad heeft een seniorenconvent, bestaande uit de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. De voorzitter is voorzitter van het seniorenconvent. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het seniorenconvent aanwezig.
3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor het seniorenconvent.
4. Elke fractievoorzitter wijst een lid van **zijn fractie (zijnde raadslid)** aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het seniorenconvent vervangt.
5. Elke fractievoorzitter heeft één stem in het seniorenconvent.
6. De voorzitter roept het seniorenconvent in vergadering bijeen indien hij, of twee of meer leden dit nodig oordelen.
7. **Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het seniorenconvent uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.**
8. **Het seniorenconvent vergadert in beslotenheid met elkaar.**
9. **Er wordt geen verslag van het seniorenconvent gemaakt tenzij hier specifiek om gevraagd wordt door de deelnemers van het seniorenconvent. Het verslag ligt in aanloop naar de volgende vergadering van het seniorenconvent vertrouwelijk ter inzage bij de griffie. In de daaropvolgende vergadering wordt het verslag in beslotenheid vastgesteld. Op een eventueel verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.**

3. Art. 3c van het reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar als volgt te wijzigen:

Artikel 3c Het presidium

1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters.

2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie.
3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter.
4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.
5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter.
6. **Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt.**
7. **Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het presidium uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.**
8. **Het presidium vergadert in beslotenheid met elkaar.**
9. **Van de presidiumvergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt in de eerstvolgende presidiumvergadering vastgesteld. Na vaststelling wordt het verslag openbaar gemaakt. Op een verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.**

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

* *

Raadsbesluit

onderwerp	Vaststellen Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar
zaaknummer	Z/17/294232
documentnr.	813130
datum	12 december 2017

Laatst gewijzigd op 27-2-2019.

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van de griffier en de burgemeester;

gehoord de Raadsgroep herindeling;

gelet op artikel 16 van de gemeentewet;

b e s l u i t :

Vast te stellen het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden
van de gemeenteraad van Zevenaar

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
In dit reglement wordt verstaan onder:
a. voorzitter: de voorzitter van de raad of diens vervanger;
b. amendement: voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerp-beslissing, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen;
c. subamendement: voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, naar de vorm geschikt om direct te worden opgenomen in het amendement, waarop het betrekking heeft;
d. motie: korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
e. voorstel van orde: voorstel betreffende de orde van de vergadering;
f. initiatiefvoorstel: een voorstel voor een verordening of een ander voorstel.

Artikel 2 De voorzitter
De voorzitter is belast met:
a. het leiden van de vergadering;
b. het handhaven van de orde;
c. het doen naleven van het reglement van orde;
d. hetgeen de Gemeentewet of dit reglement hem verder opdraagt.

Artikel 3 De griffier
1. De griffier is in elke vergadering van de raad aanwezig.
2. Bij zijn verhindering of afwezigheid wordt de griffier vervangen door de plv. griffier.
3. Hij kan, indien hij daartoe door de voorzitter wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen als bedoeld in dit reglement deelnemen.

Artikel 3a De secretaris
De raad kan het college verzoeken de secretaris in de vergadering aanwezig te laten zijn en deel te laten nemen aan de beraadslagingen als bedoeld in dit reglement.

Artikel 3b Het seniorenconvent
1. De raad heeft een seniorenconvent, bestaande uit de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. De voorzitter is voorzitter van het seniorenconvent. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het seniorenconvent aanwezig.
3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor het seniorenconvent.
4. Elke fractievoorzitter wijst een lid van de raad aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het seniorenconvent vervangt.
5. Elke fractievoorzitter heeft één stem in het seniorenconvent.
6. De voorzitter roept het seniorenconvent in vergadering bijeen indien hij, of twee of meer leden dit nodig oordelen.

Artikel 3c Het presidium
1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie.
3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter.
4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.
5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter.

Artikel 3d De Agendacommissie
1. Er is een agendacommissie.
2. De agendacommissie stelt de voorlopige agenda's van de raadscommissies en de raad vast. Bij het vaststellen van de raadsagenda wordt rekening gehouden met de adviezen van de raadscommissies.
3. De agendacommissie fungeert tevens als klankbord voor de informatieve raadsbijeenkomsten.
   De agendacommissie bestaat uit de voorzitters van de raadscommissies en benoemt uit haar midden een voorzitter. De burgemeester is adviseur van de Agendacommissie en in elke vergadering aanwezig.
4. De griffier draagt zorg voor de ondersteuning van de agendacommissie.
5. De leden hebben elk één stem in de agendacommissie, waarbij gestreefd wordt naar unanieme besluitvorming.
6. Indien de agendacommissie niet tot een unaniem besluit komt, wordt het Presidium geraadpleegd. Daarna neemt de agendacommissie een definitief meerderheidsbesluit.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe leden; fracties

Artikel 4 Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming wethouders
1. Bij elke benoeming van nieuwe leden van de raad stelt de raad een commissie in bestaande uit drie leden van de raad. De commissie onderzoekt de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van nieuw benoemde leden.

2. De commissie brengt na haar onderzoek van de geloofsbrieven verslag uit aan de raad en doet daarbij een voorstel voor een besluit. In het verslag wordt ook melding gemaakt van een minderheidsstandpunt.
3. Het onderzoek van het proces-verbaal van het centraal stembureau gebeurt in de laatste samenkomst van de raad in oude samenstelling na de verkiezingen.
4. Na een raadsverkiezing roept de voorzitter de toegelaten leden van de raad op om in de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling, bedoeld in artikel 18 van de Gemeentewet , de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
5. In geval van een tussentijdse vacaturevervulling roept de voorzitter een nieuw benoemd lid van de raad op voor de vergadering van de raad waarin over diens toelating wordt beslist om de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
6. Bij de benoeming van een wethouder wordt overeenkomstig het eerste lid een commissie ingesteld welke onderzoekt of de kandidaat voldoet aan de eisen van de Gemeentewet . Op de werkwijze van deze commissie is het tweede lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5 Fractie
1. De leden van de raad die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in de raad deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de raad aan de voorzitter mee welke naam deze fractie in de raad wil voeren.
3. De namen van degenen die als voorzitter van de fractie en als diens plaatsvervanger optreden worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de voorzitter.
4. Indien één of meer leden van één of meer fracties als zelfstandige fractie gaan optreden of indien één of meer leden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie wordt hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter. Voor het splitsen dan wel het vormen van nieuwe fracties is geen toestemming vereist van de raad.
5. De nieuwe naam van de fractie voldoet aan de eisen uit artikel G 3 van de Kieswet en wordt gebruikt met ingang van de eerstvolgende vergadering van de raad.

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen

Artikel 6 Vergaderfrequentie
1. De vergaderingen van de raad vinden in de regel plaats volgens een door het Presidium vast te stellen vergaderschema, vangen aan om 19.30 uur en worden doorgaans gehouden in het gemeentehuis.
2. De voorzitter kan in bijzondere gevallen een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. Hij voert hierover, tenzij er sprake is van een spoedeisende situatie, overleg in het presidium.

Artikel 7 Oproep; toezending agenda en stukken
1. De voorzitter zendt ten minste een week voor een vergadering de leden van de raad een oproep onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering.

2. De voorlopige agenda en, voor zover nog nodig, de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde stukken worden tegelijkertijd met de oproep aan de leden van de raad verzonden.

Artikel 8 Agenda

1. Voordat de oproep wordt verzonden, stelt de Agendacommissie de voorlopige agenda van de vergadering vast.
2. In spoedeisende gevallen kan de voorzitter na het verzenden van de oproep tot uiterlijk 48 uur voor de aanvang van een vergadering een aanvullende agenda opstellen.
3. Bij aanvang van de vergadering stelt de raad de agenda vast. Op voorstel van een lid van de raad of de voorzitter kan de raad bij de vaststelling van de agenda onderwerpen aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren.
4. Wanneer de raad een onderwerp onvoldoende voor de openbare beraadslaging voorbereid acht, kan hij het onderwerp verwijzen naar een commissie of aan het college nadere inlichtingen of advies vragen.
5. Op voorstel van een lid van de raad of van de voorzitter kan de raad de volgorde van behandeling van de agendapunten wijzigen.

Artikel 8a De wethouder

1. De wethouders zijn te allen tijde uitgenodigd om in de vergadering aanwezig te zijn.
2. De wethouders kunnen, indien daartoe door de voorzitter uitgenodigd, nadere informatie verstrekken over één of meer onderdelen van een onderwerp waarover door de raad wordt beraadslaagd.

Artikel 9 Beschikbaar stellen van stukken

1. Stukken, die ter toelichting van de onderwerpen of voorstellen op de agenda dienen, worden gelijktijdig met het verzenden van de oproep voor de leden op elektronische wijze beschikbaar gesteld. Indien na het verzenden van de oproep stukken ter inzage worden gelegd, wordt hiervan mededeling gedaan aan de leden van de raad.
2. Indien omtrent stukken op grond van artikel 25, eerste of tweede lid, van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, blijven deze stukken in afwijking van het eerste lid, onder berusting van de griffier en verleent de griffier de leden van de raad inzage.

Artikel 10 Openbare kennisgeving

1. De vergadering wordt door aankondiging in de gemeentelijke informatierubriek en door plaatsing op de website van de gemeente ter openbare kennis gebracht.
2. De openbare kennisgeving vermeldt:
   a. de datum, aanvangstijd en plaats, alsmede de voorlopige agenda van de vergadering;
   b. wijze waarop en de plaats waar een ieder de bij de vergadering behorende stukken kan inzien.
3. De voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, alsmede de gestelde technische vragen en de antwoorden worden, indien elektronisch beschikbaar, op de website van de gemeente geplaatst.

Paragraaf 2 Orde der vergadering

Artikel 11 Presentielijst

Bij binnenkomst in de vergaderzaal tekent ieder lid van de raad de presentielijst.

Artikel 12 Zitplaatsen

1. De voorzitter, de leden van de raad en de griffier hebben een vaste zitplaats, door de voorzitter na overleg in het presidium bij aanvang van iedere nieuwe zittingsperiode van de raad aangewezen.
2. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan de voorzitter de indeling herzien na overleg in het presidium.
3. De voorzitter draagt na overleg in het presidium zorg voor een zitplaats voor de wethouders, secretaris en overige personen, die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 13 Opening vergadering; quorum

1. De voorzitter opent de vergadering op het vastgestelde uur, indien het daarvoor door de wet vereiste aantal leden van de raad blijkens de presentielijst aanwezig is.
2. Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip niet het vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de voorzitter, na voorlezing van de namen van de afwezige leden, dag en uur van de volgende vergadering, met inachtneming van artikel 20 van de Gemeentewet.

Artikel 14 Geluid en beeldregistraties en besluitenlijst

1. De griffier draagt zorg voor een digitale beeld- en geluidsopname en een korte besluitenlijst.
2. In het geval van technische calamiteiten draagt de griffier zorg voor een samenvattend verslag. Ook draagt hij er zorg voor dat een digitale geluidsopname in het archief wordt opgenomen.
3. De digitale opname is via de website te bekijken en te beluisteren. De besluitenlijst wordt zo spoedig mogelijk na de vergadering openbaar gemaakt op de gemeentelijke website.
4. De korte besluitenlijst van de voorgaande vergadering wordt aan de leden van de raad toegezonden gelijktijdig met de oproep als beschreven in artikel 7.
5. De korte besluitenlijst bevat ten minste:
   a. de namen van de voorzitter, de griffier, de ter vergadering aanwezige leden, de wethouders en de leden die afwezig waren; in het geval overige personen het woord hebben gevoerd (als omschreven in artikel 23), dan worden ook die namen vermeld;
   b. een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest en de daaromtrent genomen besluiten;
   c. de tekst van de ter vergadering ingediende initiatiefvoorstellen, voorstellen van orde, moties, amendementen en subamendementen.

Artikel 15 Primus bij hoofdelijke stemming

1. Alvorens de aangekondigde onderwerpen aan de orde te stellen deelt de voorzitter mee, bij welk lid van de raad, de hoofdelijke stemming zal beginnen.
2. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentielijst aangewezen; bij het daar genoemde lid begint de hoofdelijke stemming.

Artikel 16 Ingekomen stukken

1. Bij de raad ingekomen stukken worden op een lijst geplaatst. Deze lijst wordt aan de leden van de raad toegezonden en ter inzage gelegd.
2. De raad stelt op voorstel van de voorzitter de wijze van afdoening van de ingekomen stukken vast.

Artikel 17 Spreekregels

1. De leden van de raad en overige aanwezigen spreken vanaf hun plaats en richten zich tot de voorzitter.
2. Bij bijzondere gelegenheden kan de voorzitter bepalen dat de leden van de raad en de overige aanwezigen vanaf een andere plaats spreken.

Artikel 18 Volgorde sprekers

1. Een lid van de raad voert het woord na het aan de voorzitter gevraagd en van hem verkregen te hebben.
2. De volgorde van sprekers wordt gewijzigd, wanneer een lid van de raad het woord vraagt over de orde van de vergadering.

Artikel 19 Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij de voorzitter anders beslist.
2. Elke spreektermijn wordt door de voorzitter afgesloten.
3. Een lid mag in een termijn niet meer dan één maal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel, tenzij de voorzitter anders beslist.
4. Het derde lid is niet van toepassing op:
   a. de rapporteur van een commissie;
   b. het lid dat een (sub)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend, voor wat betreft dat amendement, die motie of dat voorstel.
5. Bij de bepaling hoeveel malen een lid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een voorstel van orde.

Artikel 20 Spreektijd

Op voorstel van een lid van de raad of van de voorzitter kan de spreektijd van de leden en de overige aanwezigen aan tijd worden gebonden.

Artikel 21 Handhaving orde; schorsing

1. Een spreker mag in zijn betoog niet worden gestoord, tenzij
   a. de voorzitter het nodig oordeelt hem aan het opvolgen van dit reglement te herinneren;
   b. een lid hem interrumpeert. De voorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden. De voorzitter kan een korte gedachtewisseling toestaan.
2 Indien een spreker, zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, afwijkt van het in behandeling zijnde onderwerp, een andere spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de voorzitter tot de orde geroepen. Indien de betreffende spreker, hieraan geen gevolg geeft, kan de voorzitter hem gedurende de vergadering, waarin zulks plaats heeft, over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.
3. De voorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en – indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord – de vergadering sluiten.

Artikel 22 Beraadslaging

1. De raad kan op voorstel van de voorzitter of een lid van de raad beslissen over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
2. Op verzoek van een lid van de raad of op voorstel van de voorzitter kan de raad besluiten de beraadslaging voor een door hem te bepalen tijd te schorsen teneinde het college of de leden de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is.
3. Indien een lid van de raad verzoekt om een als hamerstuk betiteld agendapunt alsnog in discussie te brengen, dan wordt dat verzoek gehonoreerd.

Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen

1. De raad kan bepalen dat anderen dan de in de vergadering aanwezige leden van de raad, de wethouder, de secretaris, de griffier en de voorzitter deelnemen aan de beraadslaging.
2. Een beslissing daartoe wordt op voorstel van de voorzitter of één der leden van de raad genomen alvorens met de beraadslaging ten aanzien van het aan de orde zijnde agendapunt een aanvang wordt genomen.

Artikel 24 Stemverklaring

Na het sluiten van de beraadslaging en voordat de raad tot stemming overgaat, heeft ieder lid het recht zijn uit te brengen stem kort te motiveren.

Artikel 25 Beslissing

1. Wanneer de voorzitter vaststelt, dat een onderwerp of voorstel voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging, tenzij de raad anders beslist.
2. Nadat de beraadslaging is gesloten, vindt, na een stemming over eventuele amendementen, de stemming plaats over het voorstel, zoals het dan luidt, in zijn geheel tenzij geen stemming wordt gevraagd.
3. Voordat de stemming over het voorstel in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de voorzitter het voorstel over de te nemen eindbeslissing.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming

1. De voorzitter stelt middels hand op steken de uitslag van de stemming vast.
2. Indien door een of meer leden hoofdelijke stemming wordt gevraagd, gaat de voorzitter daartoe over.
3. De griffier roept de leden van de raad bij naam op hun stem uit te brengen. De stemming begint bij het lid dat daarvoor overeenkomstig artikel 15 is aangewezen. Vervolgens geschiedt de oproeping naar de volgorde van de presentielijst.
4. Bij (hoofdelijke) stemming is ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden verplicht zijn stem uit te brengen.
5. De leden brengen bij hoofdelijke stemming hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging.
6. Heeft een lid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing nog herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft.
   Bemerkt het lid zijn vergissing pas later, dan kan hij nadat de voorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt wel aantekening vragen dat hij zich heeft vergist; in de uitslag van de stemming brengt dit echter geen verandering.
7. De voorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.

Artikel 27 Stemming over amendementen en moties

1. Indien een amendement op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.
2. Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.

3. Indien twee of meer amendementen of subamendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de voorzitter de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt de regel, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
4. Indien aangaande een aanhangig voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over het voorstel gestemd en vervolgens over de motie. De raad kan besluiten van deze volgorde af te wijken.

Artikel 28 Stemming over personen

1. Wanneer een stemming over personen voor het doen van een voordracht of het opstellen van een voordracht of aanbeveling moet plaatshebben, benoemt de voorzitter drie leden tot stembureau.
2. Ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet op grond van artikel 28 van de Gemeentewet van stemming moet onthouden is verplicht een stembriefje in te leveren. De stembriefjes dienen identiek te zijn.
3. Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. De raad kan op voorstel van de voorzitter beslissen dat bepaalde stemmingen worden samengevat op één briefje.
4. Het stembureau onderzoekt of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal leden dat ingevolge het tweede lid verplicht is een stembriefje in te leveren. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn worden de stembriefjes vernietigd zonder deze te openen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
5. Voor het bepalen van de volstrekte meerderheid als bedoeld in artikel 30 van de Gemeentewet worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die leden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt verstaan:
   a een blanco ingevuld stembriefje;
   b een ondertekend stembriefje;
   c een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld, tenzij de stemming verschillende vacatures betreft;
   d een stembriefje waarbij, indien het een benoeming op voordracht betreft, op een persoon wordt gestemd die niet is voorgedragen;
   e een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
6. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist de raad, op voorstel van de voorzitter.
7. Onder de verantwoordelijkheid van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

Artikel 29 Herstemming over personen

1. Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstrekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatshebben.
3. Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 30 Beslissing door het lot

1. Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben, door de voorzitter op afzonderlijke, geheel gelijke, briefjes geschreven.

2. Deze briefjes worden, nadat zij door het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponeerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de voorzitter een van de briefjes uit de stembokaal.
Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is gekozen.

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 31 Amendementen
1. Ieder lid van de raad kan tot het sluiten van de beraadslagingen amendementen indienen. Een amendement kan het voorstel inhouden om een geagendeerd voorstel in één of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden. Alleen beraadslaagd kan worden over amendementen die ingediend zijn door leden van de raad, die de presentielijst getekend hebben en in de vergadering aanwezig zijn.
2. Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is bevoegd op het amendement dat door een lid is ingediend, een wijziging voor te stellen (subamendement).
3. Elk (sub)amendement en elk voorstel moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend, tenzij de voorzitter - met het oog op het eenvoudige karakter van het voorgestelde -oordeelt, dat met een mondelinge indiening kan worden volstaan.
4. Intrekking, door de indiener(s), van het (sub)amendement is mogelijk, totdat de besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Artikel 32 Moties
1. Ieder lid van de raad kan ter vergadering een motie indienen.
2. Een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend.
3. De behandeling van een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt tegelijk met de beraadslaging over dat onderwerp of voorstel plaats.
4. De behandeling van een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende onderwerpen zijn behandeld.
5. Intrekking of wijziging, door de indiener(s), van de motie is mogelijk totdat de besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Artikel 33 Voorstellen van orde
1. De voorzitter en ieder lid van de raad kunnen tijdens de vergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering betreffen.
3. Over een voorstel van orde beslist de raad terstond.

Artikel 34 Initiatiefvoorstel
1. Een initiatiefvoorstel moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend. Deze brengt een ingediend voorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van het college.
2. Het college kan binnen 4 weken, nadat het ter kennis is gesteld van een voorstel, schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen.
3. Het presidium kan, op verzoek van het college, van de in lid 2 genoemde termijn afwijken.
4. Een voorstel wordt nadat het college schriftelijk wensen of bedenkingen ter kennis van de raad heeft gebracht of kenbaar heeft gemaakt hiertoe niet te zullen overgaan, dan wel nadat de in het tweede lid

gestelde termijn is verlopen op de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering geplaatst, tenzij de oproep hiervoor reeds verzonden is. In dat geval wordt het voorstel op de agenda van de daaropvolgende raadsvergadering geplaatst.

Artikel 35a Collegevoorstel

1. Een voorstel van het college aan de raad, dat vermeld staat op de agenda van de raadsvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van de raad.
2. Indien de raad van oordeel is dat een voorstel als bedoeld in het eerste lid voor advies terug aan het college moet worden gezonden, bepaalt de raad in welke vergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 35b Interpellatie

1. Het verzoek tot het houden van een interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, schriftelijk bij de voorzitter ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.
2. De voorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en de wethouders. Bij de behandeling van de ingekomen stukken van de eerstvolgende vergadering na indiening van het verzoek wordt het verzoek in stemming gebracht. De raad bepaalt op welk tijdstip tijdens de vergadering de interpellatie zal worden gehouden.
3. De interpellant voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden van de raad, de burgemeester en de wethouders niet meer dan eenmaal, tenzij de raad hen hiertoe verlof geeft.

Artikel 36 Schriftelijke vragen

1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien. Bij de vragen wordt aangegeven, of schriftelijke of mondelinge beantwoording tijdens het vragenuur wordt verlangd.
2. De vragen worden bij de griffier ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en het college of de burgemeester worden gebracht.
3. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen dertig dagen, nadat de vragen zijn binnengekomen. Mondelinge beantwoording vindt plaats in de eerstvolgende raadsvergadering. Indien beantwoording niet binnen deze termijnen kan plaatsvinden, stelt het verantwoordelijk lid van het college of de burgemeester de vragensteller hiervan gemotiveerd in kennis, waarbij de termijn aangegeven wordt, waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Dit bericht wordt behandeld als een antwoord.

Artikel 36a Vragenuur

1. Aan het begin van de vergadering is er een vragenuur, ten behoeve van: het beantwoorden van vooraf ingediende schriftelijke vragen over onderwerpen die niet op de agenda staan, het doen van mededelingen door het college en de behandeling van de ingekomen stukken.
2. Het lid van de raad dat tijdens het vragenuur vragen wil stellen over niet geagendeerde onderwerpen, dient de vragen schriftelijk voor aanvang van het vragenuur bij de voorzitter in te dienen.
3. De voorzitter bepaalt de volgorde, waarin de in het vorige lid bedoelde vragen aan de orde worden gesteld.
4. De voorzitter stelt degene die schriftelijke vragen heeft gesteld in de gelegenheid een korte toelichting te geven.

5. Na de beantwoording door het college of de burgemeester krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen en kan de voorzitter aan andere leden van de raad het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan het college vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
6. Op het stellen van vragen over geagendeerde onderwerpen is het bepaalde in artikel 19, eerste, tweede en derde lid van overeenkomstige toepassing met inachtneming van het hierna bepaalde.
7. Tijdens het vragenuur kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.
8. De voorzitter bepaalt per onderwerp de spreektijd voor de vragensteller, voor de wethouders, voor de burgemeester en voor de overige leden van de raad.

Hoofdstuk 5 Besloten vergadering

Artikel 37 Algemeen
Op een besloten vergadering zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering.

Artikel 38 Verslaglegging
1. Een besloten (deel van de) vergadering is niet via de website te bekijken en te beluisteren. Wel draagt de griffier zorg voor een kort zakelijk verslag.
2. Het verslag ligt in de aanloop naar de volgende raadsvergadering vertrouwelijk ter inzage bij de griffie. In de daaropvolgende vergadering wordt het verslag in het besloten deel van de openbare vergadering vastgesteld. Het verslag wordt ondertekend door de griffier en de voorzitter.
3. Op het verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.

Artikel 39 Geheimhouding
1. Voor de afloop van een besloten vergadering beslist de raad overeenkomstig artikel 25, eerste lid, van de Gemeentewet of omtrent de inhoud van de stukken en het verhandelde geheimhouding zal gelden.
2. De geheimhouding dient in acht te worden genomen door een ieder die bij de vergadering aanwezig is en door een ieder die op een andere wijze kennis heeft van de stukken.
3. De raad kan besluiten de geheimhouding op te heffen.

Artikel 40 Opheffing geheimhouding
Indien de raad op grond van artikel 25, derde en vierde lid, artikel 55, tweede en derde lid, of artikel 86, tweede en derde lid, van de Gemeentewet voornemens is de geheimhouding op te heffen wordt, indien daarom wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het desbetreffende orgaan overleg gevoerd.

Hoofdstuk 6 Toehoorders en pers

Artikel 41 Toehoorders en pers
1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

Artikel 42 Geluid- en beeldregistraties
Degenen die in de vergaderzaal tijdens de raadsvergadering geluid- dan wel beeldregistraties willen maken vragen hiervoor toestemming van de voorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen, op straffe van directe intrekking van de toestemming.

Artikel 43 Gebruik mobiele telefoons
De aanwezigen in de vergaderzaal dienen tijdens de vergadering het geluid van hun mobiele telefoons en smartphones af te zetten. Ook andere meegebrachte communicatiemiddelen dienen geen geluid te produceren.

HOOFDSTUK 8 Slotbepalingen

Artikel 44 Uitleg reglement
In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van het reglement, beslist de raad op voorstel van de voorzitter.

Artikel 45 In werking treden
1. Het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar, vastgesteld bij raadsbesluit van 26 november 2014 en het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Rijnwaarden vastgesteld bij raadsbesluit van worden ingetrokken.
2. Dit Reglement treedt in werking op de dag na publicatie.
3. Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 januari 2018.

De griffier, De voorzitter,

(laatste wijziging: 27 februari 2019)

Toelichting reglement van orde voor de vergaderingen en
andere werkzaamheden van de gemeenteraad

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
Onder 'aanhangig' wordt verstaan aan de orde/in behandeling zijn. De omschrijving van de termen amendement en initiatiefvoorstel luiden hetzelfde als in de artikelen 147a en 147b van de Gemeentewet.

Artikel 2 De voorzitter
De burgemeester is voorzitter van de raad. Artikel 125, derde lid, van de Grondwet en artikel 9 van de Gemeentewet schrijven dit dwingend voor. In artikel 77, eerste lid, is bepaald dat het langstzittende raadslid het raadsvoorzitterschap waarneemt bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester. Als twee raadsleden even lang zitting hebben, is de oudst in jaren degene die het raadsvoorzitterschap waarneemt. Daarnaast heeft de raad altijd de mogelijkheid zelf te kiezen voor een andere waarnemer. De burgemeester heeft het recht op grond van artikel 21 van de Gemeentewet in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen. Als voorzitter zorgt hij onder andere voor de handhaving van de orde in de vergadering.

Artikel 3 De griffier
De raad is verplicht een griffier te benoemen (artikel 100 Gemeentewet). De griffier is in eerste instantie verantwoordelijk voor de bijstand aan de raad. Hij is in principe in elke vergadering van de raad aanwezig. De Gemeentewet eist dat de raad de vervanging van de griffier regelt (artikel 107d, eerste lid). In het tweede lid is daarover een bepaling opgenomen. In verband met artikel 22 Gemeentewet (verschoningsrecht) is in het derde lid een bepaling opgenomen met betrekking tot het deelnemen van de griffier aan de beraadslaging. Rechtspositionele bepalingen omtrent de beëdiging, woonplaats et cetera zijn niet in dit reglement opgenomen, aangezien dat beter geregeld kan worden in de ambtsinstructie voor de griffier, die de raad vaststelt. In de instructie voor de griffier zijn de taken van de griffier uitgewerkt.

Artikel 3a De secretaris
De secretaris houdt zich voornamelijk bezig met de ondersteuning van het college en het leiden van de ambtelijke organisatie. In het kader van die twee taken kan het tevens wenselijk zijn dat de secretaris deelneemt aan de beraadslagingen van de raad. De secretaris wordt echter benoemd en ontslagen door het college. Dit houdt in dat de raad de secretaris niet kan dwingen om in de raad aanwezig te zijn. De raad zal het college moeten verzoeken of het college de secretaris opdraagt in de vergadering aanwezig te zijn om aan de beraadslagingen deel te nemen. Op deze wijze kan de raad onder meer een beroep doen op kennis en informatie, die de secretaris bezit of kan de secretaris bijvoorbeeld deelnemen aan een discussie over het functioneren van de gemeentelijke organisatie.

Artikel 3b en 3c Het seniorenconvent en het presidium
Het seniorenconvent en het presidium hebben een verschillende functie. In het seniorenconvent kunnen inhoudelijke zaken worden besproken. Het presidium heeft het toezicht op de procedurele gang van zaken en op griffie en griffier. In lid 5 van artikel 3c is geregeld dat de secretaris uitgenodigd kan worden om bij de vergadering aanwezig kan zijn. Het kan praktisch zijn om de secretaris aanwezig te laten zijn bij sommige agendapunten, zoals bij de bespreking van de raads- en commissieagenda's. De facto is die keuze aan het presidium.

Artikel 3d De Agendacommissie
De agendacommissie, die door de commissievoorzitters en de burgemeester als adviseur wordt gevormd en wordt ondersteund door de commissiegriffiers krijgt de taak de voorlopige agenda's van de commissievergaderingen, raadsvergaderingen en informatiebijeenkomst vast te stellen respectievelijk als klankbord te fungeren. In voorkomende gevallen kan het wenselijk zijn dat er naast de commissiegriffiers ook andere ambtelijke ondersteuning aanwezig is. Een verzoek daartoe kan via de griffier aan de gemeentesecretaris worden gedaan.
De commissie dient als niet-politiek gremium te streven naar unanieme besluitvorming. Mocht er toch een verschil van inzicht zijn, dan wordt het Presidium (gevormd door de fractievoorzitters en de burgemeester) geraadpleegd. De eindbeslissing blijft aan de Agendacommissie, die in zulke gevallen wel een meerderheidsbesluit kan nemen. Anders bestaat de kans dat er geen beslissing wordt genomen.

De burgemeester behoudt zijn wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij het uitschrijven van raadsvergaderingen en het toezenden van de voorlopige agenda aan de raadsleden. Logischerwijs houdt hij hierbij eveneens rekening met de adviezen vanuit de agendacommissie en raadscommissies.
Bij aanvang van de vergadering stellen de raadscommissies en gemeenteraad de agenda's definitief vast.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe leden; fracties

Artikel 4 Onderzoek geloofsbrieven
Met de geloofsbrief geeft de voorzitter van het centraal stembureau aan de benoemde kennis van zijn benoeming (artikel V1 Kieswet). Voor dit benoemingsbesluit is bij ministeriële regeling een model vastgesteld. De benoemde geeft schriftelijk aan of hij de benoeming aanneemt (artikel V2 Kieswet). Tegelijk met de mededeling dat hij zijn benoeming aanneemt worden aan de raad stukken overlegd waaruit blijkt dat de benoemde voldoet aan de eisen om als lid van de raad toegelaten te worden. Dit omvat de volgende stukken: een ondertekende verklaring met de openbare betrekkingen die hij bekleedt, een uittreksel uit de GBA met zijn woonplaats, geboorteplaats en -datum, en (indien niet-Nederlander) stukken waaruit blijkt dat hij voldoet aan de vereisten van artikel 10, lid 2 Gemeentewet (artikel V3 Kieswet). Het onderzoek van de geloofsbrieven moet in een openbare vergadering gebeuren. Bij het onderzoek zal ook de gedragscode (artikel 15, derde lid Gemeentewet) betrokken worden. In deze code zijn onder meer bepalingen opgenomen over al dan niet toegestane nevenfuncties. De commissie welke de geloofsbrieven onderzoekt brengt verslag uit. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk.
De formulering van het eerste lid benadrukt dat de raad en niet de voorzitter een commissie instelt, die het zogenaamde geloofsbrievenonderzoek verricht nadat de voorzitter van het centraal stembureau nieuwe leden heeft benoemd. Het onderzoek van het proces verbaal (onderzoek naar het verloop van de verkiezing of de vaststelling van de uitslag) gebeurt alleen in de laatste samenkomst van de raad in oude samenstelling na de gemeenteraadsverkiezingen. Het onderzoek van de geloofsbrief strekt zich niet uit tot de geldigheid van de kandidatenlijsten en van de lijstverbindingen.
Ingevolge artikel V4 van de Kieswet beslist de raad over de toelating van zijn leden. Daarbij is er een verschil in de procedure bij de samenstelling van een nieuwe raad of bij de vervulling van een tussentijdse vacature. Na een raadsverkiezing kunnen de raadsleden op de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling de eed of verklaring en belofte afleggen. De voorzitter zal hen hiervoor oproepen. Bij tussentijdse vacaturevervulling kan de eed of verklaring en belofte aansluitend aan de beslissing van de raad over de toelating van het betrokken raadslid plaatsvinden. De tekst van de eed of verklaring en belofte die een raadslid bij het aanvaarden van het raadslidmaatschap moet afleggen, is in artikel 14 van de Gemeentewet vastgelegd.

De mogelijkheid van beroep bij de Raad van State tegen de beslissing tot toelating als lid van de raad is vervallen door inwerkingtreding van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002.
Het eerste lid van dit artikel is verduidelijkt. Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft de commissie voor het geloofsbrievenonderzoek een extra taak, zij adviseert de raad ook over het verloop van de verkiezingen (of dit op wettige wijze is gebeurd) en het vaststellen van de uitslag (is deze juist vastgesteld). Zij doet dit op basis van het proces-verbaal van het centraal stembureau. De raad dient op basis van dit advies een besluit te nemen over het verloop van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag.
De raad heeft dus de bevoegdheid om te besluiten tot het hertellen van de stemmen en zelfs de bevoegdheid om te besluiten tot een herstemming, beide eventueel in een deel van de gemeente bij een aantal specifieke stembureaus. Het proces-verbaal vormt de aanleiding tot een besluit tot hertelling of herstemming. Dit dient concrete aanwijzingen te bevatten waarop de raad tot een dergelijk besluit over gaat. Het feit dat een fractie een klein aantal (bijv. 3) stemmen te weinig heeft om een extra zetel te behalen is geen valide motivering om tot hertelling over te gaan. Een proces-verbaal waaruit blijkt dat kiezers bezwaar hebben gemaakt over de onzorgvuldige wijze waarop het stembureau na sluiting de stemmen heeft geteld, kan dit wel zijn.
Het zesde lid geeft invulling aan een leemte in de Gemeentewet. Uit de Kieswet vloeit het geloofsbrievenonderzoek van raadsleden voort. Aangezien de wethouder geen gekozen volksvertegenwoordiger is, is hierover niets in de Kieswet geregeld. De Gemeentewet geeft wel aan welke formele eisen gesteld worden aan een wethouder maar niet op welk moment deze getoetst worden. De formele eisen voor het wethouderschap zijn grotendeels vergelijkbaar met de vereisten voor het raadlidmaatschap (Gemeentewet artikel 36a, 36b, 41b en 41c). Het ligt voor de hand om voor het benoemen van wethouders ook een commissie voor het onderzoek naar de geloofsbrieven in te stellen. Vandaar dat er een vijfde lid aan dit artikel is toegevoegd. Dit artikel is ook van toepassing als er geen wethouder van buiten maar uit de raad wordt benoemd, de incompatibiliteiten en nevenfuncties dienen immers opnieuw beoordeeld te worden.
Een raadslid dat benoemd wordt tot wethouder mag raadslid blijven totdat de geloofsbrieven van zijn opvolger zijn goedgekeurd (artikel 36b, lid 2 Gemeentewet). In het geval de coalitie in de raad een meerderheid heeft van één stem kan het verstandig zijn eerst als raadslid ontslag te nemen en een nieuw raadslid te benoemen. Het vooraf ontslag nemen als raadslid is een risico. Het kan immers gebeuren dat deze persoon of niet tot wethouder wordt benoemd of dat de geloofsbrieven niet worden goedgekeurd.

Artikel 5 Fracties
In een aantal gevallen blijkt behoefte te bestaan aan een regeling van wat onder een fractie moet worden verstaan. De Kieswet en de Gemeentewet kennen een dergelijk begrip niet. In de Gemeentewet in artikel 33, tweede lid, wordt wel uitgegaan van het bestaan van in de raad vertegenwoordigde groeperingen (recht op fractie-ondersteuning). In veel gemeenten bestaan regelingen ten aanzien van vergoedingen aan fracties, faciliteiten voor fracties, fractie-assistentie, etc. In deze nadere regelingen kan worden aangesloten bij het in dit reglement opgenomen fractiebegrip.
Bij de aanvang van de eerste zitting van de nieuwe raad na de verkiezingen, worden de leden die op dezelfde lijst hebben gestaan, als één fractie beschouwd. De fractie gebruikt in de vergadering van de raad de aanduiding die zij boven de kandidatenlijst had staan. Op deze wijze is de relatie tussen de fractie in de raad en de fractie op de kandidatenlijst voor de burger duidelijk. Het kan echter voorkomen dat een fractie geen aanduiding boven de kandidatenlijst heeft staan. In een dergelijk geval deelt de fractie in de eerste vergadering de aanduiding mee.
In de loop van een zittingsperiode kan het voorkomen dat leden de raad verlaten. Het beëindigen van de zitting in de raad kan verschillende oorzaken hebben. Raadsleden kunnen ongeneeslijk ziek zijn, een conflict met hun fractie hebben, te weinig tijd hebben voor het raadswerk en zo zijn er nog vele redenen denkbaar. In een

dergelijk geval vindt er een verandering in de samenstelling van de fractie plaats. Als dit het geval is, deelt de fractie dit aan de voorzitter mede.
Het is ook mogelijk dat een raadslid zijn lidmaatschap niet opzegt maar uit een fractie stapt. Hij kan als zelfstandige fractie verdergaan of zich aansluiten bij een bestaande fractie.
Uitgangspunt van ons kiesstelsel is dat volksvertegenwoordigers op persoonlijke titel worden verkozen en benoemd (dit laatste door de voorzitter van het stembureau).. Dit uitgangspunt is gebaseerd op artikel 27 van de Gemeentewet, waarin is bepaald dat elk bindend mandaat van een lid van de raad nietig is. De volksvertegenwoordiger handelt naar eigen overtuiging en is bij stemmingen niet gebonden aan een lastgeving. Geen andere persoon of instantie kan hem rechtens bindende instructies opleggen met betrekking tot zijn stemgedrag. Het is de individuele volksvertegenwoordiger die een mandaat van de kiezer heeft gekregen. De volksvertegenwoordiger heeft daardoor ook de mogelijkheid om tussentijds van fractie te veranderen of zelfstandig verder te gaan.
Ook de Kieswet gaat niet uit van politieke partijen, een zetel 'hoort' dan ook niet bij een partij maar is verbonden aan de volksvertegenwoordiger die daardoor ook de mogelijkheid heeft om tussentijds van fractie te veranderen of zelfstandig verder te gaan. Ook kan een fractie besluiten om haar naam te veranderen. Dit staat de fractie vrij om te doen. Op grond van deze bepalingen heeft de raad geen zeggenschap over wijzigingen in de samenstelling, fusies en splitsingen van fracties en de naamvoering. De raad kan hier dus geen besluit over nemen. Een mededeling aan de voorzitter van de raad is voldoende. De raad is gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering nadat hiervan mededeling is gedaan rekening te houden met de nieuwe situatie.
Dit betekent ook dat:

- - kandidaten die van een kandidatenlijst deel uitmaken en binnen die lijst/partij een onderlinge schriftelijke (en soms notariële) afspraak maken, bijvoorbeeld dat men onder bepaalde voorwaarden zal afzien van aanvaarding van het raadslidmaatschap, zich dienen te realiseren dat dergelijke afspraken nietig zijn, vanwege strijd met de Gemeentewet en de Kieswet;
- - personen die tussentijds van partij veranderen hun raadslidmaatschap niet verliezen;
- - als men uit een partij stapt en als eigen partij verder gaat, de verlatende partij geen middelen heeft om het raadslid uit de raad te weren.

In de praktijk levert een nieuwe naamvoering van een fractie soms problemen op, bijvoorbeeld doordat een naam wordt gekozen die sterk lijkt op de naam van een al bestaande fractie. Bij de wijziging van het reglement in 2010 is daarom bepaald dat de naam getoetst dient te worden aan de afwijzingsgronden uit artikel G 3 van de Kieswet. Dit is een logische voorwaarde. Indien de nieuwe fractie wil meedoen aan de eerstvolgende raadsverkiezingen zal dit ook gebeuren. Bij registratie als politieke groepering wordt getoetst aan hoofdstuk G van de Kieswet, waarin staat aangegeven in welke gevallen deze registratie geweigerd wordt.
Fractieafplitsing en het ontstaan van een nieuwe fractie kan diverse praktische gevolgen hebben, te denken valt aan: fractievergoedingen en –faciliteiten, fractievoorzitterschap dan wel vertegenwoordiging in het presidium, zo nodig andere zitplaatsen in de raadszaal, bezetting in raadscommissies en eventueel de bezetting in raadscommissies door burgerraadsleden.
Als moet worden voorzien in de vacature van een raadslid dat zich heeft afgesplitst, wordt teruggegrepen op de lijst waarop betrokkene oorspronkelijk was gekozen (artikel P19 Kieswet).

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijd van vergaderen; voorbereidingen

Artikel 6 Tijd en plaats van vergaderen

Ingevolge artikel 17 van de Gemeentewet vergadert de raad zo vaak hij daartoe heeft besloten en voorts indien de burgemeester het nodig oordeelt of indien ten minste een vijfde van het aantal leden van de raad schriftelijk met opgave van redenen daarom vraagt.

Artikel 7 Oproep
Raadsleden horen op tijd op de hoogte te worden gebracht van dag, tijdstip en plaats van de vergadering. Tegelijkertijd krijgen zij ook de voorlopige agenda en de stukken toegestuurd. De meeste stukken krijgen zij al eerder, zodat de onderwerpen eerst in de raadscommissies kunnen worden behandeld.

Artikel 8 Agenda
Het Agendacommissie bepaalt in zijn overleg hoe de agenda eruit komt te zien. Dit is echter een voorlopige vaststelling van de agenda. In de praktijk kan de voorzitter na het verzenden van de schriftelijke oproep zo nodig een aanvullende agenda vaststellen. Dit kan echter niet tot op het laatste moment, maar tot uiterlijk twee dagen voor de aanvang van de vergadering.
Het vierde lid heeft tot doel om de raad een actievere rol te geven in de opstelling van de raadsagenda. Individuele raadsleden kunnen in de raadscommissie en via de commissievoorzitter in het presidium onderwerpen voor de agenda voordragen. Zij kunnen echter ook bij aanvang van de raadsvergadering een voorstel doen om onderwerpen aan de agenda toe te voegen of van de agenda af te voeren.
Daarmee kan het individuele raadslid in ieder geval op twee momenten invloed uitoefenen op de vaststelling van de agenda.
Wat blijft, is de mogelijkheid dat het college de raad voorstellen kan doen. Dat blijkt uit zijn wettelijke taak, artikel 160, lid 1 onder b. De agendering van die voorstellen verloopt via de agendacommissie.
Het vijfde lid vloeit voort uit de verplichting van het college om de raad van voldoende informatie te voorzien. Als de raad niet voldoende op de hoogte is van de inhoud en strekking van een onderwerp dan is het niet verantwoord dat de raad zich op hoofdlijnen over dit onderwerp uitspreekt. In een dergelijk geval heeft de raad de mogelijkheid, dat de raad het onderwerp naar een commissie verwijst of aan het college nadere inlichtingen of advies vraagt.
Het laatste lid regelt dat op verzoek van een lid of op voorstel van de voorzitter de raad de volgorde van behandeling van de agendapunten kan wijzigen.

Artikel 8a De wethouder
Dit artikel is een nadere uitwerking van artikel 21, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit artikel voorziet in de mogelijkheid dat wethouders door de raad te allen tijde zijn uitgenodigd om ter vergadering aanwezig te zijn. Het gebruik van het werkwoord „uitnodigen geeft aan dat een wethouder kan weigeren te verschijnen in de raad. In de praktijk zal dat echter niet waarschijnlijk zijn, omdat een dergelijke weigering door de raad kan worden uitgelegd als een weigering inlichtingen te verschaffen of verantwoording af te leggen; met alle mogelijke onaangename politieke gevolgen van dien voor de betrokken wethouder. Gelet op de frequentie van de raadsvergadering zullen veelal zaken uit alle portefeuilles aan de orde komen, zodat in de praktijk dikwijls alle wethouders zullen worden uitgenodigd. Als de wethouders in de vergadering aanwezig zijn, zullen ze vaak deelnemen aan de beraadslagingen. Het kan echter wenselijk zijn, dat een wethouder niet bij een vergadering aanwezig is als de raad een zelfstandige afweging over een onderwerp of voorstel wil maken, de raad bijvoorbeeld over het eigen functioneren van gedachten wil wisselen of bij de voorbereiding van een besluit tot het houden van een onderzoek naar het door het college gevoerde bestuur.
Bij de evaluatie van de dualisering merkt de stuurgroep Leemhuis op dat een wethouder te allen tijde bij raadsvergaderingen aanwezig moet kunnen zijn. De VNG vindt echter dat elke individuele gemeente dat zelf moet kunnen bepalen. Voorlopig komt op dit punt geen actie in de vorm van een wetswijziging, hoewel het

ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wel onderzoekt op welke andere wijze invulling kan worden gegeven aan deze aanbeveling.

Artikel 9 Ter inzage leggen van stukken
In dit artikel gaat het, naast de geheime stukken, om de zogenaamde achterliggende stukken waarvan vaak in de raadsvoorstellen melding wordt gemaakt (ambtelijke adviezen, toelichtende nota's, etc.). Een agendapunt kan betrekking hebben op een grote hoeveelheid verschillende stukken, die bijvoorbeeld het voorstel tot het bouwen van een nieuwe bibliotheek onderbouwen.
Alle aangeboden openbare stukken zijn voor een ieder via internet beschikbaar. Raadsleden kunnen daarover ook via de tablets beschikken. De niet-openbare stukken zijn voor raadsleden achter de inlog toegankelijk. Een stuk is een document in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Een document houdt in: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat. Onder documenten vallen niet alleen de door de overheidsorganen gecreëerde stukken of ander materiaal. Ook alle van buiten komende stukken en ander voor overheidsorganen bestemd materiaal zoals agendas, notulen, (concept)adviezen en magneetbanden verkrijgen de status van document in de zin van de Wob.
Het kan niet de bedoeling zijn, dat een lid van de raad of een ander het originele stuk mee naar huis neemt. Dit zou betekenen dat andere raadsleden en geïnteresseerden niet meer de mogelijkheid hebben om het document in te zien. Een raadslid of een andere geïnteresseerde mag echter wel een kopie van een ter inzage gelegd stuk maken.
De griffier vervult de secretariaatsfunctie ten dienste van de raad. Het ligt dan ook in de rede dat stukken, die betrekking hebben op de agenda en de voorstellen van de raadsvergadering en die geheim moeten blijven bij hem ter inzage worden gelegd. Op verzoek van de leden van de raad kan de griffier inzage aan hen verlenen.

Artikel 10 Openbare kennisgeving
Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht. Bij de herziening van het reglement is tevens de verplichting opgenomen de agenda en stukken ook op het internet te plaatsen. Vanuit het oogpunt van service aan de burger is dit gewenst. Elke gemeente beschikt over een website. Dit is echter niet verplicht op grond van de Gemeentewet. Gemeenten kunnen ervoor kiezen het derde lid niet over te nemen. In het reglement van orde wordt expliciet vastgelegd in welke dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen de aankondiging van de vergadering van de raad wordt geplaatst. Indien de gemeente echter vaak wisselende media benut, is het niet verstandig om de naam van een blad op te nemen, aangezien het reglement dan steeds opnieuw moet worden aangepast.

Paragraaf 2 Orde der vergadering

Artikel 11 Presentielijst
De verplichting tot het hebben van een presentielijst vloeit voort uit artikel 20 Gemeentewet. In dit artikel wordt de procedure vastgelegd. De handtekeningen op de presentielijst zijn bedoeld om formeel vast te stellen, dat het vergaderquorum aanwezig is. De lijst kan niet dienen om het stemquorum vast te stellen; daarvoor geldt artikel 29 van de Gemeentewet.

Artikel 12 Zitplaatsen
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 13 Opening vergadering
De vergadering kan beginnen, indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende raadsleden aanwezig is en de presentielijst heeft getekend.
Artikel 20 van de Gemeentewet voorziet in een procedure voor een tweede vergadering indien het vereiste aantal leden niet op komt dagen.

Artikel 14 Geluid en beeldregistraties
Dit artikel regelt de verslagleggende taak van de griffier en de wijze waarop verslag wordt gelegd en vastgesteld. Het maken van een verslag is niet verplicht. In de Gemeentewet wordt alleen gesproken over de verplichting op een besluitenlijst openbaar te maken (artikel 23, vijfde lid Gemeentewet).
De schriftelijke verslaglegging blijft sinds de invoering van de webcast achterwege. Vanaf dat moment wordt – naast de besluitenlijst – enkel gebruik gemaakt van de digitale beeld- en geluidsopnames die als verslaglegging gelden. In dit artikel wordt voorzien in de situatie dat er onverhoopt sprake mocht zijn van technisch malheur rond de digitale beeld- en geluidsopname. De griffier zorgt dan voor een samenvattend verslag. De griffier maakt een besluitenlijst op van de raadsvergadering. In lid 5 staat welke onderdelen die besluitenlijst tenminste dient te bevatten. De (concept) besluitenlijst wordt tegelijkertijd met de schriftelijke oproep verstuurd aan de leden en overige personen die het woord gevoerd hebben. Omdat wethouders, de burgemeester, de griffier en de secretaris ook het woord kunnen voeren in de vergadering, kunnen zij tevens een voorstel tot verandering van de besluitenlijst aan de raad doen.
De griffier verleent de ambtelijke ondersteuning van de raad. Daarom is de griffier aangewezen om voorstellen tot wijzigingen van de besluitenlijst in ontvangst te nemen, de besluitenlijst op te stellen en deze, tezamen met de voorzitter, te ondertekenen Het is aan de raad om te beslissen of een voorgestelde wijziging of aanvulling geaccepteerd wordt. Een afwijzing van een dergelijk voorstel is niet vatbaar voor beroep (aldus de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State).
Met de inwerkingtreding van de Aanpassingswet dualisering gemeentebestuur is de openbaarmaking van een besluitenlijst van de raadsvergadering verplicht gesteld vanaf 19 februari 2003. Al eerder was in de Gemeentewet de verplichting voor het college opgenomen (artikel 60), door middel van een amendement is dit nu ook voor de raad geregeld in artikel 23, vijfde lid van de Gemeentewet.
Tijdens de behandeling van dit amendement in de Tweede Kamer is aangegeven dat de besluitenlijst op zo kort mogelijke termijn moet worden gepubliceerd. In de praktijk is dat geen probleem, aangezien de besluitenlijst „slechts een overzicht geeft van (alle) door de raad genomen beslissingen (dus niet alleen besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht maar ook bijvoorbeeld een afspraak om een werkbezoek af te leggen).
Andere vormen van verslaglegging zijn ook mogelijk. Bijvoorbeeld een geluidsopname van de raadsvergadering op CD, met een overzicht van de sprekers, de onderwerpen -voorzien van tijdscodes- en een besluitenlijst.

Artikel 15 Primus bij hoofdelijke stemming
Praktisch gezien verdient het aanbeveling de volgorde van stemmen te bepalen aan het begin van de vergadering; deze volgorde geldt dan voor de gehele vergadering, ook na een eventuele schorsing.
Uiteraard is ook hier afwijking mogelijk, bij voorbeeld door te bepalen dat pas op het moment van stemming de primus wordt bepaald. Zie ook artikel 28, vierde lid.

Artikel 16 Ingekomen stukken; mededelingen
Omtrent de (aan de raad gerichte) ingekomen stukken worden alleen voorstellen gedaan en besluiten genomen van procedurele aard. Inhoudelijke discussie over de stukken kan de voorzitter buiten de orde verklaren.

Wanneer een ingekomen stuk leidt tot inhoudelijke discussie en besluitvorming, dient dit op de gebruikelijke wijze te worden voorbereid.

Artikel 17 Spreekregels
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 18 Volgorde sprekers
Het gaat hierbij niet om interrupties (zie artikel 21).

Artikel 19 Aantal spreektermijnen
In afwijking van het modelreglement bepaalt de voorzitter en niet de raad in lid 1 en lid 3 of in meer dan twee termijnen en of meer dan één keer het woord kan worden gevoerd. Tevens is lid 5 toegevoegd, in overeenstemming met artikel 21, dat duidelijk maakt dat interrupties kunnen worden toegestaan. Binnen dit kader kan streng worden vastgehouden aan een eerste en tweede termijn, maar is er ook een mogelijkheid voor de voorzitter een vrijere discussie toe te staan.
Het stellen van vragen dient ook als een spreektermijn beschouwd te worden.
De beraadslaging over een motie vindt niet plaats in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het betreffende, aan de orde zijnde onderwerp.

Artikel 20 Spreektijd
Dit artikel is iets anders geredigeerd dan het modelreglement.

Artikel 21 Handhaving orde; schorsing
De bevoegdheid die in het tweede lid aan de voorzitter wordt gegeven om een spreker over een aanhangig onderwerp het woord te ontzeggen, gaat minder ver dan de mogelijkheid die artikel 26, derde lid, van de Gemeentewet biedt om aan dat lid, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, de toegang tot de vergadering te ontzeggen. De laatstgenoemde bevoegdheid van de voorzitter blijft echter onverlet. Artikel 23 is slechts een aanvulling op de Gemeentewet.
Onder interruptie is overigens niet te verstaan het geven van tekenen van goed- of afkeuring; deze uitingen worden beschouwd als verstoringen van de orde.
Voor wat betreft de handhaving van de orde op de publieke tribune wordt verwezen naar de artikel 46a van dit reglement.
In lid 1 onder b is toegevoegd dat de voorzitter een korte gedachtewisseling kan toestaan, opdat een beperkte vrijere discussie mogelijk is.

Artikel 22 Beraadslaging
Teneinde de vergaderduur niet te zeer te verlengen wordt over een voorstel dat in onderdelen of artikelen is verdeeld, in principe in zijn geheel beraadslaagd.
Er is een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen.
Ook is opgenomen dat een raadslid kan verzoeken een als hamerstuk in de agenda opgenomen onderwerp alsnog in discussie te brengen. Het behoort tot het democratische recht van een raadslid dit verzoek altijd te honoreren.

Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen
Deze bepaling is noodzakelijk in verband met het in artikel 22 Gemeentewet geregelde verschoningsrecht.

Artikel 24 Stemverklaring
Stemverklaringen zullen kort moeten zijn en mogen niet het karakter krijgen van een derde termijn, als laatste reactie op de vorige spreker. De stemverklaringen worden alle gegeven vóór de hoofdelijke oproep van de leden tot de stemming begint.

Artikel 25 Beslissing
Deze bepaling beoogt niet meer, dan vast te leggen dat ook nog een beslissing over het voorstel (indien een amendement is aangenomen, in zijn geamendeerde vorm) moet worden genomen.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming
Indien een lid te kennen geeft een hoofdelijke stemming te wensen, moet de stemming plaatsvinden. De raad heeft niet de bevoegdheid om van deze bepaling van artikel 32 van de Gemeentewet af te wijken. Vraagt niemand stemming, dan wordt het voorstel geacht te zijn aangenomen.
De regeling in het tweede lid kan toepassing krijgen, indien de uitkomst van de stemming tevoren duidelijk is en slechts enkele leden zouden tegenstemmen.
Bij wie de stemming begint, is geregeld in artikel 15.
Bij staking van stemmen is het bepaalde in artikel 32 van de Gemeentewet van toepassing. Indien de vergadering voltallig is, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Is de vergadering niet voltallig, dan wordt het nemen van het besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. Als ook dan de stemmen staken, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

Artikel 27 Stemming over amendementen en moties
Voor meer informatie over een amendement of een motie (betekenis, indiening e.d.) wordt verwezen naar de artikelen 1, 31 en 32 van dit reglement. Voor alle duidelijkheid wordt hier een verschil in procedure aangegeven tussen een motie en een amendement. Een amendement komt in stemming voorafgaande aan de stemming over het voorstel van het college. Een motie strekt niet tot wijziging van een voorgesteld besluit; over een motie wordt een apart besluit genomen, nadat de besluitvorming over het aanhangige voorstel is afgerond. Bij een motie over een afzonderlijk onderwerp geldt dit uiteraard niet en is het vierde lid niet van toepassing.

Artikel 28 Stemming over personen
De Gemeentewet geeft aan, dat over benoemingen (niet ontslag) van personen of het opstellen van een voordracht of aanbeveling schriftelijk moet worden gestemd (artikel 31 van de Gemeentewet).
Een voordracht is voor de raad bindend; de raad heeft slechts keus tussen degenen die op de voordracht zijn vermeld.
Een aanbeveling is een voorstel waarvan de raad mag afwijken.
Wanneer er veel benoemingen te doen zijn (bij voorbeeld aan het begin van een nieuwe zittingsperiode) zou een gecombineerd stembiljet kunnen worden ontworpen.
In het zesde lid wordt aangesloten bij het bepaalde in artikel 30 van de Gemeentewet.
Wat onder een (niet) behoorlijk ingevuld stembriefje moet worden verstaan, is in de wet niet geregeld en daarom wel in dit reglement.

Artikel 29 Herstemming over personen
De wijziging van het tweede lid strekt ertoe verwarring over de term 'herstemming' in artikel 31, tweede lid, van de Gemeentewet te voorkomen.

Artikel 30 Beslissing door het lot
In dit artikel wordt een nadere uitwerking gegeven van hetgeen in artikel 31, derde lid van de Gemeentewet is voorgeschreven.

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 31 Amendementen
Het recht van amendement is neergelegd in artikel 147b van de Gemeentewet. Dit artikel verplicht de raad nadere regels te stellen. Deze nadere regels staan in het tweede tot en met het vierde lid. Op basis van artikel 147b van de Gemeentewet is de raad verplicht een amendement te behandelen.
Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft (geen drempelsteun). Door het recht van amendement kan de regelgevende taak van de raad reëel inhoud krijgen en mede ten dienste staan van de inkadering en de controle door de raad. Ook kleine fracties en individuele raadsleden worden zo in staat gesteld actief deel te nemen aan de effectuering van de controlerende, vertegenwoordigende en budgettaire functie van de raad.
Leden van de raad kunnen aan de raad wijzigingen op het voorstel van het college of op initiatiefvoorstellen indienen, de zogenaamde amendementen. Wanneer een amendement is ingediend, kan dit voor een ander raadslid aanleiding zijn, op dit amendement nog weer een wijziging voor te stellen, het subamendement. Een (sub)amendement kan ingediend worden op een voorgesteld besluit, dat aanhangig is. De beraadslaging over het (sub)amendement vindt plaats in ten hoogste twee termijnen. Indien (in uitzonderlijke situaties) een ingediend amendement verdere beraadslaging noodzakelijk maakt, kan de raad besluiten tot een derde termijn (artikel 19).
Voor wat betreft de stemming over amendementen wordt verwezen naar artikel 27. Voorstel tot splitsing van een voorgestelde beslissing kan, indien aangenomen, meebrengen, dat één onderdeel van een besluit wel en een ander niet wordt aanvaard.

Artikel 32 Moties
In het eerste artikel van dit reglement is de definitie van het begrip motie gegeven. Een motie is een voorstel tot het doen van een uitspraak. Het kan gaan om het uitspreken van een wens (van inhoudelijke, politieke, procedurele aard), het uitspreken van instemming dan wel afkeuring over bepaalde ontwikkelingen of om het doen van een verzoek. Een motie betreft dus niet een concreet besluit dat op rechtsgevolg is gericht; een motie heeft geen juridische, maar een politieke betekenis. Daarom zijn burgemeester en wethouders formeel niet aan een motie gebonden of tot uitvoering ervan verplicht. Wel kan het naast zich neerleggen van een motie door het college leiden tot een vertrouwensbreuk tussen raad en college en hieruit kan het college dan zijn consequentie trekken. Voor wat betreft de besluitvormingsprocedure omtrent een motie wordt opgemerkt, dat over een motie een apart besluit wordt genomen. Voor de beraadslaging over een motie over een aanhangig onderwerp geldt, dat deze niet plaatsvindt in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het onderwerp, waarop de motie betrekking heeft. Een besluit over een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt aan het einde van de vergadering plaats. Dergelijke moties benaderen de in artikel 34 geregelde initiatiefvoorstellen. Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Dat wil zeggen dat het voor een effectief gebruik van deze instrumenten wenselijk is dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik

daarvan heeft. De mogelijkheid om zonder drempelsteun een motie in te dienen staat dan ook ten dienste van een effectieve uitoefening van de inkadering en controle door de raad.
In de Gemeentewet wordt één specifieke motie uitgewerkt. Dit betreft de motie van wantrouwen waarbij de raad aangeeft het vertrouwen in een wethouder te hebben verloren. Bij de wijziging van de Gemeentewet van april 2009 is dit artikel 49 gewijzigd. Voortaan is het een wethouder niet toegestaan om na een aangenomen motie van wantrouwen aan te blijven. Indien hij dit zelf niet doet, dient de raad actie te ondernemen.

Artikel 33 Voorstellen van orde
De voorzitter legt aan de raad ter beslissing voor of er inderdaad sprake is van een voorstel van orde. Over een voorstel van orde wordt direct, zonder beraadslaging, besloten door de raad. Indien het gaat om een niet geagendeerd voorstel, dient de procedure van een initiatiefvoorstel gevolgd te worden (artikel 34).

Artikel 34 Initiatiefvoorstellen Het is de taak van het college aan de raad de nodige voorstellen te doen. Maar raadsleden kunnen ook zelf een voorstel voor een verordening of beslissing ter behandeling bij de raad indienen. Hiervoor is het recht van initiatief toegekend.

In artikel 147a, eerste lid, van de Gemeentewet is dit uitgewerkt. Het tweede en derde lid van dit artikel bepalen dat de raad regelt op welke wijze een initiatiefvoorstel voor een verordening of beslissing wordt ingediend en behandeld. Daar wordt in deze bepaling uitvoering aan gegeven. Uit het vierde lid van artikel 147a volgt voorts dat de raad geen besluit mag nemen over een initiatiefvoorstel dan nadat het college in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

Algemeen uitgangspunt is dat dualisering de versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden inhoudt. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. Het ontbreken van drempelsteun bij het recht van initiatief staat ten dienste van een effectieve uitoefening van de inkadering en controle door de raad. Ook kleine fracties en individuele raadsleden worden zo in staat gesteld actief deel te nemen aan de controlerende, vertegenwoordigende en budgettaire functie.

De Gemeentewet maakt onderscheid tussen initiatiefvoorstellen voor verordeningen en overige initiatiefvoorstellen. Ieder raadslid kan een initiatiefvoorstel voor een verordening indienen. Een dergelijk voorstel moet aanhangig worden gemaakt door het schriftelijk en ondertekend aan de voorzitter te zenden (art. 147a, eerste lid). De verdere wijze van behandeling moet de raad zelf regelen. De raad moet ook regelen op welke wijze en onder welke voorwaarden overige initiatiefvoorstellen (voorstellen die betrekking hebben op iets anders dan een verordening) in behandeling worden genomen. Ook dit initiatiefrecht komt toe aan individuele raadsleden, hetgeen inhoudt dat geen drempels mogen worden opgeworpen. Wel kan de raad voorzien in een zekere inhoudelijke toets. Daarbij kan worden gedacht aan het beantwoorden van de vraag of het voorstel wel de uitoefening van een raadsbevoegdheid betreft (en niet een collegebevoegdheid).

In het tweede lid is een termijn gesteld van vier weken om het college in de gelegenheid te stellen zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

Het vierde lid houdt in dat de voorzitter het initiatiefvoorstel zo spoedig mogelijk op de agenda plaatst nadat het college in de gelegenheid is gesteld om zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen. Als de oproep voor die vergadering echter al verzonden is, dan plaatst de voorzitter het niet op de agenda van

eerstvolgende, maar daaropvolgende raadsvergadering. Dit laat de mogelijkheid onverlet voor het individuele raadslid om op grond van artikel 8, derde lid, het initiatiefvoorstel toch aan de agenda toe te voegen. Voor zover de in het tweede lid gestelde termijn dan nog niet verlopen is zal er echter niet over het voorstel besloten kunnen worden (artikel 147a, van de Gemeentewet, juncto tweede lid van artikel 30). Dit staat er weliswaar niet aan in de weg dat er al over wordt beraadslaagd in de raadsvergadering, maar de voorzitter van de raad zal dan vervolgens de stemming over het voorstel aan moeten houden totdat het college in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen. Ook kan nadere beraadslaging op dat moment wenselijk worden geacht.
Voor het overige is het aan de raad om vervolgens te bepalen hoe het initiatiefvoorstel verder wordt behandeld als het op de agenda staat.

Artikel 35a Collegevoorstel
Dit artikel heeft betrekking op het agenderingsrecht van de raad. De raad is de enige die een voorstel voor een verordening of een ander voorstel kan agenderen, dat het college heeft voorbereid. Als het college het voorstel heeft voorbereid, betekent dit niet dat het college het door hen voorbereide voorstel kan intrekken indien het college van oordeel is dat verdere behandeling van het voorstel niet wenselijk is. De raad moet hier toestemming voor geven.
Indien de raad van oordeel is dat een voorstel voor een verordening of een ander voorstel niet voldoende is voorbereid, kan de raad het voorstel voor een verordening of een ander voorstel op grond van het tweede lid nogmaals voor advies aan het college zenden. De raad kan het college bijvoorbeeld verzoeken het voorstel voor een verordening of ander voorstel nader te onderbouwen. De raad bepaalt echter wanneer het voorstel voor een verordening of ander voorstel, dat door het college verder voorbereid is, opnieuw behandeld wordt. De raad kan dit in dezelfde raadsvergadering regelen, maar de raad kan dit ook aan de Agendacommissie overlaten.

Artikel 35b Interpellatie
Dit artikel stelt nadere regels aan artikel 155 van de Gemeentewet. Het interpellatierecht ligt in het verlengde van het mondelinge vragenrecht. Het gaat om een recht van een volksvertegenwoordiger om tijdens een vergadering over een niet geagendeerd onderwerp inlichtingen aan het college of de burgemeester te vragen. Daarvoor is verlof van de raad nodig.
Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. Wel is hier gekozen voor een ondersteuning door de raad bij gewone meerderheid. Minister Pechtold heeft in een brief van 16 december 2005 aan de Groen-Links fractie in Schoonhoven aangegeven dat de raad de ruimte heeft eigen beleid te ontwikkelen, waardoor de raad dus de vrijheid heeft om te bepalen dat een raadsmeerderheid nodig is om een interpellatiedebat te houden. De minister juicht dit echter niet toe. Voor de democratie lijkt het hem goed om de regels van de Tweede Kamer te volgen. Dit houdt in dat de toestemming ven een betekenende minderheid (ondersteuning door 30 van de 150 leden) volstaat. In een gedualiseerd systeem zijn wethouders geen lid meer van de raad. Toch is het van belang dat zij bij een instrument als de interpellatie ook op de hoogte worden gesteld van de inhoud van het verzoek. Door de toevoeging in het tweede lid wordt hiervoor gezorgd. De toelichting bij artikel 34 over de stuurgroep Leemhuis en de (verplichte) aanwezigheid van collegeleden is ook op dit artikel van toepassing.

Artikel 36 Schriftelijke vragen
Het vragenrecht geeft aan de leden van de raad het recht informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Het karakter van deze vragen is primair van informatieve strekking. Op grond van deze bepaling kan een raadslid schriftelijke vragen stellen aan het college of de burgemeester, al naar gelang wie verantwoordelijk is. De verantwoordelijke portefeuillehouder dient de vragensteller gemotiveerd in kennis te stellen, indien de beantwoording niet binnen de gestelde termijnen kan plaatsvinden. Niet de voorzitter, maar het verantwoordelijk collegelid of de burgemeester geeft daarom het antwoord. De raad kan oordelen dat het bijvoorbeeld wenselijk is dat een collegelid of de burgemeester direct kan antwoorden op een vraag. In de hier aangegeven procedure wordt de vragensteller in de gelegenheid gesteld nadere inlichtingen over het antwoord te vragen aan degene die het antwoord heeft gegeven. Indien de vragensteller van mening is, dat de beantwoording van de vragen tot een besluit van de raad moet leiden, kan hij het recht van initiatief of het interpellatierecht benutten om het onderwerp of het voorstel op de agenda van de raad te krijgen.

Artikel 36a Vragenuur
Deze bepaling vormt voor wat betreft de beantwoording van schriftelijk gestelde vragen een aanvulling op artikel 155, eerste lid, van de Gemeentewet met betrekking tot het vragenrecht. Het geeft een nadere uitwerking aan artikel 36 als het gaat om mondelinge beantwoording. Voor het overige wordt het vragenuur ook gebruikt om het college mededelingen te laten doen. Vragen over onderwerpen die op de agenda staan worden door het college bij de behandeling van de onderwerpen behandeld. De beraadslaging over de onderwerpen vindt zonder het college plaats.

Hoofdstuk 5 Besloten vergadering

Artikel 37 Algemeen
Dit artikel bepaalt dat de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing zijn op een raadsvergadering achter gesloten deuren. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de bepalingen omtrent het tijdig verzenden van stukken, het recht van amendement, het recht van motie, het maken van het verslag. De bepalingen van het reglement zijn echter niet van toepassing, voorzover het toepassen van die bepalingen strijdig is met het besloten karakter van de vergadering. Zo zullen er bijvoorbeeld geen beeld- en geluidsregistraties voor openbaar gebruik gemaakt kunnen worden. Ten aanzien van de stukken die betrekking hebben op een besloten vergadering en het behandelde zal de raad moeten besluiten of geheimhouding als bedoeld in de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet wordt opgelegd dan wel opgeheven. In artikel 23 van de Gemeentewet zijn procedurevoorschriften opgenomen voor „het sluiten van de deuren", de wijze waarop een vergadering een besloten vergadering wordt.

Artikel 38 Verslaglegging
In dit artikel wordt uitwerking gegeven aan artikel 23, derde lid, van de Gemeentewet.
Artikel 14 vermeldt dat de griffier verantwoordelijk is voor de verslaglegging van de raadsvergadering. Dit geldt ook voor een besloten deel van een openbare vergadering.
In dit artikel wordt aangegeven dat het maken van een besluitenlijst van het besloten deel van de vergadering in de regel afdoende is. Deze besluitenlijst ligt ter inzage bij de griffie.
In het geval enkel een besluitenlijst onvoldoende wordt geacht, kan worden verzocht de geluidsopname schriftelijk te laten uitwerken. Voor wat betreft de voorstellen tot wijziging van de besluitenlijst wordt aangesloten bij artikel 14 lid 5.

Artikel 39 Geheimhouding
Hetgeen besproken wordt in een besloten vergadering, valt niet van rechtswege onder de geheimhoudingsplicht. Daarvoor is toepassing van de procedure volgens artikel 25 jo artikel 55 van de Gemeentewet noodzakelijk.

Artikel 40 Opheffing geheimhouding
In de aangehaalde artikelen wordt aan de raad de mogelijkheid geboden de geheimhouding van stukken op te heffen; stukken die niet per se aan hem behoeven te zijn overgelegd. Het kan dus (zie bijvoorbeeld artikel 86, tweede lid, van de Gemeentewet) gaan om de situatie dat de burgemeester geheimhouding heeft opgelegd ten aanzien van stukken die hij aan de raadscommissie heeft overgelegd. De raadscommissie kan dan aan de raad verzoeken de geheimhouding op te heffen (indien de burgemeester daar niet toe bereid is). In het onderhavige artikel is nu ter zake een overlegverplichting opgenomen waardoor recht wordt gedaan aan het principe van hoor en wederhoor.
Op grond van artikel 25, derde en vierde lid van de Gemeentewet, kan geheimhouding worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. De opgelegde geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de raad de oplegging niet in zijn eerstvolgende vergadering die volgens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.
Als de raad niet van plan is de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen, kan het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met de raad overleg voeren. Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen.
Hoofdstuk 7 Toehoorders en pers

Artikel 41 Toehoorders en pers
De hier aangegeven procedurebepalingen zijn gebaseerd op de in artikel 26, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet gegeven bevoegdheid aan de voorzitter van de raad om toehoorders die de orde verstoren, te doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toegang te ontzeggen.

Artikel 42 Geluid- en beeldregistraties
In het modelreglement is geen toestemming nodig; dat is hier wel opgenomen.

Artikel 43 Gebruik mobiele telefoons
In deze tijd is het nauwelijks nog denkbaar om een verbod af te vaardigen op het gebruik van mobiele telefoons. Immers mobiele telefoons, smartphones en andere moderne (communicatie)middelen worden o.a. gebruikt om de vergaderstukken binnen te halen, aantekeningen te maken e.d. Daarom ziet dit artikel erop toe dat de gebruikers het geluid afzetten van de apparaten.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen
Artikelen 44 en 45 behoeven geen toelichting.

Amendement Raadsvoorstel wijziging Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar

De ondergetekenden stellen volgend amendement voor bij voorstel: *Z/22/434069 Raadsvoorstel wijziging Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar.*

De raad besluit:

Artikel 3c Het presidium
1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie.
3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter.
4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.
5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter.
6. Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt.
7. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het presidium uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.
8. Het presidium vergadert in beslotenheid met elkaar.
9. Van de presidiumvergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt in de eerstvolgende presidiumvergadering vastgesteld. Na vaststelling wordt het verslag openbaar gemaakt. Op een verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.

wordt gewijzigd in:

Artikel 3c Het presidium
1. Het presidium bestaat uit: de voorzitter en de fractievoorzitters.
2. Het presidium is belast met de werkwijze van de raad en raadscommissies en het toezicht op de griffier en griffie.
3. Het presidium vergadert volgens een door hem vast te stellen schema en op oproep van de voorzitter.
4. Bij de vergaderingen van het presidium is de griffier aanwezig, tenzij het om een bespreking over zijn persoon gaat.
5. Bij de vergaderingen van het presidium is de secretaris aanwezig op uitnodiging van de voorzitter.
6. Elke fractievoorzitter wijst een lid van zijn fractie (zijnde raadslid) aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt.
7. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst het presidium uit zijn midden een vervangend voorzitter aan.
8. Het presidium vergadert in openbaarheid echter als er onderwerpen zijn die in beslotenheid dienen te worden besproken kan het presidium besluiten tot een besloten vergadering. De verslaglegging van de griffier beperkt zich dan tot het vastleggen van de conclusies/besluiten.

9. Van de presidiumvergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt in de eerstvolgende presidiumvergadering vastgesteld. Na vaststelling wordt het verslag openbaar gemaakt. Op een verslag is verder artikel 14 lid 5 van toepassing.

Toelichting
Voor ons ligt een wijziging van ons reglement van orde waarin het voorstel wordt gedaan om het presidium weer in beslotenheid te laten plaatsvinden. Juist in 2018 heeft de raad gekozen om het presidium openbaar te laten plaatsvinden.
In het coalitieakkoord hebben we besloten het moet anders en het gaat anders, samen!
Tempo, duidelijkheid en daadkracht dat is waar deze coalitie voor staat. Een gemeente die werkt voor haar inwoners. We willen werken vanuit een open cultuur en zijn duidelijk in wat we doen en waarom.
Discussies vinden plaats in het openbaar en niet achter gesloten deuren.

Het presidium is een niet politiek gremium, beslotenheid hiervan is wat ons betreft niet nodig. Mochten er zaken zijn die wel besloten dienen te worden besproken voorziet ons reglement hier reeds in door deze zaken te agenderen voor het seniorenconvent. Wij zien derhalve dus geen enkele noodzaak om het presidium weer in beslotenheid te brengen.

Zevenaar, 1 februari 2023

P.A. Vos, VVD
T.G.H. Boekhorst, Lokaal Belang
P.M.W. Pollmann, D66

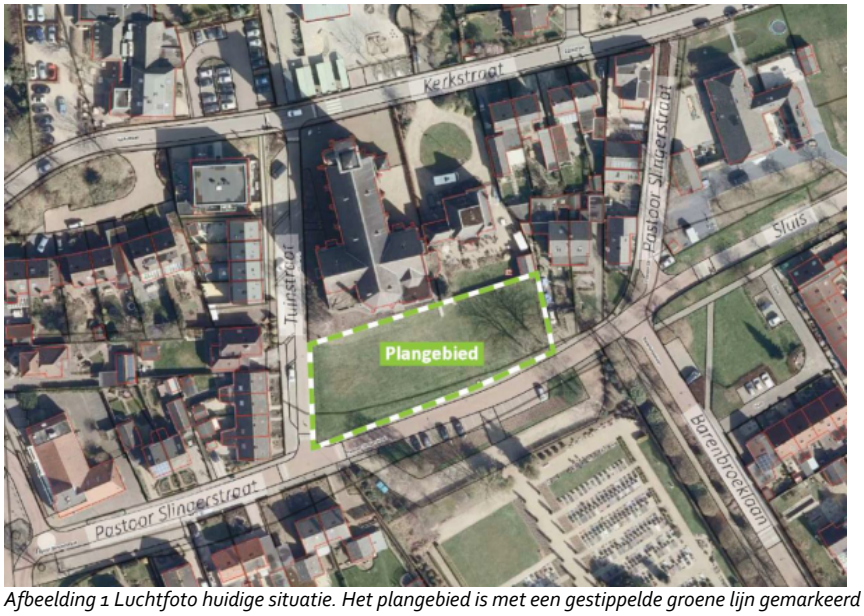
Dit amendement is ingetrokken in de vergadering van 1 februari 2023 .

Raadsvoorstel

Onderwerp	Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat te Giesbeek
Zaaknummer	Z/22/426487
Documentnummer	INT/22/1132750
Portefeuillehouder	A. van Orden
Portefeuille	Ruimtelijke Ontwikkeling
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. van Aartsen en J. van der Wijk
Telefoon	0316-595272/0316-595428
E-mail	r.vanaartsen@zevenaar.nl/j.vanderwijk@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Aan de Pastoor Slingerstraat, tussen de Sint Martinuskerk en de begraafplaats, ligt een grasveldje (zie Afbeelding 1). Al sinds 2010 is er sprake van eventuele woningbouw in het plangebied. Initiatiefnemer (Plavei) is voornemens om ter plaatse van dit grasveld acht levensloopbestendige rijwoningen te realiseren. De woningen worden opgedeeld in twee blokken van vier woningen. Locatie ligt in het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' en heeft de enkelbestemming 'Groen'. Daarnaast heeft het de functieaanduiding 'specifieke vorm van waarden – hoge archeologische verwachting' en de dubbelbestemming 'waarde – archeologie'. Door de initiatiefnemer is een bestemmingsplan aangeleverd, waarmee er een nieuw planologisch kader gecreëerd wordt op basis waarvan acht nieuw te bouwen sociale huurwoningen kunnen worden gerealiseerd.

Afbeelding 1 Luchtfoto huidige situatie. Het plangebied is met een gestippelde groene lijn gemarkeerd

Afbeelding 2 Stedenbouwkundig plan 8 levensloopbestendige woningen Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Er zijn vier zienswijzen ingediend (een buiten de termijn, maar deze wordt wel inhoudelijk behandeld). Het bestemmingsplan wordt in gewijzigde vorm ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. De gewijzigde vaststelling is het gevolg van zowel de ingediende zienswijzen als ambtshalve wijzigingen (zie argumenten en de zienswijzennota voor meer informatie).

Na vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad wordt het bestemmingsplan gedurende 6 weken ter inzage gelegd voor de beroepstermijn.

2. Raadsvoorstel

Wij adviseren u om:

1. de zienswijzennota 'Pastoor Slingerstraat, Giesbeek' vast te stellen;
2. het bestemmingsplan "Pastoor Slingerstraat, Giesbeek" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal met IDN: IMROcode NL.IMRO. 0299.BP05PASTOORSLINGER-VA01, overeenkomstig de bijgevoegde stukken;
3. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Het vaststellen van een bestemmingsplan is de bevoegdheid van de gemeenteraad (artikel 3.1, lid 1 en artikel 3.8, lid 1, onder e, Wet ruimtelijke ordening).

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het creëren van een juridisch-planologisch kader op basis waarvan acht sociale huurwoningen aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek kunnen worden gerealiseerd.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Er worden aanpassingen gedaan naar aanleiding van de ingediende zienswijzen en ambtshalve aanpassingen.

Er zijn vier zienswijzen ingediend, waarvan drie binnen de zienswijzentermijn en een buiten deze termijn. Er is gekozen om deze zienswijze wel inhoudelijk te behandelen. Voor de volledige beantwoording van de zienswijzen, verwijzen wij u naar de bijlage zienswijzennota. De zienswijzen geven aan dat zij deze plek niet geschikt vinden voor woningbouw. Hieronder worden de aanpassingen beschreven:

Planaanpassingen naar aanleiding van ingediende zienswijzen

Toelichting

- De conclusies uit het nader ecologisch onderzoek (vleermuizen) worden toegevoegd;
- Er wordt een motivering opgenomen om aan te geven dat het bodemonderzoek alsnog representatief is;
- Er wordt een motivering opgenomen om aan te geven dat het archeologisch onderzoek alsnog representatief is;
- De conclusies uit het vervolgonderzoek archeologie (proefsleuvenonderzoek) worden toegevoegd;
- Er wordt bij de stikstofparagraaf een opmerking gemaakt dat er nog een nader onderzoek wordt uitgevoerd conform de nieuwe AERIUScalculator;
- Selectiebesluit wordt toegevoegd.

Regels

- In de planregels wordt de parkeernorm van 1,6 vastgelegd per woning, met daarbij een afwijkingsmogelijkheid;
- Er worden planregels toegevoegd ten aanzien van de toegevoegde verkeersbestemming;
- In de planregels wordt vastgelegd dat er enkel sociale huurwoningen worden gebouwd;
- In de planregels wordt onder artikel 11.1.1 het volgende opgenomen:
    - Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat er ten behoeve van de ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen op eigen terrein dan wel aansluitend op eigen terrein in het openbaar gebied of blijkens een parkeeronderzoek geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte is om de (overige) parkeerdruk af te wentelen binnen 100 meter loopafstand van het plangebied. Hierbij gelden de navolgende normen:

Functie	**Per**	**Rest bebouwde Kom**
Wonen		
Koop, tussen/hoek	woning	1,9
Huurhuis, vrije sector	woning	1,9
Huurhuis, sociale huur	woning	1,6

    - de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11

Verbeelding

- Op de verbeelding wordt het plangebied verruimd door een 'verkeer-Verblijfs' bestemming op te nemen waarin de zes parkeerplaatsen geprojecteerd zijn die ten behoeve van deze ontwikkeling aangelegd worden;
- Op de verbeelding wordt het aantal woningen vastgelegd (acht);

Bijlagen

De volgende onderzoeken worden toegevoegd:

- Nader ecologisch onderzoek (vleermuizen);
- Vervolgonderzoek archeologie (proefsleuvenonderzoek)+ selectiebesluit (zie bijgevoegde bijlage);
- Nieuwe AERIUS-berekening (stikstof).

Ambtshalve wijzigingen

Toelichting

- Er wordt een onderbouwing opgenomen met betrekking tot de molenbiotoop. Daarin wordt aangegeven dat "het plan gelegen is in een molenbiotoop en dat dit conform de provinciale instructieregel uit de verordening (art. 2.64) betekent dat het initiatief geen negatief effect mag hebben op de windvang. Dat het initiatief gelegen is op 280 meter afstand van de molen. Op de kortste afstand van 280 meter is, berekend aan de hand van de biotoopformule, een maximale hoogte mogelijk van 8.35 meter, waarbij een negatief effect op de windvang uit te sluiten is. De maximale bouwhoogte van de bebouwing is in het bestemmingsplan dan ook gesteld op 8m en voor de beplanting is een voorwaardelijke verplichting gesteld aan het planten van soorten die maximaal 8 meter hoog worden. Hiermee voldoet het initiatief aan de eisen vanuit de molenbiotoop. Bovendien heeft er afstemming met de molenaar plaatsgevonden en is ook hij akkoord."
- Het advies van de VGGM omtrent externe veiligheid wordt toegevoegd.

Regels

- Er wordt een voorwaardelijke verplichting opgenomen dat de boomsoorten Prunus Sargentii 'Rancho' en Amelanchier arborea 'Robin Hill' dienen te worden aangeplant;
- In de begrippenlijst wordt 'aaneengebouwd' gedefinieerd.

Verbeelding

Niet van toepassing.

2.1 De stedenbouwkundige opzet van de nieuw te bouwen woningen is aanvaardbaar

De basis van het plan zijn de bebouwingslijnen van de kerk en de pastoriewoning. Het nieuwe bouwblok van de woningen sluit de ruimte rondom de kerk af. De gewenste verbinding tussen de kerk en de begraafplaats wordt extra aangezet wat kwaliteit geeft aan dit plan. Het talud wordt met beplanting opgewaardeerd en een brede trap zorgt voor een goede overgang van de kerk naar de begraafplaats. De achterzijde van de kerk krijgt meer allure door de trap die het hoogteverschil overbrugt en de groene inrichting van dit talud. De tuinen krijgen een groene erfafscheiding, wat de ruimtelijke kwaliteit ten goede komt. Daarmee sluiten de achterzijden van de woningen aan op de omgeving van de kerk met het groene talud. Aan de voorzijde van de woningen wordt gestreefd naar een groen straatbeeld. Het linker bouwblok wordt voorzien van een lage haag. Helaas is bij het rechter bouwblok geen ruimte voor een kleine haag. Het groen inrichten van de voortuinen heeft wel de voorkeur. De verbinding tussen de kerk en de begraafplaats wordt aangezet met 2 bomen.

Het terrein kenmerkt zich door een groot hoogteverschil ten opzichte van de omgeving. Om goed aan te sluiten bij de omgeving en de woningen goed toegankelijk te houden, is aan de westzijde van het plan een keermuur geplaatst. Het groenvak wordt voorzien van gras en bomen. In het plantvak langs het linker bouwblok komen heesters. Dit om een groene overgang te maken naar het trottoir en de woning. Bij de rechter woning van het rechter bouwblok wordt een hekwerk met hedera geplaatst op de scheiding met het buurperceel.

De architectuur van de woningen sluit aan bij het dorpskarakter en de historische sfeer van de kerk.
De woningen worden 1 laag met kap. Door de hoekwoning te voorzien van een dwarskap markeert de woning de hoek van de straat en maakt een startmoment van de rijwoningen.

2.2 Het bouwen van acht woningen past binnen het woningbouwprogramma
Het betreft een plan met acht levensloopbestendige woningen, met als beoogde doelgroep senioren. De (grondgebonden) levensloopbestendige woningen zijn in principe ook geschikt voor andere doelgroepen. Indien de behoefte aan seniorenwoningen afneemt, kunnen de woningen in de behoefte van andere doelgroepen voorzien. Hiermee wordt waarde gehecht aan een duurzame ontwikkeling van de gebouwde omgeving en een goede toekomstkwaliteit van het woningaanbod.

Daarnaast zijn het sociale huurwoningen die worden toegevoegd aan de woningvoorraad in Giesbeek. In Giesbeek is vooral vraag naar grondgebonden woningen en behoefte aan toevoeging van toegankelijke sociale huurwoningen (klein grondgebonden met tuintje). Met de woondeal is daarnaast afgesproken dat nieuwe woningbouwplannen voor 50% bestaan uit betaalbare woningen. Deze woningen voldoen aan deze wensen.

2.3 Het voorgestelde plan sluit aan op de prestatieafspraken tussen Plavei en de Gemeente Zevenaar
In de prestatieafspraken van 2021 is voor deze locatie afgesproken de mogelijkheden te onderzoeken voor de realisatie van 6 tot 8 woningen.

2.4 Uit het bestemmingsplan blijkt dat wordt voldaan aan een goede ruimtelijke ordening
Door een adviesbureau is een bestemmingsplan (verbeelding, regels en toelichting) aangeleverd. Zoals gebruikelijk is dit bestemmingsplan inclusief bijlagen inhoudelijk beoordeeld door diverse beleidsadviseurs en overlegpartners. Alle opmerkingen zijn door de initiatiefnemer in de eindversie verwerkt. Er zijn geen belemmeringen voor de uitvoering van dit plan en er is voldoende onderbouwd dat het plan uitvoerbaar en haalbaar is.

3.1 De kosten worden anderszins verzekerd.
Er hoeft geen exploitatieplan op basis van artikel 6.12, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening te worden opgesteld. Het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan of besluit begrepen gronden wordt anderszins verzekerd, namelijk door middel van een overeenkomst.

Alternatieven
Niet van toepassing. Indien het bestemmingsplan niet wordt vastgesteld, is realisatie van woningbouw in deze vorm op deze locatie niet mogelijk.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Er is sprake van een aanvraag ingediend door derden. De gemeente is 'slechts' verantwoordelijk voor het vaststellen van een planologisch kader. De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor de realisatie van de sociale huurwoningen. Evaluatie is niet nodig.

7. Klimaat en duurzaamheid
Levensloopbestendige woningen zijn een duurzaam concept. De woningen zijn aantrekkelijk voor een brede doelgroep en daarmee duurzamer in gebruik. De woningen worden volgens opgave gerealiseerd met het energielabel A+++ / energie neutrale woning.

8. Communicatie
Het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan wordt gepubliceerd in Zevenaar Post en het Gemeenteblad. Ook is het te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl en bij het Loket Vergunningen.

9. Kosten, baten en dekking
De gebruikelijke leges worden in rekening gebracht.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1133204	Regels
2.	INT/22/1133205	Toelichting
3.	INT/22/1133211	Verbeelding
4.	INT/22/1133221	Staat van bedrijfsactiviteiten
5.	INT/22/1133222	Inrichtingstekening + doorsnedes
6.	INT/22/1133223	Verkennend bodemonderzoek
7.	INT/22/1133225	Advies VGGM
8.	INT/22/1133226	Waterhuishoudkundig plan
9.	INT/22/1133227	Archeologisch onderzoek
10.	INT/22/1133228	Proefsleuvenonderzoek
11.	INT/22/1133229	Beoordelingsbrief archeologisch proefsleuvenonderzoek
12.	INT/22/1133230	Quickscan natuurtoets
13.	INT/22/1133232	Nader onderzoek ecologie
14.	INT/22/1133233	AERIUS-berekening
15.	INT/22/1133235	Parkeeronderzoek
16.	INT/22/1133237	Zienswijzennota

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat te Giesbeek
Zaaknummer Z/22/426487
Documentnummer INT/22/1132750

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

- Het plan past binnen het gemeentelijk woonbeleid;
- Het voorgestelde plan aansluit op de prestatieafspraken die gemaakt zijn tussen Plavei en gemeente Zevenaar;
- De stedenbouwkundige opzet van de nieuw te bouwen woningen aanvaardbaar is;
- Er een maximale bouwhoogte van 8 meter is toegestaan. Hierbij is aansluiting gezocht met naastgelegen panden bestaande uit twee bouwlagen met kap. Bij de situering van de bouwkavels is rekening gehouden met de achtergevels en de erven van de naastgelegen percelen, waaronder die van de woningen van reclamant en anderen. De kortste afstand tussen het bouwvlak van de beoogde woningen en de woning van reclamant bedraagt meer dan 25 meter. De kortste afstand tussen het bouwvlak en de dichtstbijzijnde oostelijke woning is 10 meter. Dit is volgens de gemeente ruim in een bebouwde omgeving. Daarmee is er naar de mening van de gemeente geen sprake van onaanvaardbare aantasting van woongenot voor omwonenden;
- Het initiatief gelegen is in de bebouwde omgeving van een dorpskern. Een hogere bebouwingsdichtheid is in een dergelijk ruimtelijke context gangbaar waarbij gevolgen ten aanzien van privacy op zichzelf niet vreemd zijn. Desalniettemin dient er geen sprake te zijn van onaanvaardbare aantasting van privacy. De gemeente stelt zich op het standpunt dat van onaanvaardbare aantasting van privacy van omwonenden geen sprake is. Een afstand van minimaal 10 meter tussen de geprojecteerde bebouwing en bestaande bebouwing is in een bebouwde omgeving niet vreemd en leidt niet tot een onevenredige aantasting van de privacy voor omwonenden;
- Een planologisch kader vastgesteld moet worden om de realisatie van de acht sociale huurwoningen mogelijk te maken;
- Het bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat te Giesbeek een planologisch kader biedt voor de realisatie van de acht woningen;
- Het bestemmingsplan voldoet aan een goede ruimtelijke ordening;
- Het ontwerp bestemmingsplan voor 6 weken ter inzage heeft gelegen, voor iedereen langs elektronische weg beschikbaar is gesteld en raadpleegbaar is gemaakt;
- Het digitale ontwerpbestemmingsplan tevens is gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met IDN: NL.IMRO.0299.BP05PASTOORSLINGER -ON01;

- Voorafgaande aan de ter inzagelegging een openbare kennisgeving is gedaan in het Gemeenteblad en de Zevenaar Post, waarbij is gewezen op de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen gedurende hiervoor genoemde inzagetermijn;

- Van de geboden gelegenheid tot het indienen van zienswijzen gebruik is gemaakt door vier reclamanten;

- De zienswijzen zijn beoordeeld en van een reactie zijn voorzien in de zienswijzennota;

- Het bestemmingsplan derhalve gewijzigd wordt vastgesteld;

- Het niet noodzakelijk is een exploitatieplan vast te stellen, omdat de kosten anderszins verzekerd zijn;

Gelet op artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening;

besluit:

1. de zienswijzennota 'Pastoor Slingerstraat, Giesbeek' vast te stellen;
2. het bestemmingsplan "Pastoor Slingerstraat, Giesbeek" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal met IDN: IMROcode NL.IMRO. 0299.BP05PASTOORSLINGER-VA01, overeenkomstig de bijgevoegde stukken;
3. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bestemmingsplan

Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Gemeente Zevenaar

Projectnummer: 3214.03
Datum: 24 februari 2022
Versie: vastgesteld
IMRO-idn: NL.IMRO.0299.BP05PASTOORSLINGER-VA01

Regels

Inhoudsopgave

Regels **3**

Hoofdstuk 1 **Inleidende regels** **6**

Artikel 1 Begrippen 6
Artikel 2 Wijze van meten 12

Hoofdstuk 2 **Bestemmingsregels** **14**

Artikel 3 Groen 14
Artikel 4 Tuin 15
Artikel 5 Verkeer - Verblijfsgebied 16
Artikel 6 Wonen 17

Hoofdstuk 3 **Algemene regels** **19**

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel 19
Artikel 8 Algemene gebruiksregels 20
Artikel 9 Algemene afwijkingsregels 21
Artikel 10 Algemene wijzigingsregels 22
Artikel 11 Overige regels 23

Hoofdstuk 4 **Overgangs- en slotregels** **25**

Artikel 12 Overgangsrecht 25
Artikel 13 Slotregel 26

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0299.BP05PASTOORSLINGER-VA01 met de bijbehorende regels (en eventuele bijlagen);

1.2 plan:

het bestemmingsplan 'Pastoor Slingerstraat Giesbeek' van de gemeente Zevenaar;

1.3 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.5 aaneengebouwd:

het hoofdgebouw van een woning is naar twee zijden door scheidsmuren van naastgelegen hoofdgebouwen begrensd, met uitzondering van de hoofdgebouwen die de aldus gevormde rij beëindigen;

1.6 ander-werk

een werk, geen bouwwerk zijnde of een werkzaamheid;

1.7 archeologische verwachtingwaarde

de aan een gebied toegekende verwachting in verband met de kans op het voorkomen van archeologische relicten;

1.8 archeologische waarde

de aan een gebied toegekende waarde in verband met het voorkomen van archeologische relicten;

1.9 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.10 bebouwingspercentage:

de oppervlakte van de bebouwing binnen het bouwvlak of, bij afwezigheid daarvan, het bestemmingsvlak, uitgedrukt in een percentage van de oppervlakte van dat vlak;

1.11 bedrijfsactiviteit aan huis:

onder een bedrijfsactiviteit aan huis wordt verstaan een activiteit die:

a. naar de aard anders is dan een aan huis gebonden beroep; en
b. in de van deze regels deel uitmakende Bijlage Staat van Bedrijfsactiviteiten is aangeduid als categorie 1, danwel daarmee gelijk kan worden gesteld wat betreft de gevolgen voor de omgeving; en
c. die geen horeca of detailhandel betreft, behoudens detailhandel als ondergeschikte nevenactiviteit van de ter plaatse uitgeoefende bedrijfsactiviteit;

1.12 beperkt kwetsbaar object:

onder een beperkt kwetsbaar object wordt verstaan:

a. verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare, dienst- en bedrijfswoningen van derden, sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
b. kantoorgebouwen, hotels en restaurants, winkels en bedrijfsgebouwen, voor zover zij niet onder de definitie voor kwetsbare objecten, onder c, vallen;
c. sport- en kampeerterreinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet onder de definitie voor kwetsbare objecten, onder d, vallen;
d. objecten die met de onder a en b genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voor zover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;
e. objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voor zover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval;

1.13 beroep aan huis:

het beroepsmatig verlenen van diensten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, educatief, kunstzinnig, maatschappelijk of daarmee gelijk te stellen gebied, niet zijnde detailhandel, in de woning en de bijbehorende bouwwerken, met behoud van de woonfunctie;

1.14 bestaand:

a. bij bouwwerken: een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is en afwijkt van het plan tenzij in de regels anders is bepaald;
b. bij gebruik: het gebruik dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan bestaat, tenzij in de regels anders is bepaald;

1.15 bestaande afstand:

de afstand zoals die is of rechtens mag zijn op het tijdstip van ter inzage legging van het ontwerp van het plan;

1.16 bestemming:

een bestemming geeft aan voor welk doel of welke doeleinden (functies) de als zodanig op de plankaart aangegeven gronden mogen worden gebruikt;

1.17 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak;

1.18 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.19 bijbehorend bouwwerk

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouw, of ander bouwwerk met een dak. Onder dit begrip vallen derhalve aanbouwen, uitbouwen bijgebouwen en overkappingen;

1.20 bodemingreep

grondwerkzaamheden, waartoe onder meer worden gerekend:

a. het afgraven van grond waaronder ook wordt begrepen het verwijderen van bestaande funderingen en het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
b. woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden,
c. het verlagen van het waterpeil;
d. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
e. het uitvoeren van hei- en / of boorwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
f. het aanleggen van bos of boomgaard, of het rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
g. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
h. het aanleggen van nieuwe en / of het vervangen en / of uitbreiden van bestaande (ondergrondse) transport-, energie-, riool- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;

1.21 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.22 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak;

1.23 bouwlaag:

een gedeelte van een gebouw dat wordt begrensd door vloeren of balklagen, die op gelijke of nagenoeg gelijke hoogte liggen (hoogteverschil per vloer of balklaag maximaal 1,5 m), zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouwen en kappen; daarbij zijn de bovenkanten van de afgewerkte vloeren bepalend voor de hoogteligging;

1.24 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.25 bouwperceelgrens:

de grens van een bouwperceel;

1.26 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.27 bouwwerk:

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren

1.28 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen voor gebruik, verbruik of aanwending overwegend anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.29 dienstverlenend bedrijf en/of dienstverlenende instelling:

een bedrijf of instelling, waarvan de werkzaamheden bestaan uit het verlenen van diensten op administratief, adviesgevend, educatief, financieel, informatietechn(olog)isch, intermediair, juridisch, (lichaams)verzorgend, ontwerptechnisch, (para)medisch, therapeutisch of daarmee gelijk te stellen terrein;

1.30 gebiedsaanduiding:

aanduiding die verwijst naar een gebied waar specifieke regels gelden of waar andere nadere afwegingen moeten worden gemaakt;

1.31 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.32 hoofdgebouw:

een gebouw dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmetingen, dan wel gelet op de bestemming, als het belangrijkste bouwwerk valt aan te merken;

1.33 horeca:

een bedrijf waar hoofdzakelijk overdag en/of in de avonduren dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin logies wordt verstrekt, zoals bijvoorbeeld een café, restaurant, hotel, pension, en naar de aard en openingstijden daarmee gelijk te stellen bedrijven, een en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.34 huishouden

Persoon of groep personen die een huishouding voert, waarbij sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan; daaronder niet begrepen kamerverhuur.

1.35 kantoor:

een gebouw, zonder of met ondergeschikte publieksgerichte functie, dat dient voor de uitoefening van administratieve werkzaamheden en werkzaamheden die verband houden met het doen functioneren van (semi-)overheidsinstellingen, het bankwezen en naar aard daarmee gelijk te stellen dienstverlenende bedrijven en instellingen;

1.36 kwetsbaar object:

onder een kwetsbaar object wordt verstaan:

a. woningen, niet zijnde woningen als bedoeld bij de definitie voor beperkt kwetsbare objecten, onder a;
b. gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
    1. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
    2. scholen;
    3. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;

c. gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:
    1. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1.500 m² per object;
    2. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m² per winkel, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
d. kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;

1.37 m:

meter;

1.38 maatvoeringsgrens:

de grens van een maatvoeringsvlak;

1.39 maatvoeringsvlak:

een op de plankaart als zodanig aangegeven vlak waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels voor bepaalde bouwwerken eenzelfde maatvoering geldt;

1.40 mantelzorg:

intensieve zorg of ondersteuning, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, ten behoeve van zelfredzaamheid of participatie, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie, die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor elkaar overstijgt, en waarvan de behoefte met een verklaring van een huisarts of andere door de gemeente aangewezen sociaal-medisch adviseur moet worden aangetoond.

1.41 onderkomen:

een voor verblijf geschikt, al dan niet aan zijn bestemming onttrokken, vaar- of voertuig, ark of caravan, voor zover dat/die niet als een bouwwerk is aan te merken, alsook een tent;

1.42 overkapping:

een bouwwerk, al dan niet aangebouwd aan een gebouw of een ander bouwwerk, bestaande uit een slechts van boven afgesloten of afgedekte ruimte van lichte constructie zonder eigen wanden;

1.43 peil

a. ter plaatste een gebouw waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. indien in het water wordt gewerkt: de hoogte van de waterbodem;
c. in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende terrein waarbij dat aansluitende terrein wordt opgedeeld in vlakken van 10 m² en de gemiddelde hoogte van het aansluitende terrein per te onderscheiden vlak van 10 m² bepaald wordt.

1.44 plankaart:

de analoge en digitale verbeelding van de bestemming(en);

1.45 publiekgerichte dienstverlening:

aan detailhandel verwante dienstverlening, zoals reis- en uitzendbureaus, videotheken, kap- en schoonheidssalons, zonnestudio's, hypotheekwinkels, baliefuncties van banken en van andere kantoren, en andere vormen van dienstverlening met overwegend een baliefunctie; onder dienstverlening is hier geen detailhandel en geen horeca begrepen;

1.46 seksinrichting:

een inrichting, bestaande uit een of meer voor publiek toegankelijke, besloten ruimten, waarin bedrijfsmatig of op een daarmee vergelijkbare wijze, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een hiervoor bedoelde inrichting worden in elk geval verstaan:

a. een bordeel, seksbioscoop, seksautomatenhal, escortbedrijf,
b. sekswinkel, sekstheater, parenclub en erotische massagesalon;
c. al of niet in combinatie met elkaar;

1.47 voorgevel:

de naar de weg gekeerde gevel van een gebouw of, indien het een gebouw betreft met meer dan één naar de weg gekeerde gevel, de gevel die kennelijk als zodanig moet worden aangemerkt;

1.48 voorgevelrooilijn:

de lijn die, op peil, door het buitenwerkse vlak van de voorgevel loopt, welke lijn in geval van een bouwgrens waarnaar de voorgevel is gekeerd, wordt verondersteld te liggen ter plaatse van die bouwgrens;

1.49 weg:

weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b van de Wegenverkeerswet (alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten). Onder weg wordt niet verstaan achterpaden bij woningen, waaronder brandgangen;

1.50 wijziging

een wijziging als bedoeld in artikel 3.6 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening;

1.51 wonen/woondoeleinden

het gehuisvest zijn in een woning/wooneenheid;

1.52 woning/wooneenheid

een complex van intern met elkaar in verbinding staande ruimten in een (gedeelte van een) gebouw, uitsluitend bedoeld voor de permanente huisvesting van een afzonderlijk (gemeenschappelijk) huishouden.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:

a. vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;
b. in afwijking van het onder a gestelde geldt dat bij toepassing van het meten van de goothoogte van een bouwwerk dakkapellen en dakopbouwen buiten beschouwing worden gelaten, behoudens dakkapellen en dakopbouwen waarvan de gezamenlijke breedte meer bedraagt dan 50% van de breedte van het betreffende dakvlak. De goothoogte wordt dan gemeten vanaf het peil tot aan de goot van de dakkapel of dakopbouw.

2.3 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.5 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.6 diepte

vanaf het peil tot aan het diepste punt van de ingreep waarbij de diepte bij toepassing van begrip 1.43 onder c gemeten dient te worden per te onderscheiden vlak van 10 m².

2.7 de oppervlakte van een bodemingreep

het gebied binnen de buitenwerkse grens van de grondwerkzaamheden opwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.8 berekeningsaantal parkeernorm

bij het voldoen aan de parkeernorm dient bij de navolgende parkeervoorzieningen uitgegaan te worden van het berekende aantal parkeerplaatsen conform onderstaande tabel:

Parkeervoorziening	Theoretisch aantal	Berekeningsaantal	Opmerking
Enkele oprit zonder garage	1,0	0,8	Oprit min. 5,0 m diep
Lange oprit zonder garage of carport	2,0	1,0	
Dubbele oprit zonder garage	2,0	1,7	Oprit min. 4,5 m breed
Garage zonder oprit (bij woning)	1,0	0,4	
Garagebox (niet bij woning)	1,0	0,5	

Garage met enkele oprit	2,0	1,0	Oprit min. 5,0 m diep
Garage met lange oprit	3,0	1,3	
Garage met dubbele oprit	3,0	1,8	Oprit min. 4,5 m breed

2.9 afronden parkeernorm

bij het bepalen van de parkeernorm wordt op één decimaal nauwkeurig gerekend waarna de uitkomst wordt afgerond op hele getallen en waarbij vanaf 0,5 en hoger naar boven wordt afgerond.

2.10 woningtype parkeernorm

bij het bepalen van woningentype gelden de volgende oppervlaktematen voor het gebruiksvloeroppervlak (NEN2580):

	Grondgebonden	**Appartement**
Goedkoop	< 110 m²	< 100 m²
Midden	110 m² - 155 m²	100 m² - 125 m²
Duur	> 155 m²	> 125 m²

2.11 maatvoering parkeerruimte

de ruimte voor het parkeren van auto's is afgestemd op gangbare personenauto's waaraan wordt voldaan indien de afmetingen van:

a. bedoelde parkeerruimten ten minste 2,5 x 5,0 m in geval van kops parkeren en 2,0 x 6,0 m bij langsparkeren bedragen;
b. een gereserveerde parkeerruimte voor een gehandicapte, voor zover die ruimte niet in de lengterichting aan een trottoir grenst - ten minste 3,5 x 6,0 m bedragen.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groen- en speelvoorzieningen;
b. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, zoals riolering en waterafvoer;
c. watergangen en -partijen, en
d. fiets- en voetpaden, in- en uitritten en andere, ondergeschikte verhardingen.

3.2 bouwregels

Op en in de gronden als bedoeld in artikel 3.1 mogen uitsluitend worden gebouwd:

3.2.1 bouwwerken geen gebouw zijnde

Bouwwerken geen gebouw zijnde moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de bouwhoogte mag niet meer dan 3 m bedragen, behoudens speelvoorzieningen, kunstobjecten, palen en masten waarvan de bouwhoogte niet meer dan 6 m mag bedragen.

Artikel 4 Tuin

4.1 bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. tuinen;

4.2 bouwregels

Op en in de gronden als bedoeld in artikel 4.1 mogen uitsluitend worden gebouwd:

4.2.1 gebouwen

Gebouwen moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. bijbehorende bouwwerken in de vorm van tuinhuisjes, hobbykastjes en soortgelijke gebouwen mogen uitsluitend achter de voorgevel van de woning worden gebouwd, tot bij elke woning een gezamenlijke oppervlakte van 10 m² en een bouwhoogte van 3,25 m, onverminderd het bepaalde in artikel 6.2.2 onder a en b;
b. aan de voor- en zijgevel van een woning een erker, een ingangspartij en een droogstand worden gebouwd:
    1. achter de gevelrooilijn;
    2. met, uit de betreffende gevel van de woning gemeten, een gezamenlijke diepte van ten hoogste 30% van de kortste afstand tussen de betreffende gevel en de bestemmingsgrens evenwijdig aan die gevel, met een maximum van 1,5 m;
    3. indien gesitueerd aan de zijgevel dient een afstand van minimaal 1 m tot de zijdelingse perceelsgrens te resteren;
    4. tot een gezamenlijke breedte van 3/5 van de breedte van de betreffende gevel van de woning, waarbij een erker tot 1,5 m breder dan de breedte van die gevel mag zijn;
    5. tot een bouwhoogte van maximaal 3,25 m.

4.2.2 bouwwerken geen gebouw zijnde

Bouwwerken geen gebouw zijnde moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. erf- en terreinafscheidingen mogen worden opgericht tot een bouwhoogte van maximaal 2 m, mits gesitueerd minimaal 2,5 m achter de voorgevel van de woning;
b. pergola's mogen worden opgericht tot een bouwhoogte van maximaal 3 m.

Artikel 5 Verkeer - Verblijfsgebied

5.1 bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. verhardingen voor woonstraten, pleinen, auto-, fiets- en voetgangersverkeer en parkeervoorzieningen;
b. bermen, groen- en speelvoorzieningen;
c. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, zoals riolering en waterafvoer;
d. watergangen en -partijen;
e. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouw zijnde, voor nutsvoorzieningen alsmede abri's.
f. bij de bestemming behorende bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals lichtmasten, informatieborden, verkeerstekens, kunstobjecten en straatmeubilair.

5.2 bouwregels

Op en in de gronden als bedoeld in artikel 5.1 mogen uitsluitend worden gebouwd:

5.2.1 gebouwen

Gebouwen mogen niet worden gebouwd.

5.2.2 bouwwerken geen gebouw zijnde

Bouwwerken geen gebouw zijnde moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. een maximale bouwhoogte van 3 m, behoudens palen, masten en verkeerstekens, waarvan de bouwhoogte niet meer dan 10 m mag bedragen.

Artikel 6 Wonen

6.1 bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, met dien verstande dat uitsluitend sociale huurwoningen toegestaan zijn;
b. het uitoefenen van een beroep aan huis, met dien verstande dat de gezamenlijke bruto vloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van een aan huis gebonden beroep binnen een woning en de bijbehorende bouwwerken mag, in voorkomend geval samen met de brutovloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van bedrijfsactiviteiten als bedoeld in afwijken van de gebruiksregels niet meer bedragen dan 30% van de totale brutovloeroppervlakte van de betreffende woning en de bijbehorende bouwwerken, en in ieder geval niet meer dan 75 m²;
c. bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals erf- of perceelafscheidingen, overkappingen, pergola's, vlaggen- en andere masten, schotel- en andere antennes, speeltoestellen en tuinmeubilair.

6.2 bouwregels

Op en in de gronden als bedoeld in artikel 6.1 mogen uitsluitend worden gebouwd:

6.2.1 woningen

Woningen moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. uitsluitend gebouwd binnen bouwvlakken met ten minste één voorgevel in de voorgevelrooilijn;
b. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding **'maximum aantal wooneenheden'** is aangegeven;
c. ter plaatse van de aanduiding **'aaneengebouwd'** mogen woningen uitsluitend worden gebouwd in die hoedanigheid;
d. de goothoogte en de bouwhoogte van woningen mogen niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding **'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)'** is aangegeven;

6.2.2 bijbehorende bouwwerken

Bijbehorende bouwwerken moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de gezamenlijke oppervlakte (inclusief overkappingen) mag niet meer dan 50 % bedragen van de oppervlakte van de bij de woning behorende gronden buiten het bouwvlak;
b. onverminderd het bepaalde onder a mag de gezamenlijke oppervlakte van vergunningplichtige bijbehorende bouwwerken (exclusief overkappingen) buiten het bouwvlak bij elke woning niet meer bedragen dan 60 m².
c. de goothoogte mag niet meer dan 3,25 m bedragen;
d. de bouwhoogte mag niet meer dan 5 m bedragen, tenzij:
    1. op het zijerf van de naar de weg gekeerde zijgevel van een woning wordt gebouwd in welk geval de bouwhoogte niet meer dan 3,25 m mag bedragen.

6.2.3 bouwwerken geen gebouw zijnde

Bouwwerken geen gebouw zijnde moeten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd in dan wel achter (het verlengde van) de voorgevel van de woning;
b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 2 m bedragen met dien verstande dat de bouwhoogte van een vlaggenmast maximaal 6 m mag bedragen en de bouwhoogte van een pergola maximaal 3 m;
c. erf- of perceelsafscheiding gelegen voor (het verlengde van) de voorgevel mag maximaal 1 m zijn.

6.3 afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 6.2.1 ten behoeve van het bouwen van de voorgevel van de woning op ten hoogste 2 m achter de voorgevelrooilijn, met in achtneming van het bepaalde in artikel 9.2.

6.4 specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik in strijd met de bestemmingen wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van een woning voor de huisvesting van meer dan één huishouden.

6.5 afwijken van de gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 6.1, ten behoeve van de uitoefening van bedrijfsactiviteit aan huis, in een woning en bijbehorende bouwwerken, mits:

a. de gezamenlijke brutovloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van bedrijfsactiviteiten binnen een woning en de bijbehorende bouwwerken, in voorkomend geval samen met de brutovloeroppervlakte ten behoeve van een beroep niet meer bedraagt dan 30% van de totale brutovloeroppervlakte van de betreffende woning en de bijbehorende bouwwerken maar in ieder geval niet meer dan 75 m²;
b. geen buitenopslag van goederen ten behoeve van bedrijfsactiviteiten op de bij de betreffende woning behorende gronden plaatsvindt;
c. in de omgeving van de betreffende woning geen onevenredige vergroting van de verkeers- en parkeerdruk optreedt, met dien verstande dat het parkeren ten behoeve van de bedrijfsactiviteiten zoveel mogelijk op eigen terrein plaatsvindt;
d. behoudens in- en uitladen, geen bedrijfsactiviteiten in de openbare ruimte rond de betreffende woning mogen plaats vinden, en
e. de bedrijfsactiviteiten door hun aard en visuele aspecten, zoals reclame-uitingen en technische installaties, het woonkarakter van de buurt niet onevenredig aantasten;

met in achtneming van het bepaalde in artikel 9.2.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels

8.1 gebruiksverbod

Het is verboden de in het plan begrepen gronden en bouwwerken te gebruiken, in gebruik te geven en/of te laten gebruiken op een wijze of tot een doel, strijdig met de in het plan aan deze gronden gegeven bestemming en met het in of krachtens het plan ten aanzien van het gebruik van deze gronden en bouwwerken bepaalde.

8.2 strijdig gebruik

Voor de toepassing van het bepaalde in 8.1, wordt in ieder geval als strijdig gebruik aangemerkt, het gebruik ten behoeve van een seksinrichting, behoudens gevallen waarin dit gebruik als zodanig uitdrukkelijk is toegestaan.

8.3 vormen van verboden gebruik

Een verboden gebruik als bedoeld in 8.1, is in ieder geval het gebruik van onbebouwde gronden:

a. als stand- of ligplaats van onderkomens, tenzij dit gebruik verband houdt met het op de bestemming gerichte gebruik van de gronden;
b. als opslag-, stort- of bergplaats van machines, voer- en vaartuigen en andere al of niet afgedankte stoffen, voorwerpen en producten, tenzij dit gebruik verband houdt met het op de bestemming gerichte gebruik van de gronden.

8.4 toegestaan gebruik

Het volgende gebruik is niet in strijd met het bestemmingsplan:

a. het gebruiken of het laten gebruiken van gronden ten behoeve van kortstondige en incidentele evenementen, festiviteiten en manifestaties onder de volgende voorwaarden:
    1. niet meer dan 3 per jaar per locatie en per keer een duur van ten hoogste vijftien dagen per evenement, het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het evenement hieronder begrepen.
b. het aanleggen of het laten aanleggen van kabels en leidingen ten behoeve van de drinkwatervoorziening, de riolering, de waterhuishouding, de energievoorziening en de datacommunicatie, met uitzondering van:
    1. aardgastransportleidingen met een diameter van meer dan 4" en/of een druk van meer dan 40 bar;
    2. transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1-, K2- en K3-categorie met een diameter van meer dan 4";
    3. hoogspanningsleidingen;
    4. buisleidingen voor het transport van water, afvalwater of stoom met een doorsnede van 1 m of meer en een lengte van 10 km of meer;
c. mantelzorg.

8.5 afwijken van de gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 8.1, indien strikte toepassing daarvan zou leiden tot een beperking van het meest doelmatig gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

8.6 Voorwaardelijke verplichting

De inrichting van de onbebouwde ruimte mag alleen plaatsvinden wanneer er voldoende zekerheid geboden kan worden dat als boomsoort de Prunus Sargentii 'Rancho' en/of Amelanchier arborea 'Robin Hill' wordt gebruikt.

Artikel 9 Algemene afwijkingsregels

9.1 afwijken van de regels

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van deze regels:

a. ten behoeve van het bouwen van niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut, zoals gasdrukregelstations, wachthuisjes, telefooncellen, bewaarplaatsen van huisvuilcontainers en transformatorhuisjes, tot een bouwhoogte van 3 m en een oppervlakte van 30 m^2 mag bedragen;
b. indien en voor zover afwijkingen ten aanzien van grens of richting van wegen en paden en ligging van bestemmings- en bebouwingsgrenzen, grenzen van woningvlakken en maatvoeringsgrenzen noodzakelijk zijn ter aanpassing van het plan aan de bij uitmeting blijkende werkelijke toestand van het terrein, mits die afwijkingen ten opzichte van hetgeen op de plankaart is aangegeven niet meer dan 5 m bedragen;
c. ten behoeve van mantelzorg en toestaan dat de toegestane oppervlakte van bijbehorende bouwwerken bij woonhuizen wordt uitgebreid mits:
    1. de uitbreiding plaatsvindt ten behoeve van mantelzorg en in gebruik wordt genomen voor woondoeleinden;
    2. de noodzaak van mantelzorg is aangetoond;
    3. uitgaande van de feitelijke situatie een oplossing binnen de bestaande planologische mogelijkheden niet tot de mogelijkheden behoort;
    4. het woongedeelte ten behoeve van mantelzorg (de afhankelijke woonunit) aan de woning is aangebouwd en van daaruit rechtstreeks bereikbaar is. Woondoeleinden voor een vrijstaand bijbehorend bouwwerk is niet mogelijk en bewoners kunnen elkaar en de hoofdentree binnendoor bereiken. De verbinding tussen de woning en de afhankelijke woonunit mag niet het karakter hebben van een gang of 'verbindingsstuk';
    5. maximaal 45 m^2 wordt uitgebreid, waarbij geldt dat de bestaande planologische ruimte (op basis van de feitelijke situatie) in mindering wordt gebracht en dat bij nieuwbouw maximaal 5 m^2 boven de gebruikelijke planologische mogelijkheden kan worden toegestaan. In dat geval is een garage van gebruikelijke afmetingen en een afhankelijke woonunit van 45 m^2 mogelijk;
    6. de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken niet meer bedraagt dan 50% van de bij de woning behorende gronden buiten het woningvlak;
    7. afwijkingen van goot- en nokhoogtes en overige bepalingen in het bestemmingsplan ten aanzien van bijbehorende bouwwerken niet aan de orde zijn;
    8. de afhankelijke woonunit inpasbaar is op het perceel en in de omgeving. Daarbij wordt gekeken naar en kunnen aanvullende voorwaarden gesteld worden voor de bereikbaarheid voor hulpdiensten en parkeren (al dan niet op eigen terrein).

9.2 voorwaarden voor afwijking

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de verkeersveiligheidsbelangen niet onevenredig worden geschaad;
c. door initiatiefnemer een zekerheidstelling is afgeven met betrekking tot de (plan)kosten;
d. de afwijking voorzien wordt van een ruimtelijke motivering.

Artikel 10 Algemene wijzigingsregels

10.1 geringe veranderingen bestemmingsgrenzen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd tot het wijzigen van grenzen van bestemmings- en bouwvlakken en van aanduidingen op de plankaart zodanig, dat de geldende oppervlakte van de bij wijziging betrokken vlakken met niet meer dan 10% wordt verkleind of vergroot en de grenzen daarbij met niet meer dan 10 m worden verschoven.

Artikel 11 Overige regels

11.1 Parkeernormen

11.1.1 Parkeernormen

a. Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat er ten behoeve van de ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen op eigen terrein dan wel aansluitend op eigen terrein in het openbaar gebied of blijkens een parkeeronderzoek geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte is om de (overige) parkeerdruk af te wentelen binnen 100 meter loopafstand van het plangebied. Hierbij gelden de navolgende normen:

Functie	**Per**	**Rest bebouwde Kom**
Wonen		
Koop, tussen/hoek	woning	1,9
Huurhuis, vrije sector	woning	1,9
Huurhuis, sociale huur	woning	1,6

b. de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11.

11.1.2 Laden en lossen

Indien de bestemming van een bouwwerk of een terrein aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen met bijbehorende voorzieningen, moet, bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik, zijn verzekerd dat op eigen terrein wordt voorzien in voldoende ruimte voor het laden en lossen met bijbehorende voorzieningen.

Het aanleggen en/ of instandhouden van voornoemde ruimte, met bijhorende voorzieningen, geldt als een voorwaardelijke verplichting in de zin van de Wet ruimtelijke ordening.

11.1.3 Afwijken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 11.1.1 sub a en 11.1.2 indien:

a. het voldoen aan die bepalingen gezien het gebruik en/of het bouwplan van het betreffende plangebied, mede gezien de omgeving, niet noodzakelijk is en/of op overwegende bezwaren stuit, en/ of;
b. op andere wijze in de nodige parkeerruimte wordt voorzien.

Dit besluit moet worden voorzien van een motivering waaruit blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd blijft.

11.1.4 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aanvullend aan het bepaalde in sublid 11.1.1 en 11.1.2 indien ten behoeve van het verhogen van de parkeernormen en/ of het aanleggen van voorzieningen voor het laden en lossen indien dat nodig is gelet op het gebruik en/ of het bouwplan waarbij het (functioneren van) de omgeving mede betrokken wordt. Het besluit tot het stellen van de nadere eis moet worden voorzien van een motivering waaruit in ieder geval blijkt dat de eis noodzakelijk is om de ruimtelijke kwaliteit te borgen.

Een nadere eis kan tevens gesteld worden bij die (bouw)plannen waarvan de functie niet genoemd wordt in de tabel in sublid 11.1.1.

11.1.5 Afwijken maatvoering parkeerplaats

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken danwel nadere eisen stellen ten opzichte van het bepaalde in artikel 2.11 ten behoeve van lagere danwel hogere eisen met betrekking tot de maatvoering van een parkeerplaats waarbij mede ingegaan wordt op de (parkeertechnische)achtergronden en gevolgen bij dat besluit.

Dit besluit moet worden voorzien van een motivering waaruit blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd blijft en/ of dat dit besluit noodzakelijk is ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit.

11.1.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in de vorm van het veranderen van de:

a. gebiedsbegrenzing 'rest bebouwde kom' naar 'centrum' en / of 'buitengebied';
b. functies en/ of normen in de tabel in lid 11.1.1;

waarbij het wijzigingsplan voorzien wordt van een goede ruimtelijke motivering waaruit de noodzaak en gevolgen voor de wijziging worden toegelicht.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan;
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid onder artikel 12.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%;
3. Het eerste lid onder artikel 12.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

12.2.1 Overgangsrecht

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is,mag worden voortgezet;
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid onder artikel 12.2, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind;
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid onder artikel 12.2, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten;
4. Het eerste lid onder artikel 12.2 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als regels van het bestemmingsplan 'Pastoor Slingerstraat Giesbeek' van de gemeente Zevenaar.

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bestemmingsplan

Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Gemeente Zevenaar

Projectnummer: 3214.03
Datum: 24 februari 2022
Versie: vastgesteld
IMRO-idn: NL.IMRO.0299.BP05PASTOORSLINGER-VA01

Toelichting

Inhoudsopgave

Toelichting 3

Hoofdstuk 1 Inleiding 6

1.1 Aanleiding 6
1.2 Ligging van het plangebied 6
1.3 Geldende bestemmingsplannen 7
1.4 Opzet van de toelichting 8

Hoofdstuk 2 Beschrijving van het plan 9

2.1 Inleiding 9
2.2 Bestaande situatie 9
2.3 Toekomstige situatie 10

Hoofdstuk 3 Uitvoerbaarheid 13

3.1 Inleiding 13
3.2 Beleid 13
3.3 Milieu- en omgevingsaspecten 17

Hoofdstuk 4 Juridische planaspecten 31

4.1 Algemeen 31
4.2 Dit bestemmingsplan 32

Hoofdstuk 5 Procedure 34

5.1 Participatie 34
5.2 Zienswijzen 34

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Pastoor Slingerstraat, achter de Sint Martinuskerk, ligt een grasveldje. Al sinds 2010 is er sprake van eventuele woningbouw in het plangebied. Woonstichting Plavei heeft nu het voornemen om ter plaatse van dit grasveldje acht levensloopbestendige rijwoningen te realiseren. De woningen worden opgedeeld in twee blokken van vier woningen.

Voor de locatie geldt het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek'. De ontwikkeling kan niet op basis van het geldende bestemmingsplan worden gerealiseerd. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt in het midden van de kern Giesbeek, aan de Pastoor Slingerstraat en de Tuinstraat. Het plangebied ligt tussen de Sint Martinuskerk en de begraafplaats in. Aan de overkant van de Pastoor Slingerstraat bevindt zich een parkeerplaats ten behoeve van de begraafplaats. De rest van de omgeving bestaat voornamelijk uit woningen.

Op de navolgende afbeeldingen zijn de globale ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven met een rood kader. Voor de exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar de verbeelding behorende tot dit bestemmingsplan.

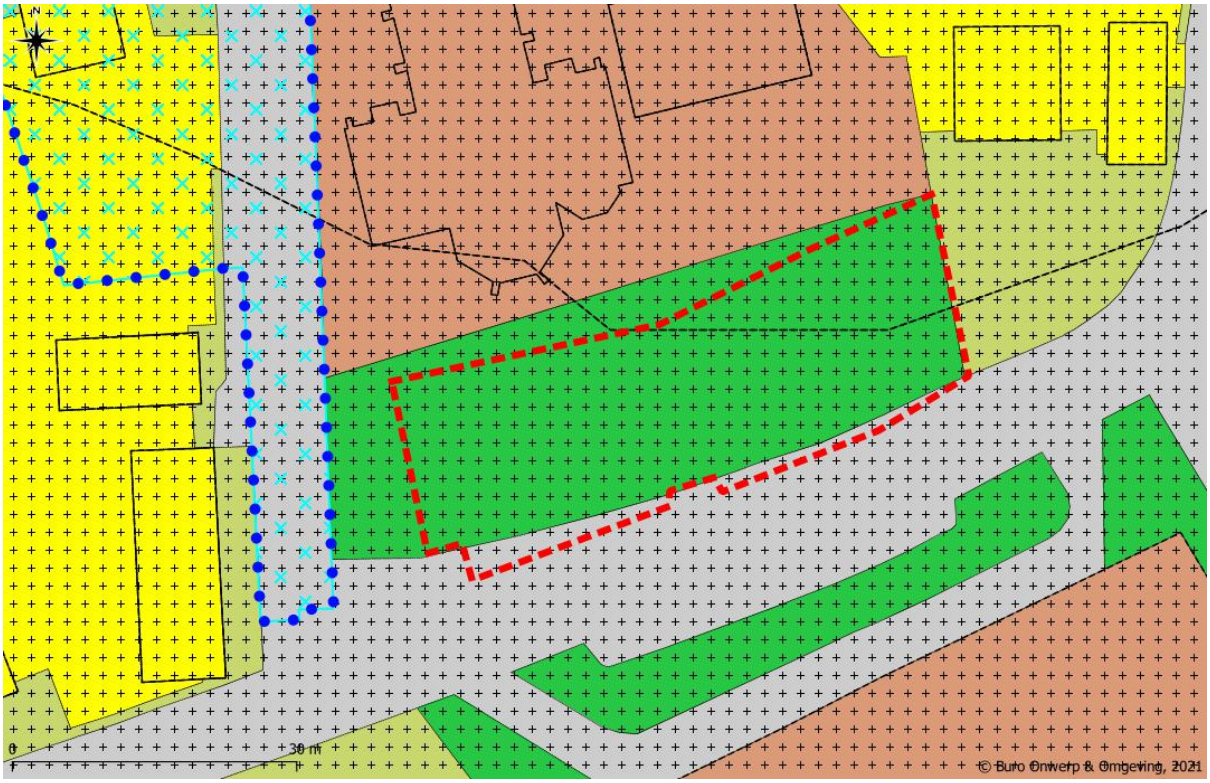
Globale ligging plangebied

Globale begrenzing plangebied

1.3 Geldende bestemmingsplannen

Ter plaatse van het plangebied geldt het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek'. Dit bestemmingsplan is op 20 april 2011 vastgesteld door de gemeenteraad van Zevenaar. Verder gelden ter plaatse de bestemmingsplannen 'Paraplubestemmingsplan Wonen' en 'Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar'. Op de navolgende afbeelding is een uitsnede van de verbeelding van het geldende bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' weergegeven. Het plangebied is daarop met een rood kader weergegeven.

Uitsnede vigerend bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek'

Op grond van het vigerend bestemmingsplan gelden ter plaatse van de locatie Pastoor Slingerstraat de bestemmingen 'Groen' en 'Verkeer - Verblijfsgebied'.

Binnen de bestemming 'Groen' zijn de gronden aangewezen voor hoofdzakelijk groen- en speelvoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, fiets- en voetpaden en overige ondergeschikte verhardingen.

Binnen de bestemming 'Verkeer - Verblijfsgebied' zijn de gronden aangewezen voor hoofdzakelijk verhardingen voor woonstraten, pleinen, auto-, fiets- en voetgangersverkeer en parkeervoorzieningen, maar ook voor bermen, groen- en speelvoorzieningen.

Tot slot geldt er voor het gehele plangebied de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie', waarbij voor een groot deel van het plangebied de functieaanduiding 'specifieke vorm van waarde - hoge archeologische verwachting' geldt. Voor een klein deel van het plangebied geldt de functieaanduiding 'specifieke vorm van waarde - onbekende archeologische verwachting'. De gronden met deze dubbelbestemming en functieaanduidingen zijn mede bestemd voor de bescherming van de vastgestelde en verwachte archeologische waarden.

De ontwikkeling voorziet in de realisatie van acht grondgebonden woningen. Op basis van het vigerende bestemmingsplan is wonen binnen het plangebied niet toegestaan. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk.

1.4 Opzet van de toelichting

Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De toelichting is opgebouwd uit vijf hoofdstukken. Het volgende hoofdstuk (Hoofdstuk 2) beschrijft de bestaande en toekomstige situatie. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van het ruimtelijke beleidskader van de verschillende overheden waaraan het plan moet voldoen en bevat de milieu- en omgevingsaspecten van het plan. De toelichting besluit met hoofdstukken over de opbouw van de planregels (Hoofdstuk 4) en de uitkomsten van de gevolgde procedure (Hoofdstuk 5).

Hoofdstuk 2 Beschrijving van het plan

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de beoogde ontwikkeling omschreven. Hierbij wordt als eerste ingegaan op de bestaande situatie in het plangebied, waarna de beoogde ontwikkeling nader toegelicht wordt.

2.2 Bestaande situatie

Het plangebied ligt tussen de Sint Martinuskerk en de begraafplaats aan de Pastoor Slingerstraat en de Tuinstraat. Het plangebied bestaat uit een grasveld waar een klein hoogteverschil in waarneembaar is. Er lopen geen paden door het plangebied. Tot slot staan er aan de oostkant van het plangebied twee bomen die gedeeltelijk met elkaar vergroeid zijn.

Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van het plangebied in de bestaande situatie.

Huidige situatie

2.3 Toekomstige situatie

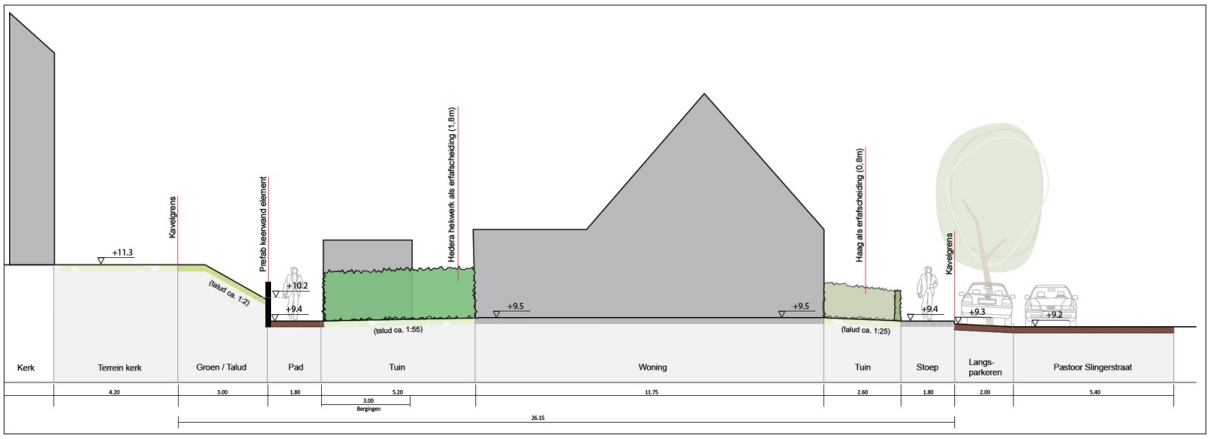
Het stedenbouwkundig plan voorziet in de toevoeging van acht nieuwe levensloopbestendige woningen in twee rijen van elk vier woningen tussen de kerk en de begraafplaats. De lengteas van de kerk bepaald de positionering van de meest westelijke rij. De oostelijke rij draait met de Pastoor Slingerstraat mee. De woningen worden één laag met een kap en krijgen in de achtertuin een berging. De dakgoothoogte wordt maximaal 4 meter en nokhoogte maximaal 8 meter.

De navolgende afbeeldingen geven een opzet van het stedenbouwkundig plan op de locatie weer en een doorsnede van de ontwikkeling op locatie. Op de doorsnede is goed het hoogteverschil in het

plangebied te zien. De tekeningen zijn ook bijgevoegd als Bijlage 1.

Ontwerp locatie Pastoor Slingerstraat

Doorsnede profiel

De voetpaden rondom het plangebied blijven openbaar toegankelijk, en door middel van beplanting wordt er gezorgd voor privacy in de tuinen. De woningen zijn bereikbaar aan de voorzijde en met een nieuw pad richting de achterzijde. De bestaande verbinding richting de kerk en de pastoriewoning blijft behouden.

De twee bestaande bomen in het plangebied worden gekapt en er worden zes nieuwe bomen terug geplant. Het talud aan de noordzijde wordt ingezaaid met bloemrijk grasland. Het bestaande groen wordt zoveel mogelijk gerespecteerd met het plan. De erfafscheidingen aan de voorzijde bestaan uit hagen. Aan de achterzijde vindt de erfafscheiding plaats door middel van hekwerk met Hedera.

Het bestaande hoogteverschil in het plangebied wordt deels opgevangen door het gebruik van keerwand elementen. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn een goede afwatering en goede toegankelijkheid van de woningen.

Parkeren vindt plaats door middel van langsparkeerplaatsen aan de Pastoor Slingerstraat. Hiervoor worden in totaal zes nieuwe parkeerplaatsen gerealiseerd. De overige parkeerbehoefte kan worden opgevangen op de parkeerplaats die zich aan de overzijde van de Pastoor Slingerstraat bevindt.

Hoofdstuk 3 Uitvoerbaarheid

3.1 Inleiding

Ten behoeve van de planologische procedure moet de uitvoerbaarheid van het plan worden aangetoond. Het al dan niet voldoen aan verschillende randvoorwaarden en uitgangspunten is bepalend voor de vraag of een nieuwe ontwikkeling ook daadwerkelijk uitvoerbaar is. Hierbij moet worden gedacht aan onder meer het ruimtelijke beleid van de hogere overheden en de gemeente zelf, milieuaspecten als geluid, bodem en hinder van bedrijven, water, externe veiligheid, archeologie en economische haalbaarheid. De beoogde ontwikkeling is op deze aspecten getoetst. In dit hoofdstuk is aangegeven wat hiervan de resultaten zijn.

3.2 Beleid

3.2.1 Algemeen

In deze paragraaf wordt een analyse gegeven van het relevante beleidskader. De beleidsnota's die direct of indirect doorwerken in voorliggend bestemmingsplan, worden in deze paragraaf behandeld. Gezien de aard en de schaal van de ontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied is het relevante beleid op Europees niveau buiten beschouwing gelaten en op Rijksniveau beperkt gehouden. Per bestuurslaag is een korte samenvatting gegeven van de meest relevante aspecten uit de verschillende beleidsnota's, alsmede de consequenties voor het voorliggende plan.

3.2.2 Rijksbeleid

Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Onderdeel van de Omgevingswet is een visie op de leefomgeving: de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Met de NOVI neemt het Rijk het voortouw voor een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Nederland. De NOVI richt zich op de volgende vier prioriteiten die onderling veel met elkaar te maken hebben en gevolgen hebben voor het inrichten van de fysieke leefomgeving:

- Ruimte maken voor de klimaatverandering en energietransitie;
- De economie van Nederland verduurzamen en het groeipotentieel behouden;
- Steden en regio's sterker en leefbaarder maken;
- Het landelijk gebied toekomstbestendig ontwikkelen.

In de NOVI staan de keuzes op nationaal niveau, maar in veel gevallen ligt de verantwoordelijkheid bij gemeenten en/of provincies. Op basis van drie uitgangspunten helpt de NOVI bij het wegen van belangen en het maken van keuzes:

- Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies;
- Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal;
- Afwentelen wordt voorkomen.

De nationale belangen zijn geborgd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het gaat bijvoorbeeld om rijksvaarwegen, defensie, ecologische hoofdstructuur, erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen en primaire waterkeringen.

Door de nationale belangen vooraf in bestemmingsplannen te borgen, wordt met het Barro bijgedragen aan versnelling van de besluitvorming bij ruimtelijke ontwikkelingen en vermindering van de

bestuurlijke drukte.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In artikel 3.1.6, lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is de ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen. Het doel van de Ladder is zorgvuldig en duurzaam ruimtegebruik, met oog voor de toekomstige ruimtebehoefte en ontwikkelingen in de omgeving. De Ladder geeft daarmee invulling aan het nationaal ruimtelijk belang gericht op een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij ruimtelijke besluiten. Dit belang staat beschreven in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte binnen een breder kader van een goed systeem van ruimtelijke ordening.

Met de ladder worden eisen gesteld aan de motivering van onder meer bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen die nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maken. De toelichting bij een bestemmingsplan of ruimtelijke onderbouwing voor een nieuwe stedelijke ontwikkeling bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien die ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Toetsing rijksbeleid

Wat onder stedelijke ontwikkeling wordt verstaan is in het Bro opgenomen. Een stedelijke ontwikkeling is volgens het besluit 'een ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen'. De ontwikkelingen in het plangebied zouden kunnen worden aangemerkt als een woningbouwlocatie. Deze term is echter niet gedefinieerd in het Bro. Uit jurisprudentie (zie bijvoorbeeld uitspraak ABRvS201501297/1/R4) blijkt dat woningbouwplannen met een maximum van elf woningen niet hoeven te worden aangemerkt als woningbouwlocatie, maar grotere woningbouwplannen wel.

Met voorliggend plan is sprake van herstructurering binnen bestaand stedelijk gebied. Voorliggend initiatief maakt in totaal acht woningen mogelijk. Ten opzichte van de vigerende planologische situatie neemt het aantal woningen in het plangebied toe met acht woningen. Het initiatief wordt dus niet aangemerkt als een nieuwe stedelijke ontwikkeling, omdat er minder dan twaalf woningen worden toegevoegd. Om die reden is de ladder voor duurzame verstedelijking niet van toepassing.

Met het initiatief zijn geen overige nationale belangen gemoeid.

3.2.3 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland'

Op 19 december 2018 is de omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' vastgesteld. In deze visie beschrijft de provincie welke richting de provincie op wil op het gebied van energie, klimaat, water, voedsel en ook hoe de provincie de omgeving wil inrichten.

Om samen een Gaaf Gelderland te bereiken, legt de provincie bij het uitvoeren van haar taken de focus op een duurzaam, verbonden en economisch krachtig Gelderland. Met behulp van zeven ambities geeft de provincie hier richting aan:

- energietransitie;
- klimaatadaptatie;
- circulaire economie;
- biodiversiteit;
- bereikbaarheid;
- economisch vestigingsklimaat;
- woon- en leefklimaat.

Voor dit bestemmingsplan is de ambitie voor het woon- en leefklimaat van toepassing. De provincie streeft naar een duurzaam en divers woon- en leefklimaat, dat steeds weet te anticiperen op ontwikkelingen. Zo worden de economische kracht en kwaliteit van leven in Gelderland versterkt, nu en in de toekomst.

Om Gelderland voor mensen en bedrijven aantrekkelijk te houden, is de kwaliteit van de leefomgeving van groot belang. Bovendien draagt een goede kwaliteit van de leefomgeving bij aan gezondheid. Goed bereikbare voorzieningen, aansprekende evenementen, unieke cultuurhistorie, inspirerende culturele voorzieningen, een mooie natuur; het is allemaal van belang. Ook goed wonen hoort daarbij. Gelderland heeft op woongebied een bijzondere positie met uiteenlopende woonkwaliteiten, zowel stedelijke als landelijke. De Gelderse streken hebben ieder hun eigen aard, waar mensen zich thuis en verbonden met elkaar voelen. In onze groeiende Gelderse steden komen veel activiteiten samen. Tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in een vitaal platteland, juist als daar krimp plaatsvindt. Om het landschap open, groen en het voorzieningenniveau op peil te houden en leegstand te voorkomen, is bouwen binnen bestaand stedelijk gebied het vertrekpunt. De provincie geeft de voorkeur aan het benutten van bestaande gebouwen en gaat voor concentraties van bebouwing. Pas als er geen andere goede mogelijkheden zijn, kan worden uitgebreid aan de randen van de steden of dorpen.

Omgevingsverordening

De provincie beschikt over verschillende instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem. De verwachting is dat de Omgevingsverordening op termijn alle regels zal gaan bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Ten aanzien van voorliggend initiatief zijn de regels ten aanzien van het onderwerp 'wonen' relevant. In de verordening wordt aangegeven dat nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen slechts zijn toegestaan wanneer dit past in het vigerende door Gedeputeerde Staten vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma, successievelijk de door Gedeputeerde Staten vastgestelde kwantitatieve opgave wonen voor de betreffende regio.

Wonen

In de verordening wordt aangegeven dat nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen slechts zijn toegestaan wanneer dit past in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde kwantitatieve opgave wonen voor de betreffende regio.

Molenbiotoop

Het plan gelegen is in een molenbiotoop. Dit betekent dat, conform de provinciale instructieregel uit de verordening (art. 2.64), de ontwikkeling geen negatief effect mag hebben op de windvang.

Toetsing provinciaal beleid

Met de realisatie van de woningen is er sprake van herstructurering binnen het bestaand stedelijk gebied van Giesbeek. Met de ontwikkeling wordt een grasveld dat al langer als potentiële woningbouwlocatie aangemerkt staat ontwikkeld. Er worden duurzame en levensloopbestendige woningen gerealiseerd. Hiermee wordt voorzien in een actuele behoefte aan woningen in de gemeente Zevenaar.

Het plan wordt zorgvuldig ingepast in de omgeving van het plangebied. De voorgenomen ontwikkeling is opgenomen in het woningbouwprogramma van de gemeente Zevenaar dat regionaal is afgestemd met de regio 'De Liemers' (zie paragraaf 3.2.4).

De ontwikkeling is gelegen op 250 tot 280 meter afstand van de molen. Op de korste afstand van 250 meter is, berekend aan de hand van de biotoopformule, een maximale hoogte mogelijk van 8,35 meter waarbij een negatief effect op de windvang uit te sluiten is. De maximale bouwhoogte van de bebouwing is in het bestemmingsplan dan ook gesteld op 8 m en voor de beplanting is een voorwaardelijke verplichting gesteld aan het planten van soorten die maximaal 8 meter hoog worden. Hiermee voldoet het initiatief aan de eisen vanuit de molenbiotoop. Bovendien heeft er afstemming met de molenaar plaatsgevonden en is ook hij akkoord.

3.2.4 Regionaal beleid

Liemerse Woonagenda 2020-2025

Op 13 oktober 2020 is door de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland de Liemerse Woonagenda 2020-2025 vastgesteld, waarmee de agenda onderdeel is van het provinciaal beleid. Bij de vaststelling van de Liemerse Woonagenda is aangegeven dat Woonvisie 2016-2020 van de gemeente nog het geldend beleidskader is.

De regionale woningbouwafspraken zijn tot stand gekomen op basis van recentelijk uitgevoerd onderzoek naar de toekomstige woonbehoeftes in de Liemers en is doorvertaald naar de verschillende gemeenten. Waar men vijf jaar geleden nog bezig was met de aanstaande krimp en het terugbrengen van de nieuwbouw aantallen, voorziet men nu dat er hard aan de slag gegaan moet worden met extra locaties om in de groeiende woningbehoefte te voorzien.

In de nieuwe woningbehoefte prognoses is er geen sprake meer van een krimp in de Liemers. De prognoses uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudensgroei zien. Voor die groeiende vraag van huishoudens zullen nieuwe woningen gebouwd moeten worden. De groei is het grootst in de komende vijf jaar (ongeveer 500 woningen per jaar). Vanaf 2025 ligt deze op ongeveer 300 per jaar en na 2030 is vooralsnog een beperkte groei van 50 woningen per jaar voorzien.

Met de woonagenda wordt sterker ingezet op bouwen naar behoefte (zowel kwalitatief als kwantitatief) en is men afgestapt van harde afspraken over het aantal te bouwen woningen. Ten opzichte van 2017 ligt het accent nu sterk op de oplopende woningtekorten en de betaalbaarheid van woningen voor midden inkomensgroepen. Volgens het woningbehoefte onderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen. De gemeente moet daarom bij nieuwbouwprojecten sturen op de te realiseren prijsklassen en het aandeel sociale huurwoningen. In de kleine kernen wordt bijvoorbeeld ingezet op specifiek maatwerk met woningbouw waarmee naar aard en omvang van de kern gericht wordt ingespeeld op de lokale woningvraag met het behouden en versterken van de groene kwaliteiten van de Liemers.

Toetsing regionaal beleid

Met de realisatie van de woningen is er sprake van herstructurering binnen het bestaand stedelijk gebied van Giesbeek. Met de ontwikkeling wordt een grasveld dat al langer als potentiële woningbouwlocatie aangemerkt staat ontwikkeld. Er worden duurzame en levensloopbestendige woningen gerealiseerd. Hiermee wordt voorzien in een actuele behoefte aan woningen in de gemeente Zevenaar. Tot slot zullen de woningen als sociale huurwoningen aangemerkt worden, waardoor er ook in

dat segment aan de actuele behoefte wordt voorzien.

Het initiatief is hiermee in lijn met de Liemerse Woonagenda.

3.2.5 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie

In 2013 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie 'Samen kijken naar de toekomst 2012-2030' vastgesteld. De visie is opgesteld als kader voor het ruimtelijk beleid tot het jaar 2030 en betreft het gehele grondgebied van Zevenaar. In het algemeen richt de gemeente zich (vanuit regionaal perspectief) met de structuurvisie op het '(ruimtelijk) faciliteren van welvaart en welzijn in Zevenaar en het bevorderen van (ruimtelijke) kwaliteit als onderdeel van de leefkwaliteit van Zevenaar'. Tijdens het structuurvisieproces is onderzocht wat daarvoor wenselijk, noodzakelijk en ook daadwerkelijk mogelijk is. Het gaat hierbij om onderwerpen op allerlei terreinen, zoals wonen, zorg, welzijn, voorzieningen en werken, maar ook over recreatie, natuur, cultuurhistorie en infrastructuur.

In de structuurvisie wordt ingezet op een vijftal hoofdopgaven:

- Versterken van de identiteit van Zevenaar met aandacht voor de diversiteit in landschappen, kernen en functies;
- Voldoende plek voor stedelijke ontwikkelingen tot 2030;
- Behoud van kwalitatief goede woon- en werkgebieden en goede voorzieningen;
- Tegengaan van versnippering van de leefomgeving incl. het leefbaar houden van de kernen;
- Nadrukkelijker inzetten op een duurzame ontwikkeling.

In de structuurvisie wordt niet specifiek ingegaan op voorliggend plangebied.

Toetsing gemeentelijk beleid

Met de realisatie van de woningen is er sprake van herstructurering binnen het bestaand stedelijk gebied van Giesbeek. Met de ontwikkeling wordt een grasveld dat al langer als potentiële woningbouwlocatie aangemerkt staat ontwikkeld. Het plangebied biedt hiermee ruimte voor stedelijke ontwikkelingen, een van de hoofdopgaven in de structuurvisie.

Er worden duurzame en levensloopbestendige woningen gerealiseerd. Hiermee wordt voorzien in een actuele behoefte aan woningen in de gemeente Zevenaar. Tot slot zullen de woningen als sociale huurwoningen aangemerkt worden, waardoor er ook in dat segment aan de actuele behoefte wordt voorzien. Hiermee draagt de ontwikkeling bij aan het behoud van kwalitatief goede woon- en werkgebieden en goede voorzieningen. Tot slot zullen de woningen duurzaam en gasloos worden uitgevoerd, waarmee er nadruk ligt op een duurzame ontwikkeling.

De twee bestaande bomen in het plangebied worden gekapt en er worden zes nieuwe bomen terug geplant. Het talud aan de noordzijde wordt ingezaaid met bloemrijk grasland. Het bestaande groen wordt zoveel mogelijk gerespecteerd met het plan.

Het initiatief is hiermee in lijn met het gemeentelijk beleid.

3.3 Milieu- en omgevingsaspecten

3.3.1 Bodem

Algemeen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet aangetoond worden dat de bodem- en grondwaterkwaliteit ter plaatse van het plangebied geschikt zijn voor het beoogde gebruik.

Toetsing

Door Buro Ontwerp & Omgeving is in december 2021 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is als Bijlage 2 bijgevoegd. De conclusies uit het onderzoek worden hierna kort behandeld.

Allereerst dient te worden opgemerkt dat het onderzoek nog uitgaat van de realisatie van zeven woningen, hetgeen wat eerst beoogd was. Dit houdt echter niet in dat het onderzoek niet representatief is. Het gehele plangebied is onderzocht, waarbij het aantal te realiseren woningen niet van belang is voor het onderzoek. Hiermee is het onderzoek representatief.

In de bodem is tot een diepte van plaatselijk 1,5 m -mv een bijmenging met sporen baksteen en incidenteel sporen glas waargenomen. Op het maaiveld en in de opgeboorde grond zijn op indicatieve wijze geen asbestverdachte materialen waargenomen.

In de bovengrond van het westelijk deel zijn, ten opzichte van de achtergrondwaarde, geen verhogingen gemeten. In de bovengrond van het oostelijk deel van het terrein is een gehalte zink boven de achtergrondwaarde gemeten. In de ondergrond met bijmenging van sporen baksteen en sporen glas liggen de gemeten gehaltes lood, zink en PAK boven de achtergrondwaarde. In het grondwater is een concentratie molybdeen boven de streefwaarde gemeten.

De resultaten van het uitgevoerde verkennend bodemonderzoek geven geen aanleiding tot het uitvoeren van een aanvullend of nader onderzoek. Op basis van het uitgevoerde verkennend bodemonderzoek wordt geconcludeerd dat er geen milieuhygiënische belemmeringen zijn voor de voorgenomen ontwikkeling.

Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoering van het initiatief.

3.3.2 Geluid

Algemeen

De mate waarin het geluid, veroorzaakt door het wegverkeer en/of door industrie, onder andere het woonmilieu mag belasten, is geregeld in de Wet geluidhinder (Wgh). Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet volgens de Wgh worden aangetoond dat gevoelige functies, zoals een woning, een aanvaardbare geluidsbelasting hebben als gevolg van omliggende (spoor)wegen en industrieterreinen. Indien nieuwe geluidsgevoelige functies worden toegestaan, stelt de Wgh de verplichting akoestisch onderzoek te verrichten naar de geluidsbelasting ten gevolge van omliggende (spoor)wegen en industrieterreinen.

Toetsing

Het plangebied grenst aan de Pastoor Slingerstraat en de Tuinstraat. Beide wegen betreffen 30 km/u wegen. De Wet geluidhinder is niet van toepassing op wegen die liggen binnen een woonerf en voor 30 km/u-wegen, omdat er geen onderzoekszones gelden. Deze wegen veroorzaken meestal geen geluidsbelastingen boven de voorkeurswaarde. Daarnaast zijn de verkeersintensiteiten op beide wegen laag. Om deze reden kan een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai achterwege blijven en is verdere toetsing aan het aspect geluid niet noodzakelijk.

Conclusie

Het aspect geluid vormt geen belemmering voor de uitvoering van de ontwikkeling.

3.3.3 Luchtkwaliteit

Algemeen

De Wet luchtkwaliteit (verankerd in de Wet milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2) is een implementatie

van diverse Europese richtlijnen omtrent luchtkwaliteit, waarin onder andere grenswaarden voor vervuilende stoffen in de buitenlucht zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu. In Nederland zijn stikstofdioxide (NO_2) en zwevende deeltjes als PM_{10} (fijn stof) de maatgevende stoffen waar de concentratieniveaus het dichtst bij de grenswaarden liggen. Overschrijdingen van de grenswaarden komen, uitzonderlijke situaties daargelaten, bij andere stoffen niet voor. Vanaf 1 januari 2015 dient het bevoegd gezag de luchtkwaliteit ook te toetsen aan de grenswaarde voor $PM_{2,5.}$ Op basis van onderzoek door het Planbureau voor de Leefomgeving kan worden gesteld dat als aan de grenswaarden voor PM_{10} wordt voldaan, ook aan de grenswaarde voor $PM_{2,5}$ wordt voldaan.

Hoewel de luchtkwaliteit de afgelopen jaren flink is verbeterd, kan Nederland niet voldoen aan de luchtkwaliteitseisen die in 2010 van kracht zijn geworden. De EU heeft Nederland derogatie (uitstel) verleend op grond van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit betreft een gemeenschappelijke aanpak van het Rijk en diverse regio's om samen te werken aan een schonere lucht, waarbij ruimte wordt geboden aan noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Plannen die in betekenende mate bijdragen aan luchtverontreiniging worden opgenomen in een gebiedsgericht programma van het NSL. Het maatregelenpakket in het NSL is hiermee in evenwicht en zodanig dat op termijn de luchtkwaliteit in heel Nederland onder de grenswaarden ligt. Plannen die 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan luchtverontreiniging hoeven niet langer individueel getoetst te worden aan de Europese grenswaarden aangezien deze niet leiden tot een significante verslechtering van de luchtkwaliteit. Deze grens is in de AMvB NIBM gelegd bij 3% van de grenswaarde van een stof: Voor NO_2 en PM_{10} betekent dit dat aannemelijk moet worden gemaakt dat het project tot maximaal 1,2 µg/m³ verslechtering leidt. Voor een aantal functies (o.a. woningen, kantoren, tuin- en akkerbouw) is dit gekwantificeerd in de ministeriële regeling NIBM.

Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening wordt afgewogen of het aanvaardbaar is het project op deze plaats te realiseren. Hierbij kan de blootstelling aan luchtverontreiniging een rol spelen, ook als het project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging. Er is sprake van een significante blootstellingsduur als de verblijfsduur die gemiddeld bij de functie te verwachten is een aanzienlijk deel van de dag betreft. Volgens de toelichting op de Regeling Beoordeling luchtkwaliteit is dit onder andere het geval bij een woning, school of sportterrein.

Gevoelige bestemmingen als scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van de gelijknamige AMvB extra bescherming. Substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 meter van een provinciale weg of 300 meter van een Rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden, waardoor geen onacceptabele gezondheidsrisico's optreden.

Toetsing

Volgens de ministeriële regeling NIBM draagt een bouwplan met minder dan 1.500 woningen niet in betekenende mate bij aan de luchtverontreiniging. Toetsing aan de grenswaarden is derhalve niet noodzakelijk.

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is de lokale luchtkwaliteit onderzocht, zodat onacceptabele gezondheidsrisico's kunnen worden uitgesloten. Hiertoe is de monitoringstool uit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) van de rijksoverheid geraadpleegd. De monitoringstool geeft inzicht in de concentraties stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}) in het plangebied tussen 2020 en 2030. De monitoringstool kent scenario's zonder en met lokale maatregelen die er voor moeten zorgen dat op termijn overal aan de grenswaarden wordt voldaan. Beide typen scenario's laten in de toekomst een afname van de concentraties zien. Dit komt doordat bedrijven en het verkeer steeds schoner worden door technologische verbeteringen. De monitoringstool maakt duidelijk dat de concentraties luchtvervuilende stoffen in de peiljaren 2020 en 2030 in het plangebied onder de grenswaarden liggen die op Europees niveau zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu tegen schadelijke gevolgen van luchtverontreiniging. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor

beperkt en leidt niet tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's.

In het plangebied worden geen gevoelige functies beoogd zoals bedoeld in het 'Besluit gevoelige bestemmingen'. Toetsing aan de grenswaarden is daarom niet noodzakelijk.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het initiatief.

3.3.4 Externe veiligheid

Algemeen

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het verminderen en beheersen van risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen in inrichtingen en tijdens het transport ervan. Op basis van de criteria zoals onder andere gesteld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) worden bedrijven en activiteiten geselecteerd die een risico op zware ongevallen met zich mee (kunnen) brengen. Daarbij gaat het vooral om de grote chemische bedrijven, maar ook om kleinere bedrijven als LPG-tankstations en opslagen van bestrijdingsmiddelen. Daarnaast zijn (hoofd)transportassen voor gevaarlijke stoffen, zoals buisleidingen, spoor-, auto-, en waterwegen, ook als potentiële gevarenbron aangemerkt.

Het externe veiligheidsbeleid heeft tot doel zowel individuele burgers als groepen burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Om dit doel te bereiken zijn gemeenten en provincies verplicht om bij besluitvorming in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Wet milieubeheer en de Wet op de ruimtelijke ordening de invloed van een risicobron op zijn omgeving te beoordelen. Daartoe wordt binnen het werkveld van de externe veiligheid veelal het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR) gehanteerd.

Het plaatsgebonden risico is de kans dat een persoon die zich gedurende een jaar onafgebroken onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Dit risico wordt per bedrijf en transportas vastgelegd in contouren. Er geldt een contour waarbinnen deze kans $1x10^{-6}$ (één op de miljoen) bedraagt.

Het groepsrisico is een berekening van de kans dat een groep personen binnen een bepaald gebied overlijdt ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. De oriëntatiewaarde geeft hierbij de indicatie van een aanvaardbaar groepsrisico. Indien een ontwikkeling is gepland in de nabijheid van een risicobron geldt afhankelijk van de ontwikkeling een verantwoordingsplicht voor het toelaten van gevoelige functies.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Voor bepaalde risicovolle bedrijven geldt het Besluit externe veiligheid inrichtingen en Regeling externe veiligheid inrichtingen (Bevi en Revi). Hierin zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd.

Circulaire effectafstanden LPG-tankstations

In de circulaire is de effectbenadering uitgewerkt voor LPG-tankstations. Het bevoegd gezag wordt verzocht om rekening te houden met een effectafstand van 60 meter tot (beperkt) kwetsbare objecten. Dit wil zeggen dat deze afstand in beginsel aangehouden moet worden, maar dat gemotiveerd afwijken is toegestaan door het treffen van veiligheidsmaatregelen. Daarnaast wordt verzocht om rekening te houden met een effectafstand van 160 meter tot zeer kwetsbare objecten. Naast de circulaire blijft ook de toetsing aan het Bevi noodzakelijk.

Transport van gevaarlijke stoffen (water, spoor, weg)

Voor de beoordeling van de risico's vanwege transport van gevaarlijke stoffen geldt het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt en basisnet), met als uitvloeisel het zogeheten Basisnet en de bijbehorende regeling Basisnet.

Transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

Voor de beoordeling van de risico's van transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb en Revb). Naast de toetsing aan het plaatsgebonden risico en het groepsrisico is hierin vastgelegd dat aan weerszijden van een buisleiding een bebouwingsvrije afstand moet worden aangehouden voor beheer en onderhoud aan de buisleidingen.

Toetsing

De ontwikkeling voorziet in de realisatie van acht nieuwe woningen, waarmee acht nieuwe kwetsbare objecten in het plangebied worden gerealiseerd. Het plangebied maakt zelf geen risicovolle activiteiten met gevaarlijke stoffen mogelijk en vormt daarmee geen risicobron. De navolgende afbeelding bevat een fragment van de risicokaart Nederland. De globale ligging van het plangebied is aangeduid met een zwarte cirkel.

Uitsnede risicokaart Nederland

Volgens de Risicokaart bevinden zich in de directe omgeving van het plangebied geen stationaire of mobiele risicobronnen.

Op circa 2.620 meter ten zuiden van het plangebied ligt de spoorweg Arnhem - Zutphen. Over deze spoorweg vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Het invloedsgebied van deze spoorweg bedraagt 4.000 meter en is gelegen over het plangebied. Om deze reden is het noodzakelijk om een beperkte verantwoording van het groepsrisico op te stellen.

Beperkte verantwoording groepsrisico

De maatgevende scenario's voor de mogelijkheden voor de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid waarbij het plangebied binnen het invloedsgebied van brandbare gassen en toxische vloeistoffen/gassen ligt is een wolkbrandexplosie en een toxische wolk. navolgend is vanuit deze scenario's ingegaan op de mogelijkheden voor de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

De mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp

Bij een calamiteit zal de brandweer zich inzetten om effecten ten gevolge van het incident te beperken of te voorkomen. Deze inzet zal voornamelijk plaatsvinden bij de bron. De brandweer richt zich dan niet direct op het bestrijden van effecten in of nabij het plangebied. Eventuele secundaire branden in het plangebied kunnen met behulp van de primaire bluswatervoorzieningen worden bestreden door de brandweer. De mogelijkheden voor bestrijdbaarheid worden daarom niet verder in beschouwing genomen.

De mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen

Bij een calamiteit is het belangrijk dat de aanwezigen in het plangebied worden geïnformeerd hoe te handelen bij een incident. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde waarschuwings- en alarmeringspalen (WAS-palen) of NL-alert. Bij een scenario waarin toxische stoffen vrijkomen, is het advies om te schuilen in een gebouw, waarvan ramen, deuren en ventilatie gesloten kunnen worden. Bij een wolkbrandexplosie scenario is het advies om te vluchten van de risicobron af.

Advies VGGM

De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden heeft, in de memo bijgevoegd als Bijlage 3, aangegeven dat het plangebied goed bereikbaar is voor de hulpdiensten.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het initiatief.

3.3.5 Bedrijven en milieuzonering

Algemeen

Indien door middel van een plan nieuwe, milieuhindergevoelige functies mogelijk worden gemaakt, dient te worden aangetoond dat deze niet worden gerealiseerd binnen de hinderzone van omliggende bedrijven. Anderzijds mogen milieuhindergevoelige functies in de directe omgeving van het plangebied niet negatief worden beïnvloed door de ontwikkelingen die met een plan mogelijk worden gemaakt.

Wat betreft de aanbevolen afstanden tussen bedrijvigheid en gevoelige functies, zoals wonen, is de brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten geraadpleegd. Hierin worden richtafstanden voor het omgevingstype 'gemengd gebied' als 'rustige woonwijk' en 'rustig buitengebied' aanbevolen.

Gemengde gebieden betreffen gebieden die langs hoofdinfrastructuur liggen en/of gebieden met matige tot sterke functiemenging. In een rustige woonwijk en het buitengebied komen vrijwel geen andere functies voor. De richtafstanden gelden voor een gemiddeld nieuw bedrijf en gaan uit van het gebiedstype 'rustig woongebied'. Voor gemengde gebieden kunnen de richtafstanden worden verminderd. De afstand wordt gemeten vanaf het op de verbeelding aangeduide deel voor de bedrijfsmatige activiteit tot aan de gevel van de woningen gelegen buiten het betreffende perceel.

Toetsing

Bedrijvigheid in het plangebied

Binnen het plangebied worden geen functies gerealiseerd die milieuhinder veroorzaken. De woningen kunnen worden aangemerkt als milieuhindergevoelig.

Bedrijvigheid in de omgeving van het plangebied

Naast voorgenoemde toetsing moet onderzocht worden of de functies in het plangebied hinder ondervinden van hinderveroorzakende functies in de omgeving van het plangebied. Het plangebied maakt deel uit van een 'rustig woongebied'. Er zijn twee functies in de omgeving van het plangebied die eventuele hinder kunnen veroorzaken:

1. Sint Martinus kerk, Kerkstraat 39
2. RK Begraafplaats St. Martinus, Pastoor Slingerstraat 44a

De navolgende tabel laat zien hoe de functies kunnen worden gecategoriseerd op basis van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Daarnaast geeft de tabel de minimaal aanbevolen richtafstanden (in meters) aan voor deze functies.

Functie	Geur	Stof	Geluid	Gevaar	Grootste afstand (minimaal)	Afstand tot nieuwe woningen
Kerkgebouwen e.d.	0	0	30	0	30	circa 10 m
Begraafplaatsen	0	0	10	0	10	circa 25 m

Het plangebied valt buiten de richtafstand van 'Begraafplaatsen' en vormt hiermee geen belemmering voor de ontwikkeling.

Het plangebied valt binnen de richtafstand van 'Kerkgebouwen e.d.'. Maatgevend voor de te verwachten hinder afkomstig van een kerk is het geluid dat afkomstig is van het luiden van de klokken. De kerkklok van de Sint Martinus kerk bevindt zich aan de andere zijde van de kerk, aan de Kerkstraat. Hiermee is de afstand tussen het plangebied en de kerkklok circa 55 meter. Deze afstand valt ruim buiten de richtafstand van 30 meter.

Daarnaast is de kerk in de bestaande situatie niet meer in gebuik. Er wordt gezocht naar een nieuwe, passende invulling van het kerkgebouw. Om deze reden is het niet mogelijk een nader onderzoek uit te voeren naar geluidhinder afkomstig van de kerk. In de huidige situatie is er daarmee geen hinder vanuit de kerk. Tot slot vallen andere woningen rondom de kerk al binnen de richtafstand van 30 meter

Het bestemmingsplan laat veel nieuwe functies toe, met een maximale richtafstand van 30 meter. Het kan mogelijk zijn dat er in de toekomst een situatie ontstaat waarbij een nieuwe functie in het kerkgebouw eventueel hinder veroorzaakt op de nieuw te bouwen woningen. Dit is echter niet aannemelijk, en bij het in gebruik nemen van een nieuwe functie kunnen eventuele geluidwerende maatregelen worden getroffen.

Hiermee vormt de kerk geen belemmering voor de ontwikkeling.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat vanuit het aspect bedrijven en milieuzonering geen belemmeringen aanwezig zijn voor de uitvoerbaarheid van het initiatief.

3.3.6 Water

Beleid

Het waterbeleid van Rijk en provincie is gericht op een veilig en goed bewoonbaar land met gezonde, duurzame watersystemen. Het plangebied ligt in het beheersgebied van het Waterschap Rijn en IJssel.

In het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van Waterschap Rijn en IJssel staat beschreven wat de doelen zijn voor de komende zes jaar in de Achterhoek en Liemers en hoe het waterschap deze wil halen. Naast het uitvoeren van kerntaken zijn het aanpassen van de leefomgeving aan de gevolgen van klimaatverandering en waterveiligheid de grootste prioriteiten. Ook een schone leefomgeving en de circulaire economie en energietransitie staan hoog op de agenda.

Voor het waterbeheerprogramma zijn de werkzaamheden van het waterschap weergegeven in vier thema's.

Klimaatrobuust gebied

De ambitie is om richting 2050 wendbaar invulling te geven aan het beheer, het onderhoud en de inrichting van het regionaal watersysteem. Dit wordt gedaan in combinatie met aanpassingen in gebruik en inrichting van de omgeving, zodat jaarrond een optimale balans tussen te nat en te droog wordt bereikt en tegelijkertijd inwoners, bedrijven en medeoverheden voldoende weerbaar zijn tegen de onvermijdelijke gevolgen van extreem weer.

Veilig gebied

De bescherming tegen hoog water is een randvoorwaarde om veilig te kunnen wonen en werken in ons gebied. Het waterschap zorgt voor veilige dijken, nu en in de toekomst. Dat wordt gedaan door dagelijks beheer van de keringen en door continu inzicht in de keringen. Het beheer wordt op een duurzame wijze uitgevoerd en er wordt gewerkt aan behoud en verhoging van de biodiversiteit van de dijken. De ambitie is dat de keringen van het waterschap in 2050 voldoen aan de nieuwe normen voor waterveiligheid, en dat daarbij wendbaar ingespeeld wordt op ontwikkelingen.

Circulaire Economie en Energietransitie

Het waterschap wil bij het uitvoeren van haar primaire taak zoveel mogelijk bijdragen aan het beperken van klimaatverandering. Daarbij wil zij in 2050 onderdeel zijn van een 100% circulaire economie waarin de taken klimaatneutraal worden uitgevoerd.

Gezonde leefomgeving

Het waterschap zorgt voor een schoon en gezond watersysteem voor de mensen en de natuur in het gebied. Het waterschap streeft ernaar dat het water in de leefomgeving geschikt is voor verschillende maatschappelijke functies en dat het geen risico's oplevert voor de volksgezondheid. Het doel is een oppervlaktewatersysteem te bereiken dat optimaal is voor ecologisch functioneren en biodiversiteit en natuurwaarden daarbinnen en -buiten bevordert.

Waterhuishoudkundig plan

Door Buro Ontwerp & Omgeving is in mei 2022 een waterhuishoudkundig plan opgesteld. Dit waterhuishoudkundig plan is als Bijlage 4 bijgevoegd. De conclusies van dit onderzoek worden hieronder kort behandeld.

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een grasveld waar een klein hoogteverschil in waarneembaar is. Er lopen geen paden door het plangebied. Tot slot staan er aan de oostkant van het plangebied twee bomen die gedeeltelijk met elkaar vergroeid zijn. In de huidige situatie is het plangebied volledig onverhard.

Toekomstige situatie

Het stedenbouwkundig plan voorziet in de toevoeging van acht nieuwe levensloopbestendige woningen in twee rijen van elk vier woningen tussen de kerk en de begraafplaats. De lengteas van de kerk bepaald de positionering van de meest westelijke rij. De oostelijke rij draait met de Pastoor Slingerstraat mee. De woningen worden één laag met een kap en krijgen in de achtertuin een berging.

In de navolgende tabel is de verhouding van verharde/onverharde oppervlaktes in de toekomstige situatie binnen het plangebied opgenomen. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat de tuinen voor 20% voorzien worden van een verharding.

Nieuwe situatie	Oppervlakte (m^2)	Percentage
Woningen	589	34,2
Bergingen	50	2,9
(voet)paden + traptreden + keerwanden	347	20,2
Verharding tuinen (20%)	79	4,6
Subtotaal verhard	*1.065*	*61,8*
Tuinen (80%)	361	18,4
(openbaar) groen	341	19,8
Subtotaal onverhard	*657*	*38,2*
Totaal	1.722	100

Ten opzichte van de huidige situatie zal het verhard oppervlak met circa 1.065 m^2 toenemen.

Benodigde waterberging

De gemeente heeft als uitgangspunt dat de afvoer van het regenwater van het dak en de verharding op eigen terrein verwerkt dient te worden. Dit kan bijvoorbeeld door het regenwater middels waterberging en/of een infiltratievoorziening in combinatie met een verticale infiltratieput in de grond te infiltreren. De afvoer van overtollig regenwater (bij een stortbui) uit de infiltratievoorziening dient met een overstort bovengronds zichtbaar te worden afgevoerd naar openbaar terrein (straat) of naar een wadi.

In de toekomstige situatie zal naar verwachting het verhard oppervlak circa 1.065 m^2 zijn. Voor dit plangebied betekent dat er met een bergingseis vanuit de Gemeente Zevenaar van 60 mm per m^2, een waterberging van 64 m^3 gerealiseerd moet worden. Op basis van de bergingseis van het Waterschap Rijn en IJssel (80 mm/m^2) dient de benodigde berging 85 m^3 te bedragen.

Omgang hemelwater

In overleg met de gemeente en het waterschap is afgesproken dat het hemelwater van de voorzijde (zuidzijde) van de daken en de (tuin)verharding boven- of ondergronds op de nieuwe erfgrens via de openbare verharding (trottoir en parkeervakken) mag afstromen naar de weg Pastoor Slingerstraat. Via de kolken in de rijweg wordt het overtollig hemelwater via het infiltratieriool verwerkt. Indien het hemelwater ondergronds (ter plaatse van de tuin) wordt aangeboden, wordt geadviseerd een bladvanger in de regenpijp aan te brengen. Het verhard oppervlak aan de voorzijde is circa 391 m^2 waarbij de waterberging bij 60 mm circa 24 m^3 is en bij 80 mm circa 32 m^3 bedraagt.

Het hemelwater aan de achterzijde (noordzijde) van de daken (woning en schuurtjes) zal via de regenpijpen en ondergrondse leiding worden verzameld. Het verzamelde regenwater zal op de erfgrens bovengronds worden aangeboden. Het regenwater zal vervolgens via het achterpad naar de wadi worden geleid. In de wadi wordt het hemelwater geborgen en zal het infiltreren in de bodem. Het verhard oppervlak aan de achterzijde is circa 674 m^2 waarbij de waterberging bij 60 mm circa 41 m^3 is en bij 80 mm circa 54 m^3 bedraagt.

De bergingscapaciteit van de wadi inclusief berging in de drain, het cunet en de bodemlaag van de wadi is circa 56,24 m³ bij 0,4 m vulling. Bij een maximale waterstand (tot laagste maaiveld) van 0,50 m ten opzichte van de bodem, is de bergingscapaciteit circa 68,22 m³. In de ondergrond van de wadi infiltreert het geborgen hemelwater. De leeglooptijd van de wadi is circa 12,56 uur.

Doorlatendheid bodem

De bodem ter plaatse van de wadi bestaat uit matig fijn zand met een kleilaag. De grond, tot circa 2,1 m-mv wordt als ongeschikt voor infiltratie beschouwd en is niet onderzocht. De doorlatendheid van de onderzochte bodemlaag (vanaf 2,1 m-mv en dieper) bestaande uit matig siltig en matig fijn zand, varieert tussen de circa 2,3 en circa 2,4 m/dag. De doorlatendheid van de onderzochte bodem wordt beoordeeld als 'goed doorlatend', de onderzochte lagen worden hiermee geschikt geacht voor infiltratie. Grondverbetering ter plaatse van de wadi is noodzakelijk. De kleilaag dient ontgraven te worden.

Riolering

Door de realisatie van de woningen wordt een toename van de DWA verwacht bij de ontwikkeling. Deze toename bedraagt naar inschatting circa 2,5 m^3 per etmaal, uitgaande van 8 woningen, en een verbruik van 125 l per bewoner per etmaal.

Watertoets

Het plangebied ligt in het beheersgebied van het waterschap Rijn en IJssel. Voor het doorlopen van de watertoets gebruikt dit waterschap de website www.dewatertoets.nl. Het waterschap kijkt, op basis van de antwoorden die op de website worden ingevuld, of bij de ruimtelijke ontwikkeling voldoende rekening is gehouden met de waterhuishouding ter plaatse en geeft een wateradvies.

Op basis van de ingevulde digitale watertoets wordt door het waterschap geconcludeerd dat er waterstaatkundige belangen zijn. Deze belangen zijn zodanig van aard en omvang dat overleg met het waterschap gewenst is. De ingevulde watertoets is als bijlage bij het waterhuishoudkundig plan bijgevoegd.

Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied zijn geen negatieve gevolgen te verwachten voor de waterhuishouding ter plaatse. Het aspect water vormt daarmee geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

3.3.7 Archeologie en cultuurhistorie

Algemeen

Op basis van artikel 3.1.6, vijfde lid, onderdeel a, van het Bro moet bij ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst, hoe er wordt omgegaan met de aspecten archeologie en cultuurhistorie. De bescherming van archeologische waarden is verankerd in de Erfgoedwet. Het belangrijkste doel van deze wet is de bescherming van de aanwezige en de te verwachten archeologische waarden door het reguleren van bodemverstorende activiteiten.

Toetsing

Archeologie

Door Hamaland Advies is in juli 2020 een archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek naar het plangebied uitgevoerd. Dit onderzoek is als Bijlage 5 bijgevoegd. De conclusies uit het

onderzoek worden hierna kort behandeld.

Allereerst dient te worden opgemerkt dat het onderzoek nog uitgaat van de realisatie van zeven woningen, hetgeen wat eerst beoogd was. Dit houdt echter niet in dat het onderzoek niet representatief is. Het gehele plangebied is onderzocht, waarbij het aantal te realiseren woningen niet van belang is voor het onderzoek. Hiermee is het onderzoek representatief.

Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het plangebied gelegen is op de stroomrug van de IJssel die actief is geweest van 250 nC tot 1.200 nC. Er geldt door de eroderende werking van de IJssel een lage trefkans op archeologische resten uit de periode Laat-Paleolithicum-Bronstijd. Voor de periode van de Ijzertijd tot en met de Late Middeleeuwen geldt er een hoge verwachting. De periode van de Tweede Wereldoorlog heeft een lage verwachting.

Het agrarisch verleden van het plangebied heeft voor een bodemverstoring van ca. 0,50 m-mv gezorgd. Onder de subrecente bouwvoor is waarschijnlijk sprake van komafzettingen op beddingzand van de IJssel.

Booronderzoek

Op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek kan geconcludeerd worden dat in het plangebied sprake is van een oude stroomrug van de IJssel waarbij beddingafzettingen en oeverafzettingen zijn gevormd die bewoond zijn geweest, vermoedelijke vanaf de Late Middeleeuwen of de Vroege Nieuwe Tijd. Als gevolg van de ligging op de flank van de stroomrug is het maaiveld in de 19e en 20e eeuw opgehoogd, om het oorspronkelijke hoogteverschil van het maaiveld te nivelleren, waardoor een perceel van min of meer gelijke hoogte is ontstaan achter de Sint Martinus kerk. Op grond van de onderzoeksresultaten van het booronderzoek is de hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode van de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd bevestigd.

Selectieadvies

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek is geadviseerd om een vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren indien de geplande bodemingrepen dieper gaan dan 50 cm-mv. Een vervolgonderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek. Voorafgaand aan gravend onderzoek dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat getoetst wordt door de archeologisch adviseur van de gemeente (drs. J. Habraken, Regioarcheoloog van de ODRA).

Proefsleuvenonderzoek

Door ADC ArcheoProjecten is in september 2022 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is bijgevoegd als Bijlage 6. Hieronder worden de conclusies van dit onderzoek kort behandeld.

Tijdens het onderzoek zijn twee proefsleuven aangelegd met een oppervlakte van circa 160 m^2. Tijdens het onderzoek zijn één vondst- en drie spoornummers uitgeschreven. De vondst is een restant van een terracotta bloempot wiens aanwezigheid op het terrein samenhangt met het gebruik van het perceel als boomgaard tot het begin van de 20e eeuw.

De genummerde sporen bleken bij nader onderzoek niet archeologisch te zijn. Eén spoor bleek natuurlijk in aard te zijn, een ander is verblauwing dat samenhangt met de aanwezigheid van een ketenpark dat enkele jaren op het terrein aanwezig is geweest. Het ontbreken van duidelijke archeologische sporen of vondsten zorgt ervoor dat er geen vindplaats is die gewaardeerd kan worden.

De archeologisch adviseur van de gemeente (drs. J. Habraken, Regioarcheoloog van de ODRA) heeft

middels een brief aangegeven akkoord te zijn met het uitgevoerd onderzoek en onderschrijft de uitkomsten van dit onderzoek. Hiermee is vervolgonderzoek niet noodzakelijk. De brief van drs. J. Habraken is bijgevoegd als Bijlage 7.

Cultuurhistorie

In het plangebied zijn geen monumenten of andere cultuurhistorische waarden aanwezig.

Conclusie

Het aspect archeologie en cultuurhistorie vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

3.3.8 Ecologie

Algemeen

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, in beeld worden gebracht of er sprake is van invloeden op natuurwaarden en beschermde soorten.

Toetsing

Gebiedsbescherming

Ruimtelijke ingrepen in of nabij Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten zijn niet toegestaan wanneer deze significante negatieve effecten op de kernkwaliteiten veroorzaken. Gelet op de voorgenomen ingrepen ter plaatse is voor de locatie door Buro Ontwerp & Omgeving in juli 2020 een quickscan uitgevoerd (geüpdatet in februari 2022). Deze quickscan is als Bijlage 8 bijgevoegd.

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Rijntakken, bevindt zich op circa 350 meter afstand ten noorden van de onderzoekslocatie. Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en de aard van de werkzaamheden kunnen direct negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten. Indirecte negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen echter niet op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied ligt op circa 710 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en circa 330 meter van de Groene Ontwikkelingszone (GO). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Van één soort is de aanwezigheid in het plangebied niet uit te sluiten. Hieronder wordt ingegaan op de bescherming en de mogelijke effecten die de soort kan ondervinden door de werkzaamheden.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied twee gewone esdoorns aangetroffen. Deze esdoorns zullen vanwege de ontwikkeling worden gekapt. In deze esdoorns bevinden zich verschillende holen. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Gelet op de geschiktheid van de bomen voor vleermuizen, is aanvullend onderzoek naar vleermuizen nodig.

Nader onderzoek ecologie

Er is, na aanleiding van de quickscan natuurtoets, een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd in en rondom het plangebied. Dit onderzoek is bijgevoegd als Bijlage 9.

Uit dit onderzoek blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het plangebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

Stikstof

Er is op voorhand niet uit te sluiten of er sprake is van een significante toename van stikstofdepositie op het nabijgelegen Natura 2000-gebied. De uitvoering van een stikstofdepositieonderzoek is daarom noodzakelijk en moet middels AERIUS-berekening uitgevoerd worden. Door Buro Ontwerp & Omgeving is een AERIUS-berekening uitgevoerd, dat is bijgevoegd als Bijlage 10.

Uit de AERIUS-berekening blijkt dat er geen stikstofdepositie groter dan 0,00 mol/ha/jaar plaatsvindt in de gebruiksfase.

Er dient nog een nader onderzoek uit te worden gevoerd conform de nieuwe AERIUS-calculator.

Conclusie

Het aspect ecologie vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het initiatief.

3.3.9 Verkeer en parkeren

Algemeen

Bij ruimtelijke plannen moet worden aangetoond dat de ontwikkeling geen negatieve gevolgen heeft voor de verkeer- en parkeersituatie ter plaatse.

Toetsing

Verkeer

Ten opzichte van de vigerende planologische, dan wel huidige situatie neemt het aantal woningen in het plangebied toe met acht woningen. Er is daarmee sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen van en naar het plangebied. Om de toename van de verkeersbewegingen van en naar het plangebied te berekenen, wordt er gebruik gemaakt van de kengetallen van het CROW. Voor de berekening van de toename van het aantal verkeersbewegingen is uitgegaan van een woning in de categorie 'huur, huis, sociale huur' in een weinig stedelijk gebied in de rest van de bebouwde kom. Hiervoor geldt de norm van 6 verkeersbewegingen per dag. Dit geeft een maximale toename van in totaal 48 verkeersbewegingen per dag. De woningen in het plangebied worden ontsloten op de Pastoor Slingerstraat. Deze weg heeft voldoende capaciteit om de beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen op te vangen.

Parkeren

De parkeerbehoefte als gevolg van de ontwikkeling neemt ten opzichte van de vigerende planologische, dan wel vergunde situatie toe. Om de parkeerbehoefte te bepalen, is gebruik gemaakt van de kengetallen van het paraplubestemmingsplan 'parkeren gemeente Zevenaar' van de gemeente Zevenaar. De gemeente categoriseert het plangebied als 'rest bebouwde kom'. De woningen kunnen worden aangemerkt als 'Huurhuis, sociale huur'. Hiervoor wordt een parkeernorm van 1,6 parkeerplaatsen per woning gehanteerd.

Er worden per saldo acht woningen toegevoegd aan het plangebied. Dat betekent dat er voor de ontwikkeling (12,8) afgerond dertien extra parkeerplaatsen benodigd zijn. Binnen het plangebied worden zes extra parkeerplaatsen in de openbare ruimte gerealiseerd. De overige parkeerbehoefte van zeven parkeerplaatsen moet worden opgevangen op parkeerplaatsen die in de omgeving van het plangebied liggen.

Om deze reden is door DVm Bouw en Vastgoed in juni 2022 een parkeeronderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is bijgevoegd als Bijlage 11. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat er op circa 100 meter loopafstand van het plangebied een zevental openbare parkeerplaatsen zijn gevestigd. In totaal zijn hier 58 parkeerplaatsen aanwezig. Het onderzoek toont aan dat er van de 58 openbaar aanwezige parkeerplaatsen, er gemiddeld 37,8 plaatsen vrij zijn. Dit is het gemiddelde genomen van alle onderzoeken. Het minst aantal beschikbare vrije parkeerplaatsen bedroeg 34 stuks parkeerplaatsen.

Met het gebruik van zeven parkeerplaatsen door voorliggende ontwikkeling, zullen er gemiddeld 37,8 - 7 = 31,8 parkeerplaatsen vrij zijn op basis van het uitgevoerde parkeeronderzoek. Uitgaande van het minst aantal beschikbare parkeerplaatsen tijdens het parkeeronderzoek, dan blijkt dat er nog 34 -7 = 27 parkeerplaatsen vrij blijven. Gezien het voorgaande kunnen de 7 extra benodigde parkeerplaatsen ruimschoots opgenomen worden binnen het onderzoeksgebied, zodanig dat er geen overmatige parkeerdruk ontstaat.

Conclusie

Het aspect verkeer en parkeren vormt geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

3.3.10 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

Voorliggend bestemmingsplan maakt een bouwplan mogelijk, dat is benoemd in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Dit betekent dat tegelijkertijd met dit bestemmingsplan een exploitatieplan moet worden vastgesteld, waarmee de gemeente de door haar te maken kosten kan verhalen op de initiatiefnemer. Een exploitatieplan hoeft niet vastgesteld te worden indien verhaal van kosten anderszins is verzekerd, en tevens locatie-eisen niet nodig zijn of anderszins zijn verzekerd.

Voorliggend initiatief wordt gerealiseerd door Plavei. De kosten die gepaard gaan met planologische procedure en de kosten voor ontwikkeling en inrichting van het plangebied zijn voor rekening van Plavei.

Door middel van een anterieure overeenkomst tussen de gemeente en Plavei is vastgelegd dat de gemeentelijke kosten, die verband houden met de ruimtelijke procedure en mogelijke planschade, op Plavei worden verhaald. Het vaststellen van een exploitatieplan is daarmee niet noodzakelijk.

De economische uitvoerbaarheid wordt hiermee geacht te zijn aangetoond.

Hoofdstuk 4 Juridische planaspecten

4.1 Algemeen

4.1.1 Wat is een bestemmingsplan

Het gemeentelijke bestemmingsplan is een middel waarmee functies aan gronden worden toegekend. Het gaat dus om het toekennen van gebruiksmogelijkheden. Vanuit de Wet ruimtelijke ordening volgt een belangrijk principe: het gaat om toelatingsplanologie. Het wordt de grondgebruiker (eigenaar, huurder etc.) toegestaan om de functie die het bestemmingsplan geeft uit te oefenen. Dit houdt in dat:

1. de grondgebruiker niet kan worden verplicht om een in het bestemmingsplan aangewezen bestemming ook daadwerkelijk te realiseren, en
2. de grondgebruiker geen andere functie mag uitoefenen in strijd met de gegeven bestemming (het overgangsrecht is hierbij mede van belang).

Een afgeleide van de gebruiksregels in het bestemmingsplan zijn regels voor bebouwing (omgevingsvergunning voor het bouwen) en regels voor het verrichten van 'werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden' (omgevingsvergunning ten behoeve van het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden).

Een bestemmingsplan regelt derhalve het toegestane gebruik van gronden (en de bouwwerken en gebouwen) en een bestemmingsplan kan daarbij regels geven voor:

- het bebouwen van de gronden;
- het verrichten van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden (aanleggen).

Het bestemmingsplan is een belangrijk instrument voor het voeren van ruimtelijk beleid, maar het is zeker niet het enige instrument. Andere ruimtelijke wetten en regels zoals de Woningwet, de Erfgoedwet, de Algemene Plaatselijke Verordening, de Wet milieubeheer en de bouwverordening zijn ook erg belangrijk voor het uitoefenen van het ruimtelijke beleid.

4.1.2 Bestemmen, dubbelbestemmen en aanduiden

Op de verbeelding wordt aangegeven welke bestemming gronden hebben. Dit gebeurt via een bestemmingsvlak. Voor het op de verbeelding aangegeven bestemmingsvlak gelden de gebruiksmogelijkheden zoals die in de bijhorende regel worden gegeven. Die toegekende gebruiksmogelijkheden kunnen op twee manieren nader worden ingevuld:

- Via een dubbelbestemming
  Een dubbelbestemming is, zoals de naam al zegt, een bestemming die óók aan de gronden wordt toegekend. Voor gronden kunnen dus meerdere bestemmingen gelden. Er geldt altijd één 'enkel' bestemming (dat is dé bestemming) en soms geldt er een dubbelbestemming (soms zelfs meerdere). In de regel van de dubbelbestemming wordt omschreven wat er voor de onderliggende gronden geldt aan extra bepalingen in aanvulling, of ter beperking, van de mogelijkheden van de onderliggende bestemmingen.
- Via een aanduiding
  Een aanduiding is een teken op de verbeelding dat betrekking heeft op een vlak op die kaart. Via een aanduiding wordt in de regels 'iets' geregeld. Dat 'iets' kan betrekking hebben op extra mogelijkheden of extra beperkingen voor het gebruik en/of de bebouwing en/of het aanleggen van werken. Aanduidingen kunnen voorkomen in een bestemmingsregel, in meerdere bestemmingsregels en kunnen ook een eigen regel hebben.

4.1.3 Hoofdstukindeling van de regels

De regels zijn verdeeld over vier hoofdstukken:

1. **Inleidende regels**
   In dit hoofdstuk worden begrippen verklaard die in de regels worden gebruikt (Begrippen). Dit gebeurt om een eenduidige uitleg en toepassing van de regels te waarborgen. Ook is bepaald de wijze waarop gemeten moet worden bij het toepassen van de regels (Wijze van meten).
2. **Bestemmingsregels**
   In dit tweede hoofdstuk zijn de bepalingen van de bestemmingen opgenomen. Dit gebeurt in alfabetische volgorde. Per bestemming is het toegestane gebruik geregeld en zijn bouwregels en, eventueel, ook bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden opgenomen. Als er dubbelbestemmingen zijn worden die ook in dit hoofdstuk opgenomen. Die komen, ook in alfabetische volgorde, achter de bestemmingsbepalingen.Ieder artikel kent een vaste opzet. Eerst wordt het toegestane gebruik geformuleerd in de bestemmingsomschrijving. Vervolgens zijn bouwregels opgenomen. Aansluitend volgen afwijkingsbevoegdheden met betrekking tot bouw- en/of gebruiksregels. Ten slotte zijn eventueel bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden en/of wijzigingsbevoegdheden opgenomen. Belangrijk om te vermelden is dat naast de bestemmingsbepalingen ook in andere artikelen relevante informatie staat die mede gelezen en geïnterpreteerd moet worden. Alleen zo is een volledig beeld te verkrijgen van hetgeen is geregeld.
3. **Algemene regels**
   In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen met een algemeen karakter. Ze gelden dus voor het hele plan. Het zijn achtereenvolgens een anti-dubbeltelregel, algemene gebruiksregels en algemene afwijkingsregels.
4. **Overgangs- en slotregels**
   In het laatste hoofdstuk zijn respectievelijk het overgangsrecht en een slotregel opgenomen. Hoewel het hier in wezen ook algemene regels betreft, zijn deze vanwege hun meer bijzondere karakter in een apart hoofdstuk opgenomen.

4.2 Dit bestemmingsplan

Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels vormen tezamen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan.

4.2.1 Bijzonderheden in dit bestemmingsplan

In dit bestemmingsplan zijn de bestemmingen 'Tuin, 'Verkeer - Verblijfsgebied' en 'Wonen' opgenomen.

Tuin (Artikel 4)

De tuinen aan de voorzijde (en een deel van de zijkant) van de woningen zijn bestemd als 'Tuin' . In die bestemming zijn gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde slechts beperkt toegestaan.

Verkeer - Verblijfsgebied (Artikel 5)

De paden in het plangebied zijn bestemd als 'Verkeer - Verblijfsgebied'. De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor verhardingen voor woonstraten, pleinen, auto-, fiets- en voetgangersverkeer en parkeervoorzieningen, bermen, groen- en speelvoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, zoals riolering en waterafvoer, watergangen en -partijen, ondergeschikte bouwwerken, geen gebouw zijnde, en voor nutsvoorzieningen alsmede abri's. Tevens zijn de gronden bestemd voor bij de bestemming behorende bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals lichtmasten, informatieborden, verkeerstekens, kunstobjecten en straatmeubilair.

Binnen deze bestemming mogen geen gebouwen worden gebouwd. Onder voorwaarden zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan.

Wonen (Artikel 6)

De woonpercelen zijn voorzien van de bestemming 'Wonen' (en de bestemming 'Tuin'). De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor wonen en het (onder voorwaarden) uitoefenen van een beroep aan huis. Tevens zijn bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals erf- of perceelafscheidingen, overkappingen, pergola's, vlaggen- en andere masten, schotel- en andere antennes, speeltoestellen en tuinmeubilair toegestaan.

In de bestemming 'Wonen' is per bouwblok een bouwvlak opgenomen. In dat bouwvlak mogen de hoofdgebouwen worden gebouwd (onder bepaalde voorwaarden). Buiten het bouwvlak is het bouwen van aan- en uitbouwen en bijgebouwen, onder voorwaarden, toegestaan. De maatvoeringseisen van deze bouwwerken zijn opgenomen in de bouwregels.

4.2.2 Algemene regels

Naast de bestemmingen bevat het plan een aantal algemene regels over bijvoorbeeld begrippen, de wijze van meten, algemene afwijkingen en overgangsrecht. Deze min of meer standaardregels in bestemmingsplannen worden hier verder niet toegelicht.

Hoofdstuk 5 Procedure

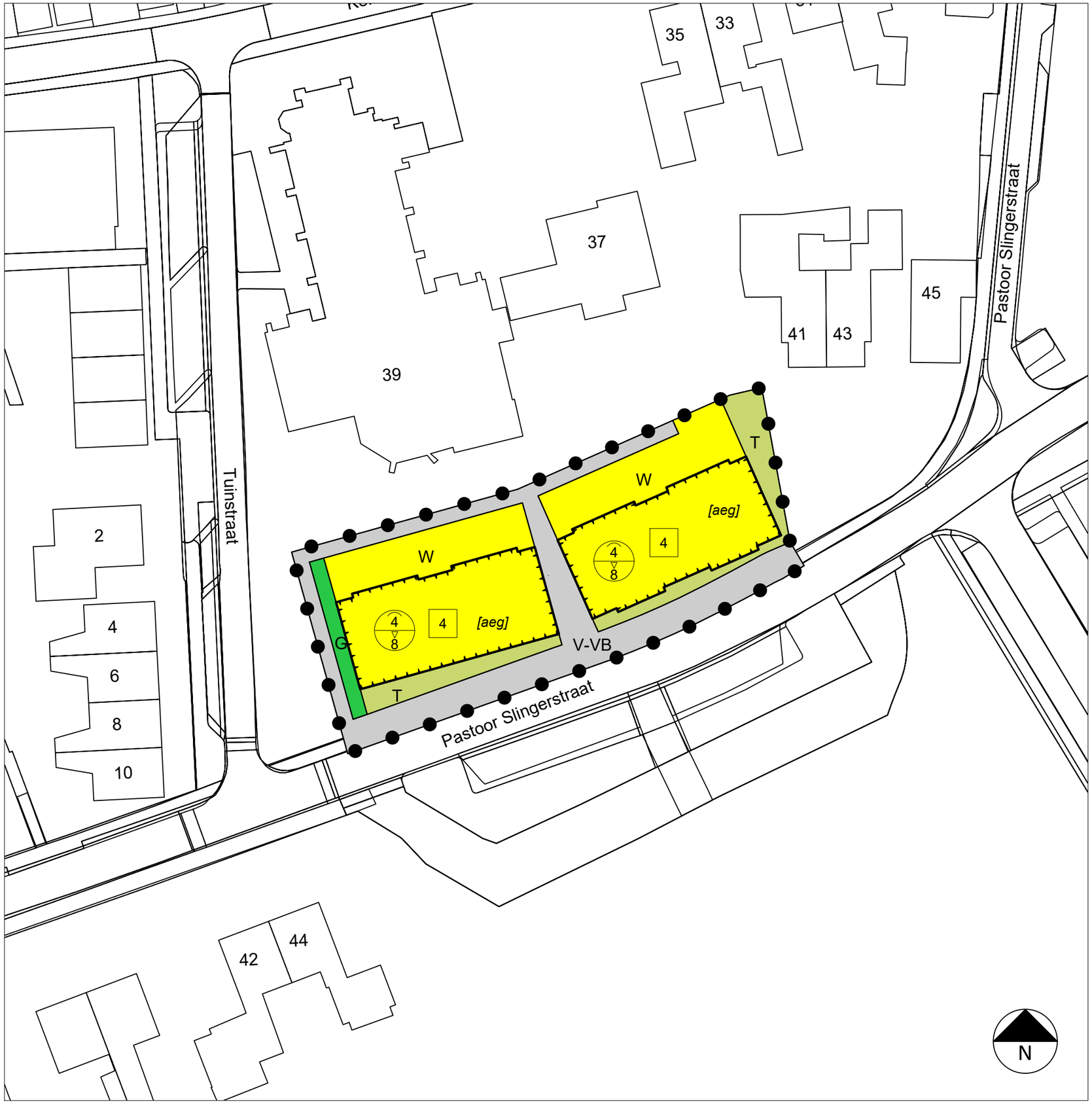
5.1 Participatie

Door de initiatiefnemer zijn meerdere nieuwsbrieven over het initiatief aan de omwonenden verstrekt. Een aantal omwonenden heeft vervolgens een reactie op het initiatief gegeven. Dit heeft op enkele punten geleid tot aanpassing van het initiatief. Deze aanpassingen zijn reeds in voorliggend bestemmingsplan verwerkt.

5.2 Zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan 'Pastoor Slingerstraat Giesbeek' heeft vanaf 21 juli 2022 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn is een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen kenbaar te maken aan de gemeenteraad. Ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan zijn binnen de daarvoor gestelde termijn vier zienswijzen naar voren gebracht.

De zienswijzen zijn beantwoord door de gemeente en de nota hiervan is als bijlage bij dit plan opgenomen (Bijlage 12). Voor elke reactie afzonderlijk is aangegeven in hoeverre de zienswijze gegrond of ongegrond is verklaard en, indien gegrond, welke aanpassing dit voor het bestemmingsplan tot gevolg heeft. Daarnaast zijn enkele ondergeschikte ambtshalve wijzigingen doorgevoerd. De ambtshalve wijzigingen zijn eveneens in de nota van zienswijzen opgenomen.

LEGENDA

Bestemmingsplangebied

Plangebied

Enkelbestemmingen

- G — Groen
- T — Tuin
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- W — Wonen

Bouwaanduidingen

Bouwvlak

Bouwaanduidingen

[aeg] — aaneengebouwd

Maatvoeringen

- 4 — maximum aantal wooneenheden
- 4 / 8 — maximum goothoogte (m) / maximum bouwhoogte (m)
- 35 / 33 — ondergrond

bestemmingsplan **Pastoor Slingerstraat Giesbeek**

schaal :	1 :500	datum :	28-11-2022
formaat :	A3	datum ondergrond :	Mei 2022
projectnummer :	3214.03	voorontwerp :	-
bladnummer :	1	ontwerp :	21-07-2022
aantal bladen :	1	vaststelling :	februari 2023
Identificatiecode :	NL.IMRO.0299.BP05PASTOORSLINGER-VA01		

gemeente **Zevenaar**

buro ontwerp & omgeving

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	***omschrijving***	***cat.***
15	***vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken***	
151	slachterijen en overige vleesverwerking:	
	- slachterijen en pluimveeslachterijen	3b
	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken	3b
	- loonslachterijen	3a
1532, 1533	groente- en fruitconservenfabrieken:	
	- jam	3b
	- groente algemeen	3b
1551	zuivelprodukten fabrieken:	
	- melkprodukten fabrieken v.c. < 55.000 t/j	3b
1552	consumptie-ijsfabrieken	3b
1581	broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:	
	- v.c. < 2500 kg meel/week	2
	- brood- en beschuitfabrieken	3b
1582	banket, biscuit- en koekfabrieken	3b
1584	verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:	
	- suikerwerkfabrieken zonder suiker branden	3b
1585	deegwarenfabrieken	3a
1586	koffiebranderijen en theepakkerijen:	
	- theepakkerijen	3b
1589.2	soep- en soeparomafabrieken:	
	- zonder poederdrogen	3b
1593 t/m 1595	vervaardiging van wijn, cider en andere niet gedistilleerde, gegiste dranken	2
1598	mineraalwater- en frisdrankfabrieken	3b
17	***vervaardiging van textiel***	
171	bewerken en spinnen van textielvezels	3b
172	weven van textiel:	
	- aantal weefgetouwen < 50	3b
173	textielveredelingsbedrijven	3a
174, 175	vervaardiging van textielwaren	3a
176, 177	vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	3a
18	***vervaardiging van kleding; bereiden en verven van bont***	
181	vervaardiging kleding van leer	3a
182	vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	2
183	bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont	3a
19	***vervaardiging van leer en lederwaren (excl. kleding)***	
192	lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)	3a
193	schoenenfabrieken	3a

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	*omschrijving*	*cat.*
20	***houtindustrie en vervaardiging artikelen van hout, riet, kurk e.d.***	
2010.1	houtzagerijen	3b
2010.2	houtconserveringsbedrijven:	
	- met zoutoplossingen	3a
202	fineer- en plaatmaterialenfabrieken	3b
203, 204	timmerwerkfabrieken	3b
205	kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	2
21	***vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren***	
2112	papier- en kartonfabrieken:	
	- p.c. < 3 t/u	3a
212	papier- en kartonwarenfabrieken	3b
2121.2	golfkartonfabrieken:	
	- p.c. < 3 t/u	3b
22	***uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media***	
221	uitgeverijen (kantoren)	1
2221	drukkerijen van dagbladen	3b
2222	drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	3b
2222.6	kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2
2223	grafische afwerking	1
2223	binderijen	2
2224	grafische reproductie en zetten	2
2225	overige grafische activiteiten	2
223	reproductiebedrijven opgenomen media	1
23	***aardolie-/steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen***	
2320.2	smeeroliën- en vettenfabrieken	3b
24	***vervaardiging van chemische producten***	
2442	farmaceutische productenfabrieken:	
	- formulering en afvullen geneesmiddelen	3a
	- verbandmiddelenfabrieken	2
2462	lijm- en plakmiddelenfabrieken:	
	- zonder dierlijke grondstoffen	3b
2464	fotochemische productenfabrieken	3b
2466	chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	3a
25	***vervaardiging van producten van rubber en kunststof***	
2512	loopvlakvernieuwingsbedrijven:	
	- vloeroppervlak < 100 m^2	3a
2513	rubber-artikelenfabrieken	3b

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	***omschrijving***	***cat.***
26	***vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten***	
261	glasfabrieken:	
	- glas en glasproducten, p.c. < 5.000 t/j	3b
2615	glasbewerkingsbedrijven	3a
262, 263	aardewerkfabrieken:	
	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kw	3a
	- vermogen elektrische ovens totaal ≥ 40 kw	3b
2661.2	kalkzandsteenfabrieken:	
	- p.c. < 100.000 t/j	3b
2662	mineraalgebonden bouwplatenfabrieken	3b
2663, 2664	betonmortelcentrales:	
	- p.c. < 100 t/u	3b
2665, 2666	vervaardiging van producten van beton, (vezel)cement en gips:	
	- p.c. < 100 t/d	3b
267	natuursteenbewerkingsbedrijven:	
	- zonder breken, zeven en drogen	3b
2681	slijp- en polijstmiddelen fabrieken	3a
2682	minerale productenfabrieken n.e.g.	3b
28	***vervaardiging van producten van metaal (excl. machines/ transportmiddelen)***	
281	constructiewerkplaatsen:	
	- gesloten gebouw	3b
284	smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.	3b
2851	metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:	
	- algemeen	3b
	- scoperen (opspuiten van zink)	3b
	- thermisch verzinken	3b
	- thermisch vertinnen	3b
	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)	3b
	- anodiseren, eloxeren	3b
	- chemische oppervlaktebehandeling	3b
	- emailleren	3b
	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen e.d.)	3b
	- metaalharden	3b
	- lakspuiten en moffelen	3b
2852	overige metaalbewerkende industrie	3b
287	overige metaalwarenfabrieken n.e.g.	3b
29	***vervaardiging van machines en apparaten***	
29	machine- en apparatenfabrieken:	
	- p.o. < 2.000 m^2	3b

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	*omschrijving*	*cat.*
30	***vervaardiging van kantoormachines en computers***	
30	kantoormachines- en computerfabrieken	3a
31	***vervaardiging van overige elektrische machines, apparaten en benodigdheden***	
314	accumulatoren- en batterijenfabrieken	3b
316	elektrotechnische industrie n.e.g.	3a
32	***vervaardiging van audio-, video-, telecomapparaten en -benodigdheden***	
321 t/m 323	vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur en benodigdheden	3a
3210	fabrieken voor gedrukte bedrading	3a
33	***vervaardiging van medische en optische apparaten en instrumenten***	
33	fabrieken voor medische apparaten en instrumenten, orthopedische artikelen, optische instrumenten en uurwerken	2
34	***vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers***	
343	auto-onderdelenfabrieken	3b
35	***vervaardiging van transportmiddelen (excl. auto's, aanhangwagens en opleggers)***	
351	scheepsbouw- en reparatiebedrijven:	
	- houten schepen	3a
	- kunststof schepen	3b
352	wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:	
	- algemeen	3b
354	rijwiel- en motorrijwielfabrieken	3b
355	transportmiddelenindustrie n.e.g.	3b
36	***vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.***	
361	meubelfabrieken	3b
362	fabricage van munten, sieraden e.d.	2
363	muziekinstrumentenfabrieken	2
364	sportartikelenfabrieken	3a
365	speelgoedartikelenfabrieken	3a
366	vervaardiging van overige goederen n.e.g.	3a
40	***productie en distributie van elektriciteit, aardgas, stoom en warm water***	
40	elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:	
	- < 10 mva	2

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	*omschrijving*	*cat.*
	- 10 - 100 mva	3a
	- 100 - 200 mva	3b
40	gasdistributiebedrijven:	
	- gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), cat. b en c	2
	- gasontvang- en -verdeelstations, cat. d	3b
40	warmtevoorzieninginstallaties, gasgestookt:	
	- stadsverwarming	3b
	- blokverwarming	2
41	***winning en distributie van water***	
41	waterwinning-/ bereiding- bedrijven:	
	- bereiding met chloorbleekloog e.d. en/of straling	3a
41	waterdistributiebedrijven met pompvermogen:	
	- < 1 mw	2
	- 1 - 15 mw	3b
45	***bouwnijverheid***	
45	bouwbedrijven en aannemersbedrijven met werkplaats	3a
50	***handel/reparatie van auto's, motorfietsen; benzineservicestations***	
501, 502, 504	handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	2
5020.4	autoplaatwerkerijen	3b
5020.4	autobekledерijen	1
5020.4	autospuitinrichtingen	3a
5020.5	autowasserijen	2
503, 504	handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	2
505	benzineservicestations:	
	- met lpg	3b
	- zonder lpg	2
51	***groothandel en handelsbemiddeling***	
511	handelsbemiddeling (kantoren)	1
5121	grth in akkerbouwproducten en veevoeders	2
5122	grth in bloemen en planten	2
5123	grth in levende dieren	3b
5124	grth in huiden, vellen en leder	3a
5125, 5131	grth in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptieaardappelen	2
5132, 5133	grth in vlees, vleeswaren, zuivelproducten, eieren, spijsoliën	2
5134	grth in dranken	2
5135	grth in tabaksproducten	2
5136	grth in suiker, chocolade en suikerwerk	2
5137	grth in koffie, thee, cacao en specerijen	2
5138, 5139	grth in overige voedings- en genotmiddelen	2
514	grth in overige consumentenartikelen	2

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	*omschrijving*	*cat.*
5148.7	grth in vuurwerk	
	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag tot 50 ton	2
	- consumentenvuurwerk, onverpakt, opslag tot 2 ton	2
	- consumentenvuurwerk, onverpakt, opslag 2-5 ton	3a
5151.1	grth in vaste brandstoffen:	
	- klein, lokaal verzorgingsgebied	3b
5151.3	grth minerale olieproducten (excl. brandstoffen)	3b
5152.2 /.3	grth in metalen en -halffabrikaten	3b
5153	grth in hout en bouwmaterialen	3a
5154	grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur	3a
5155.1	grth in chemische producten	3b
5156	grth in overige intermediaire goederen	2
5157	autosloperijen	3b
5157.2 /.3	overige groothandel in afval en schroot	3b
5162	grth in machines en apparaten	2
517	overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.)	2
52	***detailhandel en reparatie t.b.v. particulieren***	
52	detailhandel voor zover n.e.g.	1
5211, 5212, 5246, 5249	supermarkten, warenhuizen, hypermarkten, bouwmarkten, tuincentra	2[1]
5222, 5223	detailhandel vlees, wild, gevogelte, met roken, koken, bakken	2
5224	detailhandel brood en banket met bakken voor eigen winkel	2
5231, 5232	apotheken en drogisterijen	1
5249	detailhandel in vuurwerk	1
527	reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	1
55	***logies-, maaltijden- en drankenverstrekking***	
5511, 5512	hotels en pensions met keuken	2
552	kampeerterreinen, vakantiecentra, e.d. (met keuken)	3a
553	restaurants, cafetaria's, snackbars, viskramen e.d.	2
554	café's, bars, discotheken	3a
5551	kantines	2
5552	cateringbedrijven	2
60	***vervoer over land***	
601	spoorwegen:	
	- stations	3b
6021.1	bus-, tram- en metrostations en -remises	3b
6022	taxibedrijven, taxistandplaatsen	2
6023	touringcarbedrijven	3b
6024	goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks)	3b
603	pomp- en compressorstations van pijpleidingen	3a

[1] Indien koelinstallatie met ammoniak, anders 10m en categorie 1

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	*omschrijving*	*cat.*
61, 62	***vervoer over water/door de lucht***	
61, 62	vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	1
63	***dienstverlening t.b.v. het vervoer***	
6311.2	laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:	
	- stukgoederen	3b
6312	veem- en pakhuisbedrijven, koelhuizen	3a
6321	autoparkeerterreinen, parkeergarages	2
6322, 6323	overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	1
633	reisorganisaties	1
634	expediteurs, cargadoors (kantoren)	1
64	***post en telecommunicatie***	
641	post- en koeriersdiensten	2
642	telecommunicatiebedrijven	1
642	tv- en radiozendstations (zie ook tabel 2: zendinstallaties)	2
65, 66, 67	***financiële instellingen en verzekeringswezen***	
65, 66, 67	banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	2
70	***verhuur van en handel in onroerend goed***	
70	verhuur van en handel in onroerend goed	1
71	***verhuur van transportmiddelen, machines, andere roerende goederen***	
711	personenautoverhuurbedrijven	2
712	verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	3a
713	verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	3a
714	verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	2
72	***computerservice- en informatietechnologie***	
72	computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	1
73	***speur- en ontwikkelingswerk***	
731	natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2
732	maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1
74	***overige zakelijke dienstverlening***	
74	overige zakelijke dienstverlening: kantoren	1
747	reinigingsbedrijven voor gebouwen	3a
7481.3	foto- en filmontwikkelcentrales	2
7484.4	veilingen voor huisraad, kunst e.d.	1

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	***omschrijving***	***cat.***
75	***openbaar bestuur, overheidsdiensten, verplichte sociale verzekeringen***	
75	openbaar bestuur (kantoren e.d.)	2
7525	brandweerkazernes	3a
80	***onderwijs***	
801, 802	scholen voor basis- en algemeen voortgezet onderwijs	2
803, 804	scholen voor beroeps-, hoger en overig onderwijs	2
85	***gezondheids- en welzijnszorg***	
8511	ziekenhuizen	2
8512, 8513	artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	1
8514, 8515	consultatiebureaus	1
853	verpleeghuizen	2
90	***milieudienstverlening***	
9000.2	vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven e.d.	3a
9000.2	gemeentewerven (afval-inzameldepots)	3a
9000.3	afvalverwerkingsbedrijven:	
	- kabelbranderijen	3b
	- pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)	3a
	- oplosmiddelterugwinning	3b
	- verwerking fotochemisch en galvano-afval	2
9000.3	composteerbedrijven:	
	- gesloten	3b
91	***diverse organisaties***	
9111	bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	2
9131	kerkgebouwen e.d.	2
9133.1	buurt- en clubhuizen	3a
9133.1	hondendressuurterreinen	3a
92	***cultuur, sport en recreatie***	
921, 922	studio's (film, tv, radio, geluid)	2
9213	bioscopen	2
9232	theaters, schouwburgen, concertgebouwen, evenementenhallen	2
9234	muziek- en balletscholen	2
9234.1	dansscholen	2
9251, 9252	bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	1
9253.1	dierentuinen	3b
9261.1	zwembaden:	
	- overdekt	3a
9261.2	sporthallen	3a
9261.2	bowlingcentra	2
9261.2	overdekte kunstijsbanen	3b

staat van bedrijfsactiviteiten (categorie 1 t/m 3b)		
SBI	***omschrijving***	***cat.***
9261.2	maneges	3a
9261.2	tennisbanen (met verlichting)	3a
9261.2	veldsportcomplex (met verlichting)	3a
9261.2	golfbanen	1
9261.2	kunstskibanen	2
9262	schietinrichtingen:	
	- binnenbanen: boogbanen	1
	- buitenbanen met voorzieningen: boogbanen	2
9262	sportscholen, gymnastiekzalen	2
9262	jachthavens met diverse voorzieningen	3a
9271	casino's	2
9272.1	amusementshallen	2
93	***overige dienstverlening***	
9301.1	wasserijen en strijkinrichtingen	3a
9301.1	tapijtreinigingsbedrijven	3a
9301.2	chemische wasserijen en ververijen	2
9301.3	wasverzendinrichtingen	2
9301.3	wasserettes, wassalons	1
9302	kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
9303	begrafenisondernemingen:	
	- uitvaartcentra	1
	- begraafplaatsen	1
	- crematoria	3b
9304	badhuizen en saunabaden	2
9305	dierenasiels en -pensions	3b
9305	persoonlijke dienstverlening n.e.g.	1

Legenda

- Bebouwing
- Perceel met oppervlakte
- Verharding rijbaan klinkers
- Verharding achterpad klinkers
- Parkeren
- Gras
- Plantvak
- Haag
- Trottoir
- Boom
- Paaltje
- Keermuur
- Hekwerk met klimop en poorten
- Verhoogde band met hekwerk met klimop

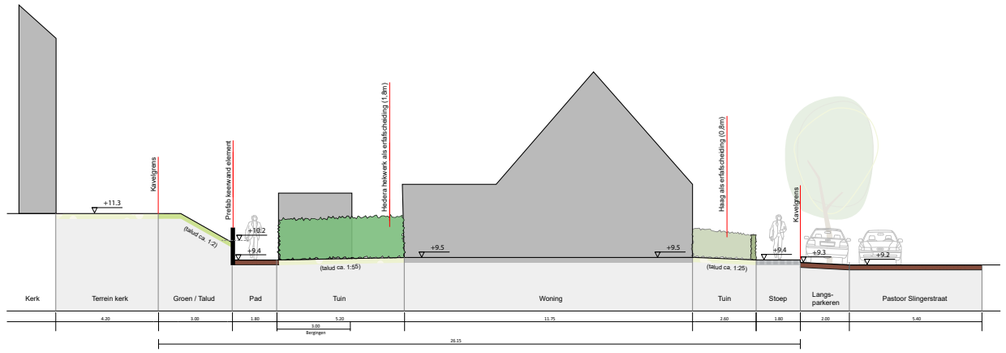
Pastoor Slingerstraat

Project: 3214.03
Schaal: 1:250
Formaat: A3
Datum: 20-06-2022

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

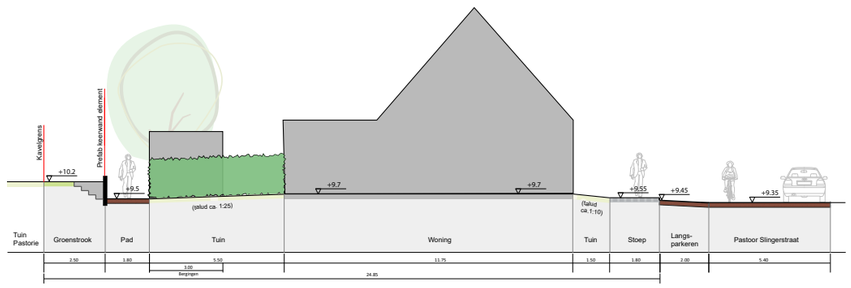
A1

A1’

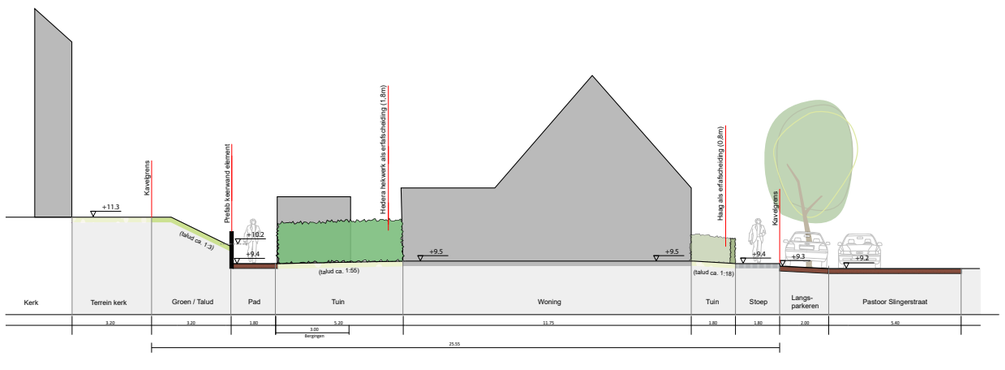
B1

B1’

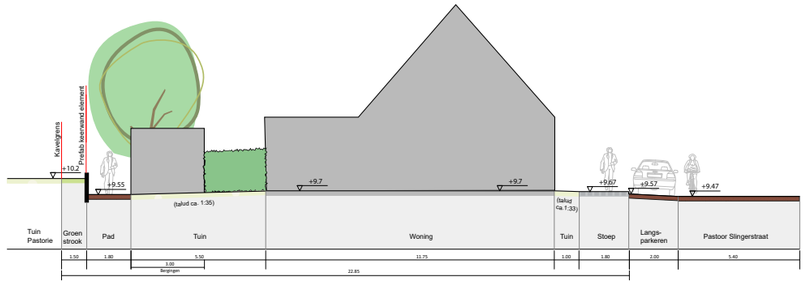
A2

A2’

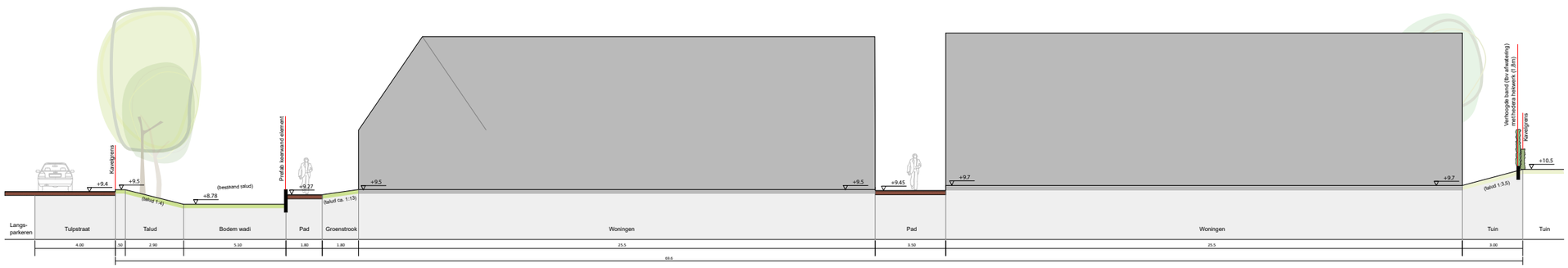
B2

B2’

C

C’

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Doorsnedes 2022-6-20
A3, 1:250

Verkennend bodemonderzoek

Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

Gemeente Zevenaar

Projectnummer: 3214.03
Datum: 13 december 2021
Versie: definitief

Verkennend bodemonderzoek

Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

Gemeente Zevenaar

Opdrachtgever:	**Plavei**
Projectnummer:	3214.03
Datum:	13 december 2021
Versie:	Definitief
Projectleider en rapporteur:	Ing. R. Schreuder
Kwaliteitscontrole:	Ing. M. Teusink

Opdrachtnemer: **Buro Ontwerp & Omgeving**

Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem

info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1 INLEIDING 4

2 VOORONDERZOEK 5
2.1 Algemeen 5
2.2 Locatie gegevens 5
2.3 Historisch gebruik en beïnvloeding van de onderzoekslocatie 6
2.4 Verwachting ten aanzien van de bodemkwaliteit 7
2.5 Regionale bodemopbouw en geohydrologische situatie 8
2.6 Onderzoeksopzet 9

3 RESULTATEN BODEMONDERZOEK 10
3.1 Veldwerkzaamheden 10
3.2 Bodemopbouw en zintuiglijke waarnemingen 11
3.3 Laboratoriumonderzoek 11
3.4 Toetsingskader 12
3.5 Analyseresultaten 13
3.6 Interpretatie 14

4 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 15
4.1 Samenvatting 15
4.2 Conclusies en aanbevelingen 16
4.3 Opmerkingen 16

BIJLAGEN

1 Situatietekeningen
1.1 Topografisch overzicht en kadastrale kaart
1.2 Situatietekening met boorpunten
2 Boorprofielen en legenda
3 Analysecertificaten
4 Toetsing van de analyseresultaten
4.1 Toetsing analyseresultaten aan Wbb
4.2 Toetsing analyseresultaten aan Bbk
5 Toetsingskader
5.1 Wet bodembescherming (Wbb)
5.2 Besluit bodemkwaliteit (Bbk)

1 INLEIDING

In opdracht van Plavei is door Buro Ontwerp & Omgeving een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie bekend als 'Pastoor Slingerstraat' te Giesbeek (gemeente Zevenaar). Het betreft een braakliggend terrein ten zuiden van de Sint Martinuskerk.

De aanleiding tot de uitvoering van het onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw op de locatie.

Doel van het verkennend bodemonderzoek is een indicatie te krijgen van de huidige milieuhygienische kwaliteit van de bodem.

Het verkennend bodemonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5740:2009/A1:2016 (Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond). Uitvoering van een vooronderzoek conform NEN 5725:2017 (Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek) maakt deel uit van het onderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens de resultaten van het vooronderzoek en de daarop gebaseerde onderzoeksstrategie (hoofdstuk 2), de uitvoering en resultaten van het uitgevoerde bodemonderzoek (hoofdstuk 3) en de conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 4) beschreven.

Buro Ontwerp & Omgeving verklaart dat zij geen financieel of zakelijk belang heeft bij het resultaat van het onderzoek. Het onderzoek is in dat opzicht onafhankelijk van de opdrachtgever uitgevoerd.

2 VOORONDERZOEK

2.1 Algemeen

Ten behoeve van het verkennend bodemonderzoek is een vooronderzoek uitgevoerd conform de norm NEN 5725. In het kader van het vooronderzoek is informatie verzameld over de volgende onderzoeksaspecten:
- Locatie gegevens;
- Gebruik en beïnvloeding van de locatie, verdachte situatie, activiteiten, ongewoon voorval;
- Verwachting ten aanzien van de bodemkwaliteit;
- Bodemopbouw en geohydrologie.

Hierbij zijn de volgende bronnen geraadpleegd:
- Verstrekte informatie door de opdrachtgever, de heer R. Senden van Plavei;
- Verstrekte informatie door de heer N. Emmanouil van de gemeente Zevenaar;
- Verstrekte informatie door de provincie Gelderland;
- www.kadaster.nl;
- www.dinoloket.nl;
- www.bodemloket.nl;
- http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland;
- www.topotijdreis.nl.

2.2 Locatie gegevens

Afbakening onderzoekslocatie vooronderzoek
De is gelegen aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek. Het betreft het braakliggende perceel globaal gelegen tussen de Tuinstraat, de Pastoor Slingerstraat 39 (kerk) en de pastoor Slingestraat 41. De onderzoekslocatie heeft een oppervlakte van circa 1.700 m^2. Het betreft de kadastrale percelen gemeente Bahr en Lathum, sectie E, nummer 2575 en 2934. Voor de ligging van de locatie en de kadastrale kaart wordt verwezen naar bijlage 1.1 en voor een situatietekening naar bijlage 1.2.

Het vooronderzoek omvat de onderzoekslocatie en direct hieraan grenzende percelen binnen een afstand van 25 meter.

Huidig gebruik onderzoekslocatie
De onderzoekslocatie is onverhard en begroeid met kort gras. In de zuidoostelijke hoek zijn twee bomen aanwezig.

Terreinverkenning
Voorafgaand aan het bodemonderzoek is er een terreinverkenning uitgevoerd. De inspectie is onder andere gericht op de identificatie van bronnen, die mogelijk hebben geleid of kunnen leiden tot een bodemverontreiniging.
Tijdens de terreinverkenning zijn geen bijzonderheden waargenomen die kunnen duiden op een mogelijke verontreiniging van de bodem.

Toekomstig gebruik
De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouw te realiseren op de locatie. De bouw zal bestaan uit zeven woningen, verdeeld over twee rijen. Tevens zullen voetpaden en groenstroken gerealiseerd worden.

2.3 Historisch gebruik en beïnvloeding van de onderzoekslocatie

Historisch kaartmateriaal
Op historisch kaartmateriaal daterend van 1900 is de Kerkweg (ten noorden van de locatie) reeds zichtbaar. Tussen de Kerkweg en de onderzoekslocatie is bebouwing zichtbaar. Het kerkgebouw is in 1909 gerealiseerd. De Pastoor Slingerstraat en het zuidelijk gelegen kerkhof is voor het eerst zichtbaar op kaarten uit 1970. Vanaf 1978 zijn ook de Tuinstraat en de omliggende bebouwing waar te nemen. De onderzoekslocatie is in de periode 2019 – 2020 in gebruik geweest als ketenpark en voor de opslag van materiaal en materieel ten behoeve van werkzaamheden aan de kerk.

Calamiteiten
Voor zover bij de opdrachtgever bekend hebben zich op de onderzoekslocatie in het verleden geen calamiteiten met een bodembedreigend karakter voorgedaan. Ook uit informatie van de gemeente Zevenaar blijkt niet dat er zich in het verleden bodembedreigende calamiteiten hebben voorgedaan.

Tanks
Voor zover bekend, heeft er op de onderzoekslocatie nimmer opslag van oliehoudende producten in ondergrondse of bovengrondse tanks plaatsgevonden.

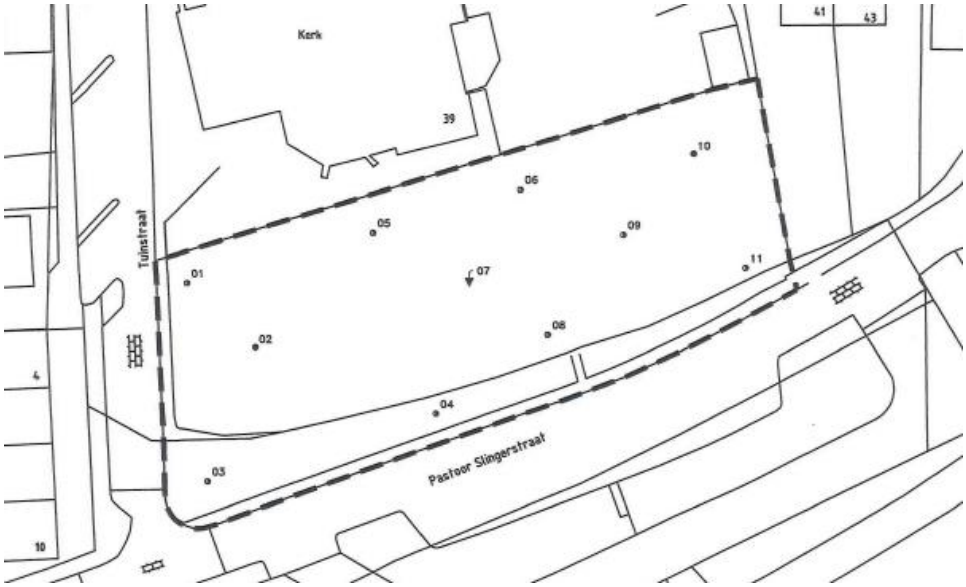
Historisch bodemgebruik
Uit bodemloket en de atlas Gelderland blijkt dat geen HBB-(historisch bodemgebruik) locaties ter plaatse van onderhavige onderzoekslocatie en de directe omgeving aanwezig zijn.

2.4 Verwachting ten aanzien van de bodemkwaliteit

Uitgevoerde bodemonderzoeken

Aan de overzijde van de Tuinstraat (ten westen van de onderhavige onderzoekslocatie) is in 1989 een indicatief onderzoek uitgevoerd door Fugro. Verdere gegevens ontbreken, het onderzoek is digitaal niet aanwezig bij de gemeente Zevenaar.
Bij het bodemloket staat dat deze locatie 'onverdacht, voldoende onderzocht' en op basis van de situering, ouderdom en het feit dat het een indicatief onderzoek betreft is het onderzoek niet ingezien bij de gemeente.

Van de gemeente Zevenaar is een bodemonderzoek ontvangen dat uitgevoerd is ter plaatse van de huidige onderzoekslocatie: Verkennend bodemonderzoek Pastoor Slingerstraat ong. te Giesbeek, Gemeente Bahr en Lathum, sectie E, nr. 2575 en 1652 (ged). Verhoeve Milieu, met kenmerk MTE/ADV/VMO/180073, d.d. 8 juli 2010. In onderstaande figuur 1 is de situatietekening uit de rapportage opgenomen.

Figuur 1: Situatietekening uitgevoerd bodemonderzoek 2010

Tijdens dit onderzoek is in twee boringen een bijmenging met puin aangetroffen. Verder zijn geen waarnemingen gedaan die kunnen duiden op een mogelijke verontreiniging en zijn op het maaiveld en in de opgeboorde grond op indicatieve wijze geen asbestverdachte materialen aangetroffen.

In zowel de boven- als de ondergrond zijn geen gehaltes gemeten boven de achtergrondwaarde gemeten. In het grondwater zijn licht verhoogde concentraties dichloorethenen (som) en vinylchloride aangetoond.

Publiekrechtelijke beperkingen tan aanzien van artikel 55 Wet bodembescherming
Op de onderzoekslocatie zijn geen publiekrechtelijke beperkingen opgenomen ten aanzien van het artikel 55 uit de Wet bodembescherming.

PFAS
Er zijn geen specifieke aanwijzingen voor de aanwezigheid van PFAS ter plaatse van de onderzoekslocatie.

Asbest
Tijdens het uitvoeren van het vooronderzoek zijn geen aanwijzingen verkregen voor de mogelijke aanwezigheid van asbestverdachte materialen op of in de bodem van de onderzoekslocatie. Wel in bij het in 2011 uitgevoerde onderzoek in twee boringen puin aangetroffen. in Op de asbestdakenkaart van de provincie Gelderland zijn op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving geen asbesthoudende of asbestverdachte dakbedekkingen aangegeven.

Bodemkwaliteitskaart
Op de 'Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctieklassenkaart Milieusamenwerking regio Arnhem' valt de locatie voor de boven- en ondergrond grond deelgebied 'B8 overige bebouwing landelijke gemeente'. Voor de bovengrond geld een ontgravingskwaliteit wonen. Voor de ondergrond (1,0-2,0 m-mv) geldt voor zowel ontgraving als toepassing Landbouw/natuur.

Op basis van uitgevoerd (aanvullend) onderzoek (bodemkwaliteitskaart MRA, PFAS actualisatie, gemeente Arnhem, d.d. 28-09-2020) is vastgesteld dat de P-80 waarde bij geen van de onderzochte PFAS-verbindingen een overschrijding toont van de generiek gestelde toepassingsnormen uit het Tijdelijk handelingskader. Aangaande PFAS is derhalve geconcludeerd dat de gebiedseigen bodemkwaliteit in de klasse Landbouw/Natuur valt (overeenkomstig met Achtergrondwaarde (AW2000)).

2.5 Regionale bodemopbouw en geohydrologische situatie

Het maaiveld ligt globaal op een hoogte van circa 9 m +NAP. Volgens de Bodemkaart van Nederland betreft de bodem een poldervaaggrond, die is opgebouwd uit zware klei.

Tabel 1 geeft de hydrologische bodemopbouw op basis van gegevens afkomstig van het DINOloket

Tabel 1 Geohydrologische bodemopbouw (Dinoloket)

Diepte (m-mv)	Beschrijving	Formatie
0 – 7,0	Complexe eenheid, bestaande uit een afwisseling van zandige klei, midden en fijn zand, klei en veen en een weinig grof zand	Holocene deklaag
7,0 – 21	Zandige eenheid, hoofdzakelijk bestaande uit midden en grof zand, met weinig zandige klei, fijn zand en grind en een spoor klei en veen	Formatie van Kreftenheye
14 – 35	Complexe eenheid, hoofdzakelijk bestaande uit een afwisseling van grof en midden zand, met weinig klei, zandige klei, fijn zand en grind en een spoor veen	Gestuwd complex
35 – 75	Zandige eenheid, hoofdzakelijk bestaande uit midden en grof zand, met weinig zandige klei, fijn zand en grind en een spoor klei en vee	Formatie van Peize en formatie van Waalre

De grondwaterstand bevindt zich naar verwachting op circa 7,5 m +NAP. De stromingsrichting van het freatische grondwater is globaal noordwestelijk gericht.
Er liggen geen pompstations in de buurt van de onderzoekslocatie die van invloed zouden kunnen zijn op de grondwaterstroming ter plaatse van de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied.

2.6 Onderzoeksopzet

Uit het vooronderzoek komen geen bijzonderheden naar voren welke kunnen duiden op de aanwezigheid van een bodemverontreiniging. Het verkennend bodemonderzoek is derhalve gebaseerd op de in de NEN 5740 genoemde strategie voor een onverdachte locatie (paragraaf 5.1, NEN 5740).
Tijdens voorgaand onderzoek (2011) zijn echter wel bijmengingen met puin (sporen tot zwak) in de bodem waargenomen. Het is vooralsnog onbekend welke type puin dit betreft en of dit asbestverdacht is, dit zal blijken uit de boringen van het verkennend bodemonderzoek. Tijdens de uitvoering van de veldwerkzaamheden is, zie paragraaf 3.2, is gebleken dat het voor asbest onverdacht baksteenpuin (sporen) betreft. Er is derhalve geen verkennend onderzoek asbest in bodem uitgevoerd.

Tenzij anders vermeld zijn de veldwerkzaamheden uitgevoerd de BRL SIKB 2000 Beoordelingsrichtlijn voor het SIKB procescertificaat Veldwerk bij Milieuhygiënisch Bodemonderzoek en de bijbehorende protocollen 2001 en 2002.

Alle monsters zijn, tenzij anders vermeld, ter analyse aangeboden aan het milieulaboratorium van Eurofins Analytico B.V. te Barneveld. Eurofins Analytico is een NEN-EN-ISO/IEC 17025 geaccrediteerd milieulaboratorium, en door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu erkend voor de uitvoering van milieuanalyses in het kader van AS3000 en AP04.

3 RESULTATEN BODEMONDERZOEK

3.1 Veldwerkzaamheden

De veldwerkzaamheden ten behoeve van het verkennend bodemonderzoek zijn op 29 november 2021 uitgevoerd door de erkende veldwerker, de heer M. Scholten van Bodemexpert BV te Huissen, met medewerking van de heer M. Dahles. Tijdens de uitvoering van de veldwerkzaamheden zijn geen kritieke afwijkingen opgetreden van de protocollen beschreven in de BRL SIKB 2000. Tabel 2 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldwerkzaamheden.

Tabel 2 Uitgevoerde veldwerkzaamheden

Terreindeel	Aantal boringen	Boornummers
Onderzoekslocatie (circa 1.700 m^2)	8x 0,5 m -mv 2x 2,0 m -mv 1x peilbuis	01 t/m 11

Bij alle boringen is de vrijgekomen grond zintuiglijk beoordeeld op textuur, kleur en zintuiglijk waarneembare verontreinigingen. De gegevens van de monsterpunten zijn verwerkt tot boorprofielen, welke zijn opgenomen in bijlage 2. De situering van de boringen is aangegeven op tekening 1 in bijlage 1.2.

Het grondwater is bemonsterd op 6 december 2021, door de heer M. Scholten van Bodemexpert te Huissen. Tabel 3 geeft een overzicht van de tijdens de monstername van het grondwater gemeten grondwaterstand, zuurgraad (pH) en het elektrisch geleidingsvermogen (EC). Tevens is in de tabel de troebelheid van het grondwater aangegeven (in NTU).

Tabel 3 Grondwaterstanden, zuurgraad (pH), elektrisch geleidingsvermogen (EC) en troebelheid (NTU)

Peilbuis	Filterstelling (m -mv)	Grondwaterstand (m -mv)	Zuurgraad (pH)	Geleidbaarheid (EC: µs/cm)	Troebelheid (NTU)
07	4,00 - 5,00	3,21	6,2	960	12,56

De waarden voor de zuurgraad (pH) en het elektrisch geleidingsvermogen (EC) kunnen als normaal/niet afwijkend worden beschouwd.

Voor de troebelheid (NTU) is een waarde gemeten van 12,56. De hoge troebelheid is te verklaren door de matige toestroming van het grondwater, onder invloed van een aanwezige laag klei.

Verondersteld wordt dat het water in de bodem van nature een troebelheid van 0 – 10 NTU heeft. De bij deze monstername gemeten verhoogde troebelheid kan worden veroorzaakt door het in suspensie zijn van (grond)deeltjes. Deze deeltjes kunnen invloed hebben op het analyseresultaat. Het meten van een troebelheid hoger dan 10 NTU is niet bezwaarlijk.

Tijdens de interpretatie van de grondwaterresultaten kan worden beoordeeld of de troebelheid een van invloed is geweest op de resultaten. Opgemerkt wordt dat ten behoeve van de analyse van het grondwater op zware metalen (anorganische stoffen) de watermonsters in het veld worden gefiltreerd, waardoor de troebelheid niet van invloed is op concentraties van zware metalen.
Uit de analyseresultaten (zie paragraaf 3.5) blijkt dat in het grondwater alleen een licht verhoogde concentratie molybdeen is gemeten. De verhoogd gemeten troebelheid heeft derhalve geen invloed gehad op de grondwaterresultaten.

3.2 Bodemopbouw en zintuiglijke waarnemingen

De bovengrond bestaat uit matig fijn tot matig grof en zwak siltig zand. De bovengrond is tevens matig humeus en bevat sporen grind en plaatselijk klei (sporen of brokken). De ondergrond bestaat voornamelijk uit matig grof, zwak tot sterk siltig zand met sporen grind en plaatselijk sporen of brokken klei. In de ondergrond is een laag (zandige) klei met sporen grind aanwezig, op een diepte van minimaal circa 0,8 tot maximaal 2,5 m-mv. Op het oostelijk deel van het terrein is de kleilaag niet aangetroffen, hier bestaat de grond tot circa 2,0 m-mv uit humeus zand.

In diverse boringen is een bijmenging met sporen baksteen aangetroffen, plaatselijk tot een diepte van 1,5 m-mv. Incidenteel (boring 11) zijn tevens sporen glas waargenomen. Op het maaiveld en in het opgeboorde materiaal zijn geen asbestverdachte materialen waargenomen. Tabel 4 geeft een overzicht van de zintuiglijke waarnemingen.

Tabel 4 Zintuiglijke waarnemingen

Boring	Traject (m –mv)	Zintuiglijke waarneming
01	0,00 - 1,00	sporen baksteen
02	0,00 - 0,50	sporen baksteen
03	0,00 - 0,50	sporen baksteen
04	0,00 - 0,50	sporen baksteen
05	0,00 - 0,50	sporen baksteen
06	0,00 - 1,50	sporen baksteen
07	0,00 - 0,50	sporen baksteen
09	0,00 - 0,50	sporen baksteen
10	0,00 - 0,50	sporen baksteen
11	0,00 - 1,00	sporen baksteen
	1,00 - 1,50	sporen baksteen, sporen glas

3.3 Laboratoriumonderzoek

Ten behoeve van het analyseprogramma is rekening gehouden met de resultaten van de zintuiglijke waarnemingen. Tabel 5 geeft een overzicht van de onderzochte monsters en de analysepakketten.

Tabel 5 Analyseprogramma

Monster-code	Boring/monster (cm -mv)	Textuur en zintuiglijke waarnemingen	Analyses
Grond			
MM01	01 (0,00 - 0,50), 02 (0,00 - 0,50), 05 (0,00 - 0,50), 06 (0,00 - 0,50), 09 (0,00 - 0,50)	Zand, sporen baksteen. Bovengrond westelijk deel	Standaardanalysepakket grond
MM02	03 (0,00 - 0,50), 04 (0,00 - 0,50), 07 (0,00 - 0,50), 10 (0,00 - 0,50), 11 (0,00 - 0,50)	Zand, sporen baksteen. Bovengrond oostelijk deel	Standaardanalysepakket grond
MM03	01 (0,50 - 1,00), 06 (0,50 - 0,80), 11 (0,50 - 1,00), 11 (1,00 - 1,50)	Zand, sporen baksteen en/of sporen glas. Ondergrond	Standaardanalysepakket grond
Grondwater			
06-1-1	06 (4,00 - 5,00)	-	Standaardanalysepakket grondwater
Standaardanalysepakket grond:	*droge stof, lutum, organische stof, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), PCB, PAK en minerale olie.*		
Standaardanalysepakket grondwater:	*metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), vluchtige aromaten (BTEX), styreen, naftaleen, gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOX) en minerale olie.*		

3.4 Toetsingskader

De analyseresultaten van de grond zijn in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) getoetst aan de Achtergrondwaarden uit het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de interventiewaarden uit de Circulaire bodemsanering 2013. De analyseresultaten voor grond zijn omgerekend naar het gehalte voor standaardbodem en vervolgens getoetst aan de toetsingswaarden voor standaardbodem. Voor de omrekening naar standaardbodem wordt gebruik gemaakt van de gemeten percentages voor organische stof (humus) en lutum. De analyseresultaten van het grondwater zijn in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) getoetst aan de streefwaarden en de interventiewaarden uit de Circulaire bodemsanering 2013.

Tabel 6 bevat het toetsingskader volgens de Wbb (zie tevens bijlage 4.1).

Tabel 6 Overzicht toetsingskader Wbb

Gehalte/concentratie	Betekenis	Opmerking
≤ AW-waarde (of < detectielimiet)	niet verontreinigd	geen aanvullend onderzoek nodig (*A)
> AW-waarde ≤ T-waarde	licht verontreinigd	geen aanvullend onderzoek nodig (*A)
> T-waarde ≤ I-waarde	matig verontreinigd	mogelijk nader bodemonderzoek noodzakelijk
> I-waarde	sterk verontreinigd	nader bodemonderzoek noodzakelijk; mogelijk sprake van ernstige bodemverontreiniging
*(*A)*	*Voor grondwater geldt de streefwaarde.*	
Toelichting:	*De AW-waarden zijn achtergrondwaarden en zijn referentiewaarden voor een multifunctionele bodem.*	
	De halve som van de AW- en I-waarden ((AW+I)/2 = T-waarde) is een toetsingswaarde waarboven er een vermoeden is van ernstige bodemverontreiniging. Door middel van aanvullend onderzoek moet dit vermoeden worden getoetst.	

Gehalte/concentratie	Betekenis	Opmerking
De I-waarden zijn de 'interventiewaarden'. Als de I-waarde voor een stof wordt overschreden in meer dan 25 m^3 grond of in meer dan 100 m^3 grondwater (bodemvolume), dan wordt gesproken van een geval van ernstige bodemverontreiniging.		

De analyseresultaten zijn tevens getoetst aan de maximale waarden van het Bbk. Dit teneinde een indicatie omtrent de te verwachten bodemkwaliteitsklasse van de voorkomende bodemlagen te verkrijgen (zie tevens bijlage 4.2).

3.5 Analyseresultaten

Het resultaat van de toetsing is in bijlage 4.1 numeriek weergegeven voor toetsing van grond aan de achtergrond- en interventiewaarden uit de Wbb en in bijlage 4.2 voor de toetsing aan het Bbk. Tabel 7 bevat de analyse- en de toetsingsresultaten voor grond bij toetsing aan achtergrond- en interventiewaarden (Wbb). Tevens is een indicatie met betrekking tot de te verwachten bodemkwaliteitsklasse weergegeven.

Tabel 7 Analyse- en toetsingsresultaten grond in mg/kg d.s.

Monstercode	Boring/monster (cm –mv)		Gemeten verhoogde parameters Wbb (gestandaardiseerde gehalten in mg/kg d.s.)			Indicatie Bbk
			> AW-waarde	> T-waarde	> I-waarde	
MM01	01 (0,00 - 0,50), 02 (0,00 - 0,50), 05 (0,00 - 0,50), 06 (0,00 - 0,50), 09 (0,00 - 0,50)	Zand, sporen baksteen. Bovengrond westelijk deel	<	-	-	AW
MM02	03 (0,00 - 0,50), 04 (0,00 - 0,50), 07 (0,00 - 0,50), 10 (0,00 - 0,50), 11 (0,00 - 0,50)	Zand, sporen baksteen. Bovengrond oostelijk deel	Zink (142,4)	-	-	AW
MM03	01 (0,50 - 1,00), 06 (0,50 - 0,80), 11 (0,50 - 1,00), 11 (1,00 - 1,50)	Zand, sporen baksteen en sporen glas. Ondergrond	Lood (125), Zink (256,6) PAK (6,885)	-	-	Industrie

Wbb:

-	*: aangetroffen gehaltes kleiner dan achtergrond-, tussen- en interventiewaarde*
>AW-waarde	*: aangetroffen gehalte groter dan achtergrondwaarde*
>T-waarde	*: aangetroffen gehalte groter dan tussenwaarde (aanvullend / nader bodemonderzoek nodig*
>I-waarde	*: aangetroffen gehalte groter dan interventiewaarde*

Bbk:	*De indicatieve beoordeling Bbk geldt voor de situatie "Grond, toepassing op landbodem"*
AW	*: overal toepasbaar (voldoet aan Achtergrondwaarde)*
Wonen	*: toepasbaar (functieklasse wonen)*
Industrie	*: toepasbaar (functieklasse industrie)*
NT	*: niet toepasbaar*

Tabel 8 bevat de analyse- en de toetsingsresultaten voor grondwater bij toetsing aan streef- en interventiewaarden.

Tabel 8 Analyse- en toetsingsresultaten grondwater in µg/l

Monstercode	Traject (m -mv)	Gemeten verhoogde parameters (concentraties in µg/l)		
		> S-waarde	> T-waarde	> I-waarde
06-1-1	4,00 - 5,00	Molybdeen (5,6)	-	-
Wbb:				
-	*: aangetroffen gehaltes kleiner dan streef-, tussen- en interventiewaarde*			
> S-waarde	*: aangetroffen gehalte groter dan streefwaarde*			
> T-waarde	*: aangetroffen gehalte groter dan tussenwaarde*			
> I-waarde	*: aangetroffen gehalte groter dan interventiewaarde*			

3.6 Interpretatie

Tijdens het veldwerk zijn sporen baksteen en incidenteel sporen glas aangetroffen in de bodem, plaatselijk tot een diepte van 1,5 m-mv. In de bovengrond van het westelijke deel van het terrein (monster MM01) zijn geen gehaltes gemeten boven de achtergrondwaarde. In de bovengrond van het oostelijke deel van het terrein (monster MM02) ligt het gemeten gehalte zink boven de achtergrondwaarde.
In de ondergrond met bijmenging van sporen baksteen en glas (monster MM03) zijn gehaltes lood, zink en PAK boven de achtergrondwaarde gemeten.

De indicatie voor de bodemkwaliteitsklasse voor de bovengrond betreft AW (Altijd toepasbaar), voor de ondergrond is deze indicatie ‘Industrie’.

In het grondwater bij peilbuis 06 is een concentratie molybdeen gemeten boven de streef-waarde.

4 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Samenvatting

In opdracht van Plavei is door Buro Ontwerp & Omgeving een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie bekend als 'Pastoor Slingerstraat' te Giesbeek (gemeente Zevenaar). Het betreft een braakliggend terrein ten zuiden van de Sint Martinuskerk.

De aanleiding tot de uitvoering van het onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw op de locatie.

Doel van het verkennend bodemonderzoek is een indicatie te krijgen van de huidige milieuhygienische kwaliteit van de bodem.

Het verkennend bodemonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5740:2009/A1:2016 (Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond). Uitvoering van een vooronderzoek conform NEN 5725:2017 (Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek) maakt deel uit van het onderzoek.

Zintuiglijke waarnemingen
In de bodem is tot een diepte van plaatselijk 1,5 m-mv een bijmenging met sporen baksteen en incidenteel sporen glas waargenomen. Op het maaiveld en in de opgeboorde grond zijn op indicatieve wijze geen asbestverdachte materialen waargenomen.

Toetsing analyseresultaten Wbb
Ten aanzien van de onderzoekslocatie wordt de hypothese 'onverdachte locatie' op basis van de resultaten van het verkennend bodemonderzoek niet geheel bevestigd.
In de bovengrond van het westelijk deel zijn geen verhogingen gemeten, ten opzichte van de achtergrondwaarde. In de bovengrond van het oostelijk deel van het terrein is een gehalte zink boven de achtergrondwaarde gemeten. In de ondergrond met bijmenging van sporen baksteen en sporen glas liggen de gemeten gehaltes lood, zink en PAK boven de achtergrondwaarde. In het grondwater is een concentratie molybdeen boven de streefwaarde gemeen.

Indicatieve toetsing analyseresultaten Bbk
In indicatie van de te verwachten bodemkwaliteitsklasse betreft voor de bovengrond AW (overal toepasbaar), voor de ondergrond is deze 'Industrie'.

4.2 Conclusies en aanbevelingen

De resultaten van het uitgevoerde verkennend bodemonderzoek geven onzes inziens geen aanleiding tot het uitvoeren van een aanvullend of nader onderzoek.
De vastgestelde milieuhygiënische bodemkwaliteit vormt onzes inziens geen belemmering voor de voorgenomen realisatie van woningbouw op de locatie.

4.3 Opmerkingen

Dit onderzoek is uitgevoerd met de grootst mogelijke nauwkeurigheid en conform de daarvoor opgestelde normen en richtlijnen. Desondanks dient opgemerkt te worden dat een bodemonderzoek slechts bestaat uit een steekproef, waarbij een relatief gering aantal boringen en analyses wordt uitgevoerd. Niet geheel uitgesloten kan worden dat op de locatie een verontreiniging aanwezig is, die bij dit onderzoek niet is aangetroffen.

Tevens dient opgemerkt te worden dat het verkennend bodemonderzoek volgens de NEN 5740 niet is bedoeld voor beoordeling van de kwaliteit van de grond bij afvoer. Voor afvoer van grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing, waarover u informatie kunt inwinnen bij Buro Ontwerp & Omgeving of de betreffende gemeente.

Bijlagen

Bijlage 1

Kaarten en situatietekening

Bijlage 1 .1

Kadastrale kaart en regionale ligging

Regionale Ligging

Bron: https://www.pdok.nl/viewer/

Hier bevindt zich de onderzoekslocatie

Deze kaart is noordgericht
12345 Perceelnummer
25 Huisnummer
Vastgestelde kadastrale grens
Voorlopige kadastrale grens
Administratieve kadastrale grens
Bebouwing

Schaal 1: 500

Kadastrale gemeente	Bahr en Lathum
Sectie	E
Perceel	2575

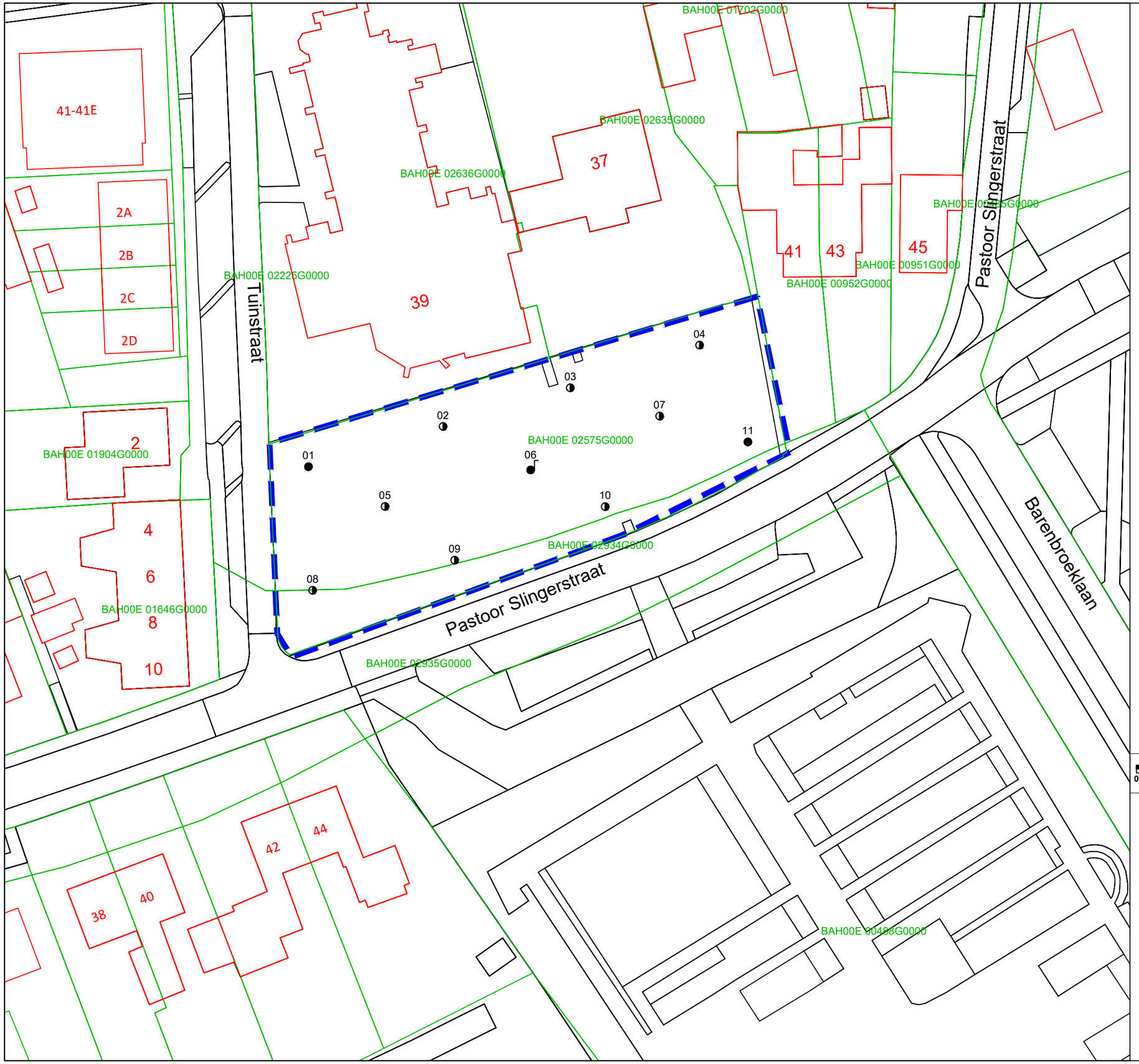
Voor een eensluidend uittreksel, geleverd op 29 november 2021
De bewaarder van het kadaster en de openbare registers

Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.
De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.

kadaster

Bijlage 1 .2

Situatietekening met boorpunten

LEGENDA

- Kadastrale grens
- Bebouwing
- 14 Huisnummer
- Onderzoekslocatie
- Peilbuis
- Boring tot 2 m-mv
- Boring tot 0,5 m-mv

0 5 10 15 20 25 meter

Aan de maten kunnen geen rechten worden ontleend.

Locatie:	Pastor Slingerstraat Giesbeek		
Type:	Verkennend Bodemonderzoek		
Omschrijving:	Situatietekening boorpunten		
Projectnr:	3214.03		
Schaal:	1 : 500	*Formaat:*	A3
Datum:	30-11-2021		
Getekend:	RS		
Tekeningnr:	1		
Bestandsnaam:	3214.03-1		

N

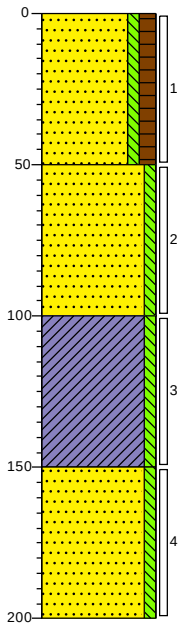
buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bijlage 2

Boorprofielen en legenda

Boring: 01

Datum: 29-11-2021

0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen grind, sporen baksteen, sporen wortels, neutraal bruinbeige, Edelmanboor

50

Zand, matig grof, zwak siltig, sporen grind, sporen baksteen, sporen klei, donker grijsbruin, Edelmanboor

100

Klei, zwak siltig, sporen grind, matig zandhoudend, neutraal grijsbruin, Edelmanboor

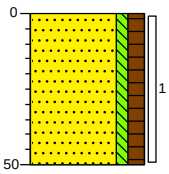
150

Zand, matig grof, zwak siltig, sporen klei, sporen grind, sporen roest, donker bruingrijs, Edelmanboor

200

Boring: 02

Datum: 29-11-2021

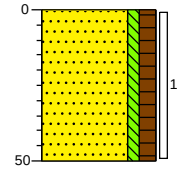
0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen klei, sporen wortels, donker beigebruin, Edelmanboor

50

Boring: 03

Datum: 29-11-2021

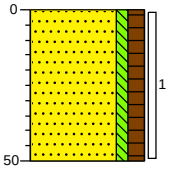
0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen wortels, brokken klei, donker beigebruin, Edelmanboor

50

Boring: 04

Datum: 29-11-2021

0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen wortels, neutraal beigebruin, Edelmanboor

50

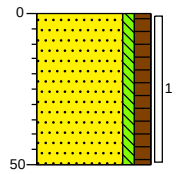
Project: Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Projectnummer: 3214.03

'getekend volgens NEN 5104'

Boring: 05

Datum: 29-11-2021

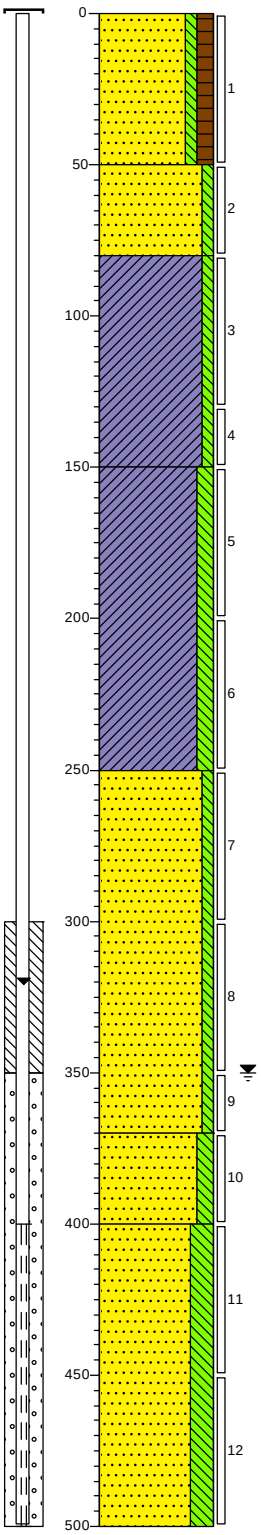
0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen klei, sporen wortels, sporen grind, donker beigebruin, Edelmanboor

50

Boring: 06

Datum: 29-11-2021

0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen wortels, sporen plantenresten, sporen grind, sporen baksteen, donker beigebruin, Edelmanboor

50

Zand, matig grof, zwak siltig, brokken klei, sporen baksteen, sporen grind, donkerbruin, Edelmanboor

80

Klei, zwak siltig, sporen baksteen, sporen grind, donkerbruin, Edelmanboor

150

Klei, matig siltig, sporen grind, sporen roest, neutraal beigebruin, Edelmanboor

250

Zand, matig grof, zwak siltig, sporen grind, neutraal cremebeige, Edelmanboor

370

Zand, matig grof, matig siltig, sporen grind, neutraal cremebeige, Edelmanboor

400

Zand, matig grof, sterk siltig, sporen grind, neutraal cremebeige, Edelmanboor

500

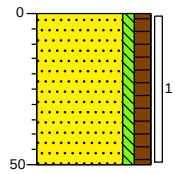
Project: Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Projectnummer: 3214.03

'getekend volgens NEN 5104'

Boring: 07

Datum: 29-11-2021

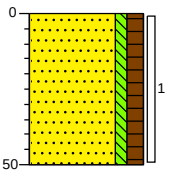
0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen wortels, sporen plantenresten, sporen klei, donker beigebruin, Edelmanboor

50

Boring: 08

Datum: 29-11-2021

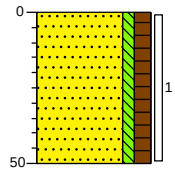
0 gras

Zand, matig grof, zwak siltig, matig humeus, sporen grind, sporen plantenresten, sporen wortels, donkerbruin, Edelmanboor

50

Boring: 09

Datum: 29-11-2021

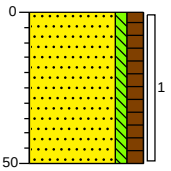
0 gras

Zand, matig grof, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen plantenresten, sporen wortels, donkerbruin, Edelmanboor

50

Boring: 10

Datum: 29-11-2021

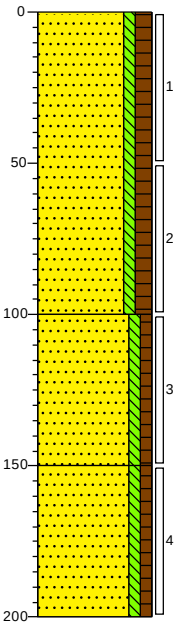
0 gras

Zand, matig grof, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen plantenresten, sporen wortels, donkerbruin, Edelmanboor

50

Boring: 11

Datum: 29-11-2021

0 gras

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, sporen baksteen, sporen grind, sporen plantenresten, sporen wortels, donkerbruin, Edelmanboor

100

Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, sporen wortels, sporen klei, sporen plantenresten, sporen baksteen, sporen grind, sporen glas, neutraal beigebruin, Edelmanboor

150

Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, sporen wortels, sporen plantenresten, sporen grind, sporen roest, sporen klei, licht beigebruin, Edelmanboor

200

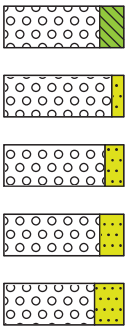
Project: Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Projectnummer: 3214.03

'getekend volgens NEN 5104'

Legenda (conform NEN 5104)

grind

Grind, siltig

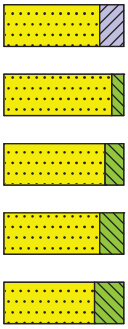
Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

Grind, sterk zandig

Grind, uiterst zandig

zand

Zand, kleïig

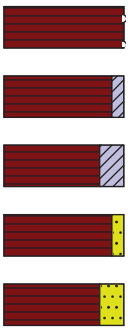
Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

Zand, sterk siltig

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

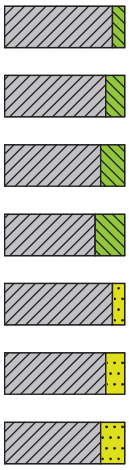
Veen, zwak kleïig

Veen, sterk kleïig

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

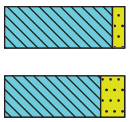
Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

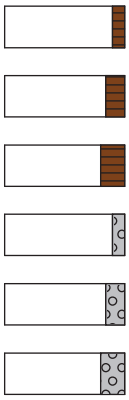
leem

Leem, zwak zandig

Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster

ongeroerd monster

volumering

overig

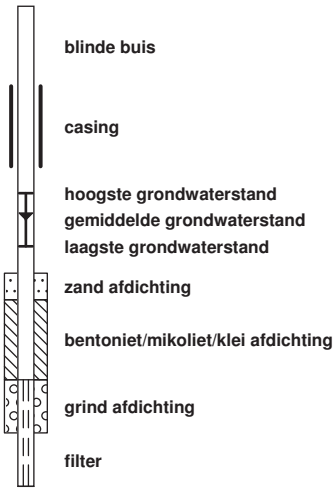
- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

water

peilbuis

blinde buis

casing

hoogste grondwaterstand
gemiddelde grondwaterstand
laagste grondwaterstand

zand afdichting

bentoniet/mikoliet/klei afdichting

grind afdichting

filter

Bijlage 3

Analysecertificaten Analytico

Buro Ontwerp & Omgeving
T.a.v. Remco Schreuder
Velperweg 157
6824 MB ARNHEM
NETHERLANDS

Analysecertificaat

Datum: 03-Dec-2021

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2021194715/1
Uw project/verslagnummer	3214.03
Uw projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	29-Nov-2021

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

eurofins | — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	3214.03	Certificaatnummer/Versie	2021194715/1
Uw projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek	Startdatum analyse	30-Nov-2021
Uw ordernummer		Datum einde analyse	03-Dec-2021
Uw monsternemer		Rapportagedatum	03-Dec-2021/14:16
		Bijlage	A,B,C
		Pagina	1/2

	Analyse	Eenheid	1	2	3
	Voorbehandeling				
	Cryogeen malen		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
	Bodemkundige analyses				
S	Droge stof	% (m/m)	84.8	86.7	86.0
S	Organische stof	% (m/m) ds	1.9	1.9	4.2
	Gloeirest	% (m/m) ds	98	98	95
S	Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	6.6	7.9	11.1
	Metalen				
S	Barium (Ba)	mg/kg ds	38	63	130
S	Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0.20	0.25	0.31
S	Kobalt (Co)	mg/kg ds	3.8	5.2	8.5
S	Koper (Cu)	mg/kg ds	8.1	18	25
S	Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0.050	0.081	0.12
S	Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	<1.5	<1.5
S	Nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	15	19
S	Lood (Pb)	mg/kg ds	21	30	96
S	Zink (Zn)	mg/kg ds	42	78	170
	Minerale olie				
	Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0
	Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	<5.0
	Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	9.3
	Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	<11	24
	Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	9.9
	Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6.0	<6.0	<6.0
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	<35	46
	Chromatogram olie (GC)				Zie bijl.
	Polychloorbifenylen, PCB				
S	PCB 28	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 52	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 101	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010

Nr.	Uw monsteromschrijving	Opgegeven monstermatrix	Monster nr.
1	MM1 01 (0-50) 02 (0-50) 05 (0-50) 06 (0-50) 09 (0-50)	Grond (AS3000)	12431276
2	MM2 03 (0-50) 04 (0-50) 07 (0-50) 10 (0-50) 11 (0-50)	Grond (AS3000)	12431277
3	MM3 01 (50-100) 06 (50-80) 11 (50-100) 11 (100-150)	Grond (AS3000)	12431278

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende en geaccrediteerde verrichting
S: AS SIKB erkende en geaccrediteerde verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
W: Waals Gewest erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	3214.03	Certificaatnummer/Versie	2021194715/1
Uw projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek	Startdatum analyse	30-Nov-2021
Uw ordernummer		Datum einde analyse	03-Dec-2021
Uw monsternemer		Rapportagedatum	03-Dec-2021/14:16
		Bijlage	A,B,C
		Pagina	2/2

	Analyse	Eenheid	1	2	3
S	PCB 118	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 138	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 153	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 180	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0049 1)	0.0049 1)	0.0049 1)
	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK				
S	Naftaleen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Fenanthreen	mg/kg ds	<0.050	0.12	0.60
S	Anthraceen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	0.49
S	Fluorantheen	mg/kg ds	0.088	0.30	1.7
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0.050	0.16	0.87
S	Chryseen	mg/kg ds	0.071	0.22	0.74
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0.050	0.097	0.41
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0.050	0.16	0.88
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0.050	0.12	0.54
S	Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0.050	0.096	0.62
S	PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.44	1.3	6.8

Nr.	Uw monsteromschrijving	Opgegeven monstermatrix	Monster nr.
1	MM1 01 (0-50) 02 (0-50) 05 (0-50) 06 (0-50) 09 (0-50)	Grond (AS3000)	12431276
2	MM2 03 (0-50) 04 (0-50) 07 (0-50) 10 (0-50) 11 (0-50)	Grond (AS3000)	12431277
3	MM3 01 (50-100) 06 (50-80) 11 (50-100) 11 (100-150)	Grond (AS3000)	12431278

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende en geaccrediteerde verrichting
S: AS SIKB erkende en geaccrediteerde verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
W: Waals Gewest erkende verrichting

Akkoord
Pr.coörd.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Bijlage (A) met de opgegeven deelmonsterinformatie behorende bij het analysecertificaat. 2021194715/1

Monster nr. / Barcode	Boornr	Van	Tot	Uw datum monstername	Monsteromsch./Monstername ID
Uw monsteromschrijving					
12431276	MM1 01 (0-50) 02 (0-50) 05 (0-50) 06 (0-50) 09 (0- 50)				
0539069457	01	0	50	29-Nov-2021	1
0539068289	02	0	50	29-Nov-2021	1
0539069246	05	0	50	29-Nov-2021	1
0539068268	06	0	50	29-Nov-2021	1
0539069456	09	0	50	29-Nov-2021	1
12431277	MM2 03 (0-50) 04 (0-50) 07 (0-50) 10 (0-50) 11 (0- 50)				
0539069323	11	0	50	29-Nov-2021	1
0539068916	03	0	50	29-Nov-2021	1
0539069308	04	0	50	29-Nov-2021	1
0539068277	07	0	50	29-Nov-2021	1
0539069322	10	0	50	29-Nov-2021	1
12431278	MM3 01 (50-100) 06 (50-80) 11 (50-100) 11 (100-150)				
0539068281	01	50	100	29-Nov-2021	2
0539068272	06	50	80	29-Nov-2021	2
0539068081	11	50	100	29-Nov-2021	2
0539069325	11	100	150	29-Nov-2021	3

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2021194715/1

Opmerking 1)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van 0,7*RG

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2021194715/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Voorbehandeling			
Cryogeen malen	W0106	Voorbehandeling	AS3000
Bodemkundige analyses			
Droge Stof	W0104	Gravimetrie	pb 3010-2 en NEN-EN 15934
Organische stof (gloeiverlies)	W0109	Gravimetrie	pb 3010-3 en NEN 5754
Korrelgrootte < 2 µm (lutum)	W0171	Sedimentatie	pb 3010-4 en NEN 5753
Metalen			
Barium (Ba)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0423	ICP-MS	pb 3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale olie			
Minerale Olie (C10-C40)	W0202	GC-FID	pb 3010-7 en NEN-EN-ISO 16703
Chromatogram MO (GC)	W0202	GC-FID	NEN-EN-ISO 16703
Polychloorbifenylen, PCB			
PCB (7)	W0271	GC-MS	pb 3010-8 en NEN 6980
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK			
PAK (10) (VROM)	W0271	GC-MS	pb. 3010-6 en NEN-ISO 18287
PAK som AS3000/AP04	W0271	GC-MS	pb. 3010-6 en NEN-ISO 18287

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2020.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

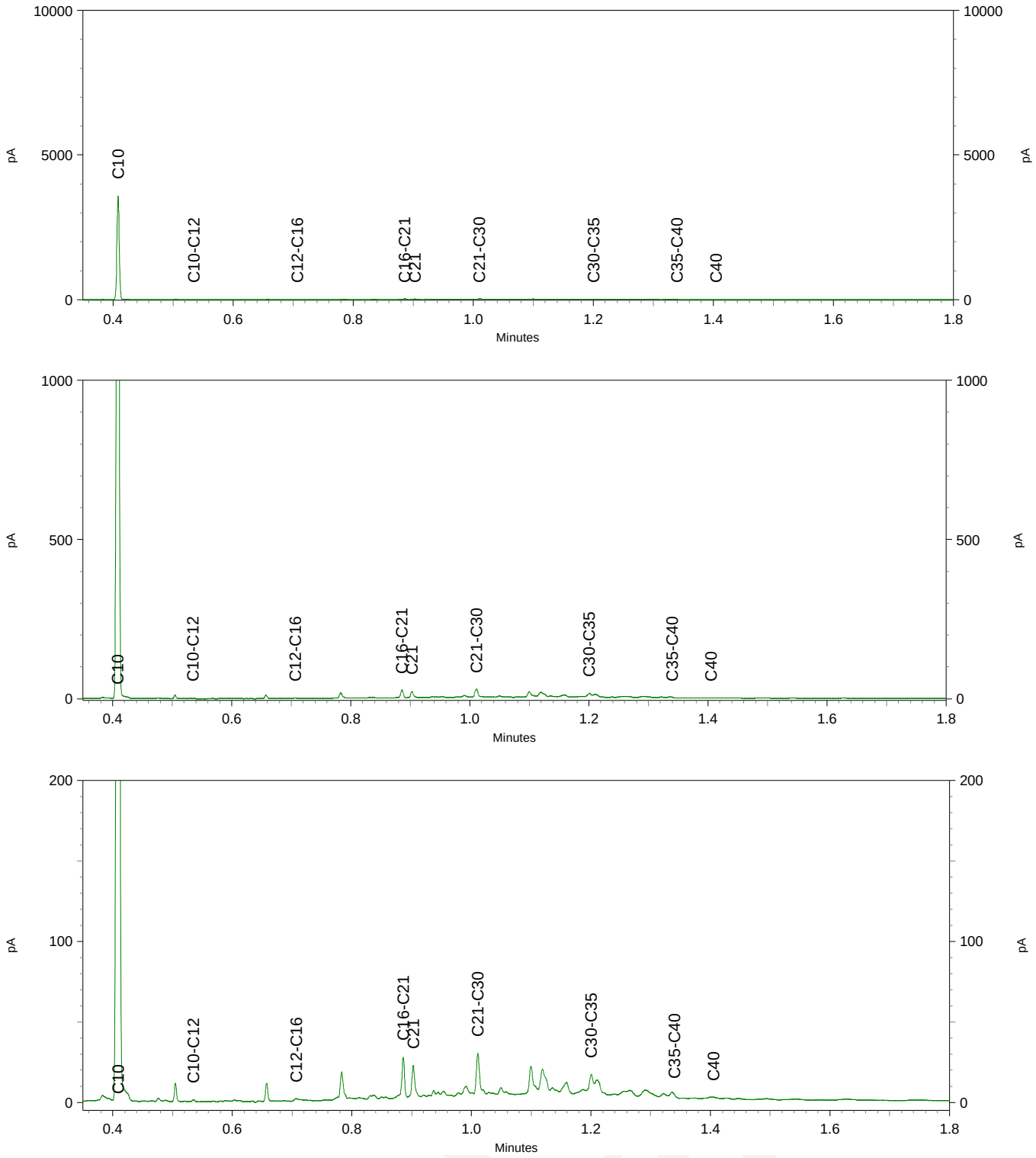
BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins | analytico®

Chromatogram TPH/ Mineral Oil

Sample ID.: 12431278
Certificate no.: 2021194715
Sample description.: MM3 01 (50-100) 06 (50-80) 11 (50-100) 11 (100-150 V

Buro Ontwerp & Omgeving
T.a.v. Remco Schreuder
Velperweg 157
6824 MB ARNHEM
NETHERLANDS

Analysecertificaat

Datum: 10-Dec-2021

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2021199316/1
Uw project/verslagnummer	3214.03
Uw projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	07-Dec-2021

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

eurofins | — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	3214.03	Certificaatnummer/Versie	2021199316/1
Uw projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek	Startdatum analyse	07-Dec-2021
Uw ordernummer		Datum einde analyse	10-Dec-2021
Uw monsternemer	Max Scholten	Rapportagedatum	10-Dec-2021/14:16
		Bijlage	A,B,C
		Pagina	1/2

	Analyse	Eenheid	1	
	Metalen			
S	Barium (Ba)	µg/l	46	
S	Cadmium (Cd)	µg/l	<0.20	
S	Kobalt (Co)	µg/l	<2.0	
S	Koper (Cu)	µg/l	3.0	
S	Kwik (Hg)	µg/l	<0.050	
S	Molybdeen (Mo)	µg/l	5.6	
S	Nikkel (Ni)	µg/l	10	
S	Lood (Pb)	µg/l	<2.0	
S	Zink (Zn)	µg/l	<10	
	Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
S	Benzeen	µg/l	<0.20	
S	Tolueen	µg/l	<0.20	
S	Ethylbenzeen	µg/l	<0.20	
S	o-Xyleen	µg/l	<0.10	
S	m,p-Xyleen	µg/l	<0.20	
S	Xylenen (som) factor 0,7	µg/l	0.21	1)
	BTEX (som)	µg/l	<0.90	
S	Naftaleen	µg/l	<0.020	
S	Styreen	µg/l	<0.20	
	Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen			
S	Dichloormethaan	µg/l	<0.20	
S	Trichloormethaan	µg/l	<0.20	
S	Tetrachloormethaan	µg/l	<0.10	
S	Trichlooretheen	µg/l	<0.20	
S	Tetrachlooretheen	µg/l	<0.10	
S	1,1-Dichloorethaan	µg/l	<0.20	
S	1,2-Dichloorethaan	µg/l	<0.20	
S	1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	<0.10	
S	1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	<0.10	
S	cis 1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0.10	

Nr.	Uw monsteromschrijving	Opgegeven monstermatrix	Monster nr.
1	06-1-1 06 (400-500)	Water (AS3000)	12446551

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende en geaccrediteerde verrichting
S: AS SIKB erkende en geaccrediteerde verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
W: Waals Gewest erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.
Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl
BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	3214.03	Certificaatnummer/Versie	2021199316/1
Uw projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek	Startdatum analyse	07-Dec-2021
Uw ordernummer		Datum einde analyse	10-Dec-2021
Uw monsternemer	Max Scholten	Rapportagedatum	10-Dec-2021/14:16
		Bijlage	A,B,C
		Pagina	2/2

	Analyse	Eenheid	1	
S	trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	
	CKW (som)	µg/L	<1.6	
S	Tribroommethaan	µg/L	<0.20	
S	Vinylchloride	µg/L	<0.10	
S	1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0.10	
S	1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0.14	1)
S	1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20	
S	1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20	
S	1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20	
S	Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0.42	
	Minerale olie			
	Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	
	Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	
	Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	
	Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	
	Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	
	Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	

Nr.	Uw monsteromschrijving	Opgegeven monstermatrix	Monster nr.
1	06-1-1 06 (400-500)	Water (AS3000)	12446551

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende en geaccrediteerde verrichting
S: AS SIKB erkende en geaccrediteerde verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
W: Waals Gewest erkende verrichting

Akkoord
Pr.coörd.

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Bijlage (A) met de opgegeven deelmonsterinformatie behorende bij het analysecertificaat. 2021199316/1

Monster nr.	Uw monsteromschrijving				
Barcode	Boornr	Van	Tot	Uw datum monstername	Monsteromsch./Monstername ID
12446551	06-1-1 06 (400-500)				
0801000377	06	400	500	06-Dec-2021	1
0680501488	06	400	500	06-Dec-2021	2
0680501455	06	400	500	06-Dec-2021	3

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2021199316/1

Opmerking 1)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van 0,7*RG

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2021199316/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Metalen			
Barium (Ba)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0421	ICP-MS	pb 3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen			
Xylenen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
Aromaten (BTEXN)	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
Styreen	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen			
VOCl (11)	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
Tribroommethaan (Bromoform)	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
Vinylchloride	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
1,1-Dichlooretheen	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
DiClEtheen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
1,1-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
1,2-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
1,3-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
DiChlprop. som AS3000	W0254	HS-GC-MS	pb 3130-1
Minerale olie			
Minerale olie (C10-C40)	W0215	GC-FID	pb 3110-5

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2020.

Bijlage 4

Toetsing van de analysecertificaten

Bijlage 4.1

Wet bodembescherming (Wbb)

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	29-11-2021
Monsternemer	
Certificaatnummer	2021194715
Startdatum	30-11-2021
Rapportagedatum	03-12-2021

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		1,9						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		6,6						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	84,8	84,8					
Organische stof	% (m/m) ds	1,9	1,9					
Gloeirest	% (m/m) ds	98						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	6,6	6,6					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	38	93,49		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2251	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	3,8	8,888	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	8,1	14,46	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0468	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	23,19	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	21	30,46	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	42	80,77	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,088	0,088					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Chryseen	mg/kg ds	0,071	0,071					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,44	0,439	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
1	12431276	MM1 01 (0-50) 02 (0-50) 05 (0-50) 06 (0-50) 09 (0-50)

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	29-11-2021
Monsternemer	
Certificaatnummer	2021194715
Startdatum	30-11-2021
Rapportagedatum	03-12-2021

Analyse	Eenheid	2	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		1,9						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		7,9						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	86,7	86,7					
Organische stof	% (m/m) ds	1,9	1,9					
Gloeirest	% (m/m) ds	98						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	7,9	7,9					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	63	140,5		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,25	0,3946	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	5,2	11,11	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	18	30,95	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,081	0,1062	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	15	29,33	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	30	42,57	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	78	142,4	*	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	0,12	0,12					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,3	0,3					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,16	0,16					
Chryseen	mg/kg ds	0,22	0,22					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,097	0,097					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,16	0,16					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,12	0,12					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,096	0,096					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	1,3	1,343	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
2	12431277	MM2 03 (0-50) 04 (0-50) 07 (0-50) 10 (0-50) 11 (0-50)

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	29-11-2021
Monsternemer	
Certificaatnummer	2021194715
Startdatum	30-11-2021
Rapportagedatum	03-12-2021

Analyse	Eenheid	3	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		4,2						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		11,1						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	86	86					
Organische stof	% (m/m) ds	4,2	4,2					
Gloeirest	% (m/m) ds	95						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	11,1	11,1					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	130	235,7		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,31	0,43	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	8,5	14,98	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	25	37,22	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,12	0,148	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	19	31,52	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	96	125	*	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	170	265,6	*	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	8,333					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	9,3	22,14					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	24	57,14					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	9,9	23,57					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	10					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	46	109,5	-	35	190	2600	5000
Chromatogram olie (GC)		Zie bijl.						
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0016					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0116	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	0,6	0,6					
Anthraceen	mg/kg ds	0,49	0,49					
Fluorantheen	mg/kg ds	1,7	1,7					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,87	0,87					
Chryseen	mg/kg ds	0,74	0,74					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,41	0,41					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,88	0,88					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,54	0,54					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,62	0,62					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	6,8	6,885	*	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
3	12431278	MM3 01 (50-100) 06 (50-80) 11 (50-100) 11 (100-150)

Eindoordeel: Overschrijding Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T13 Toetsing Wbb grondwater (ondiep)

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	06-12-2021
Monsternemer	Max Scholten
Certificaatnummer	2021199316
Startdatum	07-12-2021
Rapportagedatum	10-12-2021

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG	S	T	I
Metalen								
Barium (Ba)	µg/L	46	46	-	20	50	337,5	625
Cadmium (Cd)	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,4	3,2	6
Kobalt (Co)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	20	60	100
Koper (Cu)	µg/L	3	3	-	2	15	45	75
Kwik (Hg)	µg/L	<0,050	0,035	-	0,05	0,05	0,175	0,3
Molybdeen (Mo)	µg/L	5,6	5,6	*	2	5	152,5	300
Nikkel (Ni)	µg/L	10	10	-	3	15	45	75
Lood (Pb)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	15	45	75
Zink (Zn)	µg/L	<10	7	-	10	65	432,5	800
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen								
Benzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,2	15,1	30
Tolueen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	503,5	1000
Ethylbenzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	4	77	150
o-Xyleen	µg/L	<0,10	0,07					
m,p-Xyleen	µg/L	<0,20	0,14					
Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0,21	0,21	-	0,2	0,2	35,1	70
BTEX (som)	µg/L	<0,90						
Naftaleen	µg/L	<0,020	0,014	-	0,02	0,01	35,01	70
Styreen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	153	300
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen								
Dichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,01	500	1000
Trichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	203	400
Tetrachloormethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5,005	10
Trichlooretheen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	24	262	500
Tetrachlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	20	40
1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	453,5	900
1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	203,5	400
1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	150	300
1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	65	130
cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07					
trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07					
CKW (som)	µg/L	<1,6						
Tribroommethaan	µg/L	<0,20	0,14					630
Vinylchloride	µg/L	<0,10	0,07	-	0,2	0,01	2,505	5
1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5,005	10
1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0,14	0,14	-	0,2	0,01	10,01	20
1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14					
1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14					
1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14					
Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0,42	0,42	-	0,6	0,8	40,4	80
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	10,5					
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	7					
Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	35	-	50	50	325	600
Extra parameters								
som 16 aromatische oplosmiddelen	µg/L		0,77	Geen oordeel mogelijk				

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
1	12446551	06-1-1 06 (400-500)

Eindoordeel: Overschrijding Streefwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Streefwaarde
*	groter dan Streefwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
S	Streefwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

Bijlage 4.2

Besluit bodemkwaliteit (grond)

BoToVa T1 Beoordeling kwaliteit van grond en bagger bij toepassing op of in de lanc

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	29-11-2021
Monsternemer	
Certificaatnummer	2021194715
Startdatum	30-11-2021
Rapportagedatum	03-12-2021

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG Eis	AW	Wonen	Industrie	IW
Bodemtype correctie									
Organische stof		1,9							
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		6,6							
Voorbehandeling									
Cryogeen malen		Uitgevoerd							
Bodemkundige analyses									
Droge stof	% (m/m)	84,8	84,8						
Organische stof	% (m/m) ds	1,9	1,9						
Gloeirest	% (m/m) ds	98							
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	6,6	6,6						
Metalen									
Barium (Ba)	mg/kg ds	38	93,49		20				920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2251	<=AW	0,2	0,6	1,2	4,3	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	3,8	8,888	<=AW	3	15	35	190	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	8,1	14,46	<=AW	5	40	54	190	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0468	<=AW	0,05	0,15	0,83	4,8	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	<=AW	1,5	1,5	88	190	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	23,19	<=AW	4	35		100	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	21	30,46	<=AW	10	50	210	530	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	42	80,77	<=AW	20	140	200	720	720
Minerale olie									
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5						
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5						
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5						
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5						
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5						
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21						
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	<=AW	35	190	190	500	5000
Polychloorbifenylen, PCB									
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	<=AW	0,0049	0,02	0,04	0,5	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK									
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Fluorantheen	mg/kg ds	0,088	0,088						
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Chryseen	mg/kg ds	0,071	0,071						
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,44	0,439	<=AW	0,5	1,5	6,8	40	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
1	12431276	MM1 01 (0-50) 02 (0-50) 05 (0-50) 06 (0-50) 09 (0-50)

Eindoordeel: Altijd toepasbaar

Gebruikte afkortingen

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
AW	Achtergrondwaarde
<= AW	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
RG Eis	Vereiste rapportagegrens
IW	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.
Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

BoToVa T1 Beoordeling kwaliteit van grond en bagger bij toepassing op of in de lanc

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	29-11-2021
Monsternemer	
Certificaatnummer	2021194715
Startdatum	30-11-2021
Rapportagedatum	03-12-2021

Analyse	Eenheid	2	GSSD	Oordeel	RG Eis	AW	Wonen	Industrie	IW
Bodemtype correctie									
Organische stof		1,9							
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		7,9							
Voorbehandeling									
Cryogeen malen		Uitgevoerd							
Bodemkundige analyses									
Droge stof	% (m/m)	86,7	86,7						
Organische stof	% (m/m) ds	1,9	1,9						
Gloeirest	% (m/m) ds	98							
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	7,9	7,9						
Metalen									
Barium (Ba)	mg/kg ds	63	140,5		20				920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,25	0,3946	<=AW	0,2	0,6	1,2	4,3	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	5,2	11,11	<=AW	3	15	35	190	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	18	30,95	<=AW	5	40	54	190	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,081	0,1062	<=AW	0,05	0,15	0,83	4,8	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	<=AW	1,5	1,5	88	190	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	15	29,33	<=AW	4	35		100	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	30	42,57	<=AW	10	50	210	530	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	78	142,4	Wonen	20	140	200	720	720
Minerale olie									
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5						
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5						
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5						
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5						
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5						
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21						
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	<=AW	35	190	190	500	5000
Polychloorbifenylen, PCB									
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035						
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	<=AW	0,0049	0,02	0,04	0,5	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK									
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Fenanthreen	mg/kg ds	0,12	0,12						
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Fluorantheen	mg/kg ds	0,3	0,3						
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,16	0,16						
Chryseen	mg/kg ds	0,22	0,22						
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,097	0,097						
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,16	0,16						
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,12	0,12						
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,096	0,096						
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	1,3	1,343	<=AW	0,5	1,5	6,8	40	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
2	12431277	MM2 03 (0-50) 04 (0-50) 07 (0-50) 10 (0-50) 11 (0-50)

Eindoordeel: Altijd toepasbaar

Gebruikte afkortingen

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
AW	Achtergrondwaarde
<= AW	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
RG Eis	Vereiste rapportagegrens
IW	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.
Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

BoToVa T1 Beoordeling kwaliteit van grond en bagger bij toepassing op of in de lanc

Projectnummer	3214.03
Projectnaam	Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Ordernummer	
Datum monstername	29-11-2021
Monsternemer	
Certificaatnummer	2021194715
Startdatum	30-11-2021
Rapportagedatum	03-12-2021

Analyse	Eenheid	3	GSSD	Oordeel	RG Eis	AW	Wonen	Industrie	IW
Bodemtype correctie									
Organische stof		4,2							
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		11,1							
Voorbehandeling									
Cryogeen malen		Uitgevoerd							
Bodemkundige analyses									
Droge stof	% (m/m)	86	86						
Organische stof	% (m/m) ds	4,2	4,2						
Gloeirest	% (m/m) ds	95							
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	11,1	11,1						
Metalen									
Barium (Ba)	mg/kg ds	130	235,7		20				920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	0,31	0,43	<=AW	0,2	0,6	1,2	4,3	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	8,5	14,98	<=AW	3	15	35	190	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	25	37,22	<=AW	5	40	54	190	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	0,12	0,148	<=AW	0,05	0,15	0,83	4,8	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	<=AW	1,5	1,5	88	190	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	19	31,52	<=AW	4	35		100	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	96	125	Wonen	10	50	210	530	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	170	265,6	Industrie	20	140	200	720	720
Minerale olie									
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	5						
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	8,333						
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	9,3	22,14						
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	24	57,14						
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	9,9	23,57						
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	10						
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	46	109,5	<=AW	35	190	190	500	5000
Chromatogram olie (GC)		Zie bijl.							
Polychloorbifenylen, PCB									
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0016						
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0116	<=AW	0,0049	0,02	0,04	0,5	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK									
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035						
Fenanthreen	mg/kg ds	0,6	0,6						
Anthraceen	mg/kg ds	0,49	0,49						
Fluorantheen	mg/kg ds	1,7	1,7						
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,87	0,87						
Chryseen	mg/kg ds	0,74	0,74						
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,41	0,41						
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,88	0,88						
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0,54	0,54						
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0,62	0,62						
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	6,8	6,885	Industrie	0,5	1,5	6,8	40	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
3	12431278	MM3 01 (50-100) 06 (50-80) 11 (50-100) 11 (100-150)

Eindoordeel: Klasse industrie

Gebruikte afkortingen

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
AW	Achtergrondwaarde
<= AW	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
RG Eis	Vereiste rapportagegrens
IW	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

Bijlage 5

Toetsingskader

Bijlage 5.1

Wet bodembescherming (Wbb)

Toetsingskader Wet bodembescherming

Stof/niveau		Grond/sediment (mg/kg droge stof)		Grondwater (µg/l opgelost, tenzij anders vermeld)	
		Achtergrondwaarde	Interventiewaarde	Streefwaarde	Interventiewaarde
I.	**Metalen**				
	antimoon (Sb)	4,0	22	-	20
	arseen (As)	20	76	10	60
	barium (Ba)	-	920*	50	625
	cadmium (Cd)	0,60	13	0,4	6
	chroom (Cr)	55	-	1	30
	chroom III	-	180	-	-
	chroom VI	-	78	-	-
	cobalt (Co)	15	190	20	100
	koper (Cu	40	190	15	75
	kwik (Hg)	0,15	-	0,05	0,3
	kwik (anorganisch)	-	36	-	-
	kwik (organisch)	-	4	-	-
	lood (Pb)	50	530	15	75
	molybdeen (Mo)	1,5	190	5	300
	nikkel (Ni)	35	100	15	75
	tin (Sn)	6,5	-	-	-
	vanadium (V)	80	-	-	-
	zink (Zn)	140	720	65	800
II.	**Anorganische verbindingen**				
	chloride	-	-	100 (Cl/l)	-
	cyaniden-vrij	3	20	5	1500
	cyaniden-complex	5,5	50	10	1500
	thiocyanaat	6,0	20	-	1500
III.	**Aromatische verbindingen**				
	benzeen	0,20	1,1	0,2	30
	ethylbenzeen	0,20	110	4	150
	tolueen	0,20	32	7	1000
	xylenen	0,45	17	0,2	70
	styreen (vinylbenzeen)	0,25	86	6	300
	fenol	0,25	14	0,2	2000
	cresolen (som)	0,30	13	0,2	200
	dodecylbenzeen	0,35	-	-	-
	aromatische oplosmiddelen (som)	2,5	-	-	-
IV.	**Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)**				
	naftaleen			0,01	70
	antraceen			0,0007	5
	fenantreen			0,003	5
	fluoranteen			0,003	1
	benzo(a)antraceen			0,0001	0,5
	chryseen			0,003	0,2
	benzo(a)pyreen			0,0005	0,05
	benzo(ghi)peryleen			0,0003	0,05
	benzo(k)fluoranteen			0,0004	0,05
	indeno(1,2,3cd)pyreen			0,0004	0,05
	PAK (som 10)	1,5	40	-	-
V.	**Gechloreerde koolwaterstoffen**				
	vinylchloride	0,10	0,1	0,01	5
	dichloormethaan	0,10	3,9	0,01	1000
	1,1-dichloorethaan	0,20	15	7	900
	1,2-dichloorethaan	0,20	6,4	7	400
	1,1-dichlooretheen	0,30	0,3	0,01	10
	1,2-dichlooretheen (cis- en trans-)	0,30	1	0,01	20
	dichloorpropanen	0,80	2	0,8	80
	trichloormethaan (chloroform)	0,25	5,6	6	400
	1,1,1-trichloorethaan	0,25	15	0,01	300
	1,1,2-trichloorethaan	0,3	10	0,01	130
	trichlooretheen (Tri)	0,25	2,5	24	500
	tetrachloormethaan (Tetra)	0,30	0,7	0,01	10
	tetrachlooretheen (Per)	0,15	8,8	0,01	40
	monochloorbenzeen	0,20	15	7	180
	dichloorbenzenen	2,0	19	3	50
	trichloorbenzenen	0,015	11	0,01	10
	tetrachloorbenzenen	0,0090	2,2	0,01	2,5
	pentachloorbenzeen	0,0025	6,7	0,003	1
	hexachloorbenzeen	0,0085	2,0	0,0009	0,5
	monochloorfenolen(som)	0,045	54	0,3	100
	dichloorfenolen (som)	0,20	22	0,2	30
	trichloorfenolen (som)	0,0030	22	0,03	10
	tetrachloorfenolen (som)	0,015	21	0,01	10
	pentachloorfenol	0,0030	12	0,04	3
	PCB's (som 7)	0,020	1	0,01	0,01
	chloornaftaleen (som)	0,070	23	-	6
	monochlooranilinen (som)	0,20	50	-	30
	dioxine (som I-TEQ)	0,000055	0,00018	-	-
	pentachlooraniline	0,15	-	-	-

* De norm voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene bodemverontreiniging. Voor overige situaties is de norm voor barium tijdelijk buiten werking gesteld.

Stof/niveau		Grond/sediment (mg/kg droge stof)		Grondwater (µg/l opgelost, tenzij anders vermeld)	
		Achtergrondwaarde	Interventiewaarde	Streefwaarde	Interventiewaarde
VI.	**Bestrijdingsmiddelen**				
	chloordaan	0,0200	4	0,02 ng/l	0,2
	DDT (som)	0,20	1,7	-	
	DDE (som)	0,10	2,3	-	
	DDD (som)	0,020	34	-	
	DDT/DDE/DDD (som)	-	-	0,004 ng/l	0,01
	aldrin	-	0,32	0,009 ng/l	-
	dieldrin	-	-	0,1 ng/l	-
	endrin	-	-	0,04 ng/l	-
	drins (som)	0,015	4	-	0,1
	α-endosulfan	0,00090	4	0,2 ng/l	5
	α-HCH	0,0010	17	33 ng/l	-
	β-HCH	0,0020	1,6	8 ng/l	-
	χ-HCH (lindaan)	0,0030	1,2	9 ng/l	-
	HCH-verbindingen (som)	-	-	0,05	1
	heptachloor	0,00070	4	0,005 ng/l	0,3
	heptachloorepoxide (som)	0,0020	4	0,005 ng/l	3
	hexachloorbutadieen	0,003	-	-	-
	organochloorhoudende bestrijdingsmiddelen(som landbodem)	0,40	-	-	-
	azinfos-methyl	0,0075	-	-	-
	organotin verbindingen (som)	0,15	2,5	0,05-16 ng/l	0,7
	tributyltin (TBT)	0,065	-	-	-
	MCPA	0,55	4	0,02	50
	atracine	0,035	0,71	29 ng/l	150
	carburyl	0,15	0,45	2 ng/l	50
	carbofuran	0,017	0,017	9 ng/l	100
	4-chloormethylfenolen (som)	0,60	-	-	-
	niet-chloorhoudende bestr.mid. (som)	0,090	-	-	-
VII.	**Overige verontreinigingen**				
	asbest	-	100	-	-
	cyclohexanon	2,0	150	0,5	15000
	dimethyl ftalaat	0,045	82	-	-
	diethyl ftalaat	0,045	53	-	-
	di-isobutylftalaat	0,045	17	-	-
	dibutyl ftalaat	0,070	36	-	-
	butyl benzylftalaat	0,070	48	-	-
	dihexyl ftalaat	0,070	220	-	-
	di(2-ethylhexyl)ftalaat	0,045	60	-	-
	ftalaten (som)	-	-	0,5	5
	minerale olie	190	5000	50	600
	pyridine	0,15	11	0,5	30
	tetrahydrofuran	0,45	7	0,5	300
	tetrahydrothiofeen	1,5	8,8	0,5	5000
	tribroommethaan	0,20	75	-	630
	ethyleenglycol	5,0	-	-	-
	diethyleenglycol	8,0	-	-	-
	acrylonitril	2,0	-	-	-
	formaldehyde	2,5	-	-	-
	isopropanol (2-propanol)	0,75	-	-	-
	methanol	3,0	-	-	-
	butanol (1-butanol)	2,0	-	-	-
	butylacetaat	2,0	-	-	-
	ethylacetaat	2,0	-	-	-
	methyl-tert-butyl ether (MTBE)	0,20	-	-	-
	methylethylketon	2,0	-	-	-

Bijlage 5.2

Besluit bodemkwaliteit (Bbk)

Toetsingskader Besluit bodemkwaliteit (grond/sediment)

	Stof/niveau	Achtergrond-waarden	Maximale waarden voor verspreiden van baggerspecie	Maximale waarden bodemfunctieklasse wonen	Maximale waarden bodemfunctieklasse industrie	Maximale waarden grootschalige toepassingen op of in de bodem	
		(mg/kg ds)	over aangrenzend perceel (2) (mg/kg ds)	Maximale waarden kwaliteitsklasse wonen (mg/kg ds)	Maximale waarden kwaliteitsklasse industrie (mg/kg ds)	Maximale emissiewaarden (mg/kg L/S 10)	Emissietoetswaarden (mg/kg ds)
I.	**Metalen**						
	antimoon (Sb)	4,0 *)		15	22	0,070	9
	arseen (As)	20	x	27	76	0,61	42
	barium (Ba)	-	(*B)	-	-	-	-
	cadmium (Cd)	0,60	x en 7,5	1,2	4,3	0,051	4,3
	chroom (Cr)	55	x	62	180	0,17	180
	kobalt (Co)	15	(*B)	35	190	0,24	130
	koper (Cu)	40	x	54	190	1,0	113
	kwik (Hg)	0,15	x	0,83	4,8	0,49	4,8
	lood (Pb)	50	x	210	530	15	308
	molybdeen (Mo)	1,5 *)	(*B)	88	190	0,48	105
	nikkel (Ni)	35	x	-	100	0,21	100
	tin (Sn)	6,5		180	900	0,093	450
	vanadium (V)	80		97	250	1,9	146
	zink (Zn)	140	x	200	720	2,1	430
II.	**Overige anorganische stoffen**						
	chloride 3)					-	
	cyanide (vrij) 4)	3,0		3,0	20	nvt	nvt
	cyanide (complex)	5,5		5,5	50	nvt	nvt
	thiocyanaten (som)	6,0		6,0	20	nvt	nvt
III.	**Aromatische stoffen**						
	benzeen	0,20 *)		0,20	1	nvt	nvt
	ethylbenzeen	0,20 *)		0,20	1,25	nvt	nvt
	tolueen	0,20 *)		0,20	1,25	nvt	nvt
	xylenen (som)	0,45 *)		0,45	1,25	nvt	nvt
	styreen (vinylbenzeen	0,25 *)		0,25	86	nvt	nvt
	fenol	0,25		0,25	1,25	nvt	nvt
	cresolen (som)	0,30 *)		0,30	5	nvt	nvt
	dodecylbenzeen	0,35 *)		0,35	0,35	nvt	nvt
	aromatische oplosmiddelen (som) 6)	2,5 *)		2,5	2,5	nvt	nvt
IV.	**Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)**						
	naftaleen		x			nvt	nvt
	fenantreen		x			nvt	nvt
	antraceen		x			nvt	nvt
	fluorantheen		x			nvt	nvt
	chryseen		x			nvt	nvt
	benzo(a)antraceen		x			nvt	nvt
	benzo(a)pyreen		x			nvt	nvt
	benzo(k)fluorantheen		x			nvt	nvt
	indeno(1,2,3cd)pyreen		x			nvt	nvt
	benzo(ghi)peryleen		x			nvt	nvt
	PAK's totaal (som 10)	1,5		6,8	40	nvt	nvt
V.	**Gechloreerde koolwaterstoffen a. (vluchtige) chloorkoolwaterstoffen**						
	monochlooretheen	0,10 *)		0,10	0,1	nvt	nvt
	(vinylchloride) 7)	0,10		0,10	3,9	nvt	nvt
	dichloormethaan	0,20 *)		0,20	0,20	nvt	nvt
	1,1-dichloorethaan	0,20 *)		0,20	4	nvt	nvt
	1,2-dichloorethaan	0,30 *)		0,30	0,30	nvt	nvt
	1,1-dichlooretheen 7)	0,30 *)		0,30	0,30	nvt	nvt
	1,2-dichlooretheen (som)	0,80 *)		0,80	0,80	nvt	nvt
	dichloorpropanen (som)	0,25 *)		0,25	3	nvt	nvt
	trichloormethaan (chloroform)	0,25 *)		0,25	0,25	nvt	nvt
	1,1,1-trichloorethaan	0,30 *)		0,30	0,30	nvt	nvt
	1,1,2-trichloorethaan	0,25 *)		0,25	2,5	nvt	nvt
	trichlooretheen (Tri)	0,30 *)		0,30	0,7	nvt	nvt
	tetrachloormethaan (Tetra	0,15		0,15	4	nvt	nvt
	tetrachlooretheen (Per)						
	b. chloorbenzenen						
	monochloorbenzeen	0,20 *)		0,20	5	nvt	nvt
	dichloorbenzenen (som)	2,0 *)		2,0	5	nvt	nvt
	trichloorbenzenen (som)	0,015 *)		0,015	5	nvt	nvt
	tetrachloorbenzenen (som)	0,0090 *)		0,0090	2,2	nvt	nvt
	pentachloorbenzeen	0,0025		0,0025	5	nvt	nvt
	hexachloorbenzeen	0,0085		0,027	1,4	nvt	nvt
	chloorbenzenen (som)		x				
	c. chloorfenolen						
	monochloorfenolen (som)	0,045		0,045	5,4	nvt	nvt
	dichloorfenolen (som)	0,20 *)		0,20	6	nvt	nvt
	trichloorfenolen (som)	0,0030 *)		0,0030	6	nvt	nvt
	tetrachloorfenolen (som)	0,015 *)	x	1	6	nvt	nvt
	pentachloorfenol	0,0030 *)		1,4	5	nvt	nvt
	chloorfenolen (som)	-					

	stofniveau	Achtergrondwaarden	Maximale waarden voor verspreiden van baggerspecie	Maximale waarden bodemfunctieklasse wonen	Maximale waarden bodemfunctieklasse industrie	Maximale waarden grootschalige toepassingen op of in de bodem	
		(mg/kg ds)	over aangrenzend perceel (2) (mg/kg ds)	Maximale waarden kwaliteitsklasse wonen (mg/kg ds)	Maximale waarden kwaliteitsklasse industrie (mg/kg ds)	Maximale emissiewaarden (mg/kg L/S 10)	Emissietoetswaarden (mg/kg ds)
	d. polychloorbifenylen (PCB's)						
	PCB 28		x			nvt	nvt
	PCB 52		x			nvt	nvt
	PCB 101		x			nvt	nvt
	PCB 118		x			nvt	nvt
	PCB 138		x			nvt	nvt
	PCB 153		x			nvt	nvt
	PCB 180		x			nvt	nvt
	PCB's (som 7)	0,020		0,020	0,5	nvt	nvt
	e. overige gechloreerde koolwaterstoffen						
	monochlooranilinen (som)	0,20 *)		0,20	0,20	nvt	nvt
	pentachlooraniline	0,15 *)		0,15	0,15	nvt	nvt
	dioxine (som I-TEQ)	0,000055 *)		0,000055	0,000055	nvt	nvt
	chloornaftaleen (som)	0,070 *)		0,070	10	nvt	nvt
VI.	**Bestrijdingsmiddelen**						
	a. organochloor bestrijdings-middelen chloordaan (som)						
	DDT (som)	0,0020	x	0,0020	0,0020	nvt	nvt
	DDE (som)	0,20	x	0,20	1	nvt	nvt
	DDD (som)	0,10	x	0,13	1,3	nvt	nvt
	DDT/DDE/DDD (som)	0,020	x	0,84	34	nvt	nvt
	aldrin					nvt	nvt
	dieldrin		x			nvt	nvt
	endrin		x			nvt	nvt
	isodrin		x			nvt	nvt
	telodrin		x			nvt	nvt
	drins (som)		x			nvt	nvt
	endosulfansulfaat	0,015		0,04	4,0	nvt	nvt
	α-endosulfan		x		0,1	nvt	nvt
	α-HCH	0,00090	x	0,00090	0,00090	nvt	nvt
	β-HCH	0,0010	x	0,0010	0,5	nvt	nvt
	χ-HCH (lindaan)	0,0020	x	0,0020	0,5	nvt	nvt
	δ-HCH	0,0030	x	0,04	0,5	nvt	nvt
	HCH-verbindingen (som)		x			nvt	nvt
	heptachloor				0,1	nvt	nvt
	heptachloorepoxide (som)	0,00070	x	0,00070	0,1	nvt	nvt
	hexachloorbutadieen	0,0020	x	0,0020	0,0020	nvt	nvt
	organochloorhoudende bestrijdingsmiddelen(som landbodem)	0,003 *) 0,40	x	0,40	0,5	nvt	nvt
	b. organofosforpesticiden						
	azinfos-methyl	0,0075 *)		0,0075	0,0075	nvt	nvt
	c. organotin bestrijdingsmiddelen	0,15		0,5	2,5 (9)	nvt	nvt
	organotin verbindingen (som) 8)	0,065		0,065	0,065	nvt	nvt
	tributyltin (TBT) 8)						
	d. chloorfenoxy-azijnzuur herbiciden	0,55 *)		0,55	0,55	nvt	nvt
	MCPA						
	e. overige bestrijdingsmiddelen atrazine	0,035 *)		0,035	0,5	nvt	nvt
	carbaryl	0,15 *)		0,15	0,45	nvt	nvt
	carbofuran (7)	0,017 *)		0,017	0,017	nvt	nvt
	4-chloormethylfenolen (som)	0,60 *)		0,60	0,60	nvt	nvt
	niet-chloorhoudende bestrijdingsmiddelen (som)	0,090 *)		0,090	0,5	nvt	nvt
VII.	**Overige stoffen**						
	asbest 10)			100	100	nvt	nvt
	cyclohexanon	2,0 *)		2,0	150	nvt	nvt
	dimethyl ftalaat 11)	0,045 *)		9.2	60	nvt	nvt
	diethyl ftalaat 11)	0,045 *)		5,3	5,3	nvt	nvt
	di-isobutylftalaat 11)	0,045 *)		1,3	1,7	nvt	nvt
	dibutyl ftalaat 11)	0,070 *)		5,0	36	nvt	nvt
	butyl benzylftalaat 11)	0,070 *)		2,6	48	nvt	nvt
	dihexyl ftalaat 11)	0,070 *)		18	60	nvt	nvt
	di(2-ethylhexyl)ftalaat 11)	0,045 *)		8,3	60	nvt	nvt
	minerale olie 12) 13)	190	3000	190	500	nvt	nvt
	pyridine	0,15 *)		0,15	1	nvt	nvt
	tetrahydrofuran	0,45		0,45	2	nvt	nvt
	tetrahydrothiofeen	1,5 *)		1,5	8,8	nvt	nvt
	tribroommethaan	0,20 *)		0,20	0,20	nvt	nvt
	(bromoform)	5,0		5,0	5,0	nvt	nvt
	ethyleenglycol	8,0		8,0	8,0	nvt	nvt
	diethyleenglycol	0,1 *)		0,1	0,1	nvt	nvt
	acrylonitril	0,1 *)		0,1	0,1	nvt	nvt
	formaldehyde	0,75		0,75	0,75	nvt	nvt
	isopropanol (2-propanol)	3,0		3,0	3,0	nvt	nvt
	methanol	2,0 *)		2,0	2,0	nvt	nvt
	butanol (1-butanol)	2,0 *)		2,0	2,0	nvt	nvt
	butylacetaat	2,0 *)		2,0	2,0	nvt	nvt
	ethylacetaat	0,20 *)		0,20	0,20	nvt	nvt
	methyl-tert-butyl ether (MTBE)	2,0 *)		2,0	2,0	nvt	nvt
	methylethylketon						

Verklaring en de afkortingen en tekens

1)	Voor de definitie van somparameters wordt verwezen naar bijlage N van deze regeling. De definitie van sommige somparameters is verschillend voor de landbodem en de waterbodem. Achter de somparameter wordt vermeld welke van de twee definities gehanteerd moet worden.
2)	De msPAF wordt berekend voor de met x aangegeven stoffen. Indien geen waarde wordt ingevuld (bijvoorbeeld omdat de stof niet gemeten wordt) wordt gerekend met 0,7 * bepalingsgrens (intralaboratorium reproduceerbaarheid). De baggerspecie voldoet aan de maximale waarden voor verspreiden van baggerspecie op het aangrenzende perceel * de gehalten van de gemeten stoffen lager zijn dan de Interventiewaarde bodem, niet zijnde de bodem onder oppervlaktewater, en * voor organische stoffen: msPAF < 20%, en * voor metalen: msPAF < 50%, waarbij voor cadmium een maximum gehalte geldt. Voor gemeten stoffen die geen deel uitmaken van de msPAF-berekening geldt de achtergrondwaarde (m.u.v. somparamaters waarbij de individuele parameters onderdeel uitmaken van de msPAF-berekening). Barium, kobalt, molybdeen en minerale olie maken geen deel uit van de msPAF-berekening. In plaats van de Achtergrondwaarde geldt voor deze vier stoffen de waarde, die vermeld is in de kolom 'Maximale waarden verspreiden van baggerspecie over aangrenzend perceel'. Voor de gemeten stoffen, die geen onderdeel uitmaken van de msPAF-berekening, worden de toetsingsregels van de Achtergrondwaarden toegepast.
3)	Voor het toepassen van zeezand geldt de norm 200 mg/kg ds. Bij het toepassen van zeezand op plaatsen waar een direct contact is of mogelijk is met brak oppervlaktewater of zeewater met van nature een chloride-gehalte van meer dan 5000 mg/l, geldt voor chloride geen maximale waarde.
4)	Bij gehalten die de Achtergrondwaarde overschrijden moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van uitdamping. Wanneer uitdamping naar binnenlucht zou kunnen optreden, moet bij overschrijding van de Achtergrondwaarde worden gemeten in de bodemlucht en moet worden getoetst aan de TCL (Toxicologisch Toelaatbare Concentratie in Lucht).
5)	Het gehalte cyanide-complex is gelijk aan het gehalte cyanide-totaal minus het gehalte cyanide-vrij, bepaald conform NEN 6655. Indien geen cyanide-vrij wordt verwacht, mag het gehalte cyanide-complex gelijk worden gesteld aan het gehalte cyanide-totaal (en hoeft dus alleen het gehalte cyanide-totaal te worden gemeten).
6)	De Achtergrondwaarde van deze somparameter gaat uit van de aanwezigheid van meerdere van de 15 componenten, die tot deze somparameter worden gerekend (zie bijlage N). De hoogte van de Achtergrondwaarde is gebaseerd op de som van de bepalingsgrenzen vermenigvuldigd met 0,7. Sommige componenten zijn tevens individueel genormeerd. Binnen de somparameter mag de Achtergrondwaarde van de individueel genormeerde componenten niet worden overschreden. Hetzelfde geldt voor de Maximale waarde wonen en de Maximale waarde industrie. Voor de componenten, die niet individueel zijn genormeerd, geldt per component een maximum gehalte van 0,45 mg/kg ds, zowel voor de Achtergrondwaarde als de Maximale waarden wonen en industrie.
7)	De Interventiewaarde van deze stoffen zijn gelijk of kleiner dan de bepalingsgrens (intralaboratorium reproduceerbaarheid). Indien de stof wordt aangetoond moeten de risico's nader worden onderzocht. Bij het aantreffen van vinylchloride of 1,1-dichlooretheen moet tevens het grondwater worden onderzocht.
8)	De eenheid voor organotinverbindingen is mg Sn/kg ds, met uitzondering van de normwaarden met voetnoot 9.
9)	De eenheid van de Maximale Waarde Industrie voor organotinverbindingen (som) is mg organotin/kg ds.
10)	Zijnde het gehalte serpentijnasbest plus tienmaal het gehalte amfiboolasbest. Deze eis bedraagt 100 mg/kg d.s. indien niet is voldaan aan artikel 2, onder b, van het Productenbesluit Asbest.
11)	Het is onzeker of de Achtergrondwaarden en Maximale waarden wonen voor de ftalaten meetbaar zijn. Toekomstige ervaringen moeten uitwijzen of sprake is van een knelpunt.
12)	Minerale olie heeft betrekking op de som van de (al dan niet) vertakte alkanen. Indien er enigerlei vorm van verontreiniging met minerale olie wordt aangetoond in grond/baggerspecie, dan dient naast het gehalte aan minerale olie ook het gehalte aan aromatische en/of polycyclische aromatische koolwaterstoffen bepaald te worden.
13)	Voor het toepassen van baggerspecie in grootschalige toepassingen geldt voor minerale olie een maximale waarde van 2.000 mg/kg ds.
*)	Achtergrondwaarde is gebaseerd op de bepalingsgrens (intralaboratorium reproduceerbaarheid), omdat onvoldoende data beschikbaar zijn om een betrouwbare P95 af te leiden.
(*A)	De norm voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene bodemverontreiniging. Voor overige situaties is de norm voor barium tijdelijk buiten werking gesteld. Als verhoogde bariumgehalten het gevolg zijn van een antropogene bron, dan kan het bevoegd gezag dit gehalte beoordelen op basis van de voormalige Interventiewaarde (920 mg/kg d.s. voor droge toepassingen en 625 mg/kg d.s. voor toepassingen in oppervlaktewater).
(*B)	De individuele normen voor metalen voor het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen worden tijdelijk buitenwerking gesteld, totdat deze metalen zijn geïntegreerd in de ms-PAF.

BRANDWEER
Gelderland-Midden

Gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar
vergunningen@zevenaar.nl

Datum	29-07-2022
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2022-004094
Contactpersoon	Evert den Hartog
Telefoonnummer	088-3555895
E-mailadres	evert.den.hartog@vggm.nl

Onderwerp Levensloopbestendige woningen

Geachte heer/mevrouw,

Op 18 juli 2022 hebben wij uw verzoek ontvangen voor het uitbrengen van een advies voor "Levensloopbestendige woningen" aan de Pastoor Slingerstraat Giesbeek. Wij hebben het plan getoetst aan de voorwaarden in de Wet Veiligheidsregio's van oktober 2010 en het daarbij behorende Besluit Veiligheidsregio's en de voorwaarden in de handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid van Brandweer Nederland van versie 2019. Het plan is **niet getoetst** aan het Bouwbesluit.

Opkomsttijd
In de Wet veiligheidsregio's worden eisen gesteld aan de opkomsttijden van de brandweer. Deze zijn als norm vastgelegd in het bijbehorende Besluit. De opkomsttijd is de totale tijd die verstrijkt vanaf het moment dat de brandweer gealarmeerd wordt tot het moment dat de brandweer bij het betreffende adres arriveert. De maximale opkomsttijd is gerelateerd aan de gebruiksfunctie.

De opkomstnorm voor een woonfunctie is maximaal 8 minuten.
De werkelijke opkomsttijd voor Pastoor Slingerstraat Giesbeek voldoet.

De werkelijke opkomsttijd van de brandweer valt in dit geval binnen de norm zoals die in het Besluit veiligheidsregio's is vastgelegd. Daarom zijn er geen aanvullende voorwaarden noodzakelijk.

Bluswatervoorziening
Voor een adequate brandbestrijding dient de brandweer tijdig over voldoende bluswater te kunnen beschikken. Ook hiervoor zijn voorwaarden gesteld.

Primair
Voor dit plan betekent dat, dat het brandweervoertuig de hoofdtoegang tot maximaal 40 meter moet kunnen naderen (opstelplaats).

Vervolgens dient de brandweer binnen een afstand van maximaal 40 meter vanaf de opstelplaats over een primaire bluswatervoorziening (brandkraan) met een capaciteit van minimaal 30 m^3 per uur te kunnen beschikken.

In dit plan bevindt de dichtstbijzijnde primaire bluswatervoorziening, in de vorm van een ondergrondse brandkraan met een capaciteit van 30 m^3 per uur, zich op een afstand van minder dan 40 meter.

De primaire bluswatervoorziening voldoet aan de voorwaarden zoals opgenomen in de handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid. Om die reden zijn er geen aanvullende voorwaarden nodig.

Bereikbaarheid
Voor wat betreft de bereikbaarheid wordt voldaan aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in de handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid. Wij zien daarom geen aanleiding om hieraan aanvullende voorwaarden te stellen.

Externe Veiligheid
In het kader van Externe Veiligheid hebben wij getoetst of het plan op zich zelf een risicobron vormt voor de omgeving of dat er in de omgeving risicobronnen aanwezig zijn die van invloed zijn op het plan. Dit blijkt niet het geval. Ten aanzien van Externe Veiligheid zijn dan ook geen nadere voorwaarden van toepassing.

Aandachtspunt
In het terrein waar de woningen moeten worden realiseert loopt een gasleiding. Hiervoor dient aandacht te zijn bij het grondwerk (zie de foto's).

Vragen?
Indien u ons advies niet (geheel) overneemt vernemen we dat graag. Als u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Evert den Hartog te bereiken op telefoonnummer 088-3555895.

Met vriendelijke groet,

Robert Polman
Afdelingshoofd Risicobeheersing

Waterhuishoudkundig plan

Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

Gemeente Zevenaar

Projectnummer: 3214.03
Datum: 18 mei 2022
Versie: definitief

Waterhuishoudkundig plan

Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

Gemeente Zevenaar

Opdrachtgever:	Plavei
Projectnummer:	3214.03
Datum:	18 mei 2022
Versie:	Definitief
Projectleider en rapporteur:	Ing. S. Dekkers
	
Autorisatie:	Ing. M. Teusink
	

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving

Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem

info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Opbouw van het waterhuishoudkundig plan 5
2 PLANGEBIED 7
2.1 Ligging plangebied 7
2.2 Huidige situatie plangebied 8
2.3 Toekomstige situatie plangebied 8
3 GEBIEDSKENMERKEN 11
3.1 Algemeen 11
3.2 Maaiveldhoogte 11
3.3 Bodemopbouw 12
3.4 Doorlatendheid 12
3.5 Grondwater 13
3.6 Oppervlaktewater 15
3.7 Riolering 16
4 DOORLATENDHEIDSONDERZOEK 17
4.1 Inleiding 17
4.2 Onderzoekstrategie 17
4.3 Uitgevoerde werkzaamheden 17
4.4 Toetsingskader t.b.v. infiltratie 18
4.5 Bodemopbouw 18
4.6 Resultaten k-waardemetingen onverzadigde zone 18
4.7 Conclusie 19
5 BELEIDUITGANGSPUNTEN 20
5.1 Algemeen 20
5.2 Waterbeheerprogramma 2022-2027, Waterschap Rijn en IJssel 20
5.3 Watertakenplan De Liemers, 2017 - 2021 21
6 WATERHUISHOUDKUNDIGE CONSEQUENTIES EN UITGANGSPUNTEN 23
6.1 Algemeen 23
6.2 Watertoets 23
6.3 Uitgangspunten 23
6.4 Aanlegpeilen 24
6.5 Hemelwater 24
6.6 Riolering 25
7 ONTWERP WATERBERGING 26
7.1 Algemeen 26
7.2 Leeglooptijd 27
8 SAMENVATTING EN CONCLUSIE 28

BIJLAGEN

1 Watertoets
2 Stedebouwkundig plan
3 Digitale terreinmeting
4 Boorprofielen, situatietekening en rekenbladen doorlatendheidsonderzoek
5 Tekeningen: nieuwe situatie bovengronds en nieuwe situatie ondergronds

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aanleiding tot onderhavig waterhuishoudkundig plan is de voorgenomen ontwikkeling aan de Pastoor Slingerstraat, achter de Sint Martinuskerk, te Giesbeek. Bij de ontwikkeling worden op een onbebouwd terrein (grasveld) acht levensloopbestendige rijwoningen (2 blokken van 4 rijwoningen) gerealiseerd.

Om de ontwikkeling mogelijk te maken dient er een nieuw bestemmingsplan opgesteld te worden omdat momenteel alleen ‘Groen' en ‘Verkeer - Verblijfsgebied’ zijn toegestaan. Voor het projectgebied geldt het bestemmingsplan ‘Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek’, welke op 20 april 2011 onherroepelijk is vastgesteld. Verder gelden ter plaatse de bestemmingsplannen ‘Paraplubestemmingsplan Wonen’ en ‘Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar’. In een bestemmingsplan moet worden aangetoond dat de waterhuishouding ter plaatse van het plangebied niet negatief wordt beïnvloed door de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit waterhuishoudkundig plan dient als onderbouwing voor het aspect water bij het bestemmingsplan en geeft een invulling aan voor de toekomstige inrichting voor hemelwater, huishoudelijk afvalwater, grondwater en oppervlaktewater. Met dit plan wordt de huidige situatie met betrekking tot het aspect water in beeld gebracht. Het waterhuishoudkundig plan vormt een basis voor een verdere inrichting van het te ontwikkelen plangebied ‘Pastoor Slingerstraat’ te Giesbeek. In dit rapport is tevens een uitwerking gegeven de waterbergende voorziening en bevat resultaten van bodem- en geotechnische onderzoeken, een digitale terreinmeting en civiel technische tekeningen.

Het doel van deze waterhuishoudkundige analyse is om de huidige situatie voor wat betreft water en alle bijbehorende uitgangspunten voor de ontwikkeling in beeld te krijgen. Dit document beschrijft het huidige watersysteem en geeft een mogelijke invulling van een nieuw watersysteem voor de ontwikkeling.

Het waterhuishoudkundig plan is gebaseerd op de bij Buro Ontwerp & Omgeving bekende gegevens. Voor het opstellen van dit plan is een geohydrologisch onderzoek (doorlatendheidsmetingen) uitgevoerd. En voor het opstellen van het bestemmingsplan en het stedenbouwkundig ontwerp is een verkennend bodemonderzoek en een terreinmeting (maaiveldhoogten) verricht ter plaatse van het plangebied. Daarnaast zijn er civieltechnische tekeningen gemaakt ten behoeve van de omgang met hemelwater.

1.2 Opbouw van het waterhuishoudkundig plan

Na deze inleiding wordt in het volgende hoofdstuk ingegaan op de ligging van het plangebied, de huidige situatie binnen het plangebied en de situatie binnen het plangebied nadat de ontwikkeling is gerealiseerd.

In hoofdstuk 3 volgen de gebiedskenmerken van het plangebied en haar omgeving. De gebiedskenmerken hebben invloed op het functioneren van het watersysteem ter plaatse en geven inzicht in de (on)mogelijkheden van eventuele waterhuishoudkundige maatregelen. Ter plaats van het plangebied is een doorlatendheidsonderzoek uitgevoerd welke wordt beschreven in hoofdstuk 4.
In hoofdstuk 5 worden de beleidsuitgangspunten behandeld die het kader vormen voor de wijze waarop in de toekomstige situatie het watersysteem moet functioneren.
De hoofdstukken 2, 3, 4 en 5 leiden tot de waterhuishoudkundige consequenties en uitgangspunten voor het initiatief in hoofdstuk 6.
In hoofdstuk 7 komt het ontwerp van de waterbergingsvoorziening aan bod. Het achtste en laatste hoofdstuk bevat een samenvatting en conclusie.

2 PLANGEBIED

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied ligt in het midden van de kern Giesbeek, aan de Pastoor Slingerstraat en de Tuinstraat. Het plangebied ligt tussen de Sint Martinuskerk en de Pastoor Slingerstraat. Aan de overkant van de Pastoor Slingerstraat bevindt zich een begraafplaats met bijbehorende parkeerplaats. De rest van de omgeving bestaat voornamelijk uit woningen. Het plangebied betreft de kadastrale percelen Gemeente Bahr en Lathum, sectie E, nummer 2575 en 2934, met een oppervlakte van circa 1.722 m^2.

Op de navolgende afbeeldingen 1 en 2 is de globale ligging van het plangebied weergegeven met een rood kader.

Afbeelding 1 Globale ligging plangebied

Afbeelding 2 Globale begrenzing plangebied (Google Maps)

2.2 Huidige situatie plangebied

Het plangebied bestaat uit een grasveld. Er lopen geen paden door het plangebied. Tot slot staan er aan de oostkant van het plangebied twee bomen die gedeeltelijk met elkaar vergroeid zijn. In de huidige situatie is het plangebied volledig onverhard.

Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van het plangebied in de bestaande situatie.

Afbeelding 3 Impressie huidige situatie plangebied

2.3 Toekomstige situatie plangebied

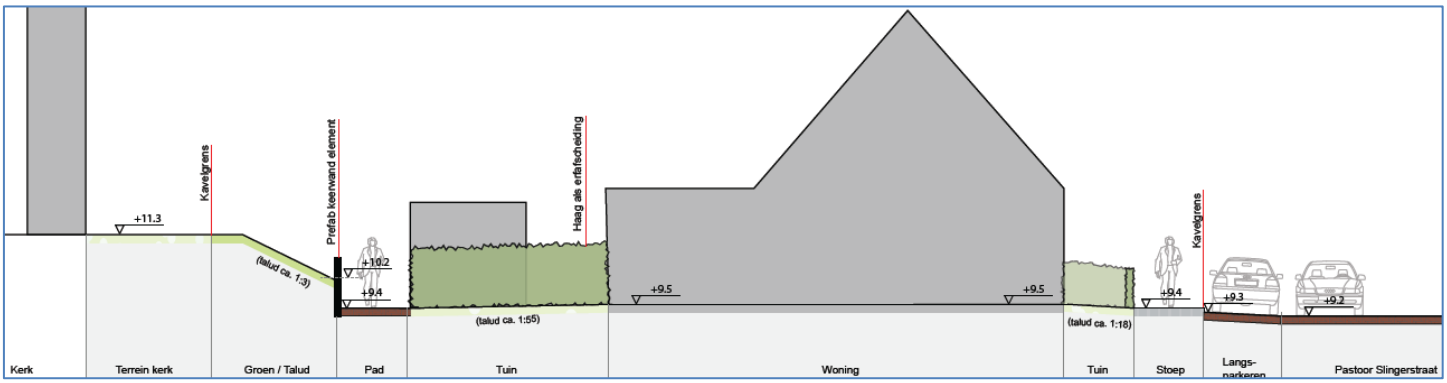
Het stedebouwkundig plan voorziet in de toevoeging van acht nieuwe levensloopbestendige woningen in twee rijen van elk vier woningen tussen de kerk en de rijweg Pastoor Slingerstraat. De lengteas van de kerk bepaald de positionering van de meest westelijke rij.

De oostelijke rij draait met de Pastoor Slingerstraat mee. De woningen worden één laag met een kap en krijgen in de achtertuin een berging.

De navolgende afbeelding 4 geeft een opzet van het stedebouwkundig plan op de locatie weer. In afbeelding 5 is een doorsnede van de ontwikkeling weergegeven. Op de doorsnede is het hoogteverschil in het plangebied goed zichtbaar. Opgemerkt wordt dat het een voorlopig ontwerp betreft. Mogelijk wordt de inrichting in een later stadium nog aangepast. De verhouding verhard/onverhard oppervlak zal daarbij naar verwachting niet noemenswaardig veranderen. In de bijlage is het ontwerp stedebouwkundig plan opgenomen.

Afbeelding 4 Situatieschets nieuwe situatie

Afbeelding 5 Doorsnede profiel A2

In onderstaande tabel is de verhouding van verhard/onverhard oppervlak in de toekomstige situatie binnen het plangebied opgenomen. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat de tuinen voor circa 20% voorzien worden van een verharding.

Tabel 1 Overzicht verhard en onverhard oppervlak nieuwe situatie plangebied

Nieuwe situatie	Oppervlakte (m^2)	Percentage
Woningen	589	34,2
Bergingen	50	2,9
(voet)paden + traptreden + keerwanden	347	20,2
Verharding tuinen (20%)	79	4,6
Subtotaal verhard	*1.065*	*61,8*
Tuinen (80%)	361	18,4
(openbaar) groen	341	19,8
Subtotaal onverhard	*657*	*38,2*
Totaal	1.722	100

In de toekomstige situatie zal naar verwachting het verhard oppervlak circa 1.065 m^2 zijn.

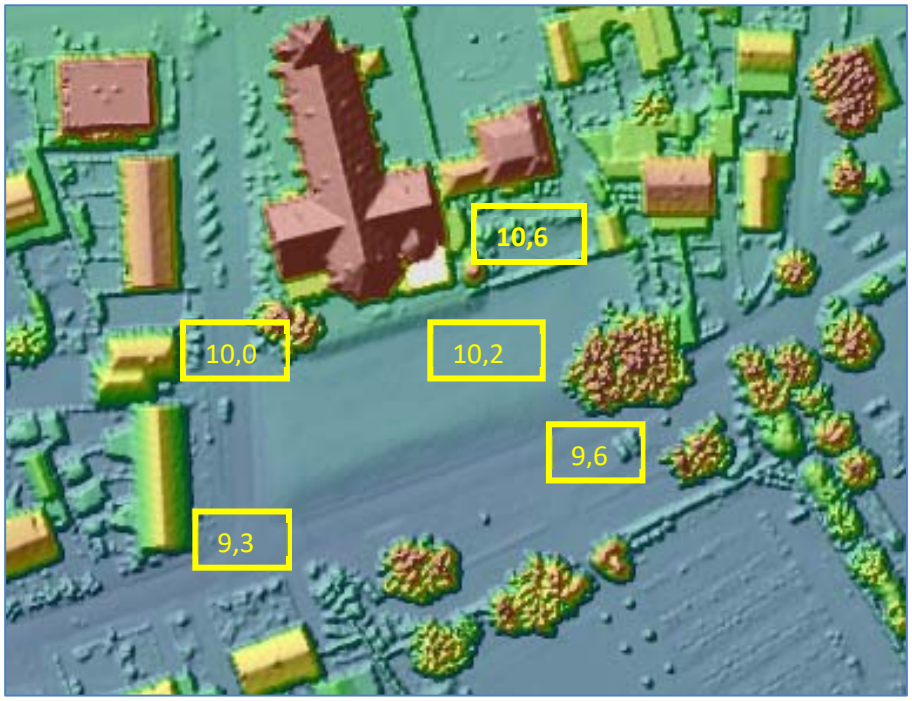
3 GEBIEDSKENMERKEN

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de omgevingskenmerken van het plangebied besproken die invloed hebben op het functioneren van het watersysteem ter plaatse. Dit betreft de beschrijving van de maaiveldhoogten, bodemopbouw, geohydrologische situatie, grondwaterstanden, oppervlaktewater en de riolering.

3.2 Maaiveldhoogte

Op basis van de navolgende kaart van het Algemeen Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl) bevindt de maaiveldhoogte van het plangebied zich op circa 10,2 m +NAP. Direct ten noorden van het plangebied, rondom de Sint Martinuskerk is het maaiveld beduidend hoger, hier is het maaiveld gelegen op circa 11,4 m +NAP aangeven op afbeelding. De rijbaan van de Tuinstraat varieert van circa 10,0 m +NAP ter hoogte van het noordelijk deel van het plangebied tot circa 9,3 m +NAP ter hoogte van het zuidelijk deel van het plangebied (de kruising met de Pastoor Slingerstraat). De Pastoor Slingerstraat loopt in hoogte af van circa 9,6 m +NAP in oosten tot circa 9,3 m +NAP in het westelijk deel van het plangebied (kruising Tuinstraat). De grootste verschillen in hoogte treden op in het noordelijk deel van het plangebied, hier is een duidelijk talud zichtbaar. Onderstaand is een uitsnede van de hoogtekaart opgenomen.

Afbeelding 6 Overzicht maaiveldhoogtes (www.ahn.nl)

Op 10 november 2021 is het plangebied en de directe omgeving ingemeten. Hieruit blijkt dat het maaiveld varieert. Het noordelijk deel is gelegen op circa 10,2 m +NAP en het zuidelijke op circa (gemiddeld) 9,35 m +NAP (tegen het trottoir van de Pastoor Slingerstraat). De hoogte van de as van deze weg bedraagt oostelijk circa 9,5 m +NAP en westelijk circa 9,3 m +NAP. De hoogte van de as van de Tuinstraat loopt op van zuid naar noord, van circa 9,3 m +NAP naar 9,8 m +NAP. De tekening van de terreinmeting is opgenomen in bijlage 3.

3.3 Bodemopbouw

Algemeen

De bodemopbouw is van belang omdat de gesteldheid van de bodem bepaalt hoe makkelijk water kan inzijgen/infiltreren en hoe goed de bodem water vasthoudt. Volgens de Bodemkaart van Nederland betreft de bodem van het plangebied een 'Kalkloze poldervaaggrond', die is opgebouwd uit zware klei.

Voor het bepalen van de hydrologische bodemopbouw is gebruik gemaakt van het DINOloket. Tabel 2 geeft de hydrologische bodemopbouw van het plangebied.

Tabel 2 Geohydrologische bodemopbouw planlocatie

m-mv	m NAP	Beschrijving	Formatie
0 - 4,4	8,9 tot -4,5	Complexe eenheid: een afwisseling van zandige klei, midden en fijn zand, klei en veen en een weinig grof zand	Holocene afzettingen
4,4 - 18,9	4,5 tot -10	midden en grof zand, weinig zandige klei, fijn zand en grind en een spoor klei en veen	Formatie van Kreftenheye
18,9 - 24,3	-10 tot -15,4	grof en midden zand, met weinig zandige klei, fijn zand en grind en een spoor klei	Formatie van Kreftenheye, Laagpakket van Twello
24,3 - 29,6	-15,4 tot -20,7	Complexe eenheid: een afwisseling van grof en midden zand, weinig klei, zandige klei, fijn zand en grind en een spoor veen	Gestuwde afzettingen
29,6 - 33,2	-20,7 tot -24,3	zandige klei, klei en midden zand, weinig veen, fijn en grof zand en een spoor grind	Formatie van Waalre

Plangebied

Er is voor de bestemmingsplanwijziging een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. 'Verkennend bodemonderzoek, Pastoor Slingerstraat te Giesbeek', Buro Ontwerp & Omgeving met projectnummer 3214.03, d.d. 13 december 2021. Hieruit blijkt dat de bovengrond hoofdzakelijk uit matig fijn, zwak siltig en zwak humeus zand bestaat. In de humeuze bovengrond is een bijmenging met sporen baksteen en plaatselijk sporen glas aangetroffen. Hieronder is, tot een diepte van circa 1,0 m-mv, matig grof en zwak siltig (humusarm) zand aanwezig. Tevens is in deze laag klei en grind waargenomen. De onderliggende bodemlaag van circa 1,0 tot circa 2,5 m-mv bestaat uit matig siltige klei. Hieronder is, tot de maximale boordiepte van circa 5,0 m-mv, matig grof zand aanwezig, dat zwak tot sterk siltig is.
Opgemerkt wordt dat de humeuze bodemlaag in de zuidoostelijke hoek van het plangebied tot een diepte van 2,0 m-mv aanwezig is. Hier is geen klei aangetroffen tot de maximale boordiepte van 2,0 m-mv.

3.4 Doorlatendheid

Tabel 3 geeft de hydrologische bodemopbouw van diverse grondsoorten weer, wanneer de bodem humeus of siltig is, is de doorlatendheid significant lager. Tevens de classificatie van de doorlatendheid zoals weergegeven in het Cultuurtechnisch Vademecum opgenomen.

Tabel 3 K-waarden grondsoorten

Grondsoort	Doorlaatfactor min [m/dag]	Doorlaatfactor max [m/dag]	Classificatie
Zwak siltig klei	<0,0001		Zeer slecht doorlatend
Matig tot sterk siltig klei	0,0001	0,001	
Sterk siltig klei	0,001	0,01	
Zwak zandige tot sterk zandige klei	0,01	0,1	Slecht doorlatend
Kleiig en uiterst fijn zand	0,1	1,0	0,1-0,5: matig doorlatend 0,5 -1,0: vrij goed doorlatend
Zeer fijn tot matig fijn zand	1,0	10	Goed doorlatend
Matig grof tot zeer grof zand	10	100	Zeer goed doorlatend
Uiterst grof zand en grind	100	1000	
Kalkzandsteen	0,5	5,0	0,5 -1,0: vrij goed doorlatend 1,0-5,0: goed doorlatend
Kleiig veen	0,005	0,1	Slecht doorlatend
Veen	0,1	1,0	0,1-0,5: matig doorlatend 0,5 -1,0: vrij goed doorlatend

Op basis van de boorprofielen uit het verkennend bodemonderzoek, het DINOloket en de gegevens in tabel 3 wordt voor de bodem, bestaande uit matig fijn, zwak siltig zand een doorlatendheid verwacht van 1 tot 10 m/d. Echter zal de doorlatendheid lager zijn door de aanwezigheid van humus. De onderliggende laag klei heeft een verwachte doorlatendheid van 0,0001 tot 0,001 m/d. Bodemlagen met een minimale doorlatendheid van 1 m/dag worden geschikt geacht voor infiltratie van hemelwater. Infiltreren van hemelwater is naar verwachting goed mogelijk in de aanwezige zandlagen (matig grof zand).

Bodem welke onder de huidige omstandigheden niet geschikt is voor infiltratie kan middels grondverbetering, ophoging en/of drainage wel geschikt worden gemaakt voor infiltratie.
In het plangebied is de doorlatendheid van de bodem gemeten. Het doorlatendheidsonderzoek is opgenomen in hoofdstuk 4.

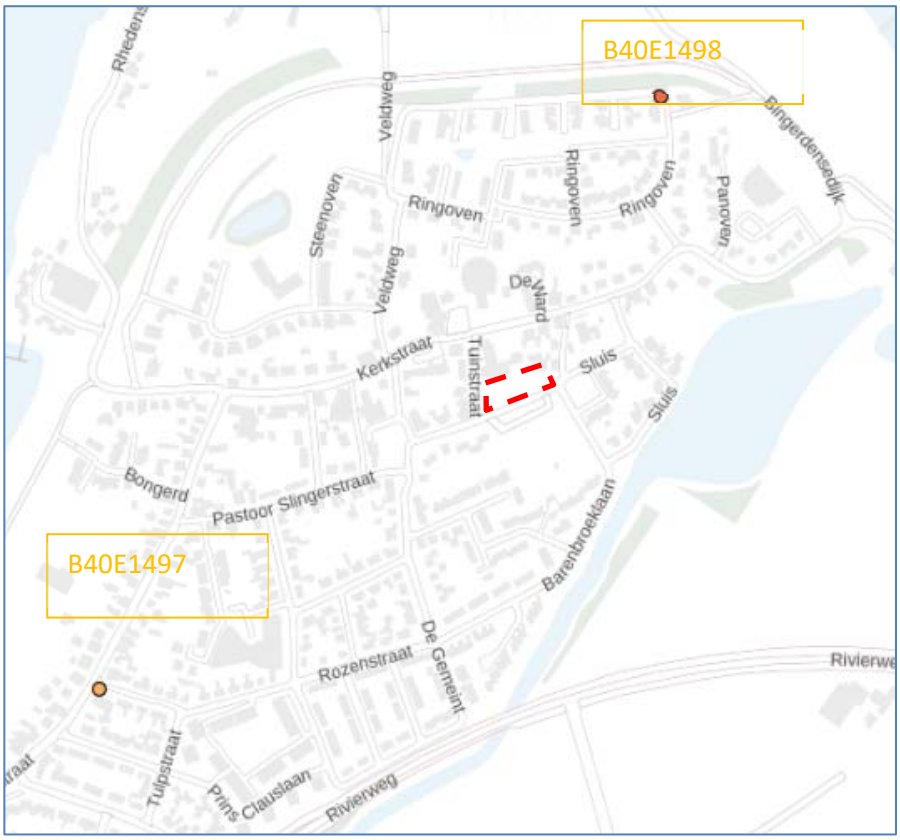
3.5 Grondwater

De grondwaterstand fluctueert gedurende het jaar. In de winter worden vaak de hoogste grondwaterstanden gemeten en de laagste standen worden in de zomer gemeten. De jaarlijkse variatie van de grondwaterstand op een locatie kan worden gekarakteriseerd door de gemiddeld hoogste (GHG) en laagste grondwaterstand (GLG).

Met de GHG kan worden bepaald of er binnen een plangebied mogelijkheden zijn voor infiltratie/waterberging. Daarnaast heeft de GHG invloed op het gebruik van het plangebied. Er dient afhankelijk van het gebruik een minimale afstand te zitten tussen het maaiveldniveau en de GHG. Deze ontwateringsdiepte moet voldoende zijn om problemen met bijvoorbeeld draagkracht en natte kruipruimtes te voorkomen.

Voor het bepalen van de GHG en de GLG zijn het DINOloket en de website www.grondwatertools.nl geraadpleegd.

Op circa 360 m ten noordoosten van het plangebied is een monitoringspeilbuis aanwezig (B40E1498), met een maaiveldhoogte van 10,21 m +NAP. Uit de opgenomen grondwaterstanden is voor deze locatie een GHG afgeleid van 2,08 m-mv (8,13 m +NAP). De afgeleide GLG bedraagt 3,98 m-mv (6,23 m +NAP).

Afbeelding 7 Ligging monitoringspeilbuizen

Op circa 560 m ten westen van het plangebied is een monitoringspeilbuis aanwezig (B40E1497), met een maaiveldhoogte van 9,75 m +NAP. Uit de opgenomen grondwaterstanden is voor deze locatie een GHG afgeleid van 1,82 m-mv (7,93 m +NAP). De afgeleide GLG bedraagt 3,24 m-mv (6,51 m +NAP).

Op basis van interpolatie van deze gegevens wordt een GHG van circa 8,0 m +NAP aangehouden.

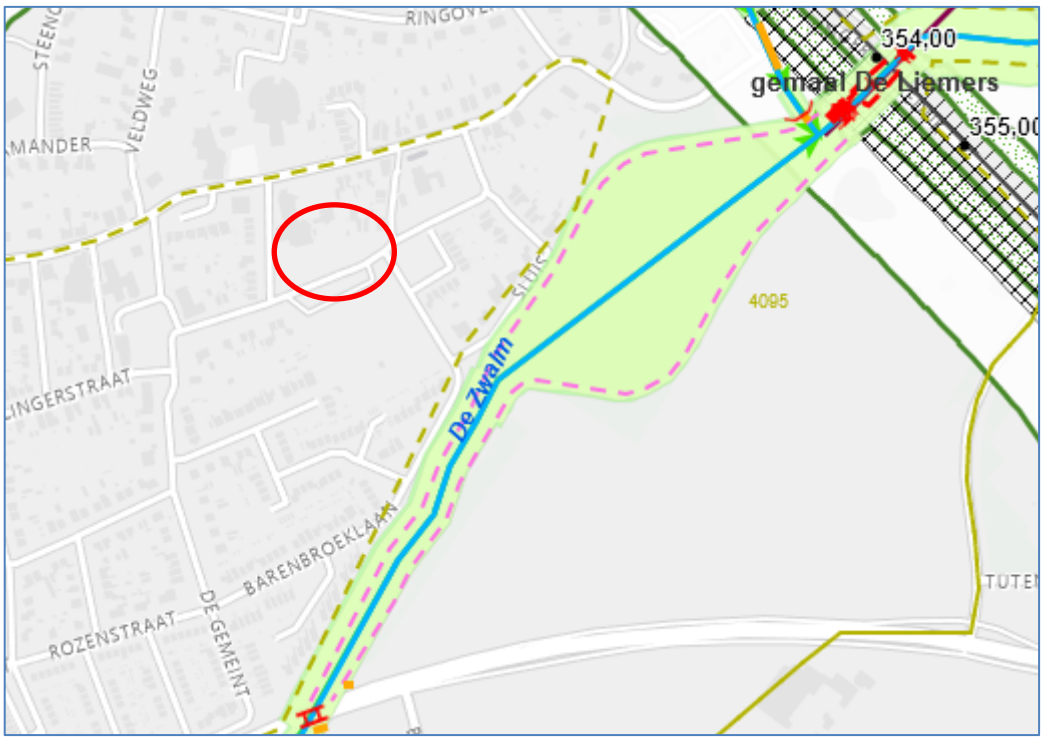
Tijdens de uitvoering van het bodemonderzoek op 29 november 2021 is het grondwater aangetroffen op 3,5 m-mv (circa 6,6 m +NAP). Tijdens de bemonstering op 6 december bedroeg de grondwaterstand 3,2 m-mv (circa 6,9 m +NAP). 'Verkennend bodemonderzoek, Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, Gemeente Zevenaar, projectnummer 3214.03, d.d. 13 december 2021, Buro Ontwerp en Omgeving.
Uit een eerder uitgevoerd bodemonderzoek ter plaatse is op 30 juni 2010 de grondwaterstand op 2,85 m-mv aangetroffen. 'Verkennend bodemonderzoek, Pastoor Slingerstraat ong. te Giesbeek', Gemeente Bahr en Lathum, sectie E, nr. 2575 en 1652 (ged.), kenmerk MTE/ADV/VMO/180073, d.d. 8-07-2010, Verhoeve Milieu bv, Hummelo.

De stromingsrichting van het grondwater is globaal noordwestelijk gericht, richting de IJssel.

Er liggen geen pompstations in de buurt van het plangebied die van invloed zouden kunnen zijn op de grondwaterstroming. Het plangebied ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied.

3.6 Oppervlaktewater

Ten zuiden van het plangebied, op circa 170 meter, bevindt zich watergang DLM49.000 (De Zwalm). Deze watergang voert het water vanuit de omgeving, via gemaal 'De Liemers', af naar de IJssel.

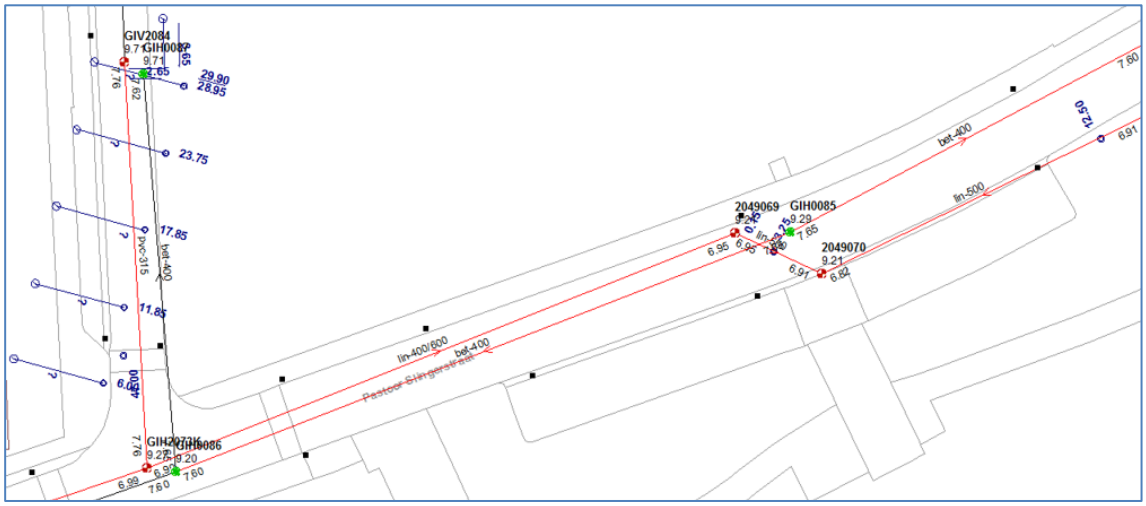

Afbeelding 8 Overzicht watergangen (leggerkaart Waterschap Rijn en IJssel, plangebied in de rode cirkel)

Het plangebied is gelegen in het stroomgebied Liemers. Binnen de Liemers zijn geen peilbesluiten. Bij laag rivierpeil watert het gebied via 'de Zwalm' onder vrij verval af op de IJssel. Voor de meeste watergangen geldt een normaal peil en fluctueert in de zomer en winter. Met stuwen wordt het water vastgehouden en gestuurd, waarbij het streefpeil 7,9 m +NAP is. Bij hoge waterstanden in de IJssel wordt het peil gereguleerd via een gemaal, waarbij de maximale waterstand van 7,6 m +NAP aangehouden wordt. De Zwalm werkt in hoofdzaak drainerend op Giesbeek en omgeving.

3.7 Riolering

Onder de Pastoor Slingerstraat is een vuilwaterriool (gedeelte is beton, eivorm 400/600 en verbinding naar beton Ø500) en een infiltratieriool (beton, Ø400) aanwezig. In de Tuinstraat is ook een vuilwaterriool (PVC, Ø315) en infiltratieriool (beton, Ø400) aanwezig.

Afbeelding 9 Overzicht riolering omgeving plangebied (gemeente Zevenaar)

Het vuilwater van Giesbeek wordt via een persleiding naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie RWZI Nieuwgraaf in Duiven getransporteerd.

4 DOORLATENDHEIDSONDERZOEK

4.1 Inleiding

De aanleiding tot de uitvoering van het onderzoek is de voorgenomen ontwikkeling van het realiseren van 8 woningen, inclusief de bijbehorende infrastructuur en groenstroken.
Perceeleigenaren worden geacht hemelwater op het eigen perceel dan wel binnen de plangrenzen te verwerken. Hierbij is de infiltratie capaciteit van de bodem een belangrijk uitgangspunt. Om te bepalen of de bodem geschikt is voor infiltratie, is een doorlatendheidsonderzoek uitgevoerd. Doel van het onderzoek is het vaststellen van de bodemopbouw en de doorlatendheid van de bodem.

4.2 Onderzoekstrategie

Het onderzoek is er op gericht om de doorlatendheid van de onverzadigde zone te bepalen. De doorlatendheid van de bodem is bepaald in verband met het voornemen om (afstromend) hemelwater te infiltreren. Het doorlatendheidsonderzoek is gebaseerd op de module 'Doorlatendheidsonderzoek voor infiltratie en drainage' van de Kennisbank Stedelijk Water van Stichting RIONED d.d. 26-07-2018.

4.3 Uitgevoerde werkzaamheden

Tabel 4 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldwerkzaamheden en de gehanteerde onderzoeksmethode. De locatie van de infiltratiemetingen is bepaald op basis van de voorgenomen inrichting.

Tabel 4 Uitgevoerde werkzaamheden

Terreindeel	K-waardemetingen en methode	
	Onverzadigde zone	Verzadigde zone
Planlocatie	2x boring tot 4,0 m-mv 2x Constant Head (in-situ)	n.v.t.

De onderzochte trajecten van de k-waardemetingen in de onverzadigde zone zijn bepaald op basis van de bodemopbouw. De bodemlagen en trajecten zijn zo gekozen dat een representatief beeld wordt verkregen.

De veldwerkzaamheden zijn op 29 maart 2022 uitgevoerd. Van de geplaatste boringen zijn profielbeschrijvingen gemaakt, welke zijn opgenomen als bijlage 4. De locatie van de boringen en infiltratiemetingen is weergegeven op de situatietekening, ook opgenomen in bijlage 4.
Tabel 5 geeft een overzicht van de boringen en meetlocaties en de onderzochte bodemlagen.

Tabel 5 Overzicht meetlocaties k-waarde metingen onverzadigde zone

Boorlocatie	X,Y	Z (m NAP)	Meetlocatie	Onderzocht traject	Textuur
01	202016.180, 445505.119	9,837	INF1	2,1 – 2,6	Zand, matig fijn, matig siltig
02	202012.834, 445518.314	9,723	INF2	2,1 – 2,6	Zand, matig fijn, matig siltig

4.4 Toetsingskader t.b.v. infiltratie

De resultaten van de k-waardemetingen in de onverzadigde zone zijn geclassificeerd op basis van de onderstaande tabel (bron: Cultuurtechnisch Vademecum).

Tabel 6 Classificatie doorlatendheid

K-waarde (m/dag)	Classificatie
< 0,01	Zeer slecht doorlatend
0,01 - 0,1	Slecht doorlatend
0,1 - 0,5	Matig doorlatend
0,5 - 1,0	Vrij goed doorlatend
1,0 - 10	Goed doorlatend
> 10	Zeer goed doorlatend

De haalbaarheid van hemelwaterinfiltratie is afhankelijk van de doorlatendheid van de bodem en aan-/afwezigheid van storende lagen (klei/leem/sterk siltig zand). Bodemlagen met een minimale doorlatendheid van 1,0 m/dag worden geschikt geacht voor infiltratie van hemelwater.

4.5 Bodemopbouw

Uit de geplaatste boringen blijkt dat de bodem overwegend uit matig fijn zand met een kleilaag bestaat. De bovengrond bestaat tot circa 0,8 á 0,9 m-mv uit matig fijn, matig siltig, zwak humeus en brokken kleihoudend zand. De bovengrond bevat tevens sporen tot brokken baksteen. In de ondergrond is een zwak tot matige en naar de diepte toe sterk zandige kleilaag aanwezig tot een diepte van circa 2,1 m-mv. De kleilaag ter plaatse van boring 02 bezit een matig fijn, matig siltig zandlaagje van 20 cm (van 1,2 tot 1,4 m-mv).
Onder de kleilaag bevindt zich matig fijn en matig siltig zand tot een diepte van circa 2,6 á 2,9 m-mv. Naar de diepere ondergrond bevat het matig fijne en zwak siltig zand sporen grind.
Het grondwater is tijdens de werkzaamheden aangetroffen op circa 2,6 m-mv.

4.6 Resultaten k-waardemetingen onverzadigde zone

Tabel 7 geeft een overzicht van de onderzoeksresultaten. In bijlage 4 zijn de rekenbladen van de in-situ k-waardemetingen in de onverzadigde zone opgenomen. Op basis van deze gegevens is de doorlatendheid berekend middels de Glover-formule.

Tabel 7 Onderzoeksresultaten doorlatendheid onverzadigde zone (k-waarde in m/dag)

Meet-locatie	Onderzocht traject (m-mv)	Onderzocht traject (m NAP)	Textuur	K-waarde (m/dag)	Classificatie
1	2,1 – 2,6	7,7 – 7,2	Zand, matig fijn, matig siltig	2,4	Goed doorlatend
2	2,1 – 2,6	7,6 – 7,1	Zand, matig fijn, matig siltig	2,3	Goed doorlatend

Uit de metingen blijkt dat de k-waarde in de onderzochte bodemlagen varieert tussen de circa 2,3 en circa 2,4 m/dag. Ter plaatse van de meetpunten wordt de doorlatendheid van de onderzochte bodem beoordeeld als ‘goed doorlatend’.

4.7 Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat de bodem overwegend uit matig fijn zand met een kleilaag bestaat. De zandige bodemlagen zijn overwegend matig siltig. De bovengrond is plaatselijk tot circa 0,8 á 0,9 m-mv zwak humeus en brokken kleihoudend. In de ondergrond is een zwak tot matige en naar de diepte toe een sterk zandige kleilaag aanwezig, tot een diepte van circa 2,1 m-mv.

De bovengrond, tot circa 2,1 m-mv, wordt als ongeschikt voor infiltratie beschouwd en is niet onderzocht. Van de onderliggende bodemlaag welke uit matig siltig, matig fijn zand bestaat is de doorlatendheid in het veld bepaald. De doorlatendheid van de onderzochte bodemlaag (2,1 tot 2,6 m-mv), bestaande uit matig siltig en matig fijn zand, varieert tussen de circa 2,3 en circa 2,4 m/dag.

De doorlatendheid van de onderzochte bodem wordt beoordeeld als ‘goed doorlatend’, de onderzochte lagen worden hiermee geschikt geacht voor infiltratie.

5 BELEIDUITGANGSPUNTEN

5.1 Algemeen

De beleidsuitgangspunten van de verschillende overheidslagen met betrekking tot het aspect water worden in dit hoofdstuk behandeld. Deze uitgangspunten worden gebruikt om in Hoofdstuk 5 de waterhuishoudkundige consequenties in beeld te brengen en waterhuishoudkundige uitgangspunten voor de ontwikkeling te formuleren.

5.2 Waterbeheerprogramma 2022-2027, Waterschap Rijn en IJssel

Het 'Waterbeheerprogramma 2022-2027' beschrijft de beleidsdoelen voor de planperiode van 6 jaar van het waterschap Rijn en IJssel. Het waterschap is (mede) verantwoordelijk voor de waterveiligheid, het watersysteem en de waterketen. De kerntaken van het waterschap zijn in ieder geval:
- peilbeheer van grond- en oppervlaktewater;
- onderhouden en beheren van de waterkeringen en watergangen;
- transporteren en zuiveren van afvalwater;
- verbeteren van de waterkwaliteit;
- vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Belangrijkste speerpunt is het veerkrachtiger maken tegen klimaatverandering. Hiervoor werkt het waterschap toe naar een andere balans van vasthouden-bergen-afvoeren (voorraadbeheer), rekening houdend met de meest recente inzichten over de snelheid van klimaatverandering. Het waterschap investeert gebiedsbreed in een toename van de veerkracht, anticiperend op de nieuwe inzichten over de snelheid van klimaatverandering richting 2050.

De omgevingswet vraagt van overheden om naar buiten toe meer als één overheid te opereren, met de omgeving centraal gesteld. Dit vraagt van het waterschap een nog betere afstemming met gemeenten en provincies op het vlak van de ruimtelijke plannen en een nauwere samenwerking met initiatiefnemers in ons gebied. Met ingang van de Omgevingswet vervangt het begrip 'weging van het waterbelang' de term watertoets. De weging van het waterbelang geldt bij het vaststellen van het omgevingsplan. Daarnaast kan de weging van het waterbelang ook nodig zijn bij andere instrumenten. De gemeente moet de opvattingen van de waterbeheerder nog nadrukkelijker betrekken bij het omgevingsplan.
Het waterschap treedt in gesprek met gebiedspartners over hoe om te gaan met effecten van klimaatverandering die naar voren komen uit de stresstesten. Vanuit verdere verstedelijking komt er een steeds groter beslag op de ruimtelijke inrichting.

Voor het bepalen van de hoeveelheid stedelijke waterberging voor nieuw stedelijk gebied, wordt uitgegaan van onderstaande ontwerpuitgangspunten: De T=100 neerslaggebeurtenis (bui die eens in de honderd jaar voorkomt) is maatgevend voor de toetsing van een ontwikkeling in (nieuw) stedelijk gebied. Hierbij is afgesproken dat het waterpeil vanuit het oppervlaktewater bij deze gebeurtenis tot aan straatpeil mag stijgen.

Voor het bepalen van de benodigde berging is een bui van T =100 in 48 uur (inclusief 10% toename door klimaatverandering), de maximale afvoer naar het oppervlaktewater (zijnde 1,6 l/s/ha) en de aanwezige berging op straat gehanteerd. Op basis van deze uitgangspunten is de berging bepaald op 80 mm/m^2.

5.3 Watertakenplan De Liemers, 2017 - 2021

Het 'Watertakenplan De Liemers, Integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering De Liemers' is een plan van de gemeenten Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, alsmede het Waterschap Rijn en IJssel. Het plan beschrijft het beleid en plannen voor de watertaken. De watertaken zijn de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en de waterschapstaken voor zuivering en de waterhuishouding in het stedelijk gebied.

Beleid ten aanzien van hemelwater
Op basis van de zorgplicht is de perceeleigenaar primair verantwoordelijk voor het verwerken van hemelwater op het eigen terrein. Pas als de perceeleigenaar het hemelwater redelijkerwijs niet zelf kan verwerken, treedt de zorgplicht voor de gemeente in werking voor een doelmatige verwerking van het hemelwater. De gemeente vult de zorgplicht rondom hemelwater in door de waterkwantiteitstrits *vasthouden-bergen-afvoeren* en de waterkwaliteitstrits *schoonhouden-scheiden-schoonmaken* toe te passen.

Het streven is zoveel mogelijk gescheiden houden van hemelwater en vuilwater. Hemelwater voert bij voorkeur bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem (afhankelijk van de situatie). Wateroverlast uit de riolering wordt zoveel mogelijk voorkomen en beperkt. De volgende normen worden gehanteerd:
- Er mag maximaal gedurende 30 minuten water-op-straat voorkomen bij een neerslag met een herhalingstijd van 2 jaar;
- Er mag maximaal 120 minuten water-op-straat voorkomen bij een neerslag met een herhalingstijd van 10 jaar;
- Er is geen sprake van ondergelopen woningen, winkels en belangrijke verkeerstunnels bij neerslag met een herhalingstijd van 25 jaar.

Op klimaatverandering wordt geanticipeerd door in het ontwerp en inrichting van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte rekening te houden met de verwachte klimaateffecten op (middel)lange termijn. Hierbij wordt nadrukkelijk gezocht naar een integrale benadering bij groot onderhoud, reconstructie en nieuwbouw. Bij nieuwbouw wordt alleen afstromend hemelwater ingezameld voor zover dit redelijkerwijs niet op eigen perceel te verwerken is. De berging is gebaseerd op 60 mm per vierkante meter (m²) verhard terrein.

Beleid ten aanzien van grondwater
Op basis van de zorgplicht heeft de gemeente de taak in de openbare ruimte van bebouwd gebied maatregelen te treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.

De grondwaterstand is, zeker in bebouwd gebied, zeer beperkt te sturen. Daarom heeft de gemeentelijke grondwaterzorgplicht het karakter van een inspanningsverplichting en niet van een resultaatsverplichting. Dit betekent dat de gemeente aanspreekbaar is voor grondwaterproblemen, maar niet dat zij ook aansprakelijk is. De perceeleigenaar is primair verantwoordelijk voor tegengaan van grondwaterlast op eigen terrein. Dit geldt ook voor funderingsproblemen. Daarnaast dient de eigenaar te voldoen aan de geldende bouwkundige regelgeving.

Als maatstaf voor de grondwaterstand in de openbare ruimte wordt een minimale ontwateringsdiepte voor wegen van 70 cm -mv gehanteerd, welke maximaal 2 weken aaneengesloten per jaar mag worden overschreden.
Voor nieuwbouw wordt tevens een ontwateringseis voor woningen van ten minste 90 cm -mv gehanteerd, welke maximaal twee weken aaneengesloten per jaar mag worden overschreden.
In geval van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructurele plannen treden gemeente en waterschap vroegtijdig in overleg over de effecten op de grondwaterhuishouding met andere afdelingen en partijen. Uitgangspunt bij nieuwbouw is dat de natuurlijke grondwatersituatie zo min mogelijk (negatief) beïnvloed wordt. De initiatiefnemer draagt hierbij zorg voor het verzamelen en aanleveren van voldoende (meet)gegevens om de grondwaterhuishouding te kunnen beoordelen

Beleid ten aanzien van afvalwater
De gemeenteraad of het college zorgt voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater vermengt met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander water. De ontvangst en zuivering van het door de gemeente ingezamelde (stedelijke) afvalwater is de taak van het waterschap. Alle percelen waar afvalwater vrijkomt moeten zijn aangesloten op de riolering of, indien doelmatig, op een alternatieve zuiverende voorziening. Conform de trits waterkwaliteit wordt het afvalwater zoveel mogelijk gescheiden ingezameld van het hemelwater. Systeemaanpassingen ten gevolge van nieuwe aansluitingen op de openbare riolering worden (financieel) doorberekend aan de initiatiefnemer.

6 WATERHUISHOUDKUNDIGE CONSEQUENTIES EN UITGANGSPUNTEN

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de consequenties van de voorgenomen ontwikkeling voor de waterhuishouding behandeld. Daarnaast wordt ingegaan op de waterhuishoudkundige uitgangspunten voor de ontwikkeling. Om inzicht te krijgen welke aspecten een rol spelen binnen de voorgenomen ontwikkeling is de digitale watertoets doorlopen. Tevens heeft er een overleg met gemeente Zevenaar en Waterschap Rijn en IJssel plaatsgevonden. De resultaten en de samenvatting zijn opgenomen in de bijlage hieronder zijn de onderwerpen welke van belang zijn voor het plangebied beschreven.

6.2 Watertoets

In een bestemmingsplan moet worden aangetoond dat de waterhuishouding ter plaatse van het plangebied niet negatief wordt beïnvloed door de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Om de gevolgen in kaart te brengen, dient de Watertoets worden uitgevoerd. Naar aanleiding van de Watertoets, geeft het waterschap, in samenwerking met de gemeente, advies en uitgangspunten met betrekking tot de waterhuishouding. Het doel van de Watertoets is de waterbelangen evenwichtig mee te nemen in het planvormingsproces van het rijk, provincies en gemeenten. Hiermee wordt een veilig, gezond en duurzaam watersysteem nagestreefd. Via de digitale watertoets is beoordeeld of en welke waterbelangen voor het plan relevant zijn.

Voor dit plan is op 23 februari 2022 de digitale watertoets doorlopen. Er geldt een normale watertoetsprocedure. Het Waterschap Rijn en IJssel heeft hiertoe randvoorwaarden voor de waterhuishouding opgesteld. De samenvatting van de watertoets is opgenomen in bijlage 1. In het kader van de watertoetsprocedure is het plan voorgelegd en toegelicht in een overleg (d.d. 7 april 2022) met de Gemeente Zevenaar en het Waterschap Rijn en IJssel.

6.3 Uitgangspunten

In onderstaande tabellen worden de gebiedskenmerken en uitgangspunten weergegeven die van toepassing zijn op de waterhuishouding in het plangebied.

Tabel 8 Gebiedskenmerken

Gebiedskenmerken	waarde	eenheid
Maaiveldhoogte (hoogste/laagste)	10,2 / 9,3	m +NAP
As van de weg Tuinstraat (gemiddeld)	9,4	m NAP
As van de weg Pastoor Slingerstraat	9,3	m NAP
Bodemopbouw	humeus matig fijn zand op kleilaag op matig fijn en matig siltig zand	
GHG	8,0	m +NAP
Doorlatendheid gemiddeld	2,35	m/d
VWA-riool INF-riool	deel Ø500 en deel 400/600 Ø400	mm mm

Tabel 9 Uitgangspunten

Uitgangspunt/situatie	eis/voorwaarde/norm	eenheid
Bergingseis gemeente	60	mm/m²
Bergingseis waterschap	80	mm/m²
Ontwatering onder bouwpeil	0,9	m
Ontwatering onder straatpeil	0,7	m
Ontwatering onder maaiveld	0,5	m

6.4 Aanlegpeilen

De ontwateringseisen voldoen in de huidige situatie. Geadviseerd wordt om zoveel mogelijk de huidige hoogtematen van de aanliggende wegen aan te houden voor de inpassing van het ontwerp voor het plangebied.

6.5 Hemelwater

In de nieuwe zal het verhard oppervlak naar verwachting circa 1.065 m^2 zijn. Het verlies aan waterberging moet gecompenseerd worden binnen het plangebied. Aanleg van nieuw verhard oppervlak leidt tot versnelde afvoer van hemelwater. Om te voorkomen dat hierdoor wateroverlast ontstaat, is aanleg van waterberging noodzakelijk. Zo wordt het verlies van berging in de bodem gecompenseerd.

Voor dit plangebied betekent dat er met een bergingseis vanuit de Gemeente Zevenaar van 60 mm per m^2, een waterberging van 64 m^3 gerealiseerd moet worden. Op basis van de bergingseis van het Waterschap Rijn en IJssel (80 mm/m^2) dient de benodigde berging 85 m^3 te bedragen.

In het ontwerp voor het watersysteem wordt onderscheid gemaakt tussen snelle berging en langzame berging. Een snelle berging wordt benut bij korte hevige buien en langzame berging is voor de langdurige buien. Onder snelle berging verstaan we laagtes in het terrein bijvoorbeeld wadi's, verlaagde parkeervakken, maar ook ondergrondse voorzieningen zoals riolering zijn een vorm van snelle berging.
Onder langzame berging verstaan we berging in daarvoor ontworpen bodem en/of funderingslagen. Vanuit deze vormen van berging kan er grondwateraanvulling plaatsvinden, het overtollige water moet afgevoerd worden naar het watersysteem.

In overleg met de gemeente en het waterschap is afgesproken dat het hemelwater van de voorzijde (zuidzijde) van de daken en de (tuin)verharding boven- of ondergronds op de nieuwe erfgrens via de openbare verharding (trottoir en parkeervakken) mag afstromen naar de weg Pastoor Slingerstraat. Via de kolken in de rijweg wordt het overtollig hemelwater via het infiltratieriool verwerkt. Indien het hemelwater ondergronds (ter plaatse van de tuin) wordt aangeboden, wordt geadviseerd een bladvanger in de regenpijp aan te brengen.

Het hemelwater aan de achterzijde (noordzijde) van de daken (woning en schuurtjes) zal via de regenpijpen en een ondergrondse leiding worden verzameld. Het verzamelde regenwater zal op de erfgrens bovengronds worden aangeboden. Het regenwater zal vervolgens via het achterpad naar een aan te leggen wadi worden geleid. In de wadi wordt het hemelwater geborgen en zal infiltreren in de bodem.

Gezien de grondwaterstand is het infiltreren van hemelwater goed mogelijk. De aanwezige kleilaag in de ondergrond (vanaf circa 1 m-mv; dikte 1 m) ter plaatse van de wadi zal afgegraven moeten worden en met zand worden aangevuld.

Eventuele ondergrondse infrastructuren zoals kelders e.d. dienen waterdicht te worden uitgevoerd en voorkomen dient te worden dat deze van bovenaf kunnen vollopen.

6.6 Riolering

Door de realisatie van de woningen wordt een toename van de DWA verwacht bij de ontwikkeling. Deze toename bedraagt naar inschatting circa 2 m^3 per dag, uitgaande van 8 woningen, en een verbruik van 120 liter per bewoner per dag. Bezetting van de levensloopwoningen is twee personen.

Hoogstwaarschijnlijk kan aangesloten worden op het VWA-riool in de Pastoor Slingerstraat. Dit dient afgestemd worden met de gemeente.

7 ONTWERP WATERBERGING

7.1 Algemeen

Ten opzichte van de oorspronkelijke situatie neemt het verhard oppervlak toe met circa 1.044 m^2. Dit betekent dat het verlies aan waterberging gecompenseerd moet worden. Voor dit plangebied betekent dat er een waterberging van 64 m^3 (bij 60 mm) conform de eisen van de gemeente en 85 m^3 (bij 80 mm) conform de eisen van het waterschap gerealiseerd moet worden.

In overleg met de Gemeente Zevenaar en het Waterschap Rijn & IJssel is afgesproken zoveel mogelijk afstromend hemelwater te bergen in een nieuw aan te leggen wadi. De voorzijde van de woningen (dak en verharding) mag, in overleg met het waterschap en gemeente, bovengronds afstromen naar de rijweg Pastoor Slingerstraat. Het afstromend hemelwater komt dan via kolken in het infiltratieriool (beton, Ø400) terecht.

In onderstaande tabel is een verdeling van het verhard oppervlak en de benodigde berging gegeven voor de toekomstige voorzijde (afwatering via kolken naar infiltratieriool) en de toekomstige achterzijde (afwatering naar toekomstige wadi).

Tabel 10 Benodigde waterberging verdeeld naar verhard oppervlakte

Nieuwe situatie	Oppervlakte (in m^2)	Berging 60 mm (in m^3)	Berging 80 mm (in m^3)
Daken woningen voorzijde	202	12,12	16,16
Verharding voortuin	15	0,90	1,20
Verhardingen voor: trottoir	110	6,60	8,80
Verhardingen midden: trottoir	64	3,84	5,12
Subtotaal verhard voorzijde	*391*	*23,46*	*31,28*
Daken woningen achterzijde	387	23,22	30,96
Verharding achtertuin	64	3,84	5,12
Bergingen	50	3,00	4,00
Verhardingen achter: traptreden, trottoir, achterpad, zijpad, keerwanden/opsluitband	173	10,38	13,84
Subtotaal verhard achterzijde	*674*	*40,44*	*53,92*
Totaal verhard / berging	**1.065**	**63,90**	**85,20**

De toekomstige wadi in het plangebied krijgt, in verband met de hoogteverschillen in het maaiveld, een minimale diepte van circa 0,50 m en een maximale diepte van circa 1,0 m. De bodem van de wadi heeft een hoogte van 8,68 m +NAP. De waterstand tot de slokop is circa 0,4 m ten opzichte van de bodem en de wadi heeft een talud van 1:4, aan de noord-, zuid- en westzijde. Aan de oostzijde is een keerwand aanwezig. Een wadi is voorzien van minimaal één slokop hoogte 9,08 m +NAP. De slokop staat in verbinding met een drain (Ø200) onder de wadi. Grondverbetering zowel ter plaatse van de bodem van de wadi en het cunet van de drain is gezien de bodemopbouw (kleilaag) noodzakelijk. De drain moet in een bed met drainagezand aangelegd worden om zodoende de werking te garanderen. De drain wordt ook aangesloten op het infiltratieriool in de Tuinstraat. De bergingscapaciteit van de wadi inclusief berging in de drain, het cunet en de bodemlaag van de wadi is circa 56,24 m^3 bij 0,4 m vulling. Bij een

maximale waterstand (tot laagste maaiveld) van 0,50 m ten opzichte van de bodem, is de bergingscapaciteit circa 68,22 m³.

De wadi voldoet voor beide buien, zowel 60 mm en 80 mm, voor de berging van afvloeiend hemelwater van de achterzijde van het verhard oppervlak.

In bijlage 5 zijn de civieltechnische tekeningen opgenomen.

7.2 Leeglooptijd

Van belang voor het goed functioneren van een wadi is de leeglooptijd. De wadi moet immers over voldoende bergingscapaciteit beschikken voordat de volgende bui zich aandient.

Tabel 11 Infiltratiecapaciteit wadi

Bepaalde K-waarde (gem. m/dag)	Gehanteerde k-waarde (m/dag)	Opp. bodem voorziening (m^2)	Opp. infiltrerend talud (m^2)	Infiltratie capaciteit (m^3/dag)	Infiltratie capaciteit (m^3/uur)
Vulling wadi 40 cm					
2,35	1,175	75	16,43	107,42	4,47
*	Het oppervlak van de vlakke bodem en de taluds bepaald de grootte van het infiltratie oppervlak. Voor de taluds is uitgegaan van 40% van het oppervlak beneden het overloopniveau (0,4 m+ bodem wadi).				

Tabel 12 Leeglooptijd wadi

Infiltratie capaciteit (m^3/uur)	Berging (m^3)	Leeglooptijd in uren
Vulling wadi 40 cm		
4,47	56,24	12,56 uur

De infiltratiecapaciteit van de wadi is 107,42 m³/dag oftewel 4,4,47 m³/uur. De wadi heeft circa 12,56 uur nodig om het geborgen regenwater (bij 40 cm vulling) te infiltreren in de bodem.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIE

In de toekomstige situatie zal naar verwachting het verhard oppervlak circa 1.065 m^2 zijn. Voor dit plangebied betekent dat er met een bergingseis vanuit de Gemeente Zevenaar van 60 mm per m^2, een waterberging van 64 m^3 gerealiseerd moet worden. Op basis van de bergingseis van het Waterschap Rijn en IJssel (80 mm/m^2) dient de benodigde berging 85 m^3 te bedragen.

Op basis van interpolatie van de beschikbare gegevens wordt een GHG van circa 2 m-mv (8,0 m +NAP) aangehouden.

K-waarde
De bodem ter plaatse van de wadi bestaat uit matig fijn zand met een kleilaag. De grond, tot circa 2,1 m-mv (7,65 m +NAP), wordt als ongeschikt voor infiltratie beschouwd en is niet onderzocht. De doorlatendheid van de onderzochte bodemlaag (2,1-2,6 m-mv; 7,65-7,15 m +NAP), bestaande uit matig siltig en matig fijn zand, varieert tussen de circa 2,3 en circa 2,4 m/dag. De doorlatendheid van de onderzochte bodem wordt beoordeeld als 'goed doorlatend', de onderzochte lagen worden hiermee geschikt geacht voor infiltratie.
Grondverbetering ter plaatse van de wadi is noodzakelijk. De kleilaag dient ontgraven te worden.

Omgang hemelwater
In overleg met de gemeente en het waterschap is afgesproken dat het hemelwater van de voorzijde (zuidzijde) van de daken en de (tuin)verharding boven- of ondergronds op de nieuwe erfgrens via de openbare verharding (trottoir en parkeervakken) mag afstromen naar de weg Pastoor Slingerstraat. Via de kolken in de rijweg wordt het overtollig hemelwater via het infiltratieriool (beton, Ø400) verwerkt. Indien het hemelwater ondergronds (ter plaatse van de tuin) wordt aangeboden, wordt geadviseerd een bladvanger in de regenpijp aan te brengen. Het verhard oppervlak aan de voorzijde is circa 391 m^2 waarbij de waterberging bij 60 mm circa 24 m^3 is en bij 80 mm circa 32 m^3 bedraagt.

Het hemelwater aan de achterzijde (noordzijde) van de daken (woning en schuurtjes) zal via de regenpijpen en ondergrondse leiding worden verzameld. Het verzamelde regenwater zal op de erfgrens bovengronds worden aangeboden. Het regenwater zal vervolgens via het achterpad naar de wadi worden geleid. In de wadi wordt het hemelwater geborgen en zal infiltreren in de bodem. Het verhard oppervlak aan de achterzijde is circa 674 m^2 waarbij de waterberging bij 60 mm circa 41 m^3 is en bij 80 mm circa 54 m^3 bedraagt.

De bergingscapaciteit van de wadi inclusief berging in de drain, het cunet en de bodemlaag van de wadi is circa 56,24 m^3 bij 0,4 m vulling. Bij een maximale waterstand (tot laagste maaiveld) van 0,50 m ten opzichte van de bodem, is de bergingscapaciteit circa 68,22 m^3. In de ondergrond van de wadi infiltreert het geborgen hemelwater. De leeglooptijd van de wadi is circa 12,56 uur.

Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkeling van acht levensloopbestendige rijwoningen (2 blokken van 4 rijwoningen) binnen het plangebied zijn geen negatieve gevolgen te verwachten voor de waterhuishouding ter plaatse. Het aspect water vormt daarmee geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

BIJLAGE 1

Watertoets

Aanvraag ingediend op 23-02-2022

Normale procedure in Waterschap Rijn en IJssel

ALGEMENE INFORMATIE

- e-mail: r.schreuder@ontwerpenomgeving.nl
- aanvraagnummer: 00003636
- naam aanvraag: Normale procedure
- bevoegd gezag: Waterschap Rijn en IJssel

OP BASIS VAN ONDERSTAANDE LOCATIE

Aanvraagformulier

VRAGEN EN ANTWOORDEN UIT DE AANVRAAG

1. Wat is uw naam?
   - Remco Schreuder

2. Wat is uw emailadres?
   - r.schreuder@ontwerpenomgeving.nl

3. Wat is uw telefoonnummer?
   - 0610090400

4. Doet u een aanvraag namens uzelf?
   - Nee

5. Namens wie vraagt u een watertoets aan?
   - Plavei

6. Wat is het emailadres van de initiatiefnemer?
   - p.lassche@plavei.nl

7. Wat is het telefoonnummer van de initiatiefnemer?
   - 0316727053

8. Is er contact geweest met de gemeente?
   - Ja

9. Geef hier de naam van de contactpersoon van de gemeente.
   - de heer A Sannes

10. Wat is het emailadres van de contactpersoon?
    - a.sannes@zevenaar.nl

11. Wat is uw naam?
    - Remco Schreuder

12. Wat is uw emailadres?
    - r.schreuder@ontwerpenomgeving.nl

13. Wat is uw telefoonnummer?
    - 0610090400

14. Doet u een aanvraag namens uzelf?
    - Nee

15. Namens wie vraagt u een watertoets aan?
    - Plavei

16. Wat is het emailadres van de initiatiefnemer?
    - p.lassche@plavei.nl

17. Wat is het telefoonnummer van de initiatiefnemer?
    - 0316727053

18. Is er contact geweest met de gemeente?
    - Ja

19. Geef hier de naam van de contactpersoon van de gemeente.
    - de heer A. (Alex) Sannes

20. Wat is het emailadres van de contactpersoon?
    - a.sannes@zevenaar.nl

21. Wat is de naam van het plan?
    - Pastoor Slingerstraat Giesbeek

22. Geef een korte omschrijving van het plan.
    - Realisatie 8 woningen, inclusief tuin, berging en de omliggende voetpaden en groenstroken

23. Wat is de toename aan verharding (bestrating en bebouwing) binnen het plangebied in m2?
    - 790

24. Wat is het adres van het plan?
    - Hoek Pastoor Slingerstraat met de Tuinstraat

25. Wilt u een bijlage toevoegen van het plan?
    - Nee

OP BASIS VAN DE GEGEVEN ANTWOORDEN IN DE CHECK IS ONDERSTAANDE NODIG:

1. normale procedure
2. Advies toename verharding
3. Advies klimaatadaptie
4. Advies afvalwaterketen

DETAILS

1. normale procedure

Op basis van uw locatie en gegeven antwoorden blijkt dat u waterschapsbelangen raakt.

Wat moet ik doen?

Gebruik alstublieft de knop ""DIRECT AANVRAGEN"" om een advies aan te vragen bij het waterschap. Hiervoor is een eenmalige registratie benodigd. In een startoverleg kan gezamenlijk bepaald worden welke wateraspecten een rol spelen en tot welk detailniveau deze uitgewerkt dienen te worden. Dit kan ook betekenen dat er een waterhuishoudkundig plan, een geohydrologisch onderzoek of een uitgebreide analyse van het huidige watersysteem noodzakelijk is. Gezamenlijk wordt er invulling gegeven aan de wateraspecten. Als er overeenstemming is over de inhoud van de waterparagraaf kan u de tekst opnemen in de toelichting van het ruimtelijk plan. Onder het kopje Achtergrond hebben wij onze uitgangspunten toegevoegd.

U kunt ook contact opnemen via info@wrij.nl of met onze adviseurs:

Marieke Brouwer-te Molder (m.brouwer@wrij.nl) voor de gemeenten: Deventer, Rijssen-Holten, Hof van Twente, Haaksbergen, Zutphen, Lochem, Berkelland, Winterswijk. Jan van der Schoot (j.vanderschoot@wrij.nl) voor de gemeenten: Doesburg, Bronckhorst, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Doetinchem, Aalten. Henk Meulenveld (h.meulenveld@wrij.nl) voor de gemeenten: Arnhem, Rozendaal, Rheden, Westervoort, Duiven, Zevenaar, Montferland.

Waar moet ik op letten?

Achtergrondinformatie

Water in ruimtelijke plannen; uitgangspunten van waterschap Rijn en IJssel 5-3-2021

Over dit document In 2015 is de beleidsnotitie Water Raakt! bestuurlijk vastgesteld. De waterschappen Vechtstromen (WVS), Drents Overijsselse Delta (WDOD) en Rijn en IJssel (WRIJ) hebben in Water Raakt! beschreven wat hun visie is ten aanzien van stedelijk waterbeheer. In deze uitgangspuntennotitie wordt dit uitgewerkt tot concrete uitgangspunten voor de weging van het waterbelang bij ruimtelijke plannen (watertoets). Ook de uitgangspunten voor waterbeheer in het landelijk gebied zijn hierin opgenomen.

Doelgroep en toepassing De uitgangspunten in dit document vormen het vertrekpunt voor het overleg tussen waterschap en initiatiefnemer en/of gemeente over de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en hun effect op het watersysteem.

Leeswijzer
Per thema wordt beschreven welke uitgangspunten het waterschap hanteert in de weging van het waterbelang bij ruimtelijke plannen (Watertoets).

1. Doel
2. Uitgangspunten
3. Vragen voor de bepaling van de weging van het waterbelang
4. Welke ontwikkelingen voorzien we de komende jaren ?

Ontwikkelingen / vervolg Bij het opstellen van deze notitie is waar mogelijk rekening gehouden met de aankomende invoering van de Omgevingswet.

1. Samenwerken aan ruimte voor water In dit hoofdstuk gaan we in op de bedoeling van de weging van het waterbelang en hoe we dat vormgeven.

1.1. Doel Ruimte maken voor water in plaats van ruimte onttrekken aan water, dat is de kern van het waterbeleid voor de 21e eeuw. Essentieel is dat het aspect water vanaf de start van de ontwikkeling van een ruimtelijk plan goed aan de orde komt. Elke ruimtelijke ontwikkeling biedt de kans om de wateraspecten integraal mee te nemen, zodat de doelstellingen van het plan optimaal gerealiseerd kunnen worden, zonder dat dit nadelen heeft voor de omgeving, zoals verdroging of wateroverlast. De Watertoets is één van de instrumenten om dit te bereiken. De watertoets is het middel om de afweging van waterbelangen in ruimtelijke plannen en besluiten te waarborgen. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder in een zo vroeg mogelijk stadium van de planvorming met elkaar in gesprek brengt. In het gezamenlijk gesprek kan ook onderzocht worden of er kansen zijn om andere maatschappelijke doelen mee te koppelen.

Het waterschap wil samen met gemeenten werken aan een gezamenlijke visie op water. Ook bewoners en andere belanghebbenden kunnen meewerken aan de uitwerking hiervan. We adviseren in de omgevingsvisie en omgevingsplannen in de waterparagraaf een stapsgewijze benadering van het huidige en toekomstige watersysteem op te nemen. Deze bestaat uit de volgende stappen:

1. Omschrijf het huidig watersysteem
2. Omschrijf de visie op het watersysteem in het plangebied. Houdt hierbij rekening klimaatontwikkeling en benut uitkomsten uit stresstesten voor wateroverlast, droogte, hitte en overstroming.
3. Omschrijf de gevolgen van de voorgenomen ontwikkeling op het watersysteem
4. Omschrijf welke maatregelen worden genomen om met de gevolgen om te gaan. Hierbij geldt als uitgangspunt, dat de ontwikkeling waterneutraal en klimaatrobuust is.

1.2. Weging van het waterbelang (watertoets) Een goed gesprek tussen initiatiefnemer, gemeente en waterschap over de kansen en aandachtspunten van water in een plangebied in de startfase van de planvorming maakt een integrale aanpak mogelijk. Met behulp van de watertoets kan eenvoudig worden bepaald welke wateraspecten van belang zijn. Naarmate er een groter waterbelang is, zal een uitgebreidere procedure van de watertoets moeten worden doorlopen. We maken onderscheid in de volgende drie resultaten van de watertoets:

1. Plan raakt geen wateraspecten: geen wateradvies van Waterschap nodig
2. Korte procedure: plan past binnen uitgangspunten van het waterschap, per omgaande positief wateradvies.
3. Normale procedure: afstemming met initiatiefnemer om tot maatwerk te komen. Opties in beeld brengen en keuzes motiveren.

1.3. Welke ontwikkelingen voorzien we de komende jaren? De implementatie van de Omgevingswet zal veel veranderen. De gemeenten moeten de wateraspecten in hun omgevingsvisies opnemen, en het overleg met de waterschappen speelt hierin een belangrijke rol. Goede afstemming vanaf het begin van het planproces is belangrijk voor het stellen van lokale prioriteiten, lokale sturing en duidelijkheid voor initiatiefnemers. De waterschappen kunnen een eigen visie opstellen en de aan water gebonden waarden vastleggen.

2. Beheer en onderhoud (en inrichting) Het waterschap is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van oppervlaktewater.

2.1. Doel Het beheer en onderhoud van het watersysteem is erop gericht om de waterhuishouding op orde te houden of te verbeteren. Het gaat bij watergangen zowel om waterkwantiteit en -kwaliteit, als om beeldkwaliteit en waterbeleving. Het reguliere onderhoud bestaat voornamelijk uit het maaien van de water- en oevervegetatie.

2.2. Uitgangspunten Het beheer en onderhoud van het watersysteem dient met het reguliere onderhoudsmaterieel van het waterschap (of zijn aannemers) mogelijk te zijn. In situaties waar de ruimte beperkt is, bijvoorbeeld bij stedelijke herontwikkeling, is vroegtijdige afstemming met het waterschap nodig om te komen tot maatwerk. In de Legger zijn kern- en beschermingszones vastgelegd, waarin de breedte van onderhoudsstroken is opgenomen. De onderhoudsstroken dienen vrij gehouden te worden van obstakels.
De beheervorm en -frequentie wordt afgestemd op de functie die aan de watergang is toegekend. Hierbij wordt ook rekening gehouden met recreatief medegebruik en natuurwaarden. Dit wordt in een streefbeeld voor het onderhoud vastgelegd. Met name in stedelijk gebied wordt daarbij ook afgestemd met de gemeentelijke onderhoudsdiensten. Ook kunnen afspraken gemaakt worden over onderhoud door andere partijen.

2.3. Vragen voor de weging van het waterbelang • Overweegt u water aan te leggen of te dempen, of aan te passen? • Ligt in of nabij het plangebied een watergang?

NB. Bij wijzigingen aan het watersysteem en werkzaamheden in de kern- en beschermingszone is de Keur van het waterschap van toepassing en gelden algemene regels of een vergunningplicht.

3. Waterveiligheid en waterkeringen Het waterschap beschermt zijn inwoners tegen overstromingen

3.1. Doel Met de aanleg en instandhouding van waterkeringen beschermen we inwoners tegen overstromingen door rivieren. Primaire en regionale waterkeringen hebben een functie voor de waterveiligheid, overige keringen en kades voor het beperken van wateroverlast.

Met de benadering van meerlaagse veiligheid waarborgen we niet alleen het veiligheidsniveau van de dijken, maar bevorderen we ook het verstandig gebruik van de ruimte die beschermd wordt door waterkeringen. We willen de gevolgen van overstromingen beperken door een passende ruimtelijke inrichting en calamiteitenbestrijding.

3.2. Uitgangspunten Het winterbed van rivieren en waterkeringen met bijbehorende beschermingszones hebben als primaire functie het bieden van veiligheid tegen overstromingen. Ontwikkelingen in deze gebieden zijn enkel toegestaan, als ze het functioneren ervan niet belemmeren. Zo mag de sterkte van een waterkering niet aangetast worden en het onderhoud aan de waterkering niet belemmerd worden. Bij werkzaamheden in de keurzone van de waterkering dient in overleg met het waterschap een watervergunning aangevraagd te worden.

We staan open voor robuuste oplossingen waarin de veiligheid is geïntegreerd in het ontwerp, bijvoorbeeld multifunctionele waterkeringen. Zo kunnen we verschillende ruimtelijke opgaven combineren.

Het werken aan meerlaagse veiligheid is maatwerk. We adviseren gemeenten en ontwikkelaars om ruimtelijke ontwikkelingen zodanig vorm te geven dat de gevolgen van een overstroming en wateroverlast beperkt blijven. Dit betekent o.a. dat bij voorkeur niet gebouwd wordt in laaggelegen gebieden; dat kwetsbare functies en vitale infrastructuur aangelegd worden boven het niveau waarop het water kan komen in geval van een overstroming.

3.3. Vragen voor de weging van het waterbelang • Ligt in of nabij het plangebied een waterkering (primaire waterkering, regionale waterkering, overige kering of kade) ? • Ligt het plangebied in winterbed van een rivier of een overstromingsgevoelig gebied?

3.4. Welke ontwikkelingen voorzien we de komende jaren ? Primaire keringen worden in de periode 2017 – 2023 voor de eerste keer beoordeeld op basis van de nieuwe normen. We verwachten dat veel keringen niet voldoen aan de nieuwe normen en versterkt moeten worden. Dit betekent dat het profiel kan wijzigen en beschermingszones aangepast (lees verbreed) kunnen worden.

4. Klimaatadaptatie Het waterschap anticipeert samen met de gemeente op klimaatverandering

4.1. Doel Het watersysteem zo inrichten, dat het beter bestand is tegen de effecten van de verwachte klimaatverandering, zoals zwaardere buien en langere droge perioden. Bevorderen om bewuste keuzes te maken om risico’s te beperken of accepteren. De klimaatverandering heeft betrekking op onze taken voor waterveiligheid, waterkwaliteit en waterkwantiteit.

Om inzicht te krijgen in de kwetsbaarheid voor weersextremen brengen alle gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk samen met de betrokkenen in hun gebied de kwetsbaarheid voor weersextremen in beeld met een stresstest, voor zover dat nog niet is gebeurd. De stresstesten worden vervolgens iedere zes jaar herhaald. In de gemeentelijke stresstesten worden de volgende effecten van klimaatverandering in beeld gebracht: wateroverlast (door zowel hoosbuien als langdurige regen), hittestress, droogte en overstromingen. Het waterschap adviseert en ondersteunt gemeenten bij de stresstesten.

4.2. Uitgangspunten Een ruimtelijk plan is in principe waterneutraal, dus veroorzaakt geen wijziging van waterpeilen of aan-/afvoer van water. Een toename in het verharde oppervlak resulteert in een versnelde afvoer van hemelwater. Door versnelde afvoer van hemelwater wordt het watersysteem zwaarder belast en het waterbezwaar op benedenstroomse gebieden afgewenteld. Ook is er geen

aanvulling van het grondwater. Om versnelde afvoer tegen te gaan hanteren we bij ruimtelijke plannen de trits vasthouden-bergen-afvoeren. Dit betekent dat hemelwater zoveel mogelijk wordt vastgehouden op de plek waar het valt. Hiervandaan kan het infiltreren in de bodem of vertraagd worden afgevoerd naar het watersysteem.

In ruimtelijke plannen met een toename van verharding zijn infiltratie- of waterbergende voorzieningen nodig om het plan waterneutraal te maken. Uitgangspunten voor het ontwerp van infiltratie- en waterbergingsvoorzieningen zijn:

- In landelijk gebied is een regenbui T=10+10% maatgevend. De hoeveelheid neerslag die valt in deze bui moet in het plangebied worden geborgen, waarna dit kan infiltreren of vertraagd wordt afgevoerd.
- In bebouwd is een regenbui T=100+10% maatgevend voor de dimensionering van de waterhuishoudkundige voorzieningen. Hierbij mag het waterpeil vanuit het oppervlaktewater tot aan straatpeil stijgen, waarbij geen waterschade aan bouwwerken, hoofdinfrastructuur en spoorwegen mag ontstaan. Een uitgebreidere toelichting op de uitgangspunten en de berekening van de bergingsopgave is te lezen in de bijlage Uitgangspunten voor waterneutraal bouwen.

Bij ontwikkelingen met een toename van verharding groter dan 1500 m2 kan het waterschap vragen om waterhuishoudkundig plan, dat aantoont dat de wijze van berging effectief is, en dat er geen effecten zijn op het omliggende gebied. Daarnaast vraagt in stedelijk gebied ook de interactie met riolering om bijzondere aandacht. Verder adviseren we om bewust te zijn van de gevolgen van (kortdurende) extreme buien met een intensiteit van 60 – 150 mm/uur. Bij deze buien kan niet al het water verwerkt worden door de riolering en zal water op straat kunnen ontstaan. Het ontwerp van een wijk bepaalt waar het water naar toe kan stromen en waar schade ontstaat. Door middel van een stresstest kan een beeld gevormd worden van de robuustheid en klimaatbestendigheid van het systeem.

We streven naar afkoppeling van bestaand verhard oppervlak van het rioolstelsel. Zo ontlasten we het rioolstelsel en de rioolwaterzuiveringen en verminderen we de kans op vervuilende overstorten van het gemengd riool. Bij afkoppeling van bestaand verhard oppervlak moet minimaal 20 mm hemelwater in een infiltratievoorziening geborgen worden. Als de overlaat van het hemelwaterrioolstelsel op dezelfde watergang loost als voorheen de gemengde overstort, dan is geen extra berging noodzakelijk. Als de overlaat loost op een andere watergang, dan zal bui T=100+10% vertraagd afgevoerd moeten worden.

Bij voorkeur worden natte en laaggelegen gebieden, beekdalen, regionale waterbergingsgebieden en overstromingsvlaktes niet bebouwd. In waterbergingsgebieden zijn ontwikkelingen enkel toegestaan, als ze het functioneren van het waterbergingsgebied niet belemmeren.

4.3. Vragen voor de weging van het waterbelang • Heeft het plan uitbreiding van het verhard oppervlak met meer dan 1500 m2 tot gevolg ? • Bevindt het plan zich in een laaggelegen gebied of beekdal ? • Is er in of rondom het gebied wel eens sprake (geweest) van wateroverlast? • Is het plangebied gevoelig voor hittestress? • Ontstaat schade aan bouwwerken als enkele uren 30 cm water op straat staat?

4.4. Welke ontwikkelingen voorzien we? Wanneer met de stresstesten de kwetsbare plekken voor weersextremen in kaart zijn gebracht, zal gewerkt gaan worden aan een aanpak om te komen tot een meer waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting. Hiervoor zal een samenwerking tussen de verschillende overheden en betrokkenen in het gebied nodig zijn.

5. Waterkwaliteit (Schoon water) Waterschappen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater

5.1. Doel De kwaliteit van het oppervlaktewater op orde brengen en houden. Hiervoor zijn afspraken vastgelegd in de Kaderrichtlijn Water (KRW). De waterschappen hebben voor alle wateren in hun beheersgebied aangegeven wat de ecologische doelstellingen zijn. Voor de chemische kwaliteit zijn normen vastgelegd door de EU. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen verslechtering van de waterkwaliteit tot gevolg hebben en de doelstellingen vanuit de KRW niet belemmeren.

De oppervlaktewaterkwaliteit kan een risico vormen voor de volksgezondheid. Bij ontwikkelingen in stedelijk gebied dient rekening gehouden te worden met mogelijke kwetsbaarheid van de waterkwaliteit voor droge perioden. Met name ondiepe, kleine, stagnante en geïsoleerde wateren, zoals retentievijvers, en moerasachtige watersystemen, kunnen gevoelig zijn voor blauwalg en botulisme.

5.2. Uitgangspunten Schoon hemelwater wordt, waar mogelijk, binnen het plangebied in de bodem geïnfiltreerd. Wanneer vanuit het plangebied hemelwater op het oppervlaktewater wordt geloosd, mag de waterkwaliteit van het ontvangende water niet verslechteren. Wanneer functies mogelijk gemaakt worden die een negatieve invloed op de waterkwaliteit kunnen hebben, worden deze benoemd. Ook wordt beschreven welke maatregelen worden genomen om de kwaliteit van het water te waarborgen en mogelijk in de toekomst te verbeteren. Voorbeelden van maatregelen die getroffen kunnen worden, zijn: een bodempassage in een berm of wadi of filtering d.m.v. een helofytenfilter, chemisch filter of mechanisch filter.

In stedelijk gebied streven we naar een inrichting van het watersysteem waarbij ook in droge perioden de waterkwaliteit op orde blijft. Bij voorkeur wordt hemelwater geborgen in droogvallende voorzieningen, zoals wadi’s. Wanneer toch gekozen wordt voor aanleg van oppervlaktewater, zoals retentievijvers, dient in het ontwerp rekening gehouden te worden met voldoende volume, waterdiepte en verversing van het water, zodat de kans op blauwalg en botulisme zo klein mogelijk is. Bij een recreatieve bestemming moet de waterkwaliteit te waarborgen zijn.

5.3. Vragen voor de weging van het waterbelang • Is in of nabij het plangebied oppervlaktewater aanwezig of gepland ? • Bevindt het plan zich in een gebied met speciale functie (zoals KRW, EVZ, N2000, natte landnatuur, zwemwater) ?

6. Afvalwaterketen Waterschappen en gemeenten zijn samen verantwoordelijk voor het goed functioneren van de afvalwaterketen.

6.1. Doel Wij streven naar een doelmatige werking van de gehele afvalwaterketen. Hemelwater wordt niet afgevoerd naar de afvalwaterzuivering, zodat de efficiëntie van de waterzuivering wordt vergroot en het aantal riooloverstorten op het oppervlaktewater wordt teruggedrongen.

Een toename van afvalwater heeft effect op het functioneren van de afvalwaterketen. Het (gemeentelijk) rioolstelsel, de rioolgemalen (overnamepunten) en de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) dienen de toename te kunnen verwerken, zonder daarmee het milieu zwaarder te belasten.

6.2. Uitgangspunten Bij nieuwe ontwikkelingen wordt hemelwater in het plangebied geïnfiltreerd of geborgen en vertraagd afgevoerd naar het oppervlaktewater. Bestaande verharding wordt waar mogelijk afgekoppeld van de riolering. De gemeente communiceert over afgekoppelde gebieden en hieraan verbonden beperkingen voor particulieren. Bij een toename van het afvalwater controleert het waterschap of deze mogelijk is binnen de bestaande capaciteit van de rwzi. Persleidingen blijven bereikbaar voor beheer en onderhoud en in calamiteitenfase.

Bebouwing en/of beplanting binnen de belangenstrook van de persleiding is daarom niet toegestaan. In de milieuzonering van de rwzi's en rioolgemalen worden geen hindergevoelige functies mogelijk gemaakt. Andere geldende voorwaarden zijn beschreven in de Beleidsregels zuiveringstechnische werken.

6.3. Vragen voor de weging van het waterbelang • Worden in het plan meer dan 10 wooneenheden gerealiseerd? • Ligt in of nabij het plangebied een rwzi/ rioolgemaal/ persleiding/ gemengde overstort? • Wordt regenwater afgevoerd naar de afvalwaterzuivering? • Worden bedrijfsmatige activiteiten uitgevoerd? • Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak?

6.4. Welke ontwikkelingen voorzien we? Er ontstaan juridisch mogelijkheden voor decentrale zuivering. Vooruitlopend op nieuwe regels is decentrale zuivering in de vorm van pilots bespreekbaar. Voor lozing op de bodem moet initiatiefnemer afspraken maken met gemeente. Voor lozing op oppervlaktewater met het waterschap.

7. Grondwaterbeheer Nieuwe ontwikkelingen ondervinden geen grondwateroverlast en veroorzaken dit ook niet.

7.1. Doel We streven naar doelmatig waterbeheer dat optimaal de functies en het huidige gebruik ondersteunt. Nieuwe functies sluiten aan bij het gewenst grond- en oppervlaktewaterregime. Hiermee willen we structurele overlast door te hoog grondwater voorkómen en verdroging door te laag grondwater tegengaan.

7.2. Uitgangspunten Bij grondwaterbeheer in stedelijk gebied zijn particulieren, gemeente, provincie en waterschap betrokken, met elk hun eigen verantwoordelijkheden.

Het peilbeheer en onderhoud van het watersysteem is gericht op het handhaven van het gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR). Voor het grootste deel van het beheergebied is deze gewenste situatie gelijk aan de actuele situatie. In een aantal gebieden is er een doelstelling bijvoorbeeld om de verdroging van natuur te verminderen.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn ten minste grondwaterneutraal. Dit betekent dat ze niet mogen leiden tot wijziging van de grondwaterstand. We adviseren niet te bouwen in gebieden met een hoge grondwaterstand of kwel, of de bouwwijze hierop aan te passen. In zettingsgevoelige gebieden wordt rekening gehouden met de bodemgesteldheid en de relatief hoge grondwaterstanden. Ook als slecht doorlatende lagen in het plangebied voorkomen, worden maatregelen genomen om grondwateroverlast te voorkomen. Aangepaste bouwwijzen zijn o.a. extra ophogen of kruipruimteloos en waterdicht bouwen.

Om de bestaande grondwaterstanden op peil te houden worden in nieuwe ruimtelijke plannen voldoende maatregelen genomen om neerslag in de bodem te infiltreren of in andere voorzieningen vast te houden of te bergen. Als ten behoeve van de nieuwe ontwikkeling bestaande watergangen moeten worden gedempt worden maatregelen genomen om wateroverlast als gevolg van de demping tegen te gaan.

Nieuwe functies mogen geen negatieve invloed hebben op de kwaliteit van het grondwater. We adviseren in nieuwe bebouwing en verharding geen uitlogende en milieubelastende materialen te gebruiken.

7.3. Vragen voor de weging van het waterbelang Zie ook vragen in 5.3 • Bevindt het plan zich in een kwelgebied ? • Is afstand tussen GHG en bovenkant vloer kleiner dan 100 cm? • Ligt het plan in beschermingszone of intrekgebied van een (drink)wateronttrekking? • Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond?

8. Recreatie en beleving Water beïnvloedt de beleving van de openbare ruimte.
8.1. Doel Zichtbaar en beleefbaar water draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. We streven naar een aantrekkelijk, herkenbaar en leefbaar watersysteem. Recreanten gebruiken het oppervlaktewater en de waterkeringen om te wandelen, te varen, te zwemmen, te vissen en te schaatsen. We stimuleren dit gebruik waar mogelijk en stemmen het waar nodig af op de belangen van anderen. We beschermen cultuurhistorische objecten die een link hebben met water(beheersing) door behoud en ontwikkeling.

8.2. Uitgangspunten Het waterschap stelt zich positief op bij initiatieven van anderen voor inrichting en gebruik en denkt mee over kansen en mogelijkheden. We stellen waar mogelijk onze eigendommen open voor recreatief medegebruik, zoals wandelen, vissen en kanoën. We verlenen medewerking aan evenementen op en langs het water, zolang dit veilig is en niet ten koste gaat van het functioneren van het watersysteem. Ook wegen we de belangen van aanliggende functies zoals natuur, landbouw, wonen zorgvuldig af. We stimuleren om vooral in de aangewezen provinciale zwemwateren te zwemmen. Zwemmen in ander oppervlaktewater is, op eigen risico, wel toegestaan, maar er is geen toezicht op zwemwaterkwaliteit en veiligheid. Op de website www.zwemwater.nl is informatie te vinden over de waterkwaliteit en veiligheid van zwemwater.

8.3. Vragen voor de bepaling van de Watertoetsprocedure Zie ook vragen in 5.3 • Wordt recreatief medegebruik van wateren en oevers mogelijk gemaakt? • Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?

9. Financiering Het waterschap financiert waar een bijdrage wordt geleverd aan realisatie van waterdoelen
9.1. Doel Waterbeheer in de stad is een gezamenlijk maatschappelijk belang; en samenwerking is een voorwaarde. Wij nodigen onze partners en inwoners daarom uit tot samenwerken. Waar waterdoelen met extra maatschappelijk rendement gerealiseerd kunnen worden, maken wij een bestuurlijke afweging over een eventuele financiële bijdrage.

9.2. Uitgangspunten Voor ruimtelijke plannen is in Nederland het kostenveroorzakingsbeginsel van toepassing. Dit betekent dat de kosten voor waterhuishoudkundige maatregelen als gevolg van een ruimtelijk plan, voor rekening komen van de initiatiefnemer van dat plan. Wij vragen initiatiefnemers om bij ruimtelijke plannen en initiatieven aandacht te hebben voor de mogelijkheden tot (bijdragen aan) de realisatie van waterdoelstellingen zoals die in de vorige hoofdstukken zijn beschreven. In het bijzonder vraagt het anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering aandacht in ruimtelijke plannen. Biedt het initiatief kansen voor het oplossen van bestaande knelpunten in de waterhuishouding? Voor het realiseren van waterdoelen met extra maatschappelijk rendement is mogelijk medefinanciering vanuit het waterschap beschikbaar. We overwegen herziening van ons investeringsprogramma en exploitatieprogramma, als dit interessant of noodzakelijk is om aan te sluiten op externe initiatieven. Hierbij is het van belang voor een gezamenlijke aanpak te kiezen (gezamenlijk = gemeente, waterschap en belanghebbenden). Deze gezamenlijke aanpak kan bestaan uit:

1. Op elkaar afstemmen van agenda’s en programma’s, benutten van elkaars momentum, formuleren van gezamenlijk doelen;
2. Opstellen van integrale onderzoeken, analyses en plannen;
3. gezamenlijke financiering;
4. gezamenlijke realisatie van (her)inrichting;
5. gezamenlijke afspraken over beheer en onderhoud.

Bijlage

Richtlijnen stedelijke waterberging van drie waterschappen: Rijn en IJssel, Vechtstromen en Drents Overijsselse Delta

De waterschappen Rijn en IJssel, Vechtstromen en Drents Overijsselse Delta hebben een aantal gezamenlijke richtlijnen opgesteld hoe we met stedelijke waterberging om willen gaan en in het bijzonder voor nieuwe stedelijke gebieden, waar onverhard gebied (deels) verhard gebied wordt.

Voor het bepalen van de hoeveelheid stedelijke waterberging voor nieuw stedelijk gebied, wordt uitgegaan van onderstaande ontwerpuitgangspunten: • De T=100 neerslaggebeurtenis is maatgevend voor de toetsing van een (nieuw) stedelijk gebied. We hebben hierbij afgesproken dat het waterpeil vanuit het oppervlaktewater bij deze gebeurtenis tot aan straatpeil mag stijgen; • We hanteren de laatst beschikbare klimaatstatistiek. En bij nieuwe gegevens passen we de nieuwe statistiek toe (dit geldt voor elke KNMI-update en/of afgeleide publicaties van de Stowa); • De maatgevende afvoer die we hanteren voor stedelijk gebied is 0,8 l/s/ha. Dit is de afvoer die gemiddeld 1 à 2 dagen per jaar optreedt. De toegestane afvoer voor een T=100 situatie bedraagt 2 x de maatgevende afvoer (1,6 l/s/sha); • We houden rekening met 3 mm berging op straat/dak/etc. • We houden rekening met klimaatverandering. Hierbij is er voor gekozen om te rekenen met 10 % toeslag in de neerslaghoeveelheid t.o.v. de huidige geldende neerslagstatistiek (Stowa rapport 2015 -10a). Deze scenario’s laten een toename in de hoeveelheden zien die gemiddeld tussen 0% en 17% ligt.

Het aantal mm (of m3) benodigde waterberging wordt als volgt berekend: • De gebruikte bui voor het bepalen van de compensatie heeft een herhalingstijd van 1 keer per 100 jaar, met 10% toeslag voor klimaatverandering. De landelijke afvoer vanaf onverhard gebied waar bij de berekening voor het bepalen van de compensatie wordt uitgegaan, is 2*0,8 l/s/ha; • De maatgevende buiduur is afhankelijk van de landelijke afvoer (berekend via de regenduurlijn). Met de regenduurlijn is bepaald hoe lang het duurt tot de hoeveelheid water in de bergingsvoorziening weer afneemt (op dat moment is de maximale capaciteit van de waterberging nodig). Bij een gebeurtenis van T100+10% en een landelijke afvoer van 2*0,8 l/s/ha is de maatgevende buiduur 48 uur; • De totale neerslaghoeveelheid bij de maatgevende buiduur van de bui is 111 mm (zie Tabel 1); • De toegestane afvoer vanaf het toegenomen verhard gebied naar het oppervlaktewater bij de maatgevende bui van T=100+10% is 1,6 l/s/ha. Dit is 28 mm bij de maatgevende buiduur van 48 uur; • Dit komt neer op 80 mm waterberging voor het gebied dat toegenomen is in verhard oppervlak; • Het aantal mm × oppervlak toename verharding = aantal m3 berging. De benodigde compensatie d.m.v. waterberging neemt dus evenredig toe met een toename in het oppervlak extra verharding.

In Tabel 1 zijn de bovenstaande uitgangspunten op een rij gezet.

Tabel 1: Overzicht van hoeveelheden en benodigde berging Neerslagstatistiek Nieuwe statistiek (Stowa rapport 2015 – 10a) Klimaatscenario Huidig klimaat +10% Afvoer (l/s/ha) T=1 0,8 Afvoer (l/s/ha) T=100 1,6 Maatgevende buiduur (uur) 48 Totale neerslaghoeveelheid (mm) 111 Afvoer via oppervlaktewater (mm) 28 Berging dak/straat/etc (mm) 3 Benodigde berging (mm) 80

Hiernaast vinden wij dat er een hydraulische studie van het oppervlaktewatersysteem uitgevoerd dient te worden om hiermee aan te tonen dat de wijze van berging effectief is en geen (negatieve) neveneffecten heeft op het omliggende gebied. Ook vraagt de interactie met riolering om bijzondere aandacht. Bij het ontwerp van de riolering is het van belang om rekening te houden met peilstijging in de berging (oppervlaktewater). Verder is het van belang om ook in het ontwerp rekening te houden met (kortdurende) extreme gebeurtenissen (in de

range van 60 – 150 mm/uur). Het ontwerp van een wijk bepaalt of en waar het water naar toe kan stromen en waar schade ontstaat, omdat dergelijke intensiteiten niet (volledig) verwerkt kunnen worden door de riolering. Wij schrijven deze toets niet voor, maar bevelen aan om hier aandacht aan te besteden. Dit geeft een beeld van de robuustheid en klimaatbestendigheid van het systeem. Een combinatie van voldoende ruimte voor water en een toetsing hoe het water zich verdeelt in een gebied, geeft een beeld van de robuustheid van het ontwerp. "

2. Advies toename verharding

Een toename in het verharde oppervlak resulteert in een versnelde afvoer van hemelwater. Als dit hemelwater niet vertraagd wordt afgevoerd wordt het watersysteem zwaarder belast en het waterbezwaar naar benedenstroomse gebieden afgewenteld. Ook is er geen aanvulling van het grondwater. Ons uitgangspunt is dat het plan minimaal hydrologisch neutraal is, of een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Wat moet ik doen?

De toename van verharding moet gecompenseerd worden door een waterbergende voorziening aan te leggen. Hierin wordt het hemelwater verzameld en geinfiltreerd in de ondergrond of vertraagd afgevoerd naar het oppervlaktewater.

Waar moet ik op letten?

Het volume van de waterbergende voorziening moet zodanig groot zijn dat een bui T100+10% kan worden geborgen, zonder dat schade aan gebouwen ontstaat. Het benodigde volume kan berekend worden door het oppervlak aan nieuw verhard gebied (m2) te vermenigvuldigen met 80 mm.

Achtergrondinformatie

3. Advies klimaatadaptie

We willen watersysteem zo inrichten, dat het beter bestand is tegen de effecten van de verwachte klimaatverandering, zoals zwaardere buien en langere droge perioden.

Wat moet ik doen?

Waar moet ik op letten?

Achtergrondinformatie

4. Advies afvalwaterketen

Wij streven naar een doelmatige werking van de gehele afvalwaterketen. Wij treden daarom graag in een vroeg stadium in gesprek over nieuwe ontwikkelingen. Hemelwater wordt min mogelijk afgevoerd naar de afvalwaterzuivering, zodat meer water in de bodem wordt vastgehouden, de efficiëntie van de waterzuivering vergroot wordt, en het aantal riooloverstorten op het oppervlaktewater wordt teruggedrongen. Een toename van afvalwater heeft effect op het functioneren van de afvalwaterketen. Het (gemeentelijk) rioolstelsel, de rioolgemalen (overnamepunten) en de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) dienen de toename te kunnen verwerken, zonder daarmee het milieu zwaarder te belasten.

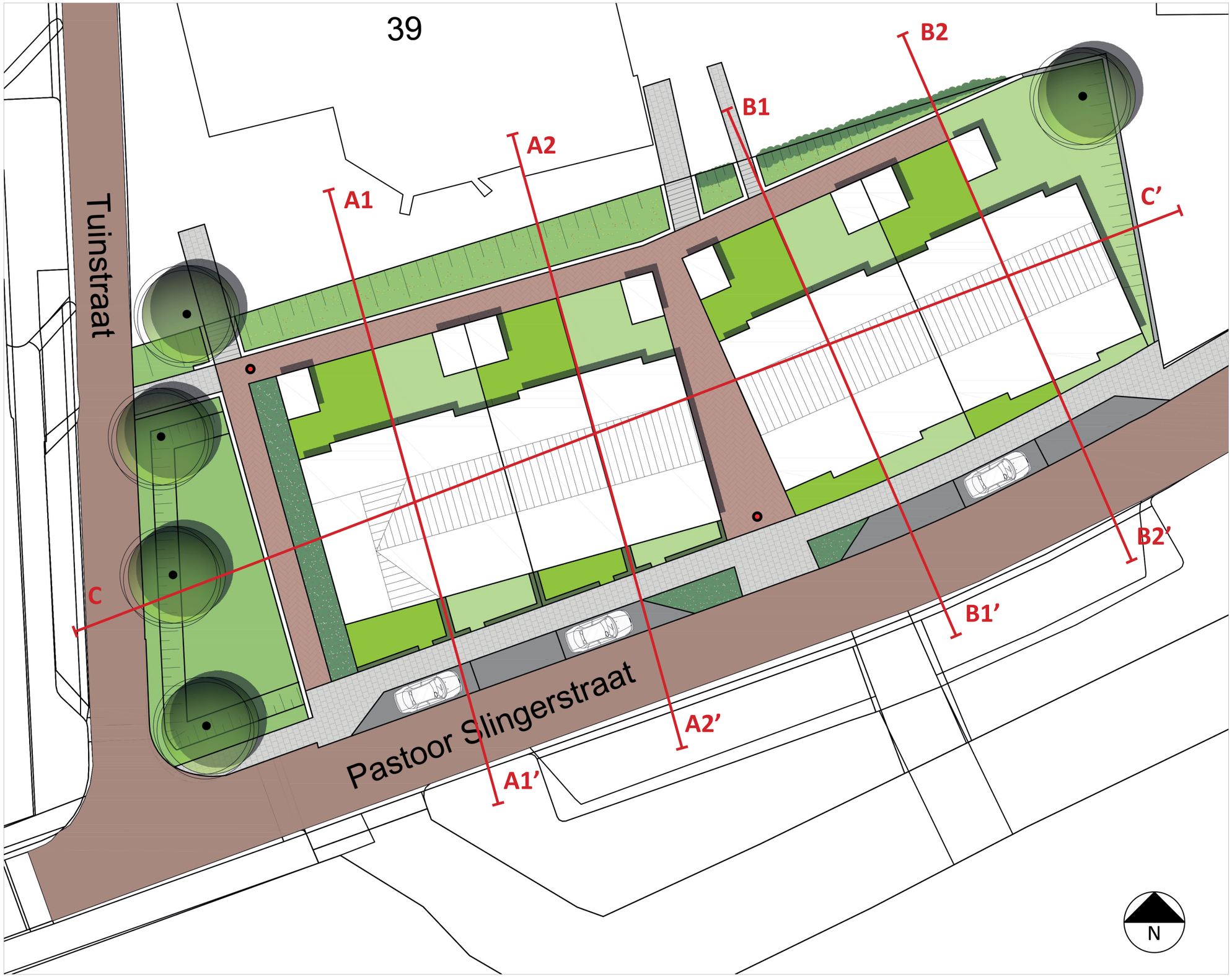
Wat moet ik doen?

Waar moet ik op letten?

Achtergrondinformatie

BIJLAGE 2

Stedenbouwkundig plan

Legenda

- Bebouwing
- Perceel met oppervlakte
- Verharding rijbaan klinkers
- Verharding achterpad klinkers
- Parkeren
- Gras
- Plantvak
- Haag
- Trottoir
- Boom
- Paaltje
- Keermuur
- Verhoogde band

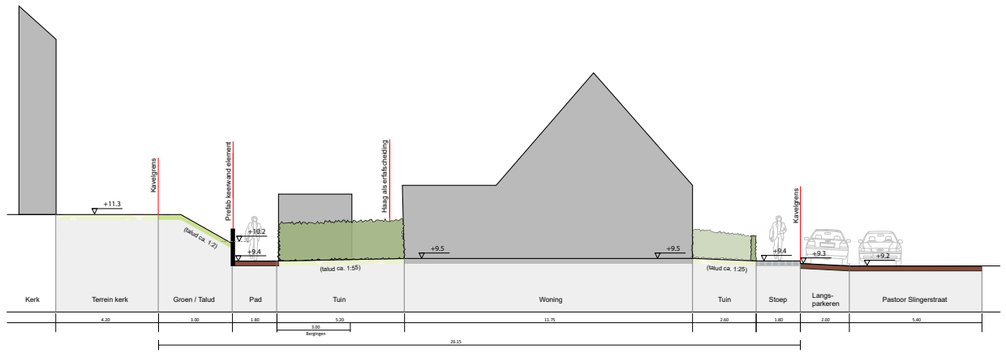
Pastoor Slingerstraat

Project: 3214.03
Schaal: 1:250
Formaat: A3
Datum: 10-05-2022

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

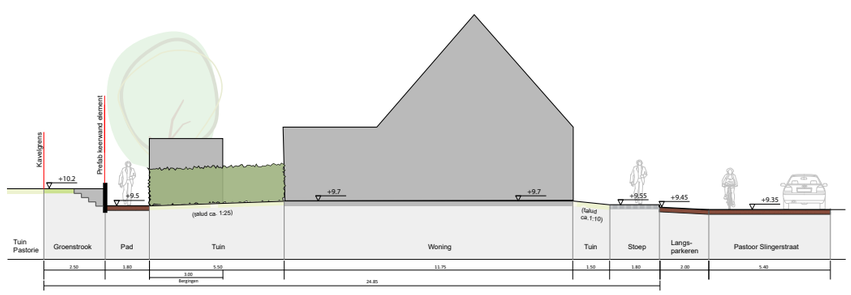
A1

A1’

B1

B1’

A2

A2’

B2

B2’

C

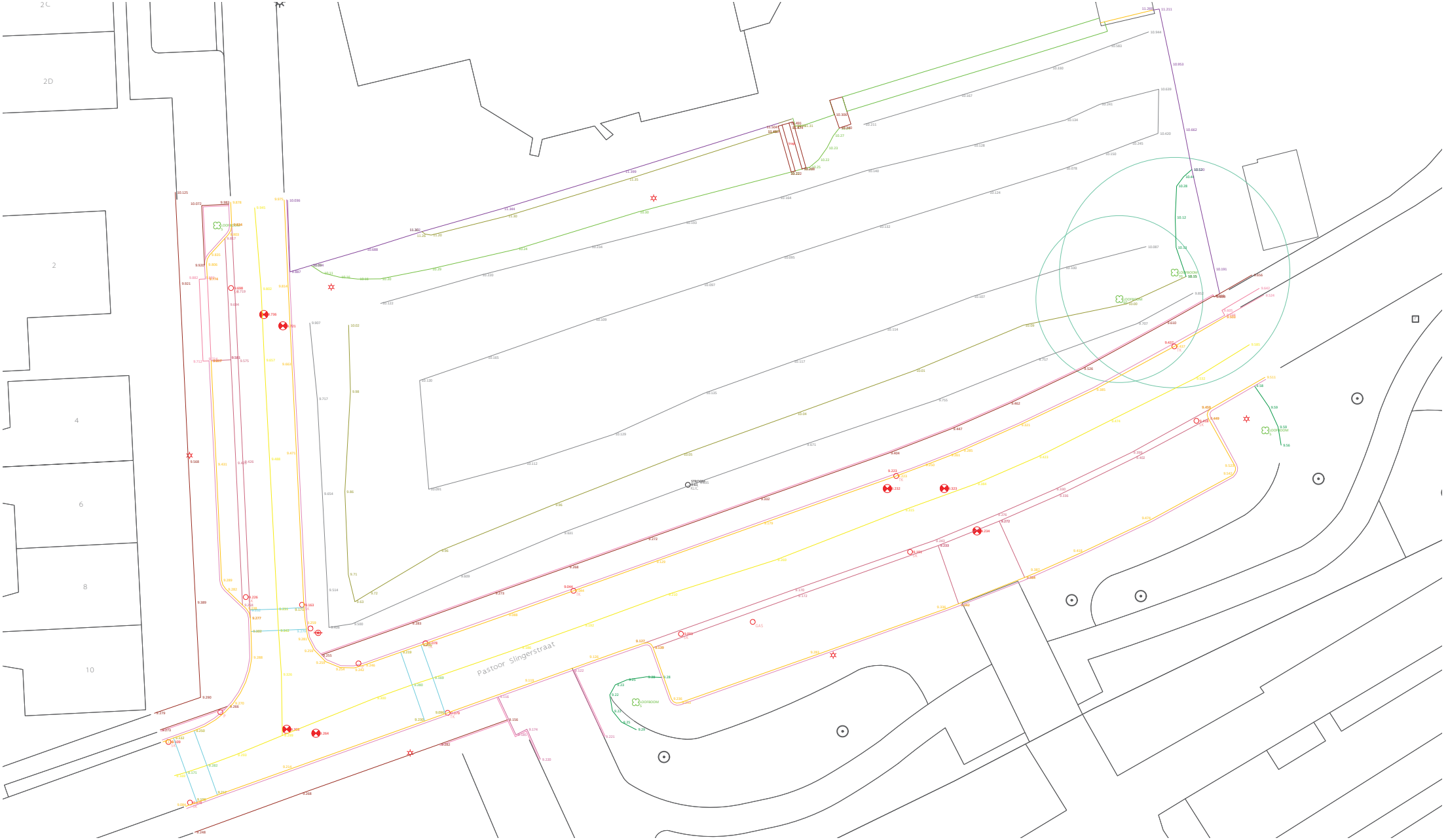
C’

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Pastoor Slingerstraat Giesbeek
Doorsnedes 2022-5-10
A3, 1:250

BIJLAGE 3

Digitale terreinmeting

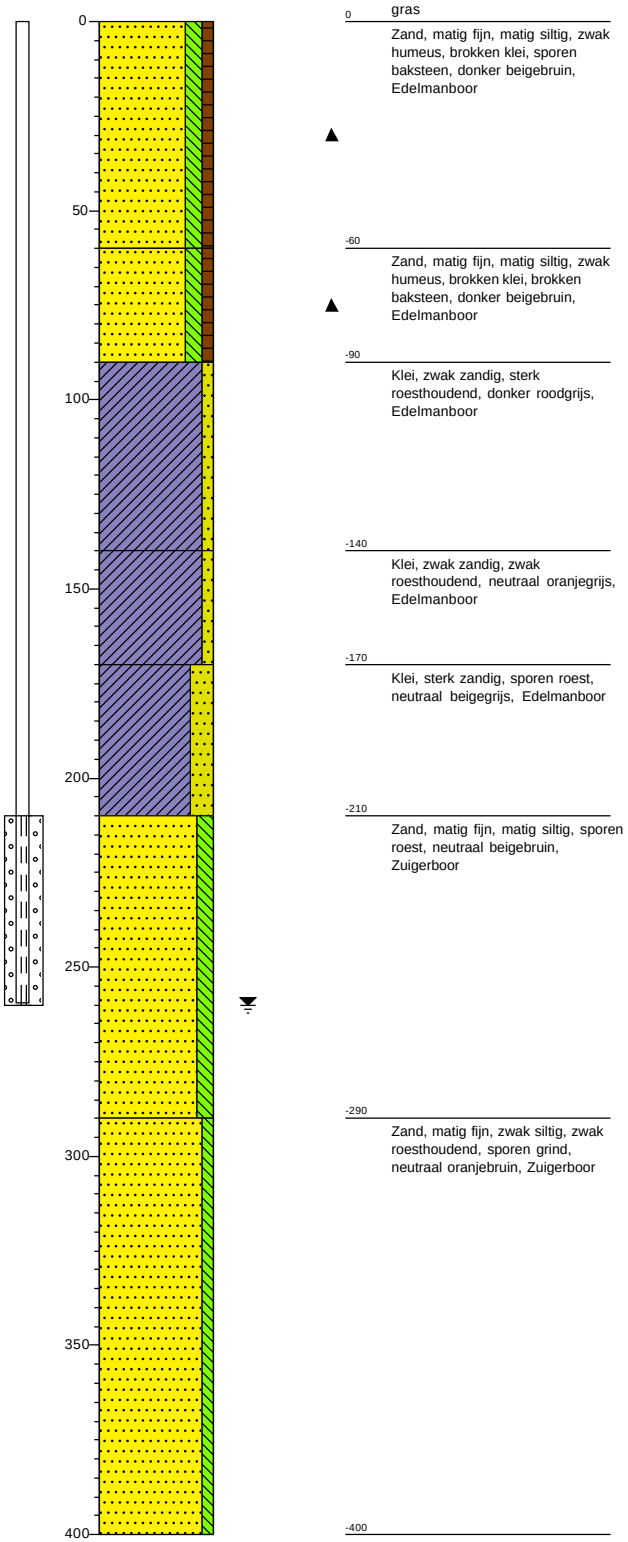

Pastoor Slingerstraat

BIJLAGE 4

Boorprofielen, situatietekening en rekenbladen doorlatendheidsonderzoek

Boring: 01_N

Datum: 29-3-2022

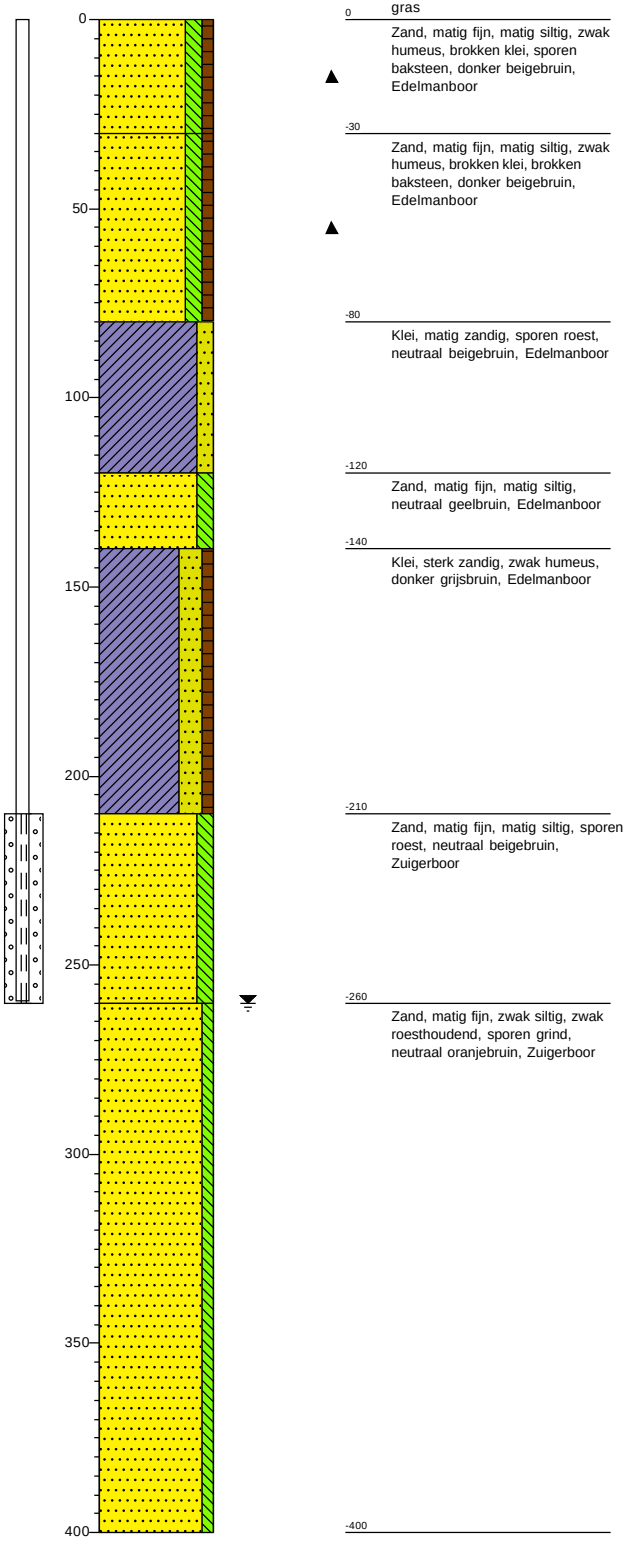
Project: Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Projectnummer: 3214.03

'getekend volgens NEN 5104'

Boring: 02_N

Datum: 29-3-2022

Project: Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Projectnummer: 3214.03

'getekend volgens NEN 5104'

LEGENDA

- Kadastrale grens
- Bebouwing
- 14 Huisnummer
- Onderzoekslocatie
- Boring tot 4 m-mv

0 5 10 15 20 25 meter

Aan de maten kunnen geen rechten worden ontleend.

Locatie:	Pastor Slingerstraat Giesbeek		
Type:	Doorlatendheidsonderzoek		
Omschrijving:	Situatietekening boorpunten		
Projectnr:	3214.03		
Schaal:	1 : 500	*Formaat:*	A3
Datum:	4-04-2022		
Getekend:	SD		
Tekeningnr:	1		
Bestandsnaam:	3214.03-04		

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Werkblad Doorlatendheid onverzadigde zone
Constant-flow - verhoging

Projectnummer:	78500
Datum:	dinsdag 29 maart 2022
Locatienummer:	01

Test 1 (laag debiet)			
INVOER			
verhoging (D-W)	H	37	cm
Diameter boorgat	D	70	mm
Pompdebiet		0,7	liter/min
Lengte Filter	L	0,5	m
Debiet	Q	1,01	m^3/dag
Straal boorgat	r	0,035	m
Verhoging		0,37	m
Afstand onderkant boorgat-kleilaag	s	1,4	m
Controle	H/r	10,6	
H/r-waarde moet hoger zijn dan 5, anders niet betrouwbaar. Foutmarge te groot.			
Controle	L/D	7,14	
Geometrische coëfficient	A	2,49	
Geometrische coëfficient	B	1,56	
Verzadigde doorlatendheid	**K_{verz}**	**2,51**	**m/dag**

Test 2 (hoog debiet)			
INVOER			
verhoging (D-W)	H	42	cm
Diameter boorgat	D	70	mm
Pompdebiet		0,78	liter/min
Lengte Filter	L	0,5	m
Debiet	Q	1,12	m^3/dag
Straal boorgat	r	0,035	m
Verhoging		0,42	m
Afstand onderkant boorgat-keilaag	s	1,4	m
Controle	H/r	12,0	
H/r-waarde moet hoger zijn dan 5, anders niet betrouwbaar. Foutmarge te groot.			
Controle	L/D	7,14	
Geometrische coëfficient	A	2,04	
Geometrische coëfficient	B	1,39	
Verzadigde doorlatendheid	**K_{verz}**	**2,29**	**m/dag**

K_{verz} (gem. van duplo)	2,4	m/dag

Werkblad Doorlatendheid onverzadigde zone
Constant-flow - verhoging

Projectnummer:	78500
Datum:	dinsdag 29 maart 2022
Locatienummer:	02

Test 1 (laag debiet)			
INVOER			
verhoging (D-W)	H	47	cm
Diameter boorgat	D	70	mm
Pompdebiet		0,86	liter/min
Lengte Filter	L	0,5	m
Debiet	Q	1,24	m^3/dag
Straal boorgat	r	0,035	m
Verhoging		0,47	m
Afstand onderkant boorgat-kleilaag	s	1,4	m
Controle	H/r	13,4	
H/r-waarde moet hoger zijn dan 5, anders niet betrouwbaar. Foutmarge te groot.			
Controle	L/D	7,14	
Geometrische coëfficient	A	1,70	
Geometrische coëfficient	B	1,25	
Verzadigde doorlatendheid	**K_{verz}**	**2,11**	**m/dag**

Test 2 (hoog debiet)			
INVOER			
verhoging (D-W)	H	44	cm
Diameter boorgat	D	70	mm
Pompdebiet		0,94	liter/min
Lengte Filter	L	0,5	m
Debiet	Q	1,35	m^3/dag
Straal boorgat	r	0,035	m
Verhoging		0,44	m
Afstand onderkant boorgat-keilaag	s	1,4	m
Controle	H/r	12,6	
H/r-waarde moet hoger zijn dan 5, anders niet betrouwbaar. Foutmarge te groot.			
Controle	L/D	7,14	
Geometrische coëfficient	A	1,89	
Geometrische coëfficient	B	1,33	
Verzadigde doorlatendheid	**K_{verz}**	**2,56**	**m/dag**

K_{verz} (gem. van duplo)	2,3	m/dag

BIJLAGE 5

Civieltechnische tekeningen:

Nieuwe situatie bovengronds

Nieuwe situatie ondergronds

Legenda

Algemeen

- Werkgrens
- Kadastrale grens
- Bestaande bebouwing (23)
- Nieuwe percelen
- Bestaande kantopsluiting
- Profiel locatie (A A')
- Bestaande hoogte (9.657)
- Nieuwe hoogte (+1.80)
- Maatvoering (2.00)
- Verkanting met afschotpercentage (2.0%)

Nieuwe situatie

Kantopsluiting

- Trottoirband 130/150 x 250 mm (TB13/15)
- Opsluitband 150 x 250 mm (OB15)
- Opsluitband 100 x 200 mm (OB10)
- Keermuur met hoogte (+10.50)
- Verhoogde band gesteld in specie (VB)

Verhardingen

- Straatbaksteen
- Molgoot, 5 strekken, straatbaksteen
- Betontegels 300 x 300 mm

Groen

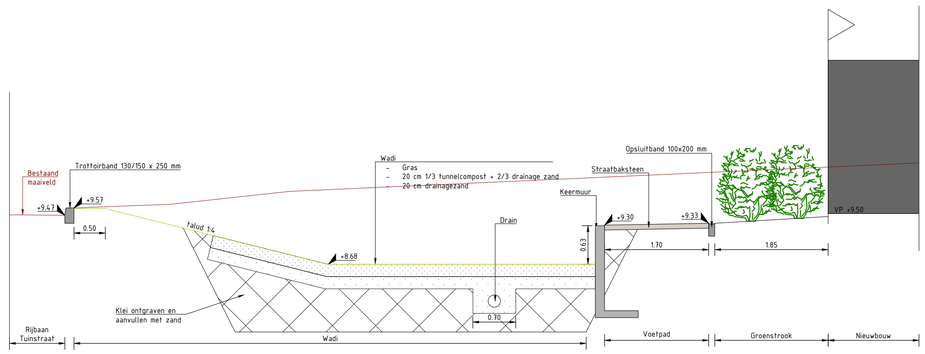
- Gras
- Beplanting
- Nieuwe boom

Riolering

- Slokop (-3.08)
- Straat / trottoirkolk
- Afwateringsrichting

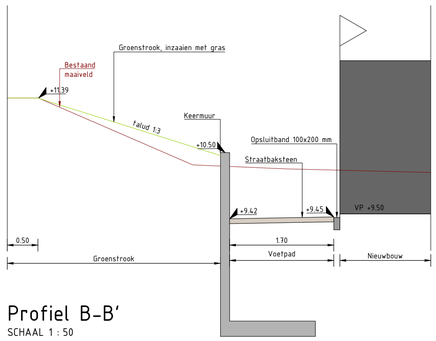
Terreininrichtig

- Paal

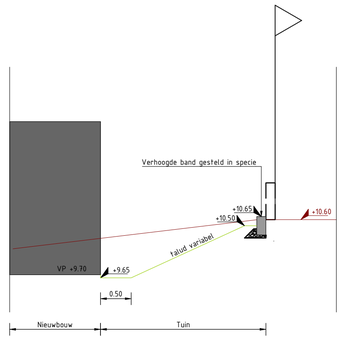
Profiel A-A'

SCHAAL 1 : 50

Profiel B-B'

SCHAAL 1 : 50

Profiel C-C'

SCHAAL 1 : 50

opmerkingen :

- Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P.
- Maten in meters tenzij anders aangegeven
- Materialen in millimeters tenzij anders aangegeven
- Alle maten dienen in het werk door de aannemer te worden gecontroleerd
-

uitgave	wijzigingen	datum	getekend	gecontrol.

Opdrachtgever: Buro Ontwerp & Omgeving	Schaal: 1:200	Projectnr.: 22-025
Project: Pastoor Slingerstraat te Giesbeek	Formaat: A1	Teknr.: 101
Onderwerp: Nieuwe situatie bovengronds	Getekend: DWI	Fase: VO
	Datum: 13-05-2022	Status: Definitief

Verhoeve & Faber
ENGINEERS & ADVISORS
EST. 1859
Postbus 50
7000 AB Doetinchem
The Netherlands
T: +31 315 84 36 50
www.venf.com

Legenda

Algemeen

- Werkgrens
- Kadastrale grens
- Bestaande bebouwing (23)
- Nieuwe percelen
- Bestaande kantopsluiting
- Nieuwe kantopsluiting

Riolering bestaand

- GIH2073K 9.27 — VWA-riool, inspectieput, incl. putnummer en putdekselhoogte
- pvc-315 6.99 6.99 — VWA-riool, transportleiding, incl. BOB, diameter en materiaal
- GIH0086 9.20 — IT-riool, inspectieput, incl. putnummer en putdekselhoogte
- bet-400 7.60 7.60 — IT-riool, transportleiding, incl. BOB, diameter en materiaal

Riolering nieuw

- Slokop
- Straat- trottoirkolk
- Aansluiting op bestaand riool
- Drain
- Doorspuitputje

Kabels en leidingen

- Hoge druk gas
- Laagspanning
- Middenspanning
- Data
- Water

opmerkingen :

- Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P.
- Maten in meters tenzij anders aangegeven
- Materialen in millimeters tenzij anders aangegeven
- Alle maten dienen in het werk door de aannemer te worden gecontroleerd
-

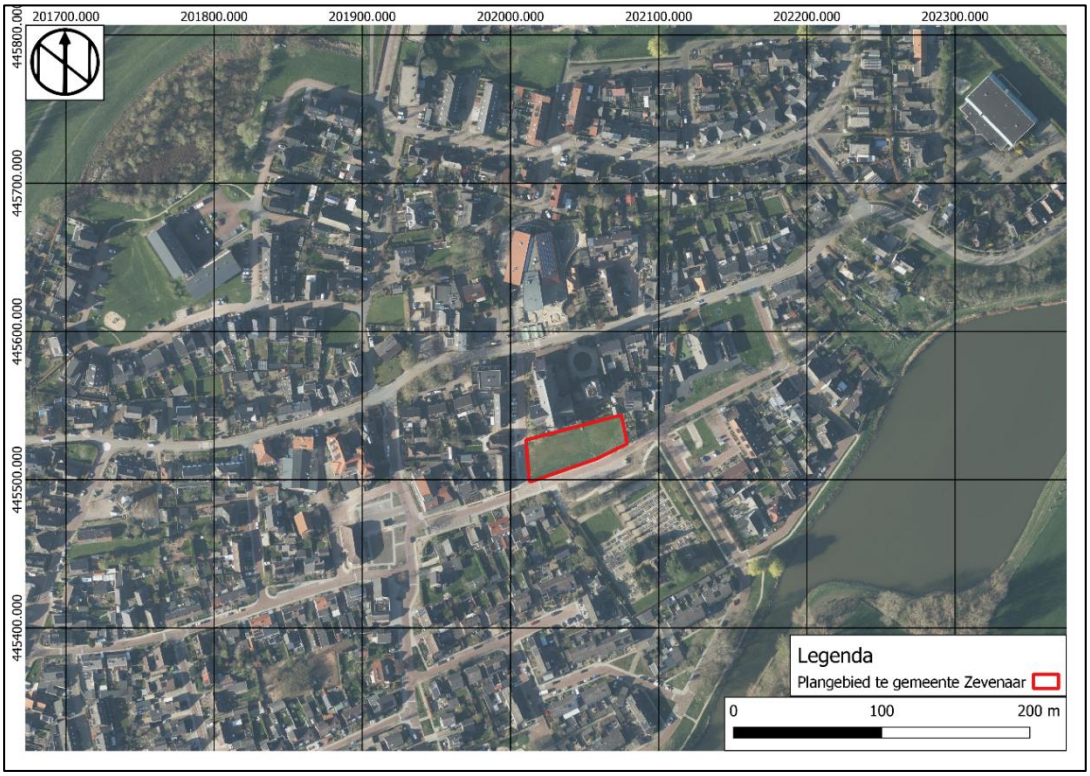
uitgave	wijzigingen	datum	getekend	gecontrol.

Opdrachtgever: Buro Ontwerp & Omgeving	Schaal: 1:200	Projectnr.: 22-025
Project: Pastoor Slingerstraat te Giesbeek	Formaat: A1	Teknr.: 102
Onderwerp: Nieuwe situatie ondergronds	Getekend: DWI	Fase: VO
	Datum: 13-05-2022	Status: Definitief

Verhoeve & Faber
EST. 1859
ENGINEERS & ADVISORS
Postbus 50
7000 AB Doetinchem
The Netherlands
T: +31 315 84 36 50
www.venf.com

Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie

Plangebied Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, gemeente Zevenaar

Opdrachtgever
Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157 • 6824 MB Arnhem
Dhr. Wouter van den Hoff, Adviseur ruimte en milieu
06 – 10 99 22 55
w.vandenhoff@ontwerpenomgeving.nl

Projectnummer
213515

Kenmerk	Eindredactie/kwaliteitscontrole	Paraaf	Datum
HAMA/PSG/213515	Drs. E.E.A. van der Kuijl		17-03-2022

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

Colofon

Opdrachtgever	Buro Ontwerp & Omgeving
Project	Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie Pastoor Slingerstraat te Giesbeek
Projectnummer	213515
Titel	Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie plangebied Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, gemeente Zevenaar
Datum en versie	17-03-2022, versie 2.0 (definitief)
Auteurs	C.H.H. Bakker BA, E. Bosman MA & drs. E.E.A. van der Kuijl
Eindredactie	Drs. E.E.A. van der Kuijl (senior KNA archeoloog / senior KNA prospector, KNA materiaalspecialist)
Afbeelding voorzijde:	*Satellietfoto van het plangebied. (pdok.nl)*

Inhoud

Samenvatting 4
1 Inleiding 6
1.1 Inleiding en onderzoekskader 6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek 7
1.3 Werkwijze 7
1.4 Beleidskaders 8
1.5 Administratieve gegevens 10
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel 11
2.1 Landschapsgenese 11
2.2 Historische ontwikkeling plangebied 14
2.3 Archeologische waarden 19
2.4 Archeologisch verwachtingsmodel 20
3 Booronderzoek 23
3.1 Werkwijze 23
3.2 Resultaten 23
4 Conclusie en aanbeveling 27
4.1 Conclusie 27
4.2 Selectieadvies 27
4.3 Selectiebesluit 27
4.4 Voorbehoud 27
Gebruikte Bronnen 29
Literatuur 29
Websites 29
BIJLAGEN 30

Samenvatting

Inleiding

Hamaland Advies heeft in opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving een archeologisch bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd in verband met de ontwikkeling van zeven woningen aan de Pastoor Slingerstraat in Giesbeek, gemeente Zevenaar (zie Afbeelding 1). De ontwikkeling is in het onderzoeksstadium en het ontwerp is daardoor nog niet in detail bekend. Het voorlopige schetsontwerp spreekt van de ontwikkeling van 7 woningen in twee clusters van 3-4 woningen verdeeld over het plangebied (zie bijlage 1). Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 1.450 m². De bodemingrepen veroorzaken bodemverstoringen die op het moment van rapporteren nog niet bekend zijn, maar normaliter worden de funderingen vorstvrij gerealiseerd op een diepte van meer dan 0,80 m-mv.

Het plangebied ligt volgens het bestemmingsplan 'Archeologie'[1] en het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Goesbeek'[2] in een zone met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie. Op de 'Loketkaart Archeologie Gemeente Zevenaar'[3] ligt het in twee zones, namelijk een zone met een 'Hoge archeologische verwachting' en een zone met een 'Onbekende archeologische verwachting'. Voor gebieden die in twee zones vallen geldt de hoogste waarde. In dit geval betekent dat er voor bodemingrepen groter dan 200 m² en dieper dan 0,5 m-mv dient een rapport te worden overlegd, waarin de archeologische waarden van de gronden van het plangebied in voldoende mate is vastgesteld.[4]

Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het plangebied gelegen is op de stroomrug van de IJssel die actief is geweest van 250 nC tot 1.200 nC. Er geldt door de eroderende werking van de IJssel een lage trefkans op archeologische resten uit de periode Laat-Paleolithicum-Bronstijd. Voor de periode van de IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen geldt er een hoge verwachting. De periode van de Tweede Wereldoorlog heeft een middelhoge verwachting.

Het agrarisch verleden van het plangebied heeft voor een bodemverstoring van ca. 0,50 m-mv gezorgd. Onder de subrecente bouwvoor is waarschijnlijk sprake van komafzettingen op beddingzand van de IJssel. In de bodem kunnen zich funderingen van historische bebouwing en een loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog bevinden.

Booronderzoek

Op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek kan geconcludeerd worden dat in het plangebied sprake is van een oude stroomrug van de IJssel waarbij beddingafzettingen en oeverafzettingen zijn gevormd die bewoond zijn geweest, vermoedelijke vanaf de Late Middeleeuwen of de Vroege Nieuwe Tijd. Als gevolg van de ligging op de flank van de stroomrug is het maaiveld in de 19e en 20e eeuw opgehoogd, om het oorspronkelijke hoogteverschil van het maaiveld te nivelleren, waardoor een perceel van min of meer gelijke hoogte is ontstaan achter de RK-kerk. Op grond van de onderzoeksresultaten van het booronderzoek is de hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode van de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd bevestigd.

Selectieadvies

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek adviseren wij om een vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren indien de geplande bodemingrepen dieper gaan dan 50 cm-mv. Een vervolgonderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek. Voorafgaand aan gravend onderzoek dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat getoetst wordt door de archeologisch adviseur van de gemeente (drs. J. Habraken, Regioarcheoloog van Gemeente Arnhem).

[1] *https://www.ruimtelijkeplannen.nl*
[2] *https://www.ruimtelijkeplannen.nl*
[3] *In bestand LOKETKAART zevenaar.pdf*
[4] *NL.IMRO.0299.BP99ARCHEOLOGIE-VA01 artikel 3.2.1. lid b en artikel 3.2.3.*

Selectiebesluit

Het conceptrapport is op 24 februari 2022 namens gemeente Zevenaar getoetst door dhr. J. Habraken, adviseur van de Gemeente Arnhem. De opmerkingen en aanvullingen van de Regioarcheoloog zijn verwerkt in deze aangepaste definitieve rapportage.

Het selectieadvies wordt onderschreven. Binnen het plangebied is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk indien er bodemingrepen plaatsvinden dieper dan 50 cm onder maaiveld. Dit proefsleuvenonderzoek dient te worden uitgevoerd op basis van een door de gemeente Zevenaar goedgekeurd PvE.

Voorbehoud

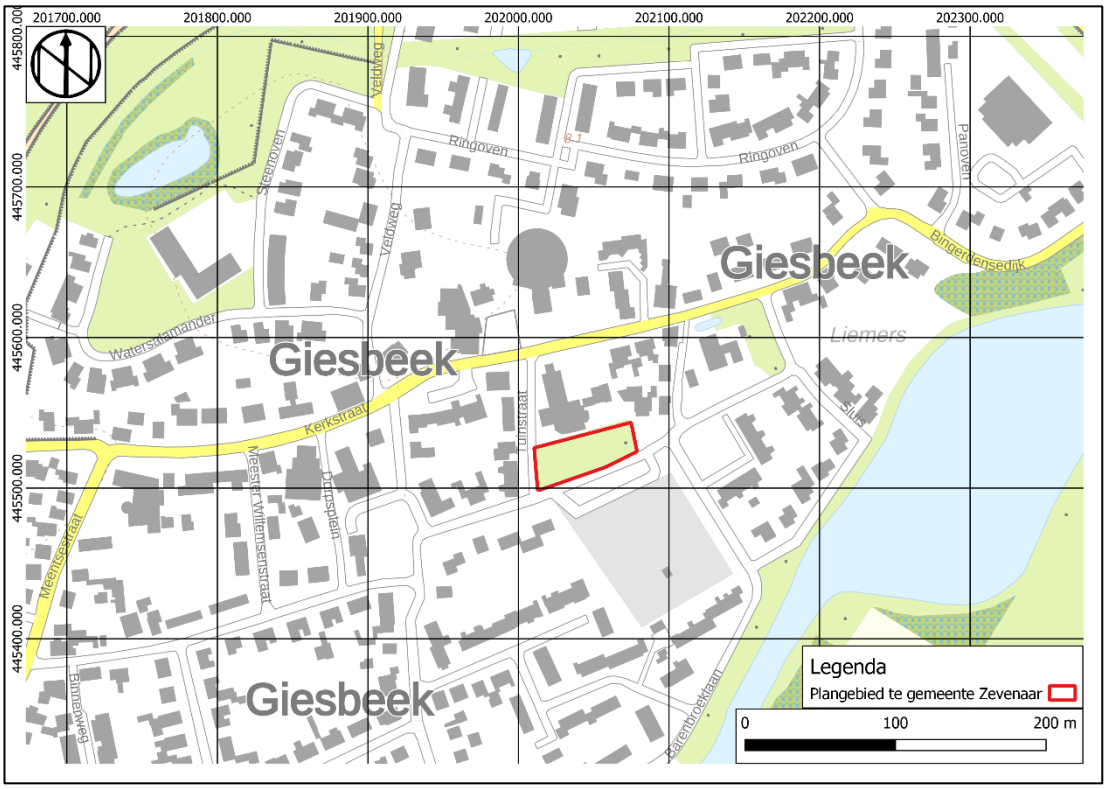
Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: ‘Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister’. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Ook wordt geadviseerd om de verantwoordelijk ambtenaar voor de gemeente Zevenaar en haar adviseur van Gemeente Armhem (dhr. J. Habraken) hierover direct te informeren.

1 Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving een archeologisch bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd in verband met de ontwikkeling van zeven woningen aan de Pastoor Slingerstraat in Giesbeek, gemeente Zevenaar (zie Afbeelding 1). De ontwikkeling is in het onderzoeksstadium en het ontwerp is daardoor nog niet in detail bekend. Het voorlopige schetsontwerp spreekt van de ontwikkeling van 7 woningen in twee clusters van 3-4 woningen verdeeld over het plangebied (zie bijlage 1). Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 1.450 m². De bodemingrepen veroorzaken bodemverstoringen die op het moment van rapporteren nog niet bekend zijn, maar normaliter worden de funderingen vorstvrij gerealiseerd op een diepte van meer dan 0,80 m-mv.

Afbeelding 1: Topografische kaart met het plangebied in het rode kader (pdok.nl).

Het plangebied ligt volgens het bestemmingsplan 'Archeologie'[5] en het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Goesbeek'[6] in een zone met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie. Op de 'Loketkaart Archeologie Gemeente Zevenaar'[7] ligt het in twee zones, namelijk een zone met een 'Hoge archeologische verwachting' en een zone met een 'Onbekende archeologische verwachting'. Voor gebieden die in twee zones vallen geldt de hoogste waarde. In dit geval betekent dat er voor bodemingrepen groter dan 200 m² en dieper dan 0,5 m-mv dient een rapport te worden overlegd, waarin de archeologische waarden van de gronden van het plangebied in voldoende mate is vastgesteld.[8] Op basis van de overschrijding van de vrijstellingsgrens is door Hamaland Advies een KNA en BRL SIKB 4002 conform bureauonderzoek uitgevoerd dat aangevuld is met een verkennend booronderzoek conform de BRL SIKB 4003. Het bevoegd gezag, de gemeente Zevenaar en haar adviseur van Gemeente Arnhem (dhr. J. Habraken), hebben de resultaten van dit onderzoek op 24 februari 2022

[5] *https://www.ruimtelijkeplannen.nl*
[6] *https://www.ruimtelijkeplannen.nl*
[7] *In bestand LOKETKAART zevenaar.pdf*
[8] *NL.IMRO.0299.BP99ARCHEOLOGIE-VA01 artikel 3.2.1. lid b en artikel 3.2.3.*

getoetst. De opmerkingen zijn verwerkt in deze aangepaste versie van het rapport. Het selectieadvies wordt onderschreven. Vervolgonderzoek door middel van proefsleuven is noodzakelijk.

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld.

Om deze doelstelling te realiseren, zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld[9]:

1. Wat is de aard (ontstaanswijze en classificatie), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke bodemhorizonten en natuurlijke afzettingen in het omringende (binnen een afstand tot ca. 200 m van de onderzoekslocatie) gebied?
2. Wat is de aard (ontstaanswijze), diepteligging, genese, gaafheid, dikte, en omvang van eventueel in het omringende gebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, colluvium, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?
3. Wat is het historisch landgebruik van de onderzoekslocatie en het omringende gebied geweest?
4. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen (‘waarnemingen’ inclusief uitkomsten historisch kaartonderzoek) zijn reeds binnen het plangebied en/of binnen de landschappelijke eenheden rondom de onderzoekslocatie bekend?
5. Welke natuurlijke formatieprocessen (sedimentatie, erosie, laterale verplaatsing, bodemvorming, degradatie e.d.) hebben een rol gespeeld in het plangebied?
6. Met welke culturele formatieprocessen (grondbewerking, bemesting, ophoging, betreding, percelering, [de-]constructie, materiaaltypen, materiaalgebruik en materiaaldepositie e.d.) hebben een rol gespeeld in het plangebied?
7. Welke formatieprocessen kunnen een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van eventuele aanwezige vondstspreidingen, de vondstdichtheid, vondst- en spoorniveaus en de fysieke kwaliteit van eventueel aanwezige archeologische resten?
8. Wat is de aard (mobilia [materiaalsoorten, fragmentatie, dichtheden], immobilia, ruimtelijke en stratigrafische spreiding, etc.) van (mogelijk) aanwezige vondst- en/of spoorcomplexen?
9. Hoe manifesteren deze zich tijdens prospectieonderzoek (prospectiekenmerken, geografisch en stratigrafisch)?
10. Met de inzet van welke zoekmethoden (detectie- en waarnemingsvorm, monsterbehandeling en zoekstrategie) kunnen vondst- en/of spoorcomplexen systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.). Licht beargumenteerd toe met verwijzing naar de verschillende KNA-leidraden.

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, 4.1) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Afbakenen Plan- en onderzoeksgebied, vermelden overheidsbeleid, vaststellen consequenties toekomstig gebruik (KNA-LS01);
2. beschrijving van het huidig gebruik (KNA LSO2);
3. beschrijving van de historische situatie en de mogelijke verstoringen KNA LSO3);
4. beschrijving van de bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijk kenmerken (KNA LSO4);
5. het opstellen van een specifieke verwachting en formulering onderzoeksstrategie (KNA LSO5);
6. het opstellen van het standaardrapport (KNA LS06)

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het bureauonderzoek zijn ontleend aan:

- Archis3, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland;

[9] *Habraken, 2014*

- geomorfologisch, geologisch, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- loketkaart archeologie en bestemmingsplan Archeologie;
- Relevante archeologische rapporten en publicaties.

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valetta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrapt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO).

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van toepassing. De Erfgoedwet harmoniseert bestaande wet- en regelgeving, schrapt overbodige regels en legt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het cultureel erfgoed zoveel mogelijk bij het erfgoedveld zelf: musea, collectiebeheerders, archeologen, eigenaren en overheden. Bepaalde onderdelen van de wettelijke bescherming van het cultureel erfgoed verhuizen naar de nieuwe Omgevingswet. De vuistregel hierbij is: duiding van erfgoed in de Erfgoedwet, omgang met erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet.”

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Overijssel t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd in de Omgevingsvisie Overijssel en bijbehorende Omgevingsverordening.

De hoofddoelen van het provinciaal archeologisch beleid zijn:

- De archeologische objecten, historisch landschap en gebouwde elementen (cultureel erfgoed) zijn de fysieke neerslag van menselijke activiteiten in het verleden. Het beleid gericht op het behoud c.q. de bescherming van deze voor Overijssel unieke waarden;
- Bij ontwikkelingen van functies aansluiten bij de waarden van cultureel erfgoed (archeologie, historisch landschap, monumenten). Dit betekent dat in een vroeg stadium van ruimtelijke planvorming de belangen van de archeologie moeten worden meegenomen;
- Het behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem ter plekke (in situ).
- Financiële consequenties zijn in beginsel voor de initiatiefnemer;
- Duurzaam behoud en beheer van het archeologisch erfgoed ex situ (het depot), als behoud in situ onmogelijk blijkt.

Gemeentelijk beleid

Gemeente Zevenaar beschikt over een eigen archeologiebeleid. Er is een archeologische beleidskaart uit 2009[10] die gebruikt is als toetsingskader voor de archeologische verwachting. Het archeologisch beleid is opgenomen in de bestemmingsplannen als dubbelbestemming. Het plangebied ligt volgens het bestemmingsplan 'Archeologie'[11] en het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Goesbeek'[12] in een zone met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie. Op de 'Loketkaart Archeologie Gemeente Zevenaar'[13] ligt het in een zone met een 'Hoge archeologische verwachting'. Voor bodemingrepen groter dan 200 m² en dieper dan 0,5 m-mv dient een rapport te worden overlegd, waarin de archeologische waarden van de gronden van het plangebied in voldoende mate is vastgesteld.[14]

[10] *In bestand loketkaart Zevenaar.pdf*
[11] *https://www.ruimtelijkeplannen.nl*
[12] *https://www.ruimtelijkeplannen.nl*
[13] *In bestand loketkaart zevenaar.pdf*
[14] *NL.IMRO.0299.BP99ARCHEOLOGIE-VA01 artikel 3.2.1. lid b en artikel 3.2.3.*

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

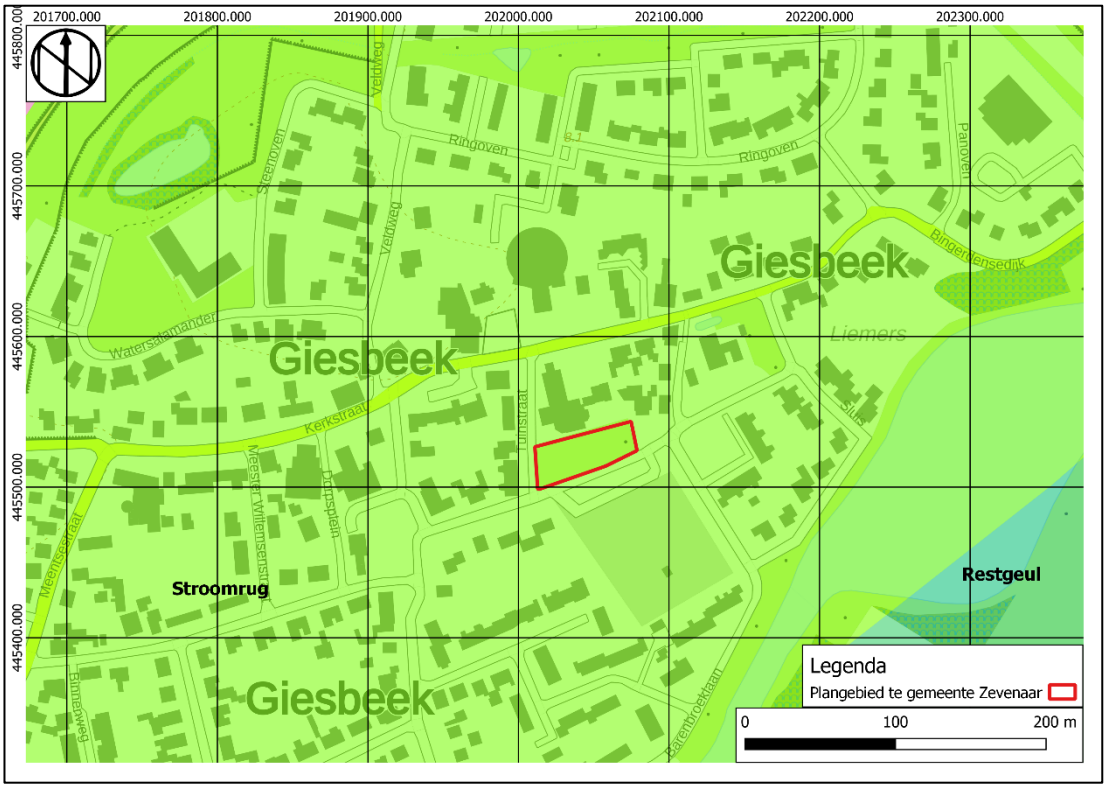
Uitvoerder, Beheer en plaats documentatie	Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem	
Bevoegd gezag	Gemeente Zevenaar	
Toetsing namens bevoegd gezag	Adviseur van Gemeente Arnhem (dhr. J. Habraken)	
Provincie, Gemeente, Plaats	Gelderland, Zevenaar, Giesbeek	
Adres en Toponiem	Pastoor Slingerstraat	
x, y coördinaten		
	NO	202.074, 445.543
	NW	202.010, 445.526
	ZO	202.078, 445.524
	ZW	202.013, 445.498
	Centrum	202.046, 445.522
Hoogte centrumcoördinaat	9,50-11,30 m+NAP	
Kadastrale gegevens	Kadastrale gemeente Bahr en Lathum, Sectie E, Perceel 2575 & 2934	
Onderzoekmeldingsnr.	5136894100	
Oppervlakte plangebied	1.450 m^2	
Oppervlakte onderzoeksgebied	1.450 m^2	
Huidig grondgebruik	Grasland	
Toekomstig grondgebruik	Grasland	
Geomorfologie	3B44 Stroomrug	
Bodemtype	Rd10C Kalkloze ooivaaggronden; lichte zavel	
Grondwatertrap	VI	
Geologie	Ec1 Formatie van Echteld; Rivierklei op rivierzand	
Periode	Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd m.u.v. actieve fase Stroomrug IJssel van 200-1200 nC.	

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

Het plangebied ligt in de fysisch geografische regio 'het Rivierengebied' in de IJsselvallei. Op de Geologische Kaart van Nederland ligt het in een gebied met rivierkleien en zand van de Formatie van Echteld (Ec1).[15] Het plangebied ligt op de stroomgordel van de Gelderse IJssel die actief is geweest van 250 nC. tot 1.200 nC.[16] Volgens de zandbanenkaart van de Provincie Gelderland ligt de zandige deklaag in het plangebied binnen 1,0 m-mv (code 21).[17] Het pleistocene zand bevindt zich in het plangebied tussen de 1,0 - 2,0 m-mv (zanddieptecode 21).[18] In de Atlas van de uiterwaarden van het Rivierengebied is het plangebied vanwege de ligging buiten de uiterwaarden, niet gekarteerd.[19]

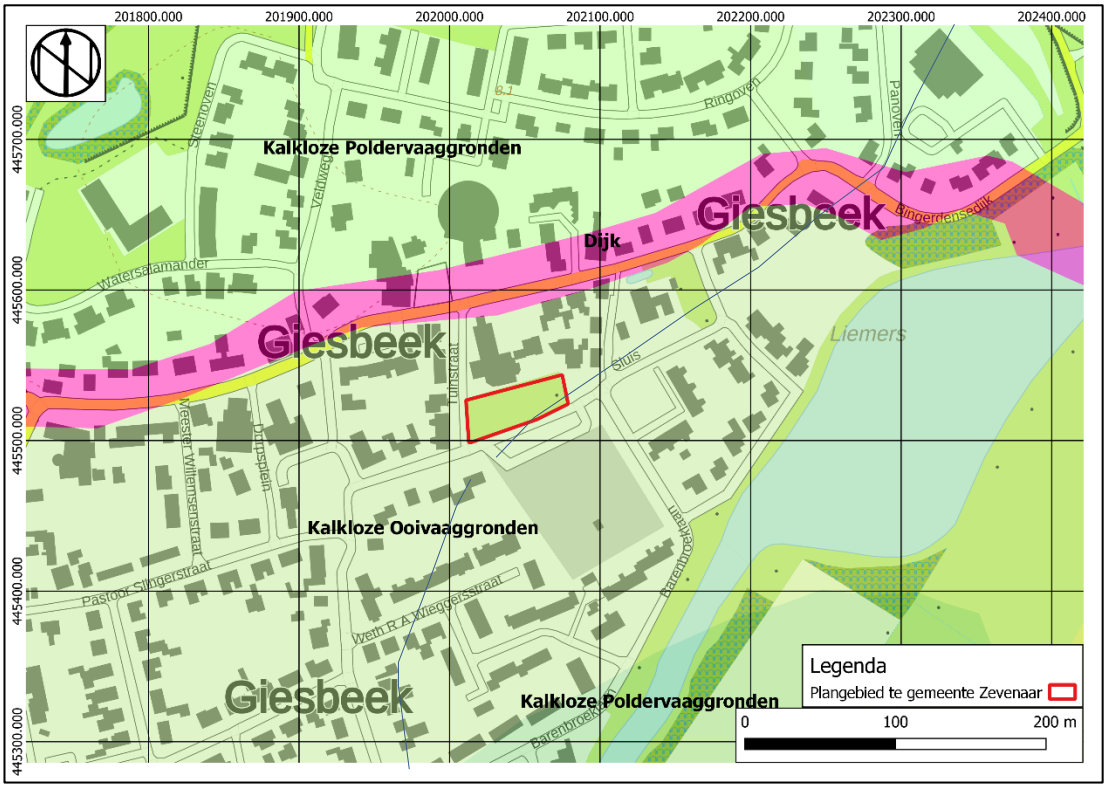
Op de Geomorfologische kaart van Archis3[20] (zie Afbeelding 2) is het plangebied gekarteerd als Stroomrug (4B44). Meer naar het zuiden ligt een Restgeul.

Afbeelding 2: Geomorfologische kaart met het plangebied in het rode kader (Archis 3)

Het plangebied is op de bodemkaart[21] gelegen in een zone met kalkloze ooivaaggronden van lichte zavel (Rd10C, zie Afbeelding 3). Ten noorden van het plangebied ligt een dijk die van geomorfologisch belang is. Daarnaast zijn ten noorden van het plangebied kalkloze poldervaaggronden van zware zavel en lichte klei aanwezig. Ten zuiden van het plangebied zijn kalkloze poldervaaggronden met zware klei aanwezig.

[15] *Geologische kaart van Nederland*
[16] *Cohen & Stouthamer, 2012*
[17] *https://www.gelderland.nl/Kaartenencijfers*
[18] *https://www.gelderland.nl/Kaartenencijfers*
[19] *Cohen, 2014 Bijlage G*
[20] *Archis3*
[21] *Archis3*

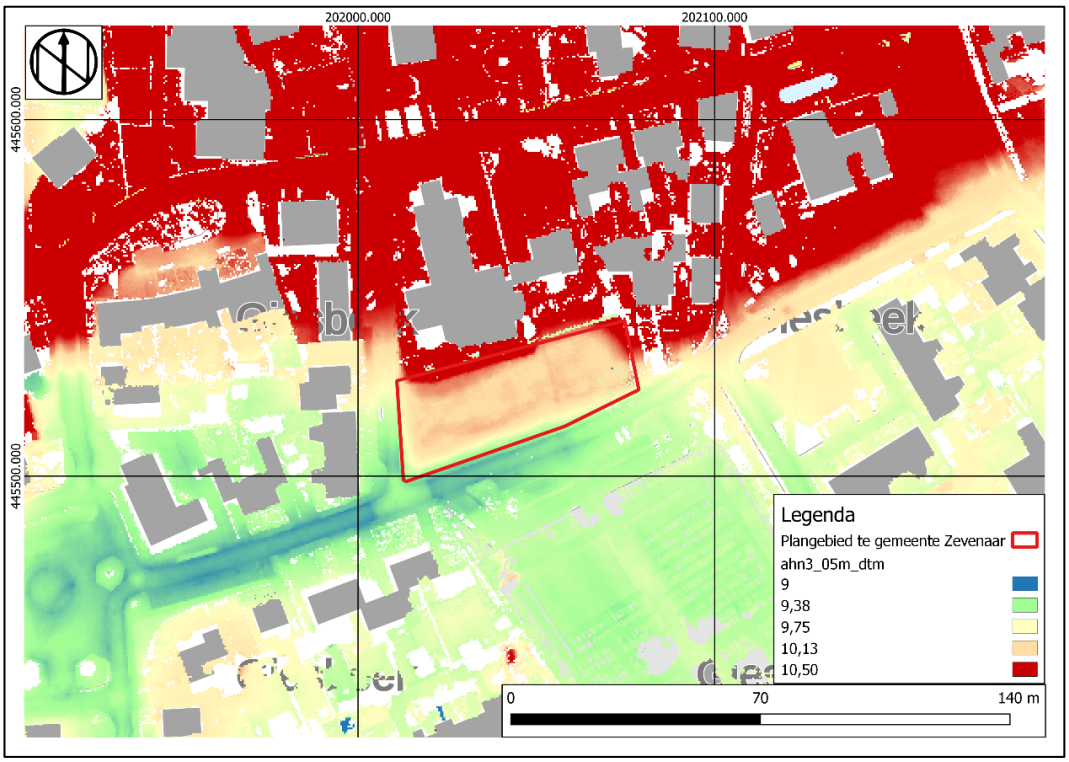

Afbeelding 3: Bodemkaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader (Archis 3)

Het plangebied heeft op de grondwaterkaart grondwatertrap V, met een gemiddeld hoogste grondwaterstand (winter) van minder dan 40 cm-mv en een gemiddeld laagste grondwaterstand (zomer) van meer dan 120 cm-mv.

Op de hoogtekaart[22] ligt het centrum van het plangebied op een hoogte van 10,16 m+NAP. Binnen het plangebied varieert de hoogte van het maaiveld tussen 9,0 m-mv 10,50 m-mv (zie Afbeelding 4). Zoals op de hoogtekaart te zien is, ligt het gebied ten noorden van het plangebied aanzienlijk hoger. Het gebied ten zuiden van het plangebied ligt een stuk lager. Deze ophoging kan met de bouw van de kerk in 1909 te maken hebben.[23]

[22] *http://ahn.maps.arcgis.com/*
[23] *https://reliwiki.nl/index.php/Giesbeek,_Kerkstraat_39_-_Martinus.*

Afbeelding 4: Hoogtekaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader (Archis 3)

In het plangebied is bij het bodemloket en bij de provincie geen milieukundige melding bekend.[24] Om een beeld te krijgen van de gedetailleerde opbouw van de bodem ter plaatse is gekeken in het Dinoloket (zie Afbeelding 5).[25] Circa 180 meter ten noorden van het plangebied staat boring B40E0850 geregistreerd. In de tabel hieronder staat deze boring beschreven.

Diepte in m-mv	Grondsoort
Vanaf het maaiveld tot 0,40	Zand, matig grof, siltig
Van 0,40 tot 0,55	Klei, zandig, sterk siltig
Van 0,55 tot 0,90	Klei, zwak zandig, matig siltig
Van 0,90 tot 1,00	Klei, zandig, sterk siltig
Van 1,00 tot 1,10	Klei, siltig
Van 1,10 tot 1,20	Zand, zeer fijn, zwak siltig
Van 1,20 tot 1,80	Zand, matig grof
Van 1,80 tot 4,00	Zand, sterk grindig

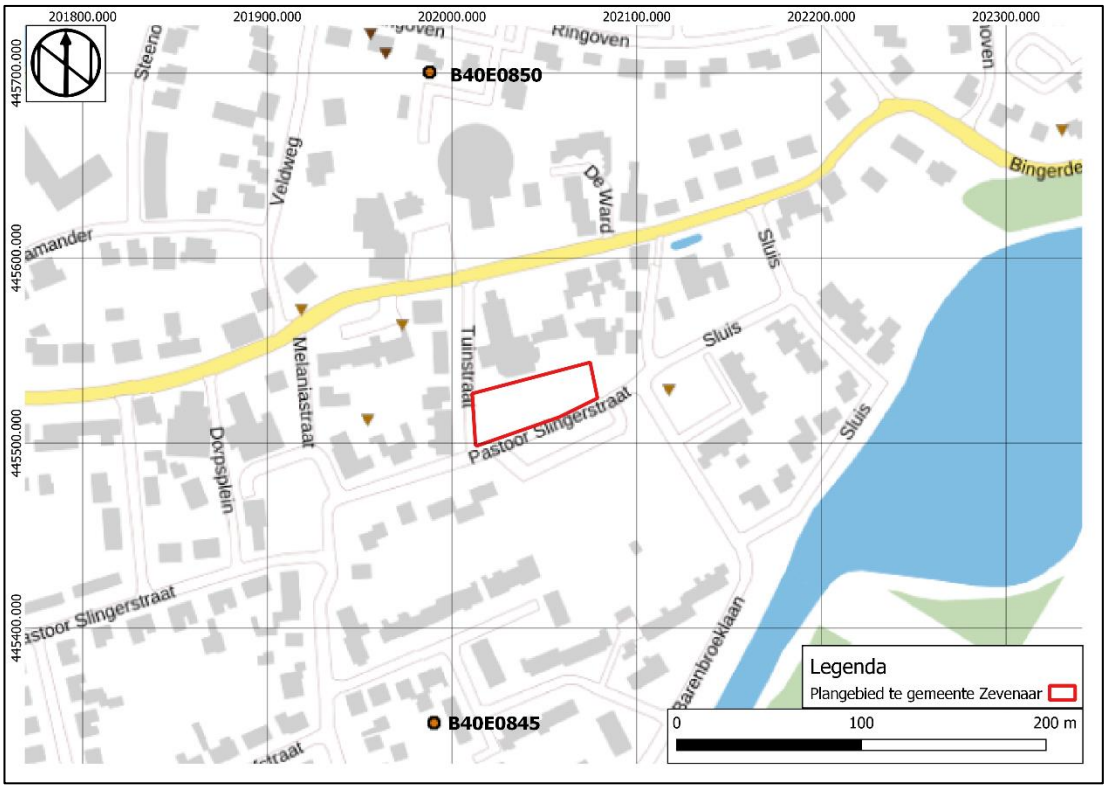
Circa 175 meter ten zuiden van het plangebied staat boring B40E0845 geregistreerd. Deze boring wordt hieronder beschreven.

Diepte in m-mv	Grondsoort
Vanaf het maaiveld tot 0,80	Klei, zandig, sterk siltig
Van 0,80 tot 1,00	Klei
Van 1,00 tot 1,15	Klei, sterk siltig
Van 1,15 tot 1,30	Klei
Van 1,30 tot 1,40	Zand, zeer fijn, siltig
Van 1,40 tot 1,80	Zand, matig fijn, sterk zandig, sterk siltig
Van 1,80 tot 2,00	Klei, sterk zandig, siltig

[24] *www.bodemloket.nl/ nr. GE170501115*
[25] *www.dinoloket.nl*

Van 2,00 tot 2,20	Zand, matig fijn, zwak siltig
Van 2,20 tot 2,80	Zand, matig grof
Van 2,80 tot 3,20	Zand
Van 3,20 tot 3,40	Zand, zeer grof
Van 3,40 tot 4,00	Zand, zeer grof, grindig

De informatie uit het Dinoloket komt overeen met de zandbanenkaart van de provincie Gelderland. De pleistocene ondergrond bevindt zich rondom het plangebied beneden de 1,10 m-mv en 2,00.

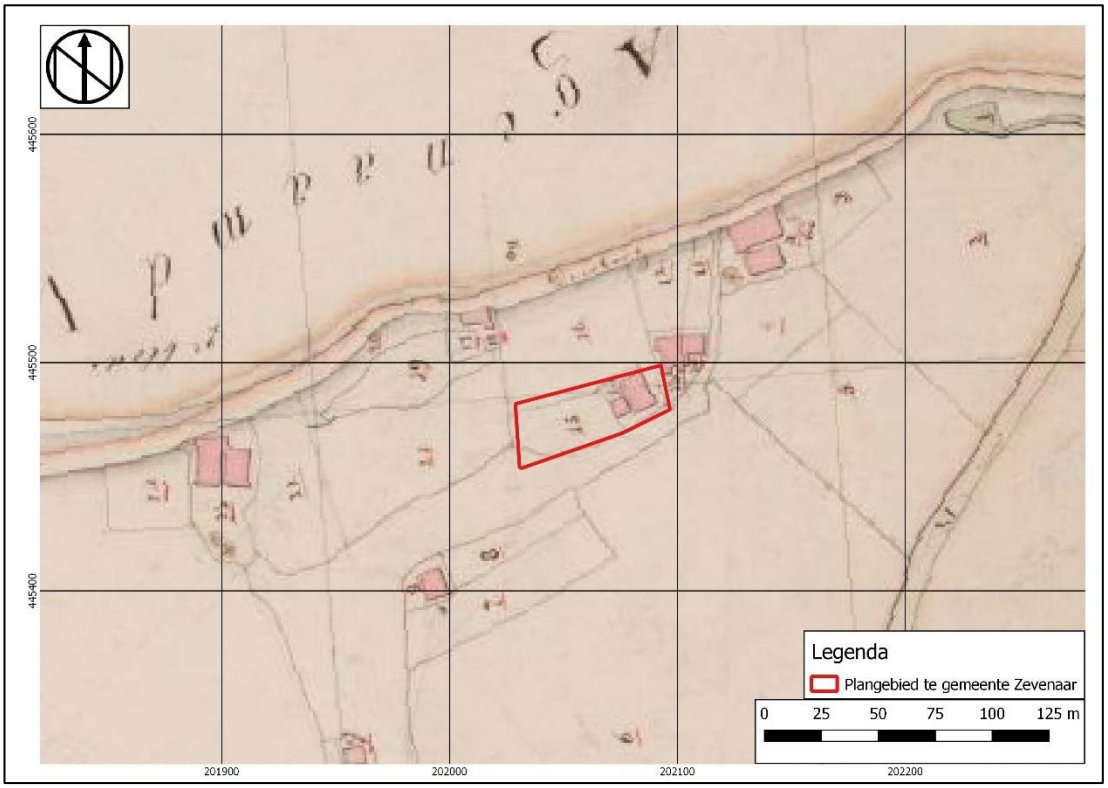

Afbeelding 5: Ondergrondgegevens met de situering van het plangebied binnen het rode kader (Dinoloket)

2.2 Historische ontwikkeling plangebied

Het plangebied is voor het eerst goed te plaatsen op de Kadastrale Minuut van 1811-1832. Er is te zien dat het plangebied op percelen 15 en 14 ligt (zie Afbeelding 6). Perceel 14 is een huis en erf van ene Hendrik Derksen. Perceel 15 is eigendom van dezelfde eigenaar en is in gebruik als boomgaard. Op de Topografische kaart van 1893 is te zien dat er binnen het plangebied inmiddels drie gebouwen aanwezig zijn (zie Afbeelding 7). Vanaf 1931 zijn alle drie de gebouwen verdwenen en lijkt het plangebied te behoren tot de kerkgronden van de Rooms-Katholieke Martinuskerk (zie Afbeelding 8). Deze kerk is rond 1909 in gebruik genomen en de toren werd in 1945 door oorlogshandelingen verwoest.[26] Op de kaart van 1962 is te zien dat ten oosten en ten zuiden van het plangebied wegen zijn aangelegd, waaronder de Pastoor Slingerstraat (zie Afbeelding 9). In 1970 is de Pastoor Slingerstraat volledig aangelegd en is ten zuiden van het plangebied de parkeerplaats aangelegd. Ten westen van het plangebied is vanaf 1970 meer bebouwing gerealiseerd. Binnen het plangebied zelf zijn bomen geplant (zie Afbeelding 10). In 1978 ontstaat de huidige situatie. Ten westen van het plangebied is de Tuinstraat gerealiseerd (zie Afbeelding 11).

[26] *https://reliwiki.nl/index.php/Giesbeek,_Kerkstraat_39_-_Martinus.*

Afbeelding 6 Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Bahr en Lathum, Gelderland, sectie B, blad 01 (MIN05014B01).

Afbeelding 7: Situatie in 1893 met de ligging van het plangebied in het rode kader (topotijdreis.nl).

Afbeelding 8: Situatie in 1931 met het plangebied in het rode kader (topotijdreis.nl).

Afbeelding 9: Situatie in 1962 met het plangebied in het rode kader (topotijdreis.nl).

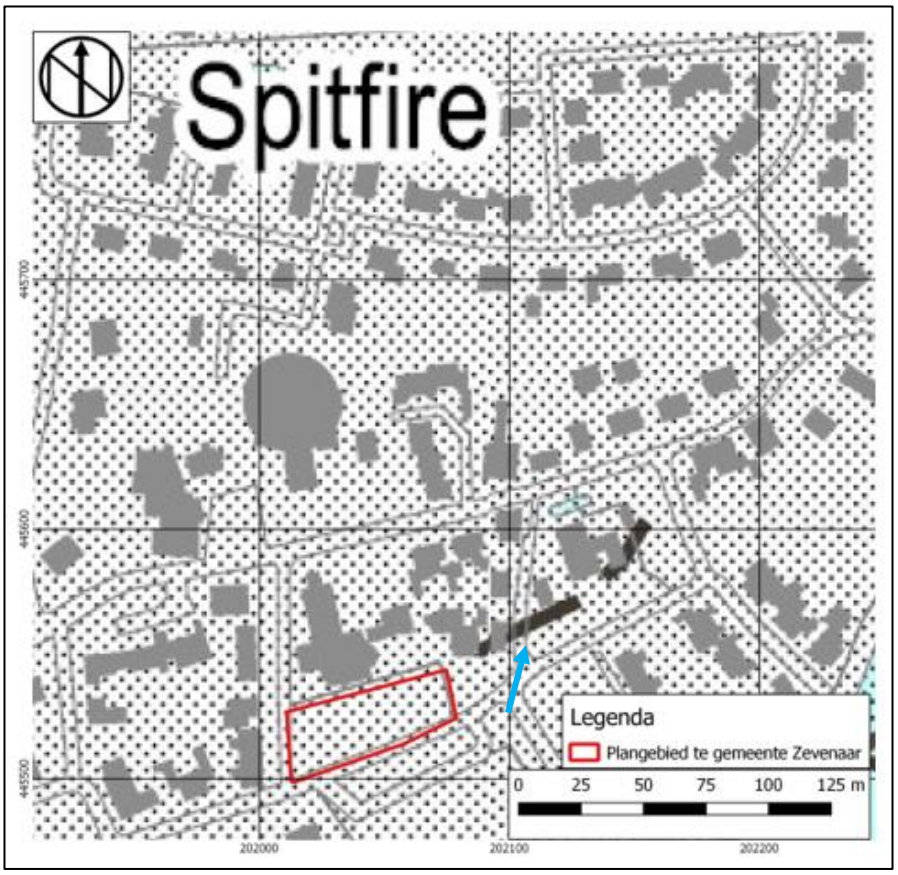

Afbeelding 10: Situatie in 1970 met het plangebied in het rode kader (topotijdreis.nl).

Afbeelding 11: Situatie in 1978 met het plangebied in het rode kader (topotijdreis.nl).

Op de Indicatieve Kaart voor Militair Erfgoed[27] ligt het plangebied in het gebied van de IJsselstellung. Dit is een Duitse stelling die in '44/'45 is aangelegd om een omtrekkende beweging van de Westwall tegen te houden van de Geallieerden. Naast het gebouwde erfgoed zoals bunkers en tankversperringen kunnen archeologische resten worden verwacht zoals de resten van gevechts- en waarnemingsposities voor infanterie, opstellingen voor geschut, loopgraven, mangaten, overstoven betonbouw, versperringen, barakken e.d. Bij het Gelders Archief zijn voor het plangebied geen relevante gegevens voorhanden.[28] Op de aanwezige luchtfoto's zijn geen archeologische sporen waargenomen.[29] In het verliesregister zijn geen vliegtuigcrashes in de omgeving geregistreerd.[30] Op de WOII kaart van de Gemeente Zevenaar is te zien dat er direct ten oosten van het plangebied een loopgraaf is ingetekend, deze loopt eventueel door richting het plangebied (zie Afbeelding 12).

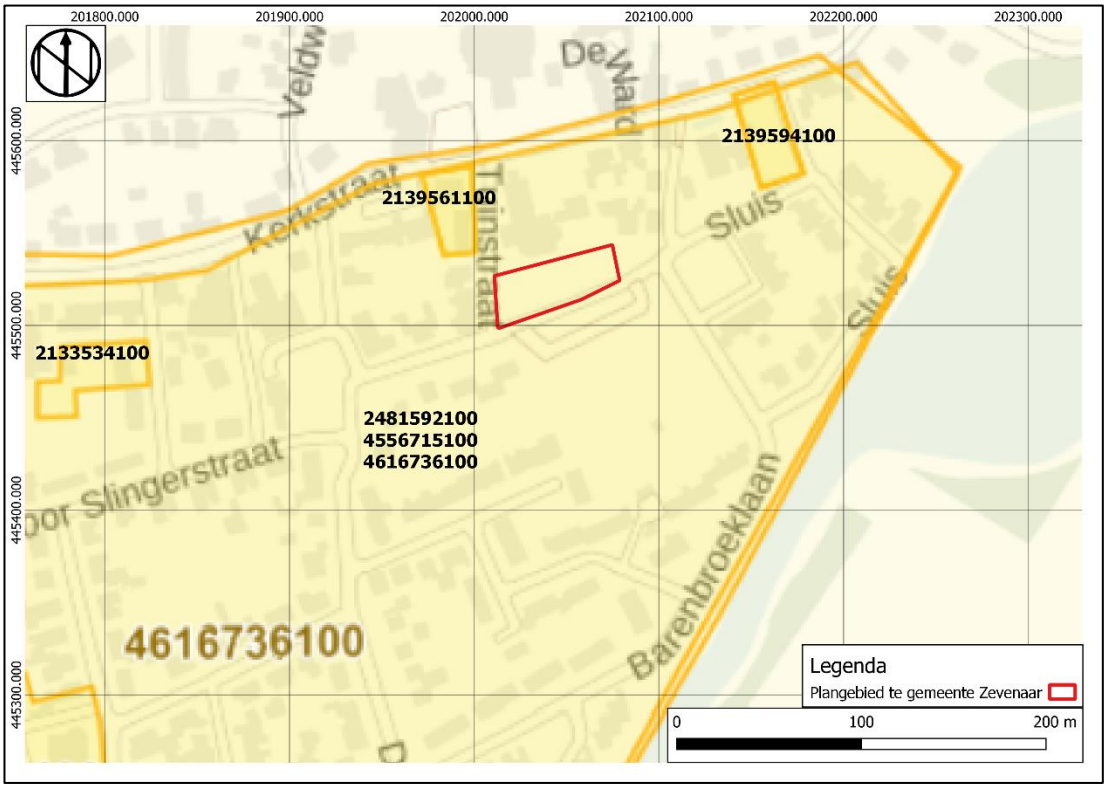

Afbeelding 12 WOII kaart van de Gemeente Zevenaar met de loopgraaf bij de blauwe pijl.

[27] *www.ikme.nl*
[28] *www.geldersarchief.nl*
[29] *www. maps.google.nl en http://www.bing.com/maps, Airborne museum, Dotkadata, Platform Bodemonderzoek Tweede Wereldoorlog, Beeldbank WOII, Defensie en Aircraft research group Achterhoek, http://www.ikme.nl*
[30] *https://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/*

2.3 Archeologische waarden

In Archis3 zijn meldingen van archeologische onderzoeken en vondsten geregistreerd. Binnen een straal van 250 meter rond het plangebied in dezelfde geomorfologische eenheid (stroomrug) zijn de volgende meldingen geregistreerd (zie Afbeelding12).

Afbeelding 12: Meldingen in Archis3 met plangebied in het rode kader (Archis3)

Het plangebied is onderdeel van een archeologisch bureauonderzoek met onderzoeksnummer 2481592100 van Transect uit 2015 naar de Stroomlijn Fase 3 / Perceel 5. Het rapport, waarvan de opsteller en de naam niet bekend is, is in Archis3 en Dans-easy niet digitaal beschikbaar. Verwacht mag worden dat - omdat het onderzoeksgebied loopt van Kampen naar Arnhem - ze geen informatie over het plangebied zelf geeft.

Tevens is het plangebied gelegen binnen een bureauonderzoek uit 2017 met onderzoeknummer 4556715100[31] en een archeologische begeleiding met onderzoeksnummer 4616736100[32] voor de voorgenomen vervanging van het rioolsysteem binnen dit deel van Giesbeek. Het bureauonderzoek geeft een (middel)hoge archeologische verwachting voor het gehele plangebied voor de periode midden Romeinse tijd tot en met de Nieuwe tijd. De archeologische begeleiding is in 2018 in Archis3 geregistreerd, maar nog niet gerapporteerd. Het rapport waarvan de opsteller en de naam niet bekend is, is opgevraagd bij het bevoegde gezag. Geconcludeerd kan worden dat deze onderzoeken in de straten t.b.v. vervanging van de riolering zijn uitgevoerd en geen referentie kunnen zijn voor het plangebied zelf omdat door de eerdere aanleg van riolering bodemverstoring tot een verwachte van onder het archeologische niveau dat zich op 1,45 m-mv bevindt, is opgetreden.

Circa 40 meter noordwestelijk van het plangebied is aan de Kerkstraat 41 in 2007 door Becker en Van der Graaf bv een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met onderzoeksnummer 2139561100 uitgevoerd.[33] Het plangebied is gelegen op een oeverwal van de IJssel. Uit het onderzoek is gebleken dat het plangebied tot in de Pleistocene ondergrond verstoord is geraakt. Dit komt neer op

[31] *Mierlo, et al. 2019.*
[32] *Niet digitaal aanwezig, opgevraagd bij het bevoegde gezag*
[33] *Moerman 2007a.*

een verstoringsdiepte van 120 tot 160 cm-mv. Er zijn geen archeologische waarden of indicatoren aangetroffen. Er werd geadviseerd om geen verder onderzoek uit te voeren.

Circa 130 meter ten noordoosten van het plangebied is aan de Kerkstraat 25 in 2007 door Becker & Van de Graaf bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met onderzoeksnummer 2139594100 uitgevoerd.[34] Uit het veldonderzoek is gebleken dat de natuurlijke ondergrond tot in de Pleistocene ondergrond verstoord is geraakt. De verwachting op het aantreffen van een intacte steentijdvindplaats is daardoor nihil. Er zijn geen archeologische waarden of indicatoren in het plangebied aanwezig. Hierdoor is geadviseerd om geen vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren.

Circa 230 meter ten westen van het plangebied is aan Mr. Willemsestraat 2 in 2006 door Synthegra een archeologisch bureauonderzoek en karterend booronderzoek met onderzoeksnummer 2133534100 uitgevoerd.[35] Uit het veldonderzoek is gebleken dat het gehele plangebied geen natuurlijk profiel vertoont, maar verstoord is tot een diepte van circa 60 cm-mv. In geen van de boringen zijn archeologische resten of indicatoren aangetroffen. Een vervolgonderzoek werd om deze reden niet noodzakelijk geacht.

Er zijn in de directe omgeving van het plangebied geen vondstmeldingen geregistreerd.

2.4 Archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van de bodemkundige kenmerken en de bekende cultuurhistorische- en archeologische waarden in de omgeving van het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald.

1. Wat is de aard (ontstaanswijze en classificatie), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke bodemhorizonten en natuurlijke afzettingen in het omringende (binnen een afstand tot ca. 200 m van de onderzoekslocatie) gebied?

Het plangebied is gelegen op de stroomrug van de IJssel die actief is geweest van 250 nC tot 1.200 nC. De bodem in het plangebied bestaat uit kalkloze ooivaaggronden van lichte zavel.

2. Wat is de aard (ontstaanswijze), diepteligging, genese, gaafheid, dikte, en omvang van eventueel in het omringende gebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, colluvium, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?

Uit geologische boringen in het plangebied is bekend dat het door de rivier afgezette grove pleistocene zand van de Formatie van Kreftenheye op een diepte vanaf ca. 1,10 tot ca. 2,00 m-mv aanwezig is. Op dit pakket heeft zich een ca. 1,45 meter dik pakket met jonge rivierklei en beddingzand gevormd met daarop een jonge bouwvoor. Er is een hoge kans op het aantreffen van archeologische vondsten uit de periode Neolithicum tot de Middeleeuwen in de top van de oever- of beddingafzettingen, mits deze niet verspoeld zijn door de IJssel. Vondsten uit de periode Volle Middeleeuwen bevinden zich, al dan niet in situ in de bovenste antropogene ophooglagen en de kleilagen van de Formatie van Echteld.

3. *Wat is het historisch landgebruik van de onderzoekslocatie en het omringende gebied geweest?*

Op de Kadastrale Minuut van 1811-1832 is de eerste bebouwing binnen het plangebied zichtbaar. Alle bebouwing is in het plangebied verdwenen na 1931 en het behoorde sinds dien tot de gronden van de Rooms Katholieke kerk. De resten van het historische erf en de overige bebouwing kunnen nog in de grond aanwezig zijn. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat er zich een loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog binnen het plangebied bevindt.

4. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen ('waarnemingen' inclusief uitkomsten historisch kaartonderzoek) zijn reeds binnen het plangebied en/of binnen de landschappelijke eenheden rondom de onderzoekslocatie bekend?

Op basis van deze datering kunnen vindplaatsen uit de periode vanaf de IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen worden verwacht, mits sprake is van oever- en of beddingafzetitngen. Eventuele oudere

[34] *Moerman 2007b.*
[35] *Koeman 2006.*

vindplaatsen kunnen eveneens worden verwacht. Dit wordt echter niet ondersteund door meldingen in Archis3 in de directe omgeving en/of de Archeologische Loketkaart. De kans is groot dat de stroomgordel oudere afzettingen heeft geërodeerd.

5. Welke natuurlijke formatieprocessen (sedimentatie, erosie, laterale verplaatsing, bodemvorming, degradatie e.d.) hebben een rol gespeeld in het plangebied?

Het plangebied is gelegen op de stroomrug van de IJssel die actief is geweest van 250 n.C. tot 1.200 n.C. Zie verder vraag 1 en 2.

6. Met welke culturele formatieprocessen (grondbewerking, bemesting, ophoging, betreding, percelering, [de-]constructie, materiaaltypen, materiaalgebruik en materiaaldepositie e.d.) hebben een rol gespeeld in het plangebied?

Het plangebied is vanaf minstens 1811-1832 bebouwd geweest met een bijbehorende boomgaard. Vanaf 1931 was het plangebied in eigendom van de RK-kerk. Er bestaat een mogelijkheid dat er zich een loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog binnen het plangebied bevindt. Op grond van een dinoboring in de omgeving wordt verwacht dat de ondergrond bestaat uit een 40 cm dikke subrecente bouwvoor op kom- en beddingafzettingen van de IJssel. De top van het pleistocene pakket wordt op 1,10 tot 2,00 m-mv verwacht.

7. *Welke formatieprocessen kunnen een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van eventuele aanwezige vondstspreidingen, de vondstdichtheid, vondst- en spoorniveaus en de fysieke kwaliteit van eventueel aanwezige archeologische resten?*

Door de aanwezigheid van de stroomrug van de IJssel in de ondiepe ondergrond is het plangebied geschikt voor bewoning en landgebruik door landbouwende samenlevingen vanaf de IJzertijd tot en met de Middeleeuwen.

De agrarische bewerking door de jaren heen heeft waarschijnlijk voor een beperkte bodemverstoring gezorgd. De verstoringsdiepte door de agrarische bewerking zo'n 50 cm-mv. Daarnaast kunnen de funderingen van het historische erf aanwezig zijn in de bodem.

8. Wat is de aard (materiaalsoorten, fragmentatie, dichtheden, ruimtelijke en stratigrafische spreiding, etc.) van (mogelijk) aanwezige vondst- en/of spoorcomplexen?

Verwacht wordt dat de vondstverspreiding van alle materiaalsoorten hoog zal zijn voor de periode Volle Middeleeuwen-Nieuwe Tijd. Voor de periode Paleolithicum-Bronstijd geldt een lage vondstdichtheid door de eroderende werking van de IJssel. Vondstmateriaal kan bestaan uit aardewerkfragmenten, verbrande leem, bewerkt en onbewerkt vuursteen, houtskoolfragmenten, bouwmateriaal, slakmateriaal en fosfaten.

9. Hoe manifesteren deze zich tijdens prospectieonderzoek?

Vondstmateriaal kan door bewerking aan de oppervlakte zijn gebracht of als dit niet het geval is zal het vondstmateriaal aangetroffen worden vanaf maaiveld tot in de top van de oeverwal van de IJssel. De gespecificeerde verwachting staat aangeven in Tabel 2 hieronder. Indien er archeologische vindplaatsen (cultuurlagen of vondstlagen) aanwezig zijn in het plangebied, dan worden deze direct onder de huidige subrecente bouwvoor aangetroffen vanaf ca. 0,40 m-mv en hieronder in de jonge rivierkleiafzettingen tot 1,10 tot 2,00 m-mv en in de top van het de rivieroeverwal op 1,10 tot 2,00 m-mv, mits sprake is van oever- en beddingafzettingen. Organische resten en bot zullen door de overwegend natte en zuurstofarme bodemomstandigheden goed zijn geconserveerd. Andere typen indicatoren zoals aardewerk en houtskool zijn waarschijnlijk ook goed geconserveerd. Er is naar verwachting geen aantoonbaar geografisch onderscheid in dichtheid van sporen en vondsten binnen het plangebied.

Tabel 2: Gespecificeerde Archeologische verwachting plangebied

Periode	**Verwachting**	**Verwachte vindplaatstypen**	**Verwachte grondlaag (diepte)**
Tweede wereldoorlog	Middelhoog	bunkers en tankversperringen kunnen archeologische resten worden verwacht zoals de resten van gevechts- en waarnemingsposities voor infanterie, opstellingen voor geschut, loopgraven, mangaten, overstoven betonbouw, versperringen, barakken e.d Daarnaast kan een loopgraaf worden aangetroffen	In de bouwvoor en in de antropogene ophoging tot ca. 40 cm-mv
Nieuwe Tijd- Volle Middeleeuwen	Hoog	sporen van agrarische activiteiten, losse fragmenten aardewerk, resten van het historische erf.	In de bouwvoor en in de antropogene ophoging tot ca. 40 cm-mv
Volle Middeleeuwen	Hoog	sporen van agrarische activiteiten, losse fragmenten aardewerk	Onder de antropogene ophoging vanaf 40 cm-mv-2,00 m-mv
Romeinse Tijd-Middeleeuwen	Laag	Actieve stroomgordel van de IJssel	n.v.t.
Paleolithicum-Mesolithicum-Neolithicum-IJzertijd-Bronstijd	Laag (verspoeld)	Huisplaatsen, urnengrafvelden, infrastructuur, strooivondsten Vuursteenvindplaatsen, jachtkampen, strooivondsten	In de top van de Formatie van Kreftenheye, dieper dan 2,00 m-mv

10. *Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen vondst- en/of spoorcomplexen systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.).*

De geplande verstoringdiepte voor het plangebied is nog onbekend maar mag voor een vorstvrije fundering op zo'n 80 cm-mv verwacht worden. Omdat er direct onder de bouwvoor al archeologische waarden aanwezig kunnen zijn, zal de geplande ontwikkeling archeologisch relevante niveaus verstoren tijdens de graafwerkzaamheden.

Omdat verwacht mag worden dat de bodem vanaf 50 cm-mv intact zal zijn en de ontwikkelingen dieper gaan dan deze verstoring dient inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) conform de BRL 4003 te worden uitgevoerd. Het doel van de verkennende boringen is het vaststellen van de mate van intactheid van de bodemopbouw en het bepalen van de bodemsamenstelling. In relatie tot de omvang van het plangebied dienen conform de gemeentelijke richtlijnen minimaal 5 verkennende boringen te worden gezet op basis waarvan een advies kan worden uitgebracht. De boorkern zal versneden en verbrokkeld worden om te kunnen controleren op aanwezigheid van archeologische indicatoren. Doel van het verkennend booronderzoek is de toetsing van de mate van intactheid van de bodemopbouw en de bodemsamenstelling. Voordat het booronderzoek kan worden uitgevoerd, is conform de BRL 4003 een Plan van Aanpak[36] opgesteld.

[36] *Bakker en Van der Kuijl, 2021.*

3 Booronderzoek

3.1 Werkwijze

Het verkennend booronderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de KNA, versie 4.1, SIKB BRL protocol 4003 en het vooraf opgestelde Plan van Aanpak.

In totaal zijn op 24 december 2021 conform het Plan van Aanpak vijf (5) verkennende boringen geplaatst met een edelmanboor met een boordiameter van 7 centimeter. Vanaf een diepte van 2,0 m-mv zijn de boringen doorgezet met een steekguts met een diameter van 3 cm. Het doel van het verkennend booronderzoek was het toetsen van de mate van intactheid van de bodem en de bodemsamenstelling. De boringen zijn uitgevoerd door E.E.A. van der Kuijl (senior KNA-archeoloog / senior KNA prospector) met ondersteuning van mevrouw J.F.M. Rohling (veldmedewerker). De boringen zijn doorgezet tot minimaal 25 centimeter in de C-horizont. De maximale boordiepte bedroeg 240 cm-mv (boring 2). De boringen zijn zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. Ten tijde van het onderzoek bestond het plangebied uit een stuk grasland achter de RK-kerk. Van alle boringen is de maaiveldhoogte afgeleid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2).

Het opgeboorde sediment is in het veld bodemkundig beschreven conform de NEN 5104 en de bodemclassificatie volgens De Bakker en Schelling (1989). Het kalkgehalte van de sedimenten is gecontroleerd met behulp van HCl. Hoewel dat niet het doel was van het verkennende bodemonderzoek zijn de boorkernen bij klei verbrokkeld en versneden en bij zand gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm en gecontroleerd op archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en Bodem

Voor de ligging van de boorpunten in het verkennend onderzoek wordt verwezen naar Bijlage 3, De resultaten van de boringen (de boorbeschrijvingen) zijn opgenomen in Bijlage 4. Onder een puinrijke subrecente ophoging van wisselende dikte is sprake van een oorspronkelijke bouwvoor en een oudere cultuurlaag uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd op oever- en beddingafzettingen van de IJssel.

De hoofdlijn van de bodem ter plaatse van het plangebied kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 3: Bodemopbouw Pastoor Slingerstraat Giesbeek (boring 3)

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
0-10	Gras	
10-50	Lichgrijs/donkergrijsbruin sterk gevlekte fijn siltig zand met kleibrokken en modern puin	Ap1; subrecente ophoging
50-105	Grijsbruin gevledkte humeus fijn sterk siltig zand met kleibrokjes, grindjes en brokjes steenkool	Ap2; oorspronkelijke bouwvoor
105-145	Lichtgrijs/donkergrijs gevlekte sterk siltig fijn zand met leembrokjes, houtskoolfragmenten en brokjes oranje baksteen	A1; cultuurlaag
145-175	Lichtgrijs fijn siltig zand met leembrokjes	C; oeverafzettingen

Op grond van de resultaten van het booronderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

11. Wat is de aard (ontstaanswijze, textuur, kleur), diepteligging en ouderdom van de relevante natuurlijke afzettingen in de ondergrond ter plaatse van het onderzoeksgebied?

In het plangebied is sprake van een subrecente puinrijke ophoging bouwvoor die op dieptes variërend van 40 cm-mv (boring 2) tot 110 cm-mv (boring 5) overgaan in een oorspronkelijke bouwvoor die bestaat uit grijsbruine zandige klei of sterk siltig zand met brokjes steenkool en oranje baksteenpuin. Onder de oorspronkelijke bouwvoor bevindt zich vanaf een diepte variërend van 70 cm-mv (boring 2) tot 135 cm-mv een oudere cultuurlaag van grijsbruine gevlekte zandige klei met fosfaatvlekken, kiezel, houtskool en oranje baksteenspikkels. Feitelijk betreft het oeverafzettingen van de IJssel waarop een bewoningslaag gevormd is. De basis van het bodemprofiel bestaat in alle boringen uit fijnzandige matig siltige tot siltige beddingafzettingen, soms met wat fijn schelpgruis, waarvan de top op een diepte variërend van 110 cm-mv (boring 2) tot 165 cm-mv (boring 5) is aangetroffen. De overgangen tussen de afzonderlijke horizonten is scherp De oeverafzettingen zijn kalkloos en de beddingafzettingen zijn kalkrijk afgezet.

Afbeelding 13: Foto van de boorkern van boring 4 met v.l.n.r. het subrecente ophogingspakket, de oorspronkelijke bouwvoor, de cultuurlaag en de natuurlijke afzettingen. Inzet onder: het traject van 215 cm-mv tot 250 cm-mv, oever- op beddingafzettingen met fijn schelpgruis.

12. Wat is de aard (kleur, textuur, samenstelling), diepteligging, genese en gaafheid van natuurlijke en eventueel antropogene bodemhorizonten (akkerlagen en overige 'verstoringslagen', bemestingslagen e.d.), ter plaatse van het onderzoeksgebied?

Voor het antwoord op deze vraag wordt tevens verwezen naar vraag 11. In het deelgebied is sprake van (sub)recente ophogingen waarin betonpuin, baksteenpuin en stukjes aluminium aangetroffen zijn. Onder de subrecente ophoging die in het deel grenzend aan de kerk circa 40 cm dik is en naar de parkeerplaats (het zuiden) circa 110 cm dik is, bevindt zich een oorspronkelijke bouwvoor met daaronder een oudere cultuurlaag die in oeverafzettingen van de IJssel gevormd is. De basis van het bodemprofiel bestaat zoals verwacht uit beddingafzettingen van de IJssel. De overgang tussen de antropogene ophogingslagen en de natuurlijke ondergrond is in alle gevallen scherp.

13. Wat is de aard, dikte en omvang van eventueel ter plaatse van het onderzoeksgebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?

Tijdens het veldonderzoek zijn in de 'oude' cultuurlaag archeologische indicatoren aangetroffen die wijzen op een vermoedelijke datering in de Late Middeleeuwen en/of de Nieuwe Tijd. De oorspronkelijke afdekkende bouwvoor dateert uit de 19^{e} en 20^{e} eeuw. De subrecente ophoging dateert uit de 20^{e} eeuw. Door de subrecente ophoging uit de 20^{e} eeuw is het oorspronkelijke niveauverschil van het maaiveld, het plangebied ligt op de flank van een stroomrug, genivelleerd, waardoor een egaal terrein met een min of meer gelijk maaiveldniveau is ontstaan.

14. Indien er afdekkende lagen voorkomen; wat is de aard (ontstaanswijze, kleur, textuur, samenstelling), gaafheid en dikte van het onderliggende afgedekte bodemprofiel (natuurlijke en antropogene bodemhorizonten zoals oude akkerlagen) en/of afzettingen?

Voor het beantwoorden van deze vraag wordt verwezen naar Tabel 3 en de antwoorden op de vragen 11 tot en met 13. De natuurlijke ondergrond bestaat uit oeverafzettingen van zandige klei waarin door menselijke bewoning vanaf de Late Middeleeuwen een fosfaatrijke cultuurlaag is gevormd op beddingafzettingen van (matig) siltig fijn zand met fijn schelpgruis. Beide sedimenten worden gerekend tot de Formatie van Echteld.

15. Wat is de diepte tot waarop artefacten van recente ouderdom ('modern' afvalmateriaal) in het bodemprofiel voorkomen.

In het plangebied is 'modern' afval aangetroffen tot een diepte van maximaal 135 cm-mv (boring 5).

16. Tot welke diepte in het bodemprofiel is sprake van een 'recente' bodemverstoring en wat is de ouderdom van deze verstoring?

De bodem is subrecent verstoord tot een maximale diepte van 110 cm-mv (boring 5) als gevolg van het kunstmatig ophogen van de randen van het plangebied dat van oorsprong op de flank van een stroomrug van de IJssel gelegen is. Dit subrecente ophogingsplakket is niet ouder dan de 19^{e} eeuw.

Tijdens het verkennend booronderzoek zijn diverse archeologische indicatoren aangetroffen in de vorm van fosfaten, oranje zacht gebakken baksteenpuin en houtskoolfragmenten. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het opsporen van archeologische indicatoren niet het primaire doel was van het verkennend booronderzoek.

Afbeelding 14: Foto van de onderzoekslocatie genomen vanaf de Tuinstraat in noordoostelijke richting.

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Conclusie

Het bureauonderzoek toont aan dat het plangebied gelegen is op de stroomrug van de IJssel die actief is geweest van 250 nC tot 1.200 nC. Er geldt door de eroderende werking van de IJssel een lage trefkans op archeologische resten uit de periode Laat-Paleolithicum-Bronstijd. Voor de periode van de IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen geldt er een hoge verwachting. De periode van de Tweede Wereldoorlog heeft een middelhoge verwachting.

Het agrarisch verleden van het plangebied heeft voor een bodemverstoring van ca. 0,50 m-mv gezorgd. Onder de subrecente bouwvoor is waarschijnlijk sprake van komafzettingen op beddingzand van de IJssel. In de bodem kunnen zich funderingen van historische bebouwing en een loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog bevinden.

Op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek kan geconcludeerd worden dat in het plangebied sprake is van een oude stroomrug van de IJssel waarbij beddingafzettingen en oeverafzettingen zijn gevormd die bewoond zijn geweest, vermoedelijke vanaf de Late Middeleeuwen of de Vroege Nieuwe Tijd. Als gevolg van de ligging op de flank van de stroomrug is het maaiveld in de 19e en 20e eeuw opgehoogd, om het oorspronkelijke hoogteverschil van het maaiveld te nivelleren, waardoor een perceel van min of meer gelijke hoogte is ontstaan achter de RK-kerk. Op grond van de onderzoeksresultaten van het booronderzoek is de hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode van de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd bevestigd.

4.2 Selectieadvies

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek adviseren wij om een vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren indien de geplande bodemingrepen dieper gaan dan 50 cm-mv. Een vervolgonderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek. Voorafgaand aan gravend onderzoek dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat getoetst wordt door de archeologisch adviseur van de gemeente (drs. J. Habraken, Regioarcheoloog van Gemeente Arnhem).

4.3 Selectiebesluit

Het conceptrapport is op 24 februari 2022 namens gemeente Zevenaar getoetst door dhr. J. Habraken, adviseur van de Gemeente Arnhem. De opmerkingen en aanvullingen van de Regioarcheoloog zijn verwerkt in deze aangepaste definitieve rapportage.

Het selectieadvies wordt onderschreven. Binnen het plangebied is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk indien er bodemingrepen plaatsvinden dieper dan 50 cm onder maaiveld. Dit proefsleuvenonderzoek dient te worden uitgevoerd op basis van een door de gemeente Zevenaar goedgekeurd PvE.

4.4 Voorbehoud

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: ‘Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende

of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister'. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Ook wordt geadviseerd om de verantwoordelijk ambtenaar voor de gemeente Zevenaar en haar adviseur van Gemeente Arnhem (dhr. J. Habraken) hierover direct te informeren.

Gebruikte Bronnen

Literatuur

Bakker, H. de & Schelling J., 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland: de hogere niveaus.* Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland: De fysisch-geografische regio's.* Assen

Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen.

Cohen, K.M., E. Stouthamer, W.Z. Hoek, H.J.A. Berendsen & H.F.J. Kempen, 2009: *Zand in Banen - Zanddieptekaarten van het Rivierengebied en het IJsseldal in de provincies Gelderland en Overijssel*.

Habraken, J., 2014; *Handboek archeologisch onderzoek binnen de regio Arnhem, 2014, Eisen en kaders voor onderzoek en beoordeling van rapporten*

Koeman, S.M., 2006. *Bureauonderzoek en karterend veldonderzoek d.m.v. boringen. Mr. Willemsestraat 2 te Giesbeek,* Synthegra Rapport 176207.

Mierlo, M. van, et.al 2019. *Archeologisch onderzoek deellocatie Giesbeek, gemeente Zevenaar,* Greenhouse Advies, rapportnr. 2017.22

Moerman, S., 2007a. *Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase Kerkstraat 41, Giesbeek, Gemeente Zevenaar*, Becker & De Graaf Rapport 03331106/20243

Moerman, S., 2007b. *Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase Kerkstraat 25, Giesbeek Gemeente Zevenaar,* Becker & De Graaf Rapport 03381106/20248.

Tol, drs. A., 2012, *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: Verkennend booronderzoek Archeologie*. Status: versie 2.0. Geactualiseerd op 4 december 2012. Versie 1.0 van deze leidraad is op 30 maart 2006 vastgesteld door het CCvD

Willemse, N.W. en J.G.M. Verhagen, 2006. *Gemeente Zevenaar. Een archeologische waarden- en verwachtingskaart met AMZ-adviezen*, RAAP-rapport 1274, Weesp.

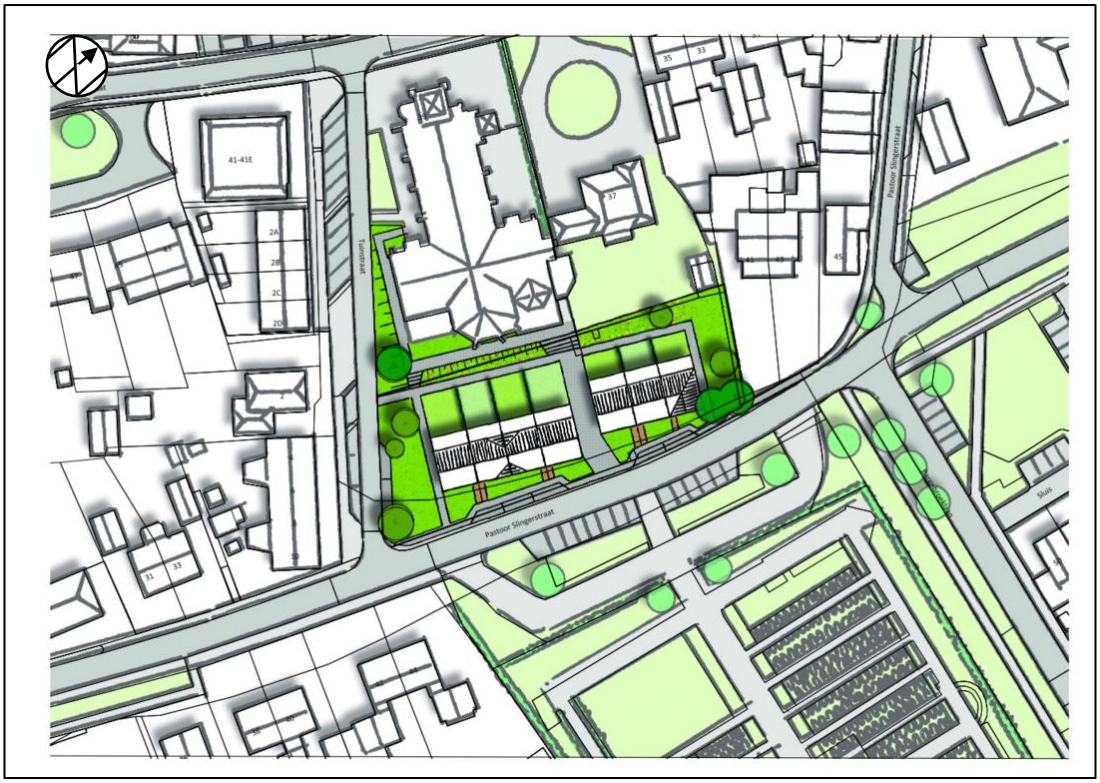
Websites

http://zoeken.cultureelerfgoed.nl; Archis3 voor informatie over waarnemingen, vondsten, onderzoeken, Bonneblad, geomorfologie, bodem, grondwater, coördinaten,
https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/ voor doen van melding
http://ahn.maps.arcgis.com/ voor hoogte- informatie
www.dans.easy.nl voor Archeologische rapporten
www.pdok.nl voor databestanden tbv GIS-kaarten
https://www.ruimtelijkeplannen.nl voor bestemmingsplangegevens
https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens voor informatie over ondergrondse boringen
www.gelderland.nl voor Cultuur en Erfgoed programma, kaarten en kennisagenda
http://maps.bodemdata.nl/bodemdatanl/index.jsp voor grondwatertrappen
https://www.bodemloket.nl/ voor milieukundige informatie
www.ikme.nl voor WOII informatie
https://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/ voor vliegtuigcrashes WOII
https://reliwiki.nl/index.php/Giesbeek,_Kerkstraat_39_-_Martinus Informatie over de kerk

BIJLAGEN

Bijlage 1: Plangebied met schetsontwerp

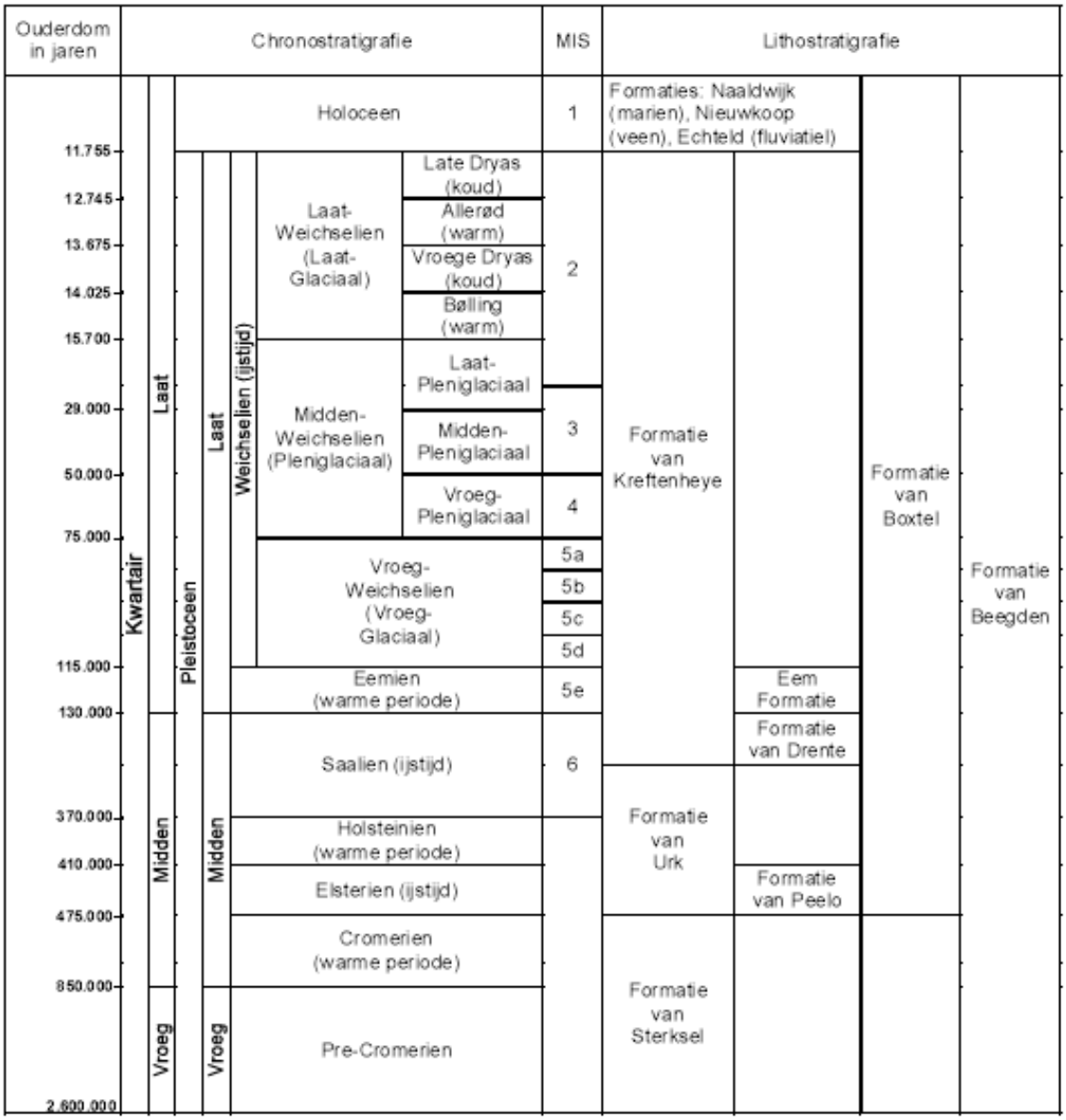
© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

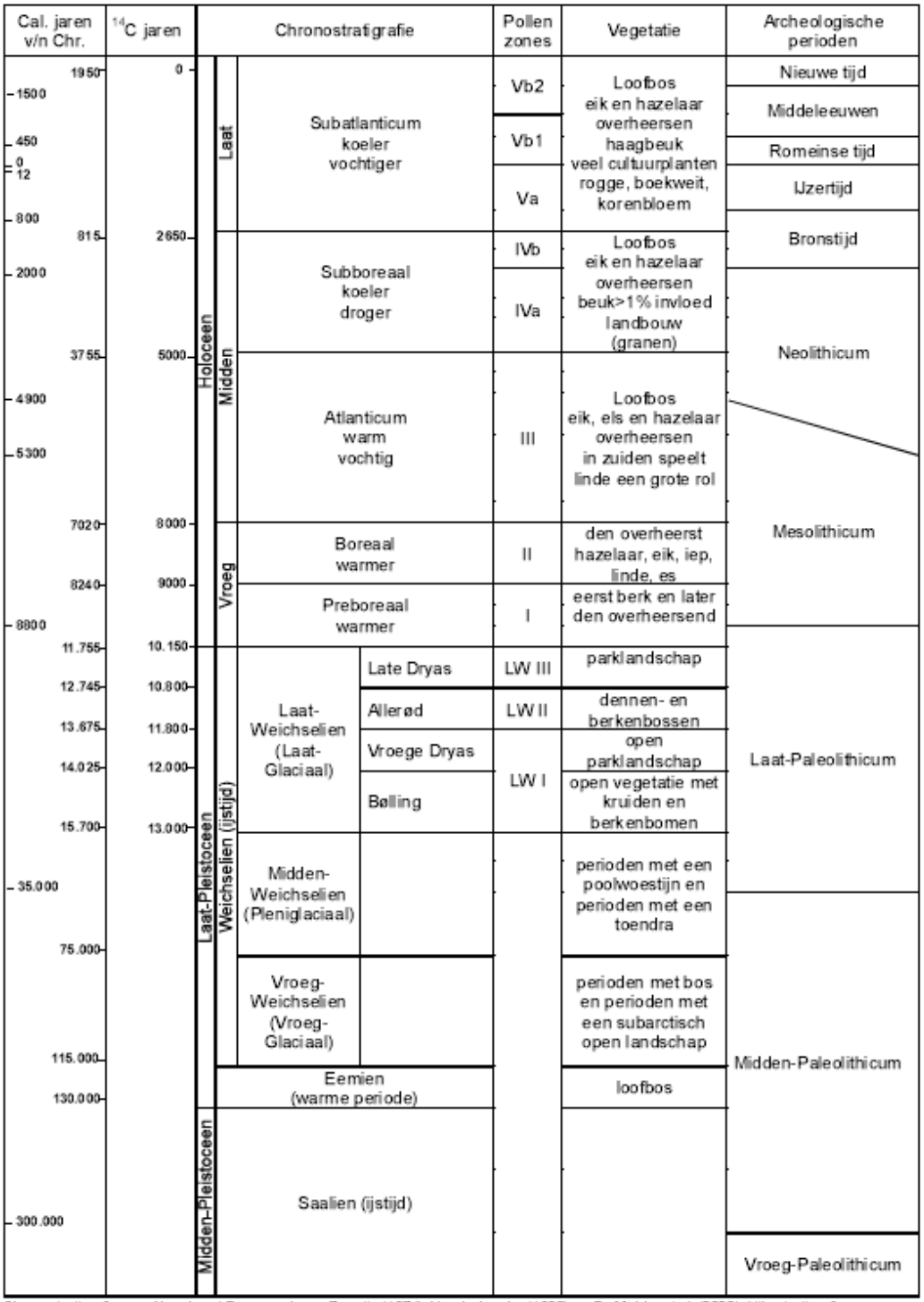
Afbeelding 4: Schetsontwerp met het plangebied binnen het gekleurde kader (opdrachtgever in bestand: Model Rij incl ondergrond_A3_500.pdf)

Bijlage 2: Overzicht van geologische en archeologische perioden

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

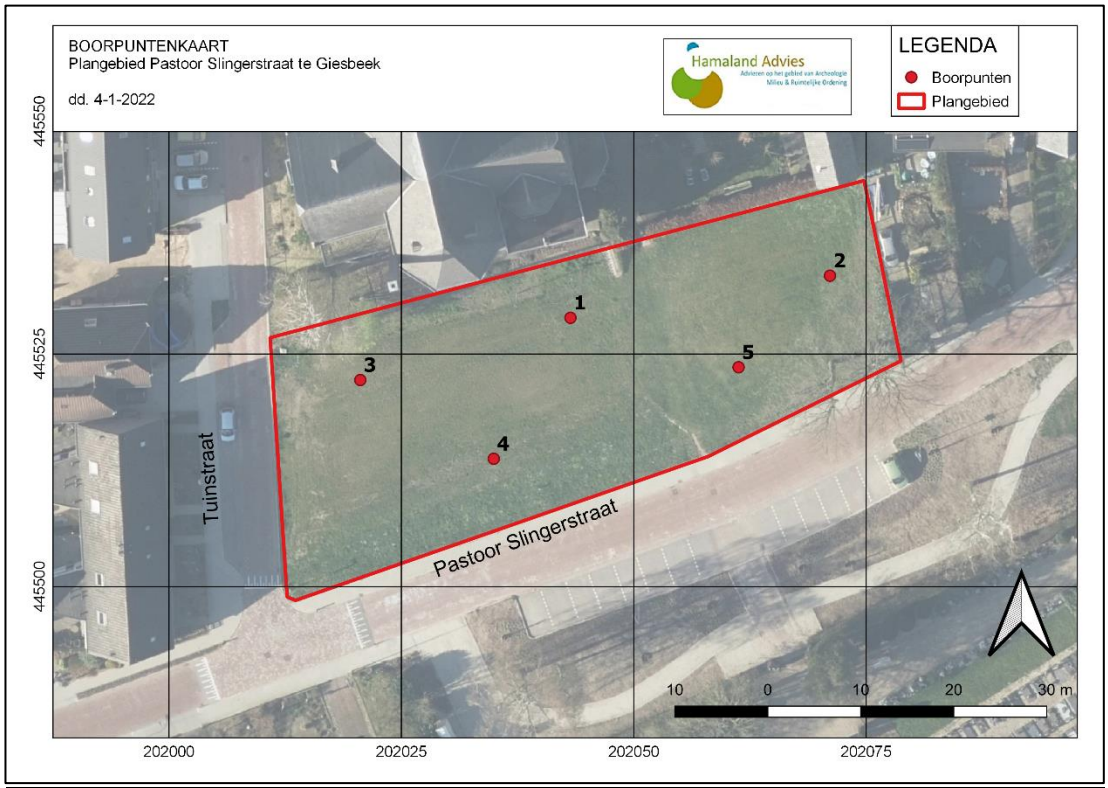

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

Bijlage 3: Boorpuntenkaart en Tabel met RD-coördinaten van de boorpunten

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

Boorpunten	X	Y	Maaiveldhoogte in meters t.o.v. NAP
1	202.043	445.531	10,12
2	202.071	445.533	10,44
3	202.020	445.522	10,18
4	202.035	445.514	10,18
5	202.061	445.523	10,13

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

Bijlage 4: Boorlegenda en boorstaten (separaat bijgevoegd)

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

Boorstatenlegenda

Schaal n.v.t.

Hamaland Advies
Adviezen op het gebied van Archeologie
Milieu & Ruimtelijke Ordening

SMART

Classificaties volgens de (Lutum+Silt)-Zand-Grind-driehoek

Grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

Grind als toevoeging

- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

Classificaties volgens de OS-Lutum-(Silt+Zand)-driehoek

Veen

- Mineraalarm veen
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

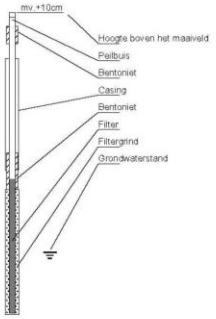
Veen als toevoeging

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus

Laagaanduidingen

- Laag zonder dikte (folie, geodoek)
- Proefsleuf (PS)
- Boorgat afgesloten
- ww: 15 l — Hoeveelheid werkwater

Peilbuizen

Classificaties volgens de Lutum-Silt-Zand-driehoek

Klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

Zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

Leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

Bijzondere lagen

- Grind
- Asfalt
- Granulaat
- Slakken
- Tegel
- Bestrating
- Water
- Slib
- Anders

Monsters

- Geroerd grondmonster
- Steekbus

Detectie

Olie/water-reactie

1 = zwak
2 = matig
3 = sterk
4 = uiterst

PID waarden

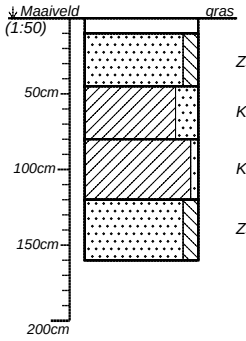
< 0,2 ppm
0,2 - 1,0 ppm
1,0 - 2,0 ppm
2,0 - 10 ppm
> 10 ppm

getekend volgens NEN 5104

© Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem t. 06-54.3603933

Boring 01, coordinaten 202.043 / 445.529, maaiveldhoogte 10,12 m+NAP (160cm)

datum: 04-01-2022

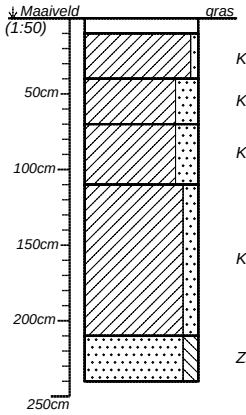

	graszode. Edelmanboor.	--
Zs2	Zand, matig siltig. Lichtgrijs. donkergrijs gevlekt, kiezels, Ap1-horizont. Edelmanboor.	--
Kz3	Klei, sterk zandig. Bruin-grijs. gevlekt, roestvlekken, iets houtskool, gerijpt, Ap2-horizont. Edelmanboor.	Puin zwak.
Kz1	Klei, zwak zandig. Grijs-bruin. iets gevlekt, iets fosfaatvlekken, roestvlekken, kiezels, iets houtskool, A1-horizont, . Edelmanboor.	--
Zs2	Zand, matig siltig. Geel-lichtgrijs. iets roestvlekken, C-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

Boring 02, coordinaten 202.071 / 445.533, maaiveldhoogte 10,44 m+NAP (240cm)

datum: 04-01-2022

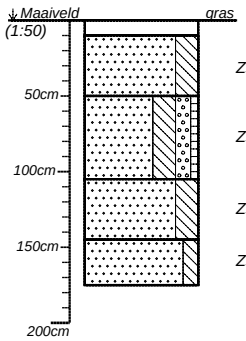

	graszode. Edelmanboor.	--
Kz1	Klei, zwak zandig. Bruin-grijs. kiezels, Ap1-horizont. Edelmanboor.	Puin zwak.
Kz3	Klei, sterk zandig. Grijs-lichtbruin. gevlekt, fragmenten steenkool, oranje baksteenpuin, Ap2-horizont. Edelmanboor.	--
Kz3	Klei, sterk zandig. Lichtgrijs. donkergrijs, gevlekt, humeuze vlekken, A1-horizont. Edelmanboor.	--
Kz2	Klei, matig zandig. Bruin-grijs. veel roestvlekken, leembrokjes, C1-horizont. Edelmanboor.	--
Zs2	Zand, matig siltig. Grijs. C2-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

Boring 03, coordinaten 202.020 / 445.522, maaiveldhoogte 10,18 m+NAP (175cm)

datum: 04-01-2022

	graszode. Edelmanboor.	--
Zs3	Zand, sterk siltig. Lichtgrijs. donkergrijs bruin sterk gevlekt, kleibrokjes, Ap1-horizont. Edelmanboor.	Puin matig.
Zs3g2h1	Zand, sterk siltig, matig grindig, zwak humeus. Bruin-grijs. gevlekt, kleibrokjes, fragmenten steenkool, Ap2-horizont. Edelmanboor.	Puin zwak.
Zs3	Zand, sterk siltig. Lichtgrijs. donkergrijs gevlekt, leembrokjes, oranje baksteenpuin (oud) iets houtskool, A1-horizont. Edelmanboor.	--
Zs2	Zand, matig siltig. Lichtgrijs. iets leembrokjes, C-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

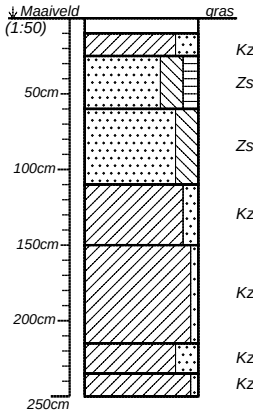
projectnummer: 213563	blad: 1/2	locatieadres: Hoek Pastoor Slingerstraat - Tuinstraat ong.	
locatie: Plangebied Pastoor Slingerstraat			
opdrachtgever: Buro Ontwerp & Omgeving		postcode / plaats: Giesbeek	
bureau: Hamaland Advies		land: Nederland	

Hamaland Advies
Adviezen op het gebied van Archeologie
Milieu & Ruimtelijke Ordening

getekend volgens NEN 5104

Boring 04, coordinaten 202.035 / 445.514, maaiveldhoogte 10,18 m+NAP (250cm)

datum: 04-01-2022

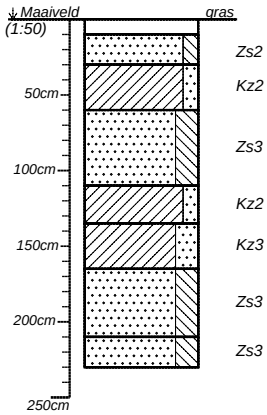

	graszode. Edelmanboor.	--
Kz3	Klei, sterk zandig. Bruin-grijs. geel gevlekt, kiezels, zandmediaan: 200µm, Ap1-horizont. Edelmanboor.	Puin zwak.
Zs3h2	Zand, sterk siltig, matig humeus. Grijs-bruin. gevlekt, kleibrokjes, kiezels, fragmeneten steenkool, Ap2-horizont. Edelmanboor.	Puin zwak.
Zs3	Zand, sterk siltig. Bruin-grijs. gevlekt, kiezels, zandmediaan 180-200µm en scherpe korrels, Ap3-horizont. Edelmanboor.	Puin zwak.
Kz2	Klei, matig zandig. Bruin-grijs. gevlekt, iets roestig, oranje zachte baksteenpuin (oud), fosfaten en fragmenten houtskool, zandmediaan. 160 µm, A1-horizont. Edelmanboor.	--
Kz1	Klei, zwak zandig. Grijs. roestvlekken, matig gerijpt, zandmediaan 160µm, C1-horizont. Edelmanboor.	--
Kz3	Klei, sterk zandig. Lichtbruin. zandmediaan 160µm, C2-horizont. Guts.	--
Kz1	Klei, zwak zandig. Lichtgrijs. schelpgruis, kalkrijk, C3-horizont. Guts.	--

Boormeester: Eric

Boring 05, coordinaten 202.061 / 445.523, maaiveldhoogte 10,13 m+NAP (230cm)

datum: 04-01-2022

	graszode. Edelmanboor.	--
Zs2	Zand, matig siltig. Grijs-geel. bruin gevlekt, grijze kleibrokjes, kiezels, Ap1-horizont. Edelmanboor.	--
Kz2	Klei, matig zandig. Grijs-bruin. gevlekt, Ap2-horizont. Edelmanboor.	Baksteenpuin sterk.
Zs3	Zand, sterk siltig. Grijs. donkergrijs gevlekt, iets kleibrokjes, stukjes aluminium. Ap3-horizont . Edelmanboor.	--
Kz2	Klei, matig zandig. Bruin. grijsbruin gevlekt, iets baksteenpikkels, fragmenten houtskool, Ap4-horizont. Edelmanboor.	--
Kz3	Klei, sterk zandig. Bruin-grijs. sterk gevlekt, fosfaatvlekken, iets oranje baksteenpuin (oud) A1-horizont. Edelmanboor.	--
Zs3	Zand, sterk siltig. Grijs-geel. gevlekt, roestvlekken, fijn schelpgruis (kalkarm), C1-horizont. Edelmanboor.	--
Zs3	Zand, sterk siltig. Lichtgrijs. iets roestvlekken, kalkarm, C2-horizont. Edelmanboor.	--

Boormeester: Eric

projectnummer *213563*	blad *2/2*	locatieadres *Hoek Pastoor Slingerstraat - Tuinstraat ong.*	
locatie *Plangebied Pastoor Slingerstraat*			
opdrachtgever *Buro Ontwerp & Omgeving*		postcode / plaats *Giesbeek*	
bureau *Hamaland Advies*		land *Nederland*	

Hamaland Advies
Adviezen op het gebied van Archeologie
Milieu & Ruimtelijke Ordening

getekend volgens NEN 5104

Rapport 5918

ACHTER DE KERK PASTOOR SLINGERSTRAAT TE GIESBEEK

M.C.J. Bot

ADC ArcheoProjecten

Achter de kerk. Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, gemeente Zevenaar

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

M.C.J. Bot

ADC ArcheoProjecten

Colofon

ADC Rapport 5918

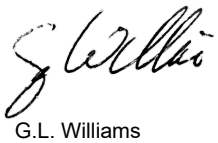
Achter de kerk. Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, gemeente Zevenaar.
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteur: M.C.J. Bot

In opdracht van: Buro Ontwerp & Omgeving

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, september 2022
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.
ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

G.L. Williams

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Nijverheidsweg-Noord 114
3812 PM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied 4
Samenvatting 5
1 Inleiding 7
1.1 Algemeen 7
1.2 Vooronderzoek 7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen 7
1.4 Opzet van het rapport 10
2 Methoden 11
3 Resultaten 13
3.1 Fysisch geografisch onderzoek 13
3.2 Sporen en structuren 15
3.3 Vondstmateriaal 16
4 Synthese 17
4.1 Algemeen 17
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen 17
5 Waardering en selectieadvies 22
5.1 Waardering 22
5.2 Selectieadvies 22
Literatuur 22
Lijst van afbeeldingen en tabellen 22
Bijlage 3.1. sporenlijst 23
Bijlage 3.2 Overzicht van de vlak- en maaiveldhoogtes 24
Verklarende woordenlijst 25
Afkortingen in de database 27

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Zevenaar
Plaats:	Giesbeek
Toponiem:	Giesbeek Pastoor Slingerstraat
Kaartblad:	40E
Coördinaten:	202.074 / 445.543
	202.010 / 445.526
	202.078 / 445.524
	202.013 / 445.498
Projectverantwoordelijke:	M.C.J. Bot
Bevoegde overheid:	Gemeente Zevenaar
Deskundige namens de bevoegde overheid:	J. Habraken (regioarcheoloog, gem. Arnhem)
Goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	Ja, geadviseerde wijzigingen zijn doorgevoerd
Archiszaaknummer:	5262184100
ADC-projectcode:	000311
Complex en ABR codering:	Geen (XXX)
Periode(n):	Nieuwe tijd
KNA versie:	4.1
Geomorfologische context:	Rivierafzettingen
NAP hoogte maaiveld:	9,28 – 10,62 m +NAP
Maximale diepte onderzoek:	8,37 – 9,68 m +NAP
Uitvoering van het veldwerk:	17 mei 2022
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal depot Gelderland

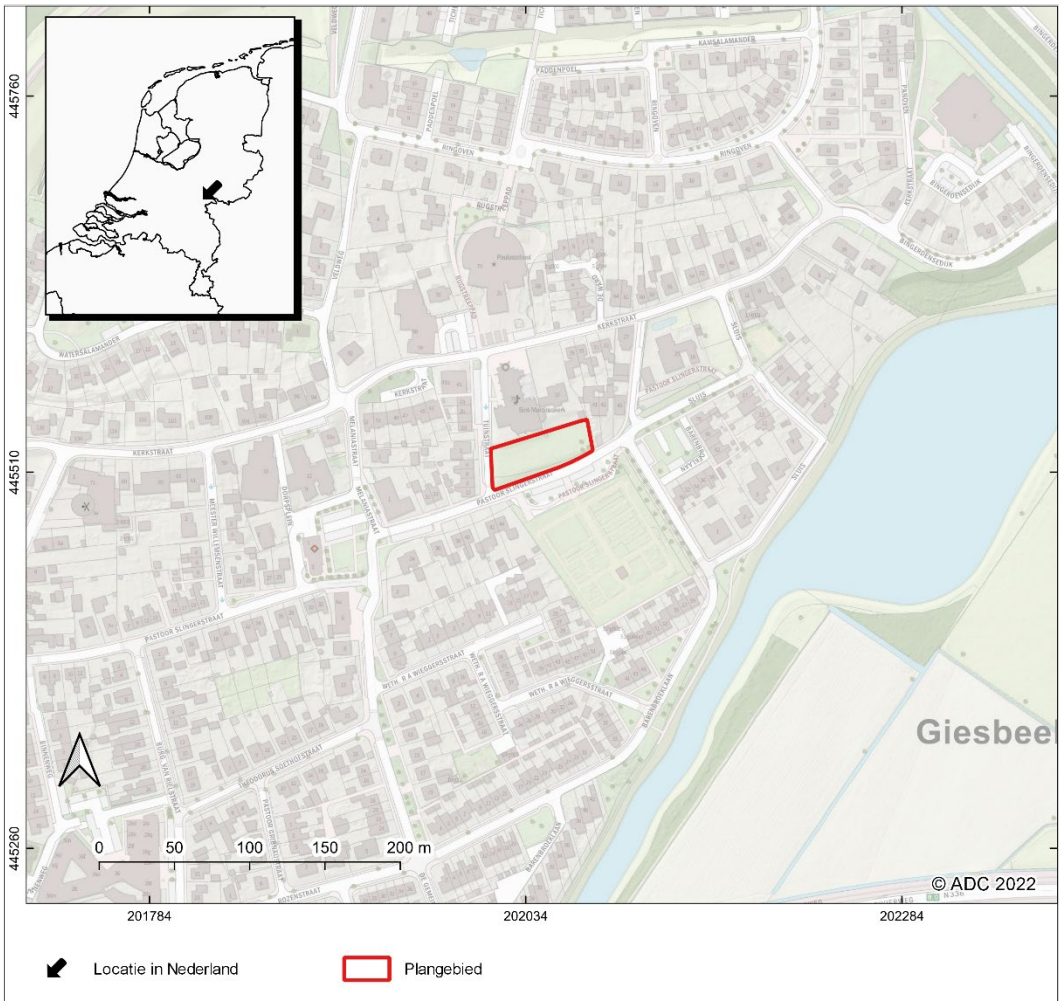
Samenvatting

Op 17 mei 2022 heeft ADC ArcheoProjecten, in opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving, een Inventariserend Vooronderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd binnen het plangebied aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek in de gemeente Zevenaar. Tijdens het onderzoek zijn twee proefsleuven aangelegd met een oppervlakte van ca. 160 m^2. Tijdens het onderzoek zijn één vondst- en drie spoornummers uitgeschreven. De vondst is een restant van een terracotta bloempot wiens aanwezigheid op het terrein samenhangt met het gebruik van het perceel als boomgaard tot het begin van de 20e eeuw. De genummerde sporen bleken bij nader onderzoek niet archeologisch te zijn. Eén spoor bleek natuurlijk in aard te zijn, een ander is verblauwing dat samenhangt met de aanwezigheid van een ketenpark dat enkele jaren op het terrein aanwezig is geweest.
Het ontbreken van duidelijke archeologische sporen of vondsten zorgt ervoor dat er geen vindplaats is die gewaardeerd kan worden. Op basis daarvan adviseert ADC ArcheoProjecten geen verder archeologisch onderzoek uit te laten voeren binnen het plangebied en deze vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Tabel 1.1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	**Afkorting**	**Tijd in jaren**	
Nieuwe tijd:	NT	1500 - heden	
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.	
Late Middeleeuwen	LME		1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME		450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.	
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.	
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.	
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.	
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.	

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

Afb. 1.1. Locatie van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Pastoor Slingerstraat (Afb. 1.1), in het kader van voorgenomen nieuwbouwplannen. In het plangebied zullen zeven woningen worden gebouwd. Vooronderzoek (zie §1.2) heeft aangetoond dat zich op deze locatie bedding- en oeverafzettingen bevinden. In de top van deze oeverafzettingen zijn in de boringen aanwijzingen gevonden die kunnen duiden op de aanwezigheid van bewoning vanaf de Volle Middeleeuwen. (Zie voor periodisering tabel 1). De voorgenomen bouwplannen zullen deze mogelijke bewoningssporen vernietigen dan wel ernstig beschadigen.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1450 m^2 en is momenteel in gebruik als grasland. Het gebied ligt in het centrum van Giesbeek en wordt begrensd door de Sint Martinus kerk in het noorden, woningen in het oosten, de openbare weg en begraafplaats in het zuiden en de openbare weg in het westen. In het gebied zijn twee proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van ca.160 m^2.

Het veldwerk is uitgevoerd tussen 17 mei 2022. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door Hamaland Advies is opgesteld.[1] Dit ontwerp is goedgekeurd door regioarcheoloog J. Habraken te Arnhem. De vondsten en bijbehorende documentatie die tijdens het IVO zijn verzameld, zijn gedeponeerd in het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Gelderland, museum het Valkenhof te Nijmegen.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: M.C.J. Bot (senior KNA archeoloog en projectverantwoordelijke), O. van Velzen (veldarcheoloog).
De wetenschappelijk begeleider was G.L. Williams. De contactpersoon bij Buro Ontwerp & Omgeving is W. van den Hoff. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door J.W. Beestman.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied Pastoor Slingerstraat is een eerste archeologische inventarisatie in het onderzoeksgebied uitgevoerd in maart 2022 door Hamaland archeologie.[2] Dit onderzoek wees uit dat er in het plangebied sprake is van een oude stroomrug van de IJssel. Enkele indicatoren[3] in de boringen gaven de onderzoekers aanleiding om stellig te concluderen dat er sprake moet zijn geweest van bewoning op de bedding- en oeverafzettingen daterend vanaf de Late Middeleeuwen. Op basis hiervan is geadviseerd dat er verder archeologisch onderzoek in de vorm van proefsleuven moest worden uitgevoerd om de aanwezigheid en behoudenswaardigheid van de eventuele vindplaats(en) vast te stellen. De bevoegd overheid, de gemeente Zevenaar, heeft dit advies overgenomen.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen.

[1] Bosman, 2022, goedgekeurd: 14-04-2022
[2] Bakker et al. 2022.
[3] Bakker et al. 2022, 25. De aard van deze indicatoren wordt echter niet beschreven.

De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

Bodemopbouw en landschap

1. Hoe is de opbouw van het profiel (lithologische laagopeenvolging en bodemhorizonten)?
2. Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?
3. Welke hydromorfe kenmerken zijn in het profiel aanwezig (sporen van oxidatie en reductie) en op welke diepte(n)?
4. Welke lagen/bodemhorizonten zijn kalkrijk, kalkarm of kalkloos? Wat is de grondwaterstand en de grondwatertrap ter plaatse?
5. Welke lagen/bodemhorizonten bevatten organische resten (plantenresten, dierresten)?
6. Zijn er, gelet op de lokale lithologie, bodems en hydrologie, *onverbrande* dierlijke en plantaardige resten te verwachten? Zo ja, in welke context(en)?
7. Zijn er sedimentiefases te onderscheiden in het profiel? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan? Wat is de geschatte datering? Heeft tussen de onderscheiden fases van sedimentatie bodemvorming plaats gevonden?
8. Is er sprake van processen van bodemvorming, erosie, laterale verplaatsing, afdekking?
9. Is er sprake van processen van vernatting (gley, veenvorming) en/of verdroging (eventueel verstuiving?
10. In welke mate en waar is de bodem in het plangebied verstoord?

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

Indien het onderzoek geen archeologische resten oplevert of categoraal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse diffuus verspreide vondsten), welke verklaring is hiervoor te geven? Is er sprake van :

- (Sub)recente verstoring en postdepositionele processen?
- Beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, methodische, technische, logistieke of personele beperkingen, weersomstandigheden, terreinomstandigheden (zoals huidig gebruik)?
- Afwezigheid van bewoning en/of intensief landgebruik?
- Een combinatie van genoemde factoren?

Indien het onderzoek wel archeologische resten heeft opgeleverd:

11. Is er sprake van loopvlakken, ophogingslagen of cultuurlagen?
12. Welke archeologische lagen zijn in het profiel te onderscheiden en wat is de diepte, dikte, textuur en vulling?
13. Welke sporen zijn te onderscheiden en wat is de vorm, diepte, lengte, breedte, textuur, kleur, vulling?
14. Hoe is de horizontale en verticale spreiding van sporen en wat is hun samenhang?
15. In welke mate zijn lagen en sporen op vlakken te koppelen aan lagen in de profielen? Wat zijn de ingravingsniveaus?
16. Hoe is de stratigrafie in antropogene zin? Zijn er meerdere sporenniveaus aanwezig, m.a.w. moeten er meerdere vlakken op verschillende dieptes worden aangelegd en gedocumenteerd om alle periodes inzichtelijk te krijgen? Zo ja op welke diepte bevinden zich deze niveaus en welke periodes zitten op welke niveaus?
17. Zijn begrenzingen van het sporencomplex vast te stellen?
18. Wat is de aard en/of de functie en conservering van de sporen?
19. Wat is de relatieve en/of absolute datering van de sporen en spoorniveaus en waarop is de datering gebaseerd?
20. Zijn er (delen van) structuren te onderscheiden? Zo ja,
    a. Van welk soort (mogelijke) structuren?
    b. Welke (mogelijke) delen?
    c. Wat is de relatieve en/of absolute datering van de structuren?
    d. Waarop is/zijn de datering(en) gebaseerd?
    e. Is er bij steenbouw sprake van hergebruikt bouwmateriaal?
21. Is er sprake van perifere en centrale zones?
22. Indien er geen of weinig paalsporen zijn: in welke mate kan er sprake zijn van bouwmethoden die geen of weinig sporen hebben nagelaten en is dat af te leiden uit vondsten of andere sporen?

23. Welke fasering (relatieve en absolute datering) is in de vindplaats aan te brengen?
24. Indien graven worden gevonden:
    a. Is sprake van enkele individuele graven of een groter grafveld?
    b. Wat kan worden gezegd over de locaties van begravingen ten opzichte van gelijktijdige en niet gelijktijdige bewoning (indien dateringen dit mogelijk maken)?
    c. Welke vorm van begraving is gevolgd (crematie/inhumatie)?
    d. Is er sprake van randstructuren?
    e. Is er sprake van bijgiften?

Vondsten en paleo-ecologische resten

25. Welke mobiele vondsten zijn gedaan?
    a. Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten?
    b. Wat is de datering van de vondsten en waarop is de datering gebaseerd?
26. In welke mate bevinden vondsten zich in primaire positie/gesloten context en in welke mate gaat het om vondsten zonder context?
27. Welke conclusies zijn te trekken uit de fragmentatiegraad en de mate van conservering of verwering van vondsten?
28. Wat is de vondstdichtheid (aantal scherven per m²) per vlak, per werkput en in het geheel? Zijn er plaatsen aan te wijzen met een opvallend grote vondstconcentratie en wat is de samenstelling ervan?
29. In welke mate dragen de mobiele vondsten bij aan de datering van lagen, sporen, structuren?
30. Is er sprake van (kennelijk) intentionele deposities?
31. Hoe zijn de verhoudingen tussen lokaal of in de nabijheid gewonnen of geproduceerd materiaal en importmateriaal?
32. Wat is de aard en conservering van paleo-ecologische resten? In welke mate en in welke context worden ze aangetroffen? Welke betekenis ontlenen zij of kunnen zij geven aan deze context? In welke mate kunnen ze bijdragen aan de datering van sporen, lagen, structuren? Welke informatie kunnen zij geven over landschap en vegetatie (voorafgaand, tijdens en/of na bewoningsfase), voedseleconomie, verwerving en toepassing van organisch materiaal e.d.?

Waardebepaling

33. In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?
34. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het deelgebied?
35. Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen resten? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het deelgebied?
36. Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?
37. Welke waarde is er samenvattend te geven aan het deelgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde. Maak daartoe gebruik van VSO6 (KNA-protocol 4003) en bijlage IV – waarderen van vindplaatsen. Maak tevens gebruik van de Kennisagenda “Veluwe”.
38. Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van deze vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen

39. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?
40. In welke mate heeft dit onderzoek bij kunnen dragen aan de Kennisagenda’s? In welke mate heeft dit onderzoek in een datalacune kunnen voorzien? Hoe is het kennisrendement te omschrijven?

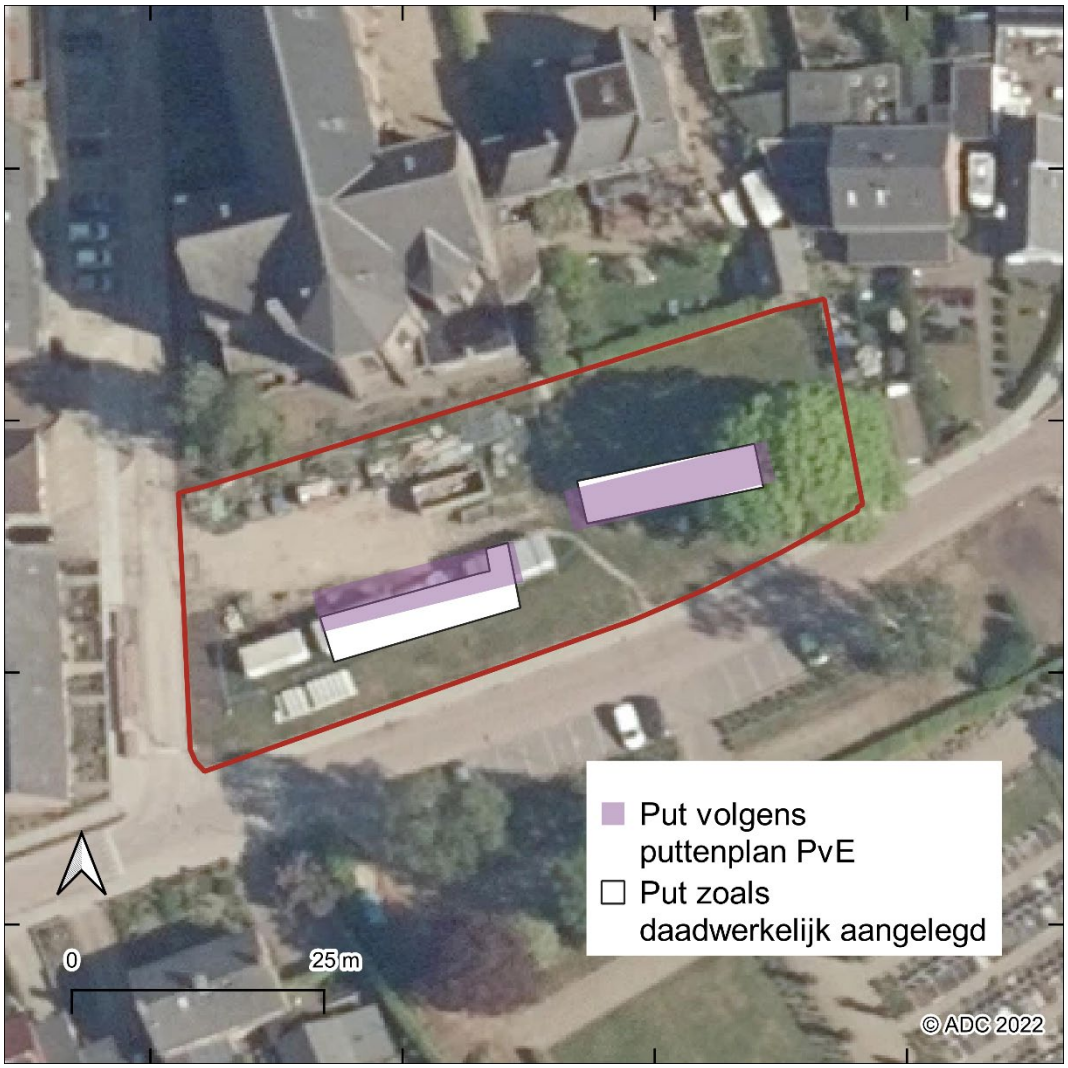
41. In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?
42. Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud of verder onderzoek vanuit AMZ-perspectief gewenst?
43. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen dit deelgebied als in aangrenzende of naburige percelen?

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 4.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden.
Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. Vervolgens zullen de verschillende deelonderzoeken aan de orde komen. De auteurs staan telkens bij de betreffende hoofdstukken vermeld. Allereerst worden in hoofdstuk 3 de resultaten besproken. Vervolgens zal in hoofdstuk 4 het beantwoorden van de onderzoeksvragen volgen. Afsluitend wordt in hoofdstuk 5 de waardering en het selectieadvies gegeven.

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 4.1 en het PvE.[4] Tijdens het IVO zijn twee proefsleuven (of putten) aangelegd. De ligging van deze proefsleuven was vooraf in het PvE vastgesteld op basis van de voorgenomen bouwblok locaties, waarbij deze een afmeting van 4 x 25 m zouden hebben en een oost – west oriëntatie. Echter was het tijdens het uitvoeren van het onderzoek noodzakelijk de proefsleuven iets te verplaatst in verband met de situatie ter plaatsen (Afb. 2.1). Proefsleuf 1 (meest oostelijk) is enkele meters richting het westen verplaatst omdat de meest oostelijke zijde ver binnen de kruin van een op het terrein aanwezige boom lag, de laatste meter aan de westzijde kon door de aanwezigheid van een huisaansluiting voor drinkwater niet worden aangelegd. Proefsleuf 2 (meest westelijke) is enkele meters naar het zuiden verplaatst omdat op de oorspronkelijke locatie over de gehele lengte van de sleuf direct over het midden een hemelwaterriool van PVC aanwezig was.

Afb. 2.1. Positie van de proefsleuven volgens het puttenplan en de daadwerkelijk aangelegde locatie.

De vlakken zijn machinaal aangelegd met een machine met een gladde bak. Grondsporen zijn direct ingekrast. Vondsten zijn op de locatie van aantreffen ingemeten als puntvondst. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en digitaal getekend met de GPS, waarbij om de 5 m een waterpas-hoogte is bepaald. Alle coupes zijn gefotografeerd en gedocumenteerd. Het restant van de

[4] Bosman 2022.

gecoupeerde sporen is vervolgens met de schep of troffel. Er is gekozen om alle sporen te couperen en af te werken omdat het een zeer laag aantal betreft.

In het PvE werd vastgesteld dat er gewerkt moest worden in twee vlakken, één in de top van de “cultuurlaag” en één er onder, omdat er geen sporen of vondsten in de top van de “cultuurlaag” zijn aangetroffen is na het inmeten en documenteren hiervan direct door verdiept naar een tweede vlak. Tijdens het aanleggen van het diepste vlak werd een putprofiel aangelegd. Het putprofiel is gefotografeerd en getekend (op schaal 1:20) en vervolgens beschreven door een senior KNA archeoloog met ruime ervaring in de regio. In afwijking van het PvE zijn de profielkolommen minimaal 1 m breed en zo hoog als de put diepte, in plaats van slechts 1 x 0,5 m.

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

Algemeen
Het plangebied ligt in het Gelders rivierengebied, meer precies in het stroomdal van de (Gelderse) IJssel, een relatief jonge rivier. Aan de basis van dit jonge rivierenlandschap liggen veel oudere, pleistocene afzettingen. Gedurende het Pleniglaciaal (een koude periode, globaal 73.000-14.500 jaar geleden) gedroeg de Rijn zich als een vlechtend systeem. Binnen een brede dalvlakte werden door het Rijnsysteem heterogene pakketten (grof) zand en grind afgezet. Karakteristiek voor vlechtende riviersystemen is het complexe stelsel van ondiepe geulen die de langgerekte zand- en grindbanken omsluiten. Deze afzettingen, die ook de ondergrond van het plangebied vormen, worden gerekend tot de afzettingen van *Kreftenheye-IV*.[5]

Op het koude Pleniglaciaal volgde een relatief korte periode, het Laat Glaciaal (ca. 14.500-11.500 jaar geleden), waarin warme en koude fasen elkaar afwisselden. Tijdens de warme fasen concentreerde de afvoer zich in enkele meanderende hoofdgeulen die zich insneden in de onderliggende riviervlakte. Alleen bij hoge waterstanden overstroomde de hoger gelegen, oude riviervlakte (Laagterras), waarbij een stevige, zandige (kom)klei werd afgezet (Laag van Wijchen).[6] Lithostratigrafisch worden de pleistocene afzettingen gerekend tot de *Formatie van Kreftenheye*.[7] Plaatselijk kunnen zandopduikingen van (dekzand of) lokaal verstoven zanden aanwezig zijn op de pleistocene rivierafzettingen. Het dekzand wordt lithostratigrafisch gerekend tot de Laagpakket van Delwijnen (Formatie van Boxtel).[8]

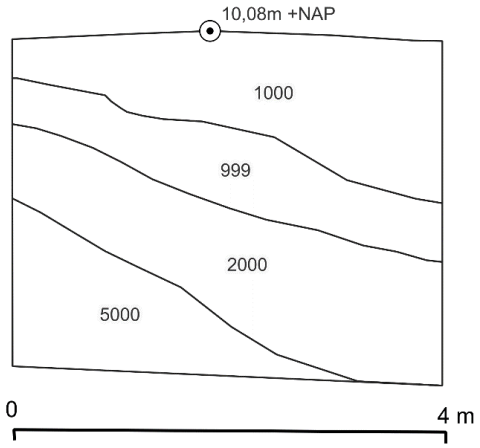
De klimaatsverandering die rond 10.000 jaar geleden inzette, zorgde aan het begin van het Holoceen voor een snelle stijging van de zeespiegel en een vernatting van het pleistocene landschap. De vlechtende systemen kregen een blijvend meanderend rivierpatroon en de riviervlakte raakte vanuit het kustgebied geleidelijk opgevuld met sediment. Dit proces begon in het kustgebied en schoof in de loop van de tijd steeds verder oostwaarts.

In de omgeving van het plangebied bleef de Rijn zich tot ver in het Holoceen insnijden in de onderliggende pleistocene (rivier)afzettingen. De afzettingen van de vlechtende rivieren vormden daardoor terrassen die boven de actieve rivieren uitstaken en vrijwel niet overstroomd werden. Pas rond 3000 jaar geleden veranderde de Rijn in de omgeving van het plangebied van een insnijdend naar een accumulerend riviersysteem. Dit wil zeggen dat de rivier zich vanaf het begin van het de Late Bronstijd niet meer insneed in de pleistocene ondergrond, maar dat zand en klei werden afgezet binnen de meandergordel.[9] In de *rivierbeddingen* werd hoofdzakelijk (grof)zandig materiaal afgezet. Bij hoog water bezonk vlak buiten de geul het zwaardere (zandige) materiaal, terwijl het lichtere (kleiige) sediment verder van de rivier werd afgezet. Eeuwenlange herhaling van deze sedimentatieprocessen, zorgde voor de vorming van langgerekte, hoger gelegen *oeverwallen* langs de randen van rivier. In de aangrenzende terrasvlakte, buiten de meandergordel, werden bij overstromingen de fijnste sedimentdeeltjes (komklei) afgezet. Bij een doorbraak of overstroming van een oeverwal, ontstonden geultjes die naar het lager gelegen komgebied stroomden, zogenaamde crevasses. In en langs deze geultjes vond sedimentatie van zand en klei plaats. In de Late Middeleeuwen werden de rivieren bedijkt en overstroomde de omgeving van het plangebied alleen bij dijkdoorbraken. Lithostratigrafisch worden de holocene rivierafzettingen gerekend tot de *Formatie van Echteld*.[10]

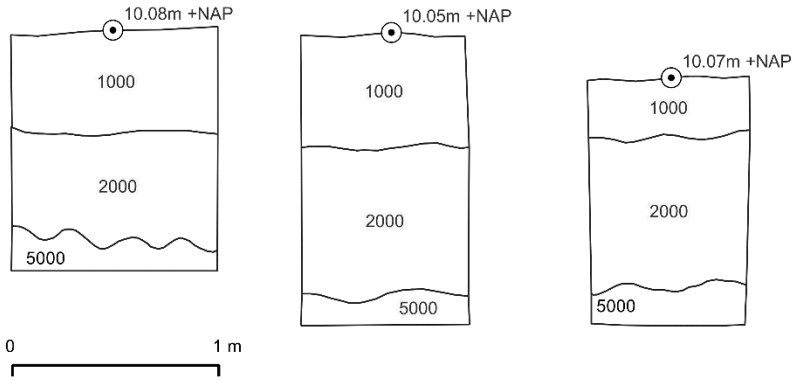
[5] Berendsen 1998.
[6] Törnqvist *et al.* 1994.
[7] Busschers & Weerts 2003.
[8] Schokker *et al.* 2005.
[9] Willemse *et al.* 2009.
[10] Weerts & Busschers 2003.

Loop van de IJssel
In het Vroeg-Pleniglaciaal stroomde de Rijn noordelijk van Montferland - globaal via het dal van de huidige Oude IJssel - en vervolgens naar het (zuid)westen. Met het ontstaan van de opening tussen de stuwwallen van Arnhem en Nijmegen (de Gelderse Poort) in het Midden Pleniglaciaal verliet de Rijn deze noordelijke loop en volgde ze min of meer de huidige, westelijk Rijnloop. De verlaten Rijnloop noordelijk om het Montferland bleef als lokale stroom en overloop voor de hoofdtak van de Rijn fungeren: de Oude IJssel. In de omgeving van Arnhem waterde de Oude IJssel af op de hoofdtak van de Rijn. Dat betekende dat de Oude IJssel ter hoogte van het plangebied dus van oost naar west stroomde.

Bodemopbouw
Tijdens het onderzoek zijn vier profielkolommen gedocumenteerd. Eén in proefsleuf 1 en drie in proefsleuf 2. Door een breuk in de aanwezige waterleiding konden er niet meer profielen in proefsleuf 1 gedocumenteerd worden. Op basis van de gedocumenteerde profielkommen wordt de bodemopbouw binnen het plangebied beschreven vanaf de basis.
De basis wordt gevormd door een grijsbruin matig grof sterk siltig klei met hierin roestbandjes en vlekken, S5.000, dat is geïnterpreteerd als een beddingafzetting. Hierop is een pakket van donkergrijsbruin iets siltige klei met hierin naar de top een groter wordende hoeveelheid inmenging van baksteen en houtskool, S2.000, geïnterpreteerd als een oeverafzetting. Het geheel wordt afgedekt door een dunnen bouwvoor. In de meest oostelijke zijde van proefsleuf 1 is op S2.000 echter een ca. 20 tot 30 cm dik pakket puin aanwezig, vermoedelijk van de hier ooit aanwezige bebouwing. Aan deze zijde is ook goed duidelijk dat er een sterk verval in oorspronkelijke hoogte bestond in het plangebied. Het pakket beddingafzetting ligt hier in het noordelijke deel van de proefsleuf ruim 40 tot 50 cm hoger dan in de zuidelijke zijde.

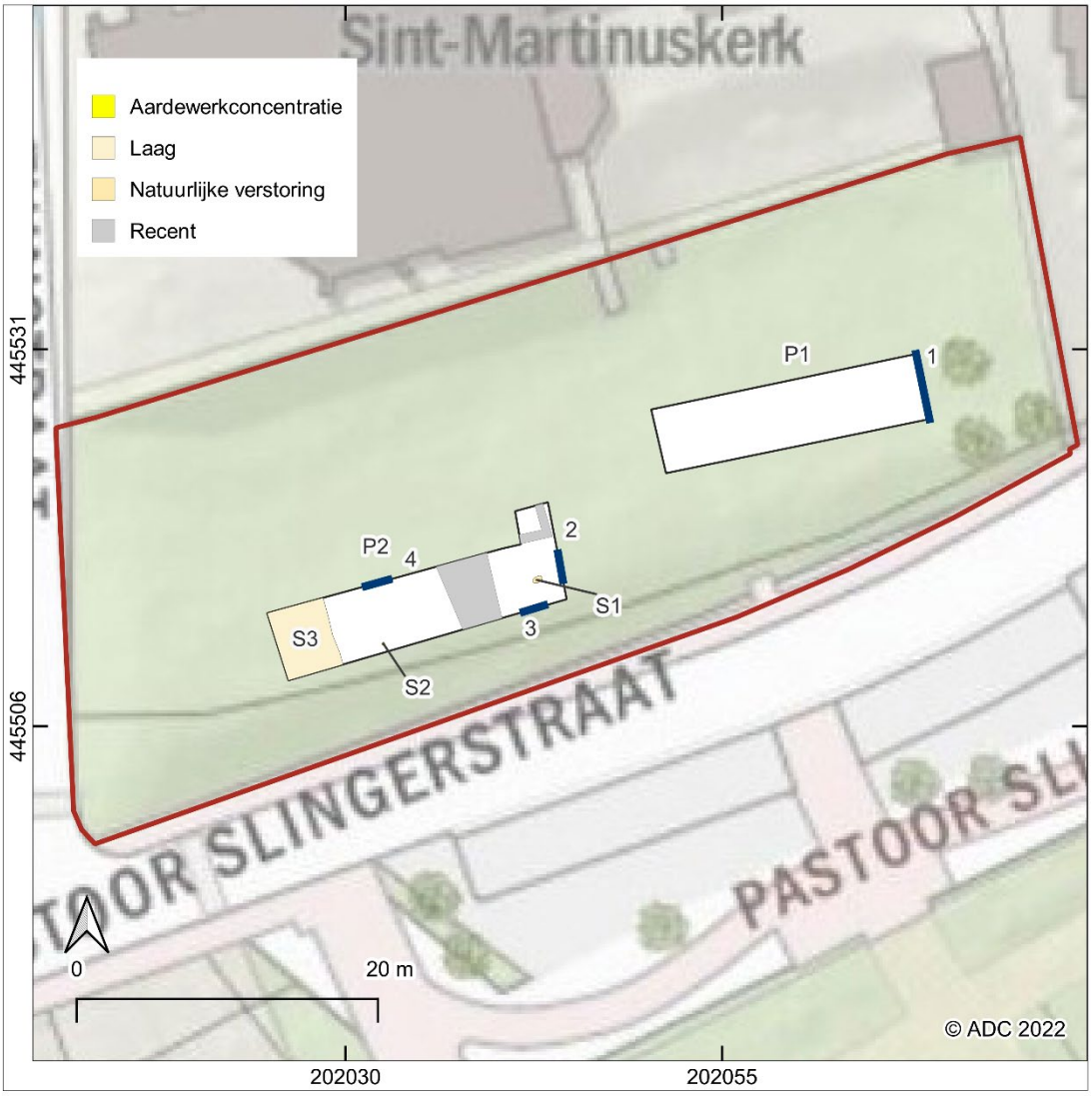
Afb. 3.1. Digitale profielkolom uit proefsleuf 1.

Afb. 3.2. Digitale profielkolommen uit proefsleuf 2.

3.2 Sporen en structuren

Tijdens het onderzoek is in slechts één van de twee proefsleuven sporen aangetroffen, te weten in proefsleuf 2. Hier zijn twee prominente verstoringen aanwezig, één voor een PVC hemelwaterafvoer en één voor de gasleiding die van de straat naar de kerk loopt. Daarnaast zijn nog 3 sporen aangetroffen die een spoornummer hebben meegekregen. S1 leek in eerste instantie op het vlak een kuil te zijn, maar bij het couperen bleek deze een dusdanig vage en slecht afgetekende vorm te hebben met duidelijke wortelwerking dat het hier om een natuurlijke verstoring ging. S2 is een concentratie aardewerk, die samen de resten van een terracotta bloempot vormen. Als laatste is S3 een strook verblauwde grond in het westen van de proefsleuf, dit fenomeen zou echter te maken kunnen hebben met verblauwing van de bodem door het ketenpark dat hier langeretijd aanwezig is geweest.

Afb. 3.3. Overzicht van de sporen in de proefsleuven.

Tabel 3.1. Overzicht van de afmetingen en vlakhoogtes van de proefsleuven.

Putnr	Lengte (m)	Breedte (m)	Vlakhoogte (m +NAP)	Maaiveldhoogte (m +NAP)
1	18	4,3	8,38 – 8,61	10,08 – 10,03
2	19,2	4,7	8,8 – 9,7	10,09 – 10,05

3.3 Vondstmateriaal

Het onderzoek heeft 1 vondst opgeleverd, vondstnummer 1 uit spoor 2. Het betreft een deel van een terracotta bloempot. Deze proefsleuf is gelegen binnen het plangebied dat in de 19^{e} eeuw deel uitmaakte van een perceel dat in gebruik was als boomgaard. De bloempot zal met dit gebruik samenhangen.

4 Synthese

4.1 Algemeen

De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, kunnen op basis van het huidige onderzoek worden aangepast. Op basis van de resultaten van het bureau- en booronderzoek was er een hoge verwachting op de aanwezigheid van archeologische resten uit de Volle Middeleeuwen en jonger. Oudere resten konden wel aanwezig zijn mits deze niet waren weg ge-erodeerd door de werking van de IJssel. In de boringen werd een cultuurlaag aangeduid die onder een ophogingspakket aanwezig is waarin of waar vlak onder bewoningssporen aanwezig kunnen zijn.
Tijdens het onderhavige onderzoek zijn echter geen sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van bewoning binnen het plangebied voorafgaand aan de bebouwing in de 19e eeuw. De resten van de gebouwen uit deze periode zijn als een laag puin in proefsleuf 1 aangetroffen. Andere sporen dan dit zijn in deze proefsleuf niet gezien. Ook de duidelijke en sterke overgang tussen de ophogingslaag en deze cultuurlaag is in de profielen niet waargenomen. In de aangelegde profielen is echter slechts op de hoeveelheid insluitsels een waarneembaar verschil te zien in het kleipakket, op basis van kleur en textuur was deze overgang nauwelijks waar te nemen. De potentiële cultuurlaag zelf is slechts enkele centimeters dik aanwezig in de bodem.

Het huidige onderzoek heeft geen *consequenties voor de verwachtingskaart en de daaraan gekoppelde beleidsadvieskaart.*

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

Bodemopbouw en landschap

1. Hoe is de opbouw van het profiel (lithologische laagopeenvolging en bodemhorizonten)?

   De basis van het profiel bestaat uit een grijsgeel zandig klei met roestplekken, geïnterpreteerd als beddingafzetting. Hierop liggen een aantal kleipakketten die enkel op basis van de mate van inclusie van puin van elkaar te onderscheiden zijn, geïnterpreteerd als oeverwalafzettingen. Hierop is in het zuidoostelijke deel van het plangebied een laag grof puin aanwezig, vermoedelijke van de sloop van de hier ooit in de 19e en vroege 20e eeuw aanwezige bebouwing dat is gebruikt om het terrein enigszins te egaliseren. Het geheel wordt over het hele terrein afgedekt door een dunne bouwvoor.

2. Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?

   Er zijn in de profielen geen aanwijzingen gevonden die kunnen duiden op een maaiveld niveau uit het verleden. Slechts in proefsleuf 1, waar aan de oostzijde een relatief dik puinpakket aanwezig is onder het bestaande maaiveld lijkt sprake te zijn van een duidelijk aanwijsbaar lager maaiveld niveau. Het is echter verre van zeker of de onderzijde van het puinpakket daadwerkelijk het oude maaiveld niveau is of dat men voordat het puin werd aangebracht eerst nog getracht heeft om te egaliseren of dat er werd afgegraven. Wat in deze proefsleuf echter zeer duidelijk is, is het sterk schuine verval van de natuurlijke ondergrond die aan de noordzijde van de sleuf ruim 50 cm hoger ligt dan in de zuidelijke zijde. Een verval dat er in het verleden waarschijnlijk voor zorgde dat men hier minder snel zou gaan wonen maar eerder het land gebruikte voor het houden van vee of, zoals bekend uit de 19e eeuw, voor het bestieren van een boomgaard of akker.

3. Welke hydromorfe kenmerken zijn in het profiel aanwezig (sporen van oxidatie en reductie) en op welke diepte(n)?

   Slechts op één plek is duidelijk sprake van verblauwing van de grondlaag. Dit is aan de meest westelijke zijde van proefsleuf 2. Of deze verblauwing samenhangt met het hier voor langere tijd aanwezige ketenpark is onduidelijk. Daarnaast zijn er in de beddingafzettingen duidelijke sporen van oxidatie in de vorm van roestbandjes aanwezig. De bovenste kleilagen zijn eveneens onderhevig aan oxidatie en kleuren alle bruin.

4. Welke lagen/bodemhorizonten zijn kalkrijk, kalkarm of kalkloos? Wat is de grondwaterstand en de grondwatertrap ter plaatse?

   Grondwater is tijdens het onderhavige onderzoek niet aangetroffen daarom wordt voor het beantwoorden van deze vraag teruggegrepen op de digitale grondwaterkaart. Hierop is geen informatie beschikbaar voor het grootste deel van Giesbeek. Echter kan de grondwatertrap worden geëxtrapoleerd vanuit de nabije omgeving van het plangebied, waar de grondwatertrap IVc is, met een gemiddelde hoogste grondwaterstand van hoger dan 80 -mv en een laagste van 80 tot 1,2 m -mv. Gezin de relatief lang aanhoudende droogte van de afgelopen tijd zal de grondwaterstand hierdoor echter ook lagere maximum en minimum standen hebben. Hiervoor zal echter grondwatermonitoring moeten plaatsvinden, wat buiten de scope van het onderhavige onderzoek valt.

5. Welke lagen/bodemhorizonten bevatten organische resten (plantenresten, dierresten)?

   Er zijn tijdens het onderhavige onderzoek geen aanwijzingen voor met het blote oog waarneembare dierlijke resten aangetroffen. Dit houdt echter niet in dat er geen microscopische dierenresten zoals insectenschildjes of schelpjes in de bodemlagen aanwezig zijn.
   In de hoogste delen van de bodemlagen zijn sporen van plantengroei duidelijk zichtbaar en met name in de bodem bij proefsleuf 2 zijn vooral boomwortels prominent zichtbaar tot op een diep niveau. Hier is tijdens het onderzoek nog een onder het maaiveld aanwezige boomstobbe verwijderd. Gezien de ligging van deze sleuf, binnen een perceel dat tot in de 20^{e} eeuw dienst deed als boomgaard is dit echter niet verwonderlijk.

6. Zijn er, gelet op de lokale lithologie, bodems en hydrologie, *onverbrande* dierlijke en plantaardige resten te verwachten? Zo ja, in welke context(en)?

   De hier aanwezige bodemsoort leent zich, gezien de hoge grondwaterstand en het hoge gehalte aan klei, uitstekend voor de conservering van onverbrande organische materialen. Indien er sporen aanwezig zouden zijn zouden met name de dieper reikende, zoals kuilen en waterputten hiervoor duidelijk in aanmerking komen als bron van deze vondstmaterialen. Het ontbreken van sporen binnen de onderzochte proefsleuven temperen echter de verwachting op het aantreffen van deze materialen in archeologische contexten en ligt het meer voor de hand dat deze te vinden zullen zijn in de oever- en beddingafzettingen die binnen het plangebied aanwezig zijn.

7. Zijn er sedimentiefases te onderscheiden in het profiel? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan? Wat is de geschatte datering? Heeft tussen de onderscheiden fases van sedimentatie bodemvorming plaats gevonden?

   Er is een duidelijk onderscheid te maken in de afzettingspakketten. De basis wordt gevormd door een grijsgeel kleiig zand pakket met roestvlekken dat is geïnterpreteerd als bedding-afzetting. Hierop is een pakket klei afgezet met meer en mindere mate van bijgemengd materiaal, dat is geïnterpreteerd als oeverwalafzetting. De datering van deze afzettingen zijn niet bekend daar er geen vondstmaterialen in aanwezig zijn. Echter is bekend dat de IJsselse stroomgordel waarop het plangebied gelegen is tussen 250 en 1200 n. Chr. actief was. Er is echter geen duidelijke fasering van de afzettingen aan te duiden.

8. Is er sprake van processen van bodemvorming, erosie, laterale verplaatsing, afdekking?

   De bodem laat in de profielen duidelijk zien dat er in het verleden ophoging heeft plaatsgevonden. Daarnaast ken het terrein ook nu nog een redelijk sterk verval met een maaiveld hoogte van ca. 10,6 m +NAP in het noordoosten en 9,3 m +NAP in het zuidwesten, dat goed zichtbaar is ter plaatsen.

9. Is er sprake van processen van vernatting (gley, veenvorming) en/of verdroging (eventueel verstuiving?

   Vanaf het begin van de aanleg van de proefsleuven is duidelijk dat door de relatieve droogte van de laatste maanden de bovengrond sterk verdroogd is. Op een dieper niveau is hier echter vrijwel niets van te merken.

10. In welke mate en waar is de bodem in het plangebied verstoord?

    Tijdens het onderhavige onderzoek zijn in de aangelegde proefsleuven enkele verstoringen aangetroffen waarbij het aantal in proefsleuf 2 het hoogst ligt. Hier zijn een hemelwaterafvoerriool van PVC en een gasleiding in de bodem aanwezig. Het PVC riool loopt over de gehele lengte van de aangelegde proefsleuf richting het westen en zal tot aan de stoep ten westen van het plangebied doorlopen om daar ergens op het schoonwaterriool aan te sluiten. Tevens ligt het riool richting de kerk en zal daar als ringriool rond de kerk verder gaan waarop de diverse dakgoten lozen of is rechtstreeks op de hemelwaterafvoer aan deze zijde van de kerk aangesloten. De gasleiding ligt van noord naar zuid en zal op de gasaansluiting van de kerk aflopen.
    Ook in proefsleuf 1 is echter sprake van verstoring door een aanwezige leiding. Hier ligt vrijwel tegen de westelijke begrenzing een huisaansluiting die naar het woonhuis ten noorden van het plangebied loopt. Daarnaast is in proefsleuf 1 vrijwel direct onder de bouwvoor een aanzienlijke puinlaag met grote brokken baksteen en mortel aanwezig. Of het hier verstoorde grond of slooppuin van het hier ooit in de 19^{e} eeuw aanwezige gebouw is, kan uit de resultaten van het proefsleuvenonderzoek niet worden geconcludeerd. Het lijkt er in ieder geval sterk op dat men dit materiaal heeft ingezet om het terrein enigszins te egaliseren, hoewel het ook nu nog een vrij sterk verval kent.

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten
Indien het onderzoek geen archeologische resten oplevert of categoraal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse diffuus verspreide vondsten), welke verklaring is hiervoor te geven? Is er sprake van :
- (Sub)recente verstoring en postdepositionele processen?
- Beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, methodische, technische, logistieke of personele beperkingen, weersomstandigheden, terreinomstandigheden (zoals huidig gebruik)?
- Afwezigheid van bewoning en/of intensief landgebruik?
- Een combinatie van genoemde factoren?

Tijdens het onderhavige onderzoek is buiten een aantal ingegraven leidingen één spoor aangetroffen. Bij het couperen bleek deze echter natuurlijk in aard. Ook werd slechts één vondst aangetroffen, delen van een terracotta bloempot, die zeer waarschijnlijk samenhangt met het gebruik van het terrein als boomgaard. De afwezigheid van sporen kan op basis van de profielen echter niet worden verklaard door verstoring, of ten minste er zijn geen zichtbare aanwijzingen in de profielen die wijzen op sterke verstoring van de natuurlijke lagen waarop bewoningssporen zichtbaar zouden zijn. In de 19^{e} eeuw bestaat het terrein uit twee percelen. Het oostelijke perceel is bebouwd met een huis, het westelijke perceel is in gebruik als boomgaard. Mogelijke gaat dit gebruik van het terrein als boomgaard en landbouwgrond terug tot in de Middeleeuwen waarbij er niet of nauwelijks activiteiten plaatsvonden die zijn neerslag kende in de bodem. Traditioneel gezien zou het terrein rond een kerk in gebruik zijn geweest als kerkhof maar gezien de geschiedenis van het kerkgebouw en de vrij jonge datering hiervan is dat hier niet aan de orde.

Een andere verklaring voor het ontbreken van archeologische resten binnen de proefsleuven is het redelijk grote verval in hoogte van het terrein. Dit verval resulteert in een terrein dat sterk afhelt en daardoor zeer onpraktisch te bewonen is zonder veel voorbereidend ophogingswerk.

Onderzoeksvragen 11 tot en met 38 hebben betrekking op een eventueel aanwezige vindplaats, vondsten en de waardering hiervan. Aangezien tijdens het onderhavige onderzoek geen vindplaats is aangetroffen en het aantal vondsten categoriaal beperkt is kunnen de vragen die hier betrekking op hebben niet worden beantwoord. Hetzelfde geldt voor het opstellen van een waardering, hiervoor dient ten minste de aanwezigheid van een vindplaats te zijn vastgesteld om de vragen hierover te kunnen beantwoorden.

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen

39. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?

    Tijdens het onderhavige onderzoek is de aanwezigheid van een vindplaats binnen het plangebied niet vastgesteld. Binnen het onderzochte deel van het plangebied zijn geen archeologische sporen aangetroffen en slechts één redelijk recente vondst. De verwachting voor het aantreffen van archeologische resten is dan ook niet meer dan dat. Deze verwachting is gebaseerd op de resultaten van het booronderzoek die heeft aangetoond dat het plangebied een intacte bodemopbouw kent. Op basis hiervan is er een redelijke kans dat eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem dan ook intact aanwezig zullen zijn. Het onderhavige onderzoek heeft aangetoond dat de bodem binnen het plangebied inderdaad relatief onverstoord is. Er zijn echter op de locatie van de aangelegde proefsleuven geen aanwijzingen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen.

40. In welke mate heeft dit onderzoek bij kunnen dragen aan de Kennisagenda's? In welke mate heeft dit onderzoek in een datalacune kunnen voorzien? Hoe is het kennisrendement te omschrijven?

    Deze vraag is op basis van de onderzoeksresultaten niet nader te beantwoorden.

41. In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?

    De gehanteerde strategie en methode volgt het stramien zoals deze in de AMZ cyclus en de KNA zijn vastgelegd. Op basis van het bureauonderzoek en verkennende boringen alleen kan slechts worden vastgesteld of de bodem in het plangebied geschikt is om mogelijk archeologische resten te herbergen. Hierbij gebeurt dit dan voornamelijk op basis van het bekende historische gebruik in het geval van het bureauonderzoek en of de bodem al dan niet onverstoord is bij een booronderzoek. Hiermee is enkel bij duidelijke aanwijzingen in de boringen voor grootschalige verstoring een gegronde aanname te maken dat er geen of zeer weinig archeologische waarden in de bodem aanwezig zullen zijn.
    Tijdens het vooronderzoek kon echter worden vastgesteld dat er, op de plekken waar is geboord, geen sprake is van recente verstoring van de bodem. De waargenomen bodemopbouw wees erop dat de kans zeer aannemelijk was dat er sprake zou zijn van aanwezige archeologische resten. De enige manier om de conclusie van het vooronderzoek dan te kunnen toetsen is door op selectieve locaties op te graven middels proefsleuven. De proefsleuven hebben aangetoond dat ondanks een intact bodemprofiel geen sprake is van de aanwezigheid van archeologische resten.
    Hoewel in het PvE een vooraf vastgelegd puttenplan is opgesteld moest daar tijdens het veldwerk vanwege een aantal redenen van worden afgeweken. Eén van de putten lag deels in de kroon van een grote boom die op het terrein aanwezig is, gezien deze nog blijft staan en daarnaast ook vergunningsplichtig is voor verwijdering is het graven op de locatie

waar watervoerende hoofdwortels aanwezig zijn niet aan te raden. Om deze reden is de proefsleuf daarom enkele meters richting het zuiden verplaatst.
Proefsleuf 2 is vanwege de aanwezigheid van een over de volledige lengte van de voorgestelde proefsleuf aanwezige hemelwaterafvoerriool enkele meters naar het zuiden verplaatst zodat de verstoring niet het zicht op mogelijk aanwezige archeologische resten zou belemmeren.

42. Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud of verder onderzoek vanuit AMZ-perspectief gewenst?

    Er zijn tijdens het onderhavige onderzoek geen archeologische resten aangetroffen. Gezien het ontbreken hiervan is verder onderzoek noch behoud noodzakelijk.

43. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen dit deelgebied als in aangrenzende of naburige percelen?

    Het toetsen van resultaten om na te gaan of de daaruit voortvloeiende verwachtingen kloppen is een belangrijk onderdeel van het archeologische proces. De resultaten van het onderhavige onderzoek wijzen erop dat dit nog steeds een goede basis vormt voor het handelen binnen de AMZ cyclus. Binnen het plangebied zal na afronding van het onderhavige onderzoek en vrijgave buiten het ontgraven van de contouren van de geplande bouwblokken en de ondergrondse infrastructuur niet verder worden verstoord. Op naburige percelen staan nu, met uitzondering van de begraafplaats aan de overzijde van de straat, al gebouwen die hier sinds tenminste de tweede helft van de 20^{e} eeuw aanwezig zijn. Uit het vooronderzoek is bekend dat er in Archis geen meldingen van archeologische vondsten of sporen aanwezig zijn voor aangrenzende percelen. Het lijkt er dan ook op dat er op het aangrenzende gebied ook geen sprake is geweest van bewoning. Het is echter aan te raden om daar waar bodemverstoring plaats zal vinden in de toekomst nog steeds binnen de AMZ cyclus de normale stappen te doorlopen. Wel is het mogelijk verstandig om in een kleiner grit boringen uit te voeren dan die voor het vooronderzoek binnen het huidige plangebied zijn toegepast.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering

Er is tijdens het onderzoek geen vindplaats aangetroffen binnen de proefsleuven, er kan daarom ook geen waardering worden opgesteld.

5.2 Selectieadvies

Tijdens het onderhavige onderzoek zijn geen archeologische resten aangetroffen binnen de aangelegde proefsleuven. Als dusdanig is er geen sprake van de aanwezigheid van een vindplaats waarvoor een waardering kan worden opgesteld. ADC ArcheoProjecten adviseert derhalve geen verder archeologisch onderzoek uit te laten voeren binnen het plangebied en deze vrij te geven voor verdere ontwikkeling. Het proefsleuvenonderzoek is echter slechts een steekproef, het is mogelijk dat buiten de contouren van de proefsleuven alsnog archeologische resten aanwezig zijn. De opdrachtgever en diens onderaannemers worden er daarom op gewezen dat zij, volgens artikel 5.10 van de Erfgoedwet, bij het aantreffen van resten waarvan zij vermoeden dat deze archeologisch in aard zijn verplicht zijn dit zo spoedig mogelijk dienen te melden bij de bevoegde overheid, de gemeente Zevenaar. Zij zullen dan beslissen over eventueel te nemen vervolgstappen.

Literatuur

Bakker, C.H., E. Bosman & E.E.A. van der Kuijl., 2022: *Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie plangebied Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, gemeente Zevenaar.* Zelhem.

Berendsen, H.J.A., 1998: *De vorming van het land*, Assen.

Bosman, E., 2022: *Programma van Eisen Pastoor Slingerstraat, Giesbeek, Gemeente Zevenaar.* Zelhem.

Busschers F.S. & H.J.T. Weerts, 2003: *Formatie van Kreftenheye,* (Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond), Utrecht.

Schokker, J., F.D. de Lang, H.J.T. Weerts, C. den Otter & S. Passchier, 2005: *Formatie van Boxtel, (Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond)*, Utrecht.

Törnqvist, T.E., H.J.T. Weerts & H.J.A. Berendsen, 1994: *Definition of two new members in the upper Kreftenheye and Twente Formations (Quaternary, the Netherlands): a final solution to persistent confusion?* (Geologie & Mijnbouw 72), 251-264.

Weerts, H.J.T. & F.S. Busschers, 2003: *Formatie van Echteld,* (Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond), Utrecht.

Willemse, N.W., J.W.H.P. Verhagen & F. de Roode, 2009: *Gemeente Zevenaar; een archeologische beleidsadvieskaart, (RAAP-rapport 1274),* Weesp.

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1.1. Locatie van het onderzoeksgebied.
Afb. 2.1. Positie van de proefsleuven volgens het puttenplan en de daadwerkelijk aangelegde locatie.
Afb. 3.1. Digitale profielkolom uit proefsleuf 1.
Afb. 3.2. Digitale profielkolommen uit proefsleuf 2.
Afb. 3.3. Overzicht van de sporen in de proefsleuven.

Tabel 1.1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.
Tabel 3.1. Overzicht van de afmetingen en vlakhoogtes van de proefsleuven.

Bijlage 3.1. sporenlijst

Putnr	Vlaknr	Spoornr	Aardspoor	Vorm_vlak	Vorm_coupe	Diepte (cm)	Vullingnr	Tint	Hoofdkleur	Neventint	Nevenkleur	Textuur	Gevlekt
1	1	5000	LG	XXX			1		BR		GR	KS4	
1	102	999	REC	XXX			1		OR		GR	ZS1	
1	102	1000	BV	XXX			1	LICHT	GR			ZS3	
1	102	2000	LG	XXX			1		BR	DONKER	GR	KS4	
1	102	5000	LG	XXX			1		BR		GR	KS4	
2	1	1	NV	OVL	ONR	10	1	DONKER	GR		BR	KS2	x
2	1	2	AWC	RND			1		OR				
2	1	3	LG	LIN			1	DONKER	GR		BL	KS2	
2	1	999	REC	LIN			1	LICHT	GR			ZS3	x
2	1	999	REC	LIN			2						
2	1	5000	LG	XXX			1		BR		GR	KS2	
2	101	1000	BV	XXX			1	LICHT	GR			ZS3	
2	101	2000	LG	XXX			1		BR	DONKER	GR	KS4	
2	101	5000	LG	XXX			1		BR		GR	KS2	
2	103	1000	BV	XXX			1	LICHT	GR			ZS3	
2	103	2000	LG	XXX			1		BR	DONKER	GR	KS4	
2	103	5000	LG	XXX			1		BR		GR	KS2	

Bijlage 3.2 Overzicht van de vlak- en maaiveldhoogtes

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1). Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

^{14}C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ Niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang).

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend VeldOnderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

Afkortingen in de database

ADC ArcheoProjecten

REFERENTIELIJSTEN Versie 1.6

AARD SPOOR
Aard van het spoor

Code	Omschrijving
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtskoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SPB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM
Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

Code	Omschrijving
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKVORM
Vorm van het spoor op het horizontale vlak

Code	Omschrijving
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR
Duiding van de kleur

Code	Referentie
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL
Aard van een insluitsel van een vulling

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtskool
HL	huttenleem
HT	hout
KI	kiezel
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR
Textuur van een vulling met NEN-classificatie

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleiig veen
V3	VKM	mineraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD
Aard van het materiaal van een vondst

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevormd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
OXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMAT	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtskool
HT	hout (geen houtskool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PIJP	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schelp
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTELM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER
Aard van een monster

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ^{14}C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeeënmonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtskoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE
Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen

Gemeente Zevenaar
Ter attentie van mevr. L. Werdmüller

Betreft: Toetsing archeologisch rapport
Datum: 27 juli 2022

Voorliggend adviesverzoek
De adviesaanvraag betreft het toetsen van een archeologisch rapport:

Bot, M.C.J., 2022: *Achter de kerk. Pastoor Slingerstraat te Giesbeek, gemeente Zevenaar. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven*, ADC-rapport juni 2022

Bij de toetsing is de KNA en het onderhavige PvE leidend.

Opmerkingen
1) Voeg bij afbeelding 3.1 een maatbalk toe en een NAP-hoogte. Voeg tevens de profielkolom van werkput 1 toe.
2) Afbeelding 3.2: geef hier aan waar de profielkolommen zijn geplaatst.
3) Tabel 3.1: geef ook de maaiveldhoogten aan.
4) Voeg een aparte kaart toe met maaiveld- en vlakhoogten.
5) Check de tekst met spellingcontrole.

Advies en aanbevelingen
Het rapport kan na aanpassing aan de hand van bovengenoemde opmerkingen definitief worden gemaakt. Het definitieve rapport dient ter kennisname te worden verzonden aan ondergetekende en de gemeente Zevenaar, l.werdmuller@zevenaar.nl

Het advies wordt onderschreven. Binnen het plangebied is geen behoudenswaardige vindplaats aangetroffen. Vervolgonderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Hoogachtend,

Drs. J. Habraken
Regioarcheoloog gemeente Duiven, Lingewaard, Overbetuwe,
Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Tel: 06-37314636.
joris.habraken@arnhem.nl

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Quickscan natuurtoets

Herontwikkeling Pastoor Slingerstraat

Giesbeek

Woningcoöperatie Plavei

Projectnummer: 3214.02
Datum: 08-07-2020
Actualisatie: 15-02-2022

Quickscan natuurtoets

Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

Opdrachtgever:	Woningcoöperatie Plavei
Projectnummer:	3214.02
Datum:	08-07-2020
Actualisatie:	15-02-2022
Projectleider en rapporteur:	Laura Tilleman
Autorisatie:	Jur Metselaar

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving

Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem

info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1 INLEIDING 3

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN 4
2.1 Beschrijving projectgebied 4
2.2 Geplande werkzaamheden 5

3 WERKWIJZE 6
3.1 Bureauonderzoek 6
3.2 Veldbezoek 6
3.3 Betrouwbaarheid 6

4 BELEIDSKADER 7
4.1 Algemeen 7
4.2 Gebiedsbescherming 7
4.3 Soortbescherming 8
4.4 Houtopstanden 8

5 RESULTATEN 9
5.1 Gebiedsbescherming 9
5.2 Soortbescherming 10
5.3 Samenvatting 15

6 CONCLUSIE 16
6.1 Conclusies gebieds- en soortbescherming 16

7 LITERATUURLIJST 18
7.1 Referenties 18
7.2 Gebruikte websites 18
7.3 Overige geraadpleegde bronnen 19

BIJLAGE 1: MEMO BOOMHOLTE-ONDERZOEK 20

BIJLAGEN

1. MEMO BOOMHOLTE-ONDERZOEK

1 INLEIDING

In opdracht van Woningcoöperatie Plavei is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd op het perceel tussen de Tuinstraat en de Pastoor Slingerstraat in Giesbeek. Het gebied bestaat uit een onbebouwd perceel dat aan de noordzijde grenst aan de Sint-Martinuskerk. De ontwikkeling op deze locatie bestaat uit het realiseren van maximaal acht woningen.

Het doel van de natuurtoets is om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid en (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde dier- en plantensoorten en gebieden. Uit deze natuurtoets moet blijken of er nadelige effecten zijn op gebieden met een speciale beschermingsstatus, namelijk: Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Vervolgens worden de mogelijke effecten onderzocht op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- of plantensoorten. Als (nadelige) effecten niet uit te sluiten zijn moet nader onderzoek plaatsvinden, moeten er mitigerende/compenserende maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Deze natuurtoets is gebaseerd op bureauonderzoek en een veldonderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de werkwijze (hoofdstuk 3), het beleidskader (hoofdstuk 4), de resultaten (hoofdstuk 5) en de conclusie (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied bestaat uit een onbebouwd perceel van circa 1.700 m² tussen de Tuinstraat en de Pastoor Slingerstraat en is gelegen aan de rand van de kern van Giesbeek. De directe omgeving van het projectgebied kan getypeerd worden als een woonmilieu binnen de bebouwde kom met enkele kleine bedrijven, een kerkgebouw en een begraafplaats (figuur 1). Het perceel bestaat uit gras en kruiden en in de linkerhoek van het perceel staan twee gewone esdoorns (figuur 2).

Figuur 1. Ligging projectgebied aan de Pastoor Slingerstraat (rood kader).

Figuur 2. Afbeelding van de oostelijke zijde van het projectgebied met de twee esdoorns op de voorgrond.

2.2 Geplande werkzaamheden

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit de nieuwbouw van maximaal acht grondgebonden woningen met bijbehorende tuingronden.

3 WERKWIJZE

3.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is onderzoek gedaan naar de ligging van het gebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, de voorkomende habitats en de verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het gebied. De bronnen die hiervoor zijn geraadpleegd zijn te vinden in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 7).

3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 29 juni 2020 en vond plaats van 9:30 tot 10:00. Tijdens het veldbezoek was het zonnig, er stond een matige wind (4 Bft.) en was het 17 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde plant- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

3.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

4 BELEIDSKADER

4.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (soortenbescherming) en hoofdstuk 4 (houtopstanden) van de Wnb van belang. Beschermde gebieden die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen echter niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2022).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het ‘nee, tenzij’-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbindingszones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2022).

4.3 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodspalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

4.4 Houtopstanden

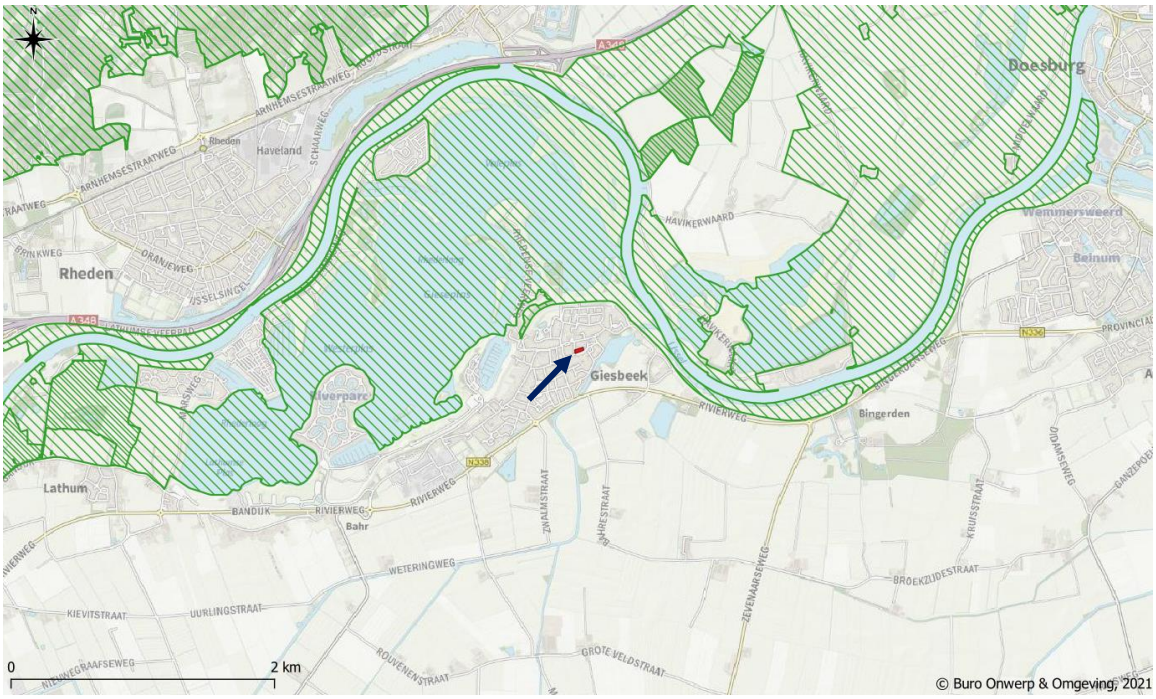
Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbeplantingsplicht gelden. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan 20 bomen als houtopstand gerekend. Er zijn een aantal uitzonderingen op de meld- en herbeplantingsplicht (Wnb §4.1).

5 RESULTATEN

5.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Dit zijn gebieden met een Europese beschermingsstatus. Veel van die gebieden zijn gevoelig voor stikstofdepositie. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft de Rijntakken dat op een afstand van 350 meter van het projectgebied ligt. Het enige andere Natura 2000-gebied op minder dan 10 km afstand is de Veluwe (ca. 2,75 km). Op de navolgende kaart is de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden weergegeven.

Figuur 3. Ligging projectgebied (pijl) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (groen gearceerd).

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. De woningbouw vindt namelijk plaats in een bestaande woonwijk. Door het gebruik van werktuigen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. Omdat twee Natura 2000-gebieden op minder dan 10 km afstand van het projectgebied liggen vindt er mogelijk stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen van dit Natura 2000-gebied. De tijdelijke emissie in de realisatiefase is vanaf 1 juli 2021 echter vrijgesteld volgens de Wijzigingswet Wet natuurbescherming en Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering) en kan daardoor vanaf 1 juli 2021 zonder vergunning plaatsvinden (Rijksoverheid, 2021). De vrijstelling heeft echter geen betrekking op de gebruiksfase. Aangezien er in de toekomstige situatie sprake zal zijn van een toename van het aantal verkeersbewegingen vindt er in de gebruiksfase een toename van stikstofemissie plaats. Om de effecten van de stikstofuitstoot op nabijgelegen Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken wordt geadviseerd om een AERIUS-berekening uit te laten voeren.

Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone

Het projectgebied ligt op circa 710 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en circa 330 meter van de Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 4). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

Figuur 4. Ligging projectgebied (pijl) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen).

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen niet onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Er zijn twee gewone esdoorns in het projectgebied aanwezig en deze bevinden zich binnen de bebouwde kom. Hiervoor geldt geen meldings- en herplantplicht. Daarnaast staan ze niet op de monumentale bomenlijst van de gemeente Zevenaar.

5.2 Soortbescherming

Vleermuizen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen in de omgeving van het projectgebied de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en watervleermuis. Alle vleermuissoorten zijn op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boom bewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouw bewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouw- als boom bewonend zijn. Vervolgens wordt er onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen, bijvoorbeeld zomer- en paarverblijven.

Tijdens het veldbezoek werden in het projectgebied twee gewone esdoorns aangetroffen met verschillende holen (figuur 8). Op 13 december 2021 is met behulp van een endoscoopcamera onderzocht of de aanwezige holen geschikt zijn. Dit blijkt inderdaad het geval. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn (zie bijlage I).

Figuur 8. De twee esdoorns in de linkerhoek van het perceel (links) met enkele holtes (rechts).

Gebouwbewonende soorten maken doorgaans gebruik van spouwruimtes, spleten en vergelijkbare ruimtes in gebouwen. Er zijn in het projectgebied geen gebouwen aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uit te sluiten.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. Omdat er geen lijnvormige landschapselementen worden aangetast met de voorgenomen ontwikkelingen kunnen negatieve effecten op vliegroutes worden uitgesloten.

Foerageergebieden

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken en houtwallen), maar ook open plekken in bosgebieden of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Het projectgebied heeft enkele bomen en een beukenhaag die kunnen bijdragen aan de foerageerfunctie. Gezien de geringe hoeveelheid bomen kunnen deze echter niet aangemerkt worden als essentieel. Negatieve effecten op essentiële foerageergebieden kunnen daarom worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten

Er wordt verwacht dat er verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de egel en huisspitsmuis. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb).

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de nationaal beschermde steenmarter, wezel, hermelijn, bunzing, das en eekhoorn in de omgeving van het projectgebied voorkomen (Wnb artikel 3.10).

Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats. Er zijn geen gebouwen aanwezig op het perceel, waardoor de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats kan worden uitgesloten.

De bunzing, hermelijn en wezel zijn kleine marterachtigen die in kleinschalige cultuurlandschappen voorkomen. Daarnaast zijn de bunzing en hermelijn afhankelijk van water in de omgeving en voldoende schuilmogelijkheden (Bouwens, 2017). De wezel heeft ook schuilmogelijkheden nodig in zijn leefgebied, maar kan op drogere plekken dan de hermelijn voorkomen (Zoogdiervereniging, 2020[a]). Er is een haag aanwezig aan de noordzijde van het perceel, maar gezien de ligging binnen de bebouwde kom worden hier geen vaste rust- en verblijfplaatsen verwacht. Negatieve effecten op de kleine marterachtigen kunnen worden uitgesloten.

De das komt voor in de buitengebieden rondom Giesbeek. Dassen leven in burchten die zich meestal bevinden bij bosranden of hellingen. Verder moet er in de buurt gras- of akkerland en water aanwezig zijn (Zoogdiervereniging 2020[b]). Er zijn geen sporen waargenomen van dassen of burchten bij het projectgebied en deze worden ook niet binnen de bebouwde kom aangetroffen. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort kunnen daarom worden uitgesloten.

Eekhoorns bouwen nesten in bomen die vooral ‘s winters goed waarneembaar zijn. Het nest is bolvormig en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Soms gebruiken ze ook boomholtes, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats. Nesten van eekhoorns kunnen op die van de ekster lijken, maar zijn te onderscheiden aan de aanwezigheid van blaadjes (Zoogdiervereniging, 2020[c]). In het projectgebied werden dergelijke nesten echter niet aangetroffen. Ook zijn geschikte boomholtes, nestkasten en oude kraaien- en eksternesten niet aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in het projectgebied kan daarom worden uitgesloten.

Vogels

Algemene soorten

Conform de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli (indicatief broedseizoen) loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of verstoring hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen ontheffing mogelijk. Er wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden waarbij nesten in struiken en bomen op de naastgelegen terreinen verstoord kunnen worden, (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen uit te voeren.

Strikt beschermde soorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Binnen de bebouwde kom van Giesbeek kunnen dit de volgende soorten zijn: sperwer, slechtvalk, ransuil, gierzwaluw, roek en huismus. Deze soorten nestelen in hoogopgaande bomen, dichte houtopstanden en in/op bebouwing. Gezien het projectgebied enkel uit een grasperceel bestaat met slechts twee vrijstaande kleine tot middelgrote esdoorns kunnen negatieve effecten op deze soorten op voorhand worden uitgesloten.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook soorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk holenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen. Het projectgebied biedt nestgelegenheid voor enkele soorten uit deze categorie. In de directe omgeving zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden waardoor de lokale staat van instandhouding niet in gevaar komt. Er zijn daarom geen ecologisch zwaarwegende redenen om potentiële nesten van deze soorten jaarrond te beschermen.

Reptielen en amfibieën

Algemene soorten

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn diverse algemene amfibieënsoorten te verwachten in de omgeving van het projectgebied. Op de locatie zijn echter geen aquatische elementen aanwezig. Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt wel de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

Strikt beschermde soorten
Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de gladde slang, ringslang, hazelworm, zandhagedis, levendbarende hagedis, poelkikker, kamsalamander en rugstreeppad in de omgeving van het projectgebied kunnen voorkomen. Al deze soorten worden nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb) of op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb). Van deze strikt beschermde soorten kunnen de gladde slang, hazelworm en zandhagedis op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten komen allen voor op zand- en lössgronden, waardoor het projectgebied geen geschikte habitat vormt (RAVON, 2020[abc]). De levendbarende hagedis komt voornamelijk voor op heide en hoogveen en is daarnaast een waterminnende soort. Het projectgebied vormt daarom geen geschikt leefgebied (RAVON, 2020[d]). Daarnaast kunnen negatieve effecten op de ringslang, poelkikker, kamsalamander en rugstreeppad uitgesloten worden door de afwezigheid van aquatische elementen op de locaties van de werkzaamheden. Het betreft een grasperceel binnen de bebouwde kom.

Overige beschermde diersoorten
Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de kleine ijsvogelvlinder, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart eventueel te verwachten zijn in het gebied. Hiervan zijn de kleine ijsvogelvlinder en sleedoornpage nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb) en wordt de teunisbloempijlstaart op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb). De kleine ijsvogelvlinder gebruikt wilde kamperfoelie als waardplant en komt voornamelijk voor rondom gemengde bossen en loofbossen. De sleedoornpage gebruikt sleedoorn als waardplant en komt voor rond sleedoornstruwelen, houtwallen en bosranden. Verder gebruikt de teunisbloempijlstaart het (harig) wilgenroosje, (middelste) teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart als waardplant. De soort komt daarom voor in vochtige bossen, bosranden en warme open plekken. Er zijn echter geen waarnemingen van deze soorten bekend rondom de kern van Giesbeek. Daarnaast vormt het projectgebied geen ideale omgeving. Er zijn geen waardplanten aangetroffen van de kleine ijsvogelvlinder en de sleedoornpage. Wel is er een middelste teunisbloem aangetroffen die als waardplant kan dienen voor de teunisbloempijlstaart. Ter plaatse is daarom gekeken of er rupsen of eitjes aanwezig zijn op de plant. Rupsen kunnen worden aangetroffen tussen juni en september, maar deze werden niet geconstateerd. Eitjes konden eveneens niet worden vastgesteld. Negatieve effecten op beschermde dagvlinders kunnen daarom worden uitgesloten.

Verder zijn er geen waarnemingen bekend van beschermde kevers rondom het projectgebied en er zijn geen aquatische elementen aanwezig in het projectgebied, waardoor het ongeschikt is voor vissen, weekdieren en libellen. Negatieve effecten op overige beschermde soorten kunnen daardoor worden uitgesloten.

Vaatplanten en mossen
Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn eventueel het glad biggenkruid, de grote leeuwenklauw en korensla te verwachten in de omgeving van het projectgebied. Deze soorten zijn nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb). De korensla is een erg zeldzame soort die alleen voorkomt op natuurlijk beheerde akkers met wintergraan. Deze soorten werden tijdens het veldbezoek niet waargenomen, waardoor negatieve effecten uitgesloten kunnen worden. Verder zijn in het gebied de volgende algemene soorten waargenomen: echte kamille, melganzenvoet, bijvoet, jakobskruidkruid, middelste teunisbloem, kompassla en zachte ooievaarsbek.

5.3 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Nee	Nee	-
	Verblijfplaatsen boombewonende soorten	Mogelijk	Verstoring verblijfplaatsen	Nader onderzoek nodig indien de bomen worden gekapt
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
Grondgebonden zoogdiersoorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vogels	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Verstoring nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
Reptielen en amfibieën	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vlinders	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
Overige diersoorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
Vaatplanten en mossen	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-

** Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.*

6 CONCLUSIE

6.1 Conclusies gebieds- en soortbescherming

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden en de effecten van het project op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten (Wnb).

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het projectgebied ligt buiten de Natura 2000-gebieden. Aangezien het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 350 meter afstand ligt zijn negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten uitgesloten. Door het gebruik van werktuigen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. De tijdelijke emissie in de realisatiefase is vanaf 1 juli 2021 echter vrijgesteld volgens de Wijzigingswet Wet natuurbescherming en Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering) en kan daardoor vanaf 1 juli 2021 zonder vergunning plaatsvinden (Rijksoverheid, 2021). De vrijstelling heeft geen betrekking op de gebruiksfase. Aangezien er in de toekomstige situatie sprake zal zijn van een toename van het aantal verkeersbewegingen vindt er in de gebruiksfase een toename van stikstofemissie plaats. Om de effecten van de stikstofuitstoot op nabijgelegen Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken wordt geadviseerd om een AERIUS-berekening uit te laten voeren.

Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Het projectgebied ligt op circa 710 meter afstand van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en circa 330 meter van de Groene Ontwikkelingszone (GO). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen niet onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Er zijn twee gewone esdoorns in het projectgebied aanwezig en deze bevinden zich binnen de bebouwde kom. Hiervoor geldt geen meldings- en herplantplicht. Daarnaast staan ze niet op de monumentale bomenlijst van de gemeente Zevenaar.

Soortbescherming

Van een aantal soorten is de aanwezigheid in het projectgebied niet uit te sluiten. Hieronder wordt per soort ingegaan op de bescherming en de mogelijke effecten die zij kunnen ondervinden door de werkzaamheden.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek werden in het projectgebied twee gewone esdoorns aangetroffen met verschillende holen. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Alle vleermuissoorten zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wnb. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te storen, vangen of doden en hun vaste verblijf- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Alleen als de initiatiefnemer de bomen behoudt zullen de werkzaamheden geen direct effect hebben op verblijfplaatsen van eventueel aanwezige vleermuizen. Met het oog op verstoring wordt wel geadviseerd om de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode te laten plaatsvinden. Het aanbrengen van straatverlichting kan overigens wel een negatief effect hebben. Indien het niet mogelijk is om vleermuisvriendelijke (amberkleurige) straatverlichting of géén straatverlichting te gebruiken is nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen noodzakelijk. Daarnaast is nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen noodzakelijk als de bomen gekapt worden. Zie bijlage I.

Algemene soorten

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten in het projectgebied voorkomen. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet de zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). Handelingen die nadelige effecten hebben moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken. Overigens moeten de werkzaamheden plaatsvinden buiten het vogelbroedseizoen omwille de aanwezigheid van algemene broedvogelsoorten.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming.* 's-Hertogenbosch, Nederland: Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant

De Vlinderstichting (2020). *Teunisbloempijlstaart, Proserpinus Proserpina*. Geraadpleegd op 7 juli 2020 via https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/teunisbloempijlstaart

Provincie Gelderland (2018). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.* Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

Provincie Gelderland (2022). *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (februari 2022)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

RAVON (2020[a]). *Gladde slang, Coronella austriaca.* Geraadpleegd op 30 juni 2020 via https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/gladde-slang

RAVON (2020[b]). *Hazelworm, Anguis fragilis.* Geraadpleegd op 30 juni 2020 via https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/hazelworm

RAVON (2020[c]). *Zandhagedis, Lacerta agilis.* Geraadpleegd op 30 juni 2020 via https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/zandhagedis

RAVON (2020[d]). *Levendbarende Hagedis, Zootoca vivipara.* Geraadpleegd op 30 juni 2020 via https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/levendbarende-hagedis

Rijksoverheid (2021). *Wijzigingswet Wet natuurbescherming en Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering).* 's-Gravenhage, Nederland: Rijksoverheid.

Zoogdiervereniging (2020[a]). *Wezel.* Geraadpleegd op 30 juni 2020 via https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/wezel

Zoogdiervereniging (2020[a]). Das. Geraadpleegd op 2 juli 2020 via https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/das

Zoogdiervereniging (2020[c]). *Eekhoorn*. Geraadpleegd op 30 juni 2020 via https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn

7.2 Gebruikte websites

www.pdok.nl
www.ravon.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström (2009). *Birds of Europe (2e ed.).* Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.).* Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

BIJLAGE I: MEMO BOOMHOLTE-ONDERZOEK

Aan:	Woningcoöperatie Plavei
Datum:	14-12-2021
Projectnr.:	3214.03
Betreft:	Memo boomholte-onderzoek Ontwikkeling Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

Inleiding

In opdracht van Woningcoöperatie Plavei is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd op het perceel tussen de Tuinstraat en de Pastoor Slingerstraat in Giesbeek. Het gebied bestaat uit een onbebouwd perceel, dat aan de noordzijde grenst aan de Sint-Martinuskerk. De ontwikkeling op deze locatie bestaat uit het realiseren van maximaal acht woningen. Tijdens het veldbezoek werden in het projectgebied twee gewone esdoorns aangetroffen met verschillende holen. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Om dit nader te onderzoeken is op 13 december 2021 een aanvullend boomholte-onderzoek uitgevoerd met een endoscoopcamera. Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen Jur Metselaar en Laura Tilleman van Buro Ontwerp & Omgeving. De uitkomsten van dit aanvullende onderzoek zijn opgenomen in deze memo.

Resultaten

Er zijn in totaal zeven holen geconstateerd en gecontroleerd met behulp van een endoscoopcamera. In de oostelijke boom werden drie holtes vastgesteld, deze bevonden zich allen aan de zijde van de weg. Deze holen waren allen vochtig, beschimmeld en ondiep en daardoor ongeschikt voor vleermuizen. In de westelijke boom werden vier holen vastgesteld waarvan één zich bevond aan de zijde van de weg en drie aan de oostelijke zijde. Van deze holen waren er minimaal twee geschikt om te dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierdoor is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet uit te sluiten.

Alle vleermuissoorten zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te storen, vangen of doden en hun vaste verblijf- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Aangezien het kappen van de bomen mogelijk leidt tot het vernielen van vaste verblijfplaatsen en is nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen benodigd.

Nader onderzoek

Omdat onderzoek moet worden gedaan naar boombewonende vleermuizen worden de onderzoeksmethode van de rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten aangetoond kunnen worden. Dit houdt in dat er in de periode 15 mei t/m 15 september de volgende onderzoeken moeten worden uitgevoerd:

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksronde moet plaatsvinden in juni;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij één onderzoeksronde gecombineerd kan worden uitgevoerd met een onderzoek naar kraamverblijven;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug – 15 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksronde moet plaatsvinden rond middernacht.

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Nader ecologisch onderzoek

Ontwikkeling Pastoor Slingerstraat

Giesbeek

Woningcoöperatie Plavei

Projectnummer: 3214.03
Datum: 23-09-2022

Nader ecologisch onderzoek

Ontwikkeling Pastoor Slingerstraat

Giesbeek

Opdrachtgever:	Woningcoöperatie Plavei
Projectnummer:	3214.03
Datum:	23-09-2022
Projectleider en rapporteur:	Jesse van Dijk
Autorisatie:	Jur Metselaar

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving

Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem

info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1 INLEIDING 3
2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN 4
2.1 Beschrijving projectgebied 4
2.2 Geplande werkzaamheden 4

3 RESULTATEN QUICKSCAN 5
3.1 Boombewonende vleermuizen 5

4 ONDERZOEKSMETHODE 6
4.1 Vleermuizen 6

5 RESULTATEN 7
5.1 Vleermuizen 7

6 CONCLUSIE EN ADVIES 9
7 KWALIFICATIE EN CONTACTGEGEVENS 10
7.1 Kwalificatie onderzoekers 10
7.2 Opdrachtnemer en ecoloog 10

8 LITERATUURLIJST 11
8.1 Referenties 11
8.2 Overige geraadpleegde bronnen 11

1 INLEIDING

In opdracht van Woningcoöperatie Plavei is door Buro Ontwerp & Omgeving een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek. Het plan voorziet in de kap van twee veldesdoorns en realisatie van maximaal acht woningen.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurtoets die Buro Ontwerp & Omgeving op 13 december 2021 in het projectgebied heeft uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat de projectlocatie geschikt is als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er is daarom nader onderzoek gedaan om vast te stellen of er verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Zijn boombewonende vleermuizen in het projectgebied aanwezig?
- Wat is de functie van het projectgebied voor boombewonende vleermuizen?
- Moet er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen in de kern van Giesbeek, tussen de Tuinstraat en de Pastoor Slingerstraat. De locatie bestaat in de huidige situatie uit een grasveld, dat aan de noordzijde grenst aan de Sint-Martinuskerk. Het grasveld beschikt over twee gewone esdoorns. Deze bomen bevinden zich in de zuid-oostelijke hoek van het projectgebied. OP de onderstaande afbeelding is de ligging van het projectgebied weergegeven (figuur 1).

Figuur 1. Ligging projectgebied aan de Pastoor Slingerstraat (rood kader).

2.2 Geplande werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens de bomen te kappen en maximaal acht woningen te realiseren.

3 RESULTATEN QUICKSCAN

Op 13 december 2021 is in het projectgebied een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Uit de quickscan blijkt dat er meer informatie benodigd was om de bomen te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Boombewonende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn twee boomholtes aangetroffen in de westelijke gewone esdoorn die kunnen dienen als verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is daarom niet uit te sluiten. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.5 lid 1 Wnb), opzettelijk te verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb) of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen (artikel 3.5 lid 4 Wnb). De kap van de bomen zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als dezen als verblijfplaats fungeren voor vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuizen in de bomen moet daarom nader worden onderzocht.

4 ONDERZOEKSMETHODE

4.1 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen dient te worden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021).

De onderzoeksmethodes naar de rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis werden aangehouden. Hiermee konden ook andere vleermuissoorten worden aangetoond m.b.v. vleermuisdetectors. Dit houdt in dat werd onderzocht of de volgende verblijfsfuncties aanwezig zijn.

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksronde paatsvond in juni;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug - 15 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij één onderzoeksronde rond middernacht werd uitgevoerd;

De veldbezoeken werden uitgevoerd onder omstandigheden die gunstig zijn voor het waarnemen van vleermuizen. De temperatuur was bij alle veldbezoeken tenminste 7°C, de windsnelheid lag onder de 5 Bft. en er viel geen neerslag.

Type onderzoek	Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventarisanten
Zomer Kraam	24-06-2022 – 25-06-2022	22:00 - 00:30	22 - 20	ZO1	Bewolking 40% en droog	J. van Dijk
Zomer Kraam	15-07-2022	02:35 - 05:45	13 - 12	NNW0	Bewolking 0% en droog	J. van Dijk
Paar	22-08-2022 – 23-08-2022	22:30 - 00:30	19 - 18	ZO1 - OZO1	Bewolking 10% - 80% en droog	D. Lukkezen
Paar	12-09-2022	21:00 - 23:00	20 - 18	OZO1	Bewolking 90% en droog	D. Lukkezen

De onderzoeken werden uitgevoerd met behulp van vleermuisdetectors (Batlogger M, Batlogger M2 en/of Pettersson D200) waarmee ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar werden gemaakt voor het menselijk oor.

5 RESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Eerste vleermuisonderzoek (zomer- en kraamverblijven)

Het eerste vleermuisonderzoek vond plaats in de avond en nacht van 24 juni 2022 op 25 juni 2022. Tijdens dit veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. De eerste vleermuis passeerde om 22:27, dit betrof een gewone dwergvleermuis. De rosse vleermuis werd twee keer waargenomen, om 22:40 en 22:41. Beide waarnemingen betroffen overvliegende exemplaren. De rest van de nacht werden zo nu en dan nog passerende en kort foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Geen van de waargenomen vleermuizen toonden binding met de onderzochte bomen.

Tweede vleermuisonderzoek (zomer- en kraamverblijven)

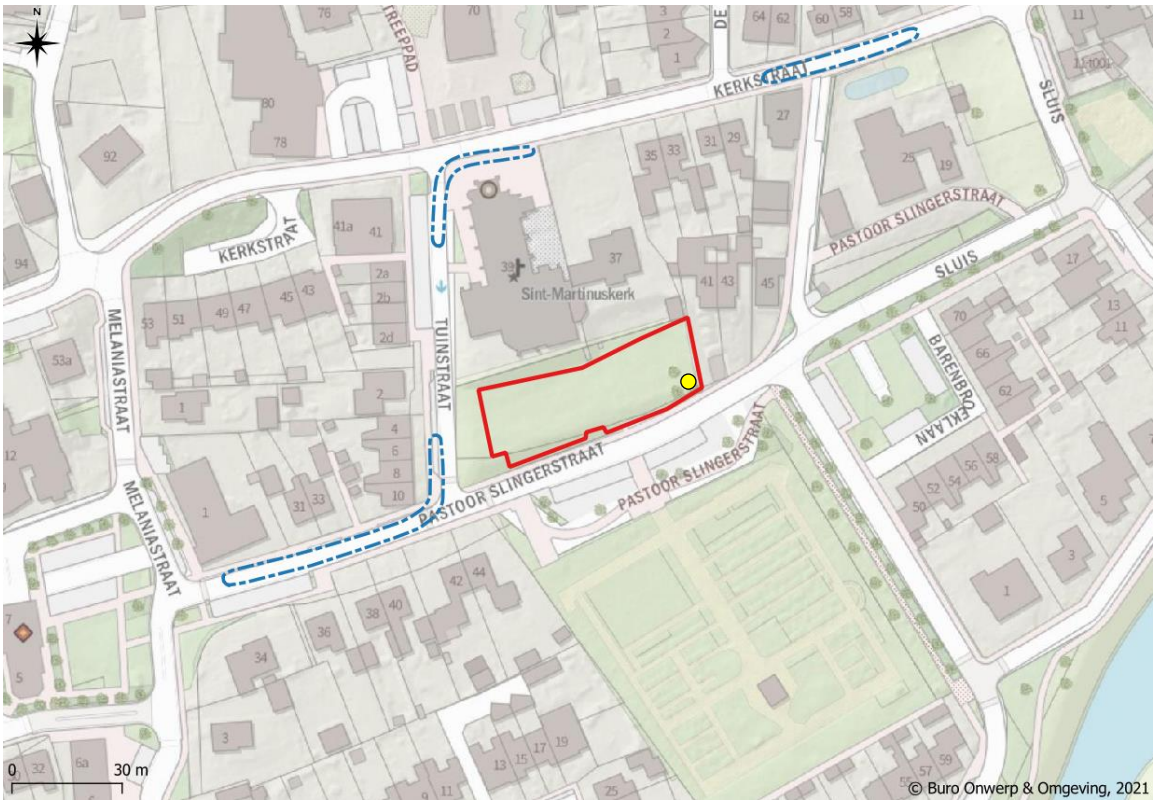
Het tweede vleermuisonderzoek vond plaats in de vroege ochtend van 15 juli 2022. Tijdens dit veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. De eerste vleermuis passeerde om 02:43, dit betrof een gewone dwergvleermuis. De rest van de ochtend werden zo nu en dan nog passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De activiteit nam toe vanaf ongeveer 04:00 en nam geleidelijk af vanaf 04:30. Geen van de waargenomen vleermuizen toonde binding met de onderzochte bomen. Er werden geen rosse vleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen.

Derde vleermuisonderzoek (paarverblijven)

Het derde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond en de nacht van 22 augustus 2022 op 23 augustus 2022. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Gedurende de nacht werden passerende en kort foeragerende gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Baltsterritoria van gewone dwergvleermuizen werden alleen buiten het projectgebied waargenomen (figuur 2). Om 22:36 en 22:39 werd de rosse vleermuis waargenomen en 22:37 de laatvlieger, overvliegend langs de Pastoor Slingerstraat. Geen van de waargenomen vleermuizen toonden binding met de onderzochte bomen.

Vierde veldonderzoek (paarverblijven)

Het vierde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 12 september 2022. Tijdens het veldbezoek werden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Gedurende de nacht werden passerende en kort foeragerende gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Baltsterritoria van gewone dwergvleermuizen werden alleen buiten het projectgebied waargenomen (figuur 2). Een overvliegende rosse vleermuis werd om 21:43 waargenomen. Geen van de waargenomen vleermuizen toonden binding met de onderzochte bomen.

Figuur 2. Baltsterritoria (blauwe lijn) van de gewone dwergvleermuis ten opzichte van het projectgebied (rood kader) en de onderzochte veldesdoorns (gele stip)

6 CONCLUSIE EN ADVIES

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van Woningcoöperatie Plavei een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen kap van twee veldesdoorns. In onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Wet natuurbescherming (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden.

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wnb-artikel	Vervolgstap
Vleermuizen	Nee	-	-	Geen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

7 KWALIFICATIE EN CONTACTGEGEVENS

7.1 Kwalificatie onderzoekers

Buro Ontwerp & Omgeving is betrokken als ecologisch adviseur van dit project. De heer J. van Dijk is betrokken als projectleider bij dit project. De heer J. van Dijk is werkzaam als ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving en is afgestudeerd aan de WUR in de richting Bos- en natuurbeheer. Mevrouw D. Lukkezen was betrokken bij het vleermuisonderzoek dat op deze locatie is uitgevoerd. Mevrouw D. Lukkezen is werkzaam als ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving en is afgestudeerd aan de WUR in de richting Biologie met de specialisatie ecologie.

7.2 Opdrachtnemer en ecoloog

Bedrijf (opdrachtnemer): Buro Ontwerp & Omgeving
Ecoloog: Jesse van Dijk
Telefoonnummer: 06 10994878
E-mail: j.vandijk@ontwerpenomgeving.nl

8 LITERATUURLIJST

8.1 Referenties

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021). *Vleermuisprotocol 2021, maart 2017*. Geraadpleegd via https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

8.2 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. (2009). *Birds of Europe (2e ed.).* Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.).* Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

MEMO

Aan:	Woningcoöperatie Plavei
Datum:	26-01-2023
Project nr:	3247.01
Betreft:	Memo effectbeoordeling stikstofdepositie Ruimtelijke onderbouwing Pastoor Slingerstraat te Giesbeek
Bijlage(n)	BIJL 1 - AERIUS – realisatiefase BIJL 2 - AERIUS – gebruiksfase

1. Inleiding

In opdracht van woningcoöperatie Plavei heeft Buro Ontwerp & Omgeving onderzoek verricht naar de stikstofdepositie op nabijgelegen kwetsbare natuurgebieden ten gevolge van de bouw en gebruik van acht woningen aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek.

Omschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen tussen de Tuinstraat en de Pastoor Slingerstraat in Giesbeek. Het gebied bestaat uit een onbebouwd perceel, dat aan de noordzijde grenst aan de Sint-Martinuskerk. Op de navolgende afbeelding is de begrenzing van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1. Ligging van het projectgebied (rood kader).

Ligging Natura 2000

In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Dit zijn gebieden met een Europese beschermingsstatus. Veel van die gebieden zijn gevoelig voor stikstofdepositie. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft de Rijntakken dat op circa 340 meter van het projectgebied ligt. Het enige andere Natura 2000-gebied op minder dan 10 km afstand is de Veluwe (ca. 2,7 km). Op de navolgende kaart is de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden weergegeven.

Figuur 2. Ligging projectgebied (label 1) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (groen en blauw).

Volgens de Wet natuurbescherming moet worden uitgesloten dat significante negatieve effecten kunnen optreden in Natura 2000-gebieden. Stikstofdepositie kan verslechterende gevolgen hebben voor stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen. Deze gevolgen kunnen significant zijn wanneer een plan, project of andere handeling leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden die overbelast zijn. Een verdere toename van de stikstofdepositie is alleen toegestaan met een vergunning Wet natuurbescherming (Wnb). Daarom dient voor nieuwe plannen en projecten onderzocht te worden of er sprake is van een significante depositie van stikstof op relevante Natura 2000-gebieden.

Doelstelling van het onderzoek

De effectbeoordeling stikstofdepositie heeft tot doel de NO_x- (stikstofoxiden) en NH_3- (ammoniak) emissies naar de lucht door het voornemen inzichtelijk te maken en de toename van stikstofdepositie als gevolg hiervan op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden te berekenen. De effectbeoordeling stikstofdepositie wordt afgesloten met conclusies waarbij duidelijk wordt of in het kader van de Wet natuurbescherming significante effecten kunnen worden uitgesloten.

2. Werkwijze

Algemeen

Op basis van de berekende NO_x- en NH_3-emissies die een project of andere handeling van een plan uitstoot wordt met een verspreidingsmodel de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats en leefgebieden in Natura 2000-gebieden berekend. Er wordt gebruik gemaakt van AERIUS voor wat betreft informatie over de actuele stikstofdepositie en kritische depositiewaarde (KDW) van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in de Natura 2000-gebieden. Depositieberekeningen zijn uitgevoerd met de meest recente versie van AERIUS Calculator.

Significante effecten kunnen worden uitgesloten als door het project, andere handeling of planologische mogelijkheden geen toename in stikstofdepositie plaatsvindt op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Hiervan is sprake als de berekende toename in stikstofdepositie niet groter is dan 0,00 mol/ha/jr. Indien dit het geval is, is er geen vergunningsplicht voor wat betreft stikstof.

Onderzoeksopzet

In dit onderzoek zijn de NO_x- en NH_3-emissies gedurende de realisatiefase (hoofdstuk 3) en de gebruiksfase (hoofdstuk 4) onderzocht. In hoofdstuk 5 wordt met deze gegevens berekend of er een toename van stikstofdepositie plaatsvindt op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

3. Emissie realisatiefase

Mobiele werktuigen

Tijdens de aanleg- en bouwperiode ontstaan NO_x-emissies door de inzet van materieel (veelal mobiele werktuigen), auto's en vrachtwagens. De inzet van materieel (mobiele werktuigen en vrachtwagenbewegingen) is ingeschat aan de hand van de werkelijk verwachte inzet voor de bouw van acht woningen. Er is gerekend met de volgende bouwfasen:

- Uitgraven fundering;
- Leveren elementen;
- Beton storten;
- Aanbrengen elementen en afbouw.

Verschillende van deze bouwfasen zullen worden uitgevoerd met elektrisch materieel, dit materieel is niet meegenomen in de berekening omdat hierbij geen NO_x wordt uitgestoten in het projectgebied. Het aantal voertuigbewegingen door auto's is ingeschat op twee per werkdag. Voor aanvoer met zwaar vrachtverkeer zijn de totale verkeersbewegingen in beeld gebracht. De bouwtijd bedraagt tenminste 37,5 weken. In onderstaande tabel is het overzicht mobiele werktuigen en voertuigbewegingen weergegeven.

Overzicht mobiele werktuigen					
Werktuig	**Stage**	**Vermogen (kW)**	**Draaiuren (uur/jr)**	**Brandstof-verbruik (l/uur)**	**Brandstof-verbruik (l/jr)**
Minigraver	Stage IV, 2014 - 2018, 75 - 560 kW, diesel, SCR: ja	12	16	2,23	36
Boorstelling 50T	Stage IV, 2014 - 2018, 75 - 560 kW, diesel, SCR: ja	404	8	52,67	421
Mobiele kraan 14T	Stage IV, 2014 - 2018, 75 - 560 kW, diesel, SCR: ja	95	40	12,8	512
Aantal voertuigbewegingen licht verkeer				totaal/jr	750
Aantal voertuigbewegingen middelzwaar vrachtverkeer				totaal/jr	0
Aantal voertuigbewegingen zwaar vrachtverkeer				totaal/jr	188
Bouwtijd in weken					37,5

Voor de bepaling van de jaargemiddelde emissie is uitgegaan van een volledige uitvoering van de realisatiefase in het jaar 2024. Naast emissie door mobiele werktuigen gaat het om 750 ritten met licht verkeer en 188 ritten met zwaar vrachtverkeer.

Uitgangspunten verkeersafwikkeling

De gevolgen voor het milieu van het af- en aanrijdend verkeer worden niet meer aan het onderhavige project toegerekend wanneer dit verkeer kan worden geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld[1]. Volgens de Raad van State is dit het geval op het moment dat het aan- en afrijdende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag nog niet dan wel niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg bevindt[2]. Het verkeer rijdt vanuit het projectgebied via de Tuinstraat naar de Kerkstraat. Dit is een doorgaande weg. Hier is het verkeer zeker opgenomen in het heersende verkeersbeeld.

[1] https://www.infomil.nl/vaste-onderdelen/uitgebreid-zoeken/@89887/wanneer_is_het/

[2] uitspraak E03.99.0110 C.G.M. Otten, E. Bouman en Exploitatiemaatschappij Gelredome te Arnhem, Dorpsvereniging Elden, H. van der Wagen-Bötzel en R.M. van der Wagen-Bötzel te Elden - B&W Arnhem

4. Emissie gebruiksfase

Programma
Het beoogde programma bedraagt de bouw van acht sociale huurwoningen, welke gasloos zullen worden opgeleverd.

Verkeersaantrekkende werking
De verkeersgeneratie is bepaald met behulp van CROW-publicatie 381 “Toekomstbestendig parkeren: Van parkeerkencijfers naar parkeernormen” (december, 2018) en “Demografische kerncijfers per gemeente” van het CBS. De verkeersaantrekkelijke werking is afhankelijk van de stedelijkheid van de gemeente, de ligging t.o.v. het centrum en het woningtype. Giesbeek valt onder gemeente Zevenaar. Het CBS typeert de gemeente Zevenaar als een ‘matig stedelijke gemeente’.[3]

Regio's	Grootte en stedelijkheid van gemeenten Gemeentegrootte Code	 Omschrijving	 Stedelijkheid Code	 Omschrijving
	code	omschrijving	code	omschrijving
Zevenaar	4	20 000 tot 50 000 inwoners	3	Matig stedelijk

Bron: CBS

Volgens het CROW kan de ligging van het projectgebied getypeerd worden als ‘centrum’. De verkeersaantrekkende werking voor woningen op een dergelijke locatie is als volgt:

Overzicht verkeersbewegingen (centrum)					
Type	Aantal	Norm (min)	Norm (max)	Gemiddeld	Bewegingen per etmaal
Huur, huis, sociale huur	8	3,9	4,7	4,3	34,4
	Totaal per jaar				12556
	Percentage vrachtverkeer per woning		0,018		
	Aantal woningen	8	0,144		
	Per jaar	365 dagen	52,6		

De totale verkeersaantrekkende werking van het plan is gemiddeld 34,4 voertuigbewegingen per etmaal. Op jaarbasis zijn dit [34,4 × 365 =] 12.556 ritten.

[3] https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83859NED/table?dl=2944A

In de CROW-publicatie is het volgende over vrachtverkeer opgenomen: “het vrachtverkeer naar en van woongebieden is doorgaans verwaarloosbaar, maar is wel in de cijfers verwerkt. Als gemiddelde kan worden gehanteerd: 0,02 vrachtautobewegingen per woning per werkdagetmaal”. Een werkdag kan naar weekdag worden omgerekend door te delen met 1,11. Per weekdagetmaal zijn er dus [0,02 ÷ 1,11 =] 0,018 vrachtverkeerbewegingen per woning. Op jaarbasis is er met acht woning sprake van een toename van [(0,018 × 8) × 365 =] 52,6 ritten met zwaar vrachtverkeer. Het aantal ritten licht verkeer is dus [12.556 – 52,6 =] 12.503,4 per jaar.

Huishoudens

Conform de gegevensset ‘kentallen Ruimtelijke plannen’ van RIVM/EZ, behorende bij de AERIUS-factsheet ‘Ruimtelijke plannen – Emissiefactoren’ is de NH_3-emissie van huishoudens voor nieuwbouwwoningen 0 kg/jr. Ook de NO_x-emissie is verwaarloosbaar, aangezien de geplande woning gasloos wordt opgeleverd (emissiefactor = 0 kg/jr).

5. AERIUS-berekening

Uitgangspunten berekeningen
In lijn met de gewijzigde Regeling natuurbescherming van 24 april 2019 zijn aparte stikstofdepositie berekeningen uitgevoerd voor de realisatie- en gebruiksfase. Met de meest recente versie van AERIUS Calculator zijn de eerder genoemde emissiebronnen gemodelleerd, waarbij wordt opgemerkt dat:

- Het wegverkeer is gemodelleerd als lijnbron;
- AERIUS hanteert een minimum van 1,0 voertuig; Als het voertuigaantal per etmaal lager is dan 1,0 is het aantal per jaar weergegeven;
- De emissie door mobiele werktuigen is gemodelleerd als oppervlaktebron.

Rekenresultaten realisatiefase
De verspreidingsberekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator voor het jaar 2024 aangezien dit het eerste jaar is waarin de werkzaamheden theoretisch gezien kunnen worden uitgevoerd.

Uit de rekenresultaten blijkt dat op verschillende stikstofgevoelige leefgebieden en habitattypen van Natura 2000-gebieden geen stikstofdepositie groter dan 0,00 mol/ha/jr plaatsvindt. De rekenresultaten voor de aanlegfase zijn als bijlage 1 bij deze memo gevoegd.

Rekenresultaten gebruiksfase
De verspreidingsberekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator voor het rekenjaar 2025, aangezien dit het eerste jaar is wanneer de woningen theoretisch gezien in gebruik kunnen zijn.

Uit de rekenresultaten blijkt dat op verschillende stikstofgevoelige leefgebieden en habitattypen van Natura 2000-gebieden geen stikstofdepositie groter dan 0,00 mol/ha/jr plaatsvindt. De rekenresultaten voor de gebruiksfase zijn als bijlage 2 bij deze memo gevoegd.

Conclusie
Uit de uitgevoerde effectbeoordeling stikstofdepositie blijkt dat de bouw en het gebruik van maximaal acht woningen aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek niet leidt tot een stikstofdepositie groter dan 0,00 mol/ha/jr op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden.

Bijlagen

Bijlage 1: AERIUS-berekening realisatiefase
Bijlage 2: AERIUS-berekening gebruiksfase

Bijlage 1

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	Buro Ontwerp & Omgeving
Inrichtingslocatie	Pastoor Slingerstraat, 6987 BC Giesbeek

Activiteit

Omschrijving	Giesbeek Achter de Kerk
Toelichting	realisatie 8 woonhuizen

Berekening

AERIUS kenmerk	RjCvxeTf6vcb
Datum berekening	27 januari 2023, 13:06
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Situatie 1 - Beoogd	2024	0,2 kg/j	5,7 kg/j

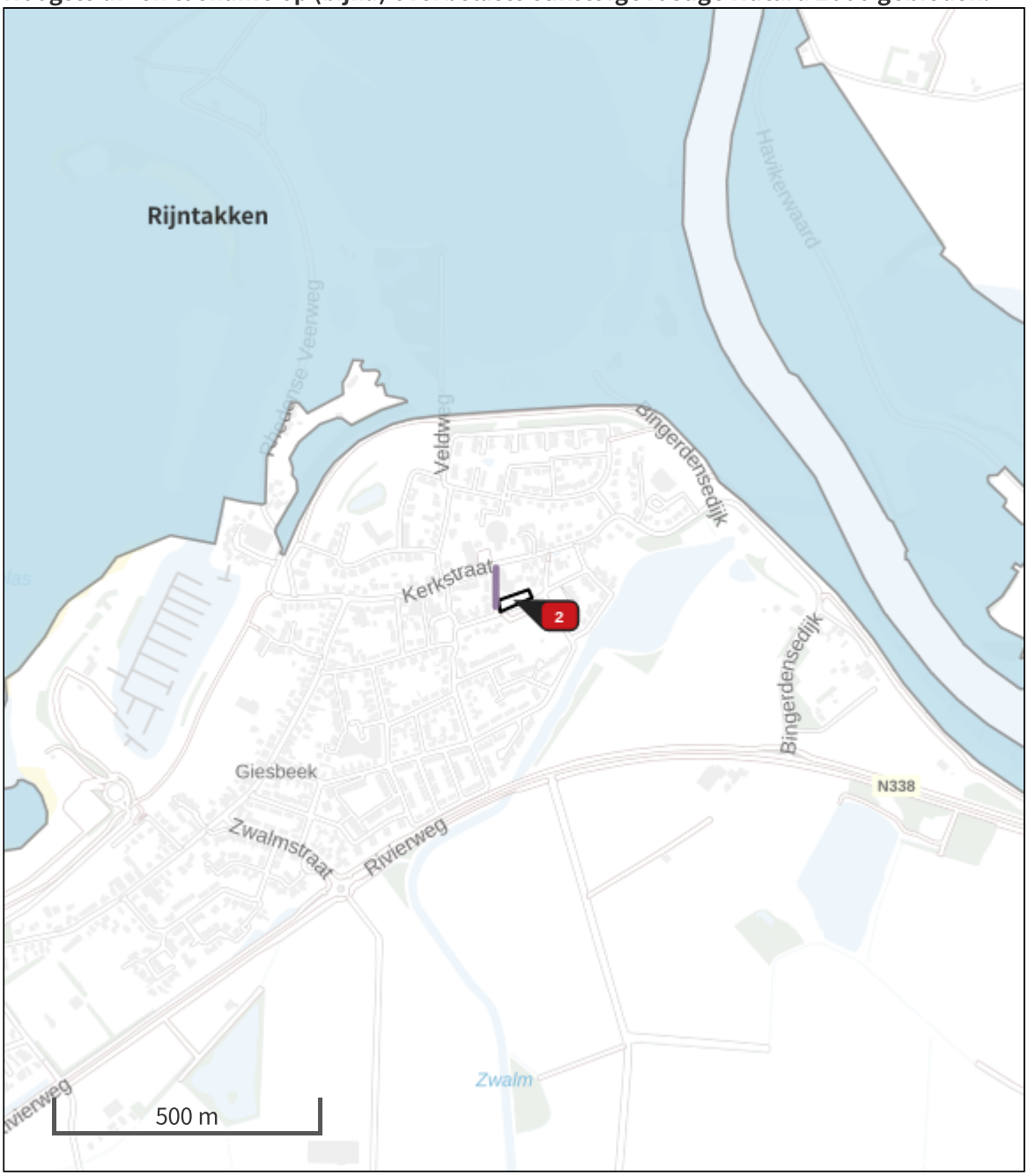
Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Situatie 1 - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename van depositie	-		
Grootste afname van depositie	-		

Situatie 1 (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
2 Mobiele werktuigen | Consumenten mobiele werktuigen | Achter de kerk; werktuigen realisatie	0,2 kg/j	5,6 kg/j
Verkeersnetwerk	1,9 g/j	61,8 g/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste afname van depositie
- Grootste toename van depositie
- Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Situatie 1" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Situatie 1, Rekenjaar 2024

1 Wegverkeer | Weg

			Links	Rechts		
Naam	wegverkeer				NO_x	61,8 g/j
Locatie	X:202009,84 Y:445549,02	Type scherm	-	-	NO_2	18,6 g/j
Lengte	73,08 m	Hoogte	-	-	NH_3	1,9 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	750 p/jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	188 p/jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %

2 Mobiele werktuigen | Consumenten mobiele werktuigen

Naam	Achter de kerk; werktuigen realisatie	NO_x	5,6 kg/j
		NH_3	0,2 kg/j
Locatie	X:202041,35 Y:445523,82		
Oppervlakte	0,12 ha		

Naam	Stageklasse	Brandstofverbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Minigraver	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	36 l/j	16 u/j	2 l/j	NO_x	0,3 kg/j
					NH_3	8,6 g/j
Boorstelling 50T	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	421 l/j	8 u/j	25 l/j	NO_x	2,4 kg/j
					NH_3	0,1 kg/j
Mobiele kraan 14T	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	512 l/j	40 u/j	31 l/j	NO_x	2,8 kg/j
					NH_3	0,1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2022_20230126_290cbff6e8
Database versie	2022_290cbff6e8

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

Bijlage 2

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	Buro Ontwerp & Omgeving
Inrichtingslocatie	Pastoor Slingerstraat, 6987 BC Giesbeek

Activiteit

Omschrijving	Giesbeek Achter de Kerk
Toelichting	gebruiksfase

Berekening

AERIUS kenmerk	RfFs1k13qqpG
Datum berekening	27 januari 2023, 22:24
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Situatie 1 - Beoogd	2025	23,5 g/j	0,4 kg/j

Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Situatie 1 - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename van depositie	-		
Grootste afname van depositie	-		

Situatie 1 (Beoogd), rekenjaar 2025

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Verkeersnetwerk	23,5 g/j	0,4 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste afname van depositie
- Grootste toename van depositie
- Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Situatie 1" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Situatie 1, Rekenjaar 2025

1 Wegverkeer | Weg

			Links	Rechts		
Naam	wegverkeer				NO_x	0,4 kg/j
Locatie	X:202009,65 Y:445518,71	Type scherm	-	-	NO_2	91,0 g/j
Lengte	133,71 m	Hoogte	-	-	NH_3	23,5 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	12556 p/jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	52.6 p/jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2022_20230126_290cbff6e8
Database versie	2022_290cbff6e8

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

Rapport Parkeeronderzoek Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

aan:	**Gemeente Zevenaar**
t.a.v.:	**de heer L. Dorresteijn**
	de heer T. van Ketwich
werkcode:	**OSGA 21**
project:	**8 nieuwbouw sociale huurwoningen woningen Pastoor Slingerstraat te Giesbeek**
betreft:	**Parkeeronderzoek**
datum:	**1 juni 2022**
opgesteld door:	**Ing. D. Vermeer**

1. Inleiding

Woningcorporatie stichting Plavei heeft een 8-tal sociale huurwoningen in ontwikkeling aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek. De bouwlocatie is gelegen achter de kerk aan de Pastoor Slingerstraat, zie onderstaande afbeelding.

De 8 sociale huurwoningen, worden gerealiseerd als levensloop bestendige woning.

Op het plan is het Paraplubestemmingsplan parkeren van de gemeente Zevenaar van toepassing, zoals is vastgesteld op 30 januari 2019. Het gebied rondom de bouwlocatie aan de Pastoor Slingerstraat valt onder de gebiedsaanduiding: parkeren rest bebouwde kom.

Conform het Paraplubestemmingsplan parkeren is er voor een huurhuis, sociale huur een parkeernorm van 1,6 parkeerplaats/woning van toepassing.

Totaal zijn er 8 x 1,6 = 13 parkeerplaatsen benodigd.

Er worden een zestal parkeerplaatsen nieuw gerealiseerd, direct gelegen voor de 8 nieuwbouw woningen.

De overige 7 parkeerplaatsen dienen in het openbaar gebied te worden opgenomen. Binnen de bouwlocatie zijn deze parkeerplaatsen -gezien de beschikbare ruimte- niet te realiseren.

Gezien de woning typologie is de parkeernorm van 1,6/woning een fors te hanteren norm. Indien deze norm wordt teruggebracht naar bijvoorbeeld 1,3/woning, zou het tekort nog maar 4 parkeerplaatsen bedragen.

2. Parkeer onderzoek

In het vigerende Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Indien hier gebruik van gemaakt wordt dient een motivering te worden opgesteld op basis van een parkeeronderzoek, waaruit de noodzaak en gevolgen voor de wijzing worden toegelicht.

De hoogte van de gestelde parkeernorm in het Paraplubestemmingsplan is voor als nog buitenbeschouwing gelaten.

Het parkeeronderzoek is uitgevoerd in de directe omgeving, op een gemiddelde werkdag op de tijdstippen om circa 9.00 uur, 15.00 uur en 20.00 uur. In het weekend is er een parkeeronderzoek uitgevoerd om circa 8.00 uur en 20.00 uur.
Elke dinsdag vindt er een kleine warenmarkt plaats op het parkeerterrein van het Dorpsplein, dit is gelegen in de nabijheid van de Pastoor Slingerstraat. Bij de uitvoering van het parkeeronderzoek is hier rekening mee gehouden.

Het parkeeronderzoek is gericht op een loopafstand van circa 100 m rondom de bouwlocatie. Aan de noordzijde van het de bouwlocatie bevindt zich de Kerkstraat binnen het onderzoeksgebied. Echter de aanwezige parkeerplaatsen aan de Kerkstraat zijn buiten beschouwing gelaten.

Gezien de aard en de omvang van het onderzoeksgebied en het aantal aanwezige openbare parkeerplaatsen, binnen een loopafstand van circa 100 m rondom de bouwlocatie is een onderzoek op basis van een loopafstand van circa 200 m rondom de bouwlocatie buitenbeschouwing gelaten.

Het onderzoeksgebied rondom de bouwlocatie aan de Pastoor Slingerstraat is weer gegeven in onderstaande afbeelding.

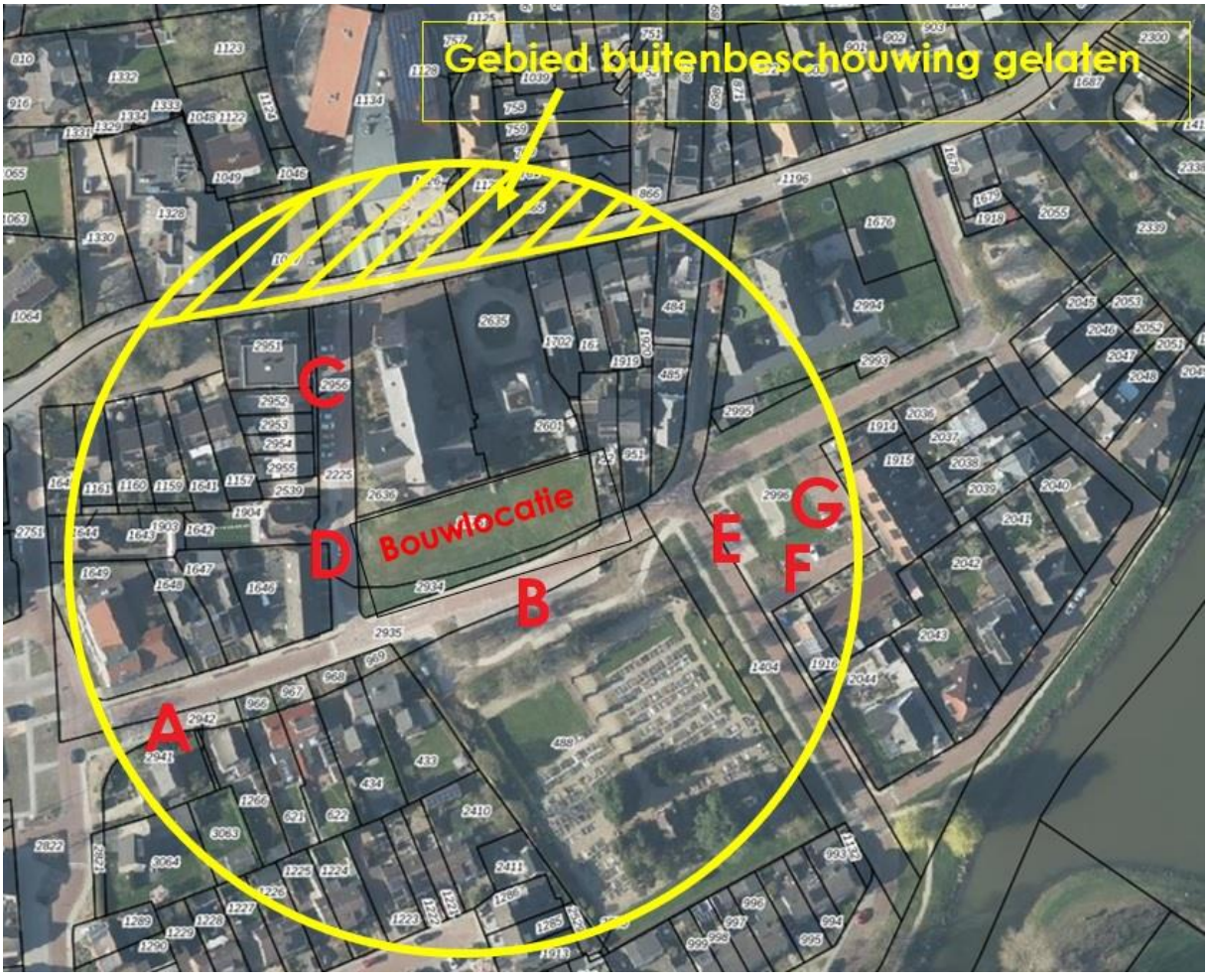

Binnen het onderzoeksgebied bevinden zich een 7-tal openbaar parkeergebieden. Op circa 100 m loopafstand zijn in de nabije omgeving de volgende openbare parkeerplaatsen voorhanden:

A.	Pastoor Slingerstraat, nabij Pastoor Slingerstraat 34 en 36:	11 stuks
B.	Pastoor Slingerstraat, nabij begraafplaats:	15 stuks
C.	Tuinstraat, nabij Tuinstraat 2A t/m D en tot aan de Kerkstraat:	13 stuks
D.	Tuinstraat, nabij Tuinstraat 4 t/m 8:	3 stuks
E.	Barenbroeklaan, nabij entree vanuit Pastoor Slingerstraat:	6 stuks
F.	Sluis, nabij Sluis 52t/m 54:	4 stuks
G.	Sluis, nabij Sluis 66 t/m 70:	6 stuks

Totaal zijn er 58 stuks openbare parkeerplaatsen aanwezig.

Binnen het onderzoeksgebied zijn de verschillende parkeer gebieden weergegeven, zie onderstaande afbeelding.

3. Conclusie

Het parkeeronderzoek is uitgevoerd in de periode van 24 mei t/m 31 mei 2022, op werkdagen en in het weekeinde. Het parkeeronderzoek is als bijlage opgenomen in dit rapport. Op de eerste pagina van de bijlage staat de samenvatting van het parkeeronderzoek, hierna volgt de foto verantwoording. Waarbij het cijfer staat voor de dag en de tijd van de opname en de letter voor het parkeergebied, zoals vermeld staat in de Samenvatting Parkeeronderzoek Pastoor Slingerstraat Giesbeek.

Het blijkt dat er van de 58 openbaar aanwezige parkeerplaatsen, er gemiddeld 37,8 plaatsen vrij zijn. Dit is het gemiddelde genomen van alle onderzoeken. Het minst aantal beschikbare vrije parkeerplaatsen bedroeg 34 stuks parkeerplaatsen.

4. Motivatie

Gezien de beschikbare ruimte, zijn de overige 7 benodigde parkeerplaatsen niet binnen de bouwlocatie te realiseren, vandaar dat de mogelijkheid is onderzocht binnen het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied is beperkt gebleven tot op circa 100 meter loopafstand van de bouwlocatie, daarnaast zijn de openbare parkeerplaatsen aan de Kerkweg buitenbeschouwing gelaten. Ondanks deze beperking zijn er meer dan voldoende vrije openbare parkeerplaatsen in de directe omgeving aanwezig.

Indien de te hoge parkeernorm buiten beschouwing wordt gelaten voor deze woning typologie, dan zijn er rekenkundig maximaal 7 parkeerplaatsen tekort. Als deze parkeerplaatsen worden opgenomen binnen het onderzoekgebied, dan zijn er gemiddeld 37,8 - 7 = 31,8 parkeerplaatsen vrij op basis van het uitgevoerde parkeeronderzoek.

Uitgaande van het minst aantal beschikbare parkeerplaatsen tijdens het parkeeronderzoek, dan blijkt dat er nog 34 -7 = 27 parkeerplaatsen vrij blijven.

Gezien het bovenstaande kunnen de 7 extra benodigde parkeerplaatsen ruimschoots opgenomen worden binnen het onderzoeksgebied, zodanig dat er geen overmatige parkeerdruk ontstaat.

De realisatie van de 8-tal sociale huurwoningen aan de Pastoor Slingerstraat te Giesbeek vormt hiermee geen belemmering ten aanzien van het parkeerbeleid.

Bijlage parkeeronderzoek, bestaande uit:

- Samenvatting Parkeeronderzoek Pastoor Slingerstraat Giesbeek
- Foto verantwoording parkeeronderzoek

Samenvatting Parkeeronderzoek Pastoor Slingerstraat Giesbeek — **datum: 1-6-2022**

	Openbaar parkeergebied	aantal parkeer-plaatsen aanwezig	1 Opname 31-05-2022 Dinsdag Tijd ca. 9.00 uur		2 Opname 31-05-2022 Dinsdag Tijd ca. 15.00 uur		3 Opname 24-05-2022 Dinsdag Tijd ca. 20.00 uur		4 Opname 29-05-2022 Zondag Tijd ca. 8.00 uur		5 Opname 28-05-2022 Zaterdag Tijd ca. 20.00 uur	
			in gebruik	vrij	in gebruik	vrij	in gebruik	vrij	in gebruik	vrij	in gebruik	vrij
A	Pastoor Slingerstraat, nabij Pastoor Slingerstraat 34 en 36	11	3	8	1	10	1	10	0	11	5	6
B	Pastoor Slingerstraat, nabij begraafplaats	15	5	10	4	11	2	13	2	13	2	13
C	Tuinstraat, nabij Tuinstraat 2 A t/m D en tot aan Kerkstraat	13	6	7	6	7	8	5	8	5	6	7
D	Tuinstraat, nabij Tuinstraat 4 t/m 8	3	1	2	1	2	2	1	1	2	1	2
E	Barenbroeklaan, nabij entree vanuit Pastoor Slingerstraat	6	2	4	2	4	3	3	3	3	3	3
F	Sluis, nabij Sluis 52 t/m 54	4	2	2	2	2	2	2	3	1	3	1
G	Sluis, nabij Sluis 66 t/m 70	6	1	5	3	3	1	5	2	4	4	2
	Totaal (gemiddeld aantal vrije parkeerplaatsen: 37,8)	**58**	**20**	**38**	**19**	**39**	**19**	**39**	**19**	**39**	**24**	**34**

Foto verantwoording parkeeronderzoek

Foto 1A

Foto 1B

Foto 1C

Foto 1D

Foto 1E

Foto 1F

Foto 1G

Foto 2A

Foto 2B

Foto 2C

Foto 2D

Foto 2E

Foto 2F

Foto 2G

Foto 3A

Foto 3B

Foto 3C

Foto 3D

Foto 3E

Foto 3F

Foto 3G

Foto 4A

Foto 4B

Foto 4C

Foto 4D

Foto 4E

Foto 4F

Foto 4G

Foto 5A

Foto 5B

Foto 5C

Foto 5D

Foto 5E

Foto 5F

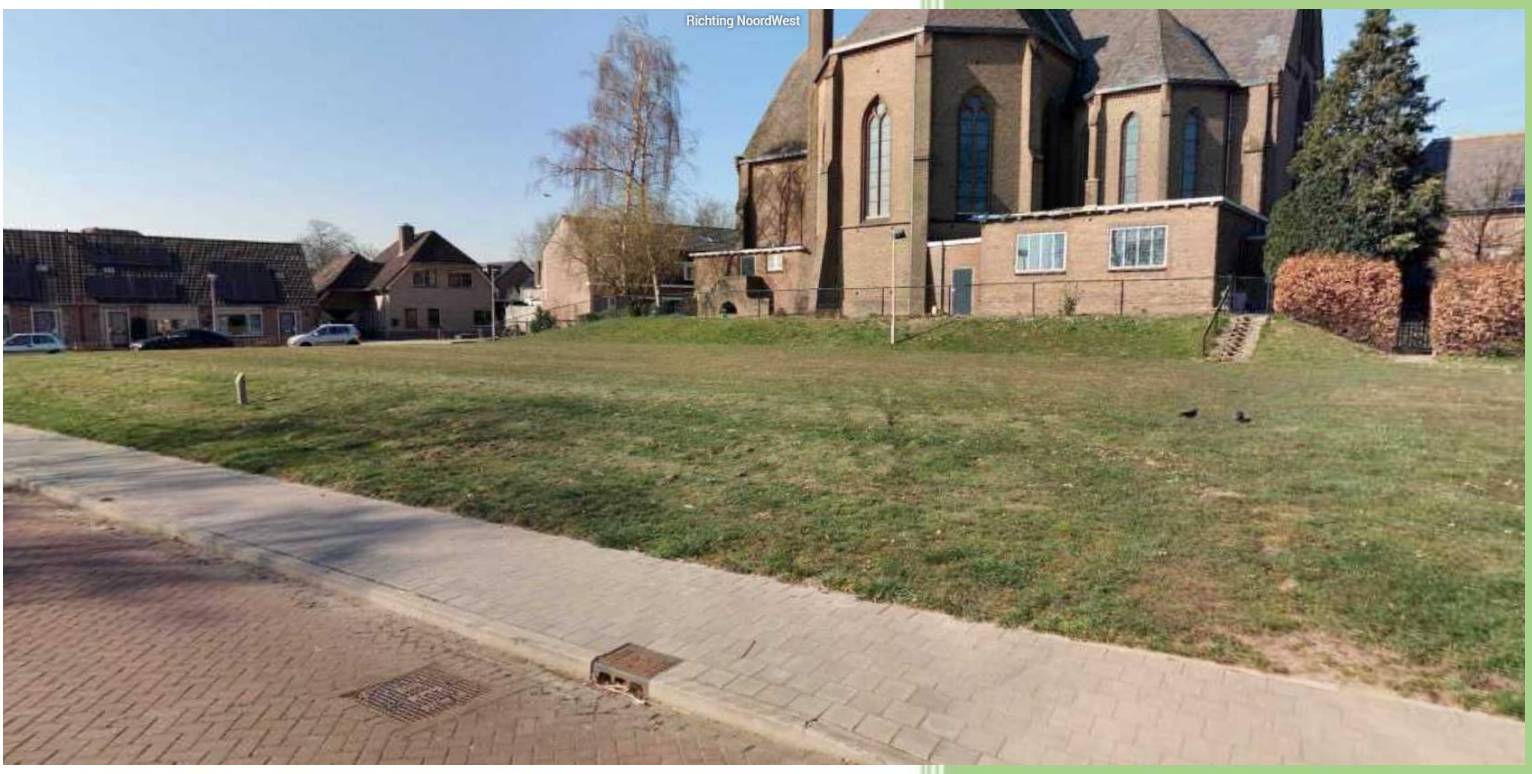

Foto 5G

GEMEENTE ZEVENAAR

Zienswijzennota Pastoor Slingerstraat te Giesbeek

1. Inleiding

Aan de Pastoor Slingerstraat, tussen de Sint Martinuskerk en de begraafplaats, ligt een grasveldje. Al sinds 2010 is er sprake van eventuele woningbouw in het plangebied. Initiatiefnemer (Plavei) is voornemens om ter plaatse van dit grasveldje acht levensloopbestendige rijwoningen te realiseren.

De locatie ligt in het bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' en heeft de enkelbestemming 'Groen'. Door de initiatiefnemer is een bestemmingsplan aangeleverd waarmee er een nieuw planologisch kader gecreëerd wordt op basis waarvan acht nieuw te bouwen sociale huurwoningen kunnen worden gerealiseerd.

Het ontwerp bestemmingsplan "Pastoor Slingerstraat Giesbeek" heeft van 4 augustus tot en met 14 september ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn zijn er 3 zienswijzen ingediend (waarvan één collectieve, ondertekend door 14 mensen).

Indieners zienswijzen en ontvankelijkheid
Er zijn drie zienswijzen tijdig ingediend door omwonenden van het plangebied. Eén zienswijze is buiten de termijn ingediend, maar is wel meegenomen en inhoudelijk beoordeeld.

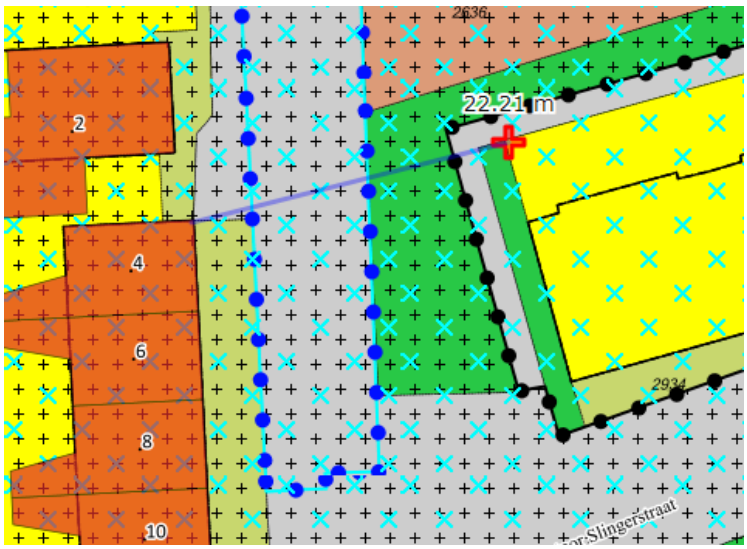
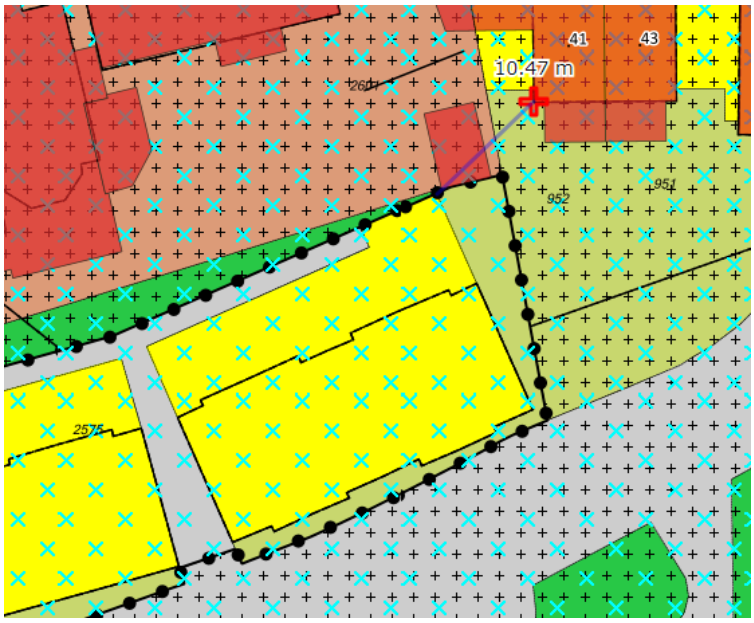
Mondelinge toelichting
Er zijn geen mondelinge zienswijzen ingediend.

Beoordeling zienswijzen
In deze zienswijzennota is ervoor gekozen om de diverse zienswijzen per stuk te behandelen. In hoofdstuk 2 van deze zienswijzennota heeft de gemeente een reactie geformuleerd op de ingediende zienswijzen. In de linker kolom is een samenvatting van de zienswijze gegeven en in de rechter kolom de beoordeling. In hoofdstuk 3 van deze zienswijzennota is weergegeven welke planaanpassingen en ambtshalve wijzigingen genomen zullen worden.

2. Verwerking zienswijzen

2.1 Zienswijze 1 (collectieve zienswijze)

Samenvatting	Beantwoording gemeente
1.1 Persoonlijke schade	
Reclamanten zijn van mening dat hun woonplezier zal worden aangetast door het wegnemen van het vrije uitzicht op het groen achter de kerk.	Omwonenden geven aan dat hun uitzicht verslechtert doordat straks wordt uitgekeken op woningen in plaats van een grasveld. Echter moeten wij opmerken dat er geen recht bestaat op een blijvend vrij uitzicht. Omwonenden geven aan dat dit bestemmingsplan leidt tot nadelige gevolgen voor hun woonplezier. Er is een maximale bouwhoogte toegestaan van 8 meter. Hierbij is aansluiting gezocht met naastgelegen panden bestaande uit twee bouwlagen met kap. De gemeente stelt dat bij de situering van de bouwkavel rekening is gehouden met de achtergevels en de erven van de naastgelegen percelen, waaronder die van de woningen van omwonenden. De kortste afstand tussen het bouwvlak van de meest oostelijke woning en de dichtstbijzijnde gebouwde woning is circa 10 meter (zie afbeelding). De afstand tussen de meest westelijke woning en de dichtstbijzijnde gebouwde woning is circa 22 meter (zie afbeelding). Deze afstanden zijn volgens de gemeente ruim in een bebouwde

	omgeving met dorps karakter. Daarmee is er naar de mening van de gemeente geen sprake van onaanvaardbare aantasting van woongenot. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing het bestemmingsplan.
Doordat het perceel de bestemming "Groen" heeft in het vigerende bestemmingsplan en nergens (zoals bijvoorbeeld in de Structuurvisie) is genoemd als toekomstige woningbouwlocatie, hebben ze geen aanleiding gezien om bij	Allereerst wordt opgemerkt dat er geen recht bestaat op een blijvend vrij uitzicht. Met andere woorden, bij de koop van een woning kunnen geen rechten worden ontleend aan het aanwezige vrije uitzicht voor de toekomst. Daarnaast wordt opgemerkt dat de gemeente geen initiatiefnemer is van dit plan, maar woningcorporatie Plavei. In de Structuurvisie staan voornamelijk de gemeentelijke woningbouwlocaties aangegeven. Ook wordt opgemerkt dat de Structuurvisie stamt uit 2013, waarmee gesteld kan worden dat het geen recent vastgesteld beleidskader betreft. Een grondeigenaar kan altijd om een bestemmingswijziging vragen; de gemeente is verplicht deze in behandeling te nemen. Deze

de koop/huur van hun woningen rekening te houden met dit scenario.	bestemmingsplanwijziging is getoetst aan de norm van een goede ruimtelijke ordening en op inpasbaarheid, met als conclusie dat het plan acceptabel wordt geacht. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.2 Privacy	
Reclamanten geven aan dat door de bouw van de 8 woningen hun privacy wordt aangetast. Onder andere door ramen die zo zijn gesitueerd dat ze huizen en tuinen inkijken.	Het initiatief is gelegen in de bebouwde omgeving van een dorpskern. Een hogere bebouwingsdichtheid is in een dergelijk ruimtelijke context gangbaar waarbij gevolgen ten aanzien van privacy op zichzelf niet vreemd zijn. Desalniettemin dient er geen sprake te zijn van onaanvaardbare aantasting van privacy. De gemeente stelt zich op het standpunt dat van onaanvaarbare aantasting van privacy geen sprake is. Een afstand van minimaal 10 meter tussen de geprojecteerde bebouwing en bestaande bebouwing is in een bebouwde omgeving niet vreemd en leidt niet tot een onevenredige aantasting van de privacy. Bovendien dient te worden voldaan aan het burenrecht (artikel 5:50 BW). Op grond van dit artikel is het niet geoorloofd om binnen twee meter van de erfgrens vensters of andere muuropeningen te hebben, voor zover deze op dit erf rechtstreeks uitzicht geven. Hieraan zal dit initiatief ook moeten voldoen. Hiermee kan geconcludeerd worden dat het plan geen onaanvaardbare inbreuk op de privacy van omwonenden tot gevolg heeft. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.3 Financieel	
De waarde van omliggende woningen zal dalen als gevolg van het wijzigen van de bestemming van "Groen" naar "Wonen".	Voor een eventuele tegemoetkoming van planschade bestaat een aparte procedure. Deze is te vinden in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening. Hiervoor dient een apart verzoek te worden ingediend, gericht aan het college van burgemeester en wethouders. Het indienen van een verzoek tot planschade is op grond van de Wet ruimtelijke ordening mogelijk binnen vijf jaar na het moment waarop het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet heet dit de procedure omtrent nadeelcompensatie. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van hetbestemmingsplan.
1.4 Overlast	
De reclamanten zijn van mening dat ze de afgelopen jaren al genoeg rust hebben moeten inleveren door bouwprojecten in de omgeving (o.a.	Het tegengaan van overlast tijdens bouwwerkzaamheden is niet iets dat geregeld kan worden in een bestemmingsplan, maar wat een uitvoeringsaspect betreft. In het geval dat deze bestemmingsplanprocedure leidt tot een onherroepelijke omgevingsvergunning voor het bouwen van de woningen, dan is het de taak van Plavei en de bouwer om overlast zoveel mogelijk te beperken.

bouwterrein van de KWS). "Chaos en lawaai" in de vorm van uitzicht op een bouwterrein, lawaai vanaf 's ochtends vroeg en zand en stof in de woning.	**Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.5 Mentale gezondheid en sociale verbinding	
Reclamanten geven aan dat het grasveld achter de kerk de enige groene gezamenlijke locatie in de omgeving is. Door het wegnemen van dit grasveld, zullen de vele positieve effecten van groen worden verminderd (o.a. meer biodiversiteit, betere gezondheid, minder stress en depressie, meer sociale samenhang in de buurt)	Een grondeigenaar kan altijd om een bestemmingswijziging vragen; de gemeente is verplicht deze in behandeling te nemen. Deze bestemmingsplanwijziging is getoetst aan de norm van een goede ruimtelijke ordening en op inpasbaarheid. Tevens maakt de gemeente een afweging tussen de verschillende belangen die spelen, waaronder het belang voor het behoud van groen. De gemeente maar ook de Rijksoverheid vindt het creëren van meer betaalbare huurwoningen erg belangrijk. Steeds meer mensen hebben grote moeite om een woning te vinden. Er moeten minstens 75.000 woningen per jaar bij komen om de woningachterstand weg te werken. Hierbij wordt ook ingezet op inbreiding. Dit is een locatie waarbij sprake is van inbreiding ten behoeve van acht sociale huurwoningen. De gemeente heeft gekeken of er op acceptabele afstand van dit initiatief nog voldoende openbaar groen aanwezig is. De gemeente acht dat dit het geval is en acht het belang voor het creëren van voldoende betaalbare huurwoningen groter dan het behoud van dit specifieke grasveld. Daarom is er gekozen om medewerking te verlenen aan dit initiatief. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.6 Wadi's	
Reclamanten geven aan dat de aanleg van wadi's positief is, maar dat deze veel onderhoud vereisen. Ze hebben twijfels over hoe de gemeente dit onderhoud zal verzorgen.	De gemeente gaat zorg dragen om deze wadi te onderhouden. De wadi wordt opgenomen in het meerjaren-onderhoudsplan dat de gemeente vaststelt. Daarnaast wordt opgemerkt dat op de plek waar deze wadi wordt aangelegd, dit ook in het vigerende bestemmingsplan al mogelijk is (bestemming Groen). **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Daarnaast geven reclamanten aan dat de wadi's ook directe gevaren met zich meebrengen (verdrinkingsgevaar en risico's voor de gezondheid wat blijkt uit onderzoek van de WUR uit 2014 Water in de	Een wadi heeft een maximale waterstand van maximaal 40 cm. Echter gaat de gemeente ervan uit dat deze wadi zelden vol komt te staan omdat het water in de grond infiltreert. Enkel bij incidentele piekbuien komt er een laag water in te staan. De gemeente merkt daarnaast op dat het belangrijk is dat ouders/verzorgenden zelf goed op hun kinderen letten bij buiten spelen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

openbare ruimte heeft risico's voor de gezondheid)	
1.7 De 2 bomen	
Reclamanten willen graag dat de twee bestaande bomen behouden blijven, omdat deze zorgen voor schaduw, een leefplek zijn voor veel dieren, en zichtbepalend zijn voor de straat.	De twee bestaande bomen worden inderdaad gekapt (zie foto). Er worden wel zes nieuwe bomen aangeplant (zie tekening). Daarmee wordt er nog steeds gezorgd voor schaduwwerking en een leefplek voor dieren. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Deze twee bomen zullen worden weggehaald vanwege asbest die aanwezig is onder de bomen. Reclamanten hebben twijfels bij het onderzoek waar dit uit is gekomen.	Er is een deskundig bodemonderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat er geen asbest onder de twee bestaande bomen aanwezig is. Wel loopt er een asbestcementleiding (waterleiding) onder deze bomen. Deze dient te worden verwijderd. Overigens is dit niet de enige reden waarom de bomen gekapt worden. Ook voor de realisatie van het initiatief. Immers valt de kronen van de bomen op de beoogde plek van de huizen. **Conclusie:**

	De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.8 Vleermuizen	
Reclamanten geven aan dat er vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied. De bouw van de acht woningen is daarom in strijd met de Wet Natuurbescherming.	Er is inmiddels nader onderzoek uitgevoerd naar de vleermuizen. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet Natuurbescherming nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken. **Conclusie:** Het vervolgonderzoek wordt bij de onderzoeken gevoegd en de conclusies uit dit onderzoek aan de toelichting van het bestemmingsplan gevoegd.
1.9 Pad tussen de kerk en de woningen	
Reclamanten geven aan dat het pad tussen de kerk en de woningen voor onveilige situaties kan zorgen door het aantrekken van 'ongewenst publiek'.	Bij het realiseren van grondgebonden woningen met een tuin is het aanleggen van een achterpad erg gebruikelijk. In Giesbeek zijn er veel grondgebonden woningen met daarachter een achterpad. Er zijn bij de gemeente weinig tot geen klachten bekend over overlast in dergelijke achterpaden. Voorts betreft het een toekomstige vrees die op dit moment niet kan worden meegenomen in het kader van de goede ruimtelijke ordening waaraan wordt getoetst. Mocht na realisatie van het initiatief blijken dat inderdaad sprake is van ongewenst publiek, dan kan men contact opnemen met de daarvoor verantwoordelijke instantie(s). **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Daarnaast ligt het pad voor de uitrit van Tuinstraat 2, en is een extra toegang naar de Tuinstraat waar de regels van het eenrichtingsverkeer vaak worden overtreden. Dit kan tot gevaarlijke verkeerssituaties leiden.	Enkel voetgangers komen uit dit achterpad. Zij komen vanaf het trottoir mogelijk op straat om over te steken of om weg te fietsen, en hiervoor gelden de algemene verkeersregels die iedereen in acht dient te nemen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.10 Dorpsbeeld Giesbeek	
De Sint Martinus kerk is een karakteristiek en historisch gebouw in Giesbeek. Reclamanten geven aan dat dit monumentale bouwwerk niet 'verstopt' mag worden achter woningen. De kerk behoort tot de identiteit van Giesbeek, en is	De nieuw te bouwen woningen bestaan uit enkel één laag met kap en zijn lager gelegen dan de Sint Martinuskerk. Onderstaande afbeelding geeft de woningen in perspectief weer.

bepalend voor het dorpsbeeld.	 Onderstaande afbeelding geeft een beeld vanaf de begraafplaats bekeken. Hieruit valt op te maken dat met de ruimtelijke inpassing van de woningen wordt gezorgd dat het grootste gedeelte en de karakteristieke delen van de kerk nog steeds zichtbaar zijn. De gemeente concludeert hiermee dat de visuele verbindingen niet onevenredig worden gestoord. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Daarnaast wordt door de bouw van de woningen de verbinding tussen de kerk en het kerkhof	Naast het feit dat de visuele verbinding tussen kerk en begraafplaats blijft bestaan (zie omschrijving hierboven), blijft ook de functionele verbinding tussen kerk en de begraafplaats bestaan door het pad tussen de twee bouwblokken. Bovendien is er al een fysieke scheiding door de Pastoor

doorbroken. "Het kerkhof is dan niet meer het hof van de kerk".	Slingerstraat en het perceel waar de woningbouw is voorzien aan de ene kant en de begraafplaats aan de andere kant. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Op het grasveld worden verschillende activiteiten gehouden (o.a. 'kofferbakverkoop' en 'Vogelschieten'). Deze activiteiten zijn tradities in Giesbeek, die volgens de reclamanten zullen verdwijnen als dit grasveld wordt bebouwd.	Dit wordt ter kennisgeving aangenomen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.11 Veiligheid en parkeren	
De Tuinstraat is een éénrichtingsweg, maar volgens reclamanten wordt dit vaak genegeerd. Door de recente revitalisering van de Tuinstraat, is deze straat smaller geworden. Hierdoor kunnen er gevaarlijke situaties optreden (o.a. op schooldagen als veel kinderen worden opgehaald). Reclamanten geven aan dat door de bouw van de 8 woningen, er geen goed zicht meer is, wat voor onveilige verkeerssituaties kan zorgen (voor bijvoorbeeld schoolkinderen).	De opmerking dat de Tuinstraat een éénrichtingsweg is, maar dat dit vaak wordt genegeerd, wordt ter kennisgeving aangenomen. Wij willen erop wijzen dat een ieder de verkeersregels in acht dient te nemen, en dat dit wordt gehandhaafd door de verantwoordelijke instantie(s). De beoogde ontwikkeling zal inderdaad het zicht vanaf de Tuinstraat naar de Pastoor Slingerstraat en vice versa verminderen. Deze nieuwe verkeerssituatie is echter deskundig beoordeeld en de gemeente is van mening dat de vermindering van het zicht niet onevenredig is dan wel tot onveilige verkeerssituaties zal leiden. Het betreft hier immers een 30km zone, waarbij de snelheid van motorvoertuigen al gereduceerd is. Een 30km zone komt de verkeersveiligheid ten goede. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamanten hebben twijfels bij het parkeeronderzoek dat is uitgevoerd. Ze vragen zich af of dit een goede representatie is van de werkelijkheid (o.a.	Het verkeersonderzoek is uitgevoerd middels een algemeen bepaalde systematiek. Er bestaat geen reden om te twijfelen aan de juistheid van het onderzoek. Voor parkeren wordt er een parkeernorm van 1,6 gehanteerd. Deze norm is bepaald aan de hand van de parkeernormen van het kennisplatform CROW. Dit betekent dat er een parkeerdruk ontstaat van 13

afhankelijk van het moment van tellen). Door de bouw van de 8 woningen en bijbehorende parkeerplaatsen, zal het verkeer in de Tuinstraat toenemen (met meer gevaarlijke situaties tot gevolg).	motorvoertuigen. Ten behoeve van deze ontwikkeling worden er 6 parkeerplaatsen in de openbare ruimte gerealiseerd. De overige druk van 7 motorvoertuigen worden afgewenteld op de openbare ruimte. Er is hiervoor op verschillende momenten zowel door de weeks als in het weekend onderzocht hoe de parkeerdruk is op 100 meter loopafstand rondom het initiatief. Uit de foto's blijkt dat er voldoende parkeergelegenheid is om de druk van 7 motorvoertuigen af te wentelen op de openbare ruimte. Ten opzichte van de vigerende planologische, dan wel huidige situatie neemt het aantal woningen in het plangebied toe met acht woningen. Er is daarmee sprake van een toename van het aantal verkeersbewegingen van en naar het plangebied. Om de toename van de verkeersbewegingen van en naar het plangebied te berekenen, wordt er gebruik gemaakt van de kengetallen van het CROW. Voor de berekening van de toename van het aantal verkeersbewegingen is uitgegaan van een woning in de categorie 'huur, huis, sociale huur' in een weinig stedelijk gebied in de rest van de bebouwde kom. Hiervoor geldt de norm van 6 verkeersbewegingen per dag. Dit geeft een maximale toename van in totaal 48 verkeersbewegingen per dag. In de huidige situatie is de verkeersintensiteit van de Pastoor Slingerstraat en de Tuinstraat laag. De woningen in het plangebied worden ontsloten op de Pastoor Slingerstraat. Deze weg heeft voldoende capaciteit om de beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen op te vangen. Er is niet door reclamanten onderbouwd hoe de verkeerstoename leidt tot meer gevaarlijke situaties. Wij willen erop wijzen dat een ieder de verkeersregels in acht dient te nemen, en dat dit wordt gehandhaafd door de verantwoordelijke instantie(s). **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
1.12 Normen en waarden	
Het bouwen van huizen tussen de kerk en het kerkhof wordt door reclamanten als bezwaarlijk gezien, omdat hierdoor kerk en kerkhof van elkaar worden gescheiden.	Zoals aangegeven bij punt 1.10 blijven zowel de functionele verbinding als de visuele relatie tussen kerk en kerkhof bestaan. Daarnaast wordt opgemerkt dat de kerk zijn functie heeft verloren en in september 2021 te koop is aangeboden, met ook de mogelijkheid dat er woningen in komen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamanten geven aan dat door het bouwen van de woningen, de privacy van bezoekers van het kerkhof wordt aangetast.	De begraafplaats betreft een afgezet terrein, met terreinafscheiding in de vorm van een haag (zie foto). Daarnaast functioneert de parkeerplaats als een buffer. Ook wordt opgemerkt dat er redelijk wat afstand bestaat tussen de woningen en het kerkhof (namelijk circa 25 meter), wat wordt gezien als een acceptabele afstand. Daarnaast is het niet ongebruikelijk om woningen in de buurt van begraafplaatsen te bouwen. Er staan in de huidige situatie immers ook woningen omheen.

	 Conclusie: De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamanten vragen zich af of het wel menselijk is om mensen uit te laten kijken op een kerkhof. Zeker met weinig ander woningaanbod in Giesbeek.	Het is een vrije keuze om hier te gaan wonen. Daarnaast wordt opgemerkt dat dit een mening betreft en dat iedereen hierover anders kan denken. Voorts staan in de huidige situatie ook al woningen rondom de begraafplaats die uitzicht hebben op de begraafplaats. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Aangedragen alternatieven	
Reclamanten dragen aan dat deze locatie ook geschikt zou zijn om er een ontmoetingsplek met speelveld van te maken. De lokale basisschool heeft aangegeven hier ook behoefte aan te hebben.	Dit alternatief wordt ter kennisgeving aangenomen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Terugbrengen van de oorspronkelijke tuin tussen de kerk en het kerkhof. Jaren geleden zou dit (mondeling) aan de inwoners van Giesbeek zijn beloofd.	Helaas kan de gemeente hierover niets in haar archivering terugvinden. Daarnaast wordt opgemerkt dat een grondeigenaar altijd om een bestemmingswijziging kan vragen; de gemeente is verplicht deze in behandeling te nemen. Deze bestemmingsplanwijziging is getoetst op aan de norm van de goede ruimtelijke ordening en op inpasbaarheid, met als conclusie dat het plan acceptabel wordt geacht. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Conclusie:	
De zienswijze wordt deels gegrond verklaard. Het vervolgonderzoek naar Vleermuizen wordt bij de onderzoeken gevoegd en de conclusies uit dit onderzoek worden aan de toelichting van het bestemmingsplan toegevoegd.	

2.2 Zienswijze 2

Samenvatting	Beantwoording gemeente
Reclamant geeft aan dat zijn vrije uitzicht verdwijnt door de bouw van de woningen.	Reclamant geeft aan dat zijn uitzicht verslechtert doordat straks wordt uitgekeken op woningen. Echter moeten wij opmerken dat er geen recht bestaat op een blijvend vrij uitzicht. Er is een maximale bouwhoogte toegestaan van 8 meter. Hierbij is aansluiting gezocht met naastgelegen panden bestaande uit twee bouwlagen met kap. De gemeente stelt dat bij de situering van de bouwkavel rekening is gehouden met de achtergevels en de erven van de naastgelegen percelen, waaronder die van reclamant. De afstanden zijn volgens de gemeente ruim in een bebouwde omgeving met dorpskarakter. Het initiatief is gelegen in de bebouwde omgeving van een dorpskern. Een hogere bebouwingsdichtheid is in een dergelijk ruimtelijke context gangbaar waarbij gevolgen ten aanzien van privacy op zichzelf niet vreemd zijn. Desalniettemin dient er geen sprake te zijn van onaanvaardbare aantasting van privacy. De gemeente stelt zich op het standpunt dat van onaanvaarbare aantasting van privacy geen sprake is. Een afstand van minimaal 10 meter tussen de geprojecteerde bebouwing en bestaande bebouwing is in een bebouwde omgeving niet vreemd en leidt niet tot een onevenredige aantasting van de privacy. Bovendien dient te worden voldaan aan het burenrecht (artikel 5:50 BW). Op grond van dit artikel is het niet geoorloofd om binnen twee meter van de erfgrens vensters of andere muuropeningen te hebben, voor zover deze op dit erf rechtstreeks uitzicht geven. Hieraan zal dit initiatief ook moeten voldoen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamant geeft aan dat de rust zal verminderen, doordat de huizen dicht op zijn perceel komen te staan.	Er wordt allereest opgemerkt dat rust een subjectief begrip is. Er is gekeken naar verschillende omgevingsaspecten, die terug te lezen zijn in de toelichting van het bestemmingsplan, zoals geluid (pagina 18) of verkeer en parkeren (pagina 28). Hieruit wordt geconcludeerd dat deze omgevingsaspecten geen belemmering vormen en geen onevenredige aantasting opleveren van het woon- en leefklimaat in de nabije omgeving van het initiatief. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamant geeft aan dat zijn privacy verminderd zal worden door ramen dicht op de perceelsgrens.	Het initiatief is gelegen in de bebouwde omgeving van een dorpskern. Een hogere bebouwingsdichtheid is in een dergelijk ruimtelijke context gangbaar waarbij gevolgen ten aanzien van privacy op zichzelf niet vreemd zijn. Desalniettemin dient er geen sprake te zijn van onaanvaardbare aantasting van privacy. De gemeente stelt zich op het standpunt dat van onaanvaardbare aantasting van privacy geen sprake is. Een afstand van minimaal 10

	meter tussen de geprojecteerde bebouwing en bestaande bebouwing is in een bebouwde omgeving niet vreemd en leidt niet tot een onevenredige aantasting van de privacy. Bovendien dient te worden voldaan aan het burenrecht (artikel 5:50 BW). Op grond van dit artikel is het niet geoorloofd om binnen twee meter van de erfgrens vensters of andere muuropeningen te hebben, voor zover deze op dit erf rechtstreeks uitzicht geven. Hieraan zal dit initiatief ook moeten voldoen. Hiermee kan geconcludeerd worden dat het plan geen onaanvaardbare inbreuk op de privacy van omwonenden tot gevolg heeft. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamant is bezorgd om mogelijke geluidsoverlast door warmtepompen die geplaats worden in de woningen.	Na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan dient de initiatiefnemer een bouwaanvraag in te dienen. Deze bouwaanvraag wordt getoetst aan het bouwbesluit, waarin geluidsvoorschriften zijn opgenomen voor warmtepompen. De aanvraag wordt pas verleend als hieraan wordt voldaan. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamant vindt het bezwaarlijk dat de bomen die zichtbepalend zijn voor de straat worden weggehaald.	De twee bestaande bomen worden inderdaad weggehaald (zie foto). Er worden echter zes nieuwe bomen aangeplant (zie tekening), die de straat een groener karakter zullen geven.

	 Conclusie: De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing het bestemmingsplan.
Reclamant geeft aan dat zijn woning sterk in waarde zal dalen door de bestemmingswijziging.	Voor een eventuele tegemoetkoming van planschade bestaat een aparte procedure. Deze is te vinden in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening. Hiervoor dient een apart verzoek te worden ingediend, gericht aan het college van burgemeester en wethouders. Het indienen van een verzoek tot planschade is op grond van de Wet ruimtelijke ordening mogelijk binnen vijf jaar na het moment waarop het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet heet dit de procedure omtrent nadeelcompensatie. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Reclamant geeft als alternatief het bouwen van 6 woningen in plaats van 8. Wat betreft uitzicht, privacy en behoud van de bomen zou dit volgens reclamant veel verschil maken.	Dit alternatief wordt ter kennisgeving aangenomen. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Conclusie:	
De zienswijze wordt ongegrond verklaard.	

2.3 Zienswijze 3 (Liebregts Leistra)

Samenvatting	Beantwoording gemeente
2.3.1 Parkeren	
Het ontwerpbestemmingsplan is niet in lijn met het paraplubestemmingsplan Parkeren gemeente Zevenaar. De raad hanteert in het ontwerp bestemmingsplan een parkeernorm van 1.6 parkeerplaats per woning. Er worden 8 woningen gebouwd dus er zijn 13 parkeerplaatsen benodigd. Naast deze normen die volgen uit het ontwerp bestemmingsplan, zijn er in het 'Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar' ook parkeernormen te vinden. De genoemde parkeernormen in artikel 11.1.1 van het ontwerp bestemmingsplan zijn op het eerste gezicht conform artikel 4.5 uit het Paraplubestemmingsplan parkeren. Echter, een groot verschil maken hier de woorden 'dan wel in de openbare ruimte'. Het Paraplubestemmingsplan verplicht namelijk steeds tot het voorzien van voldoende parkeergelegenheid op het eigen terrein. Dit is niet zo opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan. Door nu in artikel 11.1.1 van het ontwerp bestemmingsplan wel toe te staan dat	Het klopt dat dezelfde normen gehanteerd worden als in het paraplubestemmingsplan. De gemeente categoriseert het plangebied als 'rest bebouwde kom'. De woningen kunnen worden aangemerkt als 'Huurhuis, sociale huur'. Hiervoor wordt een parkeernorm van 1,6 parkeerplaatsen per woning gehanteerd. Er worden per saldo acht woningen toegevoegd aan het plangebied. Dat betekent dat er voor de ontwikkeling (12,8) afgerond dertien extra parkeerplaatsen benodigd zijn. Er worden ten behoeve van deze ontwikkeling 6 parkeerplaatsen aangelegd in de openbare ruimte. Dit is privaatrechtelijk vastgelegd. Deze strook met zes parkeerplaatsen behoren niet tot het bestemmingsvlak, maar worden naar aanleiding van deze zienswijze wel opgenomen op de verbeelding, door middel van een bestemming 'Verkeer-Verblijfsgebied' en daarbij horende planregels. De overige parkeerbehoefte van zeven parkeerplaatsen moet worden opgevangen op parkeerplaatsen die in de omgeving van het plangebied liggen. Hiervoor is een parkeerdrukonderzoek uitgevoerd, waaruit blijkt dat dit kan. Reclamant stelt dat door een deel van de parkeergelegenheid af te wentelen op het openbaar gebied er wordt afgeweken van het paraplubestemmingsplan. Dit klopt, maar dit levert naar mening van de gemeente geen probleem op. Hierover het volgende: We stellen voor de bouw van de acht sociale huurwoning een locatie specifiek bestemmingsplan vast. Dit bestemmingsplan wordt later vastgesteld dan het paraplubestemmingsplan Parkeren gemeente Zevenaar. Deze is op 30 januari 2019 vastgesteld. Daarmee betekent dat het paraplubestemmingsplan Parkeren gemeente Zevenaar na het vaststellen van dit voorliggend plan zijn rechtskracht verliest. Er dient derhalve niet getoetst te worden aan de planregels uit het Paraplubestemmingsplan Parkeren. Er hoeft ook geen apart besluit te worden genomen door het college van

parkeergelegenheid ook in de openbare ruimte mag worden voorzien, leidt dit ontwerp bestemmingsplan op dit punt tot een afwijking van het Paraplubestemmingsplan. Op grond van artikel 4.3 van het Paraplubestemmingsplan parkeren is weliswaar een afwijking van de parkeernormen mogelijk, maar hiertoe dient dan wel apart te worden besloten middels een omgevingsvergunning. Bovendien dient dit besluit dan te worden voorzien van een motivering waaruit blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd blijft. Met andere woorden: Op grond van het Paraplubestemmingsplan is het uitgangspunt dat op eigen terrein dient te worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid. Slechts bij uitzondering, voorzien van een ruimtelijke motivering, kan daarvan bij besluit van Burgemeester en wethouders worden afgeweken.	burgemeesters en wethouders om af te wijken van de parkeernormen. Door dezelfde normen te gebruiken uit het paraplubestemmingsplan Parkeren gemeente Zevenaar en deze vervolgens te borgen in de planregels met daarbij een afwijkingsmogelijkheid (waarbij met een parkeerdrukonderzoek afgeweken kan worden van deze planregels) is het aspect 'Parkeren' volgens de gemeente voldoende geborgd. Er wordt wel degelijk gehandeld in lijn met de systematiek uit het Paraplubestemmingsplan Parkeren, namelijk er wordt gemotiveerd (middels een parkeeronderzoek) afgeweken van de parkeernorm. Dit wordt naar aanleiding van deze zienswijzen goed geborgd. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan: - Op de verbeelding wordt het plangebied verruimd door een 'Verkeers-Verblijfsgebied' bestemming op te nemen waarin de 6 parkeerplaatsen geprojecteerd zijn die ten behoeve van deze ontwikkeling aangelegd worden. - Op de verbeelding wordt het aantal woningen vastgelegd. - In de planregels wordt vastgelegd dat er alleen sociale huurwoningen mogen worden gerealiseerd. - In de planregels wordt de parkeernorm van 1,6 vastgelegd per woning, met daarbij een afwijkingsmogelijkheid.
Het ontwerp bestemmingsplan waarborgt op dit moment onvoldoende dat er in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien. Tevens is het parkeeronderzoek niet representatief. Door nu in het ontwerp bestemmingsplan zonder	Zoals hierboven aangegeven wordt er ten behoeve van deze ontwikkeling zes parkeerplaatsen aangelegd. Door het bestemmingsvlak te vergroten en een verkeersbestemming toe te voegen worden er publiekrechtelijk geborgd dat er zes parkeerplaatsen ten behoeve van deze ontwikkeling aangelegd wordt. De overige parkeerdruk kan worden afgewenteld op het openbaar gebied. Het parkeeronderzoek is gericht op een loopafstand van 100 meter. Dit verstaat de raad onder openbaar gebied. De planregels worden hierop aangepast. Het onderzoek is naar mening van de gemeente wel representatief. De zes parkeerplaatsen die

meer toe te staan dat onbeperkt in de openbare ruimte kan worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid, biedt de parkeernorm volgend uit artikel 11.1.1 onvoldoende juridische zekerheid. Zoals de norm nu is geformuleerd, is het namelijk mogelijk om alle benodigde parkeerplaatsen in de openbare ruimte te realiseren. Gelet hierop biedt artikel 11.1.1 onvoldoende waarborg om te worden gehanteerd als toetsingsnorm bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Bovendien wordt ook geenszins duidelijk wat er precies wordt verstaan onder 'openbare ruimte'. Is dit de openbare ruimte binnen het plangebied of wordt hiermee de wijk bedoeld? Ook dit dient de raad beter te motiveren. Verder gaat zelfs het parkeeronderzoek ervanuit dat er slechts zeven parkeerplaatsen in de openbare ruimte dienen te worden gerealiseerd. Nu het ontwerp bestemmingsplan aldus mogelijk maakt dat alle parkeerplaatsen in de openbare ruimte kunnen worden gerealiseerd, is het parkeeronderzoek ook niet representatief. Kortom, hierboven is toegelicht dat en waarom de parkeernorm volgend	t.b.v. deze ontwikkeling worden aangelegd in het openbaar gebied zijn er op moment van onderzoek doen nog niet gerealiseerd. Er kan daarom uitgegaan worden van een parkeerdruk van zeven motorvoertuigen t.b.v. deze ontwikkeling die afgewenteld gaan worden op het openbaar gebied zoals die er nu bij ligt. De overige druk van zes motorvoertuigen kunnen straks parkeren op de parkeerplaatsen die speciaal voor deze ontwikkeling aangelegd worden. Hierboven heeft de gemeente al geconcludeerd dat het gemeentelijk paraplubestemmingsplan Parkeren geen rechtskracht meer heeft na vaststelling van dit bestemmingsplan. Er kunnen ten behoeve van deze ontwikkeling eigen planregels worden gesteld ten aanzien van parkeren om te waarborgen dat er voldoende parkeergelegenheid is t.b.v. het initiatief. In de planregels wordt onder artikel 11.1.1 het volgende opgenomen: A. Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat er ten behoeve van de ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen op eigen terrein dan wel aansluitend op eigen terrein in het openbaar gebied of blijkens een parkeeronderzoek geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte is om de (overige) parkeerdruk af te wentelen binnen 100 meter loopafstand van het plangebied. Hierbij gelden de navolgende normen: **Functie** **Per** **Rest bebouwde Kom** *Wonen* Koop, tussen/hoek woning 1,9 Huurhuis, vrije sector woning 1,9 Huurhuis, sociale huur woning 1,6 B. de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11 Naar mening van de gemeente is met de bovengenoemde aanpassingen voldoende in de planregels geborgd dat er ten behoeve van deze ontwikkeling in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan in de planregels. In de planregels wordt onder artikel 11.1.1 het volgende opgenomen:

uit artikel 11.1.1 onvoldoende waarborgen biedt. Alle benodigde parkeerplaatsen dienen conform gemeentelijk parkeerbeleid op eigen terrein te worden gerealiseerd. Zelfs indien uw raad een afwijkende mening is toegedaan, dan nog dient er in artikel 11.1.1 te worden opgenomen dat er zes parkeerplaatsen op eigen terrein moeten komen. Op deze veronderstelling is tenslotte ook het eigen parkeeronderzoek gebaseerd. Als uw raad ook hiertoe niet besluit, dan dient er een nieuw parkeeronderzoek te komen.	A. Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat er ten behoeve van de ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen op eigen terrein dan wel aansluitend op eigen terrein in het openbaar gebied of blijkens een parkeeronderzoek geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte is om de (overige) parkeerdruk af te wentelen binnen 100 meter loopafstand van het plangebied. Hierbij gelden de navolgende normen: **Functie** **Per** **Rest bebouwde Kom** *Wonen* Koop, tussen/hoek woning 1,9 Huurhuis, vrije sector woning 1,9 Huurhuis, sociale huur woning 1,6 B. de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11
De geprojecteerde parkeergelegenheid is in strijd met de planregels. Op basis van het stedenbouwkundig plan dienen de parkeerplaatsen op eigen terrein te komen, de plek op basis waarvan het bestemmingsplan de enkelbestemming 'Tuin' geldt. De planregels van de voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn uitsluitend bestemd voor tuinen. De benodigde parkeerplaatsen kunnen aldaar niet gerealiseerd worden. Dat zal in strijd zijn met de bestemming, waardoor temeer is aangetoond dat het ontwerp	Het stedenbouwkundig plan omvat een groter plangebied dan de huidige verbeelding. Het gebied waar de beoogde zes parkeerplaatsen zijn geprojecteerd vallen buiten de huidige verbeelding. Op deze gronden geldt het bestemmingsplan Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek. De aangewezen gronden zijn bestemd voor 'Verkeer – Verblijfsgebied'. Deze gronden mogen worden gebruikt ten behoeve van parkeervoorzieningen. Echter om duidelijker te maken dat de gronden waar de beoogde zes parkeerplaatsen op geprojecteerd zijn, onderdeel uit maken van deze planontwikkeling, wordt de verbeelding uitgebreid met een verkeersbestemming. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt tot aanpassing van de verbeelding. De gronden waar de zes parkeerplaatsen op zijn geprojecteerd worden toegevoegd aan de verbeelding en krijgen de bestemming 'Verkeer-Verblijfsgebied'. Tevens worden er planregels toegevoegd ten aanzien van deze bestemming.

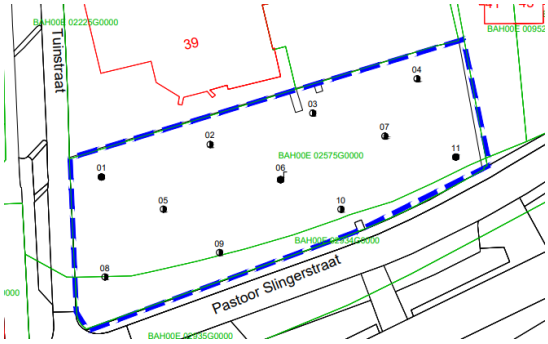
bestemmingsplan onvoldoende parkeergelegenheid waarborgt. Ook op dit punt is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ontwerp bestemmingsplan niet op een deugdelijke motivering.	
Voor de berekening van de parkeerbehoefte is niet uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. Zoals de Afdeling onder meer heeft overwogen in de uitspraak van 14 maart 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:859), dient bij het bepalen van het aantal benodigde parkeerplaatsen voor een nieuwe ontwikkeling waarin een bestemmingsplan voorziet, te worden uitgegaan van een representatieve invulling van hetgeen ingevolge het plan planologisch maximaal mogelijk is. In de plantoelichting valt te lezen dat er maximaal acht woningen zijn toegestaan, maar dit maximum is geenszins in de planregels vastgelegd. Dat betekent dat de maximale invulling van het ontwerp bestemmingsplan in theorie meer dan acht woningen behelst. De berekening van de parkeerbehoefte is echter 'slechts' uitgegaan van	De planregels worden in lijn van hetgeen wat reclamant aangeeft aangepast. Er wordt op de verbeelding een maximaal aantal te bouwen woningen (acht stuks) opgenomen en in de planregels wordt opgenomen dat er slechts sociale huurwoningen mogen worden gebouwd. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt tot aanpassing van de verbeelding en de planregels. Er wordt opgenomen op de verbeelding opgenomen een maximaal aantal te bouwen woningen (acht stuks) en in de planregels dat er sociale huurwoningen mogen worden gebouwd.

maximaal acht woningen, waardoor deze berekening onvoldoende de maximale planologische mogelijkheden betrekt. Bovendien volgt niet uit de planregels dat alleen sociale huurwoningen mogen worden gerealiseerd. In theorie zouden koopwoningen aldus ook nog kunnen worden gerealiseerd, waardoor ook niet vaststaat dat 1,6 de maximale te hanteren parkeernorm is.	
2.3.2 Onderzoeken	
Diverse onderzoeken zijn gebrekkig. Hieronder wordt per onderzoek aangegeven wat de gebreken zijn: **<u>Verkennend bodemonderzoek</u>** Bijlage 2 is een verkennend bodemonderzoek. Dit type onderzoek is verplicht op grond van artikel 3:2 Awb en artikel 3.1.6 Bro. Het is aldus van belang dat dit onderzoek zorgvuldig wordt uitgevoerd en representatief is. Naar de mening van reclamant voldoet het onderzoek niet aan die vereisten nu op pagina 6 van het onderzoek valt te lezen dat het onderzoek uitgaat van de bouw van zeven woningen. Dit is onjuist aangezien er acht woningen worden gerealiseerd. Aangezien er geenszins nader wordt	Hieronder wordt de beantwoording per onderzoek aangegeven: **<u>Verkennend bodemonderzoek</u>** Zowel in 2010 als in 2021 is het plangebied bemonsterd. Ten tijde van het onderzoek werd nog uitgegaan van zeven woningen. Het huidige plan gaat uit van acht woningen. Er is een woning aan de rechterkant bij gekomen. Dit betekent niet dat de onderzoeken niet representatief zijn. Hieronder ziet u een overzicht tekening waar in 2021 de peilbuismonsters zijn genomen. Deze liggen verspreid over het algehele plangebied en ook op de plek waar de extra (achtste) woning is gesitueerd. Het gehele plangebied is dus onderzocht van een onzorgvuldige voorbereiding en/of ondeugdelijke motivering is geen sprake. Bovenstaande motivering wordt naar aanleiding van de ingediende zienswijze opgenomen in de toelichting van het bestemmingsplan om aan te geven dat het onderzoek nog altijd representatief is.

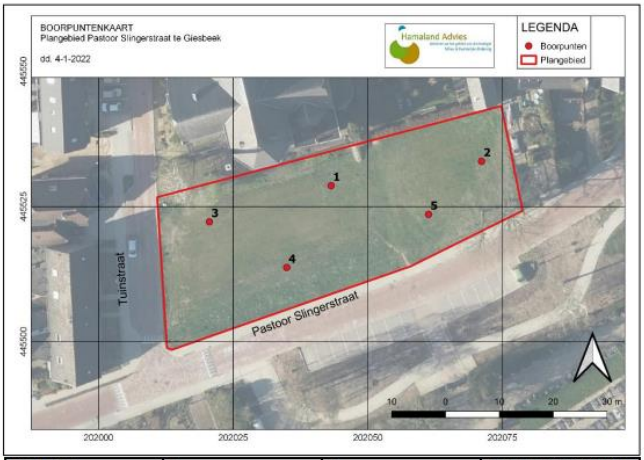
onderbouwd dat en waarom het onderzoek alsnog representatief is, is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ook niet op een deugdelijke motivering.

Archeologisch onderzoek
Bijlage 4 is een archeologisch onderzoek. Ook dit type onderzoek is verplicht op grond van artikel 3.1.6 Bro. Wat opvalt is dat ook dit onderzoek uitgaat van de bouw van zeven woningen (pagina 4). Dat maakt ook dit onderzoek onzorgvuldig en niet representatief. Er wordt wederom niet nader onderbouwd dat en waarom het onderzoek alsnog representatief is. Tevens is het geadviseerde vervolgonderzoek niet uitgevoerd.

Quickscan Natuurtoets
Bijlage 5 is een Quickscan natuurtoets. Deze is verricht in het kader van de Wet natuurbescherming. In de conclusie op pagina 17 valt te lezen dat er tijdens het veldonderzoek verschillende holen werden aangetroffen die mogelijk van vleermuizen zijn. Nader onderzoek werd noodzakelijk geacht. De uitkomsten van dit nadere onderzoek zijn vervolgens opgenomen in bijlage 1 bij het onderzoek. Conclusie van dat nadere onderzoek is dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende

Archeologisch onderzoek
Ook voor dit onderzoek geldt dat de boorpunten verspreid liggen over het gehele plangebied en ook onder de achtste woning. Zie hieronder.

Boorpunten	X	Y	Maaiveldhoogte in meters t.o.v. NAP
1	202.043	445.531	10,12
2	202.071	445.533	10,44
3	202.020	445.522	10,18
4	202.035	445.514	10,18
5	202.061	445.523	10,13

Het onderzoek is daarmee alsnog representatief. Tevens is het vervolgonderzoek (proefsleuvenonderzoek) inmiddels uitgevoerd en beoordeeld door de regioarcheoloog. Binnen het plangebied is geen behoudenswaardige vindplaats aangetroffen. Vervolgonderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht. Van een onzorgvuldige voorbereiding en/of ondeugdelijke motivering is dan ook geen sprake.

Bovenstaande motivering wordt opgenomen in de toelichting van het bestemmingsplan om aan te geven dat het onderzoek nog altijd – en zeker door toevoeging van het vervolgonderzoek – representatief is. Tevens wordt het vervolgonderzoek bij de onderzoeken gevoegd en de conclusies uit dit onderzoek aan de toelichting van het bestemmingsplan gevoegd.

Quickscan Natuurtoets
Er is inmiddels nader onderzoek uitgevoerd naar de boombewonende vleermuizen. Er zijn geen verblijfplaatsen van

vleermuizen niet is uit te sluiten. Volgens het nadere onderzoek dienen er in de periode 15 mei t/m 15 september diverse onderzoeken te worden uitgevoerd ten einde dit wel te kunnen uitsluiten. Uit het onderzoek, of de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan, wordt geenszins duidelijk of deze noodzakelijk onderzoeken zijn uitgevoerd en wat daarvan de uitkomsten waren. Ook op dit punt is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ontwerp bestemmingsplan niet op een deugdelijke motivering. De nadere onderzoeken dienen eerst alsnog te worden verricht, dan wel dient alsnog te worden toegelicht wat de uitkomsten daarvan waren. **AERIUS-berekening** Bijlage 6 is een effect beoordeling van de stikstofdepositie. Aangezien op voorhand niet is uit te sluiten of sprake is van een significante toename van stikstofdepositie op het nabijgelegen Natura 2000-gebied, is de uitvoering van een stikstofdepositieonderzoek noodzakelijk. Bijlage 6 behelst dat onderzoek. Wat wederom opvalt is dat ook dit onderzoek uitgaat van de bouw van zeven woningen (pagina 5). Dat maakt ook dit onderzoek vooropgesteld	vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken. Het vervolgonderzoek wordt bij de onderzoeken gevoegd en de conclusies uit dit onderzoek aan de toelichting van het bestemmingsplan gevoegd. Ook hier is mede gelet op het toevoegen van het vervolgonderzoek geen sprake van een onzorgvuldige voorbereiding en/of ondeugdelijke motivering. **AERIUS-berekening** Er wordt een nieuwe AERIUS-berekening uitgevoerd, mede gelet op de Porthos-uitspraak. Deze AERIUS zal voor de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad, bij de stukken worden gevoegd. De conclusie van die berekening zal moeten luidden dat er geen stikstofdepositie te verwachten is. Wanneer dit wel het geval is dient er een passende beoordeling te worden doorlopen en wordt de vaststelling van het bestemmingsplan uitgesteld. Door het toevoegen van een nieuwe AERIUS-berekening straks is er geen sprake van een onzorgvuldige voorbereiding en/of ondeugdelijke motivering. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt tot aanpassing van de toelichting. Tevens worden er vervolgonderzoeken en aangepaste onderzoeken toegevoegd.

onzorgvuldig en niet representatief.	
2.3.3 Belangenafweging	
Belang reclamant als omwonende is geenzins afgewogen. Het perceel van reclamant grenst direct aan het plangebied. Zoals te zien geniet reclamant van een geheel vrij uitzicht over plantsoen waarop nu de woningbouw is geprojecteerd. Bovendien maakt hij/zij sinds jaar en dag gebruik van de achterom ter hoogte van de rode pijl. Aangezien het perceel van reclamant aldus direct grenst aan het plangebied, verandert het ontwerp bestemmingsplan zijn/haar directe leefomgeving fors - het plan heeft immers daardoor nadelige gevolgen voor zijn/haar privacy en woongenot. Nergens in de plantoelichting bij het ontwerp bestemmingsplan is hier blijk van gegeven. Ter onderbouwing wijst reclamant op de Afdelingsuitspraak van 29 augustus 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:2867) waarin de Afdeling oordeelt dat ten grondslag aan een bestemmingsplan een kenbare belangenafweging moet liggen waarin onder meer de belangen van direct omwonenden zijn meegenomen.	Allereerst wordt opgemerkt dat niemand recht heeft op vrij uitzicht. In het huidige stedenbouwkundige plan wordt een achterom aangelegd waar reclamant ook gebruik van kan maken. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan moet de raad bestemmingen aanwijzen en regels geven die de raad uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht. De raad heeft daarbij beleidsruimte en moet inderdaad de betrokken belangen afwegen. De voor- en nadelen van alternatieven dienen in die afweging te worden meegenomen. In dit geval is er voor dit plangebied geen alternatief plan kenbaar gemaakt, die meegewogen zou moeten worden. In deze zienswijzennota worden de belangen van reclamant gewogen. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan zal de raad kennisnemen van de belangen van reclamant en hier een afweging in maken. **Privacy en woongenot** Reclamant geeft aan dat dit bestemmingsplan leidt tot nadelige gevolgen voor zijn/haar privacy en woongenot. Er is een maximale bouwhoogte toegestaan van 8 meter. Hierbij is aansluiting gezocht met naastgelegen panden bestaande uit twee bouwlagen met kap. De gemeente stelt dat bij de situering van de bouwkavel rekening is gehouden met de achtergevels en de erven van de naastgelegen percelen, waaronder die van de woningen van reclamant en anderen. De kortste afstand tussen het bouwvlak van de beoogde woningen en de woning van reclamant bedraagt meer dan 25 meter. De kortste afstand tussen het bouwvlak en de dichtstbijzijnde oostelijke woning is 10 meter. Dit is volgens de gemeente ruim in een bebouwde omgeving. Daarmee is er naar de mening van de gemeente geen sprake van onaanvaardbare aantasting van woongenot. Met betrekking tot de privacy van reclamant en omwonenden in het algemeen wordt als volgt overwogen. Het initiatief is gelegen in de bebouwde omgeving van een dorpskern. Een hogere bebouwingsdichtheid is in een dergelijk ruimtelijke context gangbaar waarbij gevolgen ten aanzien van privacy op zichzelf niet vreemd zijn. Desalniettemin dient er geen sprake te zijn van onaanvaardbare aantasting van privacy. De gemeente stelt zich op het standpunt dat van onaanvaarbare aantasting van privacy geen sprake is. Een afstand van minimaal 10 meter tussen de geprojecteerde bebouwing en bestaande

Kortom, bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient de raad de betrokken belangen af te wegen. Uit voorgaande blijkt dat de raad op geen enkele wijze rekening heeft gehouden met de belangen van reclamant, terwijl het plan wel nadelige gevolgen heeft voor zijn/haar privacy en woongenot.	bebouwing is in een bebouwde omgeving niet vreemd en leidt niet tot een onevenredige aantasting van de privacy. Bovendien dient te worden voldaan aan het burenrecht (artikel 5:50 BW). Op grond van dit artikel is het niet geoorloofd om binnen twee meter van de erfgrens vensters of andere muuropeningen te hebben, voor zover deze op dit erf rechtstreeks uitzicht geven. Hieraan zal dit initiatief ook moeten voldoen. Hiermee kan geconcludeerd worden dat het plan geen onaanvaardbare inbreuk op de privacy van omwonenden tot gevolg heeft. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Conclusie:

De zienswijze wordt deels gegrond verklaard.

- Op de verbeelding wordt het plangebied verruimd door een 'Verkeers-Verblijfsgebied' bestemming op te nemen waarin de 6 parkeerplaatsen geprojecteerd zijn die ten behoeve van deze ontwikkeling aangelegd worden;
- Op de verbeelding wordt het aantal woningen vastgelegd (8 stuks);
- In de planregels wordt vastgelegd dat er alleen sociale huurwoningen mogen worden gerealiseerd;
- In de planregels wordt de parkeernorm van 1,6 vastgelegd per woning, met daarbij een afwijkingsmogelijkheid;
- In de planregels wordt onder artikel 11.1.1 het volgende opgenomen:

  Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat er ten behoeve van de ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen op eigen terrein dan wel aansluitend op eigen terrein in het openbaar gebied of blijkens een parkeeronderzoek geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte is om de (overige) parkeerdruk af te wentelen binnen 100 meter loopafstand van het plangebied. Hierbij gelden de navolgende normen:

Functie	**Per**	**Rest bebouwde Kom**
Wonen		
Koop, tussen/hoek	woning	1,9
Huurhuis, vrije sector	woning	1,9
Huurhuis, sociale huur	woning	1,6

  de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11
- Aanvullend Archeologisch onderzoek (proefsleuvenonderzoek) wordt bij de toelichting gevoegd en de toelichting wordt hierop aangepast. Tevens wordt het selectiebesluit bijgevoegd;

- Vleermuizenonderzoek wordt bij de toelichting gevoegd en de toelichting wordt hierop aangepast;
- Er wordt een motivering opgenomen in de toelichting om aan te geven dat het bodemonderzoek alsnog representatief is;
- Er wordt een motivering opgenomen in de toelichting om aan te geven dat het archeologisch onderzoek alsnog representatief is;
- Er wordt bij de stikstofparagraaf een opmerking gemaakt dat er nog een nader onderzoek wordt uitgevoerd conform de nieuwe AERIUScalculator;

2.4 Zienswijze 4 (ontwikkelaar):

Samenvatting	Beantwoording gemeente
De beoogde plannen leiden tot nadelige gevolgen voor planvorming Kerk Giesbeek. Reclamant heeft de Sint Martinuskerk aangekocht gedurende de periode dat het ontwerp bestemmingsplan ter visie heeft gelegen. De opzet is om de Sint Martinuskerk te transformeren naar 17 appartementen. Bij de transformatie zullen de later door verbouwingen toegevoegde elementen worden verwijderd en zal het gebouw zoveel als mogelijk in zijn oorspronkelijke verschijningsvorm worden teruggebracht. Daarnaast wil reclamant de toren toegankelijk houden voor bezichtigingen, samen met de Stichting Vrienden van de Giesse Toren, zoals tot nu toe. De klok met wijzerplaten en de torenklokken wil men in gebruik laten. De Sint Martinuskerk is één van de twee gemeentelijke monumenten van Giesbeek. De kerk is een voor Giesbeek beeldbepalend gebouw. De keuze voor appartementen is mede gebaseerd op de	Allereerst wordt opgemerkt dat er nog geen formele aanvraag is ingediend bij de gemeente Zevenaar voor het initiatief van reclamant. Het feit dat er transformatie naar zeventien appartementen is beoogd, betekent niet dat deze ontwikkeling ook daadwerkelijk in te passen is op deze locatie. De ontwikkeling is nog niet getoetst aan verschillende milieuaspecten en beleidsvisies van de gemeente en andere overheden. Het kan dus zo zijn dat het beoogde initiatief in de kerk geen doorgang kan vinden. Indien voor een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling (in dit geval de transformatie van de kerk) dus nog geen bestemmingsplan is vastgesteld en evenmin een omgevingsvergunning is verleend voor afwijking daarvan, is die ontwikkeling niet aan te merken als een redelijkerwijs te verwachten ontwikkeling waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de aanvraag voor de bestemmingswijziging voor het bouwen van acht sociale huurwoningen. De gemeente hoeft dus geen rekening te houden met het initiatief van reclamant. Ten aanzien van het aanlichten van de kerk het volgende: De nieuw te bouwen woningen bestaan uit enkel één laag met kap en zijn lager gelegen dan de Sint Martinuskerk. Onderstaande afbeelding geeft de woningen in perspectief weer. Onderstaande afbeelding geeft een beeld vanaf de begraafplaats bekeken. Hieruit valt op te maken dat met de ruimtelijke inpassing van de woningen wordt gezorgd dat het grootste gedeelte en de karakteristieke delen van de kerk nog steeds zichtbaar zijn. De gemeente concludeert hiermee dat de visuele verbindingen niet onevenredig worden gestoord. In de avond kan er nog steeds de aangelichte kerk worden waargenomen.

Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030, de Liemerse woonagenda Oktober 2020 en het 'Plan Woningbouw Zevenaar' ; het bouwen binnen de kernen en leegstaande gebouwen geschikt maken voor wonen. Daarnaast een drietal tekeningen die de beoogde woningbouw van initiatiefnemer Plavei aan de Pastoor Slingerstraat in relatie met de kerk in beeld brengen. Deze tekeningen laten zien; - De kerk aan de zuidzijde aan het zicht wordt onttrokken. Dit terwijl de kerk nu van deze zijde in de avond wordt aangelicht. Dit aanlichten geeft wel aan hoe belangrijk de kerk is voor het dorp. Een kerk van deze statuur vraagt ruimte om zich heen. - De beoogde woningbouw komt tussen de kerk en zijn begraafplaats te staan, waardoor deze relatie wordt verstoord. - De beoogde bebouwing aan de Pastoor Slingerstraat staat erg dicht op de kerk; dit belemmert de mogelijkheden voor de	Ten aanzien van de verstoorde relatie het volgende: Naast het feit dat de visuele verbinding tussen kerk en begraafplaats blijft bestaan (zie omschrijving hierboven), blijft ook de functionele verbinding tussen kerk en de begraafplaats bestaan door het pad tussen de twee bouwblokken. Bovendien is er al een fysieke scheiding door de Pastoor Slingerstraat en het perceel waar de woningbouw is voorzien aan de ene kant en de begraafplaats aan de andere kant. Reclamant onderbouwd daarnaast niet op welke manier de beoogde acht sociale huurwoningen de transformatie van de kerk schaadt. Tevens is het voorstel om vier woningen te laten vervallen gedeeld met de aanvrager. De aanvrager heeft aangegeven hier geen gebruik van te willen maken. **Conclusie:** De ingediende zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het ontwerp bestemmingsplan.

transformatie naar appartementen. Ons voorstel is dan ook om de vier woningen direct achter de kerk te laten vervallen. Om dit 'verlies' te compenseren zou Plavei betrokken kunnen worden bij de toewijzing van de appartementen aan woningzoekenden in hun bestand.	
Conclusie:	
De zienswijze wordt ongegrond verklaard.	

3. Overzicht planaanpassingen en ambtshalve wijzigingen

3.1 Planaanpassingen naar aanleiding van ingediende zienswijzen

De aanpassingen zijn als volgt:

Toelichting

- De conclusies uit het nader ecologisch onderzoek (vleermuizen) worden toegevoegd;
- Er wordt een motivering opgenomen om aan te geven dat het bodemonderzoek alsnog representatief is;
- Er wordt een motivering opgenomen om aan te geven dat het archeologisch onderzoek alsnog representatief is;
- De conclusies uit het vervolgonderzoek archeologie (proefsleuvenonderzoek) worden toegevoegd;
- Er wordt bij de stikstofparagraaf een opmerking gemaakt dat er nog een nader onderzoek wordt uitgevoerd conform de nieuwe AERIUScalculator;
- Selectiebesluit wordt toegevoegd.

Regels

- In de planregels wordt de parkeernorm van 1,6 vastgelegd per woning, met daarbij een afwijkingsmogelijkheid;
- Er worden planregels toegevoegd ten aanzien van de toegevoegde verkeersbestemming;
- In de planregels wordt vastgelegd dat er enkel sociale huurwoningen worden gebouwd;
- In de planregels wordt onder artikel 11.1.1 het volgende opgenomen:

  Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat er ten behoeve van de ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen op eigen terrein dan wel aansluitend op eigen terrein in het openbaar gebied of blijkens een parkeeronderzoek geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte is om de (overige) parkeerdruk af te wentelen binnen 100 meter loopafstand van het plangebied. Hierbij gelden de navolgende normen:

Functie	**Per**	**Rest bebouwde Kom**
Wonen		
Koop, tussen/hoek	woning	1,9
Huurhuis, vrije sector	woning	1,9
Huurhuis, sociale huur	woning	1,6

  de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11

Verbeelding

- Op de verbeelding wordt het plangebied verruimd door een 'verkeer-verblijfs' bestemming op te nemen waarin de zes parkeerplaatsen geprojecteerd zijn die ten behoeve van deze ontwikkeling aangelegd gaan worden;
- Op de verbeelding wordt het aantal woningen vastgelegd (acht);
-

Bijlagen

De volgende onderzoeken worden toegevoegd:
- Nader ecologisch onderzoek (vleermuizen);
- Vervolgonderzoek archeologie (proefsleuvenonderzoek)+ selectiebesluit;
- Nieuwe AERIUS-berekening (stikstof).

3.2 Ambtshalve wijzigingen

De aanpassingen zijn als volgt:

Toelichting

- Er wordt een onderbouwing opgenomen met betrekking tot de molenbiotoop. Daarin wordt aangegeven dat "het plan gelegen is in een molenbiotoop en dat dit conform de provinciale instructieregel uit de verordening (art. 2.64) betekent dat het initiatief geen negatief effect mag hebben op de windvang. Dat het initiatief gelegen is op 280 tot 250 meter afstand van de molen. Op de kortste afstand van 280 meter is, berekend aan de hand van de biotoopformule, een maximale hoogte mogelijk van 8.35 meter waarbij een negatief effect op de windvang uit te sluiten is. De maximale bouwhoogte van de bebouwing is in het bestemmingsplan dan ook gesteld op 8m en voor de beplanting is een voorwaardelijke verplichting gesteld aan het planten van soorten die maximaal 8 meter hoog worden. Hiermee voldoet het initiatief aan de eisen vanuit de molenbiotoop. Bovendien heeft er afstemming met de molenaar plaatsgevonden en is ook hij akkoord."
- Het advies van de VGGM omtrent externe veiligheid wordt toegevoegd.

Regels

- Er wordt een voorwaardelijke verplichting opgenomen dat de boomsoorten Prunus Sargentii 'Rancho' en Amelanchier arborea 'Robin Hill' dienen te worden aangeplant;
- In de begrippenlijst wordt 'aaneengebouwd' gedefinieerd.

Verbeelding

Niet van toepassing.

[move]

Geachte leden van de commissie Ruimte van de gemeente Zevenaar,

Vorige week woensdagavond 11 januari hebben wij gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot inspreken in uw commissie m.b.t. de Zienswijzenota Pastoor Slingerstraat in Giesbeek.

Door de realisatie van de 8 woningen achter de kerk vervalt grotendeels het zicht op het monumentale kerkgebouw vanaf de Pastoor Slingerstraat.

Uiteraard zou het beste voorstel, gezien vanuit de kerk, zijn om de 4 woningen achter de kerk niet te realiseren. Echter wij zijn ons er van bewust dat dit waarschijnlijk niet reëel zal zijn gezien de voorgeschiedenis om tot de realisatie van deze 8 woningen te komen.

In het gesprek vorige week werd door de commissieleden een aantal voorstellen gedaan, deze voorstellen hebben wij uitgewerkt en visueel in beeld gebracht. U treft de tekeningen en perspectieven als bijlagen aan.

Wij hebben de volgende voorstellen uitgewerkt;

Voorstel A; Het weglaten van de kap op het woonblok van de 4, direct achter de kerk gelegen, woningen. (De kap is bij dit type woningen vaak niet functioneel **)**

- Het voordeel is, mede gezien het verschil in terreinhoogte, dat de kerk beter zichtbaar blijft.
- Eventueel kan het platte dak van de woningen van een sedumdak worden voorzien.
- Bijkomend voordeel is dat gedeeltelijk tegemoet wordt gekomen aan één van de andere ingediende bezwaren m.b.t. de belemmering van het uitzicht.

Voorstel B; Het weglaten van de kap op het woonblok van de 4 direct achter de kerk gelegen woningen en het opsplitsen van dit woonblok in tweeën.

- Dit heeft dezelfde voordelen als genoemd in voorstel A met als bijkomend voordeel dat de kerk nog beter zichtbaar blijft.
- Nadeel is dat er een extra kopgevel bijkomt en het blokje iets dichter naar de bestaande bebouwing schuift.

Voorstel C; Het opsplitsen van een blok van 4 woningen. Twee van deze woningen vervolgens samenvoegen met het andere blokje van 4. Er ontstaat zo een blok van 2 en een blok van 6 woningen. Op het blok van 6 woningen daarbij 2 woningen zonder kap.

- De kerk blijft ook in dit voorstel beter zichtbaar door de platte daken en ‘knip’. Het aantal kopgevels blijft gelijk.
- Nadeel is dat de 2 woningen dichter bij de bestaande bebouwing komen te staan.

Molenstraat 109-B
4201 CW Gorinchem
www.movedevelopment.nl

verweij@movedevelopment.nl
kvk 81453795

[move]

Wij hebben de bovengenoemde oplossingen juridisch laten toetsen. Alle genoemde oplossingen zijn zonder verstoring en of vertraging van de lopende procedure te realiseren.

MoVe Development is bereid de eventuele meerkosten die voortvloeien uit een keuze van één van de bovengenoemde oplossingen voor haar rekening te nemen.

Met vriendelijke groet,

Ir. Frans Verweij MSc.

Gorinchem 16 januari 2023.

Molenstraat 109-B
4201 CW Gorinchem
www.movedevelopment.nl

verweij@movedevelopment.nl
kvk 81453795

[move]

Sint Martinus kerk Giesbeek

16-01-2023

Reactie op opmerkingen leden commissie Ruimte van de gemeente Zevenaar

[move]

Huidig voorstel bestemmingsplan, situatie

[move]

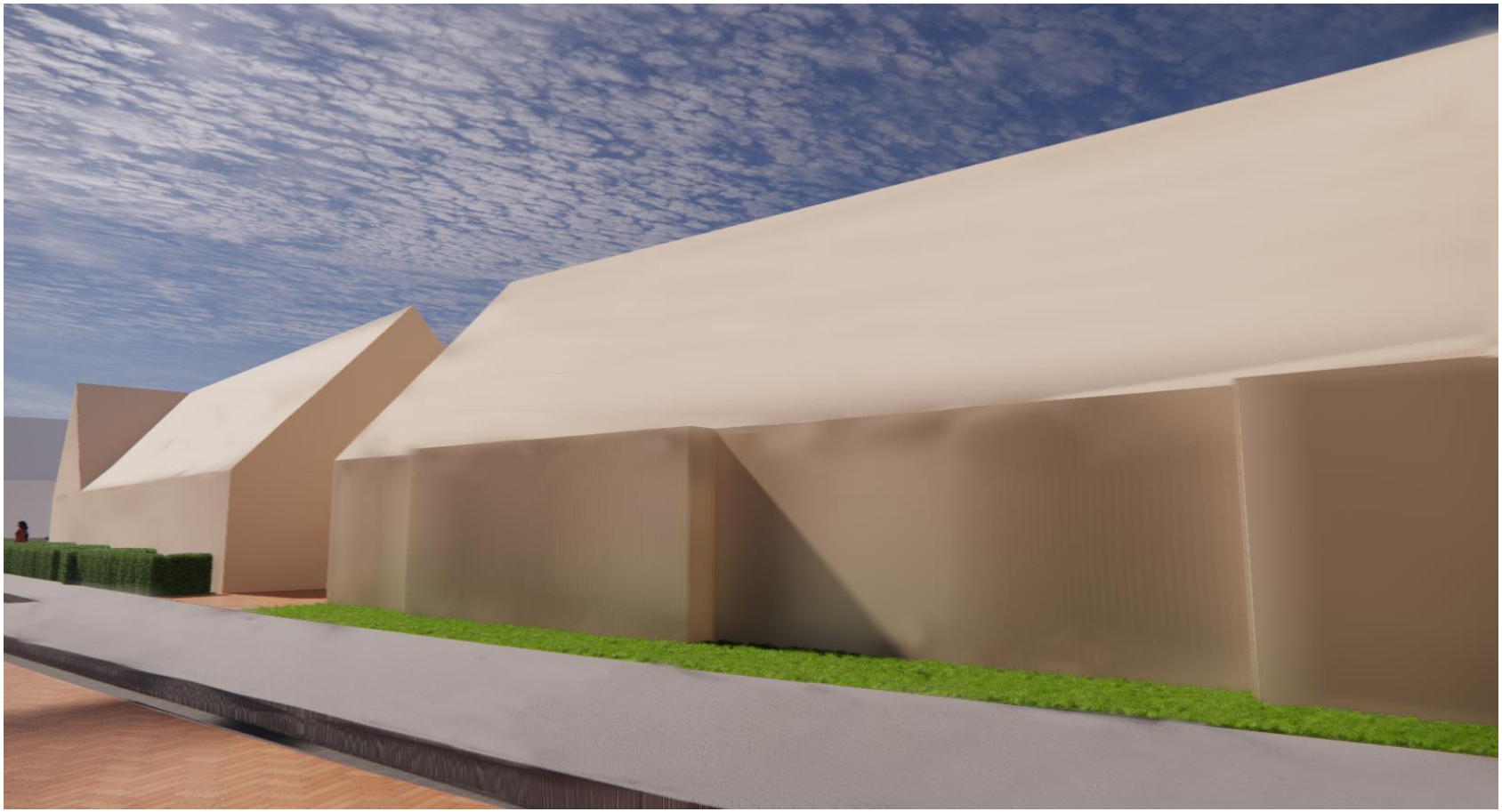
Huidig voorstel bestemmingsplan, visualisatie 1

[move]

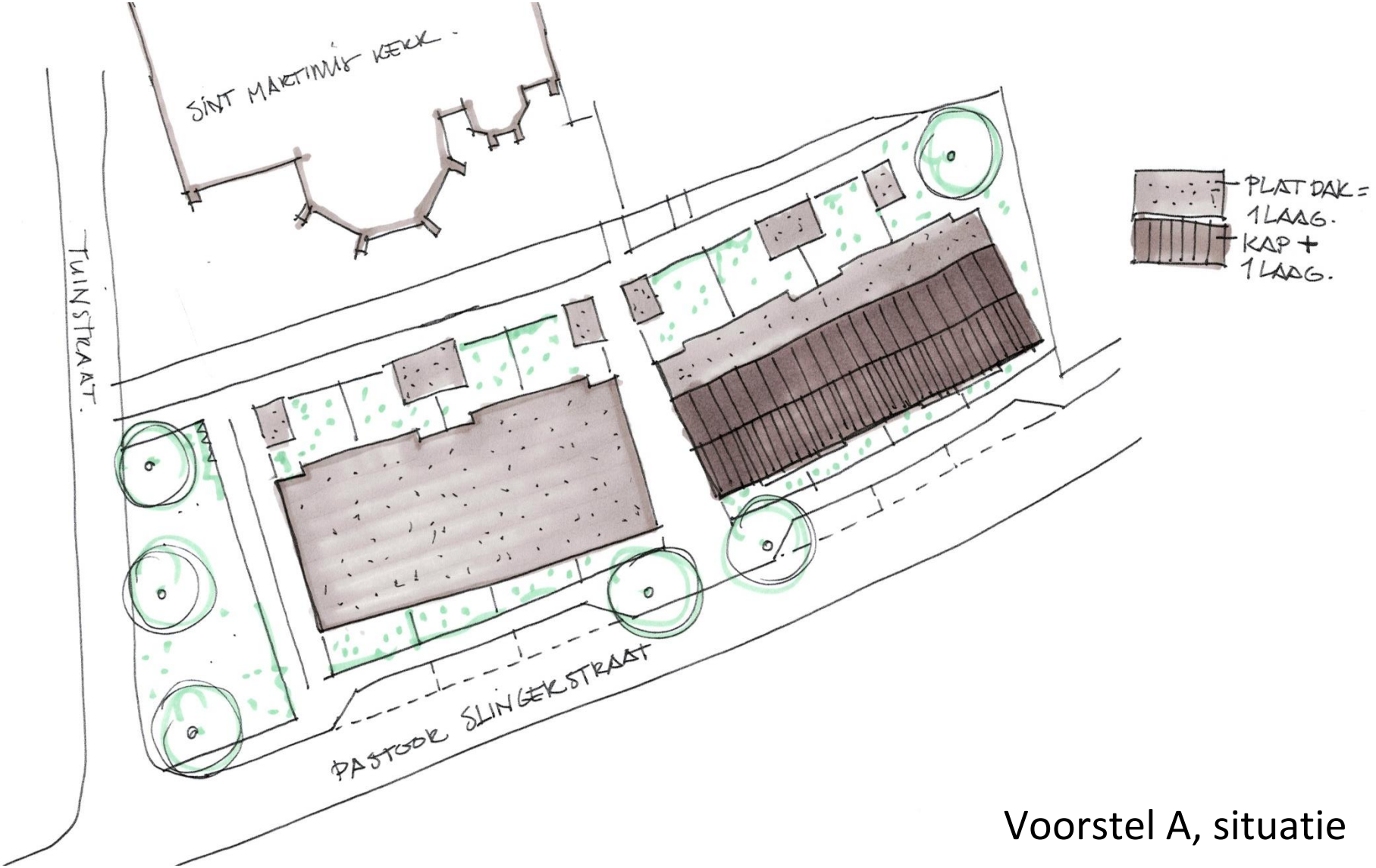
Huidig voorstel bestemmingsplan, visualisatie 2

[move]

Huidig voorstel bestemmingsplan, visualisatie 3

[move]

Voorstel A, situatie

[move]

Voorstel A, visualisatie 1

[move]

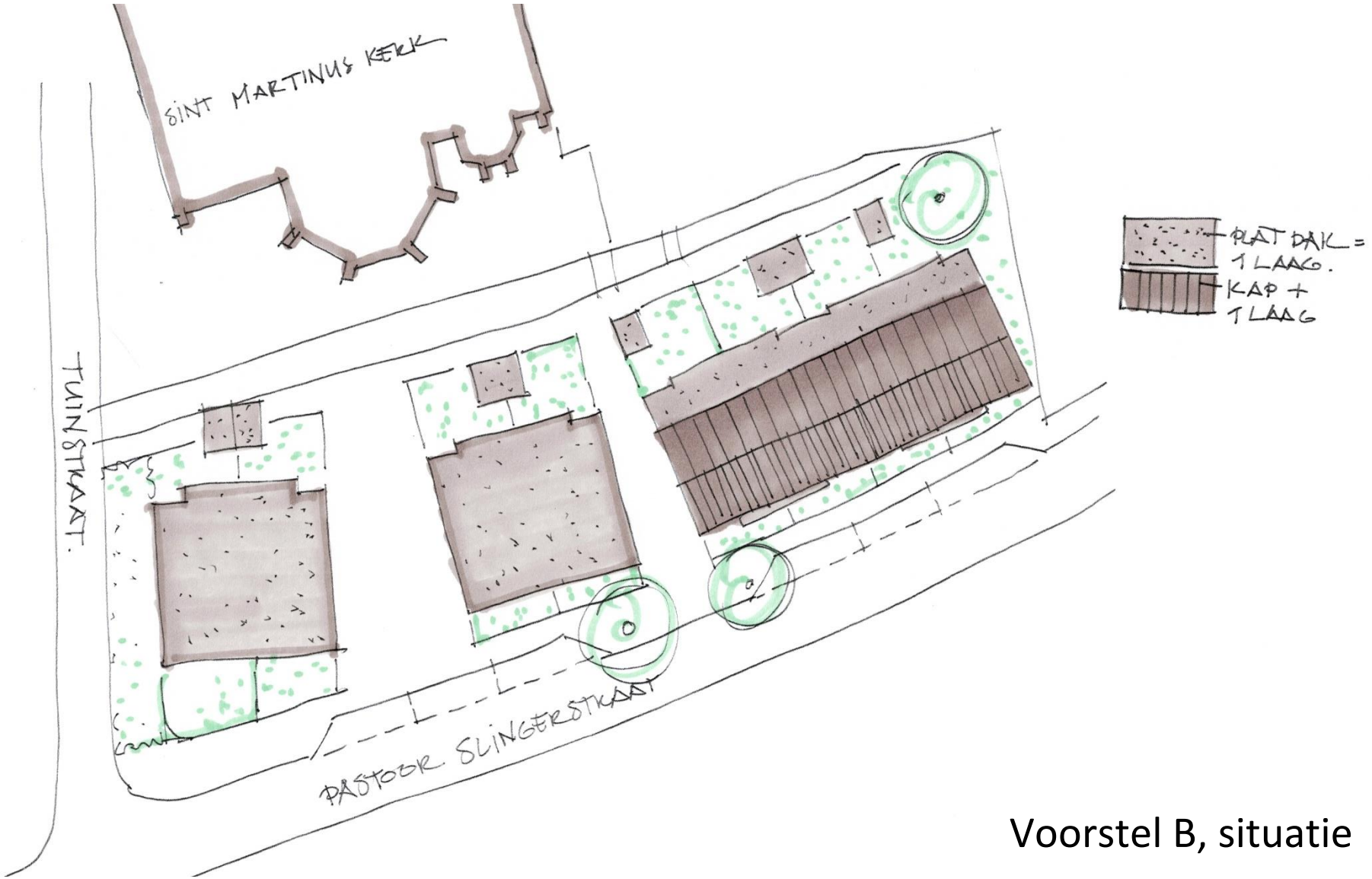
Voorstel A, visualisatie 2

[move]

Voorstel A, visualisatie 3

[move]

Voorstel B, situatie

Voorstel A, visualisatie 3

[move]

Voorstel B, visualisatie 1

[move]

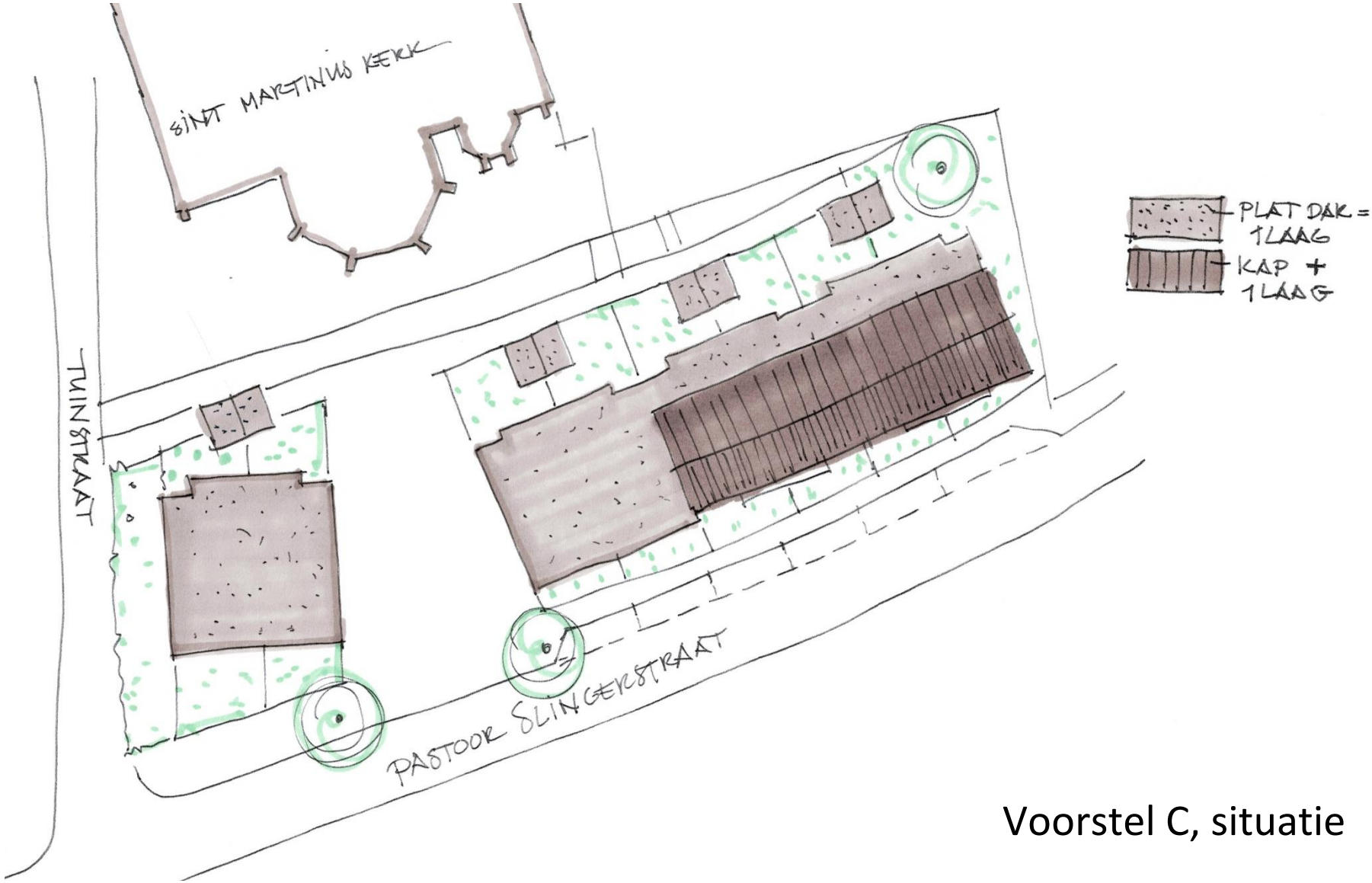
Voorstel B, visualisatie 2

[move]

Voorstel B, visualisatie 3

[move]

Voorstel C, situatie

[move]

Voorstel C, visualisatie 1

[move]

Voorstel C, visualisatie 2

[move]

Voorstel C, visualisatie 3

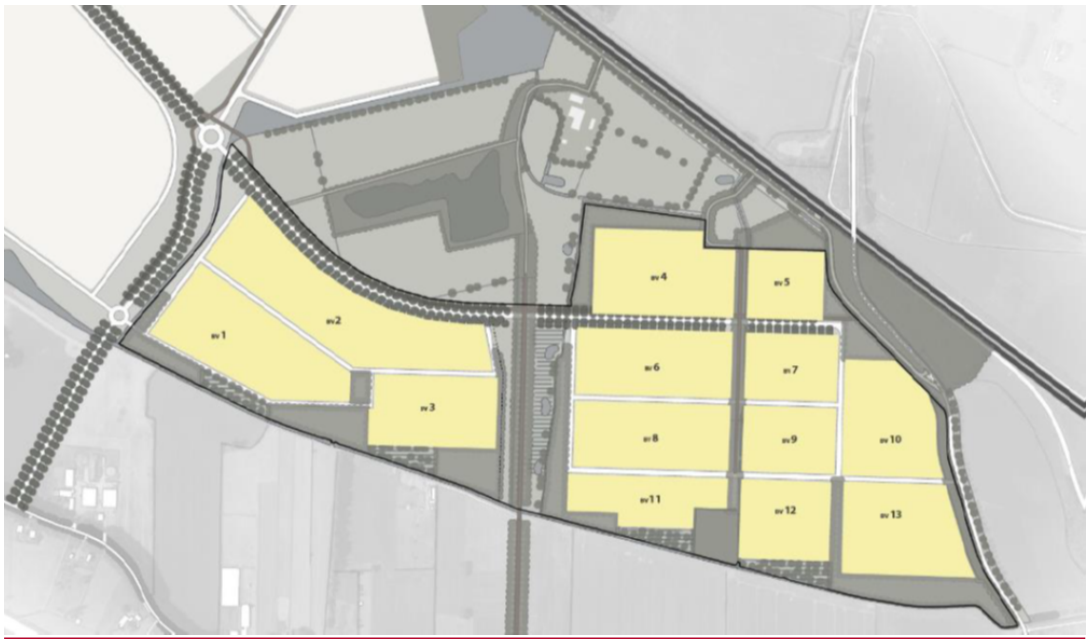
[move]

Raadsvoorstel

Onderwerp	Voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II
Zaaknummer	Z/22/432919
Documentnummer	INT/22/1123615
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Portefeuille	Grondexploitatie
Behandelend ambtenaar/afdeling	Wouter Berk / Ludwig van Duren
Telefoon	0316 - 595434
E-mail	W.berk@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Om te kunnen blijven voorzien in voldoende uitgeefbaar bedrijventerrein is vorig jaar (2021) besloten tot de ontwikkeling van BusinessPark 7Poort II. Hiertoe is voorkeursrecht gevestigd op percelen die in het beoogde plangebied liggen. Om dit voorkeursrecht te bestendigen dient binnen drie jaar na vestiging van het voorkeursrecht een bestemmingsplan / omgevingsplan te zijn vastgesteld. Ten behoeve van het opstellen van dit bestemmingsplan / omgevingsplan en daarmee ook de ontwikkeling van BusinessPark 7Poort en de uitgifte van bedrijfskavels is voorbereidingskrediet benodigd. Om de kosten van het gehele planproces voor het opstellen en in procedure brengen van een bestemmingsplan / omgevingsplan te kunnen dekken is, vooruit lopend op de vaststelling van een grondexploitatie, een voorbereidingskrediet noodzakelijk. Het benodigde bedrag voor het voorbereidingskrediet is aangevraagd in zowel de 2e voortgangsrapportage 2022 als in de meerjarenbegroting 2023-2026. In de 2e voortgangsrapportage is er voor 2022 reeds een voorbereidingskrediet aangevraagd ter hoogte van € 150.000,--. Hierover heeft u op 19 oktober 2022 positief besloten. Voor 2023 is in de meerjarenbegroting 2023-2026 een bedrag ter hoogte van € 600.000,-- opgenomen. In dit raadsvoorstel wordt het gevraagde voorbereidingskrediet onderbouwd en gevraagd het voorbereidingskrediet voor 2023 beschikbaar te stellen.

Plangebied (zwart omlijnd) waarvoor voorbereidingskrediet wordt aangevraagd

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet voor het jaar 2023 ter hoogte van € 600.000,--, welke in de meerjarenbegroting 2023-2026 is opgenomen.

3. Waarom naar de raad

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 189 Gemeentewet de bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen. Op basis van het nu voorliggend voorstel vragen wij de gemeenteraad het gevraagde krediet, zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026, vrij te geven zodat verder gegaan kan worden met de planuitwerking en voorbereiding van BusinessPark 7Poort II.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het uiteindelijke resultaat is de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein, BusinessPark 7Poort II.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen BusinessPark 7Poort II is opgenomen in meerjarenbegroting 2023-2026

In de meerjarenbegroting 2023-2026 is aangegeven dat met een separaat raadsvoorstel wordt gekomen om het voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen. Van de totale te verwachte investering is in de meerjarenbegroting 2023-2026 gevraagd om € 600.000 beschikbaar te stellen. Om verder te kunnen gaan met de planvoorbereiding, zoals het vervaardigen van een ontwerp voor BusinessPark 7Poort II, het uitvoeren van de noodzakelijke onderzoeken en het opstarten van de bestemmingsplan- / omgevingsplanprocedure, de inrichting van de projectorganisatie en andere (ambtelijke) kosten, is een voorbereidingsbudget noodzakelijk.

Alternatieven

Een alternatief is het niet beschikbaar stellen van het gevraagde krediet. Hierdoor kan de gemeente niet verder met de planvorming voor BusinessPark 7Poort II, waardoor er geen (of nauwelijks) bedrijfskavels beschikbaar komen en de economische ontwikkeling van de gemeente Zevenaar tot stilstand komt.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Na besluitvorming zal de planuitwerking voor BusinessPark 7Poort II verder worden opgepakt en de communicatie en participatie worden opgestart. Wij zullen u tussentijds informeren over de planuitwerking en het participatieproces door middel van raadsinformatiebrieven en/of informatieve raadsbijeenkomsten. Met het in procedure brengen van het ontwerpbestemmingsplan / -omgevingsplan bestaat er voldoende duidelijkheid over de contouren en inhoud van het plan voor BusinessPark 7Poort II, zodat een grondexploitatie kan worden geopend. Deze zullen wij u, samen met een projectbegroting, te zijner tijd voor vaststelling voorleggen. In deze grondexploitatie kunnen de uitvoerings- en planbegeleidingskosten worden verantwoord en kunnen de grondopbrengsten worden verwerkt.
Tot slot zal ook het bestemmingsplan / omgevingsplan ter vaststelling aan u worden voorgelegd.

7. Klimaat en duurzaamheid

Bij de planuitwerking van BusinessPark 7Poort II worden uitgangspunten en eisen opgesteld en vastgesteld m.b.t. klimaat en duurzaamheid.

8. Communicatie

Voor de planuitwerking van BusinessPark 7Poort II wordt een participatie- en communicatieplan opgesteld. Op basis daarvan zal de participatie en communicatie worden ingevuld.

9. Kosten, baten en dekking

Op basis van voorlopige uitgangspunten is een grove raming gemaakt van de te verwachten kosten voor de planuitwerking Businesspark 7Poort II tot het moment van opening / vaststelling van de grondexploitatie. De totaal te verwachten kosten voor dit deel van de planuitwerking zijn geraamd op € 1.000.000,-- waarvan in de 2e voortgangsrapportage reeds € 150.000,-- is aangevraagd en nu € 600.000,-- wordt aangevraagd. De resterende € 250.000,-- wordt aangevraagd op het moment dat het noodzakelijk is. Op deze wijze wordt een niet te grote claim op de begroting van de gemeente gelegd.

Voorbereidingskrediet 7Poort II	**Bedrag**	
Projectorganisatie	€	494.000
Uitwerken ruimtelijke visie / opstellen ontwerp	€	95.000
Grondverwerving	€	43.000
Bestemmingsplan / omgevingsplan procedure	€	277.000
Nader te bepalen	€	91.000
Totaal voorbereidingskrediet	**€**	**1.000.000**

Voorbereidingskrediet voor planuitwerking

Na beschikbaarstelling van het krediet zal de benodigde projectorganisatie worden ingericht en de planuitwerking worden gestart. De planvoorbereidingskosten welke aangevraagd zijn, te weten € 750.000,-- (€ 150.000,-- + € 600.000,--) worden, conform regelgeving in het BBV, maximaal 5 jaar geactiveerd onder de zgn. immateriële vaste activa. Hierover wordt niet afgeschreven. Binnen deze periode dienen deze kosten te leiden tot een door de raad vast te stellen actieve grondexploitatie waarna deze worden overgeboekt naar de vastgestelde grondexploitatie. Mocht de uitwerking niet leiden tot een grondexploitatie dan worden de gemaakte kosten alsnog direct afgeboekt ten laste van het resultaat van het exploitatieresultaat in het desbetreffende jaar. Vanwege de activering van de kosten is op dit moment nog geen dekkingsmiddel noodzakelijk.

10. Risico's

Onzekerheid vastgoedmarkt

Ofschoon niet verwacht kan zich een nieuwe crisis voordoen op de vastgoedmarkt. Beoogde grondopbrengsten kunnen dan mogelijk niet worden behaald.

Onzekerheid kostenstijgingen

Gelet op de huidige schaarste op de markt van materialen en mensen bestaat er ook een risico van kostenstijgingen welke hoger liggen dan waarmee nu rekening wordt gehouden.

Tracébesluit Doortrekking A15 / verbreding A12 (ViA15) is nog niet onherroepelijk

Het Tracébesluit ViA15 is nog niet onherroepelijk. Tot de definitieve uitspraak van de Raad van State blijft het dus onzeker of de doortrekking van de A15, verbreding van de A12 en de nieuwe aansluiting Zevenaar-Oost gerealiseerd kunnen worden. Dit kan een bedreiging vormen voor (o.a.) de ruimtelijke onderbouwing en de ontwikkelmogelijkheid van BusinessPark 7PoortII in verband met bereikbaarheid en interesse van bedrijven.

In het 1e kwartaal van 2023 wordt de uitspraak verwacht.

Nadere onderzoeken.
De uitkomsten van de voor het bestemmingsplan / omgevingsplan noodzakelijke onderzoeken (stikstof, ecologie, verkeer, etc.) kunnen van invloed zijn op de haalbaarheid van de ontwikkeling en dus aanleiding en mogelijkheid geven voor bijsturing.

11. Bijlagen
N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Voorbereidingskrediet BusinessPark 7Poort II
Zaaknummer	Z/22/432919
Documentnummer	INT/22/1123615

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet.

besluit:

1. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet voor het jaar 2023 ter hoogte van € 600.000,--, welke in de meerjarenbegroting 2023-2026 is opgenomen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

ZEVENAAR

BusinessPark 7Poort II

Beeldvorming Raad
11 januari 2023

Aanleiding

direct tekort aan bedrijfskavels in Zevenaar

op basis van vraag laatste jaren: gemiddeld 2 – 6 ha per jaar

- gemiddeld 2 ha voor vraag van lokale bedrijven
- gemiddeld 4 ha voor vraag naar grotere kavels / logistiek

→ uitgaan van ca. 3 ha per jaar

→ uitgaande van 10 jaar uitgifte betekent dit een behoefte van ca. 30 ha netto uitgeefbaar

Aanvraag plancapaciteit

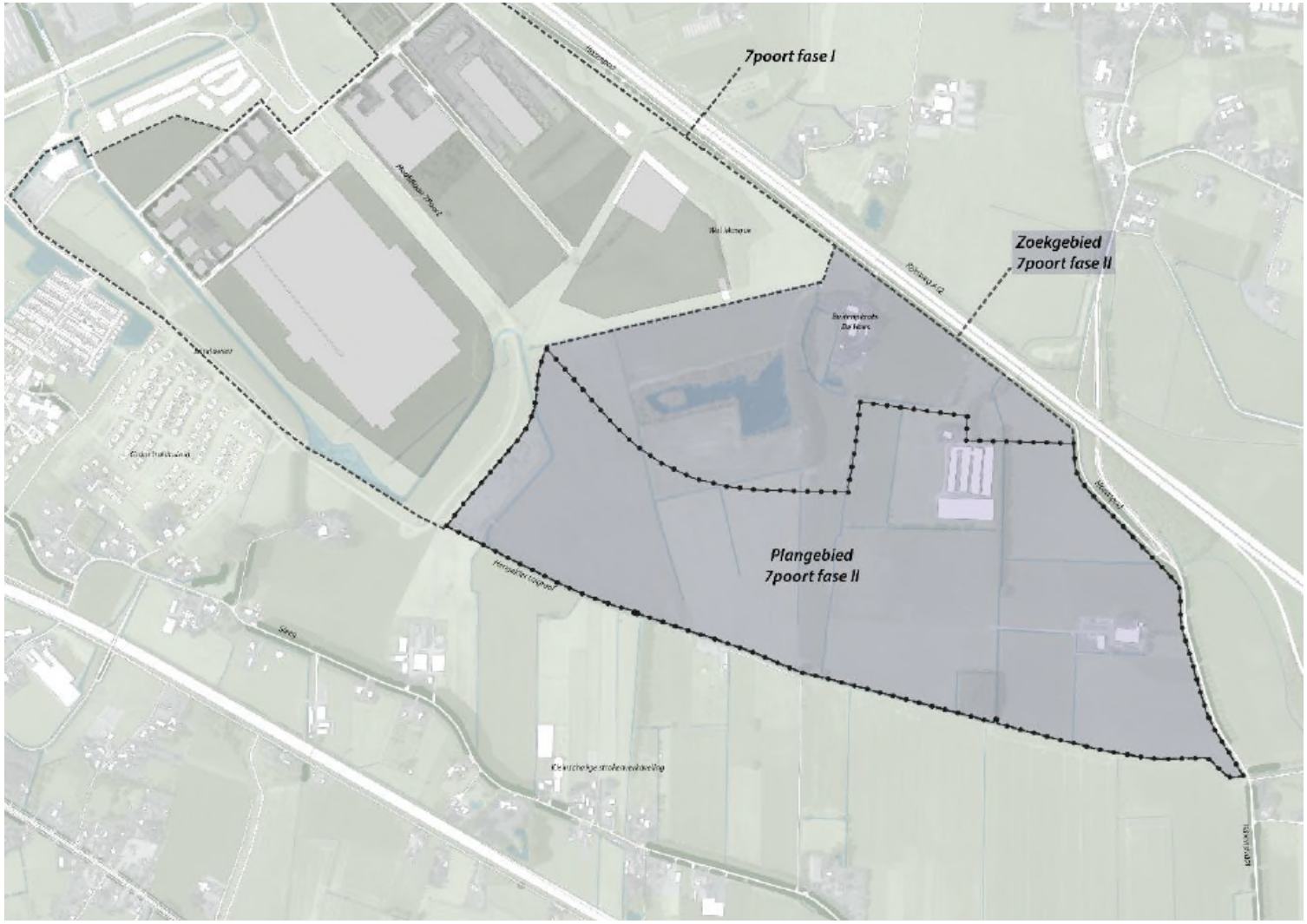
- op basis van de verwachte behoefte en de beschikbare ontwikkelruimte is in 2021 een aanvraag voor plancapaciteit ingediend bij de Groene Metropoolregio en toegekend (eerste fase)

- netto plancapaciteit van 11,6 ha waarvan
  - 5,1 ha klassiek gemengd
  - 2,3 ha (maak)industrie
  - 4,2 ha reguliere logistiek

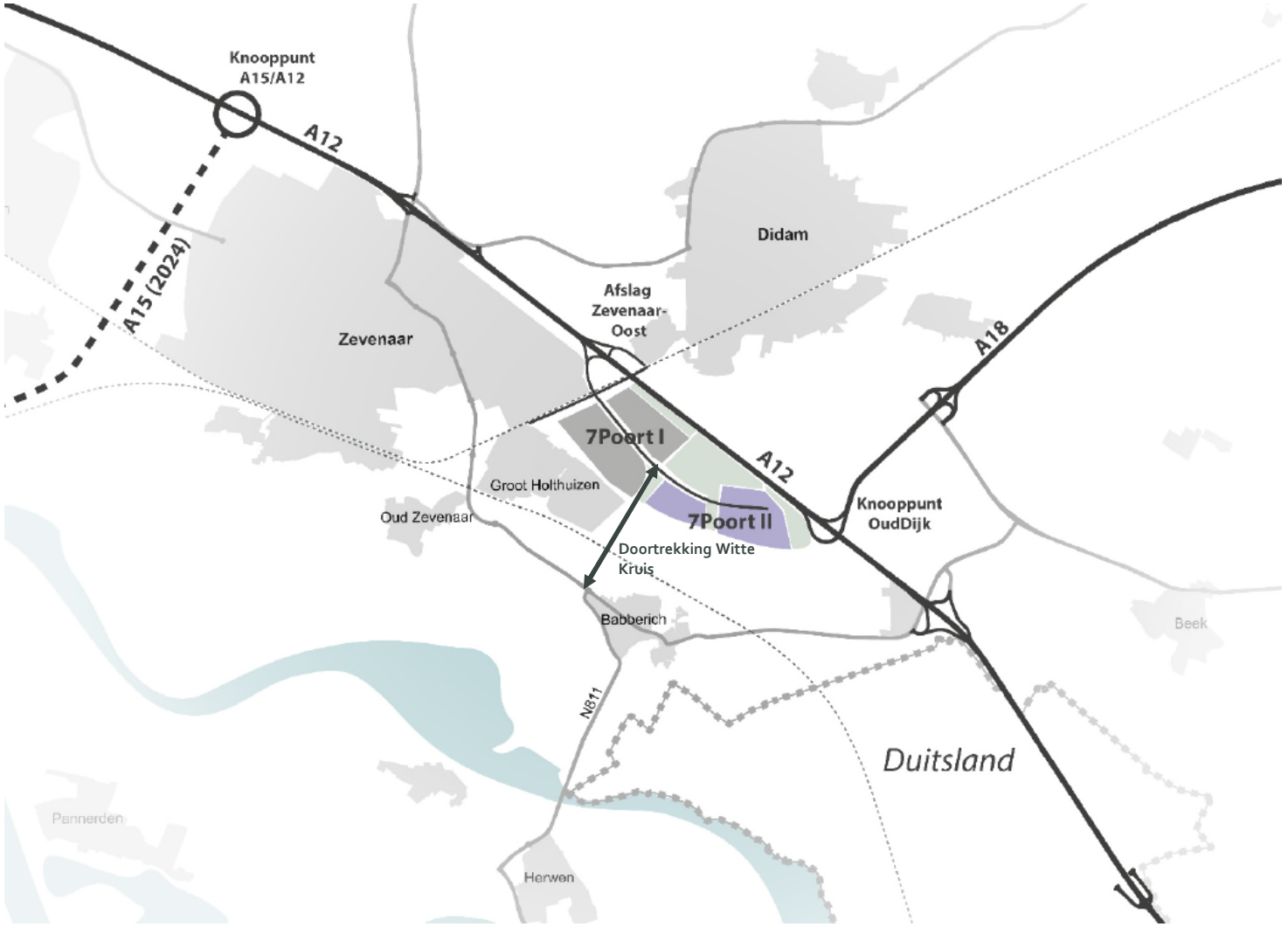
- uiterlijk 1 maart 2023 aanvraag plancapaciteit tweede fase
  - 24,3 ha netto uitgeefbaar, waarvan 10 ha XXL-logistiek

    ➔ 1 juni 2023 duidelijkheid t.a.v. plancapaciteit tweede fase

Zoek- en plangebied

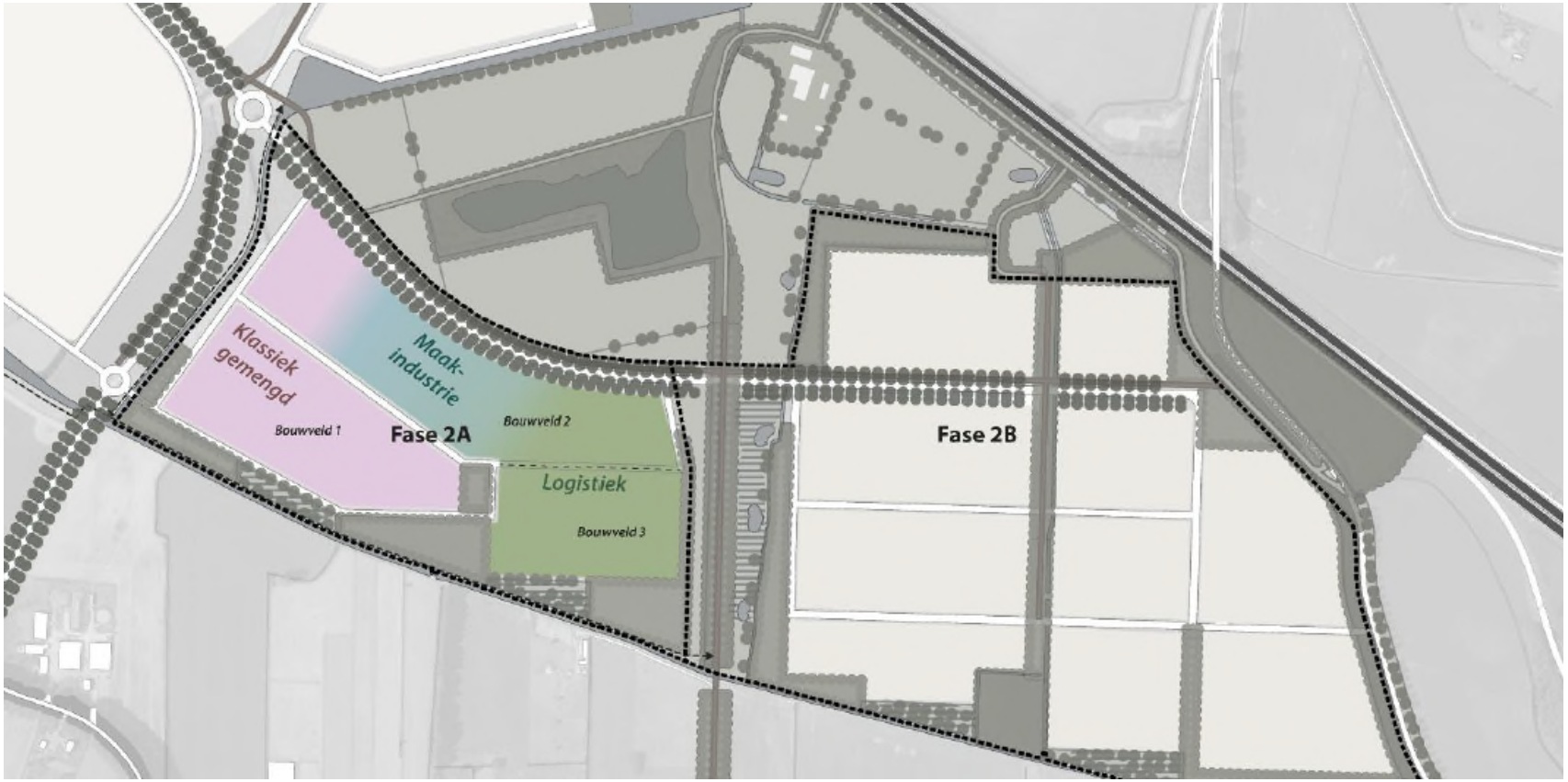

Positie 7Poort II

Fasering 7Poort II

ZEVENAAR

Ruimtelijke uitgangspunten

ZEVENAAR

Bouwveld	Oppervlakte (m²)	Max. bouwhoogte	Beeldkwaliteit
1	39.200	<20m	laag
2	51.300	<14m	hoog
3	26.100	<20m	laag
4	30.900	<14m	gemiddeld
5	13.600	<20m	gemiddeld
6	30.300	<20m	gemiddeld
7	17.900	<20m	gemiddeld
8	29.800	<20m	laag
9	17.700	<20m	laag
10	26.200	<14m	laag
11	19.700	<14m	laag
12	21.500	<14m	laag
13	31.700	<14m	laag
	358.900		

Ruimtelijke visie

ZEVENAAR

Ambities en beleidsdoelstellingen:

- klimaatadaptatie en duurzaamheid
- energietransitie
- landschapsstructuren
- cultuurhistorische waarden behouden en versterken
- infrastructuur
- multifunctioneel ruimtegebruik

Financiële haalbaarheid

ZEVENAAR

Vier scenario's onderzocht:

A1 **looptijd 20 jaar** **uitgifte 2,1 ha/jaar** **geen opbrengstenstijging**	**A2** **Looptijd 20 jaar** **Uitgifte 2,1 ha/jaar** **0,5% opbrengstenstijging voor eerste 10 jaar, daarna 0%**
B1 Looptijd 15 jaar Uitgifte 3 ha/jaar Geen opbrengstenstijging	B2 Looptijd 15 jaar Uitgifte 3 ha/jaar 0,5% opbrengstenstijging voor eerste 10 jaar, daarna 0%

Conclusie:

- alle scenario's positief resultaat
- ingeval geen opbrengstenstijging toch positief resultaat
- bij uitgifte van 3 ha/jaar verbetering financieel resultaat (50%)

Voorkeursrecht

ZEVENAAR

Waarom?

- ➔ om regie te houden bij de ontwikkeling
- ➔ voorkomen van speculatie met eigendommen van percelen
- ➔ voorkomen van versnippering van eigendommen van percelen

Wat betekent dit?

- ➔ eigenaren moeten hun percelen grond eerst te koop aanbieden aan de gemeente (mits zij tot verkoop over willen gaan)

Werking voorkeursrecht

- voorlopig voorkeursrecht gevestigd door College van B&W op 25 mei 2021
- voorkeursrecht bestendigd door gemeenteraad op 8 juli 2021
- binnen 3 jaar vaststellen bestemmings- / omgevingsplan
  ➔ niet ➔ voorkeursrecht vervalt van rechtswege
- na vaststelling bestemmings- / omgevingsplan wordt het voorkeursrecht voor een periode van 10 jaar gecontinueerd

Voorbereidingskrediet

ZEVENAAR

- in 2e voortgangsrapportage krediet aangevraagd (€ 150.000,--) voor 2022
- kredietaanvraag 2023 (€ 600.000,--) in raadsvergadering van 1 februari a.s.
- restant voorbereidingskrediet 2022 is voldoende voor overbrugging tot raadsbehandeling kredietaanvraag 2023 op 1 februari a.s.
- na vaststelling grondexploitatie dekking voorbereidingskosten en kosten grondverwerving uit grondexploitatie

Activiteiten komende periode

ZEVENAAR

- opstellen / actualiseren ruimtelijke uitgangspunten
- actualiseren financiële haalbaarheid
- opstellen communicatie- en participatieplan
- start belangrijkste onderzoeken t.b.v. haalbaarheid (o.a. stikstof en natuur)
- uitwerken ontwerp
- opstellen MER en omgevingsplan
- opstellen grondexploitatie
- start grondverwerving

Globale planning op hoofdlijnen

ZEVENAAR

- vaststellen ruimtelijke uitgangspunten
  - ➔ Q2 / Q3 - 2023
- omgevingsplan in procedure
  - ➔ tweede helft 2023
- vaststellen grondexploitatie
  - ➔ tweede helft 2023
- vaststellen bestemmingsplan
  - ➔ eerste helft 2024
- bouwrijp maken eerste fase
  - ➔ 2024 – 2026 (afhankelijk van grondverwerving en planprocedure)
- start uitgifte eerste fase
  - ➔ 2025 – 2027 (afhankelijk van grondverwerving en planprocedure)

Vragen?

ZEVENAAR

Raadsvoorstel

Onderwerp	Antennebeleid gemeente Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/434550
Documentnummer	INT/22/1127512
Portefeuillehouder	A. van Orden
Portefeuille	Vergunningen, Toezicht & Handhaving
Behandelend ambtenaar/afdeling	J. Huizing
Telefoon	0316-595499
E-mail	j.huizing@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders heeft 2 conceptaanvragen voor een omgevingsvergunning ontvangen voor het plaatsen van een antennemast voor mobiele telefonie. Op dit moment ontbreekt een beoordelingskader voor het plaatsen van antennemasten voor mobiele telefonie, terwijl gemeentelijke bestemmingsplannen (met name voor de bebouwde kom) wel ruimte bieden om antennemasten te mogen plaatsen. Hierdoor heeft de gemeente geen kaders om te sturen op o.a. de locatie en de wijze waarop de omgeving betrokken moet worden bij de plaatsing van antennemasten voor mobiele telefonie. De consequentie hiervan is dat het voor de gemeente erg lastig is om te sturen bij deze aanvragen.

Het voorgestelde antennebeleid (bijlage 1 INT/22/1127509) schrijft voor dat vooral gekeken moet worden naar site-sharing (antennes van meerdere providers in 1 mast) of het gebruik van hoge gebouwen, zoals bijvoorbeeld kerken, voor het ophangen van antennes. Het plaatsen van een losse mast is alleen mogelijk wanneer er geen andere opties zijn. Wanneer gekeken wordt naar een losse mast, wordt voorgeschreven dat gebruik gemaakt moet worden van de recentelijk vastgestelde 'Participatieleidraad gemeente Zevenaar' zodat de omgeving in een vroegtijdig stadium betrokken wordt bij o.a. de locatiekeuze.

Met het antennebeleid heeft de gemeente een kader om de 2 conceptaanvragen en toekomstige aanvragen te kunnen afhandelen.

2. Raadsvoorstel

Wij adviseren u:

1. Het 'Antennebeleid gemeente Zevenaar' vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

De raad is op basis van artikelen 108 van de Gemeentewet bevoegd om dit gemeentelijk beleid vast te stellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De vaststelling van gemeentelijk beleid voor het plaatsen van antennemasten ten behoeve van mobiele telefonie.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Het vaststellen van een beleidskader geeft mogelijkheden om te sturen bij aanvragen om omgevingsvergunning

Mobiele communicatie is een maatschappelijke basisbehoefte geworden. Inwoners, instellingen en bedrijven hechten veel belang aan de beschikbaarheid van snelle en betrouwbare mobiele verbindingen. Het gebruik van mobiele communicatie groeit elk jaar. Daarnaast zijn mobiele netwerken essentieel om hulpdiensten te kunnen bereiken. Telecomproviders zijn verplicht in elke gemeente voldoende mobiele dekking te bieden. Dit alles brengt met zich mee dat ook de fysieke infrastructuur die hiervoor vereist is, de antenne-installaties, uitgebreid wordt. Antenne-installaties zijn niet altijd een esthetische aanwinst voor de leefomgeving. Beleidsmatig is er daarom bij de plaatsing van antenne-installaties een afweging van twee belangen: connectiviteit en kwaliteit van de leefomgeving. Het is daarom wenselijk voor een goede mobiele dekking, een goede ruimtelijke ordening en een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, beleid te hebben ten aanzien van de plaatsing van antennes voor mobiele communicatie.

Doel van het gemeentelijke antennebeleid is om instellingen, bedrijven, inwoners en aanbieders van mobiele netwerken duidelijkheid te bieden over de kaders die de gemeente stelt bij de plaatsing van antenne-installaties. In het beleid zijn de uitgangspunten voor het verlenen of weigeren van een omgevingsvergunning vastgelegd. Daarnaast beschrijft de nota het proces waarmee de gemeente haar wettelijke plicht invult om mee te werken aan vergunningvrije plaatsing van small cells op gemeentelijke infrastructuur.

1.2. Het plaatsen van antennemasten is alleen mogelijk als er geen alternatieven zijn

Het antennebeleid is vanuit het oogpunt van duurzaam ruimtegebruik erop gericht om vooral gebruik te maken van de mogelijkheden voor site-sharing (antennes van meerdere providers in 1 mast) of van hoge gebouwen, zoals bijvoorbeeld kerken, voor het ophangen van antennes. Het plaatsen van een losse antenne is alleen een mogelijkheid wanneer er geen andere mogelijkheden zijn binnen het dekkingsgebied. Wanneer er voor een losse mast gekozen moet worden, dan schrijft het beleid voor dat dit gebeurt op een manier die het minste landschappelijke impact heeft en dat er aandacht moet zijn voor de landschappelijke inpassing van de locatie. Ook verplicht het beleid de provider om de omgeving te laten participeren bij de plannen om een mast te plaatsen.

Alternatieven

Het alternatief is om geen beleid vast te stellen. Dit levert echter problemen op voor de beoordeling van initiatieven waarvoor ruimte is geboden in de bestemmingsplannen. Er kunnen dan bijvoorbeeld geen eisen worden gesteld op het gebied van participatie en de locatiekeuze.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De beleidsnotitie is gebaseerd op een voorbeeldnota van het Antennebureau (ministerie Economische Zaken en Klimaat). Deze nota is in afstemming met VNG, het ministerie van EZK (Directie Digitale Economie), Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL), Monet en gemeenten uit de Werkgroep *Digitale Connectiviteit* tot stand gekomen. Het Antennebureau monitort de ontwikkelingen op het gebied van mobiele telefonie en past de nota aan wanneer daar aanleiding voor is. Wanneer er aanpassing doorgevoerd moeten worden, zal een nieuwe nota aan de raad worden voorgelegd.

Daarnaast is er jaarlijks overleg met Monet en de providers over het plaatsingsplan. Tijdens dit overleg wordt stilgestaan bij nieuwe zoeklocaties voor het plaatsen van antennes en wordt het beleid geëvalueerd.

Ook dit kan aanleiding geven om een nieuw voorstel aan de gemeenteraad voor te leggen, net als de behandeling van concrete aanvragen.

7. Klimaat en duurzaamheid
Geen bijzonderheden

8. Communicatie
Het antennebeleid bevat alleen de beoordelingskaders die gehanteerd moeten worden bij de beoordeling van verzoeken om een antennemast te mogen plaatsen. Het beleid biedt geen directe bouwtitel voor het plaatsen van antennemasten. Dit zal per geval geregeld moeten worden via een omgevingsvergunning. Daarbij schrijft het beleid voor dat de recentelijk vastgestelde 'Participatieleidraad gemeente Zevenaar' gehanteerd moet worden. Bij aanvragen om omgevingsvergunning zal de communicatie met en participatie van de omgeving georganiseerd moeten worden conform die leidraad.

9. Kosten, baten en dekking
Het vaststellen van het 'Antennebeleid gemeente Zevenaar' heeft geen financiële consequenties voor de gemeente.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1127509	Antennebeleid gemeente Zevenaar

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Antennebeleid gemeente Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/434550
Documentnummer	INT/22/1127512

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat de vaststelling van het 'Antennebeleid gemeente Zevenaar' gewenst is om duidelijkheid te bieden over de kaders die de gemeente stelt bij de plaatsing van antenne-installaties;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op de artikelen 108 en 149 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Het 'Antennebeleid gemeente Zevenaar' vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

Antennebeleid Gemeente Zevenaar

Uitgangspunten bij de plaatsing van antennes voor mobiele communicatie

Inhoud

1 WAT REGELT HET ANTENNEBELEID? 1
1.1 Begrippenlijst 1
1.2 Leeswijzer 3
2 WETTELIJKE KADERS 4
2.1 Huidig recht ruimtelijke ordening (Wabo) 4
2.1.1 Het bestemmingsplan 4
2.1.2 Omgevingsvergunning activiteit bouwen 4
2.1.3 Omgevingsvergunning afwijken ruimtelijke ordening 5
2.1.4 Monumenten, beschermde stads en dorpsgezichten 5
2.1.5 Natuurgebieden 5
2.1.6 Omgevingsvergunningvrije antenne-installaties 5
2.1.7 Activiteit milieu 6
2.2 Recht fysieke leefomgeving (Omgevingswet) 6
2.2.1 Omgevingsplan 7
2.2.2 Technische bouwactiviteit 7
2.2.3 Omgevingsplanactiviteit voor het bouwen van een bouwwerk 7
2.2.4 Monumenten en beschermde stads en dorpsgezichten 8
2.2.5 Natuurgebieden 8
2.2.6 Milieubelastende activiteit 8
2.2.7 Regels over participatie bij antenneplaatsing 8
2.3 Antenneconvenant en plaatsingsplan 9
2.4 Europese kaders 9
2.5 Nationaal Antennebeleid 10
2.6 Telecommunicatiewet 10
2.6.1 Dekkings- en snelheidseis 10
2.6.2 Gedeeld gebruik en medegebruik van infrastructuur 11
2.7 Bescherming volksgezondheid 12
3 VOORWAARDEN BIJ ANTENNEPLAATSING 14
3.1 Inspanningen van de gemeente 14
3.2 Algemene beleidsuitgangspunten antenneplaatsing 15
3.3 Gebiedsgerichte aanpak vergunningplichtige antennes 17
3.3.1 Faciliterend en restrictief beleid 18
3.4 Tijdelijke antenneplaatsing 20
3.5 Criteria bij monumenten en beschermde dorps- of stadsgezichten 20
3.6 Plaatsing small cells op gemeentelijke infrastructuur 20
4 COMMUNICATIE EN ANTENNEPLAATSING 21
4.1 Uitgangspunten communicatie door de gemeente 21
4.2 Participatie 22
5 INTERNE ORGANISATIE RONDOM DIGITALE INFRASTRUCTUUR 23
6 VOORWAARDEN MEDEGEBRUIK GEMEENTELIJKE INFRASTRUCTUUR VOOR SMALL CELLS 24

1 Wat regelt het Antennebeleid?

Mobiele communicatie is een maatschappelijke basisbehoefte. Inwoners, instellingen en bedrijven hechten veel belang aan de beschikbaarheid van snelle en betrouwbare mobiele verbindingen. Het gebruik van mobiele communicatie groeit elk jaar. Daarnaast zijn mobiele netwerken essentieel om hulpdiensten te kunnen bereiken. Telecomproviders zijn verplicht in elke gemeente voldoende mobiele dekking te bieden. Dit alles brengt met zich mee dat ook de fysieke infrastructuur die hiervoor vereist is, de antenne-installaties, uitgebreid wordt. Antenne-installaties zijn niet altijd een esthetische aanwinst voor de leefomgeving. Beleidsmatig is er daarom bij de plaatsing van antenne-installaties een afweging van twee belangen: connectiviteit en kwaliteit van de leefomgeving. Het is daarom wenselijk voor een goede mobiele dekking, een goede ruimtelijke ordening en een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, beleid te hebben ten aanzien van de plaatsing van antennes voor mobiele communicatie.

Dit gemeentelijk beleidskader beschrijft de verschillende relevante aspecten zoals een uniforme en efficiënte toepassing van regelgeving, de samenwerking tussen de verschillende belanghebbenden, de locatiekeuze en het aanzicht van vergunningplichtige antenne-installaties. Er wordt aansluiting gezocht bij het Nationaal Antennebeleid en het Antenneconvenant tussen de VNG, telecomoperators en het Rijk. Kortom, dit antennebeleid stelt de kaders voor de plaatsing van antennes voor mobiele communicatie binnen de gemeente Zevenaar.

Doel van het antennebeleid
Doel van het gemeentelijke antennebeleid is om instellingen, bedrijven, inwoners en aanbieders van mobiele netwerken duidelijkheid te bieden over de kaders die de gemeente stelt bij de aanleg van infrastructuur voor digitale connectiviteit en antennes voor mobiele communicatie in het bijzonder.

Reikwijdte van het antennebeleid
Deze nota richt zich specifiek op de criteria voor plaatsing van *omgevingsvergunning-plichtige antenne-installaties voor mobiele communicatie*[1]. Het stelt de uitgangspunten voor het verlenen of weigeren van een omgevingsvergunning. Daarnaast beschrijft de nota het proces waarmee de gemeente haar wettelijke plicht invult om mee te werken aan vergunningvrije plaatsing van small cells op gemeentelijke infrastructuur. Wat betreft vergunningvrije plaatsing van antennes voor mobiele communicatie (waaronder small cells), sluit de nota aan bij het Antenneconvenant tussen VNG, Rijk en telecomproviders.

Over welke antennes gaat deze nota niet
Deze nota richt zich niet op antennes die op kleinere schaal worden geplaatst zoals die van omroepzenders, C2000, radiozendamateurs en particulieren. Antennes tot 5 meter hoogte en schotelantennes met een doorsnede tot 2 meter zijn veelal omgevingsvergunningvrij.[2] Antennes die binnen worden geplaatst zijn ook vergunningvrij en vallen buiten de reikwijdte van het gemeentelijk antennebeleid. Denk aan de indoor aanleg van mobiele of wifinetwerken in woningen, kantoren, scholen en winkels.

1.1 Begrippenlijst

Antennes voor mobiele communicatie worden in de praktijk aangeduid met verschillende termen, bijvoorbeeld met *zendmast*. De Telecommunicatiewet bevat de termen *antennes, antennesystemen en opstelpunten*. Het Besluit omgevingsrecht en Besluit

1 Zie ook: www.antennebureau.nl/documenten/rapporten/2020/december/17/infographic-gemeente-antenneplaatsing
2 (Schotel)antennes: www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2010/07/20/schotel-antennes

bouwwerken leefomgeving hanteren het begrip *antenne-installatie*. Hieronder volgt een uitleg van de belangrijkste termen.

Aanbieder
Een aanbieder van een elektronisch communicatienetwerk, -dienst of bijbehorende faciliteit. Doorgaans is een aanbieder een landelijke telecomprovider (operator) of een beheerder van antenne-opstelpunten (ook wel *tower company* genoemd).

.Agentschap Telecom
Agentschap Telecom voert de wet- en regelgeving uit die gaat over de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de digitale infrastructuur. Het agentschap houdt toezicht op relevante regels, eisen en voorwaarden. De organisatie verdeelt onder andere frequentieruimte en verleent frequentievergunningen aan gebruikers. Ook het toezicht op frequentiegebruik behoort tot de hoofdtaken. Agentschap Telecom valt onder het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Antenne
Een *antenne* is een onderdeel van een antenne-installatie. In het dagelijks taalgebruik bedoelt men met *antenne* vaak een typische antenne-installatie voor mobiele communicatie met drie antennepanelen. Een antennepaneel ziet er aan de buitenkant vaak uit als een rechthoekige bak. Een antennepaneel van een antenne-installatie voor mobiele communicatie bevat meerdere antennes.

Antennebureau
Het informatie- en voorlichtingsbureau van de rijksoverheid over antennes en de beheerder van het Antenneregister. Het Antennebureau is ondergebracht bij Agentschap Telecom.

Antenne-installatie
Een antenne-installatie betreft het bij elkaar behorend geheel van één of meer antennes, antennedragers, bedrading en apparatuur- of techniekkast(en) met bijbehorende bevestigingsconstructie dat gebruikt wordt door een telecomoperator voor het verzenden en/of ontvangen van radiofrequente elektromagnetische velden.

Mobiele netwerken
Er zijn drie netwerken voor mobiele communicatie met landelijke dekking. Elke netwerkoperator heeft -via een zendvergunning- zijn eigen frequenties. De antenne-installaties zenden daarmee gegevens naar en ontvangen gegevens van gebruikerstoestellen in het verzorgingsgebied van de antenne-installatie. Een mobiel netwerk heeft een cellulaire structuur te vergelijken met een honingraat. Iedere raat staat voor een specifiek gebied, een cel. Een antenne-installatie verzorgt het bereik in een cel. De cellen samen vormen het mobiele netwerk. Het frequentiegebruik in de cellen wordt nauwkeurig op elkaar afgestemd om een goede mobiele verbinding te kunnen garanderen: de radioplanning. Elke cel (antenne) heeft een bepaalde capaciteit en kan een beperkt aantal gebruikers bedienen. Meer gebruikers en meer datagebruik betekent een grotere capaciteitsbehoefte en daardoor mogelijk meer antennes. Een te kort aan capaciteit in het netwerk kan bij de gebruiker de beleving van ‘geen bereik’ geven.

Mobiele Network Operator
Bedrijf dat een mobiel netwerk exploiteert en aan wie een zendvergunning voor het gebruik van frequenties voor mobiele communicatie is toegekend. De netwerkoperator verzorgt alle techniek die nodig is voor het gebruik en beheer van het mobiele netwerk. Naast toegang aan gebruikers via eigen abonnementen biedt een netwerkoperator ook toegang aan derden, de zogenaamde Mobiele Virtuele Netwerk Operators.

Monet
Vereniging van Nederlandse netwerkoperators met een landelijke vergunning voor mobiele telecommunicatie.

Opstelpunt
Een *opstelpunt* is een bouwwerk waarop één of meerdere antenne-installaties geplaatst wordt. Een opstelpunt kan bijvoorbeeld het dak van een gebouw, een zendmast, een schoorsteen, licht- of een hoogspanningsmast zijn. Voor small cells kunnen dit bestaande opstelpunten van mobiele operators zijn, maar ook bushokjes, lantaarnpalen en gevels van gebouwen.

Small cell
Een small cell is een kleine antenne-installatie met klein bereik dat onderdeel is van een mobiel netwerk. Ten opzichte van de traditionele antenne-installaties zijn small cells kleiner van formaat en gewicht, hebben ze een lager vermogen en een kleiner bereik. In de Europese verordening EU 2020/1070 zijn de eigenschappen gespecificeerd van een small cell die vergunningvrij geplaatst kan worden. Er geldt bijvoorbeeld een maximale omvang van 30 liter.

Tower company / mastbeheerder
Bedrijf dat opstelpunten (vaak masten) exploiteert voor antenneplaatsing, meestal antenne-installaties voor mobiele communicatie. Mobiele operators en andere aanbieders kunnen ruimte huren van een mastbeheerder voor de plaatsing van een antenne-installatie.

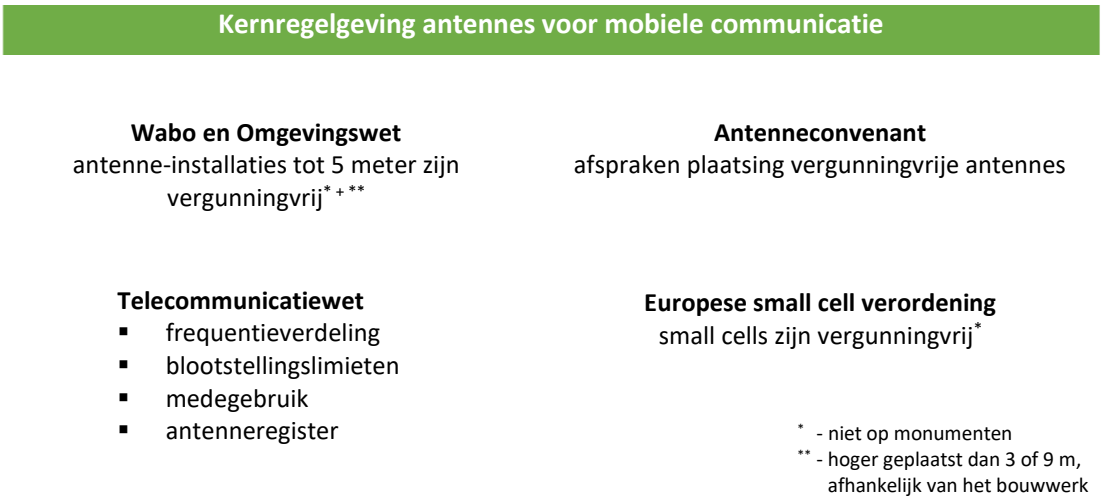
Zendmast
Een *zendmast* is een vrijstaande mast die als opstelpunt gebruikt kan worden door meerdere antenne-eigenaren met verschillende toepassingen. In een zendmast kunnen meerdere antenne-installaties geplaatst worden.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de wettelijke kaders. Hoofdstuk 3 start met de inspanningsverplichtingen die de gemeente zichzelf oplegt. Daarna volgen algemene beleidsuitgangspunten en de kaders voor het medegebruik van gemeentelijke infrastructuur. Hoofdstuk 4 beschrijft de uitgangspunten voor communicatie bij antenneplaatsing en hoofdstuk 5 bespreekt de interne organisatie rondom antenneplaatsing.

2 Wettelijke kaders

Op Europees, nationaal en provinciaal niveau zijn er wetten, regels en verdragen die van toepassing kunnen zijn bij de plaatsing van een antenne-installatie voor mobiele communicatie. Figuur 1 geeft een overzicht van de belangrijkste daarvan. De gemeente is het bevoegd gezag bij omgevingsvergunningplichtige antennes en algemene welstandeisen. Onder de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) is de gemeente autonoom in het bepalen van het beleid voor een goede ruimtelijke ordening. Zodra de Wabo is overgegaan in de Omgevingswet geldt die autonomie -binnen de kaders van de wet- voor het bepalen van beleid voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Voor antenneplaatsing gelden na de inwerkingtreding van de Omgevingswet de technische bouwregels uit het Besluit bouwwerken leefomgeving en de beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving. In het omgevingsplan kan de gemeente eigen ruimtelijke regels en vrijstellingen vastleggen.

Figuur 1: kernregelgeving antennes voor mobiele communicatie

De Wabo bepaalt via bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor) welke antennes vergunningvrij zijn. Deze regels zijn beleidsneutraal overgezet naar de Omgevingswet in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Zie figuur 2 in paragraaf 2.2 voor een overzicht. In paragraaf 2.1 wordt de relevante regelgeving vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow) besproken. Paragraaf 2.2 beschrijft de regelgeving die geldt na de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

2.1 Huidig recht ruimtelijke ordening (Wabo)

2.1.1 Het bestemmingsplan

Rijk, provincies en gemeenten leggen in ruimtelijke plannen vast hoe Nederland er nu en in de toekomst uit gaat zien. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) regelt hoe deze plannen tot stand komen en gewijzigd worden. In de Wro is onder meer vastgelegd dat de lokale overheden ruimtelijke regels vast kunnen leggen in bestemmingsplannen en beheersverordeningen. Aanvragen voor een omgevingsvergunning worden getoetst aan het bestemmingsplan.

2.1.2 Omgevingsvergunning activiteit bouwen

Op basis van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) is bij het realiseren van bouwactiviteiten in beginsel een omgevingsvergunning vereist voor de activiteit bouwen (art. 2.1 lid 1, sub a). Zo is voor *antenne-installaties voor mobiele communicatie* hoger dan 5 meter een omgevingsvergunning nodig voor de activiteit

bouwen. Voor het bouwen van antenne-installaties kleiner dan 5 meter in Natura-2000 gebieden, op gemeentelijke-, provinciale- en rijksmonumenten of in rijksbeschermde stads- of dorpsgezichten is voor de activiteit bouwen bijna altijd een omgevingsvergunning vereist.

2.1.3 Omgevingsvergunning afwijken ruimtelijke ordening

Artikel 2.1 lid 1 sub c. van de Wabo geeft aan dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning gronden of bouwwerken te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. Voor de activiteit bouwen van een bouwwerk die in strijd is met het bestemmingsplan zijn er verschillende mogelijkheden om een omgevingsvergunning te verlenen waarin wordt afgeweken van het bestemmingsplan.

Binnenplans afwijken

In een bestemmingsplan kan aangegeven zijn in welke gevallen en onder welke voorwaarden van de voorschriften afgeweken kan worden. In dergelijke gevallen kan een omgevingsvergunning worden verleend waarin staat dat er binnenplans afgeweken mag worden van het bestemmingsplan (art. 2.1, lid 1 sub c juncto art 2.12, lid 1, onder a, onder 1e).

Buitenplans afwijken via reguliere voorbereidingsprocedure

In bijlage II, artikel 4 van het Besluit omgevingsrecht is een lijst met zogenaamde planologische kruimelgevallen opgenomen. Voor deze afwijkingen van het bestemmingsplan kan een reguliere procedure worden doorlopen. Antenne-installaties niet hoger dan 40 meter staan in deze kruimellijst. (art. 2.1, lid 1, onder c juncto art. 2.12, lid 1, onder a, onder 2e).

Buitenplans afwijken van tijdelijke aard

De Wabo biedt verder voor tijdelijke voorzieningen de mogelijkheid om van de voorschriften van het bestemmingsplan af te wijken, bijvoorbeeld voor een tijdelijke zendmast. Het tijdelijk geplaatste bouwwerk moet uiteindelijk weer verwijderd worden of het tijdelijke gebruik beëindigd (art. 2.1, lid 1, onder c juncto art. 2.12, lid 2). Op basis van jurisprudentie kan gesteld worden dat voor antenneplaatsing korter dan eenendertig dagen geen sprake is van een bouwwerk en daarom geen omgevingsvergunning is vereist.

Buitenplans afwijken via uitgebreide voorbereidingsprocedure

Voor alle overige gevallen kan een gemeente afwijken van het bestemmingsplan als de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat (art. 2.1, lid 1, onder c juncto art. 2.12, lid 1, onder a, onder 3˚). Om in deze gevallen een omgevingsvergunning te kunnen verlenen dient de uitgebreide voorbereidingsprocedure doorlopen te worden.

2.1.4 Monumenten, beschermde stads en dorpsgezichten

Het plaatsen van een antenne-installatie op een monument of in een (rijks)beschermd stad- of dorpsgezicht is vaak technisch goed mogelijk, maar in de meeste gevallen omgevingsvergunningplichtig. Dit geldt zowel voor rijksmonumenten als voor provinciale en gemeentelijke monumenten. In de regel geldt de reguliere voorbereidingsprocedure. Alleen als plaatsing op een rijksmonument het monument zeer ingrijpend aantast is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing (art. 3.10 lid 1 onder d juncto art. 2.26 Wabo en art. 6.4 lid 1 onder a Besluit omgevingsrecht).

2.1.5 Natuurgebieden

Op alle natuurgebieden in Nederland is de Wet natuurbescherming van toepassing. De provincie is het bevoegd gezag. Bouwen in natuurgebied is in de regel niet toegestaan, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn.

2.1.6 Omgevingsvergunningvrije antenne-installaties

Voor antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie die niet hoger zijn dan 5 meter (gemeten vanaf de voet van de installatie) is geen omgevingsvergunning nodig voor de

bouwactiviteit en het eventueel afwijken van het bestemmingsplan (Bor, bijlage II, art. 2, onderdeel 15.) Dit geldt voor de meeste antennes voor mobiele telecommunicatie die aan bestaande masten of op bestaande gebouwen worden geplaatst waaronder ook small cells. De gemeente kan bij vergunningsvrije bouwwerken alleen achteraf handhaven als een bouwwerk 'in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand' (welstandsexces). In het Antenneconvenant zijn afspraken vastgelegd over visuele inpasbaarheid van vergunningvrije antenne-installaties voor mobiele communicatie.

Ook andere antenne-installaties zijn in principe omgevingsvergunningvrij voor de genoemde activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn kleine schotelantennes en antennemasten voor C2000 (het communicatiesysteem voor hulpverleningsdiensten). Masten voor elektronische waarschuwing en alarmering bij rampen worden soms aangezien voor antennes, deze zogenaamde WAS-masten zijn ook vergunningsvrij.

2.1.7 Activiteit milieu

Bij antenne-installaties met een opgenomen vermogen van meer dan 4 kW geldt een vergunningplicht voor het onderdeel milieu in de omgevingsvergunning (Bor, bijlage I, categorie 20). Het gaat om het totale elektrische vermogen dat de zendmast kan opnemen en kan omzetten in elektromagnetische energie. Met elektrisch vermogen wordt dus niet het zendvermogen bedoeld, maar het van het elektriciteitsnet opgenomen vermogen. Antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie werken meestal met opgenomen vermogens die lager zijn dan 4 kW. Bij een zendmast met meerdere antenne-installaties gaat het doorgaans om afzonderlijke inrichtingen (art. 1.1, lid 4. Wet milieubeheer) en geldt bij beoordeling het ingangsvermogen per antenne-installatie. Als naar verwachting in 2022 de basisrestricties voor elektromagnetische velden (EMV) zijn opgenomen in het *Frequentiebesluit 2013* geldt er een landelijk EMV-regime waardoor deze milieuregelgeving terugtreedt.

2.2 Recht fysieke leefomgeving (Omgevingswet)

Het bestemmingsplan en de beheersverordening worden via overgangsrecht onderdeel van het 'tijdelijk deel omgevingsplan' zodra de Omgevingswet van kracht wordt. Dit staat in artikel 4.6 van de Invoeringswet Omgevingswet. Zo blijven de bestaande planologische toetsingskaders geldig na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Gemeenten gaan vervolgens bestaande regels gericht op het begrip 'goede ruimtelijke ordening' uit de Wro omzetten naar een nieuw deel van het omgevingsplan zodat het voldoet aan het begrip 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Dat kan gedurende de overgangsfase tot eind 2029. Via artikel 2.29 onder m van het Besluit bouwwerken leefomgeving en de artikelen 22.26 en 22.27 van het Invoeringsbesluit (bruidsschat) geldt het plaatsen van een antenne-installatie hoger dan 5 meter als een vergunningplichtige binnenplanse omgevingsplanactiviteit tijdens deze overgangsfase.

'De knip'

Met de Omgevingswet wordt bouwen in een technisch en ruimtelijk deel gescheiden. De zogenaamde 'knip' levert twee activiteiten op: de technische bouwactiviteit en de omgevingsplanactiviteit voor een bouwwerk. Voor antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie die niet hoger zijn dan 5 meter (gemeten vanaf de voet van de installatie) is geen omgevingsvergunning nodig voor de technische bouwactiviteit (Bbl, art. 2.26) en ook niet voor de omgevingsplanactiviteit (Bbl, art. 2.29 onder m).

Vindplaats relevante regelgeving
Onderstaande figuur geeft voor zowel de Wabo als de Omgevingswet een overzicht van de regelgeving die bepaalt of een antenne-installatie omgevingsvergunningplichtig is.

Regels voor het bepalen van de vergunningsplicht bij antenneplaatsing			
Wabo		**Omgevingswet**	
Activiteit milieu	Bor* bijlage I cat. 20	**Milieubelastende activiteit**	Bal** art. 3.9
Activiteit bouwen	Bor bijlage II art. 2 onder 15	**Technische bouwactiviteit**	Bbl*** art. 2.26
Afwijken ruimtelijke ordening	Bor bijlage II art. 2 onder 15	**Omgevingsplanactiviteit bouwen**	Bbl art. 2.29 onder m
Rijksmonument	Bor bijlage II art. 3a art. 4a lid 1	**Rijksmonument**	Bbl art. 2.30
Rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten	Bor bijlage II art. 4a lid 2	**Rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten**	Bbl art. 2.30 lid 3 Bbl art. 8.2
Provinciaal of gemeentelijk monument	Provinciale of gemeentelijke verordening	**Provinciaal of gemeentelijk monument**	Bbl art. 2.30

* Besluit omgevingsrecht
** Besluit activiteiten leefomgeving
*** Besluit bouwwerken leefomgeving

Figuur 2: regels voor het bepalen van de vergunningsplicht bij antenneplaatsing

2.2.1 *Omgevingsplan*
Het omgevingsplan bevat voor het gehele grondgebied van de gemeente in ieder geval de regels die nodig zijn met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 4.2 Omgevingswet). De gemeente bepaalt in het omgevingsplan onder andere of voor bepaalde activiteiten een omgevingsvergunning verplicht is.

2.2.2 *Technische bouwactiviteit*
Een zendmast is een bouwwerk zonder dak en hoger dan 5 meter. Het plaatsen ervan levert een vergunningplicht op voor de technische *bouwactiviteit*. (Bbl art. 2.26). De gemeente toetst een omgevingsvergunningaanvraag voor een bouwactiviteit aan de technische regels van het Bbl en de beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving.
Antennes tot 20 meter hoogte zijn bouwwerken in gevolgklasse 1 (Bbl, art. 2.17 lid 3 onder g). Zodra de Wet kwaliteitsborging van kracht is, geldt voor antenne-installaties van 5 tot 20 meter hoogte een bouwmeldingsplicht (art. 2.18 Bbl) in plaats van een vergunningplicht voor de technische bouwactiviteit. Een onafhankelijke kwaliteitsborger ziet toe of aan de voorschriften van het Bbl wordt voldaan. Dit staat los van de vergunningplicht voor de omgevingsplanactiviteit.

2.2.3 *Omgevingsplanactiviteit voor het bouwen van een bouwwerk*
Uit artikel 22.26 Invoeringsbesluit (bruidsschat omgevingsplan) volgt dat het verboden is een bouwactiviteit te verrichten. Dit heet een binnenplanse omgevingsplanactiviteit. Het is dus mogelijk in het omgevingsplan specifieke activiteiten aan te wijzen waarvoor een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. Door beoordelingsregels op te nemen voor de activiteit *bouwen van een antenne-installatie voor mobiele communicatie*

kan dan bijvoorbeeld een binnenplanse omgevingsplanactiviteit ontstaan als bedoeld in artikel 5.1 lid 1 onder a van de Omgevingswet.

Komt het bouwen van een antenne-installatie niet overeen met de regels uit het omgevingsplan? Dan is er sprake van een *buitenplanse* omgevingsplanactiviteit. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt dan getoetst aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (artikel 8.0a, lid 2 Bkl). Verder gelden de beoordelingsregels uit artikel 8.0b tot en met 8.0e van het Bkl.

2.2.4 Monumenten en beschermde stads en dorpsgezichten

Het plaatsen van een antenne-installatie op een monument of in een (rijks)beschermd stad- of dorpsgezicht is in de meeste gevallen een vergunningplichtige omgevingsplanactiviteit. Dit geldt zowel voor rijksmonumenten als voor provinciale en gemeentelijke monumenten. De rijksmonumentenactiviteit is vergunningplichtig op grond van artikel 5.1 lid 1, onder b van de Omgevingswet. De vergunningvrijheid voor het plaatsen van antenne-installaties (Bbl, art. 2.29 onder m) geldt niet voor antenneplaatsing in, aan, op of bij een gemeentelijk monument, voorbeschermd gemeentelijk monument, provinciaal monument, voorbeschermd provinciaal monument, rijksmonument of voorbeschermd rijksmonument (Bbl, art. 2.30 lid 1 en 2). Voor antenneplaatsing binnen een rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht is de vergunningvrijheid onder meer beperkt tot wijzigingen die niet naar openbaar toegankelijk gebied zijn gekeerd (Bbl, art. 2.30 lid 3).

2.2.5 Natuurgebieden

Bij het plaatsen van een antenne-installatie in natuurgebieden kan sprake zijn van een Natura 2000-activiteit (art. 5.1, lid 1, onder e Ow) en Flora- en fauna-activiteit (art. 5.1, lid 2, onder g Ow). Daarnaast kan de provincie in haar omgevingsverordening regels stellen voor Natuurnetwerk Nederland gebieden. De Wet natuurbescherming is het wettelijk kader bij ontheffing of vergunningplicht voor activiteiten voor antenneplaatsing in een Natura 2000-gebied of in een gebied met beschermde flora en fauna. Bij een aanvraag worden de gevolgen afgewogen voor de natuur. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag.

2.2.6 Milieubelastende activiteit

Uit paragraaf 3.2.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) volgt dat een *zendmast* geldt als milieubelastende activiteit indien het opgenomen vermogen dat wordt omgezet in stralingsenergie groter is dan 4 kW. Antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie vallen hier meestal niet onder. Er zijn geen algemene gebruiksregels in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen voor de milieubelastende activiteit *zendmast*. Als naar verwachting in 2022 de basisrestricties voor elektromagnetische velden (EMV) zijn opgenomen in het *Frequentiebesluit 2013* geldt er een landelijk EMV regime waardoor deze milieuregelgeving naar verwachting terugtreedt[3].

2.2.7 Regels over participatie bij antenneplaatsing

Als de Omgevingswet is ingegaan moet in elke vergunningsaanvraag, dus ook voor antenneplaatsing, aangegeven zijn of er participatie heeft plaatsgevonden (Omgevingsregeling art. 7.4 lid 1 en 2). Bij de aanvraag geeft de initiatiefnemer aan *of* derden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) bij de voorbereiding zijn betrokken. Als dit het geval is meldt de aanvrager ook *hoe* deze partijen zijn betrokken en wat de resultaten zijn. De gemeente neemt de informatie mee bij de behandeling van de aanvraag.

Informatie inwinnen door gemeente

Als er van derden onvoldoende informatie is om tot een goede belangenafweging te komen, kan de gemeente eventueel zelf informatie verzamelen bij belanghebbenden. Dat kan op drie manieren: de ontwerpaanvraag wordt in overleg met de aanvrager ter inzage gelegd, de definitieve aanvraag wordt ter inzage gelegd voor zienswijzen of de

3 www.internetconsultatie.nl/emvbesluit

gemeente benadert zelf belanghebbenden. De gemeente kan eventueel van tevoren in de procedureregels van het omgevingsplan specifieke activiteiten aanwijzen waarbij de gemeente zelf participatie organiseert, als het aanvraagtraject daartoe aanleiding geeft.

Verplichte participatie
De gemeenteraad kan van tevoren activiteiten of activiteiten in bepaalde gebieden hebben aangewezen waarbij participatie door de initiatiefnemer verplicht is. Dit kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een *buitenplanse* omgevingsplanactiviteit (art 16.55 lid 7 Ow). De aanvrager moet laten zien hoe belanghebbenden zijn betrokken. Er gelden geen vereisten voor de manier waarop de participatie is vormgegeven. Heeft er geen participatie plaatsgevonden bij een aangewezen buitenplanse participatieplichtige omgevingsplanactiviteit? Dan kan de aanvraag buiten behandeling worden gelaten. Voor *binnenplanse* omgevingsplanactiviteiten kan een gemeente participatie dus niet als aanvraagvereiste of beoordelingsregel opnemen in het omgevingsplan.

2.3 Antenneconvenant en plaatsingsplan

De Rijksoverheid, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de aanbieders van mobiele communicatie hebben in het Antenneconvenant afspraken gemaakt over de plaatsing van antennes waar geen omgevingsvergunning voor nodig is. De gemeente zelf is formeel geen partij in het convenant, maar kan wel nakoming vorderen. Elk jaar ontvangt de gemeente een plaatsingsplan van Monet, de vereniging van Nederlandse mobiele operators. Het plaatsingsplan is vertrouwelijk en niet openbaar. In het plaatsingsplan staan de op het grondgebied van de gemeente vergunningvrij en vergunningplichtig geplaatste antennes én de gebieden waar de aanbieders antennes willen plaatsen (zoekgebieden). Het plan is de basis voor het *plaatsingsplangesprek* waarvoor de gemeente wordt uitgenodigd door Monet. Daarin kan de gemeente het gesprek aangaan met operators over de voorgenomen antenneplaatsing. Het gesprek gaat naast de plannen van de aanbieders, ook over mogelijke knelpunten en ontwikkelingen ten aanzien van dekking, bestaande en nieuwe locaties, ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente en communicatie.

In het Antenneconvenant staan verder afspraken over visuele inpasbaarheid van antennes, kennisgeving van grootschalige plaatsing van small cells door Monet via de VNG, inspraak van huurders in woongebouwen en een zo gering mogelijke blootstelling van het algemeen publiek aan elektromagnetische velden.

Small cells in het convenant
Bij plaatsing van small cells op een woongebouw is afgesproken dat de operators de eigenaar en/of verhuurder informeren waar informatiemateriaal te vinden is voor bewoners.
Een gemeente kan bij de VNG[4] contactgegevens registreren voor de *kennisgeving voorgenomen grootschalige plaatsing small cells*. Een gemeente wordt dan uiterlijk twee maanden vóór grootschalige plaatsing geïnformeerd. De kennisgeving is vertrouwelijk en niet openbaar. Het Antenneconvenant laat open wat precies onder grootschalige plaatsing van small cells wordt verstaan. In de jaarlijkse evaluatie van het convenant wordt besproken hoe dit in de praktijk uitwerkt. Over een enkele small cell zal de gemeente niet vooraf worden geïnformeerd, net zoals dat bij een reguliere vergunningvrije antenne niet het geval is. Bij grootschalige uitrol zal naar verwachting samenwerking en coördinatie met de gemeente gewenst zijn, onder andere vanwege afspraken over aanpassing in boven- en ondergrondse infrastructuur. Na plaatsing zijn small cells zichtbaar in het Antenneregister. Het huidige Antenneconvenant geldt tot en met 2025.

2.4 Europese kaders

De Europese Unie (EU) bepaalt voor een belangrijk deel de telecommunicatieregelgeving in de Europese lidstaten. De Nederlandse telecommunicatieregelgeving, waarvan de Telecommunicatiewet de belangrijkste is, is grotendeels gebaseerd op Europese

4 Artikel 8 Antenneconvenant: een gemeente geeft contactgegevens door via antenneconvenant@vng.nl.

richtlijnen. Zo schrijft de Europese Telecomcode (EU 2018/1972) voor dat infrastructuur onder zeggenschap van overheden -waaronder gemeenten- tegen redelijke voorwaarden beschikbaar moet worden gesteld voor antenneplaatsing. De Telecomcode biedt ook ruimte aan gemeenten om bij antenneplaatsing in sommige gevallen gedeeld gebruik van infrastructuur op te leggen. Uit de Telecomcode volgt ook dat small cells in principe vergunningvrij zijn. De afbakening en voorwaarden voor Nederland staan in de Telecommunicatiewet.

Vergunningvrije small cells
De Telecomcode bepaalt dat overheden geen vergunningplicht mogen opleggen voor de plaatsing van small cells, uitgezonderd een eventuele vergunningplicht voor antenneplaatsing bij monumenten, in beschermde stads- of dorpsgezichten en natuurgebieden. In EU verordening 2020/1070 staan de kenmerken van een small cell die omgevingsvergunningvrij geplaatst mag worden. Uitgangspunt is een minimale visuele impact. Een vergunningvrije small cell is bijvoorbeeld volledig geïntegreerd in de draagconstructie of het zichtbare deel is in omvang niet groter dan 30 liter[5]. De gemeente is het bevoegd gezag wat betreft het toezicht op de visuele plaatsingseisen.

Een small cell voor mobiele communicatie wordt binnen twee weken na plaatsing door de antenne-eigenaar aangemeld bij het landelijke Antenneregister. Op die manier is het voor inwoners inzichtelijk waar small cells zijn geplaatst.

2.5 Nationaal Antennebeleid

Sinds de uitrol van het 3G-netwerk is er een landelijk antennebeleid dat zorgvuldige plaatsing van antennes mogelijk maakt. Het doel van dit Nationaal Antennebeleid[6] is het binnen duidelijke kaders van volksgezondheid, leefmilieu en veiligheid stimuleren en faciliteren van voldoende ruimte voor antenne-opstelpunten. De beleidspunten zijn verankerd in wetgeving en het Antenneconvenant.

2.6 Telecommunicatiewet

De Telecommunicatiewet regelt onder andere de uitgifte van frequenties en telefoonnummers, de sectorspecifieke mededinging, bescherming van de consument, veiligheid, gedeeld en medegebruik van infrastructuur, blootstellingslimieten (in de loop van 2022), het Antenneregister en het toezicht op deze thema's. De uitgifte van frequenties, gedeeld en medegebruik en de blootstellingslimieten zijn vooral relevant in het licht van gemeentelijk antennebeleid.

2.6.1 Dekkings- en snelheidseis

De drie landelijke mobiele operators zijn via hun frequentievergunning gebonden aan een landelijke dekkings- en snelheidseis. In de vergunning voor het gebruik van de 700 MHz frequentieband staat een verplichting om in juli 2022 8 Mbit/s en in 2026 10 Mbit/s aan te bieden in 98% van het grondgebied van elke gemeente. Hiervan zijn Natura 2000 gebieden uitgezonderd. Om te voldoen aan deze eisen kan een operator een omgevingsvergunning aanvragen voor antenneplaatsing. Gemeenten zijn vanuit de Telecommunicatiewet niet verplicht een aanvraag toe te kennen op grond van de dekkingseis voor die locatie. Zij kunnen hun eigen afweging maken bij de beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor antenneplaatsing. In gebieden waar geen bouwwerken beschikbaar zijn voor vergunningsvrije antennes kan de gemeente bepalend zijn bij het mogelijk maken van dekking. Overleg tussen gemeenten en operators, onder andere in het plaatsingsplangesprek, kan bijdragen aan het voorkomen van gaten in de dekking op gemeentelijk grondgebied en het vinden van goede locaties voor antennes.

5 Zie ook de factsheet Lokaal beleid en kleine antennes: www.antennebureau.nl/documenten/brochures/2020/juli/3/factsheet-lokaal-beleid-kleine-antennes
6 Nota Nationaal Antennebeleid: www.antennebureau.nl/plaatsing-antennes/documenten/beleidsnotas/2018/januari/26/nationaal-antennebeleid-2000

2.6.2 *Gedeeld gebruik en medegebruik van infrastructuur*

Voor de ruimtelijke ordening zijn voor de gemeente in sommige gevallen de regels uit de Telecommunicatiewet (Tw) relevant die gaan over gedeeld gebruik en medegebruik van infrastructuur.

Site-sharing

Telecom- en radio-operators en beheerders van telecominfra moeten over en weer infrastructuur delen na een onderling redelijk verzoek (site-sharing). De gemeente heeft hierin geen formele rol, maar kan zich hierover laten informeren in het *plaatsingsplangesprek*. Site-sharing houdt in dat operators of mastbeheerders zowel technisch, constructief, financieel als juridisch het delen van een bouwwerk voor antenneplaatsing met elkaar afstemmen. Het gaat vaak om een vrijstaande zendmast. Een masteigenaar zal het medegebruik in het algemeen slechts kunnen weigeren wanneer dit op technische bezwaren stuit, zoals storing van de gebruikte frequenties, beschikbare ruimte of draagkracht van de installatie. Deze regel slaat niet op private eigenaren van opstelpunten zoals een woningbouwvereniging. Zij bepalen zelf hoeveel 'huurders' zij toestaan op hun dak (Tw, art. 5a.3 lid 2 en 3).

Medegebruik bij gedoogplicht

Aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken moeten over en weer voldoen aan redelijke verzoeken tot medegebruik van fysieke infrastructuur waarop de gedoogplicht van toepassing is (Tw, art. 5a.3 lid 4). Het gaat om de passieve elementen van een bekabeld netwerk, zoals mantelbuizen en kabelgoten. Die kunnen bijvoorbeeld nodig zijn voor de aansluiting van antennes op een vast glasvezelnetwerk. De gemeente heeft een taak bij het faciliteren en coördineren van werkzaamheden in openbare grond en kan in haar instemmingsbesluit voorschriften opnemen over het bevorderen van medegebruik van ondergrondse voorzieningen (Tw art. 5.2, 5.4 en 5.5). Voor het beleid rond graven en aanleg kabels en leidingen wordt verwezen naar de gemeentelijke regelgeving voor het leggen van kabels en leidingen in de openbare grond.

Opleggen colocatie of gedeeld gebruik

Artikel 5b.1 van de Telecommunicatiewet stelt dat in specifieke gebieden een gemeente op basis van publieke belangen, aan aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken en -diensten en aan aanbieders van bijbehorende faciliteiten, colocatie of gedeeld gebruik kan opleggen van netwerkelementen en bijbehorende faciliteiten en gedeeld gebruik van eigendom. Een gemeente kan alleen in specifieke afgebakende gebieden colocatie of gedeeld gebruik opleggen en alleen op basis van een publiek belang (bescherming milieu, volksgezondheid, openbare veiligheid, stedenbouwkundige of planologische doelstellingen). Bij het opleggen van colocatie of gedeeld gebruik geldt als voorwaarde dat de betreffende infrastructuur is aangelegd onder de gedoogplicht (H5 Tw), of dat er sprake is van bestaande site-sharing (H5A Tw), of van medegebruik van publieke infrastructuur (H5C Tw). Opleggen kan alleen als eerst een openbare voorbereidingsprocedure is gevolgd.

Medegebruik van publieke infrastructuur

Hoofdstuk 5C van de Telecommunicatiewet stelt dat overheden na een redelijk verzoek van een telecomnetwerkbeheerder hun publieke infrastructuur beschikbaar moeten stellen voor het plaatsen van small cells. Het gaat bijvoorbeeld om gebouwen of straatmeubilair waarvan de gemeente eigenaar is of het economisch eigendom heeft. In een privaatrechtelijke overeenkomst worden afspraken vastgelegd, zoals voorwaarden waaronder het medegebruik plaatsvindt en een vergoeding voor het medegebruik. De gemeente kan voor het medegebruik een marktconforme vergoeding vragen. Voor gemeenten en telecomaanbieders is de *Leidraad medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells* beschikbaar[7].

Blootstellinglimieten

7 https://www.overalsnelinternet.nl/documenten/publicaties/2022/05/20/leidraad-medegebruik-gemeentelijke-infrastructuur-voor-plaatsen-small-cells

Alle antennes in een mobiel netwerk moeten voldoen aan de wettelijke vereisten. Als naar verwachting in 2022 de basisrestricties voor radiofrequente elektromagnetische velden (EMV) zijn opgenomen in het *Frequentiebesluit 2013* geldt er een landelijk EMV-regime. De gemeente kan zelf geen ruimere of strengere limieten hanteren. Het gaat om internationaal erkende blootstellingslimieten die het algemeen publiek beschermen tegen een te hoge blootstelling aan radiofrequente elektromagnetische velden. De limieten gelden niet alleen voor mobiele communicatie maar bijvoorbeeld ook voor antennes van radio, televisie en hulpverleningsdiensten (C2000). Agentschap Telecom ziet erop toe dat de blootstellingslimieten niet worden overschreden.

Antenneregister
Via www.antenneregister.nl zijn de locaties zichtbaar van antennes voor mobiele communicatie binnen de gemeente, van zowel omgevingsvergunningplichtige als omgevingsvergunningvrije antenne-installaties. In het antenneregister staan de vast opgestelde antenne-installaties met een zendvermogen groter dan 10 decibelwatt Effective Radiated Power (ERP) en antennes op een vaste locatie met minder zendvermogen als ze deel uitmaken van een netwerk waarvan meer dan 50% van de antenne-installaties met meer dan 10 dBW uitzendt. Small cells die worden geplaatst conform EU verordening 2020/1070 worden door de antenne-eigenaar aangemeld voor het register. Verder staan onder andere de antennes van radiozendamateurs en omroepzenders in het Antenneregister. C2000-antennes zijn om veiligheidsredenen niet opgenomen in het register. Daarnaast staan de EMV-metingen van Agentschap Telecom in het Antenneregister.

2.7 Bescherming volksgezondheid

De Nederlandse Gezondheidsraad en Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) geven aan dat negatieve gezondheidseffecten door elektromagnetische velden van antennes en zendmasten niet zijn aangetoond. Voorwaarde is dat de blootstellinglimieten niet worden overschreden. Deze limieten zijn opgesteld door een onafhankelijke groep internationale wetenschappers, de *Internationale Commissie voor Bescherming tegen Niet-Ioniserende Straling (ICNIRP).* Nederland hanteert deze ICNIRP-limieten, zoals ook aanbevolen door de Nederlandse Gezondheidsraad en de Europese Unie. De limieten bevatten uit voorzorg een ruime veiligheidsmarge om ook rekening te houden met kinderen en mensen met een zwakke gezondheid. De blootstellingslimieten gelden voor alle bronnen van elektromagnetische velden waaronder Wifi, radio-omroep, C2000 en alle generaties mobiele communicatie (2G/3G/4G/5G).

De rijksoverheid volgt de nieuwste wetenschappelijke resultaten op het gebied van antennes en elektromagnetische straling. Indien wetenschappelijk onderzoek daartoe aanleiding geeft, treft de rijksoverheid passende maatregelen[8]. Het onafhankelijke Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid biedt informatie over EMV en gezondheid en duidt relevant wetenschappelijk onderzoek[9].

8 Kamerbrief over kabinetsreactie gezondheidsraad advies over 5G en gezondheid: www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/11/20/kamerbrief-over-kabinetsreactie-gezondheidsraad-advies-5g-en-gezondheid
9 www.kennisplatform.nl

Verantwoordelijkheden
De rijksoverheid heeft een infographic[10] gemaakt waarin wordt uitgelegd hoe het beleid rond straling en gezondheid is geregeld in Nederland. De basisrestricties voor radiofrequente elektromagnetische velden (EMV) ter bescherming van de volksgezondheid worden opgenomen in het *Frequentiebesluit 2013*. Daarmee geldt er een landelijk EMV-regime waarbij gemeenten geen rol hebben. De frequentiegebruikers moeten zich houden aan de basisrestricties voor radiofrequente EMV en Agentschap Telecom is de toezichthouder. Het agentschap meet regelmatig de elektromagnetische straling en toetst of de optelsom van alle bronnen van radiofrequente elektromagnetische straling onder de blootstellingslimieten blijft (*cumulatieve vermogensdichtheid*). De metingen zijn openbaar en staan in het Antenneregister.

10 www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/telecommunicatie/documenten/publicaties/2020/07/17/5g-straling-en-gezondheid-hoe-is-dat-geregeld-in-nederland

3 Voorwaarden bij antenneplaatsing

Dit hoofdstuk begint met inspanningen die de gemeente zichzelf oplegt. De beschrijving van eisen aan plaatsing van omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties start in paragraaf 3.2 met algemene uitgangspunten. Paragraaf 3.3 gaat in op tijdelijke antenneplaatsing. De voorwaarden voor plaatsing in monumentale context staan in 3.4. In paragraaf 3.5 staat waar vergunningplichtige antenne-installaties bij voorkeur worden geplaatst. In paragraaf 3.6 komt de plaatsing van small cells op gemeentelijke infrastructuur aan bod. Figuur 3 geeft ter illustratie een overzicht van het proces van antenneplaatsing.

3.1 Inspanningen van de gemeente

Gemeentelijke eigendommen zijn beschikbaar voor plaatsing
Voor de plaatsing van small cells is de gemeente verplicht gebouwen en publieke infrastructuur zoals straatmeubilair, verkeerslichten en lantaarnpalen beschikbaar te stellen na een redelijk verzoek van een exploitant. Dat volgt uit de Europese Telecomcode en Telecommunicatiewet. Gezien deze verplichting en in het belang van de lokale digitale connectiviteit stelt de gemeente in beginsel haar eigendommen beschikbaar voor de plaatsing van zowel small cells als reguliere antenne-installaties.

De voorwaarden waaronder dit plaatsvindt zijn afhankelijk van de locatie en het type antenne. Daarnaast kunnen er wettelijke redenen zijn om geen medewerking te verlenen. De algemene voorwaarden zijn vastgelegd in voorliggende beleidsnota, specifieke voorwaarden worden in contracten met de gebruikers vastgelegd. Per geval worden daarbij afspraken gemaakt over verhuurtarief of opstalrecht en over eventuele aanpassingen door wijzigingen in gemeentelijk beleid of infrastructuur. Uitgangspunt daarbij is dat de exploitant voor eigen kosten noodzakelijke wijzigingen aanbrengt, antennes verwijdert, onderhoudt of verplaatst. Voor de verhuur van gemeentelijke eigendommen of gronden streeft de gemeente naar een redelijke vergoeding. Voor de afhandeling van verzoeken en beschikbaarstelling van gemeentelijke infrastructuur rekent de gemeente een kostendekkende vergoeding (leges).

Plaatsingsplangesprek
De gemeente ontvangt jaarlijks een plaatsingsplan van Monet en een uitnodiging voor een plaatsingsplangesprek met telecomaanbieders zoals volgt uit het Antenneconvenant. De gemeente maakt gebruik van het plaatsingsplangesprek en geeft de contactgegevens hiervoor door aan Monet. In het gesprek bespreken partijen de voorgenomen antenneplaatsing, mogelijke antennelocaties, mogelijkheden rond visuele inpasbaarheid en communicatie-activiteiten, eventuele lokale knelpunten bij plaatsing en de uitgangspunten van het gemeentelijke antennebeleid.

Communicatie
De gemeente hanteert bij de communicatie rondom antenneplaatsing de volgende uitgangspunten:

- In het plaatsingsplangesprek gaat de gemeente in gesprek over de communicatie aan belanghebbenden.

- De gemeente heeft bij voorkeur vooroverleg met een initiatiefnemer van antenneplaatsing alvorens een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor antenneplaatsing.

- De gemeente stimuleert aanvragers bij de plaatsing van zendmasten in de bebouwde kom om de omgeving en belanghebbenden tijdig te informeren en te betrekken bij antenneplaatsing; de gemeente draagt eventueel bij met praktische ondersteuning – waar nodig in samenwerking met het Antennebureau

– als dit de communicatie richting belanghebbenden bevordert. Voor zendmasten in het buitengebied geldt een participatieplicht voor aanvragers en dient het gemeentelijke participatiebeleid gehanteerd te worden.

- Bij vergunningvrije plaatsing van antennes en small cells op eigen gemeentelijke infrastructuur maakt de gemeente met de antenne-eigenaar afspraken over de communicatie.

- Bij grootschalige uitrol van small cells maakt de gemeente met de antenne-eigenaar afspraken over de communicatie.

Bovenstaande inspanningen staan nader uitgewerkt in hoofdstuk 4.

Gebieden met minder dekking
Voor gebieden met een verminderde mobiele dekking of capaciteit door een gebrek aan antenne- of zendmasten gaat de gemeente zo nodig (aanvullend op het plaatsingsgesprek) het gesprek aan met telecomaanbieders en maakt zij gebruik van de Handreiking mobiele bereikbaarheid[11] van Agentschap Telecom.

Vergunningvrije antennes
Omgevingsvergunningvrije antennes voor wat betreft het omgevingsplan hoeven niet te voldoen aan gemeentelijke welstandscriteria waardoor de gemeente beperkt invloed heeft op de plaatsing van deze antennes.

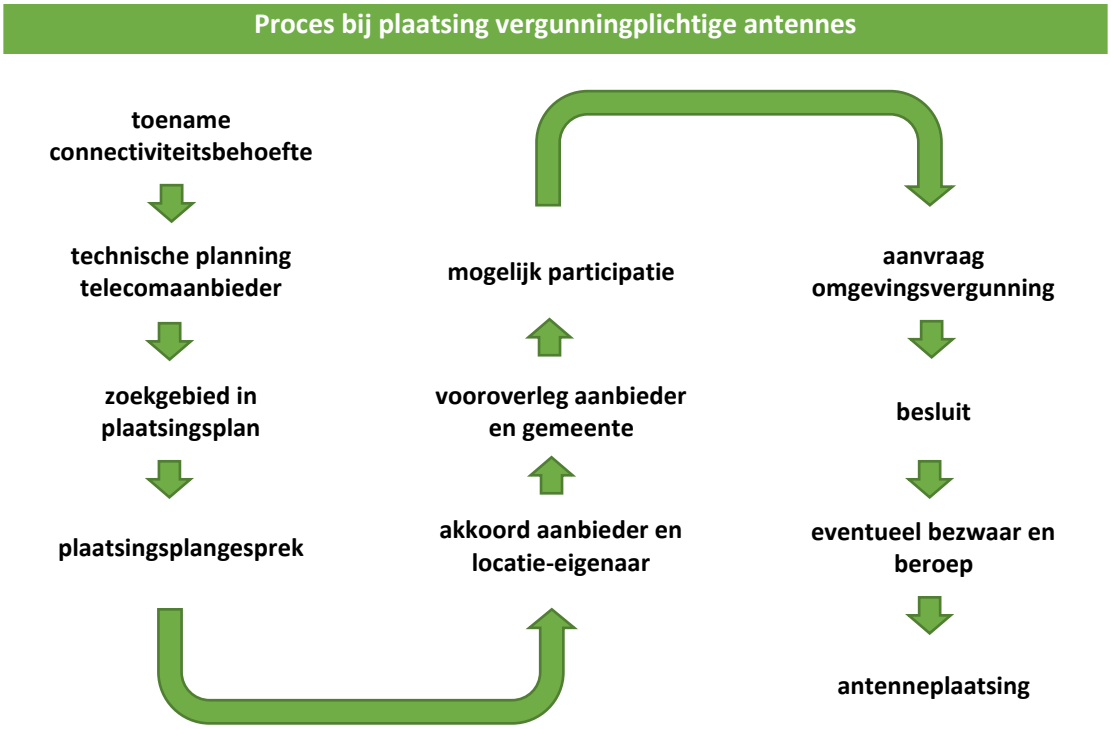
- In het Antenneconvenant is onder meer afgesproken dat de mogelijkheden rond visuele inpasbaarheid van antenne-installaties onderdeel kunnen zijn van het plaatsingsplangesprek.
- In aansluiting op de Europese verordening EU 2020/1070 is de voorkeur van de gemeente dat een vergunningvrije small cell (zoveel mogelijk onzichtbaar) verwerkt wordt in bestaande infrastructuur zoals bushokjes, lichtbakken en (gecamoufleerd) aan gevels.

Colocatie en gedeeld gebruik
De gemeente kan in bijzondere gevallen kiezen om colocatie of gedeeld gebruik van netwerkelementen en bijbehorende faciliteiten en gedeeld gebruik van eigendom op te leggen (Tw. H5B). Of hiervoor aanleiding is, wordt per geval beoordeeld via een apart besluit middels een openbare voorbereidingsprocedure, op het moment dat daarvoor reden is (zie paragraaf 2.6.2).

3.2 Algemene beleidsuitgangspunten antenneplaatsing

In deze paragraaf staan de criteria die toegepast worden bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het binnenplans en buitenplans afwijken van het bestemmingsplan voor het plaatsen van een antenne-installatie voor mobiele communicatie.(onder Wabo) of het verlenen van een omgevingsvergunning voor de *activiteit bouwen van een antenne-installatie voor mobiele communicatie* (Omgevingswet). Figuur 3 geeft ter illustratie een overzicht van het proces van antenneplaatsing.

11 www.agentschaptelecom.nl/documenten/publicaties/2019/09/19/handreiking-mobiele-bereikbaarheid-gemeenten

Figuur 3: proces bij plaatsing vergunningplichtige antennes

Uitgangspunt: binnenplans en buitenplans afwijken
Binnen bestemmingen als wonen, werken, verkeer en recreatie zijn antennes nodig voor mobiel bereik. Een zendmast is in planologische zin geen zelfstandige functie. Een vrijstaande mast vraagt relatief weinig bouwoppervlak, zodat het apart intekenen in een bestemmingsplan of omgevingsplan niet noodzakelijk is. Een antenne-installatie heeft hoogte én rondom vrij zicht nodig. Dat is noodzakelijk voor een goede verbinding met mobiele apparaten die zich op straatniveau bevinden.

- De gemeente heeft onder het regime van de Wro en Wabo voor de kernen gekozen voor een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid voor het plaatsen van vergunningplichtige antenne-installaties tot 40 meter hoogte. Deze hoogte biedt doorgaans voldoende ruimte om van drie aanbieders de afzonderlijke antenne-installaties onder elkaar te plaatsen. Voor het buitengebied is deze hoogte beperkt tot 15 meter. Voor antenne-installaties en zendmasten tot 40 meter is in het buitengebied een buitenplanse afwijking via de reguliere voorbereidingsprocedure (kruimelgeval) noodzakelijk.

- In het omgevingsplan wordt het *bouwen van een antenne-installatie voor mobiele communicatie* voor zendmasten tot 40 meter hoogte binnen de kernen aangewezen als een binnenplanse omgevingsplanactiviteit en voor het buitengebied als een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Een hoogte tot 40 meter biedt doorgaans voldoende ruimte om van drie aanbieders de afzonderlijke antenne-installaties onder elkaar te plaatsen.

Algemene criteria vergunningplichtige antenne-installaties
- Het doel van de antenneplaatsing is verbeterde dekking en/of capaciteit van een mobiel netwerk.
- De plaatsing van vergunningsvrije antenne-installaties op gemeentelijke objecten, bestaande zendmasten of andere bestaande bouwwerken zoals lichtmasten en verkeersportalen heeft nadrukkelijk de voorkeur boven een vergunningplichtige antenne-installatie.

- Antenne-installaties moeten zo goed mogelijk ingepast zijn in de omgeving. Anders gezegd: ze moeten zo beperkt mogelijk zichtbaar zijn.
- Bij de locatiekeuze van antenne-installaties en opstelpunten (vrijstaande zendmasten), moet zoveel mogelijk worden aangesloten bij bestaande hoge bebouwing en/of hoge verticale elementen binnen en buiten de bebouwde kom.
- Bij antenneplaatsing moet gestreefd worden naar een zo klein mogelijke impact op de ondergrond. Aansluitingen op ondergrondse infra moet plaatsvinden door zo weinig mogelijk ruimtebeslag in die ondergrond en zo weinig mogelijk graafwerkzaamheden.
- Bij antenneplaatsing moet rekening gehouden worden met de 'Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Zevenaar 2018' en het handboek 'Ondergrondse infrastructuren: nadere regels en uitvoeringsvoorschriften UNOG 2016' del wel de opvolgers hiervan.
- Het heeft de voorkeur dat aanbieders zoveel mogelijk opstelpunten delen (site-sharing).

Objectgerichte criteria vergunningplichtige antenne-installaties
Rekening houdend met technische eisen voor antenneplaatsing gelden de volgende criteria:

- De antenne-installatie wordt zoveel mogelijk uit het zicht geplaatst.
- De antenne-installatie en bijbehorende apparatuur dienen zoveel mogelijk te worden geïntegreerd in de architectuur of omgeving.
- De antenne-installaties, de bijbehorende technische installaties en de bedrading moeten door middel van zorgvuldige materiaal- en kleurkeuze in de omgeving ingepast worden.
- De installaties moeten voldoen aan de redelijke eisen van Welstand, indien de beoogde locatie voor antenneplaatsing binnen een gebied ligt waar gemeentelijke welstandscriteria van toepassing zijn.

Indieningsvereisten
De onderbouwing van een aanvraag voor omgevingsvergunning bevat in elk geval de volgende punten:

- Een toelichting op de locatiekeuze vanuit de gewenste mobiele connectiviteit en vanuit netwerktechnisch oogpunt voor tenminste één van de netwerken van de mobiele operators.
- Een toelichting of er is gekeken naar vergunningsvrije plaatsing op bestaande antenne-opstelpunten (site-sharing).
- Een toelichting in hoeverre de omgeving (omwonenden en belanghebbenden) bij de locatiekeuze en antenneplaatsing is betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Voor vergunningplichtige antenne-installaties en zendmasten tussen de 15 en 40 meter in het buitengebied moet het gemeentelijke participatiebeleid gehanteerd worden en moet de toelichting conform dat beleid plaatsvinden.
- Een toelichting op de ruimtelijke inpassing van de beoogde antenne-installatie of zendmast. Het bij een aanvraag van een omgevingsvergunning ter beoordeling voor te leggen materiaal dient een goed beeld te geven van de inpassing van de beoogde installatie in zijn omgeving, compleet met toebehorende infrastructuur.

3.3 Gebiedsgerichte aanpak vergunningplichtige antennes

De gemeente maakt onderscheid tussen faciliterend en restrictief beleid voor antenneplaatsing voor bepaalde gebieden, vooral gericht op het verminderen van de visuele impact van installaties. Er geldt geen beperking in afstand tot woningen, scholen of kindercentra, omdat er landelijke normen zijn die beschermen tegen een te hoge blootstelling aan radiofrequente elektromagnetische velden. De blootstelling mag nergens te hoog zijn, ongeacht de afstand tot antennes.

Een vergunningsaanvraag tot plaatsing van een antenne-installatie wordt getoetst aan de volgende criteria: stedenbouwkundige, landschappelijke, bouwtechnische, welstand, monumentale en maatschappelijke aspecten, waaronder het belang van mobiele connectiviteit. In een als 'restrictief' aangemerkt gebied gelden de ruimtelijke aspecten in versterkte mate.

Gebiedstypen en functies
Een gebiedsgerichte aanpak betekent dat bij de toetsingscriteria onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende gebiedstypen. De volgende gebieden worden onderscheiden:

1. Bebouwde kom
2. Bedrijventerreinen
3. Sportterreinen
4. Buitengebied

Vervolgens worden in elk gebied globaal vijf mogelijke functies onderscheiden:

1. woonfunctie (wonen/zorginstellingen)
2. werkfunctie (bedrijvigheid)
3. recreatieve functie (groen, sportaccommodaties)
4. infrastructurele functie (auto- spoor- en vaarwegen)
5. natuur

3.3.1 *Faciliterend en restrictief beleid*

In deze paragraaf staan de gebieden opgesomd waar faciliterend of restrictief beleid geldt voor de plaatsing van vergunningplichtige antenne-installaties voor mobiele communicatie. In de praktijk gaat het meestal om vrijstaande zendmasten.

Faciliterend beleid wil zeggen dat in principe medewerking wordt verleend aan de realisering van een omgevingsvergunningplichtige antenne-installatie. Deze medewerking is afhankelijk van de functie van de locatie in een bepaald gebied. Medewerking vindt plaats als in elk geval is voldaan aan de algemene beleidsuitgangspunten uit paragraaf 3.2. Afwijking daarvan kan alleen bij voldoende motivering.

Bij restrictief beleid wordt medewerking verleend aan de realisering van antenne-installaties in de aangegeven gebieden als de mobiele connectiviteit in het geding is en door de aanvrager wordt aangetoond dat in gebieden waar een faciliterend beleid wordt gevoerd geen adequate locatie of oplossing gevonden kan worden. De gebieden met een restrictief beleid zijn mede ingegeven vanuit de ervaring dat een vergunningplichtige antenne-installatie, vaak een zendmast, daar meer bezwaren oplevert met soms lange procedures tot gevolg.

De tabel geeft eerst een overzicht in welke gebieden een faciliterend of restrictief beleid geldt. Vervolgens volgt een toelichting met de voorwaarden.

Beleid per gebied	
Faciliterend	**Restrictief**
• Bebouwde kom: werk- of recreatieve functie • Bedrijventerreinen • Sportterreinen • Buitengebied: infrastructurele functie werk- of recreatieve functie	• Bebouwde kom: woonfunctie • Buitengebied: Natuurnetwerk Nederland

Bebouwde kom: werk- of recreatieve functie
In gebieden binnen de bebouwde kom met een werkfunctie of recreatieve functie voert de gemeente een faciliterend beleid ten aanzien van omgevingsvergunningplichtige

antenne-installaties. Voor het faciliterende beleid op deze locaties gelden de volgende voorwaarden:

- zoveel mogelijk op bestaande gebouwen of bouwwerken plaatsen (er dient door de aanvrager aangetoond te worden dat plaatsing van een vergunningvrije installatie niet mogelijk is);
- zoveel mogelijk plaatsen uit het zicht (voornamelijk bekeken vanuit de nabijgelegen gebieden met een woonfunctie);
- minimaliseren qua aantal (waarbij rekening dient te worden gehouden met de mogelijkheid tot site-sharing);
- zoveel mogelijk integreren in architectuur en/of omgeving.

Bedrijventerreinen
Bedrijventerreinen zijn aangewezen gebieden waar een clustering van bedrijven is. Het esthetische aspect van antenne-installaties is van minder groot belang in deze gebieden. Inpassing van omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties is op bedrijventerreinen daarom makkelijker te realiseren. Voor bedrijventerreinen voert de gemeente een faciliterend beleid ten aanzien van vergunningplichtige antenne-installaties. De specifieke voorwaarden hiervoor zijn:

- zoveel mogelijk op bestaande gebouwen of bouwwerken (er dient door de aanvrager aangetoond te worden dat plaatsing van een vergunningvrije installatie niet mogelijk is);
- vrijstaande masten worden zoveel mogelijk uit het zicht geplaatst (voornamelijk bekeken vanuit de nabijgelegen gebieden met een woonfunctie).

Sportterreinen
Sportterreinen zijn buitenterreinen waar sportverenigingen actief zijn. Net als bij bedrijventerreinen geldt hier dat het esthetische aspect van minder groot belang is. Voorwaarden voor plaatsing op sportterreinen zijn:

- zoveel mogelijk op bestaande bouwwerken of in combinatie met andere functionaliteit (bijvoorbeeld veldverlichting);
- vrijstaande masten worden zoveel mogelijk uit het zicht geplaatst (voornamelijk bekeken vanuit de nabijgelegen gebieden met een woonfunctie).

Bebouwde kom: woonfunctie
Binnen de bebouwde kom is het realiseren van vrijstaande zendmasten vanwege de grote zichtbaarheid minder gewenst. Daarom geldt voor locaties met een woonfunctie binnen de bebouwde kom een restrictief beleid. Alleen bij aantoonbaar onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor omgevingsvergunningvrije antenne-installaties op bijvoorbeeld daken wil de gemeente een aanvraag in behandeling nemen.

Buitengebied
Onder het buitengebied worden de gebieden buiten de bebouwde kom verstaan, ook wel aangeduid als landelijk gebied. Hieronder vallen gebieden met een agrarisch karakter, maar ook natuur- en recreatiegebieden. De gemeente streeft naar een zo gunstig mogelijke landschappelijke inpassing waarbij geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke waarden of natuurwaarden in de directe omgeving. Antenne-installaties dienen op zo´n manier en op zo'n locatie gerealiseerd te worden, dat ze de minste verstoring van de horizon opleveren. Voorwaarden voor plaatsing in het buitengebied zijn:

- zoveel mogelijk bij reeds gebouwde of gerealiseerde elementen in het gebied. Denk aan wegen, viaducten, hoogspanningsmasten en verkeersportalen maar ook aan agrarische bedrijfscentra en de daar aanwezige hogere bouwwerken, zoals silo's (bij afwijking dient door de aanvrager aangetoond te worden dat alternatieve plaatsing niet mogelijk is);
- een locatie in of aan een bos heeft de voorkeur boven een locatie midden in een open weidegebied (bij afwijking dient door de aanvrager aangetoond te worden dat alternatieve plaatsing niet mogelijk is);
- in beschermd natuurgebied dient een grote mate van terughoudendheid te worden betracht bij de plaatsing van nieuwe installaties.

Natuurnetwerk Nederland
Voor antenneplaatsing in Natuurnetwerk Nederland gebieden waaronder Natura 2000-gebieden geldt terughoudendheid en moeten aanvragen worden afgestemd met de provincie als bevoegd gezag.

3.4 Tijdelijke antenneplaatsing

Er zijn verschillende situaties denkbaar waarbij tijdelijke of kortdurende antenneplaatsing gewenst is om de mobiele bereikbaarheid te garanderen. Op basis van jurisprudentie geldt een periode tot 31 dagen in elk geval als kortdurend. Voor langdurige plaatsing vraagt een aanbieder een (tijdelijke) omgevingsvergunning aan.

Calamiteiten
Als een aanbieder op een locatie tijdelijk geen dekking kan bieden door overmacht, zoals stormschade is kortdurende antenneplaatsing mogelijk na overleg met de gemeente.

Evenementen
Bij grote evenementen en op feestdagen is kortdurende antenneplaatsing vaak noodzakelijk voor extra netwerkcapaciteit en het waarborgen van 112-bereik.

Ruimtelijke herontwikkeling
Door ruimtelijke herontwikkeling moet een vergunningvrije antenne-installatie soms verplaatst worden. In afwachting van een geschikte locatie kan een telecomprovider ter overbrugging een tijdelijke omgevingsvergunning aanvragen.

3.5 Criteria bij monumenten en beschermde dorps- of stadsgezichten

De gemeente hanteert zoveel mogelijk de leidraad van de Rijksdienst voor cultureel erfgoed *Plaatsing van telecommunicatieapparatuur op, in en aan monumentale gebouwen*. Het beleid van de gemeente is dat er in principe geen antenne-installaties zichtbaar geplaatst mogen worden op monumenten en dat er in beschermde dorps- of stadsgezichten terughoudendheid wordt betracht bij het plaatsen van zichtbare antennes. Antenne-installaties mogen geen onevenredige of onomkeerbare afbreuk doen aan de waarde van monumentale gebouwen of beschermde gebieden. Plaatsing van een antenne op, aan of bij een monument of cultuurhistorisch gebouw of gebied dient daarom zorgvuldig te worden bekeken met vroegtijdige inbreng van relevante afdelingen en monumenten- en welstandcommissie(s). Uitgangspunten voor deze afstemming staan in hoofdstuk 5.

De gemeente stelt bij een omgevingsvergunning voor het plaatsen van een antenne-installatie of een small cell op, aan of bij een monument en in rijksbeschermde dorps- of stadsgezichten de volgende voorwaarden:

- Blijvende bouwkundige aantasting of (gevolg)schade aan het monument moet worden voorkomen.
- De zichtbaarheid van de antenne vanaf de openbare ruimte moet worden geminimaliseerd.
- Bliksem- en brandbeveiliging moeten worden aangepast op de nieuwe situatie.
- Restauratie- en onderhoudswerkzaamheden in, aan of op het monument moeten ongehinderd doorgang kunnen vinden.

3.6 Plaatsing small cells op gemeentelijke infrastructuur

Voor de plaatsing van small cells zal de gemeente -vanuit haar wettelijke plicht- voldoen aan redelijke verzoeken tot toegang tot haar infrastructuur. Bij een verzoek om medegebruik van onder haar zeggenschap staande publieke infrastructuur ten dienste van de aanleg en exploitatie van small cells hanteert de gemeente de landelijke *Leidraad medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells*. Op basis van deze leidraad zijn voorwaarden voor medegebruik opgesteld. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 6 van deze beleidsnota.

4 Communicatie en antenneplaatsing

Dit hoofdstuk beschrijft de communicatie-inspanningen die de gemeente zichzelf oplegt bij een aanvraag voor een vergunningplichtige antenne-installatie.

4.1 Uitgangspunten communicatie door de gemeente

Bij de plaatsing van antennes heeft de gemeente aandacht voor eventuele zorgen van inwoners over de impact van antennes. Een groot deel van de antenneplaatsingen is omgevingsvergunningvrij, waardoor de gemeente niet betrokken is bij eventuele communicatie over de plaatsing. Tegelijk richten inwoners zich vaak in eerste instantie tot de gemeente als ze worden geconfronteerd met veranderingen in de openbare ruimte, ook bij antenneplaatsing. Zowel ambtenaren, wethouders als raadsleden kunnen aangesproken worden als er een nieuwe antenne-installatie wordt geplaatst.

Onbekendheid, geen invloed op besluitvorming en geen direct individueel voordeel kan invloed hebben op de beleving bij antenneplaatsing. Het vooraf betrekken van belanghebbenden kan het draagvlak bevorderen en bijdragen aan een zorgvuldige belangenafweging door de gemeente. Het communicatiebeleid dat de gemeente met betrekking tot antenne-installaties voor ogen heeft, is gebaseerd op het verstrekken van goede informatie en het betrekken van bewoners bij de locatiekeuze van antenne-installaties. De gemeente streeft per geval -in samenwerking met de initiatiefnemer- naar maatwerk in de communicatie. Verder gebruikt en verwijst de gemeente naar de landelijke informatie van de Rijksoverheid (Antennebureau), GGD en het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid.

Vergunningsvrije antennes
Voorafgaand aan het plaatsingsplangesprek vormt de gemeente zich een beeld van de beoogde locatie(s) voor antenneplaatsing en de omgeving.

- De gemeente brengt tijdens het plaatsingsplangesprek kennis in over de lokale situatie en aandachtspunten voor de communicatie.

- De gemeente stimuleert aanbieders via het plaatsingsplangesprek om de omgeving tijdig te informeren over een antenneplaatsing. Voor antenne-installaties en zendmasten in het buitengebied tussen de 15 meter en 40 meter geldt een participatieplicht en dient het gemeentelijk participatiebeleid gehanteerd te worden.

- Bij plaatsing van small cells op een woongebouw is afgesproken dat de operators de eigenaar en/of verhuurder informeren waar informatiemateriaal te vinden is voor bewoners. Afhankelijk van de situatie kan de gemeente zelf bijdragen in de informatievoorziening.

- Bij grootschalige uitrol van small cells en bij plaatsing van antennes en small cells op eigen gemeentelijke infrastructuur maakt de gemeente afspraken met de antenne-eigenaar over de communicatie aan omwonenden en andere belanghebbenden.

- Na het plaatsingsplangesprek beoordeelt de gemeente of ze in afstemming met aanbieder(s) omwonenden, bedrijven of belangengroepen aanvullend wil informeren en welke praktische communicatieondersteuning de gemeente kan bieden.

Aanvraag omgevingsvergunning
Op basis van het vooroverleg bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning vormt de gemeente zich een beeld van de beoogde locatie voor antenneplaatsing en de omgeving.

In het overleg kunnen afspraken worden gemaakt over de gewenste communicatieaanpak en eventuele samenwerking daarbij tussen aanvrager en gemeente.

Participatie door de aanvrager van een vergunning voor antenneplaatsing wordt gestimuleerd omdat het betrekken van de omgeving waardevolle inzichten op kan leveren over de beoogde locatie. Daarnaast voorkomt het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden vaak bezwaren later in het traject. Voor het buitengebied is participatie door de initiatiefnemer veelal een verplichting.

- De gemeente stimuleert aanbieders om de omgeving te betrekken bij antenneplaatsing (participatie) en denkt mee over de invulling. Daarbij moet aan belanghebbenden vooraf duidelijkheid gegeven worden over de mate van betrokkenheid (verwachtingsmanagement). Voor het buitengebied moet verplicht gebruik gemaakt worden van het gemeentelijk participatiebeleid.

- De gemeente beoordeelt per aanvraag voor antenneplaatsing of aanvullende communicatie door de gemeente nodig is.

- Als de gemeente het initiatief neemt om zelf belanghebbenden te betrekken doet ze dat in samenspraak met de initiatiefnemer en zoveel mogelijk voordat een definitieve aanvraag is ingediend. De gemeente geeft daarbij vooraf aan welke trede van de 'participatieladder' wordt toegepast, bijvoorbeeld informeren, raadplegen, adviseren of coproduceren.

- De gemeente beoordeelt per aanvraag voor antenneplaatsing of aanvullende communicatie door de gemeente nodig is. Is een aanvraag ingediend en heeft de gemeente onvoldoende zicht op alle belangen? Dan kan de besluitprocedure met 6 weken verlengd worden om meer informatie te verzamelen.

4.2 Participatie

De gemeente Zevenaar hecht veel waarde aan het onderwerp participatie. Hiervoor heeft de gemeente participatiebeleid in de vorm van een participatieleidraad opgesteld. Hierin wordt aangegeven op welke manier de gemeente graag ziet dat uitvoering wordt gegeven aan participatie, de omgevingsdialoog. Bij de beoordeling van een vergunningaanvraag kijkt de gemeente of deze omgevingsdialoog goed is gevoerd. Om dit te beoordelen, zijn in de participatieleidraad diverse vragen opgenomen die beantwoord moeten worden door de aanvrager. De leidraad kan in alle gevallen toegepast worden, maar moet toegepast worden bij de plaatsing van antenne-installaties en zendmasten tussen de 15 meter en 40 meter.

5 Interne organisatie rondom digitale infrastructuur.

De coördinatie van de aanleg van digitale infrastructuur voor antennes wordt belegd bij de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling. Binnen de afdeling wordt een medewerker aangewezen als vast aanspreekpunt voor interne en externe belanghebbenden. De betreffende contactgegevens worden in ieder geval actief gedeeld met Monet, de vereniging van Nederlandse netwerkoperators.

De afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling heeft de volgende taken:

- ***Externe afstemming***
  - Aanspreekpunt voor (potentiële) initiatiefnemers van antenneplaatsing.
  - Opvolgen van afspraken uit het Antenneconvent waaronder:
    - Deelname aan het plaatsingsplangesprek.
    - Registratie contactgegevens bij VNG (antenneconvenant@vng.nl) t.b.v. 'kennisgeving voorgenomen grootschalige plaatsing small cells'.
    - Inplannen plaatsingsplangesprek. Monet stuurt het Plaatsingsplan standaard naar het algemene e-mailadres van de gemeente t.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders (afdeling Ruimtelijke Ordening).
  - Externe afstemming na vergunningverlening over infrastructurele werkzaamheden.

- ***Interne afstemming***
  - Het inrichten van een proces voor verzoeken van medegebruik van gemeentelijke infrastructuur.
  - Interne afstemming rondom aanvragen voor antenneplaatsing.
  - Afstemming met gebieds- en wijkcoördinatoren, o.a. over communicatie.
  - Interne afstemming na vergunningverlening over infrastructurele werkzaamheden.
  - Interne ontsluiting van relevante data.

- ***Afstemming welstand en monumenten***
  - Voor de afstemming rond een aanvraag voor antenneplaatsing op een monument of in een beschermd stads/dorpsgebied voert de afdeling integraal vooroverleg met de aanvrager en betrokken interne afdelingen en externe adviseurs. Dat zijn in elk geval:
    - afdeling Vergunningen, Toezicht & Handhaving
    - afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
    - afdeling Beheer Openbare Ruimte
    - een lid van de welstandcommissie

6 Voorwaarden medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor small cells

De gemeente stemt in met een verzoek om medegebruik van onder haar zeggenschap staande publieke infrastructuur ten dienste van de aanleg en exploitatie van draadloze toegangspunten met klein bereik (small cells) als voldaan wordt aan onderstaande voorwaarden.

Indienen van een verzoek

Wie kan een verzoek indienen?
Aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken en -diensten en aanbieders van bijbehorende faciliteiten kunnen een verzoek om medegebruik indienen. Bijvoorbeeld een landelijke telecomprovider (operator) of een beheerder van antenne-opstelpunten (tower company). Aanbieders van niet-openbare netwerken zijn uitgesloten. Aanbieders van openbare netwerken en bijbehorende faciliteiten zijn geregistreerd bij de ACM.

Correspondentie
Een verzoek om medegebruik wordt ingediend via het MOOR/WOW-portaal en het e-mailadres info@zevenaar.nl. Alle formele correspondentie verloopt via dit portaal of mailadres. Als informatie bedrijfsvertrouwelijk is, moet dat in het verzoek worden aangegeven.

Doorlooptijd
De indiener van een verzoek ontvangt uiterlijk binnen vier weken een bericht van instemming of een gemotiveerde weigering van de gemeente. Deze termijn kan eenmalig met vier weken worden verlengd, bijvoorbeeld voor onderzoek door de gemeente om de technische geschiktheid te beoordelen. Wordt er gelijktijdig instemming gevraagd voor graafwerkzaamheden voor de aanleg van kabels? Dan coördineert de gemeente het instemmingsbesluit met het verzoek om medegebruik.

Inhoud van het verzoek
Het verzoek bevat in elk geval onderstaande punten.

Onderbouwing van het verzoek
- Bedrijfsnaam van de indiener van het verzoek, contactpersoon en contactgegevens.
- Vermelding wat voor aanbieder de indiener van het verzoek is: een aanbieder van een openbaar elektronisch communicatienetwerk of -dienst, óf een aanbieder van bijbehorende faciliteiten.
- Een aanbieder van een openbaar elektronisch communicatienetwerk of -dienst geeft een beschrijving waarom medegebruik nodig is vanuit netwerktechnisch oogpunt en de gewenste connectiviteit.
- Een aanbieder van bijbehorende faciliteiten geeft een onderbouwing waarom medegebruik nodig is vanuit de gewenste connectiviteit inclusief uitleg over de aansluiting op een openbaar communicatienetwerk, bijvoorbeeld het netwerk van een frequentievergunninghouder.
- Een toelichting dat plaatsing op bestaande antenne-opstelpunten niet voldoet.
- Een toelichting indien het medegebruik nodig is voor het verbinden van een small cell met een backbonenetwerk.

Beschrijving gemeentelijke infrastructuur
- Beschrijving van de gemeentelijke infrastructuur waarvoor medegebruik wordt aangevraagd, bij voorkeur aan de hand van de Basisregistratie Grootschalige Topografie.
- Aanduiding van de locatie(s) op een geografische kaart of het actuele plaatsingsplan.

Technische gegevens small cell(s)
- Vermelding van het aantal te plaatsen small cells.
- Vermelding van de omvang en het gewicht van de small cell.
- Vermelding van de installatieklasse van de small cell.

- Beschrijving van de beoogde manier van bevestiging op de infrastructuur, inclusief beoogde aansluiting op het elektriciteitsnet en het backbonenetwerk.
- Vermelding overige werkzaamheden die nodig zijn, zoals graven.
- Vermelding beoogde plaatsingsdatum.

Kabelaanleg
- Vermelding of coördinatie nodig is met een beroep op de gedoogplicht voor het aanleggen van kabels in openbare grond.
- Vermelding of coördinatie nodig is met een aanvraag voor instemming met graafwerkzaamheden voor het aanleggen van kabels in openbare grond.

Voorwaarden voor medegebruik
De gemeente toetst de redelijkheid van een verzoek aan de volgende voorwaarden.

Inhoudelijke voorwaarden
- De infrastructuur staat onder zeggenschap van gemeente.
- Het betreft passieve infrastructuur. Denk aan straatmeubilair, verkeersborden, verkeerslichten en gebouwen.
- De infrastructuur is technisch geschikt voor het plaatsen van small cells: een small cell mag in ieder geval niet de stabiliteit van de draagconstructie in gevaar brengen en door zijn gewicht of vorm geen structurele versterking van de gebruikte draagconstructie vereisen. Plaatsing gebeurt conform Bouwbesluit 2012 en/of haar rechtsopvolgers onder de Omgevingswet.
- De infrastructuur is noodzakelijk voor de verbinding van een small cell(s) met een backbonenetwerk (indien van toepassing).
- De infrastructuur wordt niet binnen een jaar verwijderd door de gemeente.

Veiligheidseisen
- De infrastructuur kan normaal blijven functioneren.
- De integriteit en veiligheid van alle reeds aangelegde netwerken of van kritieke nationale infrastructuur is niet in het geding.
- Er is geen risico op ernstige verstoring van de geplande elektronische communicatiediensten wanneer andere diensten via dezelfde infrastructuur worden verstrekt.

Procedurele voorwaarden
- Afspraken over het medegebruik waaronder een marktconform tarief worden vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst.
- In de overeenkomst wordt een datum van ingebruikname van de infrastructuur vastgelegd.
- In de overeenkomst worden afspraken vastgelegd over onderhoud, aansprakelijkheid en situaties waarin gemeentelijke plannen de infrastructuur wijzigen.
- Eventuele extra (eenmalige) kosten veroorzaakt door medegebruik worden door de medegebruiker betaald.
- De overeenkomst laat ruimte voor colocatie of gedeeld gebruik zoals bedoeld in artikel 5a.3 en 5b.1 van de Telecommunicatiewet.

Onderwerpen voor afstemming
De gemeente bespreekt met de aanbieder de volgende onderwerpen, bij voorkeur in het vooroverleg of anders tijdens de afhandeling van een verzoek.
- Geplande en verwachte werkzaamheden, veranderingen en verwijderingen aan infrastructuur door de gemeente die van invloed kunnen zijn op het medegebruik en de bijbehorende infrastructuur.
- Invulling van uitvoeringsverordening EU2020/1070 wat betreft visuele inpassing van small cells en mogelijke aansluiting op welstandscriteria.
- Indien door zowel gemeente als aanbieder gewenst: aanpak en afspraken over aanpassing van de infrastructuur voor visuele inpassing en/of technische aansluitingen.
- Mogelijkheden aansluiting stroomvoorziening en de manier waarop energiekosten kunnen worden berekend.
- Informatie van de aanbieder over de partij die de small cells gaat plaatsen en de beoogde datum van plaatsing.
- Procesafspraken over planning en uitvoering van werkzaamheden.
- Eventuele afspraken over externe communicatie.

Leges
Voor de afhandeling van verzoeken tot medegebruik van infrastructuur voor het plaatsen van small cells vraagt de gemeente een kostendekkende vergoeding. Deze leges worden vastgelegd in de legesverordening.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Starterslening gemeente Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/435738
Documentnummer	INT/22/1130398
Portefeuillehouder	A. van Orden/ A. Boone
Portefeuille	Ruimtelijke ontwikkeling
Behandelend ambtenaar/afdeling	L. Aries
Telefoon	0316-595467
E-mail	l.aries@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Met de Starterslening wil de gemeente Zevenaar starters een steuntje in de rug geven om over te kunnen gaan tot het kopen van een woning. In 2020 is opnieuw de starterslening ingezet binnen de gemeente Zevenaar. Na 14maanden was het budget uitgeput waardoor wij eind 2021 nieuw budget hebben aangevraagd en gekregen. De aanvragen van de startersleningen blijven binnenstromen, waardoor het budget wederom uitgeput is. Met dit voorstel vragen wij nieuw budget aan voor het verlenen van Startersleningen.

2. Raadsvoorstel

Wij adviseren u om:

1. Een nieuw budget van € 1.000.000, - beschikbaar te stellen voor het verlenen van Startersleningen binnen de gemeente Zevenaar.

3. Waarom naar de raad

De raad is het bevoegd orgaan om nieuw budget beschikbaar te stellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het inzetten van de starterslening werken wij aan betere kansen voor starters/ jonge huishoudens door verruiming van het instrumentarium. Dit zodat deze doelgroepen betere toegang krijgen tot de koopwoningmarkt. Het woningaanbod en de keuzemogelijkheid wordt vergroot en de doorstroming van de huurmarkt naar de koopmarkt wordt bevorderd. Een starterslening kan net het zetje in de rug zijn om over te kunnen gaan tot de koop van een woning.

5. Argumenten en alternatieven

1.1. Voor het verstrekken van de leningen zijn financiële middelen nodig

De gemeente heeft tot 14 november 2022 (vanaf juni 2020) 96 startersleningen toegewezen[1].
De aanvragers kunnen dan met de toewijzing een lening aanvragen bij de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Door de SVn zijn 81 leningen verstrekt (5 in 2020 en 37 in 2021 en 39 in 2022) voor een totaalbedrag van € 2,04 miljoen.
Daarnaast zijn er 15 leningen in behandeling bij de SVn voor een bedrag van € 0,5 miljoen. Hierdoor is het budget zo goed als uitgeput.

[1] Vanuit de gemeente betreft het een voorlopige toewijzing. De SVn toets de aanvraag op financiële gebied, waardoor de kans kan ontstaan dat de lening alsnog wordt afgewezen.

Zonder nieuw budget kunnen er geen startersleningen meer verstrekt worden. Om startersleningen te kunnen blijven verstrekken, zullen nieuwe middelen (budget) beschikbaar moeten komen.

1.2. Zonder nieuw budget moet de starterslening anders per direct worden stopgezet.
Bij 1.1 is het aantal toegewezen en gereserveerde leningen bij de SVn aangegeven. De raad heeft in juni 2019 € 1.520.000 en in november 2021 € 1.000.000 beschikbaar gesteld. Een totaalbedrag van € 2.520.000. De totaalsom heeft het plafond al bereikt. Wanneer er geen nieuw budget beschikbaar wordt gesteld moet de starterslening per direct worden stopgezet.

1.3. *Het biedt de mogelijkheid voor starters op de woningmarkt*
De meeste mensen die gebruik maken van deze voorziening zijn erg dankbaar en geven aan dat het kopen van een woning voor hen anders niet mogelijk zou zijn. De doelgroep die gebruik maakt van de Starterslening bestaat voornamelijk uit twintigers (aan het begin van hun carrière) zonder kinderen. Een doelgroep die voor de leefbaarheid binnen onze gemeente zeker van belang is en dus via deze weg kans heeft om zich te huisvesten binnen onze gemeente. Hieruit blijkt dat de Starterslening in de praktijk voorziet in een grote behoefte.

Alternatieven
Indien u geen nieuw budget beschikbaar gaat stellen wordt de starterslening per direct stopgezet.

2. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Wij vragen u om een nieuw budget van € 1.000.000 beschikbaar te stellen. De gemeente stelt een bedrag beschikbaar uit eigen middelen. Deze middelen worden bij de SVn ondergebracht. De financiële positie van de gemeente wijzigt niet omdat we voor de verstrekte leningen rente en aflossing via het SVn terugontvangen en we qua rente dezelfde bedragen als kosten toerekenen aan het betreffende taakveld.

De lening worden op basis van revolving fund verstrekt. In een revolving fund komt het uitgeleende geld weer terug zodat het opnieuw beschikbaar komt voor nieuwe leningen. Dit is een beproefde manier van duurzaam financieren.
De voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor startersleningen zijn opgenomen in de Verordening Starterslening Zevenaar 2020 en de daarbij behorende Procedures en Gemeentelijke Uitvoeringsregels Starterslening. Deze heeft u in 2020 vastgesteld.

3. Klimaat en duurzaamheid
N.v.t.

4. Communicatie
De starterslening is bekend bij de potentiële particuliere klant en de professionele partijen. Hiervoor is verder geen actie nodig.

5. Kosten, baten en dekking
De Starterslening is een product van SVn en wordt uitgevoerd door de SVn. Voor de uitvoering heeft u in 2020 een verordening vastgesteld. Daarin zijn de voorwaarden opgenomen. Hierin kunt u een maximaal te financieren bedrag bepalen dat beschikbaar wordt gesteld aan de SVn voor het vertrekken van Startersleningen. Dit is het budgetplafond. Wanneer dit plafond wordt bereikt kunnen wij u een voorstel doen om het budgetplafond op dat moment aan te passen. Daarvoor doen wij nu dit voorstel om een extra bedrag van € 1.000.000 aan de SVn beschikbaar te stellen.

Voor de gemeente zijn het risico en de kosten vrijwel nihil. De Startersleningen worden geborgd door NHG (annuïtair dalend). Sinds een paar jaar borgt NHG-max 90% van de restschuld en is er een 10% eigen risico voor de geldverstrekker. In geval van de Starterslening is dit 'eigen risico' voor rekening van SVn. SVn heeft hiervoor een voorziening getroffen. Dat betekent dat de kans dat een (deel) van een lening niet terugkomt in de rekening courant van de gemeente verwaarloosbaar klein is.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp Starterslening gemeente Zevenaar
Zaaknummer
Documentnummer

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 147 en 149 van de Gemeentewet .

besluit:

1. Een nieuw budget van € 1.000.000, - beschikbaar te stellen voor het verlenen van Startersleningen binnen de gemeente Zevenaar.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 1 februari 2023.

De griffier
I. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Motie behoud historische schoorsteen baksteenindustrie gemeente Zevenaar 2023

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 1 februari 2023,

Uitleg situatie

Het Gelders Eiland, voorheen de gemeente Rijnwaarden is altijd een zeer belangrijke plaats geweest voor de baksteenindustrie. Vele jaren lang is er hier geproduceerd en was deze plek verantwoordelijk voor 1/3 van de Nederlandse productie. Momenteel is dit nog steeds zo, alleen worden deze stenen in moderne fabrieken geproduceerd. Er staan nu nog maar 2 gemetselde schoorstenen op de fabrieksterreinen waar de oude fabrieken stonden (waarvan er inmiddels 1 in eigendom is van de gemeente). Ook de schoorsteen van steenfabriek Copera (Daams) is zeer de moeite waard om te bewaren als industrieel/ cultureel erfgoed.

Constaterende dat:

1. Het onderhoud van deze schoorsteen op dit moment nodig is.
2. Er momenteel geen enkele bescherming is op deze schoorsteen en deze dus gesloopt zou kunnen worden.

Overwegende dat:

1. De baksteenindustrie een van de belangrijkste werkgevers is geweest op het Gelders Eiland en verre omgeving.
2. De baksteenindustrie een grote invloed heeft gehad op deze omgeving, en deze heeft gevormd zoals hij nu is.
3. Het jammer zou zijn als deze schoorsteen voor het nageslacht gaat verdwijnen.
4. Er niet veel van dit soort unieke schoorstenen meer zijn.

Roept het college op:

1. Te onderzoeken of het mogelijk is deze schoorsteen te behouden voor het nageslacht, in samenspraak met o.a. huidige eigenaar
2. De nodige maatregelen te nemen ,gesteund door sponsoren, bedrijfsleven en/of subsidies om er voor te zorgen dat deze schoorsteen het benodigde onderhoud krijgt als het onderzoek uitwijst dat er mogelijkheden zijn.
3. Te onderzoeken of overdracht van de schoorsteen naar de gemeente wenselijk cq. nodig is om het behoud te garanderen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 1 februari 2023

Guido Ariessen, raadslid CDA Zevenaar.
Eric Vernes, fractievoorzitter Lijst 11

Deze motie is aangehouden in de vergadering van 1 februari 2023 .

Toezegging:
Toegezegd is dat het genoemde onderzoek onder punt 1 onder “roept het college op” uitgevoerd zal worden en dat de resultaten van het onderzoek eind Q2 naar de raad gaan